THE
BURMA LAW REPORTS

(1962)

Containing cases determined by the

Supreme Court , the High Court and

the Chief Court of the Union of Burma

Registered No. R—113.

THE
BURMA LAW REPORTS

1962

PARTS I, II & III.—JAN., FEB. & MARCH

Pages 1—17 (Supreme Court).
Pages 1—223 (High Court).

Containing cases determined by the High Court
and the Supreme Court of the
Union of Burma.

MR. K. NGYI PEIK, B.A., B.L. (*Advocate*), EDITOR.
U MYINT SOE, M.A. (*Bar.-at-Law*), REPORTER.

Published under the authority by the Superintendent, Government Printing and Stationery, Burma, Rangoon.

[*All rights reserved.*]

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

SUPREME COURT

တရားလွှတ်တော်ချုပ်

	PAGE
ဒေါ်ဖွါးမျင်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြီးကျေးရွာ၊ သီးစားချ ထားရေးအဖွဲ့နှင့် မောင်ဘချော	1
ဘီ၊ အို၊ စီ၊ အလုပ်သမားများသမဂ္ဂနှင့် ဘီ၊ အို၊ စီ၊ လီမိတက်	5
ဦးချစ်ဖေနှင့် ရွှေစကြံ်ဆေးလိပ်လုပ်သား အစည်းအရုံး ပါ ၂	7
ဦးသံဝရနှင့် ဦးဝါသဝ ပါ ဂ	11

LIST OF CASES CITED

ရည်ညွှန်းသောမှုခင်းများ

Nil

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

အက်ဥပဒေများ။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်ခုံအက်ဥပဒေ။

သီးစားချထားရေးဥပဒေ။

ပိုင်ဆိုင်စေအမိန့်။ ။မည်သည့်တရားရုံး၊ မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မျှ မရှိသော အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ။ ။ပိုင်ဆိုင်စေအမိန့်၊ တရားစွဲဆို တောင်းခံခြင်း မရှိသူအား ချမပေးနိုင်၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ တရားမဝင်သော စီရင်ချက်။ ။စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်က ကျောင်းတိုက် တခုသည်၊ မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင်ဖြစ်သောကြောင့်၊ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအား နှင်ထုတ်ပေးပါရန် စွဲဆိုသောအမှုတွင်၊ စုဒိတက က ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးသာလျှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင်ဖြစ်၍၊ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကျောင်းတိုက်မှ ထွက်သွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသည် မည်သည့်တရားရုံး၊ မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မျှ မရှိချေ။ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးသည် အချင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်ကို မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင်ဖြစ်၍ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖယ်ရှားပေးစေရန် အမိန့်စီရင် ဆုံးဖြတ်ချမှတ်ပေးစေလိုလျှင်၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်က တရားတထုံး စွဲရဦးမည်ဖြစ်သည်။ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆို တောင်းခံခြင်းမရှိသောသူအား ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့်စီရင်ချက်ချရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ။မှတ်ပုံတင် ဥပဒေအရ၊ တရားမဝင်သော စာချုပ်ကို အခြေခံအကြောင်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်၍၊ ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ရာ ရောက်သောကြောင့်၊ ပျက်ပြယ်သည့် စီရင်ချက်ဟု ယူဆရမည်။ ။ ခုံဝိနည်းဓိုရ် သုံးပါးရှိသည့်အနက် တပါးပါးက၊ အခြားတပါးပါးအား ဆုံးဖြတ်ချက် ရေးသားရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းလည်းမရှိ၊ မည်သို့ မည်ပုံ ရေးသားထားသည်ကိုမျှလည်း မသိရသောကြောင့်၊ အဆိုပါ အခြား ဝိနည်းဓိုရ်က ရေးသားထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် လက်မှတ် မထိုးဘဲ နေခဲ့လျှင်၊ ထိုစီရင်ချက်သည် တရားဝင် စီရင်ချက်ဟု ယူဆနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

ဦးသံဝရ နှင့် ဦးဝါသဝ ပါ ၈ 11

မှတ်ပုံတင်ဥပဒေ—မှတ်ပုံတင်ဥပဒေအရ တရားမဝင်သော စာချုပ်ကိုအခြေခံအကြောင်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်၍ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ရာရောက်ခြင်း 11

PAGE

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခဥပဒေပုဒ်မ ၁၀—ခုံရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ။ နည်းဥပဒေများ—ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်မဆိုင် 7

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခဥပဒေပုဒ်မ ၁၃—၂၀။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို နာခံရမည့်သူက လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလျှင် မည်သို့မည်ပုံအရေးယူနိုင်ခြင်း 5

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး ချမှတ်သောအမိန့်ကို အတည်ပြုရန် ထိုခုံရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်။ ။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၃၊ ၂၀ ခုံရုံး၏ အမိန့်ကို လိုက်နာခြင်းမပြုလျှင် အရေးယူရန်နည်းလမ်းများ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခ ခုံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်နှင့်ပတ်လျှဉ်း၍ သက်သာခွင့် ရယူလိုလျှင် ထိုခုံရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်သာဖြစ်သည်။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေတွင် ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ ခုံရုံးမှ ချမှတ်သော အမိန့်ကို မည်သို့အတည်ပြုရမည်ကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ နှင့် ပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို နာခံရမည့်သူက၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလျှင် မည်သို့ မည်ပုံအရေးယူနိုင်သည်ကို ဖော်ပြထားလေသည်။

ဘီ၊ အို၊ စီ၊ အလုပ်သမားများသမဂ္ဂ နှင့် ဘီ၊ အို၊ စီ၊ လီမိတက် 5

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ဖျက်ရေး၊ အဓိက စဉ်းစားရန်အချက်။ ။ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ခုံရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ၊ နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမဆိုင်၊ စံနှစ်တကျ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန် အစီအရင်များသာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံး အဖြတ်ကိုပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ထုတ်ပေးရေး ကိစ္စတွင် ခုံရုံးသည် မိမိအား အပ်နှင်းထားသော စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ဖြစ်စေ၊ မူလကပင် အာဏာမရှိဘဲဖြစ်စေ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြု၊ မပြုကိုသာ အဓိကထား၍ ဤချုံးတော်က စဉ်းစားရပေမည်။ ။ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခုံရုံးသည်၊ မိမိတို့အား၊ စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်၊ နိုင်ငံတော် သမတ က လဲအပ်သော ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခမှု တရပ်ကို ကြားနာစစ်ဆေးသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ မိမိတို့ တော်တည့် မှန်ကန်သည် ထင်မြင်သည့်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အာဏာရှိသည့်အလျောက်၊ ခုံရုံးသို့ လျှောက်လွှာ၊ ခေျပလွှာ စသည်တို့ကို တင်သွင်းခြင်း မပြုသည့်တိုင်အောင်၊ ခုံရုံးသည် ကြားနာစစ်ဆေးပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ပေသည်။ ခုံရုံးက၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ အရ၊ ပြုလုပ်သော နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့်မသက်ဆိုင်၊ ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ရာတွင် စံနှစ်တကျ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်စေခြင်း အလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အစီအရင်များသာ ဖြစ်ချေသည်။

ဦးချစ်ဖေ နှင့် ရွှေစကြာဆေးလိပ်လုပ်သား အစည်းအရုံး ပါ ၂ 7

သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၃ (၂)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခွင့်မရှိ။ ကျေးရွာ၊ မြို့မရပ်ကွက်၊ သီးစားချထားရေး ကော်မတီ၏အမိန့်ကို အယူခံဝင်ရန် ကာလအပိုင်းအခြား၊ နည်းဥပဒေများ၏ ရည်ရွယ်ချက်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေးနည်းဥပဒေ ၁၃ (၂) အရ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်

PAGE

အတွင်း လုပ်ကိုင်လိုသူသည်၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မီတီက ကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ကျေးရွာ၊ သို့မဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေးကော်မီတီသို့၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်ထားတင်သွင်းခွင့် မရှိချေ။ ထို့ပြင်လည်းကျေးရွာ၊သို့မဟုတ်မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေး ကော်မီတီက ချမှတ်သောအမိန့်ကို မကျေနပ်လျှင်၊ ထိုစီရင်ချက် ချမှတ်သည့်နေ့မှ၊ ၁၅ ရက်အတွင်း သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မီတီထံ အယူခံဝင်ခွင့်ရှိသည်၊ သို့ဖြစ်၍ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေများ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ သီးစားချထားရေးကိစ္စတရပ်ကို သက်ဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်အတွင်းတွင် အပြီးအပြတ်ဖြစ်စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဒေါ်ဖွါးမျှင်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြိုးကျေးရွာ၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် မောင်ဘချော ....

မောင်ကောင်းစိန်နှင့် ဒဂုံးနှင့် မပေါခင် ....

ဒေါ်ဖွါးမျှင်နှင့်ဌင်းမောင်အေးမောင် ....

မောင်သိန်းဟန်နှင့် တိုင်း၊ ခရိုင်၊ ငါးရန့်အိုကျေးရွာ၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် ဦးချော်ဝင်း I

တရားလွှတ်တော်ချုပ်

ဒေါ်ဖွါးမျင်၊
မောင်ကောင်းစိန်၊
ဒေါ်ဖွါးမျင်၊
မောင်သိန်းဟန် } (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြီး
ကျေးရွာ၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့
နှင့်မောင်ဘချော။
ၦင်းနှင့်မပေါခင်၊
ၦင်းမောင်အေးမောင်၊
တိုင်း၊ ခရိုင်၊ ငါးရန့်အိုကျေးရွာ
သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့်
ဦးရွှေပင်း။ } (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂
ဖေဖော်ဝါရီလ
၅ ရက်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၃ (၂)၊ ကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာတင်သွင်းခွင့်မရှိ၊ ကျေးရွာ၊ မြို့မရပ်ကွက်၊ သီးစားချထားရေးကော်မတီ၏ အမိန့်ကို အယူခံဝင်ရန် ကာလအပိုင်းအခြား၊ နည်းဥပဒေများ၏ရည်ရွယ်ချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၃ (၂) အရ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်အဘွင်း လုပ်ကိုင်လိုသူသည်၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မတီက ကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက် ကျေးရွာ၊ သို့မဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေး ကော်မတီသို့ သီးစားချထားရန် လျှောက်ထားတင်သွင်းခွင့် မရှိခဲ့၊ ထို့ပြင်လည်းကျေးရွာ၊ သို့မဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေးကော်မတီက ချမှတ်သော အမိန့်ကိုမကျေနပ်လျှင် ထိုစီရင်ချက် ချမှတ်သည့်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၄၉၊ ၁၅၀၊ ၁၅၁ နှင့် ၁၅၂။

† နိုင်ငံတော်တရားဝန်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် ဦးအောင်သာကျော်တို့ ရှေ့နေဒေါက်တင် တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး အမိန့်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်ဖွါးမျင်၊ မောင်ကောင်းစိန်၊ ဒေါ်ဖွါးမျင်၊ မောင်သိန်းဟန်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြီးကျေးရွာ၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် မောင်ဘချော၊ ၎င်းနှင့် မောင်ပေါ်ခင်၊ ၎င်း မောင်အေးမောင်၊ တိုင်းခရိုင်၊ ငါးရန့်အိုကျေးရွာ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် ဦးရွှေဝင်း။

နေမှ၊ ၁၅ ရက်အတွင်း သက်ဆိုင်ရာခရိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ အယူခံဝင်နိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ သီးစားချထားရေး ကိစ္စတရပ်ကို သက်ဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေးနှစ် အတွင်းတွင်အပြီးအပြတ် ဖြစ်စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ဟန်တူသည်။

လျှောက်ထားသူ အတွက်။ ။ဦးအောင်ရှိန်ဝန်းလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် (၁) မှ (၃) အထိ။ ။အစိုးရ လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် (၄) အတွက်။ ။သခင်ချစ်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှု ၄ မှုစလုံးတွင် အချင်းဖြစ်လယ်မြေများနှင့် အမှုသည်များမှအပ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန်အတွက် အရေးကြီးသော အကြောင်းချင်းရာများမှာ ထပ်တူထပ်မျှပင်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤအမိန့်တခုတည်းနှင့်ပင် အမိန့်ချမှတ်မည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုများသည် ၁၉၅၉-၆၀ နှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် အပြိုင် လျှောက်ထားကြရာမှ ပေါ်ပေါက်သည့် မှုခင်းများဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈-၅၉ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်တွင် ကျေးရွာသီးစားချထားရေးကော်မိတီက မြေချထားခံရသူဖြစ်သော၊ ယခုလျှောက်ထားခံရသူများသည်၊သက်ဆိုင်ရာရာအချင်းဖြစ်မြေများကိုအသီးသီးလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ၎င်းတို့သည် ၁၉၅၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၁ နှင့် မည်သို့မျှ ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိခဲ့ကြချေ။ သို့သော်လည်း ကျေးရွာသီးစားချထားရေးကော်မိတီနှင့် ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီတို့က အချင်းဖြစ်မြေများကို ၎င်းတို့အား ၁၉၅၉-၆၀ ခုနှစ်အတွက် ပြန်လည်ချထားခြင်းမပြုဘဲ မခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ယခုလျှောက်ထားသူ အသီးသီးအား၊ ချထားလိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီက ထိုကော်မိတီများ၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ပယ်ဖျက်ရာတွင်၊ အမှုအဖြစ်အပျက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက မည်သို့မျှ စောဒနာခြင်း မပြုလိုကြောင်းဖြင့် ဝန်ခံပြောဆို၏။

သို့သော် ပညာရှိရှေ့နေကြီးက အဓိကအားဖြင့် လျှောက်ထားသည်မှာ၊ အထက်ဖော်ပြပါ နည်းဥပဒေ ၁၇ အရဆိုလျှင်၊ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီသည် ကျေးရွာ၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီများက စီရင်ဆုံးဖြတ်ပြီးသော အမှုတွဲများကို နောက်လာမည့် သီးစားနှစ်မတိုင်မီ တောင်းယူ၍ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီးနောက်၊

၁၉၆၂

ဒေါ်ဖိုးမျင်၊ မောင်ကောင်းစိန်၊ ဒေါ်ဖိုးမျင်၊ မောင်သိန်းဟန်နှစ်စုံ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြီးကျေးရွာ၊ သီးစား ချထားရေးအဖွဲ့နှင့် မောင်ဘချော - ၎င်းနှင့်မောင်ပေါ်ခင်၊ ၎င်း မောင်အေးမောင်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်၊ ငါးရန့်အိုကျေးရွာ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် ဦးရွှေဝင်း။

လာမည့်သီးစားနှစ်မတိုင်မီပင် သင့်လျော်သည် ထင်မြင်သည့်အမိန့်ကို ချမှတ်နိုင်ကြောင်း။ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ နောက်လာမည့် သီးစားနှစ်ကျော်လွန်မှ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ အမြင်အားဖြင့် ထိုလျှောက်လဲချက်မှာ အခြေအမြစ် လုံးဝမရှိသော လျှောက်လဲချက်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နည်းဥပဒေ ၁၃ (၂) အရ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်လိုသူသည်၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီက ကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ကျေးရွာ၊ သို့မဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေးကော်မိတီသို့ သီးစားချထားရန်၊ လျှောက်လွှာတင်သွင်းခွင့်မရှိခြေ။ ထို့ပြင်လည်း ကျေးရွာ၊ သို့မဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက၊ချတ်မှတ်သောအမိန့်ကို မကျေနပ်လျှင်၊ ထိုစီရင်ချက်ချမှတ်သည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အတွင်းသာ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ အယူခံဝင်နိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သီးစားချထားရေးနည်းဥပဒေများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ သီးစားချထားရေးကိစ္စတရပ်ကို၊ သက်ဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေးနှစ်အတွင်းတွင် အပြီးအပြတ် ဖြစ်စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သို့ရာတွင် လျှောက်ထားခံရသူများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေတွင် အမှုကင်သွင်းသည့် အချိန်ကာလနှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ ကန့်သတ်ပြီး၊ မည်သည့်အချိန်ကာလအတွင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည်ကို သတ်မှတ်ရိုးမရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ ထိုအချက်မှာလည်း အခြေအမြစ် လုံးဝမရှိသော အချက်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ယခုအမှုများတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းချင်းရာများမှာ၊ ခရိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့၌ အမိန့်ချမှတ်ပြီး ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့၌ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီသို့ စောဒကလွှာများ တင်သွင်းသည်ဖြစ်၍၊ နောက်လာမည့် သီးစားနှစ်မတိုင်မီ တင်သွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့သော် မည်သည့်အကြောင်းများကြောင့် ဟူ၍မသိရ။ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီသည် ထိုအမှုများတွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့ ကျရောက်မှသာလျှင် အမိန့်ချမှတ်လေသည်။ သို့စေကာမူ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများ၏ လျှောက်လဲချက် အားသီးသည်၊ လုံးဝအခြေအမြစ်မရှိ၊ မခိုင်လုံဟု မဆိုနိုင်သည့်အပြင်၊ အမှုအဖြစ်အပျက်များအရလည်း၊ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီ၏ အမိန့်များသည် မှန်ကန်တရားမျှတသည်ဟု ယူဆသဖြင့် ဤရုံးတော်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း ပြုမည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၂

ဒေါ်ဖွါးမျင်၊ မောင်ကောင်းစိန်၊ ဒေါ်ဖွါးမျင်၊ မောင်သိန်းဟန်နှင့် စော်ကိုင်း တိုင်း၊ ခရိုင်၊ သောင်ကြီးကျေးရွာ၊ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် မောင်ဘချောငင်းနှင့် မပေါ်ခင်၊ ငင်းမောင်အေးမောင်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်၊ ငါးရန့်အိုကျေးရွာ သီးစားချထားရေးအဖွဲ့နှင့် ဦးရွှေဝင်း။

အကယ်၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးဝန်ကြီးဌာနက အထက်ဖေါ်ပြပါ နည်းဥပဒေ ၁၇ ကို ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်လျှင် ထိုက်သင့်သလို အရေးယူရန်အတွက် ဖေါ်ပြအပ်ပေသည်။

လျှောက်လွှာမျှားကိုပယ်လိုက်သည်။ အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားလွှတ်တော်ချုပ်

ဘီ၊အိုး၊စီ၊ အလုပ်သမားများသမဂ္ဂ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဘီ၊အိုး၊စီ၊ လီမိတက် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၂ ဇန္နဝါရီလ ၂၉ ရက်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး ချမှတ်သောဒီးမိန့်ကို အာဘည်ပြုရန်၊ ထိုခုံရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃၊ ၂၀ ခုံရုံး၏ ဒီးမိန့်ကို လိုက်နာခြင်းမပြုလျှင် အရေးယူရန် နည်းလမ်းများ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံးချမှတ်သော ဒီးမိန့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သာခွင့်ရယူလိုလျှင် ထိုခုံရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်သာဖြစ်သည်။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေတွင် ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံးမှ ချမှတ်သောဒီးမိန့်ကို မည်သို့အတည်ပြုရမည်ကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ နှင့် ပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခုံရုံး၏အဆုံးအဖြတ်ကို နာခံရမည့်သူက၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလျှင် မည်သို့မည်ပုံ အရေးယူနိုင်သည်ကို ဖော်ပြထားလေသည်။

လျှောက်ထားသူမျှားအတွက်။ ။ဘီ၊အိုး၊စီ၊ အလုပ်သမားများသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာ ရာမန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မည်သူမျှမလာ။

တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုလျှောက်လွှာ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင်၊ လျှောက်ထားသူများဖြစ်သူ ဘီ၊အိုး၊စီ၊ အလုပ်သမားများ (၁၉၄၁ ခု) အစည်းအရုံးက၊ ဘီ၊အိုး၊စီ၊ (ရေနံချက်ရုံ) လီမိတက်သံမှ၊ လွှန်ခဲ့သည့်စစ်ကြီးအတွင်း ဂျပန်များ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်သည့် အတွက် မိမိတို့ရန်ရှိသော အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ တောင်းဆိုခဲ့ရာ၊ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ တရပ်အနေဖြင့်၊ နိုင်ငံတော် သမတက ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံးသို့ စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် လွှဲအပ်ခဲ့ရာ၊ ခုံရုံးက အလုပ်သမားများ အစည်းအရုံး ရသင့်ရထိုက်သည့် ထင်မြင်သော သက်သာခွင့်များကို ပေး၍ အဆုံးအဖြတ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန်၊ ယခု လျှောက်ထားသူ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၆၅။

† နိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးများဖြစ်သော ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် ဦးအောင်သာကျော်တို့ ရှေ့မှောက်တွင် တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး အမိန့်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၂

ဘီအိုစီ အလုပ်သမားများသမဂ္ဂနှင့် ဘီ၊အိုစီ လီမိတက်။

များက ဤရုံးတော်သို့ ၁၉၅၆ ခု၊ တရားသေးမှုအမှတ် ၇၂ တွင် လျှောက်ထားကြရာ၊ ဤရုံးတော်က၊ ဘီ၊အိုစီ၊ ကုမ္ပဏီသည် မိမိအလိုအလျောက် အလုပ်သမားများအား ၃ လအတွက် လစာများပေးခဲ့သည့်အပြင်၊ ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံးကလည်း ထိုအလုပ်သမားများအား ၂ လအတွက် လစာများကို ထပ်မံ၍ ပေးစေသည်ဖြစ်၍ ခုံရုံး၏အဆုံးအဖြတ်သည် တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသောကြောင့်၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် အစည်းအရုံးသည် ထို ၂ လတွက် လစာများကိုရရှိရန်၊ ဤရုံးတော်အမိန့်ကို ဇာခြိုပြုသည့်အနေဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး၌ လျှောက်ထားရာ၊ တရားမရုံးက၊ ဤရုံးတော်သည် ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချွန်စတာဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားသည်ကိုလက်မခံဘဲ လျှောက်လွှာကို ပယ်ခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။ လစာများကို ပေးဆောင်ရန်အတွက် အမိန့် ဒီကရီတရပ် ချမှတ်သည်မဟုတ်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ထိုဇာခြိ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ လျှောက်လွှာကို လက်မခံဘဲ ပယ်ခြင်းမှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေသည်။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် အလုပ်သမားအစည်းအရုံးသည်၊ ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံး ချမှတ်သော အမိန့်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်သာခွင့် ရယူလိုလျှင်၊ ထိုခုံရုံးသို့ လျှောက်ထားရန်သာဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ ဤရုံးတော်သို့ ယခုလျှောက်ထားသည်မှာလည်း ခုံရုံးပေးခဲ့သော သက်သာခွင့်ကို ရရှိရန်အတွက် လျှောက်ထားခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။ ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခအက် ဥပဒေတွင် ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံး ချမှတ်သောအမိန့်ကို မည်သို့ အတည်ပြုရမည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိခေ။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ နှင့် ပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို နာခံရမည့်သူက၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလျှင် မည်သို့မည်ပုံ အရေးယူနိုင်သည်ကို ဖော်ပြထားလေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခုလျှောက်လွှာကို လက်မခံဘဲ ပယ်လိုက်သည်။

ကရားလွတ်တော်ချုပ်

ဦးချစ်ဖေ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ရွှေစကြာ ဆေးလိပ်လုပ်သား အစည်းအရုံးပါ ၂ (လျှောက်ထား ခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ ဇန္နဝါရီလ ၃၁ ရက်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဖျက်ရေး၊ အဓိက စဉ်းစားရန်အချက်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၊ ခုံရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ၊ နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၅ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များမဆိုင်၊ စံနစ်တကျ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန် အစီအရင်မျှသာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့် ထုတ်ပေးရေးကိစ္စတွင်၊ ခုံရုံးသည် မိမိအားအပ်နှင်းထားသော စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကိုကျော်လွန်၍ဖြစ်စေ၊ မူလကပင် အာဏာမရှိဘဲဖြစ်စေ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြု၊ မပြုကိုသာ အဓိကထား၍ ဤမျှုံးတော်က စဉ်းစားရပေမည်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျ ားအရ၊ ခုံရုံးသည်၊ မိမိတို့အား၊စစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် နိုင်ငံတော် သမတက လွှဲအပ်သော ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခမှုတရပ်ကို ကြားနာစစ်ဆေး သုံးသပ်ပြီးနောက်၊ မိမိတို့ ကောတည်ဖွဲ့မှန်ကန်သည် ထင်မြင်သည့်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အာဏာရှိသည့်အလျောက်၊ ခုံရုံးသို့လျှောက်လွှာ၊ ချေပလွှာ စသည်တို့ကို တင်သွင်းခြင်း မပြုသည့် တိုင်အောင်၊ ခုံရုံးသည် ကြားနာစစ်ဆေးပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ပေသည်။ ခုံရုံးက၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ အရ၊ ပြုလုပ်သော နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှားမှာ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့် မသက်ဆိုင်၊ ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ရာတွင် စံနစ်တကျ စစ်ဆေးစီရင်နိုင်စေခြင်းအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်း ထားသော အစီအရင်များသာ ဖြစ်ချေသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဘမော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂)အတွက်။ ။အစုးရ လွှဲတော်ရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၇၆။

† နိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးမြင့်သိန်း၊ နိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးဘိုကြီးနှင့် ဦးအောင်သာကျော်တို့ ရှေ့မှောက်တွင် တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး အမိန့်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၂

ဦးချစ်ဖေ နှင့် ရွှေစကြာဆေး လိပ်လုပ်သား အစည်းအရုံး ပါ ၂။

တရားဝန်ကြီး ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးချစ်ဖေသည်၊ ပဲခူးမြို့၌ ရွှေစကြာ ဆေးလိပ်ရုံ ၄ ရုံ တည်ထောင်ပြီး၊ အလုပ်သမား ၃၀၀ ကျော် နှင့် ဆေးလိပ်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ၊ ထိုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့ နံနက်တွင် ဦးချစ်ဖေက ပဲခူးမြို့၊ လိပ်ပြာကန့် ကွက်သစ်ရှိ ရွှေစကြာဆေးလိပ်ရုံ၌ လုပ်ကိုင်သော် အလုပ်သမား ၂၄ ဦးတို့အား၊ မိမိထံ လာရောက်ရန် ဆင့်ခေါ်သည်ကို၊ ထိုအလုပ်သမားများ မလာရောက်သဖြင့်၊ ၎င်းတို့အား ထိုနေ့ညနေတွင် အလုပ်မှ ရပ်စဲလိုက်လေသည်။ ထိုကိစ္စရပ်မှ ပေါ်ပေါက်သည့် အငြင်းပွားမှုကို ပဲခူးမြို့၊ ဖြန့်ဖြေရေးအရာရှိများက ပြေလည်အောင် ဖြန့်ဖြေသော်လည်း မအောင်မြင်သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော်သမတသည်၊ ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ အရ ၊ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ ခုံရုံးသို့ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အမိန့် ကြော်ငြာစာဖြင့် လွှဲအပ်လိုက်လေသည်။ ဝါဏိဇ္ဇ ခုံရုံးသည် ဆေးလိပ်ရုံပိုင်ရှင် ဦးချစ်ဖေနှင့် ရွှေစကြာ ဆေးလိပ်ရုံအလုပ်သမားအစည်းအရုံး အသီးသီးတို့ တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာ၊ ခွေပလွှာများကို လက်ခံ၍၊ အမှုသည်များနှင့် ၎င်းတို့တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ ပေါ်ပေါက်သည့်အငြင်းပွားမှုသည်၊ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခမှု တရပ်ဖြစ်ကြောင်း။ အလုပ်သမား ၂၄ ဦးအား အလုပ်မှ ရပ်စဲလိုက်ခြင်းသည် တရားမျှတမှု မရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ထိုသူများအား အလုပ်ပြန်လည်ခန့်ထားပြီး၊ အလုပ်မှ ထုတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအတွက် တရားမျှတသော သက်သာခွင့် အနေဖြင့် အလုပ်သမားတဦးလျှင် ငွေ ၁၀၀ တိတိစီ အလုပ်ရှင်ထံမှ ရယူခွင့် ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်လေသည်။

ဤခုံရုံးတော်၌ ဆေးလိပ်ရုံပိုင်ရှင် ဦးချစ်ဖေ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အချက် ၂ ချက်ကို အဓိကထား၍ လျှောက်လဲလေသည်။ ပဌမအချက်မှာ ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံးသို့ ရွှေစကြာ ဆေးလိပ်ရုံ အလုပ်သမားများအစည်းအရုံးအတွက် တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာမှာ၊ မူလက ထိုအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်နှင်းငွေဆိုသူ တဦးသာ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ လျှောက်ထားချက်များ မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံလက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့သည်တွင်၊ ထိုအချက်ကို ဦးချစ်ဖေအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများက ခုံရုံးအား ညွှန်ပြသော်လည်း၊ ခုံရုံးက ဂရုမပြု အရေးမယူဘဲနေခဲ့ရာ၊ ယင်းသို့ ညွှန်ပြကန့်ကွက်ပြီးနောက်မှ၊ ဒေါ်ပွါးချစ်ဆိုသူ၏ လက်မှတ်များကို ထိုလျှောက်လွှာတွင်၊ ခုံရုံးအား အသိမပေးဘဲ ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (၁) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခရုံးဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၅(ဃ) တွင် ခုံရုံးသို့တင်သွင်းသောလျှောက်လွှာ၊ ခွေပလွှာနှင့် အခြား အလားတူစာတမ်းများကို တရားမ ကျင့်ထုံးအက်ဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ဝန်ခံချက်ပြုရမည်ဟု ပါရှိသည်။ ထို့ပြင် ယခုလျှောက်

ထားခံရသူ ရွှေစကြံ၁ ဆေးလိပ်ရုံအလုပ်သမား အစည်းရုံးကဲ့သို့သော မှတ်ပုံတင်ပြီး အစည်းအရုံးက လျှောက်လှာ၊ ခွေလှာနှင့်အလားတူ စာတမ်းများတင်သွင်းလျှင်၊ ၎င်းတို့ကို အစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အတွင်းရေးမှူး ပူးတွဲ၍ သော်၎င်း၊ အစည်းအရုံးကော်မိတီက လက်မှတ်ရေးထိုးရန်နှင့် မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံရန်အတွက်၊ ကျန်စာအာဏာလွှဲအပ်ထားသော၊ ကော်မိတီဝင် ၂ ဦးကသော်၎င်း၊ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ မှန်ကြောင်း ဝန်ခံရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ဤအမှုတွင် ဝါကြီဇပဋိပက္ခခုံရုံး၏ ၁၉၆၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်၊ ၁၉၆၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၆၀ ခု၊ သြဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများနှင့်၊ ဤရုံးတော်သို့ တင်သွင်းသော အလုပ်ပိုင်ရှင် ဦးချစ်ဖေအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရွှေနေကြီးများ၏ ကျမ်းကျိန်လွှာများကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ဦးချစ်ဖေ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း၊ အမြင်အားဖြင့်မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်းရှိချေသည်။ ထိုကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝါကြီဇပဋိပက္ခခုံရုံးက မည်ကဲ့သို့မျှ အရေးယူသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် ဝမ်းနည်းဘွယ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ခုံရုံးရှေ့မှောက်သို့ နောင်ကာလ၌ ရောက်ရှိမည်ဖြစ်သော အမှုများတွင်၊ အလားတူ အဆင်မပြေသည့် ကိစ္စရပ်များ ပေါ်ပေါက်ခြင်းမရှိလေအောင်၊ ခုံရုံးက၊ ဤအမှုတွင် ယခုပေါ်ပေါက်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုက်သင့်သလို အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် ဤရုံးတော်က ညွှန်ကြားအပ်ပေသည်။

သို့သော် ထိုခွက်ယှင်းမှုအတွက် သက်သက်ကြောင့်၊ ခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အကြောင်းမမြင်ချေ ။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ထုတ်ပေးရေးကိစ္စတွင် ခုံရုံးသည် မိမိအားအပ်နှင်းထားသော စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ကျော်လွန်၍ဖြစ်စေ၊ မူလကပင် အာဏာမရှိသဖြစ်စေ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းပြု၊ မပြုကိုသာ အဓိကထား၍ ဤရုံးတော်က စဉ်းစားရပေမည်။ ဝါကြီဇ ပဋိပက္ခအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ အရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက ခုံရုံးအား စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် ဝါကြီဇ ပဋိပက္ခမှု အရပ်ရပ်ကို လွှဲအပ်လျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ခုံရုံးသည် ကြားနာစစ်ဆေးလေ့လာသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ မိမိတို့ တော်တည့်မှန်ကန်သည် ထင်မြင်သည့်အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အာဏာရှိလေသည်။ ယင်းသို့ဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိသည်ဖြစ်၍ ခုံရုံးသို့ လျှောက်လှာ၊ ခွေပလှာ စသည်တို့ကို ကာသွင်းခြင်း မပြုသည့်တိုင်အောင်၊ ခုံရုံးသည် ကြားနာစစ်ဆေးပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်ပေသည်။ ခုံရုံးက ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ အရ၊ ပြုလုပ်သောနည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။ ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ရာတွင် စံနှစ်တကျစစ်ဆေးစီရင်နိုင်စေခြင်းအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အစီအရင်များသာ ဖြစ်ချေသည်။ သို့ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး

၁၉၆၂
ဦးချစ်ဖေ နှင့် ရွှေစကြံဆေးလိပ်လုပ်သား အစည်းအရုံး ပါ ၂။

၁၉၆၂
ခု ခြစ်ဖေ
နှင့်
ရွှေကြာဆေး
လိပ်လုပ်သား
အစည်းအရုံး
ပါ ၂။

လျှောက်လဲချက်သည် ခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ ခိုင်လုံသော လျှောက်လဲချက်မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဒုတိယ လျှောက်လဲချက်မှာ ရွှေစကြာ ဆေးလိပ်ရုံ အလုပ်သမားများ လိုက်နာရမည့်စည်းကမ်းများအနက် စည်းကမ်းအပုဒ် ၆ ၌ (ဆေးလိပ်ရုံရှင် အလုပ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်) ဟု အတိအလင်း သတ်မှတ်ထားခဲ့ရာ၊ ယင်းသို့ သတ်မှတ်သည့်စည်းကမ်းကို အလုပ်မှရပ်စဲခြင်းခံရသူ အလုပ်သမား ၂၄ ဦးက မလိုက်နာသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အား အလုပ်မှရပ်စဲခြင်းသည် တရားမျှတမှုရှိပါသည်ဟူသော လျှောက်လဲချက်ဖြစ်လေသည်။ ခုံရုံးသည် ထိုအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြသော သက်သေများကို ကြားနာစစ်ဆေးပြီး၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့နံနက်က ဦးချစ်ဖေသည် ထိုအလုပ်သမား ၂၄ ဦးကို အလုပ်ကိစ္စစီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ဆင့်ခေါ်ခြင်းမဟုတ်၊ မိမိအပေါ် ၌ အလုပ်သမားများတောင်းဆိုသည့် ပြည်သူ့အလုပ်ပိတ်ရက်များအတွက် လုပ်ခများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်ရုံးတွင် တရားစွဲဆိုထားရာ၊ ထိုတောင်းဆိုသည့်ငွေများကို ရုံးပြင်ပတွင် လက်ခံရန်အတွက် ဆင့်ခေါ်ခြင်းမျှသာဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ၊ သက်သေခံ အထောက်အထားရှိသည်ဖြစ်၍ ဤရုံးတော်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်ပေ။

နောက်ဆုံးအချက်တရပ်မှာ၊ အလုပ်ရပ်စဲခြင်းခံရသော အလုပ်သမားများသည်၊ အလုပ်မှဘုတ်ထားသည့် အချိန်ကာလအတွက် တဦးလျှင် ငွေ ၁၀၀ စီ အလုပ်ရှင်ထံမှ ရယူခွင့်ရှိကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သည်။ အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့်အခြေအနေနှင့် ခုံရုံးအကြောင်းပြချက်များ အရ၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည်တရားမျှတမှုမရှိဟု မဆိုနိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားလွှတ်တော်ချုပ်

ဦးသံဝရ (စောဒက)

နှင့်

ဦးဝါသဝ ပါဂ (စုဒိတကများ)*

† ၁၉၆၂
မတ်လ ၂၈
ရက်။

ပိုင်ဆိုင်စေအမိန့်။ ။မည်သည့်တရားရုံး၊ မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မျှ မရှိသော အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ။

ပိုင်ဆိုင်စေအမိန့်၊ တရားစွဲဆိုတောင်းခံခြင်း မရှိသူအား ချမပေးနိုင်၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ တရားမဝင်သောစီရင်ချက်။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ကျောင်းတိုက်တခုသည်၊ မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင် ဖြစ်သောကြောင့်၊ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအား နှင်ထုတ်ပေးပါရန် စွဲဆိုသောအမှုတွင်၊ စုဒိတက က ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးသာလျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်၍၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကျောင်းတိုက်မှ ထွက်သွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသည် မည်သည့်တရားရုံး၊ မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မျှ မရှိခေ့။ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးသည် အချင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို မိမိသာလျှင် ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင်ဖြစ်၍ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖယ်ရှားပေးစေရန် အမိန့်စီရင်ဆုံးဖြတ် ချမှတ်ပေးအစေလိုလျှင်၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်က တရားတထုံးစွဲရဦးမည်ဖြစ်သည်၊ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုတောင်းခံခြင်း မရှိသောသူအား ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့်စီရင်ချက်ချရန် မဖြစ်နိုင်ခေ့။

မှတ်ပုံတင်ဥပဒေအရ၊ တရားမဝင်သောစာချုပ်ကို အခြေခံအကြောင်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ မှတ်ပုံတင်ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်၍၊ ဤကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ရာ ရောက်သောကြောင့်၊ ပျက်ပြယ်သည့် စီရင်ချက်ဟု ယူဆရမည်။

ခုံဝိနည်းခိုရ် သုံးပါးရှိသည့်အနက် တပါးပါးက၊ အခြားတပါးပါးအား ဆုံးဖြတ်ချက် ရေးသားရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းလည်းမရှိ၊ မည်သို့မည်ပုံ ရေးသားထားသည်ကိုမျှလည်း မသိရသောကြောင့်၊ အဆိုပါ အခြား ဝိနည်းခိုရ်က ရေးသားထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် လက်မှတ်မထိုးဘဲ နေခဲ့လျှင်၊ ထိုစီရင်ချက်သည် တရားဝင်စီရင်ချက်ဟု ယူဆနိုင်မည် မဟုတ်ခေ့။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးလှဖေ (၂) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအမှတ် (၄) မှ (၇) အတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေအမှတ် ၁၁၈။

† နိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် ဦးအောင်သာကျော်တို့ရှေ့မှောက်တွင် တရားပန်ကြီး ဦးချန်ထွန်း အမိန့်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၂

ဦးသံဝရ
နှင့်
ဦးဝါသဝပါ ဂ။

တရားဝန်ကြီး ဦးချန်ထွန်း။ ။စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရက စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ် ဦးဝိဇယ၊ ဦးစန္ဒေါဘာသ၊ ဦးဥတ္တမနှင့် ဦးပညာသာမိတို့အား ရန်ကုန်မြို့ ဝင်ဒါမီယာလမ်းရှိ ဇေါခိကုန်းကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခွါသွားစေရန် စွဲဆိုသောအမှုသည် ဤရုံးတော်သို့ ရောက်လာသည်မှာ ဒုတိယအကြိမ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၃၃ တွင် ဦးသံဝရက အဆိုပါ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ်တွင် စွဲဆိုသည့်အမှုဌ ရန်ကုန်မြို့မအလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာနက ၎င်းစုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံး ထွက်ခွါသွားစေရန် ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိသောကြောင့် ပယ်ဖျက်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုအမှုတွင် တည်ဆဲ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ခုံအက်ဥပဒေအရ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံးတွင် ဝိနိစ္ဆယခုံ ဖွဲ့စည်းပေးရန် စွဲဆိုရမည့်အစား၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် စွဲဆိုခဲ့၍ ဝိနိစ္ဆယဌာနကလည်း စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိဘဲ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သောကြောင့် ထိုစီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံးတွင်သာလျှင်၊ စွဲဆိုရန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြလျက် ဤရုံးတော်က အဆိုပါစီရင်ချက်ကို ၁၉၅၈ခု၊ ဇွန်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၈ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဦးသံဝရက ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး၌ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိပိုင် အဆိုပါကျောင်းတိုက်မှ နှင်ထုတ်ပေးပါရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရန် ကြားခုံ ဝိနည်းဓိုရ်အဖြစ်ဖြင့် ရွှေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းကို ဦးဝါသဝက ၁၉၅၉ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် လက်ခံသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ဦးဝါသဝသည် လူသေလူဖြစ်စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အချုပ်ခံနေရသဖြင့် ၁၉၆၁ ပြည့်နှစ်၊ မေလလောက်တွင်မှ အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးခြင်း စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များက တင်မြောက်သည့်ခုံ ဝိနည်းဓိုရ် အရှင်ဦးရေဝတနှင့် ကြားခုံ ဦးဝါသဝတို့ နှစ်ပါးတည်းသာ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက် ဝိနိစ္ဆယကို ချမှတ်လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်တွင် အချင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို အာရာမ်နှင့် တကွ စုဒိတက တဦးဖြစ်သူ ဦးစန္ဒေါဘာသသာလျှင် ပုဂ္ဂလိကအဖြစ် ပိုင်စေ၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရနှင့်တကွ ၎င်း၏ပက္ခများသည် ကျောင်းတိုက် အာရာမ်မြေအတွင်းမှ အမြန်ဆုံးထွက်ခွါသွားစေဟု ပါရှိလေသည်။ ဤစီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဤရုံးတော်သို့ ယခုအမှုရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်တွင်ဖေါ်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့က ချမှတ်သည့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဤရုံးတော်က ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်သည်။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ကျောင်းတိုက်တခုသည်၊ မိမိသာသျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်သောကြောင့် စုဒိဒက

ပုဂ္ဂိုလ်များအား နှင်ထုတ်ပေးပါရန် စွဲဆိုသော အမှုတွင် စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တဦး ဦးသာလျင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်၍၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာသည် မည်သည့်တရားရုံး မည်သည့်ခုံအဖွဲ့တွင်မျှ မရှိချေ။ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦးသည် အချင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို မိမိသာလျင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ရှင်ဖြစ်၍ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အား ဖယ်ရှားပေးစေရန်အမိန့်စီရင်ချက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပေးစေလိုလျင်၊ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်က တရားတထုံး စွဲဆိုရဦးမည်ဖြစ်သည်။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် တရားစွဲဆို တောင်းခံခြင်းမရှိသောသူအား ပိုင်ဆိုင်စေဟု အမိန့်စီရင်ချက် ချမှတ်ရန်မဖြစ်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါစီရင်ချက်သည် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိဘဲ ချမှတ်သော စီရင်ချက်ဖြစ်သောကြောင့် တရားဥပဒေအရ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ စုဒိတက ပုဂ္ဂိုလ် ဦးစန္ဒောဘာသပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာ၌လည်း မှတ်ပုံတင် ဥပဒေအရ တရားမဝင်သော စတုသန္တက စာချုပ်ကို အခြေခံအကြောင်းပြု၍ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဤရုံးတော်က အကြိမ်ကြိမ် ယခင်က ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဤသို့သော မှတ်ပုံတင်ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာမရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ရာရောက်သောကြောင့် ပျက်ပြယ်သည့်စီရင်ချက်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂
ဦးသံဝရ
နှင့်
ဦးဝါသဝပါ ၈။

အလျဉ်းသင့်၍ ဖေါ်ပြရန်ရှိသည်မှာ၊ ပြန်လွှန်တော်မူသော မူလပုဂ္ဂလိကပိုင်ဌာန ဦးတိလောကနှင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရတို့ ချုပ်ဆိုကြသည့် ဒို့သန္တကစာချုပ်မှာ ရန်ကုန်မြို့တော်အလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ မှတ်ပုံတင်ထားသောစာချုပ်ဖြစ်သော်လည်း "သက်ဆိုင်ရာဝိနည်းဓိုရ်များမပါဘဲ တာဝန်ခံဆရာတော်က ဒို့သန္တကစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ပေးလိုက်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ က ဤကဲ့သို့ တာဝန်ခံဆရာတော်အား မှတ်ပုံတင်ပေးနိုင်ခွင့်အာဏာပေးသော ပုဒ်မ မဟုတ်၊ သက်ဆိုင်ရာ ဝိနည်းဓိုရ်အာဏာပိုင် သုံးပါးကို မှတ်ပုံတင်ပေးနိုင်ခွင့် အာဏာပေးသော ပုဒ်မဖြစ်၍ ဤဒို့သန္တကစာချုပ်ကို တာဝန်ခံဆရာတော်က မှတ်ပုံတင်ပေးခြင်းသည် မှတ်ပုံတင် အထောက်အောင်မြင်မှုမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုမှတ်ပုံတင်ခြင်းကို တရားမဝင်ဟု မှတ်ယူရမည်" ဟူ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အထက်တွင်ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးသံဝရက ရန်ကုန်မြို့မအလယ်ပိုင်း ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် စွဲဆိုသည့်အမှု၌ ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက ချမှတ်သည့်စီရင်အပိုဒ် ၁၄ တွင်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက ဘတ်ရှစီစစ်ပြီးမှ ခိုင်လုံသောစာချုပ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၍ မှတ်ပုံတင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်ကို သတိမူခဲ့မိဟန်မတူချေ။ ထို့ပြင် သက်သေ

၁၉၆၂
ဦးဆံဝရ
နှင့်
ဦးဝါသဝ ပါ ဂ။

ခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၄၊ ရှင်းလင်းချက် (ဂ) အရမှာ၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုဎင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကိုဎင်း ကျင့်သုံး၍ ဆောင်ရွက်ထားချက်များသည် ဥပဒေနှင့် အညီ ဆောင်ရွက်ထားသည်ဟု တရားရုံးများက (ထိုသို့မဟုတ်ကြောင်း သက်သေခံ လုံလောက်စွာ မပြနိုင်သေးသမျှ) ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ဤစီရင်ချက်မှာ အထက်တွင်ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် နှစ်ဦးသာလျှင် လက်မှတ်ထိုး၍ ချမှတ်ထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိနည်းဓိုလ် ဦးသုဇာတက လက်မှတ်မထိုးခဲ့ချေ။ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂(၁) တွင်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံ ဆရာတော်အားလုံး လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံကလည်း ဤပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မည်သို့သော အကြောင်းကြောင့် အဆိုပါခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ဦးသုဇာတက လက်မှတ်မထိုးသည်ကို ၎င်း၏သစ္စာပြု မြွက်ဆိုချက်အလွှာအပိုဒ် ၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်။

> "ကြားခုံ ဦးဝါသဝသည် ဆုံးဖြတ်ချက် ချသောနေ့မတိုင်မီ၊ ရုံးချိန်းတခုတွင် ၎င်း၏စီရင်ချက်၌၊ ကျွန်ုပ် ဦးသုဇာတအား ကြည့်ရှုခွင့်မပြုဘဲ အတင်းလက်မှတ်ထိုးခိုင်းပါသည်။ ကြည့်ရှုခွင့်မရ၍ လက်မှတ်မထိုးသောကြောင့်၊ မကြားဝံ့မနာသာအောင် မန်မဲကြိမ်းမောင်း ဆဲဆိုပါသည်။ ကျွန်ုပ် ဦးသုဇာတက ကြားခုံ ဦးဝါသဝအား ဆုံးဖြတ်ချက်ရေးသားရန် မည်သည့်အခါကမျှ တာဝန်မပေးအပ်ခဲ့ပါ။ ၎င်းကြားခုံ ဦးဝါသဝကသာလျှင် ကျွန်ုပ် ဦးသုဇာတအား အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက်ရေးသားရန် တာဝန်လွှဲအပ်ပေးခဲ့ပါသည်။
> ထိုစီရင်ချက်ချသောနေ့၌ စုဒိတကများ၏ ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ဦးရေဝတ တပါးတည်းကိုသာ သုံးဘီးကားဖြင့် ရှေးဦးစွာ ပင့်ဆောင်ပြီး၊ ၎င်းစီရင်ချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးပါသည်။ ထိုသို့ လက်မှတ်ထိုးပြီးမှ ကျွန်ုပ် ဦးသုဇာတထံ ရုံးကားနှင့် အပင့်လွှတ်ပြီး ကျွန်ုပ်ရောက်လာသောအခါ စီရင်ချက်ရေးသားပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့လက်မှတ်ထိုးပြီးပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုစီရင်ချက်၌ လက်မှတ်ထိုးရန် အတင်းတိုက်တွန်းပါသည်။ ကျွန်ုပ် ဦးသုဇာတက ၎င်းစီရင်ချက်မှာ ဝိနည်းတရားတော်နှင့် ဥပဒေဘောင်မဝင်၍ လက်မှတ်မထိုးပါ။"

ဤကဲ့သို့ ခုံဝိနည်းဓိုရ် သုံးပါးရှိသည့်အနက် တပါးပါးက အခြားတပါးပါးအား ဆုံးဖြတ်ချက်ရေးသားရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းလည်းမရှိ၊ မည်သို့မည်ပုံ ရေးသားထားသည်ကိုမျှလည်း မသိရသောကြောင့်၊ အဆိုပါ အခြားဝိနည်းဓိုရ်က ရေးသားထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် လက်မှတ်မထိုးဘဲနေခဲ့လျှင်၊ ထိုစီရင်ချက်သည် တရားဝင်

စီရင်ချက်ဟု ယူဆနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ အထက်ပါ အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့က ချမှတ်သည့် ဝိနိစ္ဆယခုံ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဤရုံး တော်က ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်သည့်အတိုင်း ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ၁၉၆၂ ဦးသံဝရ နှင့် ဦးဝါသဝ ပါ ၈။

ဤအမှုကို တည်ဆဲဥပဒေအရ ဝိနိစ္ဆယခုံက ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ် ရမည်ဖြစ်သည်။ စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့အား မိမိတို့နှစ်သက်ရာ ဝိနည်းဓိုရ်ကို ပုဒ်မ ၃၇ အရ တင်မြောက်ခွင့် ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ယခင်က တင်မြောက်ခဲ့သည့် စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့၏ ဝိနည်းဓိုရ်အသီးသီးအား ထပ်မံ တင်မြောက်လိုလျှင် တင်မြောက်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ကြားခံ ဝိနည်းဓိုရ်ကိုမူကား အသစ်ပြောင်းလဲတင်မြောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကြားခံဝိနည်းဓိုရ် ဦးဝါသဝအပေါ်တွင် အဂတိလိုက်၍ ဆောင်ရွက်ကြောင်း စွပ်စွဲ ချက်အမြောက်အမြားရှိသည်။ ထိုစွပ်စွဲချက်များအနက် အချို့သောစွပ်စွဲချက်များမှာ လူသေလူဖြစ်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသူဖြစ်သောကြောင့် ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ည) အရ၊ အလင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စီရင်ချက်ကို ကူးခွင့်ပြုသော်လည်း စောဒ ကပုဂ္ဂိုလ်အား စီရင်ချက်ကို ကူးခွင့်မပြုခဲ့ခြင်း၊ စောဒက၏ ဝိနည်းဓိုရ် ဦးသုဇာတအား စီရင်ချက်ကို ဘတ်ရူခွင့်မပြုဘဲ အတင်းလက်မှတ်ထိုးခိုင်းခြင်း၊ လက်မှတ်ထိုးရန် ငြင်းဆို သောအခါ "မကြားဝံ့မနာသာအောင် မာန်မဲကြိမ်းမောင်းဆဲဆို" ခြင်း၊ မည်သည့် အခါကမျှ မကြားခဲ့ရ ဘူးသည့် စတုသန္တကာစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိဘဲ လက်ခံ၍ အထင်အရှားမှတ်ပုံတင်ထားသော ဒို့သန္တကာ စာချုပ်ကို ပယ်ခြင်း၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အားကိုးဖြစ်သော ဒို့သန္တကာ စာချုပ်ကို မရမက အကြိမ်ကြိမ် တောင်းယူပြီး ပြန်မပေး ဘဲနေခြင်း၊ ထိုစာချုပ်ပေါ်တွင် ဝိနိစ္ဆယရုံးတံဆိပ်အတုတခုကို ပုံနှိပ်ထားခြင်းစသော စွပ်စွဲချက်များဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ကြီးလေးသောစွပ်စွဲခြင်းမျိုးကို ခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ယခုအမှုတွင် ကြားခံဝိနည်းဓိုရ်အဖြစ်ဖြင့် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် မသင့်တော်ဟု ဤရုံးတော်ကယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ကြားခံဝိနည်းဓိုရ် အသစ်တပါးကို ဥပဒေအရ ထပ်မံရွေးချယ် ခန့်ထားရမည်ဖြစ်သည်။

ဤရုံးတော်တွင် စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရက စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်ငင်းတို့၏ပက္ခတို့ သည် ကျောင်းအာရာမ်အတွင်းရှိ သစ်ပင်ဝါးပင်များကို ခုတ်လှဲဖျက်စီးခြင်း၊ အာရာမ် အတွင်းရှိ အဆောက်အဦများနှင့် ပစ္စည်းအရပ်ရပ်တို့ကို ဖျက်စီးခြင်းတို့မှ တားစီးရန် ၎င်း၊ ကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ တိုက်ကျောင်းတွင် မိမိပိုင်ပူးတွဲပါစာရင်းရှိ ပစ္စည်းများကို စုဒိဒကပုဂ္ဂိုလ်များက မိမိသော့ပိတ်ထားသည့်အခန်းကို ဖွင့်ပြီးလျှင် လက်ရောက်သိမ်း ယူထားသောကြောင့် ထိုပစ္စည်းများကို ပျောက်ပျက်စေခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးပါရန်ငင်း ဤရုံးတော်ကအရေး ယူဆောင်ရွက်ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံစာတင်သွင်းသည်။ ဤကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ မိမိပိုင်ပစ္စည်းများကို ယိုယွင်းပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်

၁၉၆၂
ဦးသံဝရ
နှင့်
ဦးဝါသဝ ပါ ၈။

ခြင်းမှတရားဥပဒေအရ တားဆီးမပေးပါက မနှစ်မြို့ဘွယ်ရာအဓိကချွတ်ယွင်းဖြစ်နှင့်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။

အထက်တွင်ဖေါ်ပြခဲ့သည့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှု အမှတ် ၃၃ တွင် ဝိနိစ္ဆယခုံဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေတွင် အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းများကို ပျက်စီးယိုယွင်းစေခြင်းမှ တားဆီးနိုင်ရန် ကြားဖြတ်အမိန့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်မျိုးမရှိသောကြောင့် ထိုဥပဒေတွင် ချို့ယွင်းချက်ရှိနေကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ဤရုံးတော်က ဖေါ်ပြထားသည်။

> "ယခုပြင်ဆင်ထားသည့် ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေအရမှာ (စောဒကနှင့် စုဒိတကနှစ်ဦး နှစ်ဘက်တို့က သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူရန် တင်ကြို၍ သဘောတူညီထားပြီးမရှိလျှင်) သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်တရားမရုံးသို့ အမှုစွဲချက်တင်သည့် အချိန်မှစ၍ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်၊ ထိုသို့ဖွဲ့စည်းသည့် ဝိနိစ္ဆယခုံက အမှုစတင်စစ်ဆေးသည့် အချိန်အထိ ထိုမျှသော ကာလအတွင်းတွင် မနှစ်မြို့ဘွယ်ရာဖြစ်သော အဓမ္မရှုန်းရင်းဆန်ခပ် အမှုအခင်းမျိုး မဖြစ်ပွါးနိုင်ရန် တားဆီးဘို့ ကြားဖြတ်အမိန့်မျိုး ထုတ်နိုင်သည့် အာဏာသည် မည်သူ့ထံတွင်မှ မရှိဘဲဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။"

ယခုအမှုတွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံးတွင် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် တရားစတင်စွဲခဲ့သော်လည်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့ကမှ ကြားခုံဝိနည်းမိုရ်ခန့်အပ်ခြင်းပြီးစီးသည်။ တဖန်အမှုကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလတွင်မှ စတင်စစ်ဆေးနိုင်သည်။ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့ကမှ ချမှတ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားစွဲပြီးသည့်နောက် ၉ လကြာမှ ကြားခုံ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ တဖန် ခုံဖွဲ့စည်းပြီးသည့်နောက် ၉ လခန့်ကြာမှ စတင်စစ်ဆေးနိုင်ခဲ့သည်။ စတင်စစ်ဆေးသည့်နောက် ၁၁ လခန့်ကြာမှ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဤရုံးတော်က ဝိနိစ္ဆယခုံ၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ယခုကဲ့သို့ ပယ်ဖျက်ပြီးနောက်၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံးသို့ ဝိနိစ္ဆယခုံအသစ်ဖွဲ့၍ စစ်ဆေးစီရင်ရန် ပြန်လည်ပို့လိုက်ပြီးသည့်နောက် မည်မျှအချိန်ကြာမှ ဝိနိစ္ဆယခုံ ဖွဲ့စည်းနိုင်မည်ကို မမြော်မှန်းနိုင်ခေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လပေါင်းအတော်ကြာပေဦးမည်။ တဖန် ခုံဖွဲ့စည်းပြီးသည့်အချိန်မှ စတင်စစ်ဆေးသည့်အချိန်အထိ ကာလအပိုင်းအခြားကိုလည်း မှန်းဆရန် မဖြစ်နိုင်ခေ။ အချိန်ကာလအတော်ကြာဦးမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ မချေပြောင်းနိုင်သည့် ကျောင်းနှင့်တကွ အာရာမ်အတွင်းရှိ အဆောက်အဦ၊ သစ်ပင်ပန်းမာလ်နှင့်တကွသော ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စွဲဆိုတော အမှုမျှားကို အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများ ယိုယွင်းပျက်စီးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းမှ တားဆီး

ရန် ဥပဒေအရ ခဆောင်ရွက်ချက်သည် အလွန်အရေးကြီးသည်။ ဤကိစ္စမျိုးတွင် တရား ၁၉၆၂
စီရင်ရေးဌာနက တနည်းနည်းအားဖြင့် ကာကွယ်မှု မပေးနိုင်လျှင် တဝန်ဝတ်တရား ဦးသံဝရ
ကိန်းသိမ်းစောင့်စည်းမှု ပျက်ကွက်ရာရောက်ချေမည်။ ထို့ကြောင့် နောင်တွင် ဖွဲ့စည်း နှင့်
လတ္တံ့သော ဝိနိစ္ဆယခုံက ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တစုံတရာ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်၍ အမိန့် ဦးဖါသဝ ပါ ၇။
မချမီ အတောအတွင်း တွင် ဤခုံးအောက်က အဆိုပါပစ္စည်းများကို ယိုယွင်းပျက်စီး
အောင်ပြုလုပ်ခြင်းမှ တားဆီးထားရန် အမိန့်တခုကို ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။

စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ပက္ခများသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ဝင်ဒါမီယာလမ်းရှိ ဗေါဓိကုန်းကျောင်းတိုက်၊ အာဆာမ်အဘွင်းရှိ မည်သည့်အဆောက်အဦကိုမျှငင်း၊ ထို အဆောက်အဦတွင် တပ်ဆင်ထားသည့် ပစ္စည်းတစုံတရာကိုမျှငင်း၊ အာဆာမ်အတွင်းရှိ မည်သည့်သစ်ပင် ဝါးပင် စသည်တို့ကိုမျှငင်း၊ တိုက်ကျောင်းအတွင်းရှိ စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရပိုင် မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမျှငင်း ပျက်စီးယိုယွင်းပျောက်ပျက်အောင် မပြုရန် တားမြစ်သည့်အမိန့်ကို ချမှတ်လိုက်သည်။ တိုက်ကျောင်းအတွင်းရှိ မည်သည့်ပစ္စည်း သည် ဦးသံဝရပိုင်ပစ္စည်းဖြစ်သည်ကို စောဒက ပုဂ္ဂိုလ် ဦးသံဝရက တင်ပြထားသော ပစ္စည်းစာရင်းနှင့် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး၏ ဘီလစ်က သွားရောက်စစ်ဆေးပြီးလျှင် စုဒိတကတို့အား ထိုပစ္စည်းများကို စာရင်းနှင့်တကွ မိမိတို့ခံဝန်ဖြင့် ပြန်၍ အပ်နှံထား ရမည်။ ဤအမိန့်သည် ဖွဲ့စည်းလတ္တံ့သော ဝိနိစ္ဆယခုံက ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်းလျက် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်၍ အမိန့်ချမှတ်လျှင် ထိုသို့ပြင်ဆင်ထားသည့်အတိုင်းနှင့် အမိန့်တစုံ တရာချမှတ်ခြင်းမရှိလျှင် ယခုအမိန့်အတိုင်း အမှုပြီးဆုံးသည်အထိ အာဏာ တည်ရမည် ဖြစ်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ စရိတ်ကို မိမိတို့ကျခံစေရမည်။

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမူခင်းများ

HIGH COURT

တရားလွှတ်တော်

	PAGE
Ah Paung (*a*) U Paung *v.* Ah Ming	1
Babu Lal *v.* Raghobar Singh	6
Burma Timber Co. *v.* American International Underwriters (Burma) Ltd.	18
Daw Nu Nu Khin *v.* Daw Myint Myint and two ...	34
—— Sein Hla *v.* U Ngwe Tin and two others ...	37
—— Than May *v.* Ma Mya Ngwe and three others ...	41
Haji Abdul Samad *v.* Haji Moosa Kaka and two others	55
Hamed Ali *v.* The State Timber Board	61
Hussein Bux Khan *v.* U Tha Zan	67
Jogal Ahir *v.* Babu Samarath Sin (*a*) Sambrathy Sin ...	70
Lee Law Shwin and four others *v.* Dharam Singh and two others	74
Lily Barua *v.* The Union of Burma	78
Ma Bi and two others *v.* Ko Ba Yin and three others ...	80
Maung Mya Tun and one *v.* Daw Kyan	92
Messrs. The Burmese Economic Bank Ltd. *v.* Daw Tin May and one	98
—— The New Times of Burma, Limited *v.* The Rangoon Gazette Limited	106
Moolidhar Kandoi *v.* Lakha Singh and another ...	112

PAGE

N. Latchamanan Chettyar *v.* U Ko Ko 117

Ram Bux *v.* Ram Bahar 120

Ramapikekim (*a*) Ramapaikim *v.* The Union of Burma (Suppaya) 124

S. V. N. Subramonian Chettyar *v.* C. P. Mohamed Kaka and one 127

S. Lingam *v.* The Union of Burma 131

Safoora Bi Bi (*a*) Ma Mya Than *v.* Maung Khin Nyunt (*a*) A. J. Shirazee 135

The Incorporated British and Foreign Bible Society Association, Rangoon *v.* U Tin Maung ... 144

The Union of Burma (Chhaganlal Lavji Kotak) *v.* M. V. Gadhia and two others 151

——————— *v.* U Tun Tin 160

U An Ngwe and one *v.* Daw Aye 163

— Ba Pu and three others v. U Shwe 167

— Kan Gyi *v.* Mahmood Ebrahim Ariff and two others 174

— Ngwe Dun *v.* U Maung Maung 185

— Po Min and another *v.* Maung Chit Hlaing and another 190

— Po Thin *v.* Maung Hoke Hlaing 199

— Sami (*a*) Mutu Karapa Pillay and one *v.* U Nyo and two others 204

— Tin and one *v.* U Hla Min 212

— Tun Maung (*a*) Loi Bin Shin and one *v.* Ma Kyaung Htai (*a*) Loi Eng Kyo 221

LIST OF CASES CITED

ရည်ညွှန်းသောအမှုခင်းများ

HIGH COURT

တရားလွှတ်တော်

PAGE

A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one *v.* A. Chokkalingam Chettiar, (1949) B.L.R. 46 (S.C.), referred to ... ... 51—104

Abdur Rahim *v.* Emperor, A.I.R. (1927) Nag. 40, referred to 134

Abdurahim *v.* Halimabai, (1915) L.R. 43 I.A. 35, referred to 156

Anantharazu *v.* Narayanarazu, I.L.R. 36 Mad. 383, dissented from 47

Archibald George Edgecombe *v.* Emperor, A.I.R. (1928) Cal. 264, referred to 134

Arjan Singh *v.* Kartar Singh and others, A.I.R. (35) (1951) (S.C.) 193, referred to 31

Asaram and others *v.* Ludheshwar and others, A.I.R. (1938) Nagpur 335 (F.B.), followed 138

Ashfaq Hussain *v.* Bunvad Hussain and others, A.I.R. (1923) Oudh 252, referred to 215

Babu Madho Dass and another *v.* His Highness the Maharaja of Benares, A.I.R. (1925) All. 252, referred to 122

Barker *v.* Allanson, (1937) 1, All. E.R. 75, referred to... 172

Bank of Chettinad *v.* S.P.K.V.R. Firm, A.I.R. (1935) Ran. 517, referred to 210

Basil P. Martin *v.* Mohamed Ayoob, (1958) B.L.R. 458, (H.C.), referred to 109

PAGE

Bedaband Rai and others v. Nabodumar Singh and others, I.L.R. 17 Pat. 89, referred to 130

Bengal Burma Trading Co. and another v. Burma Loan Bank Ltd. and another, (1937) R.L.R. 254, referred to 202

Bhulan Singh and others v. Ganendra Kumar Roy Chodhury, A.I.R. (1950) Cal. 74 at p. 76, referred to 59

Bishun Narain v. Mazharul Haq, A.I.R. (1928) Oudh 224, referred to 115

Brajendra Nath Ghosh and others v. Sm. Kashi Rai and others, A.I.R. (1946) Pat. 177, referred to ... 73

Calcraft v. Thompson, 15 W.R. 387, referred to ... 182

Chan Kim Gwan v. Wong Khai Phoon, (1959) B.L.R. (H.C.) 294, referred to 148

Chhabba Ram v. Nathus Ram, A.I.R. (1941) Lah. 39, referred to 147

Chotey Lal v. Girraj Kishore and another, 48 I.L.R. All. 332, referred to 12

City of London Brewery v. Tennant, L.R. 9 Ch. 212, referred to 182

Colls v. Home and Colonial Stores, Limited, L.R. (1904) A.C. 179, referred to 181

Collis v. Laugher, (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659, referred to 180

Cooper v. Straker, (1889) L.R. 40 Ch. Div. 21, referred to 182

Courts Manual, paragraph 438 (1), referred to ...

Courtauld v. Legh, (1868—1869) L.R. IV Ex. 126, referred to 180

D. I. Attia and another v. M. I. Madha and others, 14 Ran. 575, referred to 84

Daily Gazette Press Ltd., v. Karachi Municipality, A.I.R. (1930) Sind. 287, referred to 73

PAGE

Dalchand and another v. Narayan and another, A.I.R. (1919) Nag. 91, referred to 210

Daw Daw Thi v. U Thein Maung & Co. Ltd., and one, (1956) B.L.R. (H.C.) 14, referred to 59

—— Pu v. Ko Don, (1955) B.L.R. 33 (H.C.), referred to 51

Dayabhai Jiwandas and others v. A.M.M. Murugappa Chettiar, I.L.R. 13 Ran. 457, referred to ... 104

Empress v. Rango Tima'Ji, I.L.R. 6 Bom. 402, referred to 133

Fakir Chand v. Ram Datt, I.L.R. 5 Lah. 75, referred to 217-218

Gajapati Radhika v. Vasudeya Santa Singaro, 19 I.A. 179 at 183, referred to 51

Gian Chand v. Emperor, A.I.R. (1932) Lah. 434, referred to 134

Girdhari Das v. Jagan Nath, I.L.R. 3 All. 115, distinguished 12

Harishchandra Khunderao Kothare v. A.B. Craig and another, A.I.R. (1945) Bom. 465, referred to ... 172

Hirada Basappa v. Gadigi Muddappa, 6 Mad. (H.C.) Reports p. 142, referred to 201

I. E. Aboo and others v. G. H. S. Aboo, (1939) R.L.R. 140, referred to 85

Jaga (a) Jan Bahadur v. Chairman, Pegu District Tenancy Disposal Committee, (1952) B.L.R. (S.C.) 100, distinguished 196

Joel v. Swaddle and another, (1957) (3) All England Law Reports 325, referred to 188

K. K. Dever v. The Chairman, District Tenancy Disposal Committee, Hanthawaddy, (1952) B.L.R. (S.C.) 255, distinguished 196

K. P. Tewari v. Baiju, I.L.R. 31 Pat. 269, referred to ... 219

PAGE

Kalika Pande v. Ram Autar Pande and another, A.I.R. (1938) All. 621, referred to 28

Kastur Bhai Manibhai Nagarseth and others v. Hiralal D. Nanavati, A.I.R. (1923) Bom. 23 (1), dissented from 149

Kelt v. Pearson, L.R. 6 Ch. 809, referred to ... 182

Khatubai v. Mahomed Haji Abu, (1922) L.R. 59, I.A. 108 at 112, referred to 156

King-Emperor v. Ma Tin Saw and one, 6 Ran. 39, referred to 154

———— v. Po Thin Gyi, I.L.R. 7 Ran. 96, followed 132

Krishnabai v. Framrose Edulji Dinshaw and another, 56 Bom. 526, dissented from 149

Krishnasami and another v. Sundarappayyar, I.L.R. 18 Mad. 415, dissented from ... ... 214—216

Ko Sit Yar v. Ma Shwe Taing, A.I.R. (1934) Ran. 312, referred to 210

— Tha Lin Bwin and another v. Ko Hla Kye and another, 8 Ran. 168, referred to 123

L. Dawson v. Princess Rounac Zamani Begum, I.L.R. 6 Ran. 456, followed 183

Laskari and other v. Abbas Bepari, A.I.R. (1917) Cal. 196, referred to 28

Le Hu v. Elahi Bux, U.B.R. (1897—1901) 400, followed 138

Leech v. Schweder, (1874) L.R. 9 Ch. 463, referred to 182

Ma Kyin Tin v. Banu Nanigram Jamnadass Firm and one, (1955) B.L.R. p. 110, referred to 35

— Me v. Maung Sin, U.B.R. (1897—1901) 544, followed 138

Madan Mohan Singh v. Gaja Prosad Singh, (*Supra*) (1911) 11, I.C. (Cal.) 228, dissented from ... 216

Maganlal Pranjivan Mehta v. Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others, (1952) B.L.R. 192 (H.C.) referred to 104

PAGE

Mahadeorac Mahankal *v.* Vithal Balaji Dhole and another, I.L.R. (1950) Nag. 336, referred to ... 215

Mailathi Anni *v.* Subbaraya Mudaliar, I.L.R. 24 Mad. 650, referred to 156

Manindra Nath Das and another *v.* Ram Kinkar Kundu, A.I.R. (1955) Cal. 231, referred to 31

Maung Ba Thein *v.* Ma Than Myint and others, I.L.R. 3 Ran. 483, referred to 52

——— Chaw *v.* Ma Aye Ma and three others, (1955) B.L.R. (H.C.) 89, referred to 95

——— Gyi and one *v.* Maung Aung Pyo, I.L.R. 2 Ran. 661, referred to 52

——— Kho Lan *v.* Ma Ngwe Lwai and one, (1952) B.L.R. (S.C.) 179, distinguished 196

——— Pway and one *v.* Saya Pe, I.L.R. 4 Ran. 408, referred to 107

Messrs. Importers and Manufacturers Ltd. *v.* Pheroze Framroze Taraporewala and others, A.I.R. (1953) (S.C.) India, referred to 35

Midnapore Zamindary Co. Ltd. *v.* Secretary of State, A.I.R. (1938) Cal. 804, dissented from ... 47

Mogha's Law of Pleadings, referred to 219

Mohamed Ali Khan *v.* Ahmed Ali Khan and others, A.I.R. (1945) All. 261, referred to 80

——— Ibrahim Rowther *v.* Sheik Ibrahim Rowther, I.L.R. 45, Mad. 308, 314, referred to 156

Moore *v.* Hall, 3 Q.B.D. 178, referred to 182

Mrs. Constance M. Writer *v.* A. M. Khan, (1950) B.L.R. (H.C.) 65, referred to 148

—— D. M. Singer *v.* The Controller of Rents and three others, (1949) B.L.R. (S.C.) 143, followed ... 146

Muhammad Hanif *v.* Ratan Chand, I.L.R. 3 Lah. 43, referred to 47

Mulla's Transfer of Property Act (14th Ed.) p. 80, referred to 4

PAGE

Muljibhai Pitamberdas v. Bai Chanchal, I.L.R. (1945) Bom. 32, referred to 217

Murugayya Pillai v. Rajagopal Pillai and others, A.I.R. 42 Mad. 381, distinguished 13

Mt. Jainatun Nissa Bibi and another v. Mt. Idrakun Nissa, A.I.R. (1941) Pat. p. 638, referred to ... 223

Narayan Vishwanath v. Malappa Kasappa, A.I.R. (1956) Bom. 246, referred to 28

Narendra Narain Rooj v. Jhanada Dassi, A.I.R. (1937) Cal. 537, referred to 31

Nathu Piraji Marwadi v. Umadmal Gadumal, I.L.R. 33 Bom. 35, referred to 51

Nihal Singh and another v. Sewa Ram and others, I.L.R. 38 All. 292, referred to 215

Nishamoni Debi and another v. Joy Krishna Panda and others, A.I.R. (1950) Orissa 234, referred to ... 233

Nowroji Pudumji Siradar v. Deccan Bank, Ltd., I.L.R. 45 Bom. 1256, referred to 129-130

P. E. Cadle and Co. Ltd. v. K. Jacmarch Properties, Ltd. (1957) (1) All. England Law Reports 148, referred to 187

P. K. P. R. M. Raman Chettyar v. K. A. P. Arunachalam Chettyar and others, A.I.R. (1936) Ran. 335, distinguished ... ... 0,9—211

P. L. M. C. T. M. Kasiviswanathan Chettyar v. P. L. M. C. T. K. Krishnappa Chettyar, C.M. Appln. 10 of (1949) (H.C.), referred to ... 148

P. L. O. P. R. M. Ramaswamy Chettyar v. M. S. M. Chettyar Firm, (1937) R.L.R. 240, referred to ... 201

Pini v. Roncoroni, (1892) 1. Ch. D. p. 633 at 637, referred to 76

Ponnu Nadar and four others v. Kumaru Raddiar and ten others, 59 Mad. 75, referred to 47

PAGE

Poozundaung Bazaar Co., Ltd. v. Ellerman's Arracan Rice and Trading Co. Ltd., 12 Ran. 200, followed 183

Pothukutch Appa Rao v. Secretary of State, A.I.R. (1938) Mad. 193, dissented from 47

Pratap Singh v. Brijnath Das, I.L.R. (1938) All. 1, referred to 85

"Principles and Forms of Pleadings" by S. C. Ghosh, 2nd Ed. p. 241, referred to 172

Prithwi Ohand Lal Choudhury v. Sm. Oramba Sundari Dasi, A.I.R. (36) (1949) Pat. 338, referred to ... 28-29

Puzhakkrat Kozhuvammal Ammad and another v. Cheriath Maravil Paru Amma, A.I.R. (1940) Mad. 589, referred to 115

Ram Nidh v. Balkaran Singh, A.I.R. (1920) Oudh 167, dissented from 214

Ramadhar Keot v. Ratipal Ahir, (1958) B.L.R. 11, overruled 157

Ramanlal Shantilal & Co. v. Chimanlal Damodradas, I.L.R. 56 Bom. 268, referred to 104

Ramachandra Mahadeorao Mahankal v. Vithal Balaji Dhole and another, I.L.R. (1950) Nag. 336, referred to 215

Rambahadur and others v. Banwari Lal, A.I.R. (1929) Pat. 642, dissented from 24

Ramprasad Shivlal and others v. Shrinivas Balmukard and others, A.I.R. (1925) Bom. 527, referred to ... 115

Ratilal Mehta v. Pragjee, 14 Ran. 728, referred to ... 102

Ratnaswami Nadar v. Prince of Arcot Endowments, Trichinopoly, A.I.R. (1938) Mad. 755,-I.L.R. (1938) Mad. 1094, dissented from 172

S. L. Barus v. S. M. Abowath, (1950) B.L.R. (H.C.) 404, referred to 5

Sah Lal Chand v. Indarjit, I.L.R. 22 All. 370 (P.C.), followed 138

Saiyed Shabbir Husain v. Shaikh Ashiq Husain, I.L.R. 4 Luck. 429, referred to 84

PAGE

Sardar Mohammed Nawaz Khan v. Bhagata Nand, 65, I.A. 301 at p. 309, referred to 97

Sennaji Kapurchand v. Pannaji Devichand, I.L.R. 46 Bom. 431, referred to 129

Shio Karan Singh v. Surya Nath Singh and two others, (1959) B.L.R. (H.C.) 207, followed 138

Shiv Dial v. Shiv Ram Das and others, A.I.R. (1928) Lah. 635, referred to 217

Shivi Gowda and others v. Fernandas and others, I.L.R. 34 Mad. 513, referred to 201

Sital Din and others v. Anant Ram, I.L.R. 55 All. 326 (F.B.), referred to 104

Smith v. Baxter, (1900) L.R. 2 Ch. Div. 138 at 145, referred to 181-182

Sreemutty Dosse v. Rance Lalunmonee, 12 Moore's Indian Appeals 470, referred to 51

Subrahmanyan, A.I.R. (1943) Lah. 329 (F.B.), referred to 158

Subramania Chetty and M. Kanagaratha Reddy, I.L.R. 45 Mad. 156, referred to 63

Sundara Ramanujam Naidu v. Sivalingam Pillai and another, I.L.R. 47 Mad. 150 referred to ... 215

Surajmull Nagoremull v. The Triton Insurance Co., Ltd. 52 Cal. 408, followed 25

Surjan Singh v. Punjab Singh and another, A.I.R. (37) (1950) Peshawar 49, referred to 28

T. C. Leong and one v. U Po Thein, (1953) B.L.R. 1 (H.C.), distinguished 96

T. V. Tuljaram Row v. M.K.R.V. Alagappa Chettiar, I.L.R. 35 Mad. 1 (F.B.), referred to 104

Tamlin v. Hannaford, L.R. (1950) 1 K.B. 18, referred to 65

PAGE

Tan Ma Shwe Zin v. Koo Soo Chong, (1939) R.L.R. 548 at 563 and 567, followed 155

Tapling v. Jones, 11 H.L.C. 305-6, referred to ... 182

Taylor v. Neate, (1888) 39 Ch. D, p. 538 at 543, referred to 76

Thakur Das and another v. Bishan Das, (1924) Vol. 79, I.C. p. 998, referred to 201

Thirumala Rao and another v. Kadekar Durgi Shettithi, A.I.R. (1914) Mad. 429, referred to 48

Travancore National Bank Subsidiary Co. Ltd. v. Transbank Union, A.I.R. (1943) Mad. 530, dissented from 171

Tricomji Dambji & Co. v. Veriji Kanji and others, A.I.R. (1923) Bom. 143, distinguished ... 26

U Aung Gyi v. The Government of Burma, (1940) R.L.R. 512 (F.B.), followed ... ... 110—209

Union of Burma v. Maung Khin Zaw, (1953) B.L.R. 194 (H.C.) F.B., referred to 64

——————— v. U Htoon Pe, (1958) B.L.R. (H.C.) 50, referred to 161

Vithaldas v. Gulam Ahmed and another, A.I.R. (1927) Nag. 156, referred to 147

Yates v. Jack, L.R. 1 Ch. 295, referred to ... 182

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS:

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTEMPT OF COURTS ACT.

COURT FEES ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

GOVERNMENT SERVANTS' DEBT RELIEF ACT.

HINDU MARRIAGE ACT (Indian Act).

LIMITATION ACT.

STAMP ACT.

STATE TIMBER BOARD ACT.

SUITS VALUATION ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

UNION CITIZENSHIP ACT.

——JUDICIARY ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

ABDUCTED FEMALES—restoration of—power can only be exercised by District Magistrate—s. 552, Criminal Procedure Code ... 124

ADVOCATE—appearance by an Advocate—when no appearance ... 204

ALTERNATIVE CHARGES—*Combination of, under one head—Bad in law.* The combination of two alternative charges under one head is bad in law. *Emperor* v. *Po Thin Gyi, I.L.R.* 7 Ran. 96, followed. Courts Manual, paragraph 438 (1), referred to.

S. LINGAM *v.* THE UNION OF BURMA 131

ARREARS OF RENT—*Assignment of—When tenant not in—Claim of arrears of rent including deposit with Rent Controller—Notice invalid.* Where a subsequent purchaser of property gave notice under s. 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act to the tenant of the property claiming as arrears of rent which included arrears of rent owing by the tenant to the previous owner and rent which had been deposited with the Rent Controller by the tenant and where it is contended that although there is no mention of any "express assignment of the arrears of rent" in the sale deed the phrase "claims, demands, rights of action or suits whatsoever of Vendor into and upon the said premises" occurring in the said sale deed should be construed as an assignment of the arrears of rent also. *Held:* That arrears of rent is a right

PAGE

arising out of a contract of lease and not a right upon the property sold to the subsequent purchaser and that it would be straining the language of the phrase in the sale deed relied upon in a most unwarrantable fashion to hold that it was meant to be an assignment of the arrears of rent also. *Mulla's Transfer of Property Act* (14th Ed.) p. 80, referred to. *Held further:* That the tenant was not in arrears of rent for those months for which he had deposited the rent with the Controller of Rent and that the inclusion of the amount which the tenant had deposited with the Controller of Rent in the amount claimed as arrears of rent in the notice has rendered the notice given under s. 11 (1) (*b*), Urban Rent Control Act invalid.

AH PAUNG (*alias*) U PAUNG *v.* AH MING 1

ATTACHMENT BEFORE JUDGMENT—o. 38, r. 5, Civil Procedure Code—jurisdiction under—to be sparingly exercised and with utmost caution 127

BURMA INSOLVENCY ACT—s. 44 (I) (*a*)—debt due to State Timber Board—debt due to Government 61

CAUSE OF ACTION—includes the right to sue within the meaning of Article 120 Limitation Act—comprises the entire set of facts that gives rise to an enforceable claim 41

CIVIL COURTS—*Powers of—To determine limits of powers of Courts of special jurisdiction—Urban Rent Control Act—s.* 14 (1)—*When sub-tenant incompetent to apply for recision of decree.* In the last resort it is for the civil Court to determine what are the limits of the powers of a Court of special jurisdiction. Accordingly, it is competent for this Court to consider whether or not the Rent Controller had acted without jurisdiction in granting permits under s. 12 (1) of the Urban Rent Control Act. *Maung Chaw* v. *Ma Aye Ma and three others*, (1955) B.L.R. (H.C.) 89; *Sardar Mohamed Nawaz Khan* v. *Bhagata Nand*, 45 I.A. 301 at 309, referred to. *T. C. Leong and one* v. *U Po Thein*, (1953) B.L.R. (H.C.) 1, distinguished. A person claiming to be a sub-tenant, has no *locus standi* to file an application under s. 14 (1), Urban Rent Control Act for the recision of a decree for ejectment obtained by the landlord against the tenant when the said person is not a judgment-debtor, although he is bound by the decree.

MAUNG MYA TUN AND ONE *v.* DAW KYAN 92

CIVIL PROCEDURE CODE—*s.* 9—*Jurisdiction of civil Court to entertain suit for recovery of rent—Exclusion of jurisdiction of civil Court given by—Must be clear from language of enactment—Disposal of Tenancy Act, ss.* 3 *and* 8, *Rule* 11 (b) *and decision of Tenancy Board that tenant is not defaulter do not exclude jurisdiction of Court to entertain suit for rent.* Under s. 9 of the Civil Procedure Code a suit for recovery of rent being a suit of civil nature is within the competence of the civil Court to entertain. To exclude a civil Court from exercising jurisdiction in respect of any cause of action which under s. 9 of the Civil Procedure Code falls within the competence of the civil Court, the exclusion of the jurisdiction of the civil Court must be very clear from the language of the enactment concerned. There is nothing in ss. 3 and 8 of the Disposal of Tenancy Act and rule 11 (*b*) of the rules framed under the said Act to indicate that the jurisdiction of the civil Court to entertain a suit for recovery of rent is contemplated to be excluded. The existence of a decision of the

PAGE

Tenancy Board to the effect that the tenant is not in default for payment of rent does not and cannot exclude the jurisdiction of a civil Court from entertaining a suit for recovery and enforcement of payment of rent. *Jaga* (a) *Jan Bahadur* v. *Chairman, Pegu District Tenancy Disposal Committee*, (1952) B.L.R. (S.C.) 100; *Maung Kho Lan* v. *Ma Ngwe Lwai and one* (1952) B.L.R.(S.C.) 179; *K. K. Dever* v. *The Chairman, District Tenancy Disposal Committee, Hanthawaddy*, (1952) B.L.R. (S.C.) 255, distinguished.

U PO MIN AND ANOTHER *v.* MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER 190

CIVIL PROCEDURE CODE—*s.* 35 (2)—*Costs—Award of—Discretionary—Reasons to be recorded for not awarding costs—Discretion to be exercised judicially—General rule—When High Court will interfere.* The award of costs is in the discretion of Courts, but under sub-s. (2) of s. 35 of the Civil Procedure Code, where the Court directs that any costs shall not follow the event, it shall state its reasons in writing. The discretion, though very wide, must be exercised judicially. The general rule is that the successful party is entitled to costs unless he is guilty of misconduct, negligence or omission or unless there is some other good cause for not allowing costs. When the discretion was not properly exercised the High Court must interfere. *Puzhakkrat Kozhuvammal Ammad and another* v. *Cheriath Manavil Paru Amma*, A.I.R. (1940) Mad. 589; *Ramprasad Shivlal and others* v. *Shrinilas Balmukand and others*, A.I.R. (1925) Bom. 527; *Bishun Narain* v. *Mazharul Huq*, A.I.R. (1928) Oudh. 224, referred to.

MOOLIDHAR KANDOI *v.* LAKHA SINGH AND ANOTHER ... 112

CIVIL PROCEDURE CODE—o. 5, r. (1) (b)—*Appearance by Advocate—When no appearance.* The appearance by an Advocate, who is instructed only to apply for an adjournment, which is refused, is not an appearance within the meaning of Order 5, Rule 1 (2) (*b*) of the Civil Procedure Code. *Maung Pway and one* v. *Saya Pe*, I.L.R. 4 Ran. 408; referred to. *P.K.P.R.M. Raman Chettyar* v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others*, A.I.R. (1936) Ran. 335, distinguished.

MESSRS. THE NEW TIMES OF BURMA, *v.* THE RANGOON GAZETTE LIMITED 106

CIVIL PROCEDURE CODE—o. 9, r. 9—*Restoration mandatory when sufficient cause shown—s.* 151—*Cannot be invoked—Waiver to hold enquiry or consent to proceed with suit on part of parties—Court's duty to hold enquiry not substituted by—All acts done in dismissed suit—Illegal, null and void.* During the pendency of application under Order 9, Rule 9, Civil Procedure Code to restore the suit that was dismissed for default, an application to compromise the suit was filed *ex-parte* and upon this application being opposed on the ground that the signatures of the opposite party on the application were forgeries the Court proceeded with an enquiry into the said allegation. During the course of the enquiry the jurisdiction of the Court to entertain the petition of compromise and to proceed with the enquiry before the restoration of the suit to file was questioned, but the Court overruled this objection and proceeded with the enquiry, holding that the parties have acquiesced in the resumption of the suit or waived by their conduct the enquiry as to sufficient cause for

PAGE

non-appearance. *Held:* That when an application is made under Order 9, Rule 9, of the Civil Procedure Code to set aside the order dismissing the suit under Order 9, Rule 8 of the Code, the Court shall make an order setting aside the dismissal if it is satisfied that there was sufficient cause for non-appearance and that the Court can only act under Order 9, Rule 9 and cannot fall back upon its inherent power under s. 151 of the Code. *U Aung Gyi* v. *The Government of Burma*, (1940) R.L.R. 512 (F.B.), followed. *Held also:* That waiver to hold the enquiry or consent to proceed with the suit on the part of the parties will not absolve the Court from the duty of holding an enquiry under Order 9, Rule 9 of the Civil Procedure Code. *Dalchand and another* v. *Narayan and another*, A.I.R. (1919) Nag. 91; *Bank of Chettinad* v. *S.P.K.V.R. Firm*, A.I.R. (1935) Ran. 517; *Ko Sit Yar* v. *Ma Shwe Taing*, A.I.R. (1934) Ran. 312, referred to. *P.K.P.R.M. Raman Chettyar* v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others*, A.I.R. (1936) Ran. 335, dissented from. *Held further:* That a Court has no jurisdiction to proceed with a suit which has been dismissed for default until it has been restored by it and that all subsequent proceedings taken in the suit after its dismissal are illegal, null and void.

U SAMI (*alias*) MUTU KARAPA PILLAY *v.* U NYO AND TWO ... 204

CIVIL PROCEDURE CODE—O.17, r. 3—*Points necessary for application of.* In order that the provisions of Order XVII, Rule 3 of the Civil Procedure Code should be applicable, it is necessary (1) that the hearing was adjourned on the application of a party to the suit as distinguished from an adjournment by the Court of its own motion and (2) that the hearing was adjourned on the application of the party who subsequently makes the default. *Ko Tha Lin Ewin and another* v. *Ko Hla Kye and another*, 8 Ran. 168, referred to. *Babu Madho Dass and another* v. *His Highness the Maharaja of Benares*, A.I.R. (1925) All. 252, dissented from

RAM BUX *v.* RAM BAHAR 120

CIVIL PROCEDURE CODE—O.37, r. 2—*Computation of period of limitation—Governed by Art.* 159 *read with s.* 12 (1) *Limitation Act.—Date of service of summons to be excluded—o.* 37, *r.* 2 (2)—Ultra vires *if it prescribes shorter period than that prescribed by Art.* 159 *read with s.* 12 (1), *Limitation Act—o.* 37, *r.* 4—*Order under—Not appealable.* Under Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code, as it stood the period of limitation for an application for leave to appear and defend a suit under Order 37 of the Code was obviously governed by Article 159 of the Limitation Act which says that it was 10 days from the time when the summonses were served on the defendant. Under sub-s. (1) of s. 12, in computing the period of limitation the date of the service of the summons has to be excluded. Therefore, the method of computation should be as prescribed in Article 159 of the Limitation Act read with s. 12 (1). If on the other hand, it is to be presumed that sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, prescribes a shorter period than that prescribed by Article 159 of the Limitation Act read with s. 12 (1) then the provisions of sub-rule (2) are *ultra vires* and the period of limitation will still be that prescribed by Article 159 read with s. 12 (1) of the Limitation Act. *Ratilal Mehta* v. *Pragjee*, 14 Ran. 728, referred to. An

PAGE

order under Rule 4 of Order 37 of the Civil Procedure Code is not appealable under s. 20 of the Union Judiciary Act.

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK *v.* DAW TIN MAY AND ONE 98

CIVIL PROCEDURE CODE—O.38 r. 5—*Attachment before judgment—Jurisdiction under—Extraordinary—To be exercised with utmost caution—Conditions necessary for exercise of.* The jurisdiction to order attachment before judgment under Order 38, Rule 5 of the Code of Civil Procedure is extraordinary and must be sparingly exercised and with utmost caution, otherwise it would become the instrument of greatest oppression. The applicant must have definite evidence to satisfy the Court that (1) the respondents were really about to dispose of the properties; (2) their object was to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed against them. Vague or general allegations are not sufficient. Particulars must be given. Before proceeding under Order 38, Rule 5 of the Civil Procedure Code there must be positive proof that the respondents have present intention to dispose of the properties with intent to delay or obstruct execution. *Nowroji Pudumji Siradar* v. *The Deccan Bank, Ltd.*, I.L.R. 45 Bom. 1256; *Sennaji Kapurchand* v. *Pannaji Devichand*, I.L.R. 46 Bom. 431; *Bedaband Rai and others* v. *Nabodumar Singh and others*, I.L.R. 17 Pat. 89. A man is not debarred from dealing with his property because a suit has been filed against him. In a running business the greatest caution is necessary and the mere fact that the business has been closed, or that its turn-over has diminished is not enough.

S.V.N. SUBRAMONIAN CHETTYAR *v.* C. P. MOHAMED KAKA AND ONE 127

CIVIL PROCEDURE CODE—O.39, r. 1—*Temporary injunction—Grant of—Discretion of Court—When exercised.* The discretion of the Court to grant an order for temporary injunction under Order 39, Rule 1 of the Civil Procedure Code can be exercised in law only where there is a threat to the property in dispute or where the judgment-debtor intends to dispose of his property to defraud his creditors.

HUSSEIN BUX KHAN *v.* U THA ZAN 67

CIVIL PROCEDURE CODE—O.40, r. 1 (a)—*Power of Court to appoint receiver either before or after passing of decree—Omission to consider appointment at time of preliminary decree no bar.* There is nothing in Rule 15 of Order XX, Civil Procedure Code to indicate that if the desirability or otherwise of appointing a receiver to take charge of the partnership estate and assets is not considered at the stage of the passing of the preliminary decree, it cannot be considered at a later stage of the proceedings. On the other hand, Order XL, Rule 1, clause (*a*) is specific in that the Court has the power to appoint a receiver either before or after the passing of the decree in a suit.

LEE LAW SHWIN AND FOUR OTHERS *v.* DHARAM SINGH AND TWO OTHERS 74

CIVIL PROCEDURE CODE—O. 41, r. 5—*Bond executed under—When not discharged by compromise agreement between parties.* A surety who has entered into a bond under Order XLI, Rule 5, Civil Procedure Code in favour of the Court for stay of execution

PAGE

pending appeal is not discharged by the parties entering into a compromise agreement relating to the withdrawal of appeal, waiver of costs and delivery of possession of suit properties, where such agreement was never acted upon.

DAW SEIN HLA *v.* U NGWE TIN AND TWO OTHERS ... 37

CIVIL PROCEDURE CODE, o. 41, r. 25—Appellate Court not bound to remand in every case where there is an omission to determine a question of fact ... 37

——————————— o. 41, R. 27 (I) (*b*)—power of Appellate Court to require any document to be produced—discretionary power 18

COMPENSATION PAYABLE BY ASSOCIATION—*Suit against members for—Not maintainable.* A suit for the recovery of compensation payable by an association, which was not carrying on business as contemplated by the Companies Act against its members is not maintainable, even though such members may be Committee members of the association at the time the agreement to pay compensation was made. *Harishchandra Khunderao Kothare* v. *A. B. Craig and another*, A.I.R. (1945) Bom. 465; "*Principles and Forms of Pleading*" by S.C. Ghosh, 2nd Ed., p. 241, referred to. *Travancore National Bank Subsidiary Co., Ltd.* v. *Tranchank Union*, A.I.R. (1943) Mad. 530; *Ratnaswami Nadar* v. *Prince of Arcot Endowments, Trichinopoly*, A.I.R. (1938) Mad. 755-I.L.R (1938) Mad. 1094, dissented from.

U BA PU AND THREE OTHERS *v.* U SHWE 167

CONTEMPT OF COURTS ACT—*s.* 2—*Powers of High Court—Constitution—s.* 148—*High Court, a Court of Record—Helping friend—To be within limits and not detrimental to the interest of administration of justice.* Under s. 2 of the Contempt of Courts Act (Act XII of 1926) the High Court is empowered to have and exercise the same jurisdiction, powers and authority, in accordance with the same procedure and practice, in respect of contempt of Courts subordinate to it as it has and exercises in respect of contempts of itself. The power of the High Court itself to take action for contempt is derived from the fact that under s. 148 of the Constitution of the Union of Burma High Court is a Court of Record. *The Union of Burma* v. *U Htoon Pe*, (1958) B.L.R. (H.C.) 50, referred to. A person must help within proper limits and must not overstep the limits by resorting to a course detrimental to the interest of administration of justice even though he claims to have acted from a desire to help a friend in difficulty.

THE UNION OF BURMA *v.* U TUN TIN 160

COSTS—Award of—discretionary—s. 35 (2), Civil Procedure Code ... 112

COURT FEES ACT—*s.* 7 (x) (a)—*Suit for specific performance of contract of sale with or without prayer for possession—Court-fees payable under, read with s.* 8, *Suits Valuation Act.* In a suit for specific performance of contract of sale whether a prayer for possession is added or not, the fees are payable for the purposes of Court-fees and jurisdiction according to the amount of consideration in the contract of sale under s. 7 (x) (*a*) of the Court-fees Act read with s. 8 of the Suits Valuation Act. *Ashfaq Hussain* v. *Bunyad Hussain and others*, A.I.R. (1923) Oudh 252; *Mahadeorao Mahankal* v. *Vithal Balaji Dhole and another*, I.L.R. (1950)

PAGE

Nag. 338; *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others*, I.L.R. 38 All. 292; *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another*, I.L.R. 47 Mad. 150; *Fakir Chand* v. *Ram Datt*, I.L.R. 5 Lah. 75; *Shiv Dial* v. *Shiv Ram Das and others*, A.I.R. (1928) Lah. 635; *Muljibhai Pitamberdas* v. *Bai Chanchal*, I.L.R. (1945) Bom. 32; *K. P. Tewari* v. *Baiju*, I.L.R. 31 Pat. 269; *Mogha's Law of Pleadings*. referred to. *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal*, A.I.R. (1929) Pat. 642; *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh*, (1911) 11 I.C. (Cal.) 228; *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh*, A.I.R. (1920) Oudh 167; *Krishnasami and another* v. *Sundarappayyar*, I.L.R. 18 Mad. 415, dissented from.

U TIN AND ONE *v.* U HLA MIN 212

COURT FEES ACT—*s.* 7 (xi) (cc)—*Suit for ejectment against tenant holding over—Court-fee and jurisdiction in accordance with—Union Judiciary Act—s.* 5—*Value for purpose of appeal—Value of loss or detriment.* The position of a person who continues to occupy a building or part of a building after the permit granted to him under s. 12 of the Urban Rent Control Act has ceased to be in force is analogous, though not the same, as that of a tenant holding over after the termination of his tenancy. Therefore, a suit for ejectment of such a person should be valued for the purpose of Court-fees and jurisdiction according to the amount of rent payable for the year next before the date of presentation of the plaint—*vide* s. 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act. *Mrs. D. M. Singer* v. *The Controller of Rents and three others*, (1949) B.L.R. (S C.) 143, followed. *Vithaldas* v. *Gulam Ahmed and another*, A.I.R. (1927) Nag. 156; *Chhabba Ram* v. *Nathus Ram*, A.I.R. (1921) Lah. 39, referred to. The value for the purpose of appeal under s. 5 of the Union Judiciary Act must be the value of the loss or detriment suffered by the applicant for not being able to obtain possession of the premises in suit, *T. M. Kasiviswanathan Chettyar* v. *P.L.C.M.C.T.K. Krishnappa Chettyar*, C.M.A. No. 10 of 1949 of High Court; *Mrs. Constance M. Writer* v. *A. M. Khan*, (1950) B.L.R. (H.C.) 65; *Chan Kim Gwan* v. *Wong Khai Phoon* (H.C.) 294; referred to. *Kastur Bhai Manibhai Nagarseth and others* v. *Hiralal D. Nanavati*, A.I.R. (1923) Bom. 23 (1); *Krishnabai* v. *Framroze Edulji Dinshaw and another*, 56 Bom. 526, dissented from.

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION *v.* U TIN MAUNG 144

COVER NOTE—*When not a contract for sea—Insurance—When cannot be basis for insurance claim—When cannot be regarded as policy—Prohibition to suit on*—s. 7, *Stamp Act—Policy—Act of preparation—Not issuing—When not having binding effect on either party—Civil Procedure Code—O.* 41, *r.* 25—*Discretion of Appellate Court—O.* 41, *R.* 27 (1) (b)—*Discretionary—Discretion when to be exercised.* Cover Note, which contains to clause—

"Subject to the usual terms and conditions of the Marine policies of this Company, to be issued hereafter on receipt of final advices."

is not a contract for sea-insurance expressed in a Sea-Policy and under s. 7 of the Stamp Act it cannot be used as the basis of a suit for enforcing an insurance claim. *Surajmuli Nogoremuli* v. *The Triton Insurance Co., Ltd.* 52 Cal. 408, followed. *Tricomji*

PAGE

Dambji and Co. v. *Veriji Kanji and others*, A.I.R. (1923) Bom. 143, distinguished. Where from the language used it is clear that the parties have agreed to accept an instrument expressly subject to a formal policy being issued at a subsequent stage upon receipt of final advices, the instrument cannot be regarded as a policy and a suit not based on a formal policy is not maintainable in view of the statutory prohibition in s. 7 of the Stamp Act. The act of preparation of a policy on receipt of premium without any attempt at delivery but still kept in the possession of the respondents does not amout to an act of issuing the said policy. A policy which is not yet communicated to the appellants or not yet parted with by the respondents to be in the process of transit to the appellants cannot have a binding effect on either party. An Appellate Court is not bound to remand under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code in every case in which there is an omission to determine a question of fact. It is a matter for the exercise of the discretion of the Court after due consideration of the facts and circumstances of each particular case. *Prithwi Ohand Lal Choudhury* v. *Sm. Oramba Sundari Dasi*, A.I.R. (1949) Pat. 338; referred to. Under Rule 27 (1) (*b*) of Order 41, Civil Procedure Code it is the Appellate Court that must require any document to be produced or any witness to be examined to enable it to pronounce judgment. The power conferred upon the Court under this rule also is a discretionary one. This discretion of the Court should be exercised only when the Appellate Court feels it needful to enable it to pronounce judgment on the materials before the Court. *Manindra Nath Das and another* v. *Ram Kinkar Kundu*, A.I.R. (1955) Cal. 231; *Ajan Singh* v. *Karter Singh and others*, A.I.R. (1951) (S.C.) 193; *Narendra Narain Rooj* v. *Jhanada Dassi*, A.I.R. (1937) Cal. 537, referred to.

BURMA TIMBER CO. *v.* AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD. 18

CRIMINAL PROCEDURE CODE—s. 552—*Restoration of female—Power of—Can be exercised only by District Magistrates—ss.* 529 *and* 530—*Distinction between.* Under s. 552 of the Criminal Procedure Code, only District Magistrates are empowered to compel restoration of the abducted females. Though Magistrates empowered with first class powers are empowered to try persons accused of offences under s. 363 of the Penal Code, they are not empowered to restore abducted females under s. 552 of the Criminal Procedure Code. S. 529 of the Criminal Procedure Code refers to irregularities which do not vitiate proceedings whereas s. 530 refers to irregularities which vitiate proceedings.

RAMAPIKEKIM (*alias*) RAMAPAIKIM *v.* THE UNION OF BURMA (SUPPAYA) 124

DEBT—What is not a debt under s. 2 (*d*), Government Servants' Debt Relief Act 117

DISPOSAL OF TENANCY ACTS, 3, 8, r. 11 (*b*)—does not exclude the jurisdiction of the Civil Court to entertain a suit for recovery of rent 190

EASEMENT RIGHTS—Acquisition of—occupation of some storeys during 20 years of its completion 174

EVIDENCE ACT—s. 92, Proivso 3—ordinary presumption regarding registered conveyance—when rebuttable 135

PAGE

GOVERNMENT OF BURMA, FINANCE AND REVENUE DEPARTMENT NOTIFICATION NO. 35, DATED THE 16TH FEBRUARY 1951—*"Reconstruct"—Meaning of—"Repairs" and "innovations" not synonymous with—Application of exemption in—What cannot be reconstructions.* To "reconstruct" occurring in the Government of Burma, Ministry of Finance and Revenue Department Notification No. 35, dated the 16th February 1951 means to "rebuild". *P.E. Cadle & Co. Ltd.* v. *K. Joemarch Properties, Ltd.*, (1957) (1) All England Law Reports 148; *Joel* v. *Swaddle and another*, (1957) (3) All England Law Reports 325, referred to. "Repairs" and "innovations" are by no means synonymous with "reconstruction". The exemption granted in Finance and Revenue Department Notification No. 35 of the 16th February 1951 is not in respect of buildings which have been substantially repaired and applies only to structures which have been "substantially reconstructed". The addition of a new room to the existing two rooms and the installation of a new latrine in the house in suit cannot possibly be classified as reconstructions.

U NGWE DUN *v.* U MAUNG MAUNG 185

GOVERNMENT SERVANTS' DEBT RELIEF ACT—s. ၂ (ဃ)—*"Debt"—What is* not. The respondent obtained a sum of K 600 from the appellant in return for a cheque, which was subsequently dishonoured. In the suit for the recovery of this sum of K 600 a consent decree was passed for this amount. In the course of the execution of the said decree the Court stayed the execution proceedings under *ss.* 19 and 25 of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, consequent upon the respondent's application to the Rangoon Debt Conciliation Board under *s.* 4 of the said Act for the scaling down of his debt. *Held:* That the sum of K 600 obtained by the respondent from the applicant was not a 'debt' within the meaning of *s* ၂ (ဃ) of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957 as would enable the respondent to invoke the aid of the said Act.

N. LATCHAMANAN CHETTYAR *v.* U KO KO 117

HIGH COURT—power of—regarding Contempt of Court—derived from s. 148 of the Constitution—Court of Record ... 160

HINDU LAW—*Polygamy permitted under—Hindu Marriage Act (Indian Act No. 25 of 1955)—Cannot have effect on Hindus in in Burma—When may be recognised—Bigamy in India—Hindu, who is a citizen of Union of Burma and an Indian citizen—Cannot be prosecuted in Burma for—Contempt of Courts Act—Ss. 2 and 3—What does not amount to offence under.* Hindu Law as recognised by the Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decision of the Courts. According to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Burma law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by s. 7 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature it cannot *per se* have any effect on the Hindus in Burma. It may be recognised, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom

PAGE

having the force of law. *Tan Ma Shwe Zin* v. *Koo Soo Chong*, (1939) R.L.R. 548, followed. *Ramadhar Keot* v. *Ratipal Ahir*, (1958) B.L.R. (H.C.) 11, overruled. A Hindu who is a citizen of the Union of Burma cannot be prosecuted in this country, under s. 495 of the Penal Code for alleged bigamous marriage which he had contracted in India and an Indian citizen cannot under any circumstances be tried in Burma for an offence under s. 495 of the Penal Code, which was committed in India. By saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondents have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged offences of cheating and criminal breach of trust as to constitute an offence punishable under ss. 2 and 3 of the Contempt of Courts Act.

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK *v.* M. V. GADHIA AND TWO OTHERS 151

HINDU MARRIAGE ACT— cannot have any effect on Hindus in Burma ... 151

INJUNCTION—TEMPORARY INJUNCTION—discretion of Court—when exercised 70

————————SUIT FOR—*Amendment of plaint to include prayer for mandatory injunction—Permissible—Easement rights—Acquisition of—Unoccupation of some storeys in building during 20 years of its completion—Damages in lieu of mandatory injunction—Award of—When given.* Some of the storeys in the four-storeyed building of the plaintiff, which was completely erected before the end of 1934 were untenanted during the period of Japanese occupation, but during that period they were visited from time to time by the caretakers of the building to see whether they were in good order. In the suit for an injunction restraining the defendant from continuing the erection of a wall which would cause nuisance to the plaintiff by obstructing and diminishing the access of light and air to the plaintiff's four-storeyed building an application was made by the plaintiff for leave to amend the plaint in order to include a prayer for mandatory injunction ordering the demolition of the defendant's wall. The application was refused on the ground that the suit being one for a mandatory injunction under s. 55 of the Specific Relief Act, amendment of the plaint was unnecessary and that even in the absence of a prayer for a decree directing the defendant to pull down so much of his wall as was blocking up the free access of light and air to the plaintiffs' building a decree for damages could be given. The suit was decreed, but instead of an injunction which was prayed for the trial Court awarded damages on the ground that it would be too oppressive to grant the mandatory injunction directing the defendant to demolish the wall which had blocked up the windows and other openings in the wall of the plaintiffs' building. *Held:* That the application for amendment of the plaint to include a prayer for a mandatory injunction should have been allowed and that in the circumstances of the case there was user of light and air by the owner of the building during the period of Japanese occupation and that the owner had acquired easement rights by enjoying the use of light and air through the windows and other openings in the wall of the building. *Courtauld* v. *Legh*, (1868-9) L.R. IV Ex. 126; *Collis* v. *Laugher*, (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659; *Cooper* v. *Straker*, (1889) L.R. 40 Ch. Div. 21; *Smith* v. *Baxter*, (1900) L.R. 2 Ch. Div 138 at 145; *Colls* v. *Home and Colonial Stores, Limited*, L.R. (1904) A.C. 179; *Tapling* v *Jones* 11 H.L.C. 305-6; *Yates* v.

PAGE

Jack, L.R. 1 Ch. 295; *Calcraft* v. *Thompson*, 15 W.R. 387; *Kelk* v. *Pearson*, L.R. 6 Ch. 809; *City of London Brewery Co.* v. *Tennant*, L.R. 9 Ch. 212; *Leech* v. *Schweder*, (1874) L.R. 9 Ch. 463; *Moore* v. *Hall*, 3 Q.B.D. 178, referred to. *Held also:* That in a suit for a mandatory injunction damages could be awarded instead. *I. Dawson* v. *Princess Rounx Zamani Begum*, I.L.R. 6 Ran. 456; *Poozundaung Bazaar Co. Ltd.* v. *Ellerman's Arracan Rice and Trading Co., Ltd.*, 12 Ran. 200, followed.

U KAN GYI *v.* MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS 174

"IRREPARABLE INJURY"—*Meaning of—Temporary injunction—When granted—Discretionary—What is not sufficient ground for interference with the grant of.* "Irreparable injury" means substantial injury which can never be adequately remedied or atoned for by damages. Injunctions are never lightly granted because the Court must be satisfied that, (i) the applicant has a *prima facie* and *bona fide* case to go to trial; (ii) protection is necessary from irreparable injury; (iii) mischief or inconvenience is likely to arise from withholding injunction; and (iv) the relief is immediate. The grant or refusal of an injunction is always discretionary and if the Court has exercised its discretion judicially, the mere fact that the appellate Court might have come to a different conclusion is not a sufficient ground for interference. *Daily Gazettee Press Ltd.* v. *Karachi Municipality*, A.I.R. (1930) Sind 287; *Brajendra Nath Ghosh and others* v. *Sm. Kashi Rai and others*, A.I.R. (1946) Pat. 177, referred to.

JOGAL AHIR *v.* BABU SAMARATH SIN (*a*) SAMBRATHY SIN ... 70

LIMITATION ACT—s. 12 (i)—read with Article 159—period of limitation for an application for leave to appear and defend a suit under O. 37, C.P.C. 98

———————— s. 120—*Starting point—"Cause of action" in—Continuation of prior cause of action—No fresh right on account of.* In 1952 **A** was dispossessed of a piece of land by **B**, who in 1954 purchased the said land by means of a registered deed of sale from **C**, who claimed to be the owner of the said land. In 1955 **B** sold the land to **D** by means of a registered deed of sale. In 1952 soon after the dispossession of the land by **B**, **A** prosecuted **B** for criminal trespass, but she was referred to civil Court. On the 26th July 1958 **A** sued **B**, **C** and **D** for declaration of her ownership of the said land and also for an injunction and stated in her plaint that the cause of action arose in 1952 and also in 1954 and 1955 when the transfers were made. As the suit would be timebarred, if the cause of action arose in 1952, it was contended that fresh attacks on title gave rise to new rights to sue for declaration or in other words, when there have been successive invasions of a person's right, each invasion give rise to a fresh cause of action, and furnished a fresh starting point for computation of the period of limitation. *Held:* That Article 120 of the Limitation Act says the period starts when the right to sue accrues and that this right accrued to **A** in 1952, when she was dispossessed and prosecuted **B** for criminal trespass. *Held also:* that the expression "the cause of action", in a comprehensive sense, includes "the right to sue" within the meaning of Article 120 of the Limitation Act and that it comprises the entire set of facts that gives rise to an enforceable claim, that is, the right and its infringement. *Held further:* That time begins to run as soon as the right to sue first accrues unless it is a case of recurring cause of action, *e.g.* monthly

PAGE

or yearly demand of rent and that the right to sue for a declaration of right or title to land in the possession of the plaintiff arises and time begins to run from the first act of the defendant prejudicial to the plaintiff's right or title. The question as to when exactly the right to sue accrues depends upon the particular facts of the case. Mere causal denial of plaintiff's title may be ignored by him so long as his rights are not affected, for instance, a mere entry in the Revenue Register favourable to the defendant. A mere continuation of a prior cause of action does not give rise to a fresh right. *Held also:* That the further acts of transfer of the suit land by P would not give a fresh right or cause of action to A. *Ponnu Nadar and four others* v. *Kumaru Reddiar and ten others*, 59 Mad. 75; *Thirumala Rao and another* v. *Kadekar Durgi Shettethi*, A.I.R. (1914) Mad. 429, referred to. *Midnapore Zamindary Co. Ltd.* v. *Secretary of State*, A.I.R. (1938) Cal. 804; *Pothukutch Appa Rao* v. *Secretary of State*, A.I.R. (1938) Cal. Mad. 193; *Anantharazu* v. *Narayanarazu*, I.L.R. 36 Mad. 383, dissented from.

DAW THAN MAY *v.* MA MYA NGWE AND THREE OTHERS ... 41

MUTAWALLIS—suit for removal of—s. 9. Civil Procedure Code ... 80

MUTUAL ACCOUNTS—*What are.* Mutual accounts consist of reciprocity of dealings between the parties, and do not embrace those having items on one side only, though made up of debits and credits. An account kept by one party of receipts and payments is not a mutual account. Each party must receive and pay on account of the other. An account in which only one party advances is not a mutual account. There must be cross claims arising out of a course of dealing with intention to set-off. *Hirada Basappa* v. *Gadigi Muddappa*, 6 Mad. H.C. Reports 142; *P.L.O.P.R.M. Ramaswamy Chettyar* v. *M.S.M. Chettyar Firm*, (1937) R.L.R. 240; *Thakur Das and another* v. *Bishan Das*, (1924) 79 I.C. 998; *Shivi Gowda and others* v. *Fernandes and others*, I.L.R. 34 Mad. 513; *Bengal Burma Trading Co. and another* v. *Burma Loan Bank Ltd. and another*, (1937) R.L.R. 254, referred to.

U PO THIN *v.* MAUNG HOKE HLAING 199

PAUPER—PERMISSION TO SUE AS—*Property of husband—Not basis for determining wife's ability to pay Court-fees.* In an application by a wife for permission to sue as a pauper, her husband's property cannot be the basis for determining the financial status of the wife. *Nishamani Debi and another* v. *Joy Krishna Panda and others*, A.I.R. (1950) Orissa 234.

U TUN MAUNG (*alias*) LOI BIN SHIN *v.* MA KYAUNG HTAI (*alias*) LOI ENG KYO 221

PRIVATE WAQF—*When a Waqf in respect of properties income from which is used partly utilised for private purposes and partly for public purposes be a—Suit for removal of Mutwallis from—s. 9, Civil Procedure Code.* There can be such a thing as a private Waqf. *D. I. Attia and another* v. *M. I. Madha and others*, 14 Ran. 575; *Saiyed Shabbir Hussain* v. *Shaikh Ashiq Husain*, I.L.R. 4 Luck. 429; *Pratap Singh* v. *Brijnath Das*, I.L.R. (1938) All. 1; *I.E. Aboo and others* v. *G.H.S. Aboo*, (1939) R.L.R. 140, referred to. Where a person created a Waqf under which his properties mentioned in Schedule A were dedicated entirely

PAGE

to God, while one half of the income of his properties mentioned in Schedule B was to be utilised for the maintenance of the properties mentioned in Schedule A and the other half for his own use during his life time, for the use of his wife after his death and for the use of his children. *Held:* That the Waqf in respect of properties mentioned in Schedule A is wholly public, whereas the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule B is partly private and partly public, but being predominantly private, it is private in nature though part of its purpose is public. A suit for the removal of the defendants as Mutwallis in respect of the properties mentioned in Schedule B should be one under the general provisions of s. 9 of the Civil Procedure Code and, not under the special provisions, namely, s. 92 of the Civil Procedure Code. *Mohammad Ali Khan* v. *Ahmed Ali Khan and others*, A.I.R. (1945) All. 261, referred to.

MA BI AND TWO OTHERS *v.* KO BA YIN AND THREE OTHERS 80

PROMISSORY NOTES—excluded from the operation of s. 40, Stamp Act 6

RECIEVER—appointment of—Order 40, r. 1. Civil Procedure Code ... 6

RECONSTRUCT—meaning of—not synonymous with "repairs" and "innovations" 185

SALE OF IMMOVEABLE PROPERTY—Transfer of Property—Act—s. 54—price an essential ingredient 135

STAMP ACT—s. 7—marine insurance—suit not based on formal policy but on cover note—not maintainable 18

STAMP ACT—s. 40—*Promissory-notes—Exemption from operation of—Insufficiently stamped promissory-notes—Endorsement by Collector on—Illegal—s.* 40 (2)*—Conclusive evidence provision in—To what procedure applicable—Act without legal authority—Not binding on Court—Stamp Act—s.* 40 (3)*—Applies to endorsements by Collector on impounded documents under s.* 40 (1) (b)*—Insufficiently stamped promissory-notes with Collector's endorsement—Admission in evidence of—Contravenes s.* 35*, Stamp Act—Fundamental error—Material irregularity in exercise of jurisdiction, s.* 115*, Civil Procedure Code.* S. 40 (1) of the Stamp Act expressly excludes promissory-notes from the operation of this section. Where promissory-notes which were inadmissible in evidence by reason of insufficiency of stamps thereon were sent by the Court to the Collector for action according to law and the Collector returned the promissory-notes with an endorsement on each of the promissory-notes in the following term:—

"Impounded on payment of deficit Stamp duty 9 pyas and penalty K 5 *vide* DORO No. 5/10—1957-1958."

Held: That the Collector acted in excess of his legal authority in making the endorsements on the promissory-notes. The conclusive evidence provision described in s. 40 (2) of the Stamp Act is not applicable to the procedure adopted under s. 40 (1) (*b*) but only to the procedure adopted under s. 40 (1) (*a*) and the conclusive evidence provision contained in s. 40 (2) is not applicable to the endorsements on the said promissory-notes made by the Collector who had adopted the procedure under s. 40 (1) (*b*). To contend that the endorsement by the Collector without any legal authority is binding on the Court amounts to an assertion that the act without legal authority can have legal effect

PAGE

An act that cannot have any legal effect cannot be binding on the Court. *Chotey Lal* v. *Girraj Kishore and another*, I.L.R. 48 All. 332; referred to. *Murugayya Pillai* v. *Rajagopal Pillai and others*, A.I.R. 42 Mad. 381; *Girdhari Das* v. *Jagan Nath*, I.L.R. 3 All. 115, distinguished. The provision contained in s. 40 (3) of the Stamp Act which requires the Collector to deal with the instrument impounded and sent to him by a Court, *as provided by this* section, *i.e.*, s. 40 applies to the endorsement made by the Collector under s. 40 (1) (*b*) of the Act. But as s. 40 clearly excludes promissory-notes from its operation, the Collector has no legal authority to endorse the promissory-note as duly stamped. If he made the endorsements he would be clearly acting in excess of his legal authority and that, without the benefit of the conclusive evidence provision contained in s. 40 (2). A Court is not bound in law to admit the promissory-notes in evidence by reason of the endorsements made by the Collector thereon and to admit such promissory-notes in evidence will be a direct contravention of the expressed statutory prohibition contained in s. 35 of the Stamp Act, a section which contains a prohibitory rule of law to regulate the procedure of Court in exercising its jurisdiction in the matter of admission of documents chargeable with duty under the Stamp Act. The decision of the Court in admitting the said promissory-notes in evidence being based on misconception of fact that the Collector has certified the promissory-notes as duly stamped is vitiated by a fundamental error and is effected by a material irregularity in the exercise of its jurisdiction within the meaning of s. 115 (*c*), Civil Procedure Code.

BABU LAL *v.* RAGHOBAR SINGH 6

STATE TIMBER BOARD—*When and when not a Government undertaking—State Timber Board Act*, 1950—*Effect of reconstitution of the Board under—Debts due to it prior to reconstitution—No longer debts due to Government within the meaning of* s. 44 (1) (a). *Burma Insolvency Act*. On the 18th September 1950 the State Timber Board, Katha obtained a decree for Rs. 17,362-3 as against the appellant, who on filling an application on the 29th November 1952 under s. 13 (1) of the Burma Insolvency Act to be adjudged insolvent included in the schedule annexed to the application the debt due under the said decree. The application inspite of its opposition by the State Timber Board was allowed on the 31st July 1953 and on the 4th May 1955 the appellant obtained a discharge despite objection by the State Timber Board. On the 26th December 1957 the State Timber Board filed an application for execution of the decree against the appellant, who, however, objected on the ground that the debt due to the State Timber Board was one of those mentioned by him in the schedule annexed to his application for adjudication and that he has since obtained an absolute discharge from the Court. The District Court, relying on the decision in *Subramania Chetty and M. Kanagaratha Reddy* (I.L.R. 45 Mad. 156) held that the debt due by the appellant *Hamed Ali* was a debt due to the Government and that, therefore, the order of discharge did not release him from it *vide* s. 44(1) (*a*) of the Burma Insolvency Act. *Held that*: The State Timber Board as constituted under paragraph 3 of the State Timber Board Order of 1948, made by the President in the exercise of his powers under the Essential Supplies and Services Act, 1947, is undoubtedly a Government undertaking and the State Timber Board established under the State Timber Board Act, 1950 (Act No. 59 of 1950) is a body corporate having a perpetual succession

PAGE

and common seal and is a separate legal entity and it is neither a Government department nor a Government agency. *Tamlin* v. *Hannaford*, L.R. 1950 1 K.B. 18, referred to. *Held also* : That the decree which the State Timber Board as then constituted obtained against the appellant was up till the date when a new Board was constituted under the State Timber Board Act of 1950, a debt due to the Government. However, by sub-s. (3) of s. 3 of this Act, all properties and assets of the former State Timber Board became the properties and assets of the Board as constituted under the Act. Accordingly a debt which was formerly due to Government Department became by opration of law a debt due to a corporate body. It is no longer a debt due to the Government within the meaning of that expression in s. 44 (1) (*a*) of the Burma Insolvency Act.

HAMED ALI *v.* THE STATE TIMBER BOARD 61

SUB-TENANT—when a proper party—O.I. r. 10 (2), Civil Procedure Code—s. 12 (1) (*f*), Urban Rent Control Act 34

TEMPORARY INJUNCTION—when granted—discretion of Court ... 70

TRANSFER OF PROPERTY ACT—s. 54—*Sale—Price—Essential ingredient of—Acknowledgment of receipt of consideration before Sub-Registrar of Deeds—Can be denied—Duly executed and registrered conveyance—Ordinary presumption regarding—Rebuttable*—s. 92 *Proviso* 3, *Evidence Act—Registration alone will not convey title.* Price is an essential ingredient in all sales and in the absence thereof the transfer is not a sale. The contention that the respondent is estopped from denying the representation made to the Sub-Registrar of Deeds that he had received the consideration is untenable. *Le Hu* v. *Elahi Bux*, U.B.R. (1897-1901) 400 ; *Ma Me* v. *Maung Sin*, U.B.R. (1897-1901) 544 ; *Sah Lal Chand* v. *Indarjit*, I.L.R. 22 All. 370 (P.C.) ; followed. Where a conveyance is duly executed and registered the presumption will, in the absence of circumstances to the contrary, be that the parties intended the title to pass forthwith, and the consideration to be paid. This presumption can be rebutted by evidence showing that it was the intention of the parties that title should not pass until certain conditions are fulfilled. Under the third proviso to s. 92 of the Evidence Act, oral evidence can be admitted as between the parties of a condition precedent attached to the sale. Mere registration of a conveyance does not necessarily convey title without regard to the intentions of the parties. *Shio Karan Singh* v. *Surya Nath Singh and two others*, (1959) B.L.R. (H.C.) 207 ; *Asaram and others* v. *Ludheshwar and others*, A.I.R. (1938) Nag. 335 (F.B.), followed.

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN } *v.* { MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE } ... 135

UNION CITIZENSHIP ACT, 1948—s. 9 (2)—*Citizenship of child by reason of its name being included in father's Citizenship Certificate—Immunity from prosecution under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act.* The applicant, whose name during her minority was included in the Citizenship Certificate granted to her father, must be deemed to be a citizen of Burma under s. 9 (2) of the Union Citizenship Act and she cannot therefore be prosecuted under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act, 1948, unless she has renounced her citizenship.

LILY BARUA *v.* THE UNION OF BURMA 78

PAGE

UNION JUDICIARY ACT, s. 5—value of purpose of Appeal—value of loss or detriment 144

URBAN RENT CONTROL ACT—s. 11 (1) (*a*) and 11 (1) (*b*)—amount deposited with Rent Controller—claimed as arrears of rent—not arrears of rent—notice invlid 1

———————————— s. 11 (1) (e)—*Reasonably and* bona fide *requiring premises for erection of new building—Facts from which conclusion may be made regarding.* Where there is ample evidence to show that the plaintiff has the means to construct a new building in respect of which he had a plan approved by the Municipal authorities and had taken necessary steps such as the purchase of bricks required to construct a new building, and the engagement of carpenters and masons for this purpose, it cannot be said that the plaintiff did not require the premises in suit reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building. *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung & Co.*, (1956) B.L.R. (H.C.) 14 ; *Bhulan Singh and others* v. *Ganedra Kumar Roy Chodhury*, A.I.R. (1950) Cal. 74, referred to.

HAJI ABDUL SAMAD *v.* HAJI MOOSA KAKA AND TWO OTHERS ... 55

URBAN RENT CONTROL ACT—s. 11 (1) (*f*)—*Proviso*—"*Owner*"—*Owner of building built in* 1946, *when.* There is nothing in the language of the proviso to s. 11 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act, to indicate that the owner of an uninhabitable building is contemplated to be excluded from the operation of the proviso. The respondent who built a house in 1946 on the site of her building which was destroyed during the Second World War with only walls left standing is an owner within the purview of the proviso to s. 11 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act.

U AN NGE AND ONE *v.* DAW AYE 163

URBAN RENT CONTROL ACT, 1960—s. 12 (1) (*f*)—*Suit for ejectment under—Sub-tenant, when a proper party—O.*1, *R.* 10 (2), *Civil Procedure Code.* In a suit for ejectment under s. 12 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960, by a landlord against a tenant, a sub-tenant is not only a proper party, but one whom the Court should under the provisions of Order 1, Rule 10 (2) of the Code of Civil Procedure add as a party—defendant when she offers to prove that the landlord in claiming that he reasonably and *bona fide* requres the premises for occupation by himself exclusively for residential purposes, has no case and that no decree for ejectment should, therefore, be passed.

DAW NU NU KHIN *v.* DAW MYINT MYINT AND TWO OTHERS ... 34

URBAN RENT CONTROL ACT—s. 14 (1)—a person claiming as sub-tenant has no *locus standi* to file an application for rescision of a decree obtained by the landlord against the tenant 92

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J. and U Thaung Sein, J.

AH PAUNG (*a*) U PAUNG (APPELLANT)

v.

AH MING (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Feb. 16.

Arrears of rent—Assignment of—When tenant not in—Claim of arrears of rent including deposit with Rent Controller—Notice invalid.

Where a subsequent purchaser of property gave notice under s. 11(1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, to the tenant of the property claiming as arrears of rent which included arrears of rent owing by the tenant to the previous owner and rent which had been deposited with the Rent Controller by the tenant and where it is contended that although there is no mention of any "express assignment of the arrears of rent" in the sale deed the phrase "claims, demands, rights of action or suits whatsoever of Vendor into and upon the said premises" occurring in the said sale deed should be construed as an assignment of the arrears of rent also.

Held : That arrears of rent is a right arising out of a contract of lease and not a right upon the property sold to the subsequent purchaser and that it would be straining the language of the phrase in the sale deed relied upon in a most unwarrantable fashion to hold that it was meant to be assignment of the arrears of rent also.

Mulla's Transfer of Property Act. (14th Ed.) p. 80, referred to.

Held further : That the tenant was not in arrears of rent for those months for which he had deposited the rent with the Controller of Rent and that the inclusion of the amount which the tenant had deposited with the Controller of Rent in the amount claimed as arrears of rent in the notice has rendered the notice given under s. 11 (1) (*b*), Urban Rent Control Act invalid.

Ba Shun and *Tun Aung* for the appellant.

B. K. Sen for the respondent.

U THAUNG SEIN, J.—This order may be read as a continuation of the one dated the 10th October 1960 whereby the suit was remanded to the trial Court for a finding on certain issues framed by this Court. The

* Special Civil Appeal No. 7 of 1959 against the judgment and decree of the High Court (Appellate Side), Rangoon, dated the 31st March 1958 in Civil 1st Appeal No. 3 of 1956.

H.C. 1962

AH PAUNG (*alias*) U PAUNG *v.* AH MING

U THAUNG SEIN, J.

proceedings have now been returned along with the evidence led by the parties and the findings of the trial Court on those issues.

Briefly put, the real point for decision in this case is whether the notice issued by the appellant Ah Paung (*a*) U Paung who is the landlord of the premises in question, to the respondent Ah Ming a tenant, was in accordance with the requirements of section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act. In other words, did that notice set out the rent "lawfully due" from the respondent. Admittedly the appellant bought the premises from a previous owner and in the notice issued by him to the respondent he has claimed rent not only for the period after the date of the purchase of the property but also certain arrears of rent alleged to be due and payable to the previous owner. The appellant's case was that he was entitled to claim these arrears by virtue of the recital in the Sale deed which according to him assigned these arrears to the next owner. The respondent disputed this claim and contended that the appellant was not entitled to anything more than the arrears of rent accruing after the date of the purchase of the premises. He went on to add that in any event there was no arrears of rent as he had been depositing the amounts due regularly with the Controller of Rents. The trial Court *i.e.* The City Civil Court, held that the appellant was justified in claiming the rents due even before the date of purchase of the property and accordingly granted him a decree for the ejectment of the respondent as prayed for. But on appeal to the High Court, U San Maung, J, reversed that decision on the ground that the appellant was only entitled to claim arrears of rent accruing after the date of purchase and hence the notice issued was invalid as it did not set out the rent "lawfully due". The learned Judge then

granted a certificate to appeal under section 20 of the Union Judiciary Act and the case came up before the First Bench which remanded the suit to the trial Court for a finding on three issues. The questions for decision in those issues was whether the respondent had in fact deposited any rents with the Controller of Rent and if so what was the amount deposited and whether the appellant had withdrawn any of these rents. If the respondent did deposit any substantial portion of the rent due and payable by him then this leads on to the question whether the notice issued by the appellant demanding certain arrears of rent was a valid one. The trial Court has found that the respondent did deposit the rent due in respect of the suit premises with the Controller of Rent for the period February 1951 to August 1952. It may be noted that the appellant purchased the premises in June 1951 but has claimed rent for the period February 1951 to September 1953 as per Exhibit " ၁ " notice filed in the trial record. That being so, it is clear that for part of that period, *i.e.*, from February 1951 to August 1952, there was no arrears of rent as the respondent had deposited the amount due with the Controller of Rent. It appears also that the Controller of Rent has allowed the appellant to withdraw from the rents deposited, the amounts due after the date of purchase by the appellant, *i.e.*, 13th June 1951, but not for the period prior to that date. Finally, the trial Court has found that since the notice Exhibit " ၁ " contains a demand for rents in excess of the amount due and payable it is invalid, *vide* section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act. The above findings, so far as they relate to fact have not been challenged by the appellant. However learned counsel for the appellant insists that in view of the recital in the sale deed which has been quoted in the Judgment of U San Maung, J, his client is entitled to claim arrears of rent

H.C. 1962

AH PAUNG (*alias*) U PAUNG v. AH MING

U THAUNG SEIN, J.

which accrued prior to the date of the purchase. The reply to this argument is to be found in sections 8, 109 and 130 of the Transfer of Property Act. In this connection there is the following annotation with an illustration which is most apposite at page 80 of Mulla's Transfer of Property Act (14th Edition):—

> "Rents and profits accruing due before the transfer are not legal incidents of the property transferred. Such arrears of rents are a debt or actionable claim and if they are to be transferred must be assigned separately.
>
> *Illustration.*
>
> A's house is let at a monthly rent. A sells his house to B on the 15th of June when the rent is in arrear from the 1st January. If no mention is made in the deed of sale, B is entitled to rent from the 15th June. If it is intended that B shall have the rents that are in arrears from 1st January to 15th June, the deed must contain an express assignment of the arrears of rent, and notice of the assignment must be given to the tenant under section 130."

There are numerous rulings in support of this view but we do not propose to burden this Judgment by quoting them in detail. According to the learned counsel for the appellant, the previous owner of the premises did in fact assign to his client the arrears of rent due before the execution of the sale deed and reliance is placed on the phrase " claims, demands, rights of action or suits whatsoever of the Vendor into or upon the said premises " occuring in the sale deed. As pointed out by U San Maung, J, arrears of rent is a right arising out of a contract of lease and not a right upon the property sold to the appellant. In other words it would be straining the language of that phrase in a most unwarrantable fashion to hold that it was meant to be an assignment of the arrears of rent also. There is no mention of any " express

assignment of the arrears of rent " in the sale deed under consideration and we are thus in entire agreement with the views of U San Maung, J.

Apart from the above considerations, it is essential that the notice demanding arrears of rent should correctly set out the rent " lawfully due". The term " lawfully due " has not been defined in the Urban Rent Control Act but in *S. L. Barua* v. *S. M. Abowath* (1) a Bench of this Court has laid down that when standard rent has been fixed for certain premises, the rent " lawfully due " must be calculated on that basis and that where no such rent has been fixed by the Controller, the contractual rent may be applied. In the present case there is no dispute regarding the rate at which rent should be calculated as standard rent has been fixed for the premises and the appellant has not sought to demand any other rate of rent. But in the total amount of rent claimed' the appellant has included the amounts which had already been deposited with the Controller of Rent by the respondent. Hence even if he were entitled to claim the arrears of rent which had accrued prior to the date of the purchase of the premises he has wrongly claimed the amount which had been deposited with the Controller of Rent. In short, the notice Exhibit " ၈ " does not set out the amount of rent actually in arrears in respect of the suit premises. Under the circumstances, we fail to see how it can be held that the notice Exhibit " ၁ " was a valid one. The appellant's suit was thus bound to fail and so also this appeal which shall stand dismissed with costs advocate's fees, five gold mohurs.

(1) (1950) B.L.R. (H.C.) 404.

CIVIL REVISION

Before U Yan Aung, C.J.

[H.C. 1962

Mar. 16.

BABU LAL (APPLICANT)

v.

RAGHOBAR SINGH (RESPONDENT).*

Stamp Act.—s. 40—*Promissory-notes—Exemption from operation of. Insufficiently stamped promissory-notes—Endorsement by Collector on—Ilegal. s.* 40(2)—*Conclusive evidence provision in—To what procedure applicable—Act without legal authority—Not binding on Court—Stamp Act. s.* 40 (3)—*Applies to endorsements by Collector on impounded documents under s.* 40 (1) (b)—*Insufficiently stamped promissory-notes with Collector's endorsement—Admission in evidence of—Contravences s.* 35, *Stamp Act—Fundamental error—Material irregularity in exercise of jurisdiction, s.* 115, *Civil Procedure Code.*

S. 40 (1) of the Stamp Act expressly excludes promissory notes from the operation of this section.

Where promissory-notes which were inadmissible in evidence by reason of insufficiency of stamps thereon were sent by the Court to the Collector for action according to law and the Collector returned the promissory-notes with an endorsement on each of the promissory-notes in the following term :—

> " Impounded on payment of deficit Stamp duty 9 pyas and penalty K 5 *vide* DORO No. 5/10 1957-1958."

Held : That the Collector acted in excess of his legal authority in making the endorsements on the promissory-notes.

The conclusive evidence provision described in s. 40 (2) of the Stamp Act is not applicable to the procedure adopted under s. 40 (1) (*b*) but only to the procedure adopted under s. 40 (1) (*a*) and the conclusive evidence provision contained in s. 40 (2) is not applicable to the endorsements on the said promissory-notes made by the Collector who had adopted the procedure under s. 40 (1)(*b*).

To contend that the endorsement by the Collector without any legal authority is binding on the Court amounts to an assertion that the act without legal authority can have legal effect. An act cannot have any legal effect cannot be binding on the Court.

Chotey Lal v. *Girraj Kishore and another*, I.L.R. 48 All. 332, referred to.

Murugayya Pillai v. *Rajagopal Pillai and others*, A.I.R. 42 Mad. 381 ; *Girdhari Das* v. *Jagan Nath*, I.L.R. 3 All. 115 ; distinguished.

---

* Civil Revision No. 39 of 1962 converted from Civil 2nd Appeal No. 75 of 1959 against the order of the District Court, Toungoo, dated the 15th August 1959 in Civil Appeal No. 3 of 1959.

The provision contained in s. 40 (3) of the Stamp Act requires the Collector to deal with the instrument impounded and sent to him by a Court, *as provided by this* section, *i.e.*, s. 40 applies to the endorsement made by the Collector under s. 40 (1) (*b*) of the Act. But as s. 40 clearly excludes promissory-notes from its operation, the Collector has no legal authority to endorse the promissory-note as duly stamped. If he made the endorsement he would be clearly acting in excess of his legal authority and the benefit of the conclusive evidence provision contained in s. 40 (2) would not apply.

A Court is not bound in law to admit the promissory-notes in evidence by reason of the endorsements made by the Collector thereon and to admit such Promissory-notes in evidence will be a direct contravention of the expressed statutory prohibition contained in s. 35 of the Stamp Act, a section which contains a prohibitory rule of law to regulate the procedure of Court in exercising its jurisdiction in the matter of admission of documents chargeable with duty under the Stamp Act.

The decision of the Court in admitting the said promissory-notes in evidence being based on misconception of fact that the Collector has certified the promissory-notes as duly stamped is vitiated by a fundamental error and is affected by a material irregularity in the exercise of its jurisdiction within the meaning of s. 115 (*c*), Civil Procedure Code.

Maung Maung Khin for the applicant.

Mon San Hlaing for the respondent.

U YAN AUNG, C.J.—In Civil Regular Suit No. 4 of 1957 of the Subdivisional Court of Toungoo, the respondent Raghobar Singh sued the appellant Babu Lal for recovery of a sum of K 4,500 which was said to have been advanced by way of loan in four payments. There are four documents one for each payment. The respondent described the said documents as receipts but there has since been a concurrent finding of both the trial Court and the appellate District Court that the said documents are promissory-notes, as in fact they are. These promissory-notes are not sufficiently stamped. The trial Court therefore holds that the said promissory-notes are not admissible in evidence under section 35 of the Stamp Act. The trial Court sent the said promissory-notes to the Collector, Toungoo under section 38 (2) of the Stamp Act for action according to law. There is a preliminary issue about the admissibility in evidence of

H.C. 1962

BABU LAL v. RAGHOBAR SINGH

U YAN A- - C.J.

the said promissory-notes and after the order by the trial Court on the said issue, holding the promissory notes to be inadmissible in evidence, the respondent amended his plaint to base his cause of action on the original consideration. The appellant's defence in the case is a total denial, denying both the receipt of any payment and of the execution of the promissory-notes. The parties proceeded to trial on the principal issue about the advancement of the loans and after hearing the parties and their witnesses the trial Court holds that there is no proof of any payment by way of loan or otherwise. The respondent's suit was accordingly dismissed with costs. As against this decision the respondent preferred an appeal to the District Court, Toungoo. The decision of the trial Court was made on 4th December 1958. The promissory-notes were sent to the Collector for action according to law on 2nd August 1958. Up to the time of the decision the promissory-notes had not yet been returned to the trial Court from the Collector. But during the pendency of the appeal the promissory-notes were returned to the District Court from the Collector's office on 12th June 1959. It was then found that the Collector had made on each of the promissory-notes an endorsement in the following terms:—

> "Impounded on payment of deficit Stamp duty 9 pyas and penalty K 5, *vide* DORO No. 5/10 1957-1958."

Of course the DORO reference number for each promissory-note is different.

On seeing the said endorsements the District Court holds that the Court is now bound to admit the promissory-notes in evidence. Holding this view the District Court passed an order on 15th August 1959 to remand the case under Order 41 Rule 27, Civil Procedure Code directing the Additional Subdivisional Court, Pyu, to take such

evidence as may be necessary consequent upon the admission of the promissory-notes in evidence. It is against the said decision of the District Court that the appellant has now come up to the High Court on appeal.

The learned Advocate for the respondent raised a preliminary objection before me to the effect that the order appealed against is not an appealable order. Confronted with this objection the learned Advocate for the appellant applied for the conversion of the appeal into a revision.

I shall first discuss the main contention raised in the appeal. The main contention that arises for consideration before me is as to whether the District Court is right in holding that the Court is bound to admit the promissory-notes in evidence after the endorsements thereon by the Collector. The learned Advocate for the appellant contends that the District Court is not so bound. There is no dispute between the learned Advocates for both the parties that the Collector acted in excess of his legal authority in making the endorsements on the promissory-notes. The endorsements are purported to be made under section 40 (*1*) of the Stamp Act. In view of the importance of section 40 for the purpose of the present appeal I have reproduced section 40 hereunder:—

> "40. (1) When the Collector impounds any instrument under section 33, or receives any instrument sent to him under section 38, sub-section (2), not being an instrument chargeable with a duty of one anna or half an anna only, or a bill of exchange or promissory-note, he shall adopt the following procedure:—
>
> (*a*) if he is of opinion that such instrument is duly stamped or is not chargeable with duty, he shall certify by endorsement thereon that it is duly stamped, or that it is not so chargeable, as the case may be:
>
> (*b*) if he is of opinion that such instrument is chargeable with duty and is not duly stamped, he shall require

H.C. 1962

BABU LAL v. RAGHOBAR SINGH

U YAN AUNG, C. J.

the payment of the proper duty or the amount required to make up the same, together with a penalty of five rupees; or, if he thinks fit, an amount not exceeding ten times the amount of the proper duty or of the deficient portion thereof, whether such amount exceeds or falls short of five rupees:

Provided that, when such instrument has been impounded only because it has been written in contravention of section 13 or section 14, the Collector may, if he thinks fit, remit the whole penalty prescribed by this section.

(2) Every certificate under clause (*a*) of sub-*section* (1) shall, for the purposes of this Act, be conclusive evidence of the matters stated therein.

(3) Where an instrument has been sent to the Collector under section 38, sub-section (2), the Collector shall, when he has dealt with it as provided by this section, return it to the impounding officer."

It will be noticed that section 40 (1) expressly excludes promissory-notes from the operation of the said section. The Collector therefore has clearly acted in excess of his legal authority. But it is contended by the learned Advocate for the respondent that even if the Collector's endorsements are illegal the District Court is bound in law to admit the promissory-notes in evidence. Therefore the real question for determination is whether the District Court is bound in law to admit the promissory-notes after the endorsements thereon by the Collector even though there is no dispute about the fact that the Collector has acted illegally in making the said endorsements. To decide this question a consideration of the provisions under Chapter 4 under the heading " Instruments not duly stamped " under the Burma Stamp Act is necessary. Under section 33 (1) the Court is bound to impound an instrument produced before it if the instrument is not duly stamped. This is what the trial Court did in the present case. Under section 38 (2), the Court must send

the impounded instrument in original to the Collector. The trial Court sent the promissory-notes in original to the Collector in pursuance of this section. Under section 40 (*1*), two courses of procedure are set out for the Collector to adopt when he receives any instrument under section 38 (2). The first course is described in section 40 (*1*) (*a*) and the second course is described in section 40 (*1*) (*b*). It is important here to note that the course adopted by the Collector in the present case is the second course under section 40 (*1*) (*b*). The importance lies in the fact that the conclusive evidence provision described in section 40 (2) is not applicable to the procedure adopted under section section 40 (*1*) (*b*) but only to the procedure adopted under section 40 (*1*) (*a*). Therefore the conclusive evidence provision contained in section 40 (2) is not at all applicable to the promissory-notes in the present case. Under section 40 (*3*) it is provided that the Collector shall return the impounded instrument to the impounding Court when the Collector has dealt with the impounded instrument *as provided by this section*. Here again it is important to note that the Collector is empowered to deal with an impounded instrument only as it is provided by this section. As under section 40 (*1*) promissory-note is excluded from the operation of section 40 the Collector clearly has no legal authority to deal with the promissory-note as otherwise he would not be dealing with the impounded promissory-note as provided in the section. The result therefore is that the endorsement made by the Collector is altogether without any legal authority and the conclusive evidence provision contained in section 40 (2) is not applicable to the said endorsements. An act without any legal authority cannot have any legal effect. To contend that the endorsement by the Collector without any legal authority is binding on the Court amounts to an assertion that the

H.C. 1962

BABU LAL v. RAGHOBAR SINGH

U YAN AUNG, C. J.

act without legal authority can have legal effect. An act that cannot have any legal effect cannot be binding on the Court. The above view receives support from the case of *Chotey Lal* v. *Girraj Kishore and another* (1). In the said case the facts are almost the same as in the case under appeal except that instead of a promissory-note a *Hundi* is involved in the said case. Both promissory-note and *Hundi* are excluded from the operation of section 40, Stamp Act. I have reproduced here under the relevant portion from the judgment in Chotey Lal's case:

> "The plaintiff sued on a hundi bearing a one-anna stamp which was not cancelled. On the case coming before the Judge of the Small Cause Court he held quite rightly that the *hundi* was not receivable in evidence under the provisions of the Stamp Act and he impounded it and sent it to the Collector. The Collector imposed a penalty and improperly endorsed the document as sufficiently stamped, presumably purporting to act under section 40 of the Act. Section 40 expressly excludes instruments chargeable with a duty of one-anna. The Collector's certificate therefore was not a certificate given in accordance with the provisions of the section, and the conclusive presumption laid down in sub-section (2) does not apply to it. I have been pressed with the ruling in *Girdhari Das* v. *Jagan Nath* (2) but that was a case in which the document was voluntarily brought to the Collector to have the stamp duty appraised under a provision which corresponds to section 31 of the present Stamp Act. The provisions applicable are not identical with those of section 40."

In support of his contention that the endorsements are binding on the Court even though these are in excess of Collector's legal authority, the learned Advocate for the respondent relied upon a number of rulings. I shall now proceed to consider the said rulings. In the case under appeal, the instruments involved are promissory-notes, as

(1) 48 I.L.R. (All. series) 332. (2) I.L.R. 3 (All. series) 115.

already pointed out above. Promissory-note is one of the instruments expressly excluded from the operation of section 40 (*1*). The position therefore of an instrument other than those excluded (such as promissory-note, etc.), from the operation of section 40 (*1*) is necessarily different from the position of an instrument which is expressly excluded from the operation of the said section. I do not therefore think it necessary to consider the rulings relied upon by the respondent which are concerned with instruments that are not excluded from the operation of section 41. There are two cases among the cases relied upon by the respondent in which the instruments involved are promissory-notes and excluded therefore from the operation of section 41. These two rulings are *Murugayya Pillai* v. *Rajagopal Pillai and others* (1) and *Girdhari Das* v. *Jagan Nath* (2). In these rulings it is said that the endorsement by the Collector is binding on the Court in spite of the fact that the Collector acted in excess of his legal authority in making the endorsement. I shall now proceed to show how these two rulings are distinguishable from the case under appeal. The distinction lies in the fact that there is a difference between the legal effect of the Collector's endorsement under section 32 and under section 40. The legal effect under section 32 is provided for in sub-section (3) of that section. It says:

"32. (1) * * * *

(2) * * * *

(3) Any instrument upon which an endorsement has been made under this section shall be, deemed to be duly stamped or not chargeable with duty, as the case may be; and, if chargeable with duty, shall be receivable in evidence

(1) A.I.R. 42 Mad 381. (2) I.L.R. 3 (All. series) 115.

H.C. 1962

BABU LAL v. RAGHOBAR SINGH

U YAN AUNG, C.J.

or otherwise, and may be acted upon and registered as if it had been originally duly stamped:

Provided that nothing in this section shall authorize the Collector to endorse—

(*a*) * * * *

(*b*) * * * *

(*c*) any instrument chargeable with the duty of one-anna or half an-anna, or any bill of exchange or promissory-note, when brought to him after the execution or drawing thereof on paper not duly stamped."

The position in respect of the case under appeal is altogether different. In the case under appeal the endorsement as already pointed out is purported to be made by the Collector under section 40 (*1*) (*b*). The conclusive evidence provision contained in section 40 (2) is expressly made applicable only to endorsement made under section 40 (*1*) (*a*). There is therefore in section 40 no *express* provision for the legal effect of the Collector's endorsement under section 40 (*1*) (*b*). What however applies to endorsement under section 40 (*1*) (*b*) is the provision contained in section 40 (3) which as already pointed out above requires the Collector to deal with the instrument impounded and sent to him by the Court, *as provided by this section, i.e.,* section 40. But as section 40 clearly excludes promissory-note from its operation, the Collector has no legal authority to endorse the promissory-notes as duly stamped. If he made the endorsements, he would be clearly acting in excess of his legal authority and that, without the benefit of the conclusive evidence provision contained in section 40 (2).

Having dealt with the legal aspect of the respondent's contention about the effect of Collector's endorsement, I may here mention that the District Court has assumed that the endorsements made by the Collector on the

promissory-notes amount to a certification that the promissory-notes are duly stamped. I do not, however, think that the assumption is warranted by the language of the endorsements. All that the endorsements say is that the deficit Stamp duty and penalty has been collected. There is no mention made about the certification by the Collector of the promissory-notes as having been duly stamped.

For the reasons given above I hold that the Disrtict Court is not bound in law to admit the promissory-notes in evidence by reason of the endorsements made by the Collector thereon.

I shall now proceed to deal with the contention made by the learned Advocate for the respondent that even if the District Court is wrong in law in holding that the Court is bound to admit the promissory-notes in evidence the said legal error is not a ground for the High Court to interfere in exercise of its revisional power under section 115 of the Civil Procedure Code.

I have already pointed out above that the District Court is wrong in law in holding that the Court is bound to admit the promissory-notes after the endorsement made by the Collector. Section 35 of the Stamp Act says:

> 35. No instrument chargeable with duty shall be admitted in evidence for any purpose by any person having by law or consent of parties authority to receive evidence, or shall be acted upon, registered or authenticated by any such person or by any public officer, unless such instrument is duly stamped.

To admit the promissory-notes in question which are not duly stamped will therefore be a direct contravention of the expressed statutory prohibition contained in section 35. What is involved in the case under appeal is not a mere erroneous decision as to the admissibility in evidence of a particular piece of evidence but an act of

H.C. 1962

BABU LAL v. RAGHOBAR SINGH

U YAN AUNG, C. J.

direct contravention of a statutory prohibition contained in section 35 of the Stamp Act, a section which contains a prohibitory rule of law to regulate the procedure of the Court in exercising its jurisdiction in the matter of admission of documents chargeable with duty under the Stamp Act.

I may further add that the District Court appears to have based its decision on a consideration only of sections 31 and 32 of the Stamp Act. These two sections, as I have pointed out above, are not at all applicable to the case under appeal. These two sections are under Chapter III which deals with, "Adjudication as to stamps" of instruments brought to the Collector. In the case under appeal the promissory-notes are produced before the trial Court by the respondent and it is the trial Court that sent the promissory-notes to the Collector after holding that the promissory-notes are inadmissible in evidence for insufficiency of stamp. The steps taken by the Court in the case under appeal are under Chapter IV of the Stamp Act which deal with "instruments not duly stamped". The endorsements made by the Collector are under section 40. The District Court appears not to have applied its mind to the provision of section 40 at all. At least it is clear that the District Court's decision is not based on a real consideration of section 40.

Furthermore, as I have already pointed out above, the District Court has assumed the endorsements made by the Collector to be a certification by the Collector that the promissory-notes are duly stamped. The said assumption is not at all warranted by the language of the endorsements. The District Court's decision is based upon the wrong assumption that the Collector has certified the promissory-notes as duly stamped. It is clear that if it were not for this wrong assumption the District Court would not have come to the decision it had. The said

decision, based as it is on a misconception of facts, is vitiated by a fundamental error and cannot be considered a true decision arrived at on a real consideration of the merits of the case.

For the reasons given above I hold that the decision arrived at by the District Court is affected by a material irregularity in the exercise of its jurisdiction within the meaning of section 115, clause (*c*) Civil Procedure Code.

I shall now deal with the final point raised by the learned Advocate for the respondent. The learned Advocate submits that the promissory-notes have not yet been admitted in evidence and that the proper stage for the appellant is to object to the admission in evidence of the said promissory-notes only when the case is heard before the Court to which the case is being remanded. But a remand of the case under Order XLI, Rule 28, Civil Procedure Code is permissible in law only if the District Court feels needful to have the additional evidence in order to enable the Court to pass judgment in the case. I have pointed out above that the District Court is wrong in holding that it is bound to admit the promissory-notes in evidence. Therefore the ground on which the remand order is based does not exist any longer. There is no need now for remand of the case.

For the reasons stated above I hold that the appellant should be allowed to convert the appeal into revision and that the said revision should be allowed to succeed. The result is the order of remand dated the 15th August 1959 of the District Court is hereby set aside. The District Court will hear and dispose of the appeal being Civil Appeal No. 3 of 1959 of the said Court according to law on the merits of the issues that remain undetermined by the District Court by its order dated 15th August 1959. Advocate's fee for this appeal in this Court for the appellant is assessed at three gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J., and U Saw Ba Thein, J.

H.C. 1962 — Jan. 11.

BURMA TIMBER CO. (APPELLANTS)

v.

AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD. (RESPONDENTS).*

Cover Note—When not a contract for sea-insurance—When cannot be basis for insurance claim—When cannot be regarded as policy—Prohibition to suit on—S. 7, Stamp Act—Policy—Act of preparation—Not issuing—When not having binding effect on either party—Civil Procedure Code, O. 41, R. 25—Discretion of Appellate Court—O. 41, R. 27 (1) (b)—Discretionary—Discretion when to be exercised.

Cover Note, which contains the clause—

"Subject to the usual terms and conditions of the Marine policies of this Company, to be issued hereafter on receipt of final advices."

is not a contract for sea-insurance expressed in a Sea-Policy and under s. 7 of the Stamp Act it cannot be used as the basis of a suit for enforcing an insurance claim.

Surajmull Nagoremull v. *The Triton Insurance Co., Ltd.* 52 Cal. 408, followed, *Tricomji Dambji and Co.* v. *Veriji Kanji and others*, A.I.R. (1923) Bom. 143, distinguished.

Where from the language used it is clear that the parties have agreed to accept an instrument expressly subject to a formal policy being issued at a subsequent stage upon receipt of final advices, the instrument cannot be regarded as a policy and a suit not based on a formal policy is not maintainable in view of the statutory prohibition in s. 7 of the Stamp Act.

The act of preparation of a policy on receipt of premium without any attempt at delivery but still kept in the possession of the respondents does not amount to an act of issuing the said policy.

A policy which is not yet communicated to the appellants or not yet parted with by the respondents to be in the process of transit to the appellants cannot have a binding effect on either party.

An Appellate Court is not bound to remand under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code in every case in which there is an omission to determine a question of fact. It is a matter for the exercise of the discretion of the Court after due consideration of the facts and circumstances of each particular case.

Prithwi Ohand Lal Choudhury v. *Sm. Oramba Sundari Dasi*, A.I.R. (1949) Pat. 338, referred to.

---

* Civil 1st Appeal No. 21 of 1958 against the decree of the High Court (Original Side) in Civil Regular Suit No. 52 of 1957.

Under Rule 27 (1)(*b*) of Order 41, Civil Procedure Code it is the Appellate Court that must require any document to be produced or any witness to be examined to enable it to pronounce judgment. The power conferred upon the Court under this rule also is a discretionary one. This discretion of the Court should be exercised only when the Appellate Court feels it needful to enable it to pronounce judgment on the materials before the Court.

Manindra Nath Das and another v. *Ram Kinkar Kundu*, A.I.R. (1955) Cal. 231 ; *Arjan Singh* v. *Kartar Singh and others*, A.I.R. (1951) (S.C.) 193 ; *Narendra Narain Rooj* v. *Janada Dassi*, A.I.R. (1937) Cal. 537, referred to.

C. A. Soorma for the appellants.

G. N. Banerji for the respondents.

U YAN AUNG, C.J.—In Civil Regular No. 52 of 1957 of the Original Side of the High Court, the plaintiffs-appellants, Messrs. Burma Timber Co. of No. 218, Strand Road, a firm carrying on business as exporters of Burma Timber, sued the defendants-respondents, Messrs. American International Underwriters (Burma) Ltd. of No. 555, Merchant Street, Rangoon, for recovery of a sum of K 32,077 said to be due under a Cover Note, dated 17th February 1956 which is Exhibit "၁" in the suit.

The appellants' case is as follows. On 31st March 1956 the appellants informed the respondents that they were holding in stock 1,607 logs lying on the foreshore of R.E.S.B. Nos. 9 and 10 Saw Mill at Seikkyi and that they expected shipment in about a week's time. In reply thereto the respondents by their letter, dated 2nd April 1956, confirmed that the said logs were kept covered under the Cover Note (Exhibit "၁") till shipment was effected. The appellants informed the respondents that they had booked with the Shipping Agents about 700 tons of Gurjan round logs and cut timber for shipment per S.S. "FAUSTA" lying in port. The appellants formed 257 Gurjan logs into a raft for shipment but on 23rd April 1956 at about 3 p.m. owing to high winds and choppy water in the Rangoon river big waves lashed against the raft, breaking its bindings with the result that

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

the logs broke loose and drifted away. The appellants managed to save 87 logs but the remainder consisting of 170 logs were lost. Accordingly, the appellants forwarded to the respondents their claim for payment under the Cover Note (Exhibit "๑"). Thereafter there was a long correspondence between the parties and failing ultimately to receive payment, the appellants instituted on 29th May 1957 the present suit against the respondents claiming payment for a sum of K 32,077 made up of K 30,190 for the loss of the logs and K 1,887 for interest thereon at 6% per annum from 1st May 1956 to 15th May 1957.

In defence, the respondents in paragraph 4 of their written statement pleaded that the appellants must establish proof of their loss and that even if the appellants had lost 170 logs, the said loss was not covered by the Cover Note (Exhibit "๑"). In paragraphs 6 and 8 of the written statement, the respondents further pleaded that in law no liability could be attributed to the respondents under the Cover Note and that the appellants' suit was misconceived.

The parties went to trial on the following issues:—

(1) Did the plaintiff (appellant) firm suffer loss of 170 logs under circumstances as alleged in paragraphs 6 and 7 of the plaint?

(2) Is the loss covered by the Cover Note (Exhibit "๑") in suit ?

(3) To what sum, if any, is the plaintiff (appellant) entitled ?

On the 1st issue, the learned trial Judge came to the finding that the logs were actually sunk as stated by the appellants. On the 2nd issue the learned trial Judge held that the appellants' suit, based as it is on the Cover Note

(Exhibit " ခ "), is not maintainable in law as the said Cover Note is not a contract of sea insurance expressed in a Sea Policy within the purview of section 7 of the Stamp Act. Accordingly, the learned trial Judge, by his judgment and decree, dated 11th April 1958, dismissed the appellants' suit with costs. It is against the said judgment and decree that the appellants have preferred the present appeal to the Appellate Side of the High Court.

Before dealing with the main appeal, we may here mention that during the pendency of the appeal, the appellants, by their application dated 3rd January 1961, supported by an affidavit, applied to the Appellate Court for an amendment of the plaint. The amendment sought is for the purpose of adding to the plaint an alternative cause of action for specific performance to compel the respondents to issue a valid Sea Policy in accordance with the Cover Note (Exhibit " ခ "). The respondents opposed the said application for amendment. After hearing the parties, the Appellate Court, by their order dated 13th June 1961, rejected the appellants' application on the ground that a suit for specific performance had become barred by limitation and that there were no such exceptional circumstances in the case as would justify leave being granted for amendment to add a cause of action that had become barred by limitation. The appellants have not chosen to prefer any appeal against the said order.

Dealing now with the main appeal the principal point canvassed by the parties in the appeal relates to the question as to whether the Cover Note is a contract of sea insurance expressed in a Sea Policy or not within the meaning of section 7 of the Stamp Act. The law applicable to the said question is contained in sub-sections 19 and 20 of section 2 and section 7 of the Stamp Act. I have

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

reproduced hereunder such portions of the said sections as are relevant for the purpose of the present appeal :

"S. 2 (19). 'Policy of insurance' includes—

(*a*) any instrument by which one person, in consideration of a premium, engages to indemnify another against loss, damage or liability arising from an unknown or contingent event.

* * * *

S. 2 (20). 'Policy of sea-insurance' or 'sea-policy'—

(*a*) means any insurance made upon any ship or vessel (whether for marine or inland navigation), or upon the machinery, tackle or furniture or any ship or vessel, or upon any goods, merchandise or property of any description whatever on board of any ship or vessel, or upon the freight of, of any other interest which may be lawfully insured in, or relating to, any ship or vessel; and

(*b*) includes any insurance of goods, merchandise or property for any transit which includes, not only a sea risk within the meaning of clause (*a*), but also any other risk incidental to the transit insured from the commencement of the transit to the ultimate destination covered by the insurance.

S. 7. (1) No contract for sea-insurance (other than such insurance as in referred to in section 506 of the Merchant Shipping Act, 1894) shall be valid unless the same is expressed in a sea-policy.

(2) No sea-policy made for time shall be made for any time exceeding twelve months.

(3) No sea-policy shall be valid unless it specifies the particular risk or adventure, or the time, for which it is made, the names of the subscribers or underwriters, and the amount or amounts insured.

(4) * * * * *"

From the above sections, it is clear that besides fulfilling the conditions mentioned in sub-sections (19) and (20) of

section 2, a sea-policy to be valid must fulfill the following additional conditions :

(*a*) It must not be for a period exceeding 12 months.
(*b*) Particular risk must be mentioned.
(*c*) The amount insured must be mentioned.
(*d*) The names of the subscribers or underwriters must be mentioned.
(*e*) It must be expressed in a sea-policy.

We must now proceed to examine the Cover Note (Exhibit "๑") and determine whether it fulfills the conditions mentioned above. As the said Cover Note is of much importance in the case, its terms and conditions are reproduced hereunder :

" *17th February* 1956.

To

STATE COMMERCIAL BANK,
A/C. BURMA TIMBER CO.,
RANGOON.

COVER is hereby granted to the extent of K 3,00,000 (*Kyats Three Lakhs Only*).

On Shipment(s) of Inn/Kanyin and Cut Timber Logs.
Per Any First Class Vessel(s).
From Foreshore.
To On-board various ocean-going vessels in Rangoon Harbour.
Period from 17th February 1956 to 17th February 1957.
Subject to the usual terms and conditions of the Marine policies of this Company, to be issued hereafter on receipt of final advices.
Conditions : as on reverse.
Marine Rate : as per tariff or as arranged.
War and/or S.R.C.C., Rates : as current on date of Sailing.
Premium and Stamp Duty payable at Rangoon.

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

Losses, if any, payable at Rangoon.

Survey, with approval of AIU (Burma) Ltd., 555 Merchant Street, Rangoon.

It is a condition of this insurance that until completion of the contract the Assured is bound to declare hereunder each and every shipment, without exception, to the Company's Office at Rangoon.

Each and every declaration should be made to the Office as soon as the Vessel sails or within 24 (Twenty-four) hours or within reasonable time after sailing of the Vessel from the Port of Shipment.

With a limit of K 1,00,000 per bottom or per location.

This cover is subject to 30 days' notice of cancellation for any Marine risks that have not attached. War and/or, S.R.C.C. Risks if insured hereunder, subject to 48 hours' cancellation for any risk that have not attached, as provided by the Rules and Regulations of the Burma Insurance Association.

AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

(*Sd.*)
Managing Director.

2CS. AIU FAR EAST. INC.
HONGKONG."

(On the reverse of the Cover).

"FREE OF PARTICULAR AVERAGE" as per Institute Clauses attached.

Including the risk of fire, collision and total loss of a log/s during towing by lighter and/or small craft to Vessel and loading or unloading on board the ocean going vessel.

"Also the marine risks stipulated in FPA Clause are covered and these include stranding, sinking, burning and collision of lighter and/or small craft.

Risk to commence from the foreshore and to terminate when the goods are on loaded on board the ocean going vessel."

It will be noticed that the Cover Note (Exhibit "ə") mentions that the Cover is granted to the extent of K 3,00,000 (Kyats three Lakhs only) for a period of one year with a limit of K 1,00,000 per bottom or per location. What is the amount insured as required to be mentioned

under sub-section (3) of section 7 of the Stamp Act in respect of the goods involved in the present suit does not appear on the face of the Cover Note (Exhibit " ခ ").

But the principle point argued in appeal is whether the Cover Note is a contract of sea-insurance expressed in a Sea-Policy or not. In regard to this question, what is most significant is the clause in the Cover Note, which reads as follows :

> " Subject to the usual terms and conditions of the Marine policies of this Company, to be issued hereafter on receipt of final advices."

The above clause can have only one meaning which is that a Marine Policy of the company will be issued after the Cover Note on receipt of final advices. It clearly contemplates the necessity of a document of more formal character being passed to the assured at a subsequent stage after the Cover Note. We are therefore of the view that by reason of the above-mentioned clause the Cover Note is not a contract of sea-insurance expressed in a Sea-Policy. The result is that under section 7 of the Stamp Act the Cover Note (Exhibit " ခ ") cannot be used as the basis of a suit for enforcing an insurance claim. In this connection, a reference may be made to the following observations of their Lordships of the Privy Council about the effect of section 7 of the Stamp Act in the case of *Surajmull Nagoremull* v. *The Triton Insurance Co., Ltd.* (1).

> " No Court can enforce as valid that which competent enactments have declared shall not be valid, nor is obedience to such an enactment a thing from which a Court can be dispensed by the consent of the parties, or by failure to plead or argue the point at the outset. The enactment is prohibitory. It is not confined to affording a party a protection of which he may avail himself or not as he pleases. It is not framed solely for the protection of the revenue and to be

(1) 52 Cal. 408.

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

enforced solely at the instance of revenue officials, nor is the prohibition limited to cases for which a penalty is exigible. The expression of an agreement for sea-insurance, otherwise than in a policy, is a thing forbidden in the public interest, and the statutory insistence on a policy is no mere collateral requirement or prescription of the proper way of making such an agreement. To allow the suit to proceed in defiance of section 7 would defeat the provisions of the law laid down therein."

It is however contended by the learned Counsel for the appellants that the Cover Note (Exhibit "ခ") is a Sea-Policy within the meaning of sub-sections (19) and (20) of section 2 of the Stamp Act, in that it is an instrument by which the respondents, in consideration of premium, engage to indemnify the appellants against loss arising from a contingent event and in that it is an insurance of property against, amongst others, a risk incidental to the transit insured from the commencement of the transit to the ultimate destination covered by the insurance. In support of his contention the learned Counsel relies upon the case of *Tricomji Dambji and Co.* v. *Veriji Kanji and others* (1). In that case the plaintiffs sued the defendant to enforce an insurance claim on a "protection note", which is said to be a document, that in substance and in terms satisfies all the essential conditions of a "Policy of sea insurance". It is stated in the said case that the nature of the document must really be determined with reference to the terms of a particular document without attempting to lay down any general test for distinguishing a protection note from a formal policy. It is significant to note that the reference to a formal policy contained in the protection note is in the following terms:—

"The signatures are to be duly affixed to the stamped pukka (formal) policy."

(1) A.I.R. (1923) Bom. 143.

This expression is very much different from the clause referred to above in the Cover Note (Exhibit " ခ "). The fact that the final contents of the policy is to depend upon the nature and character of final advices is a matter of expressed condition in the Cover Note. This is not the position in the protection note in the case relied upon by the appellants. Where from the language used it is clear that the parties have agreed to accept an instrument expressly subject to a formal policy being issued at a subsequent stage upon receipt of final advices, the instrument cannot be regarded as a policy. We are therefore of the view that the learned trial Judge is correct in holding that the appellants' suit is not maintainable in law.

We must now proceed to consider yet another application dated 31st July 1961 made by the appellants under Order 41, Rule 25 and Rule 27 of the Civil Procedure Code for a remand of the case to the Original Side of the High Court for the purpose of taking evidence in respect of certain issues which the Appellate Court is invited by the appellants to frame. In support of the said application a partner of the appellant Firm swore an affidavit, stating that the appellants have since discovered two documents which are now attached to the application as Annexures. Annexure " A " is the statement of account for the month ending 31st May, dated 13th June 1956, prepared by the respondents for the sum of K 2,687 being the premium and the stamp duty payable to them under the policies including the policy covered by the Cover Note (Exhibit " ခ "). Annexure " B " is the receipt, dated 14th June 1956, acknowledging the receipt of premium and stamp duty for the sum of K 2,687 by the respondents from the appellants. The submissions made by the learned Counsel for the appellants appear to be as follows. These two Annexures " A " and " B " would indicate that on receipt

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAW AUNG, C.J.

of the premium and the stamp duty, a marine policy was prepared and issued by the respondent Company but was not yet delivered to the appellant Company. If the policy was prepared and issued but not yet delivered, the legal prohibition in section 7 of the Stamp Act will not apply to the appellants' suit. The appellants can therefore succeed in their claim, if the Court is satisfied that a policy has been prepared and issued on receipt of the premium. Whether the premium has been paid and whether the policy has been prepared and issued are questions of fact. Evidence will have to be produced in proof of the said facts. In order to take evidence, it is necessary that the suit should be remanded to the Original Side. The appellants submit that either the issues suggested by the appellants or such issues as this Court may think fit should be framed for the purpose of taking evidence thereon. The appellants submit that their application will lie under Order 41, Rule 25 and/or Rule 27 of the Civil Procedure Code. If not, the appellants pray that this Court, in exercise of its inherent power under section 151 of the Civil Procedure Code, should allow the application for remand.

We shall first deal with the maintainability of the application under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code. A number of authorities have been cited at the Bar in connection with the question of remand under Order 41, Rule 25. *Kalika Pande* v. *Ram Autar Pande and another* (1), *Prithwi Ohand Lal Choudhury* v. *Sm. Oramba Sundari Dasi* (2), *Surjan Singh* v. *Punjab Singh and another* (3), *Narayan Vishwanath* v. *Malappa Kasappa* (4) and *Laskari and other* v. *Abbas Bepari* (5). But there is a common principle underlying the said authorities. The

(1) A.I.R. (1938) All. 621.
(2) A.I.R. (36) (1949) Pat. 338.
(3) A.I.R. (37) (1950) Peshawar 49.
(4) A.I.R. (1956) Bom. 246.
(5) A.I.R. (1927) Cal. 196.

principle is that the Appellate Court is not bound to remand under this rule in every case in which there is an omission to determine a question of fact. It is a matter for the exercise of the discretion of the Court after due consideration of the facts and circumstance of each particular case. In this connection we wish to refer to the following passage in the judgment of Reuben, J. in the case of *Prithwi Ohand Lal Choudhury* v. *Sm. Oramba Sundari Dasi* (1):—

> "As regards the suggestion that the remand was made in the ends of justice, I would ask the question, is it just that a party having had an opportunity of adducing evidence in the case and having, with open eyes, failed to adduce that evidence, should be given a second chance of adducing it ? The policy of the law is that, once a matter has been fairly tried between the parties it should not, except in special circumstances, be re-opened and re-tried."

The learned Counsel for the appellants submits that the application is based upon the ground that the trial Court has omitted to determine certain questions of fact, namely, whether the premium and the stamp duty in respect of the suit claim have been paid by the appellants and whether, after receipt of the said premium and stamp duty, the respondents have prepared and issued a formal policy. It is further submitted that these questions of fact do arise from the pleadings in the suit. In the light of the principle underlying the authorities referred to above, we must now proceed to examine whether the circumstances that occasion the omission to determine the said questions of fact are such as would justify this Court in exercising its discretion to grant an order of remand. It is submitted by the learned Counsel for the appellants that the respondents frequently shifted their ground of defence in the

(1) A.I.R. (36) (1949) Pat. 338.

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

correspondence between the parties. It is further submitted that the point on which the trial Court based its decision is on a legal point as to whether the Cover Note (Exhibit " ခ ") is a Sea Policy or not. This legal point is said to have been raised by the learned Counsel for the respondents at a very late stage of the case. The point was actually raised only after the appellants' Counsel had concluded his arguments in the case. Had this point been raised at an earlier stage of the case, the appellants either would have been reminded to produce the Annexures "A" and " B " and to lead evidence to prove that a formal policy had been prepared and issued or the appellants could in any case have applied for amendment of his plaint to add an alternative cause of action for specific performance to compel the respondents to issue a formal policy. We have given our careful thought and consideration to the above submissions made by the appellants. It must be mentioned here that these two Annexures " A " and " B " are in the possession of the appellants during the trial of the case. This is a fact which is of much importance in the case. If, assuming without deciding, the questions of fact now raised by the appellants do not constitute a new case but do arise from the pleadings and if, also assuming without deciding, it is true that on receipt of the premium and the stamp duty, the respondents prepared and issued a formal policy as submitted by the appellants, there certainly is nothing to prevent the appellants in law or in fact from leading evidence to that effect and from producing the Annexures " A " and " B " before the trial Court to prove the appellants' case. It cannot therefore be said that the trial Court is in any way concerned with the omission to determine the alleged questions of fact. There is also a further question as to whether, if the evidence as suggested by the appellants were taken, it will effect any change in the result of the

suit. We do not think it will and we shall give our reasons for it, in dealing with the maintainability of the application under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code. We cannot therefore consider that the circumstances obtaining in this case are such as would justify this Court to exercise its discretion to grant an order of remand under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code.

We shall now proceed to consider the maintainability of the application under Order 41, Rule 27.

The learned Counsel for the appellants submits that the application would lie under clause (*b*) of Rule 27 (1). The grounds on which the appellants rely upon for their contention are the same as those canvassed in connection with the appellants' contention under Order 41, Rule 25. Under Rule 27 (1) (*b*) it is the Appellate Court that must require any document to be produced or any witness to be examined to enable it to pronounce judgment. The power conferred upon the Court under this rule also is a discretionary one. This discretion of the Court should be exercised only when the Appellate Court feels it needful to enable it to pronounce judgment on the materials before the Court. See *Manindra Nath Das and another* v. *Ram Kinkar Kundu* (1), *Arjan Singh* v. *Kartar Singh and others* (2), and *Narendra Narain Rooj* v. *Jhanada Dassi* (3). We must therefore examine whether we can pass a judgment in the case without taking the evidence which the appellants have invited this Court to take. Let us consider the evidence which the appellants wish to produce. The evidence that the appellants wish to lead as it appears to us is to show that receipt of the premium and stamp duty by the respondents is established by Annexures "A" and "B" and that by reason of the existence of Annexures

(1) A.I.R. (1955) Cal. 231. (2) A.I.R. (35) (1951) (S.C.) 193.
(3) A.I.R. (1937) Cal. 537.

H.C. 1962

BURMA TIMBER CO. v. AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD.

U YAN AUNG, C.J.

" A " and " B ", it is also established that a formal policy has been prepared and issued though not yet delivered by the respondents. The first question that arises is whether a policy which is not yet communicated to the appellants or not yet parted with by the respondents to be in the process of transit to the appellants can admit of identification or have any binding effect on either party ? We do not consider that it can have any binding effect. Further, can it be said that the act of preparation of a policy on receipt of premium without any attempt at delivery but still kept in the possession of the respondents amounts to an act of issuing the said policy ? We definitely do not think so. The suit, as has been pointed out above, is based on the Cover Note (Exhibit " ခ "). The really important point for consideration, however, is not whether a formal policy has been prepared and issued but whether the appellants' suit is based on a formal policy, as required by section 7 of the Stamp Act and not on a Cover Note. If the suit is not based on a formal policy, the suit is not maintainable in view of the statutory prohibition in section 7 of the Stamp Act. Therefore even if, for the sake of arguments, the averments as to facts mentioned in the affidavit attached to the appellants' application were assumed to be true, the remand of the suit for taking evidence on the said facts is not likely either to serve any useful purpose or to effect any change in the result of the suit.

For the above reasons, we do not consider that the evidence which the appellants proposed to produce is of the kind which will make this Court feel it needful to have to enable this Court to pronounce judgment in the case.

We are now left with the consideration of the submission made by the appellants requesting this Court to act in exercise of the inherent power of the Court under

section 151 of the Civil Procedure Code to grant the remand application. We however, consider that the reasons given by us in dealing with Order 41, Rule 27 of the Civil Procedure Code are equally applicable to the question of exercising the inherent power under section 151 of the Civil Procedure Code. Where the granting of the application for remand will not serve any useful purpose as pointed out above, it will be pointless to grant an order for remand.

The result is that the application for remand fails and is dismissed.

For the reasons given above, the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fee is assessed at 10 (ten) gold mohours.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Tun, J.

H.C. 1962

Feb. 23.

DAW NU NU KHIN (APPLICANT)

v.

DAW MYINT MYINT AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Urban Rent Control Act, 1960—*s.* 12 (1) (f)— *Suit for ejectment under —Sub-tenant, when a proper party—O.*1, *R.* 10 (2), *Civil Procedure Code.*

In a suit for ejectment under s. 12 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960, by a landlord against a tenant, a sub-tenant is not only a proper party, but one whom the Court, should under the provisions of Order 1, Rule 10 (2) of the Code of Civil Procedure add as a party defendant when she offers to prove that the landlord, in claiming that he reasonably and *bona fide* requires the premises for occupation by himself exclusively for residential purposes, has no case and that no decree for ejectment should, therefore, be passed.

Kyaw Khin for the applicant.

Aye Maung for the respondents.

U KYAW TUN, J.—In Civil Regular No. 925 of 1960 of the Rangoon City Civil Court, the 1st respondent, sued the 2nd and 3rd respondents, who are husband and wife, for ejectment of the latter from the 1st floor of House No. 812, Dalhousie Street, Rangoon, on the ground that 2nd and 3rd respondents were her tenants, in respect of the flat in question, on the monthly rent of K 50, and that she required the premises reasonably and *bona fide* for occupation for herself, exclusively for residential purposes, such ground being the one enacted in section 12 (i) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960. The applicant who was the third party, claiming, on the strength of her affidavit, that she was a sub-tenant of the said premises, from the 2nd and 3rd respondents, applied

* Civil Revision No. 33 of 1961 against the order of the 4th Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 29th March 1961, in Civil Regular Suit No. 925 of 1960.

to be added as a party-defendant. The lower Court, however, relying on *Ma Kyin Tin* v. *Banu Nanigram Jamnadass Firm and one* (1), dismissed her application on the ground that she was neither a necessary nor a proper party, and that the suit, not being the one for arrears of rent, the ruling in the above case was not applicable.

In *Messrs. Importers and Manufacturers Ltd.* v. *Pheroze Framroze Taraporewala and others* (2), the Supreme Court of India observed as follows:

> "Apart from that section, under the ordinary law a decree for possession passed against a tenant in a suit for ejectment is binding on a person claiming title under or through that tenant and is executable against such person whether or not he was or was not a party to the suit. The non-joinder of such a person does not render the decree any the less binding on him. It is in this sense, therefore, that he is not a necessary party to an ejectment suit against the tenant. It it, however, recognised that such a person is, nevertheless a proper party to the suit in order that the question whether the lease has been properly determined and the landlord plaintiff is entitled to recover possession of the premises may be decided in his presence so that he may have the opportunity to see that there is no collusion between the landlord and the tenant under or through whom he claims and to seek protection under the Act, if he is entitled to any. Such a person may be joined as a party to the suit from the beginning of the suit or at any later stage of the suit if the Court thinks fit to do so."

Now, under the Urban Rent Control Act, 1960, the landlord cannot eject his tenant except in the circumstance enumerated in section 12 (*1*). If a suit, just like the present, is based on the ground that the premises are required reasonably and *bona fide* by the landlord for occupation by herself exclusively for residential purposes, she must not only aver but prove that she does, in fact,

(1) (1955). B.L.R. p. 110. (2) A.I.R. (1953)(S C.) India.

H.C. 1962

DAW NU NU KHIN v. DAW MYINT MYINT AND TWO OTHERS.

U KYAW TUN, J.

required the flat reasonably and *bona fide* for occupation for herself, exclusively for residential purposes; as a sub-tenant is bound by a decree against the tenant, she is vitally interested in seeing that there is no collusion between the landlord and the tenant, as from the definition of "landlord and tenant", under section 2 (*c*) and 2 (*g*) of the Urban Rent Control Act, 1960, respectively, the tenant who is his own landlord cannot himself eject her except as provided in section 12 (1). Therefore, the sub-tenant is not only a proper party in a suit by the landlord against the defendant, but one whom the Court, should under the provisions of Order 1, Rule 10 (2) of the Code of Civil Procedure add as a party-defendant, when she offers to prove that the landlord, in claiming that he reasonably and *bona fide* requires the premises for occupation by himself exclusively for residential purposes, has no case and that no decree for ejectment should, therefore, be passed.

The revisional application, therefore, succeeds; the order of the 4th Judge of the Rangoon City Civil Court, dismissing the application of the applicant, to join her as a party-defendant as a sub-tenant of the 2nd and 3rd respondents is set aside, and the applicant Ma Nu Nu Khin, is directed to be added as a party-defendant. The cost of the application is allowed. Advocate's fee K 51.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

DAW SEIN HLA (APPELLANT)

v.

U NGWE TIN AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

H.C. 1962

Feb. 14.

Civil Procedure Code O. 41, *R.* 5—*Bond executed under—When not discharged by compromise agreement between parties.*

A surety who has entered into a bond Under Order XLI, Rule 5, Civil Procedure Code in favour of the Court for stay of execution pending appeal is not discharged by the parties entering into a compromise agreement relating to the withdrawal of appeal, waiver of costs and delivery of possession of suit properties, where such agreement was never acted upon.

Hla Nyunt for the appellant.

Mya Sein for the respondents Nos. 1 and 2.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 10 of 1954 of the District Court of Mandalay, the plaintiffs U Ngwe Tin and Daw Sai who are the 1st and 2nd respondents in the present appeal, sued the 3rd respondent Pandit Kidarnath for possession of a piece of land situated in Chan-e-tha-zan quarter, Mandalay, and a house standing on that land. The suit was decreed by the District Court and the plaintiffs then filed an application for the execution of the decree against the defendant giving rise to Civil Execution Case No. 9 of 1955, of the District Court of Mandalay. In course of that proceeding Daw Sein Hla who is the appellant in the present appeal executed a security bond required to be given under Order XLI, Rule 5 of the Civil Procedure Code, for the stay of execution pending the appeal by the defendant Pandit Kidarnath to the High Court against the judgment and

* Civil Misc. Appeal No. 5 of 1959 against the order of the District Court Mandalay, dated the 13th March 1959, in Civil Execution Case No. 1 of 1959.

H.C. 1962

DAW SEIN HLA v. U NGWE TIN AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

decree of the District Court. This security bond was in the Form No. 2 prescribed in Appendix G to Schedule 1 wherein it is mentioned *inter alia* that the defendant shall duly act in accordance with the decree of the Appellate Court and shall pay whatever may be payable by him thereunder, and that if he should fail therein, the amount payable shall be realized from the properties mortgaged by the surety. However, during the pendency of the appeal namely Civil First Appeal No. 64 of 1955 of the High Court, the plaintiffs U Ngwe Tin and Daw Sai on the one hand and the defendant Pandit Kidarnath on the other, entered into an agreement dated the 28th of November 1957, by which the defendant agreed to withdraw the appeal pending before the High Court at Rangoon without costs and the plaintiffs also waiving their costs in that Court and the defendant agreed to deliver actual physical possession of the house and its site in suit to the plaintiffs on or before the 28th of November 1957. Despite this agreement, the appeal before the High Court was argued by the learned Advocates for both the parties on the 10th of December 1957 and the judgment of the High Court dismissing Pandit Kidarnath's appeal was delivered on the 17th of December 1957. On the 20th of August 1958 the plaintiffs made an application for the execution against the defendant Pandit Kidarnath, of the costs awarded to them. After filing the list of moveable properties owned by the defendant which were sought to be attached and sold in execution of the decree the plaintiffs asked for their execution case to be closed with note of non-satisfaction. According to the list filed by the plaintiffs, the properties owned by the defendant were almirahs, tables, chairs and other paraphernalia for running a tea-shop. On the 27th of January 1959 the plaintiffs filed an application for execution of the decree for costs against

the surety, namely the appellant Daw Sein Hla. This application was objected to by the appellant on the ground that in view of the compromise between the plaintiffs and the defendant during the pendency of Civil Appeal No. 65 of 1955, she had been automatically discharged from liability as provided in section 135 of the Contract Act. This objection was, however, overruled by the learned District Judge who ordered that execution should proceed against the appellant Daw Sein Hla as provided for in the security bond executed by her. Being dissatisfied with this order of the learned District Judge, the appellant Daw Sein Hla has preferred the present appeal to this Court.

Now, section 135 of the Contract Act is in the following terms:

> "135. A contract between the creditor and the principal debtor, by which the creditor makes a composition with, or promises to give time to, or not to sue, the principal debtor discharges the surety, unless the surety assents to such contract."

This section is, however, in terms irrelevant as the relationship of creditor and principal debtor did not exist as between the plaintiffs and the defendant in Civil Regular Suit No. 10 of 1954. In fact, the security bond was executed by Daw Sein Hla in favour of the District Judge of Mandalay or his successor in office. It was not a bond between the plaintiffs and the defendant in the suit.

Besides, the agreement dated the 28th of November 1957 between the plaintiffs and the defendant was never acted upon in the sense, that the appeal was not dismissed as withdrawn but was actually decided on the merits after full arguments by the learned Advocates for both the parties.

H.C. 1962

DAW SEIN HLA v. U NGWE TIN AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

Therefore, although there is considerable weight of authority for the view that although section 135 does not in terms apply to surety bonds executed in favour of Courts the underlying principles should be applied to such bonds, we do not consider that the surety in the case now under consideration should be deemed to have been discharged.

It has been contended on behalf of the appellant Daw Sein Hla that without first exhausting all their remedies against Pandit Kidarnath as for instance, the attachment and sale of immoveable properties belonging to him, as enumerated in the list filed in Civil Execution Case No. 5 of 1958 the plaintiffs U Ngwe Tin and Daw Sai could not apply for execution against her in terms of the security bond executed by her. However, in our opinion, this contention cannot be allowed to prevail. The defendant Pandit Kidarnath had failed to pay the costs awarded against him although due notice had been sent and it is open to the plaintiffs to proceed against the surety rather than to try and obtain satisfaction by attachment and sale of properties which are relatively of small value when compared with the property mortgaged by the appellant Daw Sein Hla.

For these reasons the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fee being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

DAW THAN MAY (APPELLANT)

v.

Mar. 30.

MA MYA NGWE AND THREE OTHERS (RESPONDENTS).*

Limitation Act.—s. 120—*Starting point—"Cause of action" in—Continuation of prior cause of action—No fresh right on account of.*

In 1952 A was dispossessed of a piece of land by B, who in 1954 purchased the said land by means of a registered deed of sale from C, who claimed to be the owner of the said land. In 1955 B sold the land to D by means of a registered deed of sale. In 1952 soon after the dispossession of the land by B, A prosecuted B for criminal trespass, but she was referred to the civil courts. On the 26th July 1958 A sued B, C and D for a declaration of her ownership of the said land and also for an injunction and stated in her plaint that the cause of action arose in 1952 and also in 1954 and 1955 when the transfers were made. As the suit would be time-barred, if the cause of action arose in 1952, it was contended that fresh attacks on title gave rise to new rights to sue for declaration or in other words, when there have been successive invasions of a person's right, each invasion give rise to a fresh cause of action, and furnished a fresh starting point for computation of the period of limitation.

Held : That Article 120 of the Limitation Act says the period starts when the right to sue accrues and that this right accrued to A in 1952, when she was dispossessed and prosecuted B for criminal trespass.

Held also : That the expression "the cause of action", in a comprehensive sense, includes "the right to sue" within the meaning of Article 120 of the Limitation Act and that it comprises the entire set of facts that gives rise to an enforceable claim, that is, the right and its infringement.

Held further : That time begins to run as soon as the right to sue first accrues unless it is a case of recurring cause of action, *e.g.*, monthly or yearly demand of rent and that the right to sue for a declaration of right title to land in the possession of the plaintiff arises and time begins to run from the first act of the defendant prejudicial to the plaintiff's right or title.

The question as to when exactly the right to sue accrues depends upon the particular facts of the case. Mere casual denial of plaintiff's title may be ignored by him so long as his rights are not affected, for instance, a mere entry in the Revenue Register favourable to the defendant.

A mere continuation of a prior cause of action does not give rise to a fresh right.

---

* Civil 2nd Appeal No. 23 of 1961, against the decree of the District Court of Bassein, dated the 27th April 1960, in Civil Regular Appeal No. 7 of 1960.

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

Held also : That the further acts of transfer of the suit land by B would not give a fresh right or cause of action to A.

Ponnu Nadar and four others v. *Kumaru Reddiar and ten others*, 59 Mad. 75 ; *Thirumala Rao and another* v. *Kadekar Durgi Shettethi*, A.I.R. (1914) Mad. 429 ; referred to.

Midnapore Zamindary Co. Ltd. v. *Secretary of State*, A.I.R. (1938) Cal. 804 ; *Pothukutch Appa Rao* v. *Secretary of State*, A.I.R. (1938) Mad. 193 ; *Anantharazu* v. *Narayanarazu*, I.L.R. 36, Mad. 383 dissented from.

N. C. Sen for the appellant.

V. San C. Po for the respondent No. 1.

No appearance by or for the respondent Nos. 2, 3 and 4.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 36 of 1958 of the Township Court of West Bassein Ma Mya Ngwe (respondent No. 1) instituted a suit on 26th July 1958 against the appellant Daw Than May and the remaining respondents Ko Maung Ni, Ma Kyin Myint and Ma Mya Mya for declaration that she, as *Kittima* child of the original owners U San Nyein and Daw Khin (both deceased) is the owner of the plot of land being holding No. 6 of 1957-58 of Myoma North Oksu, No. 62, Bassein West Township, measuring 0·078 of an acre of which she has been in possession since the death of her adoptive mother, Daw Khin in 1950 excepting a small portion of the same measuring about 40 feet × 20 feet sold by her adoptive mother after the death of her adoptive father U San Nyein to U Tha Han (PW 4), and also for an injunction restraining the appellant Daw Than May from disturbing her present possession and from executing any decree that may be passed in Civil Regular Suit No. 33 of 1958 of the same Court wherein the appellant sued her (respondent No. 1) and others for possession under section 9 of the Specific Relief Act.

Ma Mya Ngwe (respondent No. 1) alleged in her plaint that in 1952 while she was in possession of the land Maung Ni (respondent No. 2) and another trespassed upon

the land and when action was taken against them under section 447 of the Penal Code she was referred to the Civil Court. Maung Ni and his wife Ma Kyin Myint (respondent No. 3) then resided thereon by constructing a house while she (Ma Mya Ngwe) still resided in her own house on the same land. She stated that she could not take further action against these alleged trespassers promptly owing to her ill-health and straightened circumstances.

As against Ma Mya Mya (respondent No. 4) she alleged that without any right, title or interest in the suit land she sold it to Ma Kyin Myint (respondent No. 3) as per Exhibit (၁) registered sale-deed on 4th May 1954 (certified copy).

It was also alleged that Ma Kyin Myint and her husband Maung Ni (respondent No. 2) later sold the suit land and their house standing thereon to the appellant as per Exhibit (၀၀) registered sale-deed dated 23rd June 1955 (certified copy). Ma Mya Ngwe (respondent No. 1) thus alleged that the appellant could not have obtained any right, title or interest in the suit land. According to the plaint Maung Ni and his wife (respondents Nos. 2 and 3) are firstly trespassers and secondly, the sale of the suit land by Ma Mya Mya being illegal, they never obtained any right, title or interest in the land by their purchase and consequently their sale to the appellant did not convey any right, title or interest to her in the suit land.

The appellant as defendant No. 1 in the suit land stated in her written statement that the sale to her by Maung Ni and his wife (respondents Nos. 2 and 3) as per Exhibit (၀၀) sale-deed was valid and that the plaintiff Ma Mya Ngwe (respondent No. 1) was never in possession of the land. While Maung Ni and his wife in their joint written statement stated that Ma Mya Ngwe was never adopted by U San Nyein and Daw Khin and accordingly

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

she never owned the land but they originally leased a portion of the land measuring 50 feet × 28 feet from the owner Ma Mya Mya (respondent No. 4) in 1951-52 with the knowledge of Ma Mya Ngwe, (plaintiff-respondent No. 1) and subsequently bought it from Ma Mya Mya as per Exhibit ( ) registered sale-deed, which however, shows the area as 0·087 of an acre. They stated that the suit was time-barred. Ma Mya Mya (respondent No. 4) stated in her written statement that after the death of U San Nyein she bought a portion of the suit land measuring 50 feet × 28 feet with their house standing thereon from Daw Khin for K 750 by an agreement of sale accompanied by the delivery of possession in the year 1944 but the said agreement was lost in 1953 during the attack by the insurgents of Ngaputaw where her husband was stationed as a Forest Officer. She admitted that with the exception of this portion which she bought, Daw Khin was the sole owner of the remaining portion of the suit land but she denied that Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) was the *Kittima* adopted daughter of U San Nyein and Daw Khin. She stated that Daw Khin also sold a portion of the suit land to Ko Tha Han (PW 4) similarly without a registered sale-deed. Ko Tha Han admitted that he bought a portion measuring 20 feet × 45 feet for K 50 as per Exhibit (၈၀) unregistered sale-deed dated 7th October 1950 from Daw Khin. Ma Mya Mya also stated that three months after her purchase of the land and the house standing thereon she sold the house to U Pho Hla (PW 1) and one Lim Hon who dismantled and removed the materials during the lifetime of Daw Khin without any objection from Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No 1) and leased the land to others. Ma Mya Mya stated that her sale of the land measuring 50 feet × 28 feet and not 0·078 of an acre as erroneously written in the Exhibit (၁) registered sale-deed was valid as she had

a good title and accordingly Ko Maung Ni and his wife (respondents Nos. 2 and 3) obtained good title from her by the said sale. She was away in Kyaukpyu in Arakan division and had just given birth to a baby at the time of the hearing so the Court allowed to examine her by open commission but as the expenses could not be defrayed and that she had consented to give evidence personally if two months time was given to her, the Court granted sufficient time for her attendance but she failed to come, and applied through the post to examine her on open commission. The Court did not take action on her application so her counsel informed the Court that he would not examine her and no further action was taken in the matter.

Now, according to Daw Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) she is the owner as *Kittima* daughter of Daw Khin and neither the respondents Ko Maung Ni and his wife nor the respondent Ma Mya Mya had any saleable interest to sell it to the appellant. But Ma Mya Mya said in the written-statement that she bought a portion measuring 50 feet × 28 feet from Daw Khin by an agreement accompained by delivery of possession apparently relying upon section 53A of the Transfer of Property Act and that Ko Maung Ni and his wife obtained good title from her.

Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) herself admitted in her evidence that U San Nyein and Daw Khin sold the house to Ko Tha Sein the husband of Ma Mya Mya but not the land for K 750 in 1944. The land measures only 50 feet × 28 feet. It does not sound quite believeable he would pay K 750 for the house alone when Ko Tha Han had bought his portion measuring 20 feet × 45 feet only from Daw Khin for K 50 in 1950 as per unregistered deed Exhibit (∞). The value of the house appears to be rather unproportionate to the value and size

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

of the land. If the suit land was also included as alleged by the defence in the sale the suit was clearly time-barred. But Ma Mya Ngwe deposed that Daw Khin died in 1950 and Ko Maung Ni (respondent No. 2) occupied the land and fenced it in 1952. She was very vague about the date. The certified copy of the Criminal Register No. 1 filed in the lower Appellate Court's record shows that she filed the criminal case under section 447 of the Penal Code against Ko Maung Ni on 7th January 1952. The alleged offence must therefore have been committed prior to this date. She was then fully aware of the cloud being cast on her title and her right to sue for a declaration arose as soon as her title was denied in 1952, and I must say there was no recurring cause of action. A remedy was also open to her to file a suit for possession. If the cause of action as stated by her in her plaint arose in 1952 (7th January 1952) the suit was time-barred, but she further stated in her plaint that the cause of action also arose on 4th May 1954 and on 23rd June 1955 when transfers were made as per Exhibits (၉) and (၀၀) sale-deeds. It was contended that fresh attacks on title gave rise to new rights to sue for declaration. It was said that when a fresh cloud was thrown upon the plaintiff's title a fresh cause of action would arise; in other words, when there have been successive invasions of a person's right each invasion gave rise to a fresh cause of action, and furnished a fresh starting point for computation of the period of limitation. Article 120 of the Limitation Act says the period starts when the right to sue accrues. Taking possession of the land by fencing it was an overt act and not an ineffectual threat, a *brutum fulmen*. It was not a bare repudiation of her (Ma Mya Ngwe's) right by Ko Maung Ni. I cannot imagine anyone in her place would just sit and look on awaiting another invasion of her right to give her another cause of action.

As a matter of fact she even prosecuted Ko Maung Ni for criminal trespass under section 447 of the Penal Code but he was discharged. She said she was referred to a Civil Court to establish her right. This was in 1952. She did not budge till the present suit was filed on 26th July 1958. Why did she not at least file a civil suit for possession? A mere continuation of a prior cause of action does not give rise to a fresh right. It is not imaginable how she could ignore the active possession of Ko Maung Ni. His possession was a virtual loss of her right, and her right to sue accrued when she prosecuted him on 7th January 1952. The question of successive attacks never arose. The attack was there and subsequent transfers arose out of this attack, that is, criminal trespass. He could transfer only after taking possession. The trespass and the transfers formed a series of acts. There is no evidence that she was ill and bed-ridden during all these years. The decision in *Midnapore Zamindary Co. Ltd.* v. *Secretary of State* (1) relied upon by the lower Appellate Court runs counter to *Ponnu Nadar and four others* v. *Kumaru Reddiar and ten others* (2). Another report relied upon by the lower Appellate Court is *Pothukutch Appa Rao* v. *Secretary of State* (3) but it missed *Ponnu Nadar and four others* v. *Kumaru Reddiar and ten others* (*supra*) of the same High Court. This decision says the general rule is that when there are successive invasions or denial of right, time will run from the first of the series. According to this decision only " in special cases, where for instance the later invasion is of a different and more serious kind, as a sale following an attachment of property, *Anantharazu* v. *Narayanarazu* (4) or where the enjoyment, though disputed, is not actually interfered with *Muhammad Hanif* v. *Ratan Chand* (5) an exception

(1) A.I.R.(1938) Cal. 804. (3) A.I.R. (1938) Mad.193.
(2) 59 Mad. 75. (4) I.L.R. 36 Mad. 383.
(5) I.L.R. 3 Lah. 43.

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

to this rule may be admitted." In the instant case I take it that forceful possession of the land by Ko Maung Ni is different and more serious kind than the transfers made on the papers (Exhibits ၈ and ၈၀). The enjoyment of the land by Ma Mya Ngwe was actually interfered with giving her the first cause of action on 7th January 1952 if not on an earlier date. The expression " the cause of action ", in a comprehensive sense, includes " the right to sue " within the meaning of Article 120 of the Limitation Act. It comprises the entire set of facts that gives rise to an enforceable claim, that is, the right and its infringement. Time begins to run as soon as the right to sue first accrues unless it is a case of a recurring cause of action, *e.g.*, monthly or yearly demand of rent. The right to sue for a declaration of right or title to land in the possession of the plaintiff arises and time begins to run from the first act of the defendant prejudicial to the plaintiff's right or title. The question as to when exactly the right to sue accrues depends upon the particular facts of the case. Mere casual denial of plaintiff's title may be ignored by him so long as his rights are not affected, for instance, a mere entry in the Revenue Register favourable to the defendant. In the present case Ma Mya Ngwe could not ignore the forceful possession of Ko Maung Ni. It would be different if he had caused an entry against her and yet she remained in possession. In such case she could ignore the denial of her title as such an entry neither created nor took away her rights. She would not have prosecuted him for trespass if it were not a serious infringement of her rights as owner. In *Thirumala Rao and another* v. *Kadekar Durgi Shettethi* (1) it was held that any further action done, in consequence of the original denial of title by the defendant would not give a fresh right to sue to the plaintiff. It disagreed with

(1) A.I.R. (1914) Mad. 429.

Anantharazu v. *Narayanarazu* (*supra*). Accordingly in the instant case the " further action " by Ko Maung Ni of transferring the suit land by the sale-deed in consequence of the original denial of title by his trespass would not give a fresh right or a cause of action to Ma Mya Ngwe. The suit was therefore time-barred at the time of its institution.

The suit rests mainly on the alleged *Kittima* adoption of Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) and on the validity of the alleged purchase of Ma Mya Mya (respondent No. 4) from Daw Khin in 1944. It is not disputed that the land originally belonged to U San Nyein and Daw Khin. I agree with both the lower Courts that there is no positive proof of *Kittima* adoption. There is evidence that she was adopted. But there is no specific proof to show that she was adopted as a *Kittima* daughter except the evidence of Daw Ma Ma Lay (PW 2) who deposed that she learned about the adoption from the deceased couple only. She must have been adopted casually and I agree with the lower Courts that she is the *Apatittha* child in the absence of evidence to show that the deceased couple had the intention to give inheritance to her.

The trial Court held that the alleged purchase by Daw Mya Mya (respondent No. 4) from Daw Khin being for over K 100 the sale was invalid for want of registration and consequently the purchase made by Ko Maung Ni (respondent No. 3) from Ma Mya Mya did not convey any right, title or interest to her and accordingly the appellant who subsequently purchased from Ko Maung Ni and his wife is not the owner and decreed the suit as prayed for with costs in favour of Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) on the basis that she is an *Apatittha* child of Daw Khin and consequently Civil Regular Suit No. 33 of 1958 instituted by the appellant under section 9

[H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

of the Specific Relief Act was dismissed with costs. In the judgment it was declared that with the exception of the portion of the land sold to U Tha Han the rest belonged to Ma Mya Ngwe, who, in reality, is entitled to half only as an *Apatittha* adopted daughter. The judgment and decree are at variance with the pleading and issue. On appeal by Daw Than May the appellant (defendant No. 1) to the District Court making Ma Mya Ngwe (plaintiff) and the remaining defendants as respondents the judgment and decree of the trial Court were confirmed with costs.

The learned Advocate appearing for the appellant Daw Than May now contends that the suit based on *Kittima* adoption should have been dismissed as both the lower Courts have found that the plaintiff (Ma Mya Ngwe) was only an *Apatittha* child. This contention is not without *stare decisis*. Ma Mya Ngwe asked for a declaration as *Kittima* child in respect of the entire suit land but the lower Courts though held that she is the *Apatittha* child, decreed as prayed for. As an *Apatittha* child she is entitled to half of the property only. The point to be considered now is whether the lower Courts have made out a different case from the one set out in the plaint. I think they have. The learned Advocate for the respondent, seeing his position, sought permission to amend the pleadings in his reply to the argument of the learned Advocate for the appellant to enable him to base his claim as an *Apatittha* child instead of *Kittima* child. I do not think he can be allowed. He took a firm stand as a *Kittima* child and fought out the case on that basis but he failed. Seeing his failure he now desires to make out a new case with a different cause of action. It must be remembered that Ma Mya Ngwe was the plaintiff in the original suit and she must win or lose on a case set out in her pleadings and it is not the function of trial or an Appellate Court to make out a case different from the one

set out in the pleadings. *A.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one* v. *A. Chokkalingam Chettiar* (1); *Daw Pu* v. *Ko Don* (2). In *Nathu Piraji Marwadi* v. *Umedmal Gadumal* (3) it was held:

> "A litigating party can only succeed *secundum allegata et probata,*)and the Courts should check the tendency of defeated litigants to evade their defeat by devising a new case which was never set up when it should have been set up.
>
> A Court of appeal is not justified in exposing a party after he has obtained his decree to the brunt of a new attack of which he had never had notice during the hearing of the suit."

Their Lordships of the Privy Council also have observed in *Sreemutty Dosse* v. *Rance Lalunmonee* (4) cited with approval in *Gajapati Radhika* v. *Vasudeya Santa Singaro* (5):

> "Their Lordships cannot but feel that it would be most mischievous to permit parties who had had their case upon one view of it fairly tried, to come before this Board and to seek to have the appeal determined upon grounds which have never been considered, or taken, or tried in the Court below. It is obvious that if they wished to make the case which they now make they would, by their answer, have put the case in the alternative."

It is impossible to conclude parties by inferences of fact which are not only not consistent with the allegations that are to be found in the plaint, which constitute the case the defendant has to meet, but which are in reality contradictory of the case made by the plaintiff. It will introduce the greatest amount of uncertainty into judicial proceedings if the final determination of causes is to be founded upon inferences at variance with the case that

(1) (1949) B.L.R. 46. (S.C.)
(2) (1955) B.L.R. 33. (H.C.)
(3) I.L.R. 33 Bom. 35.
(4) 12 Moore's Indian Appeals 170.
(5) 19 I.A. 179 at 183.

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

the plaintiff has pleaded, and, by joining issue in the cause, has undertaken to prove. The averment, the proof and the finding should harmonize and proceed upon the same theory, each pointing with logical distinctness to the same result.

In *Maung Ba Thein* v. *Ma Than Myint and other* s(1) where the plaintiff as in the present case claimed to be a *Kittima* adopted child and no alternative cause of action on an *Apatittha* adoption having been pleaded, leave to amend by the addition of an alternative claim on an *Apatittha* adoption made on the dissimal of the suit was refused, holding that the cause of action on which the claims to be a *Kittima* child and an *Apatittha* child are based being widely different, the Court of Appeal by allowing the amendment would be practically ordering a new suit to be commenced afresh and that should not be permitted. In the present case Ma Mya Ngwe (respondent No. 1) deliberately chose to take her stand on the allegation that she was the *Kittima* adopted daughter and made no effort to set up any other claim, and she claimed to be entitled to the whole of the property. Having gone to trial on that issue, the cross-examination of her witnesses and the examination of witnesses for the defendants were confined to that claim. If amendment is allowed at this stage it will mean to allow her to do so as a last hope when she has entirely failed to establish her case with which she came to Court. The decision in *Maung Gyi and one* v. *Maung Aung Pyo* (2) relied upon by the learned Advocate for the respondent was distinguished by the Bench in *Maung Ba Thein* v. *Ma Than Myint and others* (*supra*). In the former it was the defendant who applied for amendment not altering the cause of action in the suit. The present case is similar to the latter and if amendment is allowed

(1) I.L.R. 3 Ran. 483. (2) I.L.R. 2 Ran. 661.

the nature and character of the suit will be entirely changed. I therefore decline to allow to amend the plaint and hold that the Courts below were not correct in passing a decree based on *Apatittha* adoption, which was never pleaded and relied upon, in respect of the entire suit land. Ma Mya Ngwe the plaintiff (respondent No. 1) was not found to be the *Kittima* child of Daw Khin and entitled to the whole of the property as claimed by her and her suit should have been dismissed by both the lower Courts which came to the same finding.

I would like to touch upon another point. Daw Than May, the appellant was the last purchaser and her defence depended upon her proof of her purchase from Ma Mya Mya. If she could prove that Ma Mya Mya had a good title her purchase from her would have been perfected, but unfortunately the trial Court did not consider her application to examine Ma Mya Mya as a witness on commission. She cited her as a witness though she (Ma Mya Mya) was a party in the suit. As per diary order dated 30th September 1959 the Court issued summons for her attendance on 16th November 1959. The summons shows that she was served on 5th November 1959. She had therefore only 11 days to go to Bassein from Kyaukpyu, *via* Rangoon to give evidence. It is a well-known fact that communication between Rangoon and the Arakan coast is very uncertain and irregular and even if she was lucky enough to get the steamer it would have taken her three days to reach Rangoon from Kyaukpyu. She had given birth on 11th May 1959 as the diary dated 10th June 1959 shows and it would have been almost impossible for her to travel for three days by the steamer to Rangoon thence to Bassein not to speak of travelling by air across the Yomas to Rangoon thence to Bassein by boat without affecting her health and her child. The most proper thing would have been to examine her on

H.C. 1962

DAW THAN MAY v. MA MYA NGWE AND THREE OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

commission under Order 26, Rule 4 (1) (*a*) of the Code of Civil Procedure as prayed for by the appellant whose defence depended so much on Ma Mya Mya's evidence. The trial Court ought not to have summoned her to attend in person in contravention of the provisions of Order 16, Rule 19 of the Code of Civil Procedure which debars the Courts from ordering a witness to attend in person to give evidence if he or she resides beyond the local limits of the Court. In any case, her evidence would not have improved Ma Mya Ngwe's claim to the property since she has failed to show that she was entitled to the entire property. I thought of remitting the case to the trial Court for examination of Ma Mya Ngwe but her evidence will not change the concurrent finding on the main issue on which the suit was based. Under any circumstances Ma Mya Ngwe could not have been declared by the lower Courts to be the owner of the entire suit land. It is only a matter of discretion of the Court to grant a declaratory decree and the Court is not bound to make a declaration simply because it is within its competence to do so. When the plaintiff's right is of a speculative character no declaration should be made as declaration in such a suit would be to offer direct encouragement to gamble with doubtful titles. When the case as framed by the plaintiff is defective and evidence regarding her claim is vague and indefinite the Court will not grant a declaration though the plaintiff might have some interest in the property in dispute.

In the circumstances the appeal must be allowed. Accordingly the judgments and decrees of the lower Courts are set aside and the suit is dismissed with costs. The respondent Ma Mya Ngwe (plaintiff-respondent No. 1) shall bear the costs in both the Appellate Courts and in the trial Court.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

HAJI ABDUL SAMAD (APPELLANT)

v.

HAJI MOOSA KAKA AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

H.C. 1962

Feb. 20.

Urban Rent Control Act—s. 11 (1) (e)—*Reasonably and* bona fide *requiring premises for erection of new building—Facts from which conclusion may be made regarding.*

Where there is ample evidence to show that the plaintiff has the means to construct a new building in respect of which he had a plan approved by the Municipal authorities and had taken necessary steps such as the purchase of bricks required to construct a new building, and the engagement of carpenters and masons for this purpose, it cannot be said that the plaintiff did not require the premises in suit reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building.

Daw Daw Thi v. *U Thein Maung & Co., Ltd. and one*, (1956) B.L.R. (H.C.) 14; *Bhulan Singh and others* v. *Ganendra Kumar Roy Chodhury*, A.I.R. (1950) Cal. 74 at p. 76, referred to.

K. C. Singh for the appellant.

S. L. Verma for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 61 of 1955 of the Subdivisional Court of Mandalay, the plaintiff Haji Abdul Samad who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondent Haji Moosa Kaka and two others, namely, Paramba Moosa and Paramba Moidu for their ejectment from the premises in suit on the ground that they are reasonably and *bona-fide* required by him for the erection of a new building, the suit being one under section 11 (*1*) (*e*) of the Urban Rent Control Act. In that suit the defendant Haji Moosa Kaka was admittedly a tenant of the plaintiff while the other two defendants were allegedly in occupation of the premises

* Special Civil Appeal No. 6 of 1958 (Mandalay) against the decree of the High Court (sitting at Mandalay), dated the 21st July 1958 in Civil 2nd Appeal No. 10 of 1958.

H.C. 1962

HAJI ABDUL SAMAD v. HAJI MOOSA KAKA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

with the permission of Haji Moosa Kaka. When the suit went to trial before the Subdivisional Court of Mandalay, the same was dismissed on the ground that the notice required to be served under section 106 of the Transfer of Property Act was defective in law. The plaintiff Haji Abdul Samad appealed to the District Court of Mandalay and the learned District Judge by his judgment in Civil Appeal No. 43 of 1957 dismissed the appeal on two grounds: namely:—(i) that the notice was defective in law, and (ii) that it has not been proved that the premises were required by the plaintiff reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building. The plaintiff then filed a second appeal to this Court and the learned single Judge (U Thaung Sein, J.) held that no notice was legally necessary under section 106 of the Transfer of Property Act as the tenancy of the defendant Haji Moosa Kaka had already been terminated by the notice previously served in connection with Civil Regular Suit No. 13 of 1951 of the Additional District Court of Mandalay which was a suit for ejectment under section 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act. The learned Judge, however, agreed with the District Judge that the premises were not reasonably and *bona fide* required by the plaintiff for the purpose of erecting a new building. He accordingly dismissed the plaintiff's appeal. Hence, the present appeal under section 20 of the Union Judiciary Act, 1948.

Now, the premises in suit is a building situated on Holding No. 1/1 in Block No. 602, Chan-E-thazan Quarter, Mandalay. It is on 26B. Road east of the Clock Tower, Mandalay and therefore, situated in a very important business area in Mandalay City. It is a one-storeyed building erected about 100 years ago and in common with such buildings the walls are about 2 feet in thickness. However, the roof which was constructed with tiles was in danger of falling and that was the reason why the

Building Engineer of Mandalay Municipality issued a notice to the plaintiff on the 5th of April 1954, requiring him to demolish the building after making those occupying the same to vacate. This the plaintiff was able and willing to do as he was anxious to erect a new two-storeyed building on the site. However, it was most inconvenient for the defendant Haji Moosa Kaka who was running a prosperous Tea Shop therein. Therefore, Haji Moosa Kaka apparently approached the Building Engineer's Department as may be seen from the correspondence Exhibit Nos. 1, 2 and 3 filed by the defence. In Exhibit No. 1 which is dated the 28th March 1956, the Building Engineer reiterated the fact that he had required the owner of the building Haji Abdul Samad to demolish it by a notice dated the 5th of April 1954, and that the requirements of this notice had not yet been carried out. He also said that certain repairs were urgently necessary to prevent immediate danger to the occupants. They were:—(*a*) construction of a masonry pillar 18″ square to support the two main beams which were bending under the weight of the tiled roof, (*b*) the reinforcement of a beam on the east side by fastening it with bolts and nuts, and (*c*) the replacement of the tiled roofing by corrugated iron roofing, etc.

This letter was addressed to the tenant Haji Moosa Kaka and not to the landlord Haji Abdul Samad. In the next letter, Exhibit No. 2, dated the 10th of May 1956, which was also addressed to Haji Moosa Kaka the Building Engineer complained that the repairs ordered by him had not yet been carried out and that if they were not completed by the 17th of May 1956, action under the provisions of the Municipal Act would have to be taken. By the 3rd letter, Exhibit No. 3, dated the 18th of May 1956 the Building Engineer granted an extension of one month's

H.C. 1962

HAJI ABDUL SAMAD v. HAJI MOOSA KAKA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

time to the tenant Haji Moosa Kaka to carry out the necessary repairs.

These repairs were carried out and according to U Tin U (DW 4), an Inspector of the Buildings Department of Mandalay Municipality once the tiled roofing had been replaced by corrugated iron roofing and the beams supporting the same had been sufficiently reinforced the building became fit for habitation. This witness had inspected the building in suit after the necessary repairs had been carried out. Another witness, U Ba Tin (DW 3), a mason said that because the walls of the suit building are about 2½ feet in thickness the building can last for another 20 years.

As against the defence evidence, there is the testimony of the plaintiff Haji Abdul Samad that the building in suit was over 100 years old, that it was in a dilapidated condition and that the notice given to him by the Building Engineer to demolish the same stood uncancelled. It may be mentioned in passing that the repairs which had been carried out to the suit building by its tenant Haji Moosa Kaka were on the latter's own initiative and without any notice to the landlord Haji Abdul Samad.

It was because of the evidence adduced for the defence that the building as now repaired will be fit for habitation for at least 20 years more, that the learned single Judge of this Court held that the premises in suit were not reasonably and *bona fide* required by the plaintiff for the purpose of erecting a new building.

Now, under Municipal law the Building Engineer has the power to require the demolition of buildings which he considers to be old and in a dangerously dilapidated condition. In these circumstances it can hardly be said that the plaintiff was not acting in a *bona fide* manner if he is anxious to comply with the notice given to him on the

5th of April 1954, Exhibit A for the demolition of the building in suit. This building is about 100 years old and it is situated in an important business locality of Mandalay City. There is ample evidence to show that the plaintiff has the means to construct a new building in respect of which he had a plan approved by the Municipal authorities. Moreover, he had taken necessary steps such as the purchase of bricks required to construct a new building, and the engagement of carpenters and masons for this purpose. In these circumstances, with great respect we are unable to agree with the learned single Judge of this Court that the plaintiff did not require the premises in suit reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building.

In *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung & Co. Ltd. and one* (1) which was in connection with a case under section 11 (*1*) (*d*) of the Urban Rent Control Act, it was held that in deciding whether the landlord does really entertain honest intention or not one cannot apply a subjective test, but it must be decided objectively in the context of facts and circumstances relevant thereto.

One of the cases which was quoted with approval by the Bench in *Daw Daw Thi's* case (1) is *Bhulan Singh and others* v. *Ganendra Kumar Roy Chodhury* (2). There it was held that the proviso (*f*) to section 11 (*1*) of the West Bengal Premises Rent Control (Temporary Provisions) Act of 1948 did not mention premises requiring rebuilding but states that sub-section (1) shall have no application if the landlord requires the premises *bona fide* for rebuilding. The state of the premises, therefore, is not an essential factor in the case. It was further held that the premises are *bona fide* required by the landlord for the purpose of rebuilding if the landlord honestly requires them for that

(1) (1956) B.L.R. 14 (H.C.) (2) A.I.R. (1950) Cal. 74 at p. 76.

H.C. 1962

HAJI ABDUL SAMAD v. HAJI MOOSA KAKA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

purpose, that the equivalent of the phrase "*bona fide*" is "honestly" which refers to the state of the landlord's mind, and that the landlord, therefore, will be entitled to possession as against the tenant if he establishes that he honestly requires the premises for rebuilding.

Applying the principle enunciated in the case quoted above, we are of opinion that the circumstances here are such that the landlord must be considered as reasonably and *bona fide* requiring the premises for the purpose of erecting a new building.

To hold otherwise would mean that the landlord must wait for another 20 years, at least, before he can demolish the one-storeyed building about 100 years old, even if by erecting a new two-storeyed building on the site he can make the best use of it.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the learned single Judge of this Court in Civil Second Appeal No. 10 of 1958 appealed against are set aside and the plaintiff-appellant's suit decreed. The plaintiff must, however, execute a bond required under section 11 (*1*) (*e*) of the Urban Rent Control Act for a sum of K 1,000 with one surety in the like amount to give effect to the purpose of erecting a new building within 9 months from the date of vacation of the premises by the tenant and to reinstate the tenant on completion of the building, if so desired by the tenant. The bond must be executed before the Subdivisional Court of Mandalay. The plaintiff-appellant will be awarded costs throughout, Advocate's fees in this appeal being assessed at 5 (five) Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

H.C.
1962

Mar 29.

HAMED ALI (APPELLANT)

v.

THE STATE TIMBER BOARD (RESPONDENT).*

State Timber Board—When and when not a Government undertaking—State Timber Board Act, 1950—Effect of reconstitution of the Board under—Debts due to it prior to reconstitution—No longer debts due to Government within the meaning of s. 44 (1) (a), Burma Insolvency Act.

On the 18th September 1950 the State Timber Board, Katha obtained a decree for Rs. 17,362-3 against the appellant, who on filing an application on the 29th November 1952 under s. 13 (1) of the Burma Insolvency Act to be adjudged insolvent included in the schedule annexed to the application the debt due under the said decree. The application inspite of its opposition by the State Timber Board was allowed on the 31st July 1953 and on the 4th May 1955 the appellant obtained a discharge despite objection by the State Timber Board.

On the 26th December 1957 the State Timber Board filed an application for execution of the decree against the appellant, who, however, objected on the ground that the debt due to the State Timber Board was one of those mentioned by him in the schedule annexed to his application for adjudication and that he has since obtained an absolute discharge from the Court. The District Court, relying on the decision in *Subramania Chetty and M. Kanagaratha Reddy*, (I.L.R. 45 Mad. 156) held that the debt due by the appellant Hamed Ali was a debt due to the Government and that, therefore, the order of discharge did not release him from it, *vide* s. 44 (1) (a) of the Burma Insolvency Act.

Held that :

the State Timber Board as constituted under paragraph 3 of the State Timber Board Order of 1948, made by the President in the exercise of his powers under the Essential Supplies and Services Act, 1947, is undoubtedly a Government undertaking, and

the State Timber Board established under the State Timber Board Act, 1950 (Act. No. 59 of 1950) is a body corporate having a perpetual succession and common seal and is a separate legal entity and it is neither a Government department nor a Government agency.

Tamlin v. *Hannaford*, L.R. (1950) 1 K.B. 18, referred to.

Held also : That the decree which the State Timber Board as then constituted obtained against the applellant was up till the date when a new Board was constituted under the State Timber Board Act of 1950, a debt due

* Civil Misc. Appeal No. 15 of 1958 (Mandalay) against the order of the District Court, Myitkyina, dated the 18th October 1958 in Civil Execution Case No. 5 of 1957.

H.C. 1962

HAMED ALI v. THE STATE TIMBER BOARD.

to the Government. However by sub-s. (3) of s. 3 of this Act, all properties and assests of the former State Timber Board became the properties and assets of the Board as constituted under the Act. Accordingly a debt which was formerly due to Government department became by operation of law a debt due to a corporate body. It is no longer a debt due to the Government within the meaning of that expression in s. 44 (1)(*a*) of the Burma Insolvency Act.

Hla Nyunt for the appellant.

Ba Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by Mr. Hamed Ali, the judgment-debtor in Civil Execution Case No. 5 of 1957, arising out of Civil Regular Suit No. 4 of 1950 of the District Court of Katha, against the order of the learned District Judge dated the 18th of October, 1958, wherein the learned Judge directed that execution should proceed against the appellant in respect of the decree obtained by the State Timber Board in the civil suit mentioned above. The facts giving rise to the present appeal are briefly these :

On the 26th of June 1950, the State Timber Board, Katha, by its agent U Khin Maung sued the defendant-appellant Hamed Ali for the recovery of Rs. 17,362-3 as being the amount outstanding against him in respect of advances for the supply of Railway sleepers to the Board. The suit was decreed on the 18th of October, 1950. On the 29th of September, 1952, however, the defendant-appellent Hamed Ali filed an application before the District Court of Myitkyina under section 13 (*1*) of the Burma Insolvency Act for the purpose of being adjudged insolvent. The debt due to the State Timber Board was mentioned in the schedule annexed to the application. Hamed Ali's application was objected to by U Khin Maung as agent of the State Timber Board, Katha, by a written objection filed on the 27th of December, 1952. In the written objection U Khin Maung mentioned, *inter alia*, that Hamed Ali and his wife Daw Aye Kyi were co-owners of several

pieces of property both moveable and immoveable of a value far in excess of the debts mentioned in the schedule and that Hamed Ali was only filing his application for adjudication with a view to defeating the claims of his creditors. The learned District Judge, Myitkyina, however, by his order dated the 31st of July 1953, overruled the objection of the State Timber Board and adjudged Hamed Ali insolvent. Later, on the 4th of May 1955, Hamed Ali was discharged, also in spite of the objection by the State Timber Board.

The State Timber Board then filed an application before the District Court of Myitkyina on the 26th of December 1957, for the execution of the decree against the defendant-appellant Hamed Ali who, however, objected on the ground that the debt due to the State Timber Board was one of those mentioned by him in the schedule annexed to his application for adjudication and that he has since obtained an absolute discharge from the Court. The learned District Judge, however, held relying upon a decision of the Madras High Court in the case of *Subramania Chetty and M. Kanagaratna Reddy* (1), held that the debt due by the defendant-appellant Hamed Ali was a debt due to the Government and that, therefore, the order of discharge did not release him from it *vide* section 44 (1) (*a*) of the Burma Insolvency Act. Hence this appeal by Hamed Ali.

Now, the State Timber Board as constituted under paragraph 3 of the State Timber Board Order of 1948, made by the President in the exercise of his powers under the Essential Supplies and Services Act, 1947, is undoubtedly a Government undertaking. The Board consisted of a Chairman appointed by the President; Secretary, Ministry of Finance and Revenue; Secretary, Ministry of Agriculture and Forests; the Chief Conservator of Forests and 5 non-officials appointed by the President. It had to function

(1) I.L.R. 45. Mad. 156.

H.C. 1962

HAMED ALI v. THE STATE TIMBER BOARD.

U SAN MAUNG, J.

under strict governmental control. Its accounts had to be maintained in the form prescribed by the Auditor-General with the approval of the Government and the accounts had to be periodically audited by the Auditor-General who had to make a report to the Government. The Board was not liable to pay income-tax or super-tax on any of its income, profits or gains, and all net profits accrued to the Government. The Board could be dissolved at any time by the President whereupon all the funds and properties of the dissolved Board vested in the Government and all debts and liabilities devolved on the Government.

The Board thus constituted was, therefore, similar to the Union of Burma Airways Board constituted by the President in the exercise of the powers conferred on him by the Essential Supplies and Services Act of 1947 and in respect of which a Full Bench of this Court had held in the *Union of Burma* v. *Maung Khin Zaw* (1), that it was entirely a Government undertaking.

A significant change in the status of the State Timber Board came on the 1st of October 1952, when the State Timber Board Act of 1950 (Act No. 59 of 1950) came into force. The Board established under the Act is a body corporate having a perpetual succession and a common seal. It can sue and be sued in its name. It is, subject to all taxes including income-tax and super-tax. Its net profit after deducting the sum to be set apart as reserve in the manner directed by the President in consultation with the Auditor-General, must be expended in the manner directed by the President in consultation with the Board. It did not accrue to the Government as a matter of course. Therefore, in spite of the fact that there is still strict governmental control over the action of the Board as, for instance, approval of the President of the budget estimates, maintenance of accounts in the manner prescribed by the

(1) (1953) B.L.R. 194 (H.C.) F.B.

President in consultation with the Auditor-General, and the annual audit of the accounts by the Auditor-General who has to submit the same to the President for the purpose of being laid before the Parliament, the State Timber Board is a separate legal entity. It is not a mere department of the Government. In this connection the decision in the case of *Tamlin* v. *Hannaford* (1), is not inapposite. There it was held that the British Transport Commission was not a servant or agent of the Crown, that it had none of the immunities and privileges of the Crown, that its servants were not civil servants and its property was not Crown property and that the only fact which would be suggested to make the Commission a servant or agent of the Crown was the control over it exercised by the Minister of Transport but that there was ample authority for saying that such control was insufficient for the purpose.

No doubt, by section 30 of the State Timber Board Act, 1950, the servants of the Board are to be deemed public servants within the meaning of section 21 of the Penal Code and, under section 31, they and the members of the Board are indemnified against criminal prosecution and civil claims for acts done in good faith. However, there is a proviso in section 31 which says that notwithstanding the privileges given in section 31, the State Timber Board can nevertheless sue or be sued as a trading company.

Accordingly we are of opinion that the State Timber Board as now constituted is neither a Government department nor a Government agency. The debt due to it is not a debt due to the Government.

The question now is : what is the position regarding the decree which the State Timber Board as then constituted obtained against the defendant-appellant Hamed Ali in Civil Regular Suit No. 4 of 1950. It was up till the date when a new Board was constituted under the State Timber

(1) L.R. (1950) 1 K.B. p. 18.

H.C. 1962

HAMED ALI v. THE STATE TIMBER BOARD.

U SAN MAUNG, J.

Board Act of 1950, a debt due to the Government. However, by sub-section (3) of section 3 of this Act, all properties and assets of the former State Timber Board became the properties and assets of the Board as constituted under the Act. Accordingly a debt which was formerly due to a Government department became by operation of law a debt due to a corporate body. It is no longer a debt due to the Government within the meaning of that expression in section 44 (*1*) (*a*) of the Burma Insolvency Act.

For these reasons we consider that the learned Judge of the District Court of Myitkyina was wrong in overruling the objection of the defendant-appellant in Civil Execution Case No. 5 of 1957. In the result, the appeal succeeds. The order of the learned District Judge appealed against is set aside and the respondent's application for execution dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J.

HUSSEIN BUX KHAN (APPELLANT)

v.

U THA ZAN (RESPONDENT).*

H.C.
1962
Mar. 28.

Civil Procedure Code—O. 39, R. 1—*Temporary injunction—Grant of—Discretion of Court—When exercised.*

The discretion of the Court to grant an order for temporary injunction under Order 39, Rule 1 of the Civil Procedure Code can be exercised in law only where there is a threat to the property in dispute or where the judgment-debtor intends to dispose of his property to defraud his creditors.

Kyaw Htoon for the appellant.

Aung Min (1) for the respondent.

U YAN AUNG, C.J.—The appellant Hussein Bux Khan claims, as per registered deed of sale dated 17th March 1952, that he is the owner of the house site and house known as No. 11, Madrasa Road, Myenigone Quarter, Rangoon. One Shaik Madar as per registered deed of sale dated 14th June 1952, also claims to be the owner of the same house site and house. The said Shaik Madar therefore sued the appellant for a declaration of title to and delivery of possession of the suit premises (*vide* Civil Regular Suit No. 411 of 1958 of the City Civil Court, Rangoon.) Shaik Madar obtained a decree as prayed for. The appellant did not choose to prefer any appeal against the said decree. During the pendency of the said suit, the appellant sold the suit premises to the respondent U Tha Zan. After the sale the respondent went into occupation of the suit premises. In execution of the decree obtained by Shaik Madar against the appellant, the

* Civil Misc. Appeal No. 28 of 1961 against the order of the 3rd Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 25th February 1961 in Civil Regular Suit No. 1164 of 1960.

H.C. 1962

HUSSEIN BUX KHAN v. U THA ZAN.

U YAN AUNG, C.J.

respondent was evicted from the suit premises. Only at the time of this eviction the respondent said that he came to know that at the time of his purchase there was a pending litigation between Shaik Madar and the appellant in respect of the suit premises. The respondent therefore filed a suit against the appellant on the ground of fraud for damages (*vide* Civil Regular Suit No. 999 of 1957 of the City Civil Court, Rangoon.) The respondent obtained a decree for damages in the sum of K 3,675 against the appellant. The appellant again chose not to prefer any appeal against the said decree. The respondent took out execution against the appellant to enforce payment of this decretal amount (*vide* Civil Execution Case No. 1159 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon.) The appellant then filed a suit for declaration that he is the rightful purchaser and owner of the suit premises (*vide* Civil Regular Suit No. 1164 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon.) In this suit the appellant impleaded the respondent and 6 other persons as defendants. The appellant then by his application, dated 25th February 1961, applied for a temporary injunction "restraining the decree in Civil Regular No. 999 of 1957 of this Hon'ble Court (City Civil Court, Rangoon) from being executed pending the disposal of the above Regular Suit." The Court by a short order, dated 25th February 1961, rejected the said application, holding that the proper remedy for the appellant was by way of appeal against the decree passed against him. It is against the said order that the appellant has now come up to the High Court in appeal.

In this case the decree which the respondent obtained in his suit against the appellant is for payment of a sum of K 3,675 by way of damages. The mode of execution for the said decree that the respondent sought is to issue a warrant of arrest and detention of the appellant for default in the payment of the decretal amount. It is

against the said application for execution that the appellant has applied for a temporary injunction. This injunction application is said to be made under Order 39, Rule 1 of the Civil Procedure Code.

The discretion of the Court to grant an order for temporary injunction under Order 39, Rule 1 of the Civil Procedure Code can be exercised in law only where there is a threat to the property in dispute or where the judgment-debtor intends to dispose of his property to defraud his creditors. I find it difficult therefore to see how the appellant's application can come within the terms of Order 39, Rule 1. The proper course for the appellant is to prefer an appeal against the decree and applied for stay of execution of the decree. I do not think that there is any merit in the present appeal, which is therefore dismissed with costs. The Advocate fee is fixed at three gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

Mar. 2.

JOGAL AHIR (APPELLANT)

v.

BABU SAMARATH SIN (*a*) SAMBRATHY SIN (RESPONDENT).*

"Irreparable injury"—Meaning of—Temporary injunction—When granted—of.

"Irreparable injury" means substantial injury which can never be adequately remedied or atoned for by damages.

Injunctions are never lightly granted because the Court must be satisfied that, (i) the applicant has a *prima facie* and *bona fide* case to go to trial; (ii) protection is necessary from irreparable injury; (iii) mischief or inconvenience is likely to arise from withholding injunction; and (iv) the relief is immediate. The grant or refusal of an injunction is always discretionary and if the Court has exercised its discretion judicially, the mere fact that the appellate Court might have come to a different conclusion is not a sufficient ground for interference.

Daily Gazette Press Ltd. v. *Karachi Municipality*, A.I.R. (1930) Sind. 287; *Brajendra Nath Ghosh and others* v. *Sm. Kashi Rai and others*, A.I.R. (1946) Pat. 177, referred to.

R. Jaganathan for the appellant.

G. N. Banerji for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular suit No. 975 of 1957 of the City Civil Court, Rangoon, the respondent sued the appellant on 12th September 1957 for the recovery of K 355 for goods sold and delivered. The summons could not be served on the appellant and finally, a substituted summons had to be issued and still he failed to appear so an *ex-parte* decree was passed against him on 1st April 1958. Four months later, the respondent applied for transfer of the decree to the Township Court of Insein within

* Civil Misc. Appeal No. 39 of 1961 against the order of the 4th Judge, City Civil Court, dated the 3rd April 1961, in Civil Regular Suit No. 380 of 1959.

whose jurisdiction the applicant resided and owned property, and in Civil Regular Execution No. 77 of 1958 of that Court, the appellant took several adjournments for a period of about five months undertaking to apply for setting aside the *ex-parte* decree, but it was found that his remedy was time-barred, and when steps were taken against his surety, it was found that the surety's property was situated in Rangoon so the case was closed on 22nd May 1959. Two days later, the appellant instituted a suit against the respondent in the City Civil Court, Rangoon in Civil Regular suit No. 380 of 1959 for a declaration that the *ex-parte* decree obtained against him by the respondent in Civil Regular suit No. 975 of 1957 was obtained by fraud and for a temporary injunction restraining the respondent from taking out execution of the said decree. He alleged the decree was against Jugli and not against him (Jugli Ahir) and affirmed in his affidavit that through fear and ignorance he furnished security in the execution case against him in Insein Court. The trial Court thought no good cause was shown for an order for injunction in view of the fact that no appeal was preferred by the appellant to set aside the decree alleged to have been obtained against him by fraud, and rejected the appellant's application. Hence this appeal.

The point raised in this appeal is that if the decree which is now the subject of the suit is allowed to be executed, "any decree that will ultimately be passed against the respondent will be rendered infructuous and to the great detriment of the appellant." I do not think so. The appellant had a remedy under Order 9, Rule 13 of the Code to set aside the *ex-parte* decree but he did not take this course. It is a cheap and speedy remedy. Another remedy was open to him by way of appeal, but he failed to take advantage of it. The decree is now final. From the pleadings, it is gathered that the foundation for the

H.C. 1962

JOGAL AHIR v. BABU SAMARATH SIN (a) SAMBRATHY SIN.

U KYAW ZAN U, J.

alleged fraud is that one Jugli and not the appellant (Jugli Ahir) was the defendant in the suit. As the relief asked for is purely of equitable character, the appellant must satisfy the Court that his own conduct and dealings in the matter have been fair and honest. Delay defeats equity. The suit against the appellants was based on a document dated 22nd April 1955 written by him to the respondent, and it was admitted as Exhibit 'A' in the suit. Jai Murat Singh, the son and agent of the respondent who knows the appellant well proved this document was signed by the appellant as "Jugli". The respondent in his written-statement stated that the appellant is commonly known as "Jugli". The main point for consideration is whether—irreparable injury will be caused if injunction is withheld. By the term "irreparable injury" is meant substantial injury which can never be adequately remedied or atoned for by damages. I am of the view that if injunction is refused, and the execution of the decree is allowed to proceed, and eventually the appellant wins his suit, the injury which might have been caused to the appellant as the result of the execution will be negligible and is capable of being compensated by damages. There is nothing to show what particular injury is likely to be caused. A remedy is open to him. He can apply under Order 21, Rule 29 of the Code to the Court to stay the execution of the decree until the pending suit has been decided, on such terms as to security or otherwise. This remedy seems to be more suitable than an order for a temporary injunction, which is not an appropriate relief in the present case. Injunctions are never lightly granted because the Court must be satisfied that, (i) the applicant has a *prima facie* and *bona fide* case to go to trial; (ii) protection is necessary from irreparable injury; (iii) mischief or inconvenience is likely to arise from withholding injunction; and (iv) the relief is immediate. The

grant or refusal of an injunction is always discretionary and if the Court has exercised its discretion judicially, the mere fact that the appellate Court might have come to a different conclusion is not a sufficient ground for interference. *Daily Gazette Press Ltd.* v. *Karachi Municipality* (1) ; *Brajendra Nath Ghosh and others* v. *Sm. Kashi Bai and others* (2). I even entertain some doubt as to the maintainability of the application in view of the principles involved particularly in section 56 (*a*) of the Specific Relief Act. I see no justifiable or substantial ground for interfering with the order of the trial Court.

The appeal is therefore dismissed with costs. Advocate's fee—3 gold mohurs.

(1) A.I.R (1930) Sind, 287. (2) A.I.R. (1946) Pat. 177.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

H.C. 1962

Jan. 14.

LEE LAW SHWIN AND FOUR OTHERS (APPELLANTS)

v.

DHARAM SINGH AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code—O.40, R. 1 (a)—Power of Court to appoint receiver either before or after passing of decree—Omission to consider appointment at time of preliminary decree no bar.

There is nothing in Rule 15 of Order XX, Civil Procedure Code to indicate that if the desirability or otherwise of appointing a receiver to take charge of the partnership estate and assets is not considered at the stage of the passing of the preliminary decree, it cannot be considered at a later stage of the proceedings. On the other hand, Order XL, Rule 1, clause (*a*) is specific in that the Court has the power to appoint a receiver either before or after the passing of the decree in a suit.

Hla Nyunt for the appellants.

S. L. Verma for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 3 of 1957 of the Court of the District Judge, Myitkyina, the plaintiffs Dharam Singh and two others, who are the respondents in the present appeal, sued the defendant-appellants Mr. Lee Law Shwin and four others and one Mr. Kartar Singh for the dissolution of a partnership firm of mechanical engineers and contractors known as the Burma Motor Engineering Company and for settlement of accounts. The learned District Judge by his judgment dated the 5th of March 1958 ordered that a preliminary decree for dissolution of the partnership firm and for settlement of accounts should be passed. However, when the preliminary decree was drawn up there was no mention of the appointment of any person as receiver of the

* Civil Misc. Appeal No. 10 of 1960 (Mandalay) against the preliminary decree of the District Court, Myitkyina, in Civil Regular Suit No. 3 of 1957.

partnership estate and effects although there is provision in Form 19 of Appendix D relating to preliminary decrees in such suits, for the appointment of a receiver. The defendants, with the exception of Mr. Kartar Singh, appealed to this Court against the judgment of the District Court for the passing of a preliminary decree for dissolution of the partnership and for accounts. The appeal was, however, dismissed but there is no mention in the appellate judgment regarding the appointment of a receiver. Subsequently, the plaintiffs made an application purporting to be under Order XL, Rule 1 of the Civil Procedure Code for the appointment of a receiver to take possession of the partnership assets, on the ground that the partnership business having been dissolved it was necessary to put a stop to all further transactions with regard to the partnership property and assets over which the defendants still had full control. The application was opposed on many grounds. Among them was that the decree of the District Court having merged into that of the appellate Court the District Court no longer had any jurisdiction to appoint a receiver in the case.

This objection was, however, overruled by the learned District Judge, who held that under Order XL, Rule 1 of the Civil Procedure Code he had the power to appoint a receiver even after the passing of a preliminary decree for dissolution of partnership and for accounts. Hence, this appeal by the defendant-appellants Mr. Lee Law Shwin and four others.

Now, Order XX, Rule 15 of the Civil Procedure Code relating to decrees in suits for dissolution of partnership is in the following terms:

> "Where a suit is for the dissolution of a partnership, or the taking of partnership accounts, the Court, before passing a final decree, may pass a preliminary decree declaring the proportionate shares of the parties, fixing the day on which

H.C. 1962

LEE LAW SHWIN AND FOUR OTHERS v. DHARAM SINGH AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

the partnership shall stand dissolved or be deemed to have been dissolved, and directing such accounts to be taken, and other acts to be done, as it thinks fit"

There is nothing in this rule to indicate that if the desirability or otherwise of appointing a receiver to take charge of the partnership estate and assets is not considered at the stage of the passing of the preliminary decree, it cannot be considered at a later stage of the proceedings. On the other hand, Order XL, Rule 1, clause (*a*) is specific in that the Court has the power to appoint a receiver either before or after the passing of the decree in a suit.

Regarding the desirability of appointing a receiver in the case now under consideration, the following observation of Stirling, J. in *Pini* v. *Roncoroni* (1) is apposite. The learned Judge said:

> ". . . The Plaintiff, however, insists that he is entitled as of right to the appointment of a receiver, and contends that the mere fact of the dissolution gives him that right. That is putting it rather higher than it is put in *Lindley* on Partnership, where it is said, and I adopt the statement, that where one partner seeks to have a receiver appointed against his co-partners, 'if the partnership is already dissolved,' as it has been, 'the Court usually appoints a receiver, almost as a matter of course'"

In *Taylor* v. *Neate* (2) speaking of partners who cannot come to an agreement with each other Chitty, J. observed:

> ". And when the parties will not agree, after they have dissolved, as to the mode of executing works which they have to execute according to an existing contract, it is quite clear that the Court must intervene, and that it will not allow one partner to insist upon something being done

(1) (1892) 1 Ch. D. p. 633 at 637. (2) (1888) 39 Ch. D. p. 538 at 543.

> in a particular way. The result is that the Court must take into its own hands, by the appointment of a proper officer, the management of such a concern as this is, and that manager must of necessity enter into subordinate contracts. For instance, in the case before me, he must employ workmen and pay the wages, and it is said that some weeks will elapse before these contracts can be worked out."

Bearing these observations in mind, we consider that it is in the best interest of the parties concerned, that in the case now under consideration, a receiver should be appointed to take charge of the properties and assets of the dissolved partnership.

For these reasons, the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fees being assessed at 5 gold mohurs.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

Mar. 7.

LILY BARUA (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Union Citizenship Act, 1948—s. 9 (2)—Citizenship of child by reason of its name being included in father's Citizenship Certificate—Immunity from prosecution under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act.

The applicant, whose name during her minority was included in the Citizenship Certificate granted to her father, must be deemed to be a citizen of Burma under s. 9 (2) of the Union Citizenship Act and she cannot therefore be prosecuted under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act, 1948, unless she has renounced her citizenship.

No one for the applicant.

Min Han (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The applicant Lily Barua was convicted under section 13 (1) of the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act, 1947, for remaining in the Union of Burma illegally after the 19th of June 1959 and sentenced to pay a fine of K 40 or in default, to undergo one month's simple imprisonment by the First Additional Magistrate of Bassein. Her father Mr. L. C. Barua obtained the union citizenship in 1958 when his daughter the applicant was then a minor of 11 years of age. Under section 9 (2) of the Union Citizenship Act, 1948, any minor whose name appears in the Citizenship Certificate issued to the father shall be deemed to be also as citizen of the Union of Burma. Since the applicant's name was thus entered in the certificate of her father, she must be deemed to be a citizen of the Union of Burma. She has

*Criminal Revision No. 318 (B) of 1960. Review of the order of the 1st Additional Magistrate, Bassein, in Criminal Regular Trial No. 297 of 1959.

H.C. 1962

LILY BARUA v. THE UNION OF BURMA.

U KYAW ZAN U, J.

not renounced her citizenship. Hence she cannot be prosecuted under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act, 1947.

Accepting the recommendation of the learned Sessions Judge of Bassein supported by the learned Government Advocate who appeared for the Union, I hereby set aside the conviction and sentence passed against the applicant by the trial Court in its Criminal Regular Trial No. 297 of 1959. The fine paid, shall be refunded.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

H.C. 1962

Mar. 29.

MA BI AND TWO OTHERS (APPELLANTS)

v.

KO BA YIN AND THREE OTHERS (RESPONDENTS).*

Private Waqf—Whether a Waqf in respect of properties, income from which is utilized partly for private purposes and partly for public purposes can be a—Suit for removal of Mutwallis from—s. 9, Civil Procedure Code.

There can be such a thing as a private Waqf.

D. I. Attia and another v. *M. I. Madha and others*, 14 Ran. 575; *Saiyed Shabbir Husain* v. *Shaikh Ashiq Husain*, I.L.R. 4 Luck. 429; *Pratap Singh* v. *Brijnath Das*, I.L.R. (1938) All. 1; *I. E. Aboo and others* v. *G. H. S. Aboo*, (1939) R.L.R. 140, referred to.

Where a person created a Waqf under which his properties mentioned in Schedule A were dedicated entirely to God, while one half of the income of his properties mentioned in Schedule B was to be utilised for the maintenance of the properties mentioned in Schedule A and the other half for his own use during his life time, for the use of his wife after his death and for the use of his children.

Held: That the Waqf in respect of properties mentioned in Schedule A is wholly public, whereas the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule B is partly private and partly public, but being predominantly private, it is private in nature though part of its purpose is public.

A suit for the removal of the defendants as Mutwallis in respect of the properties mentioned in Schedule B should be one under the general provisions of s. 9 of the Civil Procedure Code and, not under the special provisions namely, s. 92 of the Civil Procedure Code.

Mohammad Ali Khan v. *Ahmed Ali Khan and others*, A.I.R. (1945) All. 261, referred to.

K. C. Singh for the appellants.

S. L. Verma for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 16 of 1957 of the District Court of Mandalay, the plaintiffs Ko Ba Yin, Ko Ba Khin, Ma Mya Kyi and Ma Rabia, who are the respondents in the present appeal, sued the defendant-appellants Ma Bi, Ma Asha Bi and Ma Toke Toke for their

* Civil 1st Appeal No. 15 of 1959 (Mandalay) against the decree of the District Court, Mandalay, dated the 22nd September 1959 in Civil Regular Suit No. 16 of 1957.

removal from the posts of *Mutwallis* of the Waqf of the late Haji U Po Myit and for the appointment of the plaintiffs Ko Ba Yin, Ko Ba Khin and Ma Mya Kyi as *Mutwallis* in the places of the defendants. They also asked for a decree directing the defendants to furnish accounts and for such other reliefs as were fit and proper. The plaintiff's case was that Haji U Po Myit, a Burmese Sunni Muslim of Mandalay dedicated to God various immoveable properties belonging to him by a deed of Waqf dated the 13th of July 1906, that in terms of that deed the heirs and descendants of Haji U Po Myit who were fit and competent for the purpose were to act as *Mutwallis* of the Waqf properties and that after the death of Haji U Po Myit in the year 1926, his eldest son, Ko Ba Lat, who was the father of the 1st, 2nd and 3rd plaintiffs acted as *Mutwalli* until his death in the year 1934. Ko Esa, the second son of Haji U Po Myit died about 1928 leaving no heirs and Ko Musa, the youngest son of Haji U Po Myit died about 1937, leaving the 4th plaintiff Ma Rabia as his widow and heir. Then, although the defendants Ma Bi, Ma Asha Bi and Ma Toke Toke were eligible to be *Mutwallis* of the Waqf properties in succession to their brothers, they were, in fact, not administering the Waqf so that the properties belonging thereto had suffered owing to their negligence. Their acts of omission and commission were those enumerated in paragraph 12 of the plaint. Plaintiffs therefore had to file the present suit under section 92 of the Civil Procedure Code for the removal of the defendants from their posts as *Mutwallis* and for other reliefs as already mentioned above.

The defendants, by their written statement, denied that they were negligent in the administration of he Waqf in question. They stated that the Waqf properties consisted of two categories:—namely, those mentioned in Schedule A and Schedule B annexed to the plaint. In

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

Schedule A were:—(1) one mosque known as Obo Mosque in Chan-E-Thazan Quarter, (2) one mosque known as De-wun Mosque in De-wun Quarter and (3) one cemetery in Thiri-mala Quarter, Mandalay. In Schedule B were:—(*a*) a piece of land, being Holding No. 37, in Block No. 592, Chan-E-Thazan Quarter, Mandalay; (*b*) a piece of land, being Holding No. 16 in Block No. 591, Chan-E-Thazan Quarter, Mandalay; (*c*) a piece of land, being Holding No. 1 in Block No. 32, De-wun Quarter, Mandalay; and (*d*) a piece of land, being Holding No. 2 in Block No. 32, De-wun Quarter, Mandalay. At the time the Waqf was made there were buildings on all these four pieces of land. However, all these buildings except a 4-Khan masonry structure standing on Holding No. 37 of Block No. 592, Chan-E-Thazan Quarter were destroyed during the Second World War. According to the deed of Waqf, out of the rents and profits of the immoveable properties mentioned in Schedule B, half was to be used for the maintenance of the properties mentioned in Schedule A, while the remaining half was to be paid to the *Waqif* Haji U Po Myit himself during his life time, to his wife Daw Mya after his death and to his children, of whom the defendants were the present survivors, after the death of Daw Mya. The defendants, therefore, contended that having regard to the difficulties experienced as a result of the destruction of the properties due to the ravages of the War, they had carried out their duties as *Mutwallis* to the best of their ability. They denied the acts of omission and commission alleged against them in paragraph 12 of the plaint.

On the pleadings the learned trial Judge framed the following issues:—

1. Is the Waqf in suit a private or a public one? If it is private, has this Court jurisdiction to try the case?

2. Are the defendants the only persons who can act as the *Mutwallis* under the Waqf deed ?
3. Are the plaintiffs entitled to act as *Mutwallis* under the deed ?
4. Had the defendants neglected and defaulted in the performance of their duties as *Mutwallis* as alleged in paragraphs 11, 12 and 13 of the plaint ? If so, are they liable to be removed ?
7. To what relief, if any, are the plaintiffs entitled ?

Issue Nos. 5 and 6 which were subsequently waived by the parties have not been enumerated.

Regarding the 1st issue the learned District Judge by a preliminary order held that the Waqf was a mixed one, being partly private and partly public and that therefore, the Court had jurisdiction under section 92 of the Civil Procedure Code to try the case. Regarding the 2nd and 3rd issues which were considered together, the learned District Judge held that according to the terms of the deed of Waqf not only the children of the late Haji U Po Myit but his grandchildren, who are plaintiffs No. 1 to 3 in the case, were eligible for appointment as *Mutwallis*. Regarding the 4th issue which he considered to be most crucial, the learned District Judge considered that out of the 10 charges relating to acts of omission and commission all except one, had been established against the defendants. He accordingly gave a preliminary decree directing the removal of the defendants from the posts of *Mutwallis* of the Waqf and the appointment of plaintiffs—No. 1 to 3—in their places. He also directed the taking of accounts for the period 1946 to date and for the formulation of a scheme for the management of the Waqf properties. He also ordered the defendants to pay personally the costs of the suit. Hence the present appeal.

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

That there can be such a thing as a private Waqf is settled by authority. In *D. I. Attia and another* v. *M. I. Madha and others* (1) Braund, J., after a review of the relevant authorities, both English and Indian on the subject, held that where a Sunni Mahomedan had, by his will, directed his executors and trustees "to spend or dispose of the income of my immoveable property among my members of families who may be poor"—that the testator's intention being to benefit only the members of his own family who were poor, the trust established was not for "a public purpose or a charitable nature" and, that a suit filed for the administration of such a suit to remove its trustees and appoint new ones is not one falling within section 92 of the Civil Procedure Code.

One of the Indian authorities relied upon by the learned Judge in the case cited above is a Full Bench decision of the Lucknow High Court in *Saived Shabbir Husain* v. *Shaikh Ashiq Husain* (2). There it was held that the Charitable and Religious Trusts Act (XIV of 1920) applies only to those cases where the entire benefit under the Waqf or trust is allotted for public purposes and that where a trust is of a public nature, any person having an interest in the said trust is entitled to make an application contemplated by section 3 of the Act of 1920; but that he is not so entitled if the purpose of the trust is partly public and partly private. It was also held that in the latter case the remedy lies in making an application under section 4 of the Musalman Waqf Act of 1923, which deals with a trust by a person professing the Musalman faith whatever its purpose, public or private or partly public and partly private.

The decision in the Full Bench case of the Lucknow High Court just referred to was criticised by a Bench of

(1) 14 Ran. 575. (2) I.L.R. 4 Luck. 429.

the Allahabad High Court in *Pratap Singh* v. *Brijnath Das* (1). There it was held that if a trust is in substance a trust for public purposes of a charitable or religious nature, then even though a part of the income may have been specifically allotted to purposes which cannot be regarded as public the trust would nevertheless be one for public purposes and would come within the scope of the Charitable and Religious Trusts Act, 1920.

This decision of the Allahabad High Court was later referred to with approval by Braund, J., in another case, namely, *I. E. Aboo and others* v. *G. H. S. Aboo* (2) the learned Judge observed as follows :

> "As I read the judgment, it means that the Court looks at the trust disposition as a whole and, where such disposition is partly for a public and partly for a private purpose, it endeavours to ascertain which predominates so to impress the entirety of the trust with a public or non-public character as the case may be.
>
> 'First, the Act of 1920 uses the words 'public purposes', and does not use the expression 'partly public and partly private purposes.' But the Act also does not use the words 'partly public purposes'. The question in each case must depend on the interpretation of the document after taking into consideration all the provisions in it. If the trust is in substance a trust for public purposes, then even though a part of the income might have been specifically allotted to purposes which cannot be regarded as public, the trust would nevertheless be for public purposes. On the other hand, if the trust is substantially for private purposes, then even though a small and negligible amount may be set apart for public purposes either in the present time or in a future eventuality, the trust in itself would not be for public purposes.'
>
> In that passage it seems to me to be inferred that the 'trust' itself is the entire disposition whether public or private. And, indeed, with great respect I should agree."

(1) I.L.R. (1938) All. 1. (2) (1939) R.L.R. 140

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

Bearing these observations in mind, we shall examine the deed of Waqf now under consideration. This deed is in two parts. In the first part, Haji U Po Myit referred to the properties mentioned in Schedule A annexed to the plaint and said that they were dedicated as " Lilla ", that is to say, entirely to God. He mentioned that there were other buildings on the mosque sites at De-wun and Chan-E-Thazan Quarters. Regarding the other properties mentioned in Schedule B which consisted of four pieces of land and structures thereon, he said, half of the income derived thereform was to be utilized for the maintenance of the properties mentioned in Schedule A and half for his own use during his life time, for the use of his wife Daw Mya after his death and for the use of his children after the death of his wife. He also said that the posts of *Mutwallis* were also to be held in the same order. He then reverted to the mosque at Chan-E-Thazan Quarter and the buildings situated on the site of that mosque and reiterated that the entire proceeds thereform were to be utilized for the maintenance of the mosques and the cemetery. In the penultimate paragraph of his deed he mentioned that the whole proceeds of the properties mentioned in Schedule B should be devoted to the maintenance of the properties mentioned in Schedule A in the event of his family becoming extinct, thereby implying that his grandchildren and great-grandchildren would also benefit from half the proceeds of the properties mentioned in Schedule B.

It is, therefore, clear that the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule A is wholly public whereas, the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule B is partly private and partly public.

In these circumstances the decision of a Full Bench of the Allahabad High Court in *Mohammad Ali Khan* v.

Ahmad Ali Khan and others (1) is apposite. In this connection it is interesting to note that one of the members of the Full Bench was Braund, J., who decided the two Rangoon cases mentioned in the earlier part of this judgment. The Full Bench held that a suit for the removal of *Mutwallis* of a private Waqf is maintainable in law. In this connection the observation of Wali Ullah J. is most apposite. The learned Judge said :

> "The removal of *Mutwalli* can only be done by means of a suit properly instituted in the civil Court. If the Waqf be of a public, religious or charitable nature the suit would lie either under sections 14 and 18, Religious Endowments Act of 1863 or under section 92, Civil Procedure Code. If, however, the Waqf be of a private nature, *e.g.*, a Waqf-alal-aulad, the proper remedy would appear to be a regular civil suit under the general provisions of section 9, Civil Procedure Code. The relevant cases may be briefly noticed here."

In our opinion the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule B is predominantly private inasmuch as the Waqf's first thought was for himself and his direct descendants. Therefore it is private in nature though part of its purpose is public. A suit for the removal of the defendants as *Mutwallis* in respect of the properties mentioned in Schedule B should be one under the general provisions of section 9 of the Civil Procedure Code and, not under the special provisions, namely, section 92 of the Civil Procedure Code.

Now, regarding the acts of commission and omission which had been alleged against the defendants. It is clear from the evidence adduced that the defendants had not really been administering the two mosques and the cemete-

(1) A.I.R. (1945) All. 261.

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

ry which were the properties mentioned in Schedule A. As regards the mosque in De-wun Quarter it was destroyed during the War and was rebuilt by a charitable person by the name of Suleman Ahmed Sema and his wife who acted as *de facto Mutwallis* of this property. Regarding the mosque in Chan-E-Thazan Quarter it was maintained by the charity of the public. Although Ma Bi was herself residing in a *pucca* building belonging to the mosque with her widowed daughter-in-law, she was not paying any rent which might have been helpful in the maintenance of the mosque. None of the defendants kept any accounts in respect of the income and expenditure of the properties mentioned in Schedule A which it was their bounden duty to do under the Musalman Waqf Act of 1923. Therefore, we agree with the learned District Judge that the defendants were unfit to remain as *Mutwallis* of the Waqf in respect of the properties mentioned in Schedule A.

Different considerations, however, apply with regard to the Waqf of the properties mentioned in Schedule B. As we have mentioned above, this Waqf is predominantly for private purposes. The acts of omission and commission which have been found against the defendants are : (1) that the defendant Ma Bi was occupying the building in the precincts of the mosque in Chan-E-Thazan Quarter without paying any rent ; (2) that the defendant Ma Bi had allowed strangers like Ma Yi and Ma Khatum to trespass upon a portion of the land which is the site of the De-wun mosque ; (3) that the defendants have not been collecting rents from the *6-khan* building on the site of the De-wun mosque which had been erected by Suleman Ahmed Sema and that it was the *Moulvi* of the mosque who was actually collecting the rents ; (4) that the defendants had been neglecting the maintenance of the cemetery ; (5) that on the *6-khan* land known as Holding No. 16,

Block No. 591, Chan-E-Thazan Quarter, the 2nd defendant had been occupying two *khans* without paying any rent and allowed the 2nd plaintiff to occupy the same without any rent; (6) that the 3rd defendant had been occupying part of the *pucca* building situated on Holding No. 37, Block No. 592, Chan-E-Thazan Quarter without paying any rent till 1957, and later, rented it out to tenants paying K 150 per mensem and that the defedants had allowed the 1st plaintiff to occupy part of this building without paying any rent; (7) that the 2nd defendant had mutated the Waqf land known as Holding No. 1 of Block No. 328, De-wun Quarter into her own name; (8) that the defendants had allowed one, U Aye Maung, a Mill Owner, to obtain right of way over Holding No. 2 in Block No. 328, De-wun Quarter without any protest.

Except for the alleged mutation of names by the 2nd defendant of a piece of land known as Holding No. 1 of Block No. 328, De-wun Quarter, none of the alleged acts are, in our opinion, really serious in nature having regard to the circumstances of the case. Regarding the alleged mutation of names also, there is no specific evidence to show that it was done by the 2nd defedant herself and that this defendant had, thereafter, been claiming the property adverse to the Waqf.

As has been stated by U Ba Tin (DW 4) the defendants began their career as *Mutwallis* with a debt for which they were not really responsible. It would appear that while their brother U Musa was acting as a *Mutwalli* he was sued by the *Jamaats* of Obo Mosque for his removal from the post of *Mutwalli*. U Musa died during the pendency of the suits and the defendants were added as his legal representatives. The suits were ultimately dismissed but the defendants were saddled with the costs of the litigation. Thereafter War came, and all the buildings on the

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

lands mentioned in Schedule B except one, were destroyed. After the War, the defendant Ma Bi herself occupied a building situated on the site of Chan-E-Thazan Mosque and the other defendants occupied part of the land and part of the building mentioned in Schedule B in the manner narrated above. Some of the squatters occupied other lands. Being in financial difficulties it can hardly be imagined that the defendants were in a position to file more suits for the ejectment of the squatters, it being a wellknown fact that such suits can be both lengthy and costly.

Therefore, even assuming that the defendants were guilty of the acts of omission and commission found against them by the learned District Judge they are not, in our opinion, sufficiently serious for so drastic an action as their removal from the posts of *Mutwallis* of the Waqf which was predominantly private in nature. For these reasons, we would confirm that part of the preliminary decree of the learned District Judge removing the defendants from the posts of *Mutwallis* in respect of the properties mentioned in Schedule A and the appointment of plaintiffs—No. 1 to 3—as *Mutwallis* in their places.

We would set aside the decree removing the defendants from the posts of *Mutwallis* in respect of the properties mentioned in Schedule B. The defendants must, however, furnish accounts from a date three years before the institution of the present suit till the date of the decree in respect of the properties belonging to the whole Waqf while they were acting as *Mutwallis*; and when these accounts have been accepted by the learned District Judge, they will proceed to maintain accounts in respect of the properties mentioned in Schedule B only from the date of the decree. In submitting accounts rents in respect of the

properties occupied by themselves or by tenants must be on the basis of either the actual rent, received or the standard rent payable as the case may be.

As regards costs, we would direct that, as each party is successful in part, each must bear its own costs throughout.

H.C. 1962

MA BI AND TWO OTHERS v. KO BA YIN AND THREE OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

H.C. 1962

Mar. 29.

MAUNG MYA TUN AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW KYAN (RESPONDENT).*

Civil Courts—Powers of—To determine limits of powers of Courts of special jurisdiction—Urban Rent Control Act—s. 14 (1)*—When sub-tenant incompetent to apply for recission of decree.*

In the last resort it is for the civil Court to determine what are the limits of the powers of a Court of special jurisdiction. Accordingly, it is competent for this Court to consider whether or not the Rent Controller had acted without jurisdiction in granting permits under s. 12 (1) of the Urban Rent Control Act.

Maung Chaw v. *Ma Aye Ma and three others* (1955) B.L.R. (H.C.) 89; *Sardar Mohamed Nawaz Khan* v. *Bhagata Nand*, 45 I.A. 301 at 309, referred to.

T. C. Leong and one v. *U Po Thein* (1953) B.L.R. (H.C.) 1, distinguished.

A person claiming to be a sub-tenant, has no *locus standi* to file an application under s. 14 (1), Urban Rent Control Act for the recission of a decree for ejectment obtained by the landlord against the tenant when the said person is not a judgment-debtor, although he is bound by the decree.

B. M. Sircar for the appellants.

K. Singh for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 4 of 1953 of the Additional District Court of Mandalay, the plaintiff Daw Kyan who is the respondent in the present appeal, sued one Daw Mya Yin and four others for a declaration that she was the owner and landlady of the suit land, being widow of the deceased U Hnin who was admittedly the landlord. She also asked for ejectment of the defendants for non-payment of arrears of rent, the suit being framed as one under section 11 (1) (*a*) of the Urban

* Civil Misc. Appeal No. 12 of 1959 (Mandalay) against the order of the Additional District Court, Mandalay, dated the 28th October 1959, in Civil Execution Case No. 6 of 1956.

Rent Control Act. The suit was ultimately compromised between Daw Kyan and Ma Mya Yin in terms of the compromise petition dated the 25th of October 1954. Daw Kyan was declared to be the widow of the deceased U Hnin and as such, the owner and landlady of the suit land. She was also to be given a decree for ejectment the execution of which would, however, be stayed if Ma Mya Yin paid up the arrears of rent by monthly instalments, and also future rents regularly on or before the 5th of each month. If these conditions be fulfilled the decree would be rescinded when all arrears of rent would have been paid up.

The judgment-debtor Ma Mya Yin paid some arrears of rent but on her failure to pay up the rest, the respondent Daw Kyan filed an application for the execution of the decree against her. This was dealt with by the learned Additional District Judge in his Civil Execution Case No. 6 of 1956. The present appellant Maung Mya Tun and U Ko Gyi, husband of the appellant Daw Zone then filed an application asking the Court to allow them to remain in occupation of the suit land on the ground, firstly, that they had purchased the tenement house which the judgment-debtor Ma Mya Yin had erected on the suit land, and, secondly, that they had obtained permits under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act from the Rent Controller. The application was, however, dismissed by the Court by its Order dated the 11th of April 1957. They then filed Civil Regular Suits Nos. 46 and 47 of 1957 respectively, in the Court of the Subdivisional Judge of Mandalay for declarations that they were entitled to remain in occupation of the suit land. In those suits they contended, *inter-alia*, that Ma Mya Yin was the owner of the house consisting of 5 *Khans*, and that in the year 1952, they became tenants of Ma Mya Yin who herself occupied one *Khan* while they occupied two *Khans* each.

H.C. 1962 — MAUNG MYA TUN AND ONE v. DAW KYAN. — U SAN MAUNG, J.

Subsequently, Ma Mya Yin sold to them the *Khans* which they were occupying. Hearing that Daw Kyan had taken out execution against Ma Mya Yin for her ejectment from the suit land, they applied to the Rent Controller for permits under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act to allow them to remain in occupation of the land on which their *Khans* stood. These permits were granted and, therefore, they asked for a declaration that they were entitled to remain in occupation as tenants of Daw Kyan on payment of the monthly rent fixed by the Rent Controller. The suits filed by Maung Mya Tun and U Ko Gyi were, however, dismissed by the Subdivisional Judge, Mandalay and their appeals to the District Court, Mandalay and to the High Court sitting at Mandalay were also dismissed. It was held by U Thaung Sein, J., in Civil Second Appeals No. 32 and 35 of 1958 arising out of these suits, that as Maung Mya Tun and U Ko Gyi were in possession as sub-tenants of Daw Kyan, being tenants of Ma Mya Yin, they had no *locus standi* to file the applications under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act and that the Rent Controller had acted without jurisdiction in issuing them permits.

The present respondent Daw Kyan then resumed the execution of her decree against Ma Mya Yin by ejectment of the judgment-debtor and those holding under her. The present appellant Maung Mya Tun and Daw Zone, as widow of the deceased U Ko Gyi, filed written objections against the execution of the decree against them on the ground that they were not parties to Civil Regular Suit No. 4 of 1953 of the Additional District Court and that therefore, the decree was not binding on them. They also said that they were liable to pay rent to Daw Kyan in view of the permits obtained by them under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act, as from the date on which they purchased portions of the tenement house

from Ma Mya Yin and that as Daw Kyan refused to accept the rent from them, they had deposited the same with the Controller of Rents. The objections were, however, overruled by the learned Additional District Judge who directed that execution should proceed by ejectment of the appellants as well, as they were bound by the decree passed against Ma Mya Yin. Hence this appeal by Maung Mya Tun and Daw Zone.

The first point for consideration is whether the two appellants are entitled to remain in possession because of the permits obtained by them under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act, in respect of portions of the tenement building which they were occupying and which they had purchased from Ma Mya Yin. In this connection we are entirely in agreement with U Thaung Sein, J. that the permits granted to them by the Rent Controller were invalid in law as the Rent Controller had acted entirely without jurisdiction. In this connection the decision in the case of *Maung Chaw* v. *Ma Aye Ma and three others* (1) is apposite. There it was held that Civil Courts have the power to consider whether a village Agricultural Committee or a District Agricultural Committee has jurisdiction to deal with a matter which it has decided in view of the proviso to section 3 of the Disposal of Tenancies Act, 1948, and the expression 'final' in Rule 8 (3) of the Disposal of Tenancy Rules, 1949, will apply only to a matter over which the Village Agricultural Committee or the District Agricultural Committee has jurisdiction directly or incidentally to deal with or pass orders therein. In *Sardar Mohammad Nawaz Khan* v. *Bhagata Nand* (2) where mahant of a shrine filed a suit for declaration that he was not liable to pay *haq buha* (door tax) which was a customary village cess,

(1) 1955 B.L.R. 89. (H.C.) (2) 65 I.A. 301 at p. 309.

H.C. 1962

MAUNG MYA TUN AND ONE v. DAW KYAN.

U SAN MAUNG, J.

on the ground that he did not belong to the class of persons from whom such a tax could be demanded, the Privy Council observed:

> "On the first point, their Lordships are of opinion that the appellant's contention is right, but they will preface their decision by stating that had the suit brought in the civil court been a suit to declare that *haq buha* was not a village cess within the meaning of the Act of 1887, and that the Revenue Courts had not jurisdiction in respect thereof, such a suit could not have been regarded as incompetent. On principle, it is for the civil court to determine in the last resort the limits of the powers of a court of special jurisdiction, and no statutory provision to the contrary has been drawn to their Lordships' attention in the present case."

It is, therefore, clear that in the last resort it is for the Civil Court to determine what are the limits of the powers of a Court of special jurisdiction. Accordingly, it is competent for this Court to consider whether or not the Rent Controller had acted without jurisdiction in granting permits under section 12 (1) of the Urban Rent Control Act to the appellant Maung Mya Tun and Daw Zone. As sub-tenants, both Maung Mya Tun and Daw Zone were bound by the decree obtained by Daw Kyan against Ma Mya Yin.

The learned Advocate for the appellants has contended that in this view of the case, the appellants Maung Mya Tun and Daw Zone are persons who can apply under section 14 (1) of the Urban Rent Control Act for the rescission of the decree against Ma Mya Yin. In this connection he has relied upon the decision in the case of *T. C. Leong and one* v. *U Po Thein* (1). There, T. C. Leong obtained a decree for the ejectment of U Po Thein on the ground that he was a trespasser in a house at

(1) (1953) B.L.R. 1 (H.C.)

Bassein. Subsequently, U Po Thein applied to the Controller of Rents under section 12 (1) of the Urbant Rent Control Act, 1948, for a permit to enable him to continue to remain in possession of the premises. This application was granted. It was held that U Po Thein could apply under section 14 (1) for a rescission of the decree which had been passed against him in his capacity as a trespasser.

However, in our opinion, the case relied upon by the learned Advocate for the appellants is distinguishable from the present. The decree now sought to be rescinded has not been passed against them but as against Ma Mya Yin. Accordingly, they have no *locus standi* to file an application under section 14 (1) for the rescission of the decree which was never passed against them, although they were nevertheless bound by it. In the result the appeal fails and is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 3 (three) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C. J. and U San Maung, J.

H.C. 1962

Jan. 10.

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK LTD. (APPELLANT)

v.

DAW TIN MAY AND ONE (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code—O. 37, *R.* 2—*Computation of period of limitation—Governed by Art.* 159 *read with s.* 12 (1), *Limitation Act—Date of service of summons to be excluded*—O. 37, *R.* 2 (2)—Ultra vires *if it prescribes shorter period than that prescribed by Art.* 159 *read with s.* 12 (1), *Limitation Act*—O. 37, *R.* 4—*Order under—Not appealable.*

Under Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code, as it stood the period of limitation for an application for leave to appear and defend a suit under Order 37 of the Code was obviously governed by Article 159 of the Limitation Act which says that it was 10 days from the time when the summonses were served on the defendant. Under sub-s. (1) of s. 12, in computing the period of limitation the date of the service of the summons has to be excluded. Therefore, the method of computation should be as prescribed in Article 159 of the Limitation Act read with s. 12 (1).

If on the other hand, it is to be presumed that sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, prescribes a shorter period than that prescribed by Article 159 of the Limitation Act read with s. 12 (1) then the provisions of sub-rule (2) are *ultra vires* and the period of limitation will still be that prescribed by Article 159 read with s. 12 (1) of the Limitation Act.

Ratilal Mehta v. *Pragjee*, 14 Ran. 728, referred to.

An order under Rule 4 of Order 37 of the Civil Procedure Code is not appealable under s. 20 of the Union Judiciary Act.

Ba Han for the appellant.

Kyaw Myint and *Ba Shun* for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal purporting to be under section 20 of the Union Judiciary Act, 1948, against the order of the learned single Judge (U Shu Maung, J.) on the Original Side of this Court dated the 29th of August, 1960, in Civil Regular Suit No. 95 of 1959, wherein the

* Civil Misc. Appeal No. 41 of 1960 against the order of the High Court (Original Side), dated the 29th August 1960 in Civil Regular Suit No. 95 of 1959.

learned Judge dismissed the application of the appellants: Messrs. The Burmese Economic Bank Ltd. to set aside the decree passed against them in favour of the plaintiff-respondent, Daw Tin May. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 95 of 1959 mentioned above, the plaintiff Daw Tin May who is the 1st respondent in the present appeal sued the defendant-appellant The Burmese Economic Bank Ltd. and the defendant-respondent Daw Dwe May for the recovery of a sum of K 1,10,000 alleged to be due on a promissory note signed by the defendant Daw Dwe May and a Managing Director of the Burmese Economic Bank Ltd. Summonses were served on the defendant-bank on the 13th of July 1959 in Form 4 of Appendix B of the Civil Procedure Code. On the 22nd of July 1959, the learned 2nd Deputy Registrar of the High Court recorded an order in the diary of the proceedings that the case should be submitted to the Judge for orders under sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, Civil Procedure Code that the plaintiff was entitled to a decree on the basis that the allegations in the plaint were deemed to have been admitted. On the next day, *viz.*, 23rd of July 1959 the defendant bank filed an application supported by an affidavit, for permission to defend the suit. According to the defendant bank their learned Counsel appeared at the High Court on the 22nd of July 1959, which was considered as the last day for the filing of an appearance but, he was unable to contact the 2nd Deputy Registrar who happened to be out of her office room at the time. U Nyun Han, the learned Advocate for the defendant bank also filed an affidavit to the effect that as he found the 2nd Deputy Registrar away from her office room on the 22nd of July, he had to file the application for leave to defend the suit only on the following day. The 2nd Deputy Registrar,

H.C. 1962 — MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK v. DAW TIN MAY AND ONE. — U SAN MAUNG, J.

however, refused to accept the application which was put up to her on the 23rd of July, 1959 and submitted the case to the learned Judge on the Original Side for orders. The learned Judge, (U Thaung Sein, J.) however, came to the conclusion that the 10-day limit fixed by Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code expired on the 22nd of July 1959, as summonses were admittedly served on the defendant bank on the 13th of July, 1959, and that he could not condone the one day's delay in the filing of an application for leave to defend the suit as section 5 of the Limitation Act had not been made applicable to the period of limitation fixed by Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code. The learned Judge accordingly, by his order dated the 4th of August 1959, dismissed the application of the bank for leave to defend the suit. A decree for the amount claimed by the plaintiff was passed on the 5th of August, 1959.

The defendant bank then filed an application which is the subject-matter of the present appeal. It was purported to have been made under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code, which empowers the Court under special circumstances to set aside the decree and to give leave to the defendant to defend the suit, if it seems reasonable to the Court so to do. The application was, however, dismissed by U Shu Maung, J. on the ground that the application was made under almost the same circumstances as those which led to the order dated the 4th of August 1959, and that in any case, there were no special circumstances to warrant the setting aside of the *ex-parte* decree which was passed by the Court subsequent to the passing of the order refusing leave to defend the suit. Hence, the present appeal.

At the very outset we may observe that both the learned Counsel who appeared for the defendant bank and

the learned Judge who dealt with the application dated the 23rd of July, 1959, for leave to defend the suit appeared to be in error when they considered that the period of limitation fixed by Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code expired on the 22nd July, 1959, because summonses were served on the defendant bank on the 13th of July, 1959.

Now, Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code as originally enacted in Act V of 1908, was in the following terms:

"2. (1) All suits upon bills of exchange, hundies or promissory notes may, in case the plaintiff desires to proceed hereunder, be instituted by presenting a plaint in the form prescribed; but the summons shall be in Form No. 4 in Appendix B or in such other form as may be from time to time prescribed.

(2) In any case in which the plaint and summons are in such forms, respectively, the defendant shall not appear or defend the suit unless he obtains leave from a Judge as hereinafter provided so to appear and defend; and, in default of his obtaining such leave or of his appearance and defence in pursuance thereof, the allegations in the plaint shall be deemed to be admitted, and the plaintiff shall be entitled to a decree—

* * * *

The same rule as now extent reads as follows:

"2. (1) All suits upon bills of exchange, hundies or promissory notes may, in case the plaintiff desires to proceed hereunder, be instituted by presenting a plaint in which the plaintiff shall state his desire so to proceed; and the summons shall be in form No. 4 in Appendix B or in such other form as may be from time to time prescribed.

(2) In any case in which the plaint and summons are in such forms, respectively, the defendant shall not appear or defend the suit unless he obtains leave from a Judge as hereinafter provided so to appear and defend; and, in

H.C.
1962

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK
v.
DAW TIN MAY AND ONE.

U SAN MAUNG, J.

default of his obtaining such leave or of his appearance and defence in pursuance thereof, or of his applying for such leave within ten days from the service of the summons on him and on proof that the summons was duly served on him more than 10 days before, the allegations in the plaint shall be deemed to be admitted, and the plaintiff shall be entitled to a decree—

* * * *

It is, therefore, obvious that sub-rule (2) had, since the enactment of Act V of 1908, been amended by the High Court in exercise of its powers under section 122 of the Civil Procedure Code.

Under the rule as it originally stood the period of limitation for an application for leave to appear and defend a suit under Order 37 of the Code of Civil Procedure, 1908, was obviously governed by Article 159 of the Limitation Act which says that it was 10 days from the time when the summonses were served on the defendant. Under sub-section (1) of section 12, in computing the period of limitation the date of the service of the summons has to be excluded. Therefore, according to the law as it stood when the Civil Procedure Code of 1908 was enacted, when summonses were served on the 13th of July the application would still be in time on the 23rd of July.

In *Ratilal Mehta* v. *Pragjee* (1) where the combined effect of rules 100 and 101 of the Rangoon Small Cause Court Rules of 1922 was, in a summary suit on a negotiable instrument, to make the period allowed between the service of summons and the filing of the application for leave to appear and defend not more than five days, and the provision of these rules were contrary to those of Article 159 of the Limitation Act which gave

(1) 14 Ran. 728.

a period of ten days during which such an application could be made, it was held that the rules in question were made in exercise of the powers conferred by section 122 read with section 128 (2) (*f*) of the Civil Procedure Code and that the High Court had no power by such rules to abrogate or vary the periods of limitation set out in the Limitation Act in respect of proceedings to which that Act applied.

Consequently, it is reasonable to assume that the High Court, in making the present sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, Civil Procedure Code by prescribing a period of 10 days from the date of service of the summons, within which to make an application for leave to defend the suit, was merely reproducing the provisions of Article 159 of the Limitation Act. Therefore, the method of computation should be as prescribed in Article 159 of the Limitation Act read with section 12 (*1*). If on the other hand, it is to be presumed that sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, prescribes a shorter period than that prescribed by Article 159 of the Limitation Act read with section 12 (*1*) then the provisions of sub-rule (2) are *ultra vires* and the period of limitation will still be that prescribed by Article 159 read with section 12 (*1*) of the Limitation Act.

However, the matter does not end here because in our opinion the preliminary objection raised by the learned Advocate of the plaintiff-respondent Daw Tin May that no appeal lies against an order under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code, must be allowed to prevail. An order under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code is not one of the appealable orders enumerated in Order 43, Civil Procedure Code. Therefore, the order of the learned Judge on the Original Side sought to be appealed against will only be appealable if

H.C. 1962

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK v. DAW TIN MAY AND ONE.

U SAN MAUNG, J.

it is a judgment within the meaning of that word in section 20 of the Union Judiciary Act.

The learned Advocate for the defendant-appellant has contended that a final decision which effectually disposes of a matter pending for decision on the Original Side of this Court, is a final order and that it is also a judgment within the meaning of that word in section 20 of the Union Judiciary Act. For this proposition he has relied upon a number of decisions of the Indian High Courts including *T. V. Tuljaram Row* v. *M.K.R.V. Alagappa Chettiar* (1), *Ramanlal Shantilal & Co.* v. *Chimanlal Damodardas* (2) and *Sital Din and others* v. *Anant Ram* (3). However, in our opinion, so far as this Court is concerned the matter is concluded by the decision of a Full Bench of 7 learned Judges of the late High Court of Judicature *In re Davabhai Jiwandas and others* v. *A.M.M. Murugappa Chettiar* (4). There it was held that the word " judgment " in clause 13 of the Letters Patent meant a decree in a suit by which the rights of the parties at issue in the suit were determined. This decision was approved by a Bench of this Court, consisting of U Tun Byu, C.J. and U On Pe, J., in *Maganlal Pranjivan Mehta* v. *Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others* (5) where it was held that the word " judgment " in section 20 of the Union Judiciary Act, 1948, should not be accorded a wider meaning than under the corresponding clause 13 of the Rangoon Letters Patent.

In *T. C. Leong and one* v. *U Po Thein* (6) the same learned Judges made the following observations at page 9 of the Report:

> " The expression 'judgment' also appears in section 5 of the Union Judiciary Act, 1948, where the expression 'final

(1) I.L.R. 35 Mad. (F.B.)
(2) I.L.R 56 Bom. 268.
(3) I.L.R. 55 All. 326 (B.F.).
(4) I.L.R. 13 Ran 457.
(5) (1952) B.L.R. 192 (H.C.).
(6) (1953) B.L.R. 1 (H.C.).

order' is also mentioned. Moreover, the word 'order' also occurs in clause 13 of the old Letters Patent. If in enacting section 20 of the Union Judiciary Act, 1948, it was intended to make the meaning of the word 'judgment' wider than what was attributed to it in clause 13, one would have expected this intention to have been expressed clearly, particularly in view of the Full Bench decision in *Re Dayabhai Jiwandas and others* v. *A. M. M. Murugappa Chettiar* (1) where it was held that the expression 'judgment' in clause 13 of the old Letters Patent meant a decree made in a suit, in which the rights of the parties were determined. We are of the opinion that it will not be correct to give a more extended meaning to the expression 'judgment' in section 20 of the Union Judiciary Act, 1948, than what the same word conveys in section 5 of the Union Judiciary Act, 1948. It is obvious that the word 'judgment' in section 5 cannot be construed so as to include an order also, as that would render the expression 'final order' in section 5 superfluous; and this latter expression is more restrictive than the word 'order'. It is a rule of interpretation that the Court ought not to give a construction, if it is possible to avoid doing so, which will render certain words used by the Legislature superfluous or redundant."

With these observations we very respectfully agree.

For these reasons we consider that an order under Rule 4 of Order 37 of Civil Procedure Code is not appealable under section 20 of the Union Judiciary Act. In the result, the appeal fails and is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at five gold mohurs.

(1) I. L. R. 13 Ran. 457.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

Mar. 7.

MESSRS. THE NEW TIMES OF BURMA, LIMITED (APPELLANTS)

v.

THE RANGOON GAZETTE LIMITED (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code, O. 5, *R.* 1 (b)—*Appearance by Advocate—When no appearance.*

The appearance by an Advocate, who is instructed only to apply for an adjournment, which is refused, is not an appearance within the meaning of Order 5, Rule 1 (2) (*b*) of the Civil Procedure Code.

Maung Pway and one v. *Saya Pe*, I.L.R. 4 Ran. 408, referred to.

P.K.P.R.M. Raman Chettyar v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others*, A.I.R. (1936) Ran. 335, distinguished.

N. R. Burjorjee for the appellants.

Soorma and *Boon* for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal against the order of the learned Chief Judge of the City Civil Court, Rangoon, rejecting the application of the defendant-appellants represented by U Pe Tin, their Manager for restoration of the suit under Order 9, Rule 13 of the Civil Procedure Code.

In Civil Regular Suit No. 645 of 1959 the respondent-company instituted a suit on 24th August 1959 for ejectment of the appellants from a portion of the ground floor of the building known as No. 379, Bo Aung Gyaw (Sparks) Street, Rangoon which they are occupying as tenants for their failure to pay the rents due. It took two months for the appellants to file their written statement in which they attacked the title of the suit and the validity of the

* Civil Misc. Appeal No. 48 of 1960 against the order of the Chief Judge City Civil Court, Rangoon, dated the 30th August 1960 in Civil Regular Suit No. 645 of 1959.

notice to quit. They stated that the rents due to the company were purposely withheld because of the neglience on the part of the company in carrying out the necessary repairs. The Court framed issues on 7th January 1960 and fixed the suit for hearing on 18th February 1960 but on that date neither U Pe Tin who represents the appellants nor their learned Advocate Mr. H. A. Mulla appeared, but another Advocate U Tin Aye held Mr. Mulla's brief and asked for an adjournment on the ground that Mr. Mulla was ill. The learned Advocate for the company objected vehemently and informed the Court that on the previous day when Mr. Mulla wrote the Exhibit " A " letter to the company's firm of Advocates to agree to an adjournment of the hearing of the suit on the ground that he was suffering from an asthmatic attack, the company's firm of Advocates wrote the Exhibit " B " reply that they could not agree to an adjournment and advised him (Mr. Mulla) to " make other arrangements to go on with the case." U Tin Aye withdrew from the suit as he was merely asked to plead for an adjournment. His appearance was no appearance at all as he was not duly instructed and able to answer all the material questions relating to the suit. An appearance by an Advocate, who is instructed only to apply for an adjournment, which is refused, is not an appearance within the meaning of Order 5, Rule 1 (2) (*b*) and (*c*) of the Code of Civil Procedure. *Maung Pway and one* v. *Saya Pe* (1). The suit was then heard *ex parte* and the decree followed as prayed for with costs.

Five days later an application was filed by the appellants through another Advocate supported by an Affidavit sworn by U Pe Tin, the Manager. Mr. Mulla disappeared from the scene entirely. U Pe Tin swore that he, as Manager, knew all the facts relating to the suit and

(1) I.L.R. 4 Ran. 408.

H.C. 1962

MESSRS. THE NEW TIMES OF BURMA, LIMITED v. THE RANGOON GAZETTE LIMITED.

U KYAW ZAN U, J.

that on the day (17th February 1960) previous to the day fixed for hearing (18th February 1960) Mr. Mulla told him that he had arranged for an adjournment, and when he asked him if his presence would be necessary he was told neither he (U Pe Tin) nor any other representative of the appellants need appear in Court. He also swore that he, as the Editor of the appellants, was very busy on the day fixed for hearing of the suit with the Soviet Premier Mr. Khrushchev's visit.

Mr. B. N. Regan, the Principal Officer of the respondent-company referred to the Exhibits " A " and " B " in his counter-affidavit. There is a medical certificate dated 18th February 1960 signed by a private Medical Practitioner filed in the record certifying that Mr. Mulla was having an asthmatic attack and that he could not be able to attend to his duties for about two days.

The point for consideration is whether the absence of Mr. Mulla and that of U Pe Tin on the grounds given by them constituted " sufficient cause " under Order 9, Rule 13 of the Code of Civil Procedure. The learned trial Judge was of the opinion that in spite of the intimation sent by the respondents' Advocate that arrangement should be made to proceed with the hearing of the suit Mr. Mulla failed in his duties. He had enough time to make an arrangement. Looking at the pleadings it does not appear to be a complicated suit. The issues are more or less legal or technical. The case had been pending for a very long time and all concerned with the exception of the appellants were anxious to finish it. It was sheer negligence on the part of Mr. Mulla not to have made any arrangement and it was most improper for him as a member of the honourable profession to have told U Pe Tin not to go to Court. When U Tin Aye could hold Mr. Mulla's brief why could not he or another Advocate be instructed to go on with the hearing of the suit? In

P.K.P.R.M. Raman Chettyar v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others* (1), relied upon by the learned Advocate for the appellants, the learned Advocate for the plaintiff was still in India on the date fixed owing to his father being ill and the plaintiff's agent though present in Court rushed out when the case was called to look for the Advocate's clerk and when he returned he found the case dismissed for default. It was held the agent did appear though in a stupid manner. Baguley, J., remarked in that case: "Stupid he was undoubtedly; but anyone who had experience of District Courts knows that a party frequently does this sort of thing when reprived of the guidance of his advocate." In the instant case U Pe Tin never appeared in Court. In *Basil P. Martin* v. *Mohamed Ayoob* (2), another precedent relied upon by the learned Advocate for the appellants the learned Advocate for the defendant-appellant did appear later on the day and explained the unavoidable absence of his client in India and also his own due to a misunderstanding between him and his client.

The High Court has clearly laid down instruction that, "the absence of an advocate is not, in itself, necessarily a good reason for an adjournment. Ordinarily, if any advocate cannot be present on a date fixed for hearing, he should arrange for another advocate to appear in his place." 'If the Advocate is suddenly taken ill, the Court would certainly allow an adjournment. In the instant case Mr. Mulla intimated to the firm of Advocates for the respondents two days before the date of hearing, and when he was informed on the very next day that no adjournment would be agreed to, he still had time to make arrangement. I may also refer to the instruction of the High Court that, "if the adjournment is refused, he (Advocate) is bound to arrange, so far as he can do so,

(1) A.I.R. (1936) Ran. 335. (2) (1958) B.L.R. 458 (H.C.).

H.C. 1962

MESSRS. THE NEW TIMES OF BURMA, LIMITED v. THE RANGOON GAZETTE LIMITED.

U KYAW ZAN U, J.

that his client is represented on the day appointed in such a way that the case can proceed."

U Pe Tin's excuse that he was busy with the Soviet Premier's visit is no excuse at all. He was a litigant and as a responsible person he should have at least, come to Court to see how his affairs were on that important day. If he thought that the Soviet Premier's visit was more important than the suit in which his business, of which he is the Manager and Editor, was involved, I would say he was most irresponsible. Let it be known that no litigant can take it for granted that an adjournment will be given without much ado by the Court on any slight pretext. He knew the suit would be heard on 18th February 1960 and he was told by his learned Advocate that he was taking steps to get an adjournment but he did not come to Court to see if adjournment was, in fact, given. The Courts are not here to please anybody as they are bound by the laws of the land. In *U Aung Gyi* v. *The Government of Burma* (1), where the Advocate was only five minutes too late when the suit was called as he was engaged in the Sessions Court, the observations of Roberts, C.J.:

> "In the affidavit it is stated that the advocate employed no clerk. Yet he had a personal assistant. He made no arrangement whatever to have the interests of his client safeguarded during his absence, and there was no evidence upon which the learned Subdivisional Judge could have found that sufficient cause for his non-attendance had been shown. Advocates who are engaged in cases which are fixed for hearing at a given time and place cannot be allowed to treat the Court before which the hearing is to take place with contumely or indifference, and then apply casually for reinstatement of a suit dismissed in their absence merely because they hoped or believed that they might attend the hearing. They must take reasonable precautions, and the provisions of Order IX, rule 9, become meaningless if it can

(1) (1940) R.L.R. 512 (F.B.).

> afterwards be urged that although none were taken and there was no sufficient cause for their non-attendance the suit can still be restored to the file because the litigant would suffer if it were not."

deserve great respect. It is difficult and undesirable to attempt to define precisely the meaning of the words, "sufficient cause". To do so, would be to crystallize into a rigid definition that judicial power and discretion which the legislature has, for the best of all reasons, left undertermined and unfettered. When the Court which has seizin of the suit has heard and found before it that there was no sufficient cause to restore the suit, it requires a great deal of force to upset its finding.

In the result the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fees three gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

Mar. 24.

MOOLIDHAR KANDOI (APPELLANT)

v.

LAKHA SINGH AND ANOTHER (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code—s. 35 (2)*—Costs—Award of—Discretionary—Reasons to be recorded for not awarding costs—Discretion to be exercised judicially—General rule—When High Court will interfere.*

The award of costs is in the discretion of Courts, but under sub-s. (2) of s. 35 of the Civil Procedure Code, where the Court directs that any costs shall not follow the event, it shall state its reasons in writing. The discretion, though very wide, must be exercised judicially. The general rule is that the successful party is entitled to costs unless he is guilty of misconduct, negligence or omission or unless there is some other good cause for not allowing costs. When the discretion was not properly exercised the High Court must interfere.

Puzhakkrat Kozhuvammal Ammad and another v. *Cheriath Manavil Paru Amma*, A.I.R. (1940) Mad. 589; *Ramprasad Shivlal and others* v. *Shrinivas Balmukand and others*, A.I.R. (1925) Pom. 527; *Bishun Narain* v. *Mazharul Haq*, A.I.R. (1928) Oudh 224, referred to.

R. Jaganathan for the appellant.

S. A. A. Pillay for the respondent No. 1.

Ba Shun for the respondent No. 2.

U KYAW ZAN U, J.—The appellant sued the respondents jointly for the recovery of K 989·39, being the balance amount due for converted timber sold and delivered to them at their request. It was also alleged in the plaint that they carried on business together as building contractors and had paid K 2,500 leaving the balance amount unpaid.

The two bills (Exhibits A and B) are in the name of Lakha Singh (respondent No. 1). On the back of the

* Civil 2nd Appeal No. 11 of 1960 against the decree of the District Court, Amherst, dated the 27th October 1959, in Civil Appeal No. 21 of 1959.

Exhibit " A " bill there is an endorsement " Paid K 2,500 (Two thousand five hundred only). Please pay balance K 990·39 " signed by Natha Singh (respondent No. 2). Joint notices were sent to the respondents for payment, but the 1st respondent denied the responsibility as he had no direct dealings with the appellant while the 2nd respondent replied that he merely paid K 2,500 to the appellant at the request of the 1st respondent. Their written statements are to the same effect. It was for the appellant therefore to prove who, if not both, is liable.

The trial Court found that the respondents were not partners but Natha Singh (respondent No. 2) was liable as he used to come to the mill for measurement and paid K 2,500 towards the cost by accepting the bill in the name of 1st respondent. Natha Singh (respondent No. 2) appealed to the District Court making both the appellant (plaintiff) and Lakha Singh (respondent No. 1) as respondents. The lower appellate Court rightly found there were no vouchers or any accounts showing that Natha Singh (respondent No. 2) bought the timbers. Though the bills were prepared in the name of the 1st respondent who never acknowledged them, there is nothing to show that he or the 2nd respondent bought the timbers. The appellant himself admitted in his evidence that the 1st respondent had never purchased timber from him. None of the witnesses for the appellant could say when and how many pieces of timber the 2nd respondent took from the appellant. Pein Gyi (PW 2) was not present when the timbers were taken away on credit. The most important witness for the appellant was his own son, Pratab (PW 5), but his evidence did not help his father. According to him, the 2nd respondent asked him to measure the timbers for the 1st respondent. So he prepared the bills in the name of the 1st respondent without, it seems, finding out whether they were actually for

H.C. 1962

MOOLIDHAR KANDOI v. LAKHA SINGH AND ANOTHER.

U KYAW ZAN U, J.

the 1st respondent. There is no evidence that they were partners and partnership was not pleaded nor is there anything to show that the 2nd respondent was the agent of the 1st respondent. The question of agency was also not pleaded in the suit. The plaint and the evidence are at variance. As a general rule, a plaintiff is bound by his pleadings and should not be allowed to contradict the facts stated therein. He cannot be allowed to build a case inconsistent with that in his pleadings. The determination in a cause should be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in or consistent with the case thereby made. It is impossible to conclude parties by inferences of facts which are not only inconsistent with the allegations that are to be found in the plaint, which constitute the case the defendant has to meet, but which are in reality contradictory to the case made by the plaintiff. It will introduce the greatest amount of uncertainty into judicial proceedings if the final determination of causes is to be founded upon inferences at variance with the case that the plaintiff has pleaded, and, by joining issue in the cause, has undertaken to prove. The averment, the proof and the finding should harmonize and proceed upon the same theory, each pointing with logical distinctness to the same result. *See* also *A.L.S.P.S.K.R. Karuppan Chettyar and one* v. *A. Chokkalingam Chettiar* (1) where it was held that a party should be allowed to win or lose on a case set out in his pleading and it is not the function of a trial or an appellate Court to make out a case different from the one set out in the pleadings. The original decree was against the 2nd respondent only but the appellant (plaintiff) did not appeal. Only in the second appeal after he has failed in the first appellate Court he has impleaded the 1st respondent as a party.

(1) (1949) B.L.R. 46 (S.C.)

On the totality of the evidence I find that neither of the respondents is liable on the pleadings and evidence. The lower appellate Court, however, did not allow the costs to Natha Singh (respondent No. 2) though successful but no reasons were given. He has now filed his cross-objection praying for costs in both the lower Courts amounting to K 319·11. No doubt, it is a matter of discretion of the Court but under sub-section (2) of section 35 of the Code of Civil Procedure, where the Court directs that any costs shall not follow the event, it shall state its reasons in writing. The discretion, though very wide, must be exercised judicially. It should be remembered that this discretion is not freedom to "do as you like" according to individual opinion. The general rule is that the successful party is entitled to costs unless he is guilty of misconduct, negligence or omission or unless there is some other good cause for not allowing costs. When the discretion was not properly exercised, the High Court must interfere. It was held in *Puzhakkrat Kozhuvammal Ammad and another* v. *Cheriath Manavil Paru Amma* (1) that where in the Courts below wrong principles have been applied or there is some error of law in awarding the costs, then the High Court can interfere in second appeal. In *Ramprasad Shivlal and others* v. *Shrinivas Balmukund and others* (2) it was stated that the ordinary rule is that costs should follow the event. It is generally necessary that, when costs do not follow the event, the particular reason should be given why the ordinary rule should not be followed. Where there are no circumstances in a case which show that the plaintiff is in any way guilty of misconduct, he should not be disentitled to his costs. *See* also *Bishun Narain* v. *Mazharul Haq* (3).

(1) A.I.R. (1940) Mad. 589. (2) A.I.R. (1925) Bom. 527.
(3) A.I.R. (1928) Oudh 224.

H.C.
1962

MOOLIDHAR KANDOI
v.
LAKHA SINGH AND ANOTHER.

U KYAW ZAN U, J.

In the result the cross-objection is accepted and this appeal is dismissed with costs. The order of the lower appellate Court as to costs is hereby set aside and Natha Singh (respondent No. 2) shall have his costs in both the lower Courts.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Tun, J.

N. LATCHAMANAN CHETTYAR (APPELLANT)

v.

U KO KO (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Feb. 8.

Government Servants' Debt Relief Act. s. ၂(ဃ)—"*Debt*"—*What is not.*

The respondent obtained a sum of K 600 from the appellant in return for a cheque, which was subsequently dishonoured. In the suit for the recovery of this sum of K 600 a consent decree was passed for this amount. In the course of the execution of the said decree the Court stayed the execution proceedings unders s. 19 and 25 of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, consequent upon the respondent's application to the Rangoon Debt Conciliation Board under s. 4 of the said Act. for the scaling down of his debt.

Held : That the sum of 600 obtained by the respondent from the applicant was not a "debt" within the meaning of s. ၂(ဃ) of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, such as would enable the respondent to invoke the aid of the said Act.

R. Jaganathan for the appellant.

Khin Maung Nyunt for the respondent.

U KYAW TUN, J.—In Small Cause Suit No. 62 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon, a "consent decree" for K 600 was passed in favour of the appellant against the respondent, who was a Superintendent in the office of the Conservator of Forests, Working Plans Circle, Rangoon. In the course of execution proceedings in Execution case No. 1090 of 1960 of the same Court, instituted by the appellant to enforce the consent decree by attachment of the respondent's salary, the latter applied, under section 4 of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, to the Rangoon Debt Conciliation Board, for scaling down of his debt; and, the Executing Court stayed the execution

* Civil Misc. Appea No 16 of 1961 against the order of the 2nd Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 20th April 1961 in Civil Execution Case No. 1090 of 1960.

H.C. 1962

N. LATCHAMANAN CHETTYAR v. U KO KO.

U KYAW TUN, J.

proceedings, under sections 19 and 25 of the said Act. It is against this order staying the execution of the decree as such, that the present appeal has been filed. It is contended by the learned Counsel for the appellant that the sum of K 600 which the respondent obtained from the appellant was not a " debt ", as defined in section 2 (*d*) of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, in that it carried no interest, and thereby, it was not competent on the part of the respondent, to have applied to the Debt Conciliation Board, Rangoon, seeking the aid of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, for scaling down of his alleged debt. It is further contended that since the appellant obtained the said sum of money from the respondent under a false representation, the money, thus, obtained was not a " loan ".

The lower Court, however, held that the sum of K 600 was a " debt " within the meaning of section 2 (*d*) of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, and stayed the execution, as stated earlier.

Now, according to the plaint, the appellant gave the respondent a sum of K 600, as he believed the representation of the respondent that he had money to his account in the Burmese Peoples' Bank, from which the appellant could draw the following day, by a cheque which he gave to the appellant though, it was to his knowledge, that at the time of the giving of the cheque, he had no money to his account in the bank; and the cheque for K 600 which he gave to the respondent, was dishonoured : it is on these allegations that the respondent consented to have a decree passed against him. It is, therefore, doubtful whether, in these circumstances, the respondent in getting the money from the appellant, can be said to have obtained the money by " borrowing ". Be that as it may, even assuming that it was a loan, it is clear that it carried no " interest ".

In section ၂ (ဃ) of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, "ကြွေးမြီ" is defined as:

"ကြွေးမြီ" ဆိုသည်မှာ အာမခံ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိဘဲဖြစ်စေ၊ အတိုးနှင့် ငွေချေးယူသည့်အတွက် တင်ရှိသော ကြွေးမြီကို ဆိုလိုသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် ပေးရန်အချိန် ကျရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကျရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားမရုံး၏ ဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်အရ ပေးရမည့်ငွေလည်းပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုစကားရပ်တွင် အစိုးရ ထံမှသော်၎င်း၊ အစိုးရ အပေါင်ဆိုင်မှသော်၎င်း၊ ဒေသန္တရ အာဏာပိုင် ထံမှသော်၎င်း၊ သမဝါယမ ငွေစုငွေချေး အသင်းမှသော်၎င်း၊ အသက်အာမခံ ကုမ္ပဏီမှသော်၎င်း၊ တရားဥပဒေအရ၊ သို့တည်းမဟုတ် အစိုးရ အမိန့်အရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့မှသော်၎င်း၊ ချေးယူသည့် ကြွေးမြီ မပါဝင်ချေ။

Therefore, it is clear that the sum of K 600 which the respondent obtained from the appellant was not a "debt", as contemplated in section ၂ (ဃ) of the above Act, so that, the respondent could invoke the aid of the Government Servants' Debt Relief Act, 1957, to have applied under section 4 of the Act, for scaling down of what was not a "debt", as contemplated in section 2 (*d*).

The appeal, therefore, succeeds the order of the lower Court is set aside with costs and the execution shall proceed. Advocate's fee K 17.

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

H.C. 1962 — *Feb.* 16.

RAM BUX (APPLICANT)

v.

RAM BAHAR (RESPONDENT).*

Civil Procedure Code—O. 17, *R.*3—*Points necessary for application of.*

In order that the provisions of Order XVII, Rule 3 of the Civil Procedure Code should be applicable, it is necessary (1) that the hearing was adjourned on the application of a party to the suit as distingushed from an adjournment by the Court its own motion and (2) that the hearing was adjourned on the application of the party who subsequently makes the default.

Ko Tha Lin Bwin and another v. *Ko Hla Kye and another*, 8 Ran. 168 referred to.

Babu Madho Dass and another v. *His Highness the Maharaja of Benares*, A.I.R. (1925) All. 252, dissented from.

U Ain for the applicant.

P. K. Bose for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application in revision has been filed by Ram Bux the plaintiff in Civil Regular Suit No. 15 of 1956 of the Court of the Township Judge, Amarapura, sitting at Mandalay, against the order of the learned Township Judge dated the 7th December 1959 by which he set aside the *ex parte* decree passed by his learned predecessor on the 13th November 1957 against the defendant-respondent Ram Bahar. The facts giving rise to the present application are briefly as follows:

On the 7th September 1956 the applicant Ram Bux filed a suit for damages for malicious prosecution against the respondent Ram Bahar and the suit was registered as Civil Regular No. 15 of 1956. After several delays the

* Civil Revision No. 6 of 1960 (Mandalay) against the order of the Township Court, Amarapura, dated the 7th December 1959, in Civil Regular Suit No. 15 of 1956.

suit was ultimately fixed for hearing on the 3rd of October 1957. On that day the case had to be adjourned owing to the indisposition of the Judge. On the next day fixed for hearing, namely, the 12th November 1957 the plaintiff and his witnesses were present while the defendant and his witnesses were absent. The defendant's Advocate was also not present in Court. The Township Judge thereupon proceeded to hear the case against the defendant-respondent *ex parte* and on the next day passed an order decreeing the suit *ex parte* against the defendant-respondent.

On the 24th August 1959 more than 21 months later the defendant-respondent made an application under Order IX, Rule 13 of the Civil Procedure Code read with Order 17, Rule 2 for the setting aside of the *ex parte* decree against him on the ground that he was suddenly called away to India owing to the serious illness of his mother and could not come back to Burma till recently. The explanation given by the defendant-respondent supported by his affidavit, was accepted by the learned Township Judge who set aside the *ex parte* decree with costs in favour of the plaintiff-applicant. Being dissatisfied with the learned Township Judge's order, the plaintiff has filed the present application in revision.

One of the grounds for revision is that the application of the defendant-respondent for setting aside of the *ex parte* decree should not have been entertained as it was made long after the period of limitation of 30 days prescribed by Article 164 of the Limitation Act. However, the Courts in Mandalay had been closed for the purpose of section 4 of the Limitation Act, *vide* section 2 of Act 19 of 1950, and the date to which the Court should be deemed to have remained closed was 31st of March 1961, *vide* Judicial Department Notification No. 683, dated the 7th of December 1960, published in the *Burma*

H.C. 1962

RAM BUX v. RAM BAHAR

U SAN MAUNG, J.

Gazette Extraordinary dated the 10th December 1960. Accordingly, the application for the setting aside of the *ex parte* decree was in time.

The learned Advocate for the plaintiff-applicant has argued that the judgment of the Township Judge of Amarapura dated 13th November 1957 must be deemed to have been passed under Order XVII, Rule 3 of the Civil Procedure Code so that the only remedy open to the defendant was an appeal against the decree. For this contention the learned Advocate has relied upon a decision of the Allahabad High Court in *Babu Madho Dass and another* v. *His Highness The Maharajah of Benares* (1). There it was held that when the defendant who had taken time for framing of issues was absent on the day fixed for this purpose and the Court then framed issues, took evidence on behalf of the plaintiff and decided the case on that evidence, the Court had acted under Order XVII, Rule 3 and that the defendant's remedy was by way of appeal if he considered himself aggrieved. However, in the case now under consideration, the learned Township Judge himself had specifically stated in his judgment dated the 13th November 1957 that he had proceeded with the case *ex parte* under the provisions of Order IX, Rule 6 of the Civil Procedure Code. Moreover, in order that the provisions of Order XVII, Rule 3 should be applicable, it is necessary (1) that the hearing was adjourned on the application of a party to the suit as distinguished from an adjournment by the Court of its own motion and (2) the hearing was adjourned on the application of the party who subsequently makes the default.

In the case now under consideration, the adjournment was made by the Court of its own motion, owing to the indisposition of the Judge.

(1) A.I.R. (1925) all. 25 2.

In *Ko Tha Lin Bwin and another* v. *Ko Hla Kye and another* (1) it was held that when a case is called, the hearing being peremptory, and the defendant is absent and the Court resolves to proceed against him *ex parte*, it acts under Order XVII, Rule 2 of the Civil Procedure Code and therefore the defendant has a right to present an application under the provisions of Order IX, Rule 13 for a re-opening of the case. This decision is preferable to that of the Allahabad High Court mentioned above. On the merits, I do not consider that sitting as a Court of revision I should interfere.

For these reasons, the application for revision is dismissed with no orders as to costs.

CRIMINAL REVISION

Before U Mya Thein, J.

H C. 1960

March 22.

RAMAPIKEKIM (*alias*) RAMAPAIKIN (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (SUPPAYA) (RESPONDENT).*

Criminal Procedure Code, s. 552—Restoration of female—Power of—Can be exercised only by District Magistrates ss. 529 and 530—Distinction between.

Under s. 552 of the Criminal Procedure Code, only District Magistrates are empowered to compel restoration of the abducted females. Though Magistrates invested with first class powers are empowered to try persons accused of offences under s. 363 of the Penal Code, they are not empowered to restore abducted females under s. 552 of the Criminal Procedure Code.

S. 529 of the Criminal Procedure Code refers to irregularities which do not vitiate proceedings whereas s. 530 refers to irregularities which vitiate proceedings.

No one for the applicant.

Myo Khin (Government Advocate) for the respondent.

U MYA THEIN, J.—In Criminal Regular Trial No. 122 of 1960 of the Court of the 1st Additional Magistrate, Kyauktan, Nalamutu, Virasami and Tangakundu and Latter were tried under section 363, read with section 114 and 457 of the Penal Code, on a direct complaint made by one Suppaya for alleged entering the complainant's hut and taking away his minor daughter Ramapaikin, aged 14 years.

By an order dated the 6th December 1960 the learned trial Magistrate ordered that Ramapaikin be restored to her parents, apparently pending the decision of the criminal case. Perhaps, the learned trial Magistrate purported to act under section 552 of the Criminal Procedure Code.

* Criminal Revision No. 9 (B) of 1962. Review of the order of the 1st Additional Magistrate, Kyauktan, dated the 6th December 1960, in Criminal Regular Trial No. 122 of 1960.

H.C. 1960

RAMAPIKE-KIM (*alias*) RAMAPAIKIN *v.* THE UNION OF BURMA

U MYA THEIN, J.

An application was made by the young woman concerned, Ramapaikin, to the Court of District Magistrate, Hanthawaddy, against the order of the learned trial Magistrate restoring her to her father Suppaya. The learned District Magistrate, Hanthawaddy, has recommended to this Court under section 438 of the Criminal Procedure Code to set aside the order of the learned trial Magistrate on the ground that the latter was not empowered to order the restoration of the female alleged to be abducted to her father Suppaya. Now, section 552 of the Criminal Procedure Code reads as follows :

> "552. Upon complaint made on oath to a District Magistrate of the abduction or unlawful detention of a woman, or of a child under the age of sixteen years, for any unlawful purpose, the District Magistrate may, after such inquiry into the truth of the complaint as he may consider necessary, make an order for the immediate restoration of such woman to her liberty, or of such child to his parent, guardian or either person having the lawful charge of such child, and may compel compliance with such order, using such force as may be necessary."

I am in agreement with the learned District Magistrate, Hanthawaddy, that under section 552 of the Criminal Procedure Code, only District Magistrates are empowered to compel the restoration of the abducted females. Though Magistrates invested with first class powers are empowered to try persons accused of offences under section 363 of the Penal Code, they are not empowered to restore abducted females under section 552 of the Criminal Procedure Code.

The learned District Magistrate contended that the order of the learned trial Magistrate restoring Ramapaikin to her father cannot be condoned under sections 529 and 530 of the Criminal Procedure Code. Section 529 of the Criminal Procedure Code refers to irregularities which do

H.C.
1960

RAMAPIKE-KIM (*alias*) RAMAPAIKIN
v.
THE UNION OF BURMA

U MYA THEIN, J.

not vitiate proceedings whereas section 530 refers to irregularities which vitiate proceedings. An order to compel the restoration of abducted females is not mentioned in sections 529 or 530 of the Criminal Procedure Code. Be that as it may, the order of the trial Magistrate, who is not a District Magistrate, ordering the restoration of the abducted woman Ramapaikin to her father, is not warranted by law and cannot be allowed to stand.

Under the circumstances, the District Magistrate's recommendation is accepted and the order of the trial Magistrate, dated the 6th December 1960 restoring the female Ramapaikin to her father Suppaya is set aside.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

S. V. N. SUBRAMONIAN CHETTYAR (APPLICANT)

v.

C. P. MOHAMED KAKA AND ONE (RESPONDENTS).*

H.C. 1962 Mar. 22.

Civil Procedure Code, O.38, R.5—Attachment before judgment—Jurisdiction under—Extraordinary—To be exercised with utmost caution—Conditions necessary for exercise of.

The Jurisdiction to order attachment before judgment under Order 38, Rule 5 of the Code of Civil Procedure is extraordinary and must be sparingly exercised and with utmost caution, otherwise it would become the instrument of greatest oppression. The applicant must have definite evidence to satisfy the Court that (1) the respondents were really about to dispose of the properties; (2) their object was to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed against them. Vague or general allegations are not sufficient. Particulars must be given.

Before proceeding under Order 38, Rule 5 of the Civil Procedure Code there must be positive proof that the respondents have present intention to dispose of the properties with intent to delay or obstruct execution.

Nowroji Pudumji Siradar v. *The Deccan Bank, Ltd.*, I.L.R. 45 Bom. 1256; *Sennaji Kapurchand* v. *Pannaji Devichand*, I.L.R. 46 Bom. 431; *Bedaband Rai and others* v. *Nabodumar Singh and others*, I.L.R. 17 Pat. 89.

A man is not debarred from dealing with his property because a suit has been filed against him.

In a running business the greatest caution is necessary and the mere fact that the business has been closed, or that its turnover has diminished is not enough.

R. Jaganathan for the applicant.

Po Shin for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—The applicant instituted a suit against the respondents who are husband and wife for the recovery of K 3,000 due upon a promissory-note. The respondents denied taking a loan on the note and raised

* Civil Revision No. 5 of 1960 against the order of the 3rd Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 10th December 1959, in Civil Misc. Case No. 105 of 1959.

H.C. 1962

S. V. N. SUBRAMONIAN CHETTYAR v. C. P. MOHAMED KAKA AND ONE.

U KYAW ZAN U, J.

various defences. While the suit was pending the applicant applied for attachment before judgment under Order 38, Rule 5 of the Code of Civil Procedure of a house being No. 3, in Nan-tha-kone Street, Insein, which belongs to the respondents valued at K 3,000. It was alleged that the respondents were arranging to dispose of the house and their grocery business in Rangoon valued at about K 400, and that they have no other properties moveable or immoveable. The Court granted the prayer for attachment *ex parte* and issued notices to the respondents who replied that the house is worth about K 15,000 and that they never intended to dispose of the house or the shop which is worth over K 4,000.

The Court held an enquiry and vacated its *ad interim* or conditional order stating that the respondents are Burmese citizens and that there is no sufficient evidence that they were arranging to dispose of the properties. Hence this application to revise the order. The same ground was raised. A. G. Zacharias said to be a licensed surveyor and Engineer assessed the value of the house at K 3,300. C. P. Mohamed Kaka (respondent No. 1) who gave his age as 61 years stated that he has five children and his wife Ma Thaung is a Burmese woman. He himself has elected to be a citizen of the Union. He said he had spent K 12,000 on the house and he valued the shop at K 4,000. He has been residing in Burma for 36 years. He stated that his business was good and he was earning about K 40 a day. U Maung Sein stated that the goods in the shop would be worth about K 2,000 and the house about K 10,000. U Lwin, a Chinese carpenter and contractor valued the house at K 10,000 also and the goods at K 4,000. The only piece of evidence on the material point is that of U Maung Sein who stated that C. P. Mohamed Kala (respondent No. 1) told him that he wished to sell the house and the shop as business was bad. There

is no supporting evidence. According to him, C. P. Mohamed Kaka was earning about K 25 a day. On his bare statement alone it is hard to hold that the respondents, with intent to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed against them, were about to dispose of the properties.

The jurisdiction is extraordinary and must be very sparingly exercised and with utmost caution otherwise it would become the instrument of greatest oppression. The applicant must have definite evidence to satisfy the Court that (1) the respondents were really about to dispose of the properties ; (2) their object was to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed against them. Vague or general allegations are not sufficient. Particulars must be given. In *Nowroji Pudumjee Siradar* v. *The Deccan Bank, Ltd.* (1) it was held by the Bench of the Bombay High Court that,

> "Merely because the defendant attempts to sell some of his immoveable property, while proceedings against him are pending, it does not follow that he is disposing of the property with intent to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed in the suit."

Another Bench of the same High Court in *Sennaji Kapurchand* v. *Pannaji Devichand* (2) held that,

> "Before granting an attachment before judgment, under Order XXXVIII, Rule 5 of the Civil Procedure Code, 1908, the Court must be satisfied that the defendant with intent to obstruct or delay the execution of the decree that may be passed against him has brought himself within the terms of the rule. It is not sufficient that there are merely vague allegations that the defendant is about to remove the whole or any part of his property from the local limits of the jurisdiction of the Court."

A man is not debarred from dealing with his property because a suit has been filed against him. The affidavit

(1) I.L.R. Vol. 45 Bom, p. 1256. (2) I.L.R. Vol. 46 Bom., p. 431.

H.C. 1962

S. V. N. SUBRAMONIAN CHETTYAR v. C. P. MOHAMED KAKA AND ONE.

U KYAW ZAN U, J.

of the applicant's agent is very inadequate and defective. He merely affirmed that on enquiries he came to understand that C.P. Mohamed Kaka was arranging to dispose of the house and business with a view to defeat the claim. He did not say which part of his affidavit was based on information and which part on belief nor did he state the grounds of his belief specifically, contrary to the provisions of Order 19, Rule 3 of the Code of Civil Procedure. Manusamy's affidavit supporting the agent, too, is the same. Both these deponents did not give evidence in the enquiry. Following the decisions of the Bombay High Court in *Nowroji Pudumjee Siradar* v.*The Deccan Bank, Ltd.* (1) the Bench of the Patna High Court in *Bedanand Rai and others* v. *Nabodumar Singh and others* (2) held that,

> "Before the provisions of R. 5 of O. 38 would come into play, the Court has to be satisfied that transfers were going to be made by the defendant after the suit had been filed and that such transfers were with the object of obstructing the plaintiff if he won the suit in executing the decree; and mere allegations to this effect are of no avail but the facts must be positively proved by satisfactory evidence."

In a running business like that of the respondents the greatest caution is necessary and the mere fact that the business has been closed, or that its turnover has diminished is not enough. From a perusal of the authorities it follows that to come under Order 38, Rule 5 of the Civil Procedure Code there must be positive proof that the respondents have present intention to dispose of the properties with intent to delay or obstruct execution. There is practically no such proof in the present case.

In the result, the application fails and is dismissed with costs. Advocate's fee three gold mohurs.

---

(1) I.L R. Vol. 45 Bom., p. 1256. (2) I.L.R. 17 Pat., p. 89.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Mya Thein, J.

S. LINGAM (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

H.C. 1960

Mar. 22.

Alternative charges—Combination of, under one head—Bad in law.

The combination of two alternative charges under one head is bad in law.
King-Emperor v. *Po Thin Gyi*, I.L.R. 7 Ran. 96, followed.
Courts Manual, paragraph 438 (1), referred to.

G. D. Williams for the appellant.

No one for the respondent.

U MYA THEIN, J.—In Criminal Regular Trial No. 1074 of 1961 of the Court of the 1st Additional Magistrate (Special Power), Rangoon, one Tun Kyi and the appellant S. Lingam were tried and charged under section 379/411 of the Penal Code. Tun Kyi pleaded guilty to the charge and was sentenced to suffer 2 (two) years' rigorous imprisonment. The appellant did not plead guilty and gave evidence on oath on his own behalf, but he was also convicted under section 379/411 of the Penal Code and sentenced to suffer four months' rigorous imprisonment. Hence this appeal.

The case for the prosecution is that on 6th September 1961 while Aik Kyu, aged 6, and her younger sister Aik Pee, aged 3, were returning from their school in Oliphant Street to their home in 13th Street they were escorted by tri-shaw pedlar who turned out to be Tun Kyi and were given a lift by him. On arriving at the junction of 13th Street and Canal Street, Tun Kyi stopped the tri-shaw on the pretext that one of the tyres had punctured and asked

* Criminal Appeal No. 452 of 1961 from the order of the 1st Additional Special Power Magistrate, Rangoon, dated the 2nd November 1961 in Criminal Regular Trial No. 1074 of 1961.

H.C. 1960

S. LINGAM v. THE UNION OF BURMA.

U MYA THEIN, J.

the two children to descend from the tri-shaw. Aik Kyu got down from the tri-shaw but before Aik Pee, the the younger girl could get down Tun Kyi snatched the gold-chain from her neck and bolted leaving part of the gold-chain on Aik Pee's body and the tri-shaw bearing No. 5212. On arriving home Aik Kyu (PW 2) reported the matter to her mother Saik Kee (PW 1) who made a report at Lanmadaw police station. It appears that from tri-shaw No. 5212 left on the road by the chain snatcher, the police got the information from the owner of the tri-shaw, a Chettyar, by the name of Champyan that Tun Kyi had hired the tri-shaw on the day of the offence. The police arrested Tun Kyi who admitted his guilt and of selling the broken gold-chain to an Indian for K 35 and the Indian turned out to be the appellant, S. Lingam, a roadside broker.

As mentioned above Tun Kyi pleaded guilty when charged under section 379/411 of the Penal Code whereas the appellant, S. Lingam pleaded, " not guilty " and stated on oath in his defence that he bought the gold-chain from Tun Kyi who informed him that the gold-chain belonged to his wife and is made of " Mogyo " inferior gold. The appellant S. Lingam further stated that he bought the gold-chain without any dishonest intention and having no reason to believe that the gold-chain was stolen property.

The learned Advocate appearing for the appellant contended that the charge under section 379/411 of the Penal Code amounted to alternative charges being combined together in one head and that such a charge is bad in law. The learned Advocate referred me to the case of *King Emperor* v. *Po Thin Gyi* (1), where Maung Ba, J., held that:

> " Alternative charges under two sections of the Penal Code cannot be combined together in one head of charge. If it

(1) I.L.R. 7 Ran. 96.

> is desirable to charge an accused person in the alternative, there must be framed two separate alternative charges. Section 236 of the Criminal Procedure Code applies only where there is a doubt as to the law applicable to a certain set of facts which have been proved."

I am in respectful agreement with the ruling mentioned above and consider that combination of two alternative charges under one head is bad in law. The attention of the trial Magistrate is invited to the direction mentioned in paragraph 438 (1) of the Courts Manual where it is mentioned that, "alternative charges cannot be combined together in one head and that if it is desirable to charge the accused in the alternative two separate alternative charges must be framed."

It is further urged by the learned Advocate for the appellant that there is no evidence on record to show that the appellant had dishonestly received stolen property, *i.e.*, pieces of gold-chain knowing or having reason to believe the same to be stolen property. The learned Advocate submitted that the word, "believe" in section 414 or 411 of the Penal Code is much stronger than the word, "suspect" and referred me to the case of *Empress* v. *Rango Tima'Ji* (1) where it has been held by a Bench of the Bombay High Court that:

> "The word, 'believe' in section 414 of the Indian Penal Code is much stronger than the word, 'suspect', and involves the necessity of showing that the circumstances were such that a reasonable man must have felt convinced in his mind that the properity, with which he was dealing was stolen property. It is not sufficient in such a case to show that the accused person was careless, or that he had reason to suspect that the property was stolen, or that he did not make sufficient enquiry to ascertain whether it had been honestly acquired."

---

(1) I.L.R. 6 Bom. 402.

H.C. 1960

S. LINGAM v. THE UNION OF BURMA.

U MYA THEIN, J.

The principle laid down in the above case has been followed in *Abdul Rahim* v. *Emperor* (1), and in the case of *Archibald George Edgecombe* v. *Emperor* (2) and then again in *Gian Chand* v. *Emperor* (3).

In the present case the appellant is a roadside broker and he bought the gold-chain from Tun Kyi openly in Mogul Street. He was not cross-examined at all and there is no evidence to show that he had reason to believe that the property he was buying was a stolen property. In view of the principle laid down in the cases mentioned above I must accept the contention of the learned Advocate that the conviction of the appellant under section 379/411 of the Penal Code is not sustainable both in law and on the evidence on record.

The appeal is allowed and the appellant is acquitted so far as this case is concerned. The security bond executed by the appellant and his sureties is vacated.

(1) A.I.R. (1927) Nag. 40. (2) A.I.R. (1928) Cal. 264.
(3) A.I.R. (1932) Lah. 434.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN (APPELLANT)

v.

Jan. 3

MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE (RESPONDENT).*

Transfer of Property Act—s. 54—Sale—Price—Essential ingredient of—Acknowledgment of receipt of consideration before Sub-Registrar of Deeds—Can be denied. Duly executed and registered conveyance—Ordinary presumption regarding—Rebuttable—s. 92, Proviso 3, Evidence Act—Registration alone will not convey title.

Price is an essential ingredient in all sales and in the absence thereof the transfer is not a sale.

The contention that the respondent is estopped from denying the representation made to the Sub-Registrar of Deeds that he had received the consideration is untenable.

Le Hu v. *Elahi Bux*, U.B.R. (1897-1901) 400 ; *Ma Me* v. *Maung Sin*, U.B.R. (1897-1901) 544 ; *Sah Lal Chand* v. *Indarjit*, I.L.R. 22 All. 370 (P.C.), followed.

Where a conveyance is duly executed and registered the presumption will, in the absence of circumstances to the contrary, be that the parties intended the title to pass forthwith, and the consideration to be paid. This presumption can be rebutted by evidence showing that it was the intention of the parties that title should not pass until certain conditions are fulfilled. Under the third proviso to s. 92 of the Evidence Act, oral evidence can be admitted as between the parties of a condition precedent attached to the sale.

Mere registration of a conveyance does not necessarily convey title without regard to the intentions of the parties.

Shio Karan Singh v. *Surya Nath Singh and two others*, (1959) B.L.R. (H.C.) 207 ; *Asaram and others* v. *Ludheshwar and others*, A.I.R. (1938) Nag. 335 (F.B.), followed.

Maung Maung for the appellant.

Aung Min (1) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This appeal arises out of Civil Regular Suit No. 1548 of 1955 of the Rangoon City Civil Court wherein the respondent sued the appellant for

* Civil 1st Appeal No. 66 of 1960 against the decree of the 2nd Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 7th September 1960, in Civil Regular Suit No. 1548 of 1955.

H.C. 1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN *v.* MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE

U KYAW ZAN U, J.

cansellation of the registered sale deed, dated 11th April 1955 (Exhibit 1) executed by him in favour of the appellant, and for declaration that the latter has no right, title and interest in the property, namely, the house and its site being No. 56, 120th Street, Rangoon, alleging that this sale made without consideration one day before their marriage was a *benami* or a sham transaction with a condition precedent agreed upon between the parties that the respondent would remain the owner until his death so that the children of the respondent by his previous marriage would not claim any share in the said properties after his death against the appellant whom he had paid K 300 as dower or consideration for the marriage. The burden of proof was undoubtedly on the respondent. The couple parted about 9 days after the marriage. The respondent further alleged that he had to file the suit as the appellant was threatening to negotiate a sale of the suit properties after she had left him of her own free will. The parties are Muslims. The appellant denied the receipt of the dower and stated that the sale was in consideration of K 3,000 as mentioned in the deed and it was neither a *benami* nor a sham transaction. She also denied that she left him of her own free will but he himself made her leave for her brother's house on the pretext that the police were raiding the house and later sent some of her personal belongings to her. After hearing the evidence on the following five issues the trial Court exercising its discretion decreed the suit with half the costs :—

1. Whether the deed of transfer relating to the subject matter of the suit has the effect of transferring any interest to the defendant ?
2. Whether the plaintiff executed the suit instrument without consideration as alleged in paragraph 2 of the plaint ?

3. Is the deed of sale invalid and of no effect ?
4. Was there any condition precedent as alleged in paragraph 3 of the plaint ?
5. To what relief if any is the plaintiff entitled ?

The second issue loomed very large in the trial Court which disbelieved the passing of the consideration, and relying upon the evidence of Subhani (PW 1) and Zulfeiker Khan (PW 5) held that there was an understanding that the respondent should remain the owner of the suit properties until his death, and that the deed does not make any transfer of the right, title and interest to the appellant.

The learned Advocate for the appellant submitted that the respondent is estopped from denying the representation made to the Sub-Registrar of Deeds before whom he admitted the receipt of consideration and contended that the two witnesses on whom reliance was placed by the trial Court are not worthy of any credit inasmuch as they were not present at the time and that their evidence is full of material discrepancies and improbabilities.

Under section 54 of the Transfer of Property Act, sale is a transfer of ownership in exchange for a price paid. In exchanging for a price paid there must be a transfer of ownership which means transfer of right, title and interest in full and permanently. Therefore a sham transaction, not intended to pass ownership, is not a sale. It depends upon the intention of the parties and this again must be ascertained from the facts and circumstances of the particular case notwithstanding the fact that the deed is styled as a sale deed. Price is an essential ingredient in all sales and in the absence thereof the transfer is not a sale. The submission of the learned Advocate for the appellant that the respondent is estopped from denying the representation made to the Sub-Registrar of Deeds that he had received the consideration is untenable in view

1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN
v.
MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE

U KYAW ZAN U, J.

of the decision in *Le Hu* v. *Elahi Bux* (1) which held that notwithstanding an admission in a sale deed that the consideration had been received, it was open to the vendor to prove that no consideration had actually been paid. [*Ma Me* v. *Maung Sin* (2); *Sah Lal Chand* v. *Indarjit* (3).]

Where a conveyance is duly executed and registered the presumption will, in the absence of circumstances to the contrary, be that the parties intended the title to pass forthwith, and the consideration to be paid. This presumption can be rebutted by evidence showing that it was the intention of the parties that title should not pass until certain conditions are fulfilled. Under the third proviso to section 92 of the Evidence Act, oral evidence can be admitted as between the parties of a condition precedent attached to the sale. It follows that mere registration of a conveyance does not necessarily convey title without regard to the intentions of the parties. In *Shio Karan Singh* v. *Surya Nath Singh and two others* (4) it was held that evidence is admissible in proof of the fictitious nature of the sale deed. [See also *Asaram and others* v. *Ludheshwar and others* (5)]. The sale deed (Exhibit 1) is in the usual printed form and though the respondent and the appellant are shown as vendor and purchaser respectively in the recitals, the respondent is described wrongly as purchaser in the parts relating to receipt of consideration, *habendum* and in the covenant for further assurances.

Ma Fadi (DW 1), sister-in-law of the appellant and who lives with the latter was the only attesting witness to the sale deed. Supporting the appellant she deposed that the purchase money of K 3,000 was paid by the appellant to the respondent in the registration office. The

(1) U.B.R. (1897-1901) 400.
(2) U.B.R. (1897-1901) 544.
(3) I.L.R. 22, All. 370 (p.c.)
(4)(1959) B.L.R. 207 (H.C.).
(5) A.I.R. (1938) Nag. 335 (F.B.)

H.C.
1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN
v.
MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE

U KYAW ZAN U, J.

appellant's evidence was that the Sub-Registrar of Deeds asked the respondent whether he had received the consideration three times and he replied three times in the affirmative but her witness said nothing about it. The remark noted on her deposition by the trial Judge shows the appellant even prompted her witness to say so. The appellant deposed that she lived together with the respondent for only 9 days after their marriage. Though she stated in her plaint that she never received her dower, she deposed that the dower of K 300 was received in cash. She denied the correctness of the plaint. It is hard to believe this woman. She denied that her father asked the respondent to transfer the suit properties to her before the marriage but her father was not cited as her witness to disprove the allegations made by the respondent who is her second husband. Hashim (deceased), a dyer in a factory was her first husband on whose death she was left with some jewelleries weighing about 20 ticals of gold. She said Hashim was ill for a long time and she incurred so much expenses on his medical treatment and funeral that she had only about K 500 left when he died. According to her, negotiation for the marriage was made a month before the alleged sale of the suit properties and she contracted at the same time to buy the suit properties from the respondent for K 3,000. It sounds rather very unnatural for a bride to contract to buy a property from a husband-to-be when negotiation for the marriage was in progress. She could have waited a day longer and coaxed him to execute a deed of gift in her favour. The suit properties were purchased in 1954 by the respondent for K 5,900 as per registered sale deed (Exhibit ∞), and it is rather questionable why the same properties were sold at a very low price, especially when the prices of immoveable properties have risen much higher during the last few years. She admitted she

H.C. 1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN *v.* MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE

U KYAW ZAN U, J.

was not given the title deeds of the suit properties including the lease deed of the suit land and the fire insurance policy (Exhibits ๑ and ๐), but somehow she managed to get another copy of the lease deed with an endorsement by the Rangoon Development Trust transferring the land from the respondent to her based on the sale deed (Exhibit 1) without, it seems, making an inquiry or calling upon the respondent to surrender the first lease deed (Exhibit 2) which was still with the respondent, who stated that he never received any notice of the transfer. The endorsement was made about four months before the institution of the suit, which was filed about eight months after the execution of this deed (Exhibit 1). This shows she was not given the complete title to the suit properties. She said she knew she had to get these title deeds from the respondent but she never got them. Her only witness is her sister-in-law whose evidence is not helpful to her. Reading her evidence, I am rather inclined to hold that she was not so financially sound to pay K 3,000 for the suit properties and considered in the light of the attendant circumstances, the alleged sale was merely a sham transaction as held by the trial Court.

The respondent, on the other hand, deposed that he even got the blue print (Exhibit ๑) prepared by an engineer to make the suit building a double-storeyed building. He stated that the appellant was so poor that he had to write and send a telegram (Exhibit ๐๐) to her Mother at Moulmein to come over to Rangoon to witness the marriage. He said he paid K 100 for the passage. The appellant did not deny this. He further stated that the appellant has taken a third husband at Moulmein, and admitted that he, on his part, was also sued for maintenance for the child by his second wife with whom he had lived for over a month only. He married his first wife about 7 years ago and had three children. The

appellant is his third wife. He said he was very anxious to take the appellant as his wife so he executed the sale deed (Exhibit 1) as asked by her father without any consideration. It is true that the Municipal tax and ground rent receipts came out in the name of the appellant. He said his payment of Municipal taxes was not accepted by the Corporation. But mere assessment in the name of the appellant does not confer any title on her. The object of mutation in revenue papers is to bring the revenue records up-to-date and an entry in her favour is obviously not essential to the perfection of her title. Though the Development Trust lease deed in favour of the respondent (Exhibit ๑) was retained by him, the appellant managed to get another lease deed (Exhibit 6) from the Trust in respect of the same properties by virtue of the sale deed (Exhibit 1). It is apparent that the Trust never asked for the surrender of the first lease deed. Subhani (PW 1) is a street barber but reading his evidence I find that he was not a free man and his evidence was not given voluntarily for he has admitted that before he gave evidence he and Zulfeiker Khan (PW 5) had to affirm an affidavit for the respondent in connection with the suit containing the evidence he gave before the Court. He said the respondent brought the affidavit already written and he had to sign it affirming that the contents were true. This witness said that the respondent and Zulfeiker Khan put their heads together to file the suit against the appellant. He could not say anything about the consideration. Zulfeiker Khan denied that he had to sign and affirm an affidavit. Either he or Subhani must have lied. According to him, the respondent is his benefactor who gave donations towards his school. He and Subhani were the go-betweens and they both supported the respondent that the suit properties were transferred in the name of the appellant on condition that they would be hers

H.C. 1962

SAFOORA BI BI (*alias*) MA MYA THAN *v.* MAUNG KHIN NYUNT (*alias*) A. J. SHIRAZEE

U KYAW ZAN U, J.

absolutely only after the death of the respondent at the suggestion of the father of the appellant. This witness is in charge of an orphanage and is living on the rents amounting to about K 150 a month received from the tenants of the buildings owned by the orphanage. He too knew nothing about the consideration. Abdul Latiff (PW 4) gave evidence to show that the appellant was left a poor widow when her first husband Hashim died and had not enough money to defray the expenses of his funeral even. The appellant had nothing to say against this witness who, according to her, is a *lugyi* of the Mosque. The evidence of Subhani and Zulfeiker Khan appear to be tutored evidence. Evidence must therefore be gathered from other witnesses and from the admitted circumstances and resulting probabilities to come to a decision. U San Tin (PW 2), Assistant Assessor of the Rangoon Corporation was of the opinion that the suit properties would be worth about K 9,000 now. Considering this evidence and the price paid by the respondent as per Exhibit "ဝ" when he purchased the properties it cannot be denied that the alleged consideration paid by the appellant is very low indeed. Ahmed (PW 3) knows the appellant and according to him the appellant was not financially sound at the time of the marriage. He said she had once told him that she would marry a man if he could feed and maintain her.

Now, considering the evidence as a whole I am rather inclined to agree with the trial Court that the respondent wanting to take the appellant as his wife, executed the sale deed (Exhibit 1) paying the registration fees himself as admitted by the appellant herself without any consideration, and married her the next day giving her an impression that the properties would be hers after his death. It appears both the parties had bad ulterior motives. The respondent wanted the appellant as his wife

cheaply and the latter wanted his properties but not his person. When the price is not paid a registrered conveyance does not effect the sale of immoveable properties as defined in section 54 of the Transfer of Property Act. *Ex facie* the title passes on the execution and the registration of a sale deed though the purchase money may remain wholly or partly unpaid. But when there is no consideration at all the case is different. The authorities cited by the learned Advocate for the appellant were those cases where there were payments of purchase monies wholly or in part and the question was when did the title pass to the purchaser. The present case is on different footing. Without consideration the ownership does not pass and the sale is not a completed sale. In the instant case the respondent never divested himself of the ownership. Under the facts and circumstances obtaining in the case, I see no cogent reason for disturbing the discretion exercised by the trial Court.

In the result the appeal fails and is dismissed with costs: Advocate fee K 180.

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Yan Aung, C.J. and U San Maung, J.

H.C. 1962 — *Feb.* 1

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON (APPLICANT)

v.

U TIN MAUNG (RESPONDENT).*

Court Fees Act—s.7 (xi) (cc)—Suit for ejectment against tenant holding over—Court fee and jurisdiction in accordance with—Union Judiciary Act—s.5—Value for purpose of appeal—Value of loss or detriment.

The position of a person who continues to occupy a building or part of a building after the permit granted to him under section 12 of the Urban Rent Control Act has ceased to be in force is analogous to, though not the same, as, that of a tenant holding over after the termination of his tenancy. Therefore, a suit for ejectment of such a person should be valued for the purpose of Court fees and jurisdiction according to the amount of rent payable for the year next before the date of presentation of the plaint—*vide* s. 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act.

Mrs. D.M. Singer v. *The Controller of Rents and three others*, (1949) B.L.R. (SC) 143, followed.

Vithaldas v. *Gulam Ahmed and another*, A.I.R. (1927) Nag. 156; *Chhabba Ram* v. *Nathus Ram*, A.I.R. (1941) Lah. 39 referred to.

The value for the purpose of appeal under section 5 of the Union Judiciary Act must be the value of the loss or detriment suffered by the applicant for not being able to obtain possession of the premises in suit.

T.M. Kasiviswanathan Chettyar v. *P.L.C.M.C.T.K. Krishnappa Chettyar*, C.M.A. No. 10 of (1949) of High Court; *Mrs. Constance M. Writer* v. *A.M. Khan*, (1950) B.L.R (H.C.) 65; *Chan Kin Gwan* v. *Wong Khai Phoon* (1959) B.L.R. (H.C.) 294, referred to.

Kastur Bhai Manibhai Nagarseth and others v. *Hiralal D. Nanavati*, A.I.R. (1923) Bom. 23 (1); *Krishnabai* v. *Framroze Edulji Dinshaw and another*, 56 Bom. 526, dissented from.

Khoo and *Than Aung* for the applicant.

Aung Min (1) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by the Incorporated British and Foreign Bible Society, who was the appellant in Civil First Appeal No. 3 of 1959, for a

* Civil Misc. Application No. 26 of 1961 for a certificate under S. 5 of the Union Judiciary Act.

H.C. 1962

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON v. U TIN MAUNG.

U SAN MAUNG, J.

certificate under section 5 of the Union Judiciary Act for the purpose of further appeal to the Supreme Court against the judgment and decree of the Appellate Bench confirming the judgment and decree of the Original Side of this Court in Civil Regular Suit No. 149 of 1957, in which the Society was the plaintiff.

In the suit mentioned above, the plaintiff Society sued the defendant-respondent U Tin Maung for his ejectment from the northern room of the ground-floor of a four storeyed building known as No. 262, Sule Pagoda Road, Rangoon, on the ground that the defendant was a statutory tenant of the premises on account of a permit having been granted to him under section 12 (*1*) of the Urban Rent Control Act and that the defendant refused to vacate although more than three months had elapsed since the date of the Ministry of Public Works Notification No. 37, dated the 6th October 1955, whereby the President of the Union of Burma had ordered that the City of Rangoon be exempted from the provisions of sections 12 and 14A of the Urban Rent Control Act, 1948. It is common ground that the suit was filed only on the 28th November 1957 and that in the meantime the Society had been demanding standard rent and receiving the same from the defendant for several months after the permit granted to the defendant under section 12 of the Urban Rent Control Act ceased to be in force. The defendant U Tin Maung, who admitted that the Society was the owner of the premises in question and that he was a statutory tenant of the Society, contended by his written statement that subsequently he became a tenant of the plaintiff in view of the demand for and payment of rent. The contention of the defendant was accepted by the learned Judge on the Original Side (U Mya Thein, J.), who dismissed the Society's suit. On appeal, the Appellate Bench consisting of U San Maung and U Thaung Sein, JJ., held that the

H.C. 1962

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON v. U TIN MAUNG.

U SAN MAUNG, J.

conclusion arrived at by the learned Judge on the Original Side that the presumption arising from the demand for the rent and acceptance thereof had in no way been rebutted, dismissed the Society's appeal.

Hence the present application for a certificate under section 5 of the Union Judiciary Act.

Now, the plaintiff Society had valued the suit both for the purposes of Court fees and jurisdiction at K 14,750, which was the value of the premises occupied by the defendant. By this value the Society evidently meant the actual market value of the premises occupied by the defendant, being the northern portion of a four-storeyed building. The defendant contended that the suit had been wrongly valued and that the plaintiff had paid Court fees in excess of what was lawfully due. An issue was framed but the learned Judge on the Original Side did not answer it, on the ground that the plaintiff's suit was bound to be dismissed in any case in view of his answer to the question, whether or not the defendant remained a tenant of the plaintiff.

The question now for consideration is whether the amount or value of the subject-matter of the dispute in the Court of first instance and still in dispute on appeal was and is not less than K 10,000, *vide* clause (*b*) of the section 5 of the Union Judiciary Act.

In the suit under appeal, the title was not in dispute and the only question for determination was whether or not the defendant was tenant of the plaintiff at the date of the suit. In *Mrs. D. M. Singer* v. *The Controller of Rents and three others* (1) the Supreme Court held that a person who is permitted under section 12 of the Urban Rent Control Act to occupy any premises, is a "tenant" within the meaning of the Urban Rent Control Act.

(1) (1949) B.L.R. 143.

Therefore, the position of a person who continues to occupy a building or part of a building after the permit granted to him under section 12 of the Urban Rent Control Act has ceased to be in force is analogous, though not the same, as that of a tenant holding over after the termination of his tenancy. Therefore, a suit for ejectment of such a person should, in our opinion, be valued for the purpose of Court fees and jurisdiction according to the amount of rent payable for the year next before the date of the presentation of the plaint, *vide* section 7 (*xi*) (*cc*) of the Court Fees Act.

In *Vithaldas* v. *Gulam Ahmad and another* (1) it was held by a Bench of the Judicial Commissioner's Court of Nagpur, that " although a tenant or a tenant holding over is a trespasser and not a tenant of any one kind after he has refused to comply with a proper notice to quit, the claim in a suit for ejectment of such a tenant must be regarded with reference to the facts existing when the cause of action accrued and not to the state of things when the suit was filed and that up to the moment he gives rise to a cause of action by refusing to quit on demand, a tenant is still a tenant, and that is the point of time to which the suit for his ejectment in consequence of that refusal must be referred." This decision was approved by the Lahore High Court in *Chhabba Ram* v. *Nathus Ram* (2).

In the case now under consideration, the position being that the defendant was a statutory tenant on the date when the permit granted to him under section 12 of the Urban Rent Control Act ceased to be in force as he did not vacate when he should have done, the suit for his ejectment should be on the basis that he was a tenant or a tenant holding over within the ambit of section 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act. However, as pointed out by a

(1) A.I.R. (1927) Nag. 156. (2) A.I.R. (1941) Lah. 39.

H.C. 1962

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON v. U TIN MAUNG.

U SAN MAUNG, J.

Bench of this Court in *P.L.M.C.T.M. Kasiviswanathan Chettyar* v. *P.L.M.C.T.K. Krishnappa Chettyar* (1) although the valuation for the purpose of Court fees and jurisdiction is under section 7 (xi) (*cc*) of the Court Fees Act, and that section read with section 8 of the Suit Valuation Act, it is still open to the applicant to contend and prove that the value of the subject-matter of the dispute, namely, the tenancy of the suit premises, is worth more than K 10,000. Now, in *P.L.M.C.T.M. Kasiviswanathan Chettyar* v. *P.L.M.C.T.K. Krishnappa Chettyar* (1) where the dispute between the parties was regarding the right of way over a lane beside the defendant's part of a building and across that part through the doors in the western wall, it was held that the value of the property to which the alleged right of way related was irrelevant and that it was the value of the loss or detriment which the applicant had suffered which must be looked at for the purpose of assessing the value of the subject-matter in dispute. In the case of *Mrs. Constance M. Writer* v. *A. M. Khan* (2) it was held that where there was no dispute about the ownership a house and the dispute related only to the question whether the tenancy could be split and the respondent ejected from the house, the decree did not involve directly or indirectly some claim or question respecting property of the value of Rs. 10,000 or more under section 5 (*c*) of the Union Judiciary Act even though the value of the house was Rs. 40,000. In *Chan Kim Gwan* v. *Wong Khai Phoon* (3) it was held that in suits for the ejectment of a tenant or tenants holding over after the termination of the tenancy, it is the value of the loss or detriment which the applicant had suffered and not the market value of the premises, which should be looked at for the purpose of a certificate under section 5 (*c*) of the Union Judiciary Act.

(1) Civil Misc. Application No. 10 of 1949 of High Court.
(2) (1950) B.L.R. 65 (3) (1959) B.L.R. 294.

H.C. 1962

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON v. U TIN MAUNG.

U SAN MAUNG, J.

The learned Advocate for the applicant has invited our attention to the case of *Kastur Bhai Manibhai Nagarseth and others* v. *Hiralal D. Nanavati* (1). There, it was held that where in an ejectment suit it was found that the monthly rent of the premises was Rs. 275 so that the capitalised value at 20 years' purchase would be over Rs. 10,000, a certificate to appeal to the Privy Council must be granted. However, with due respect, we do not understand how the learned Judge came to the conclusion that for the purpose of appeal to the Privy Council the monthly rent should be capitalised at twenty years' purchase. In *Krishnabai* v. *Framroz Edulji Dinshaw and another* (2) the facts are that a Hindu widow obtained a decree against the executor of her husband's will, by which, *inter alia*, she became entitled to reside in a portion of a bungalow belonging to her husband's estate. The decree further declared that in case it became necessary for the executors to sell the said bungalow or in case the same was not available for the widow's residence, the executors should pay to her a sum of Rs. 400 a month in lieu of her residence. Shortly after the decree, the executors accepted an offer for the purchase of the bungalow and thereafter called upon the widow to vacate the bungalow, offering to pay her Rs. 400 a month instead. On her failure to do so, they applied to the Court for an order directing the widow to vacate. The Court of the first instance refused to make the order but on appeal this order was reversed and the widow was directed to vacate the bungalow. The widow having applied for leave to appeal to the Privy Council, it was held that the value of the subject-matter of the appeal was really the value of the premises which the widow was required to vacate and that, therefore, as the bungalow was worth over

(1) A.I.R. (1923) Bom. 23 (1). (2) 56 Bom. 526.

H.C. 1962

THE INCORPORATED BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY ASSOCIATION, RANGOON v. U TIN MAUNG.

U SAN MAUNG, J.

Rs. 10,000, a certificate for leave to appeal to the Privy Council should be granted.

The decision of the Bombay High Court is undoubtedly in favour of the applicant. However, for reasons which we have already given above, we are of the opinion that the value for the purpose of appeal must be the value of the loss or detriment suffered by the Society for not being able to obtain possession of the northern portion of the ground-floor of its building.

It has not been proved that this loss or detriment is of the value of K 10,000. If the Society can obtain a premium from a prospective tenant for the right to occupy the premises the amount of premium may well determine the value of loss or detriment to the Society for failure to obtain possession of its premises. If, owing to provisions of section 10 of the Urban Rent Control Act, 1948, it was unlawful for the Society to require payment of any premium and therefore it will not be possible to determine the loss or detriment to the Society by that method, recourse can undoubtedly be had to provisions of section 6 of the Union Judiciary Act for special leave to appeal.

For these reasons, the application fails and is dismissed with costs. Advocate's fees being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CRIMINAL.

Before U San Maung and U Thaung Sein, JJ.

H.C. 1962

Jan. 31

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) (APPLICANT)

v.

M. V. GADHIA AND TWO OTHERS (RESPONDENT).*

Hindu law—Polygamy permitted under Hindu Marriage Act (Indian Act No. 25 of 1955)—Cannot have effect on Hindus in Burma— When may be recognized. Bigamy in India—Hindu, who is a citizen of Union of Burma and an Indian citizen—Cannot be prosecuted in Burma for—Contempt of Courts Act— Ss. 2 and 3— What does not amount to offence under.

Hindu law as recognized by the Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decisions of the Courts. According to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Hindu law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by S. 17 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature it cannot *per se* have any effect on the Hindus in Burma. It may be recognized, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom having the force of law.

Tan Ma Shwe Zin v. *Koo Soo Chong*, (1939) R.L.R. 548, followed.

Ramadhar Kent v. *Ratipal Ahir*, (1958) B.L.R. (HC) 11, overruled.

A Hindu who is a citizen of the Union of Burma cannot be prosecuted in this country, under S. 495 of the Penal Code for alleged bigamous marriage which he had contracted in India and an Indian citizen cannot under any circumstances be tried in Burma for an offence under S. 495 of the Penal Code, which was committed in India.

By saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondent have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged offences of cheating and criminal breach of trust as to constitute an offence punishable under Ss. 2 and 3 of the Contempt of Courts Act.

King-Emperor v. *Ma Tin Saw and one*, 6 Ran. 39, referred to.

P. Mya Maung for the applicant.

Aung Min (2) for the respondents.

* Criminal Misc. Application No. 18 of 1960.

H.C. 1962

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M.V. GADHIA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Miscellaneous Case No. 40 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, the applicant Chhaganlal Lavji Kotak, asked the learned Magistrate to move the High Court to take action under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act, against the respondents Manilal Valabhji Gadhia, Santilal Keshavji Shingala and Chandulal Hansraj Thakker. His case was that on the 19th April 1960 Lilavanti, wife of his son Kishorlal, filed a direct complaint in the Court of the 5th Additional Magistrate and in pursuance thereof process was issued against him, his son Kishorlal and his wife Mrs. Narmada Kotak under sections 406, 420 and 495/109 of the Penal Code in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960. On the 22nd March 1960, *i.e.*, about a month before Lilavanti's complaint, a vernacular paper, namely "Daily Prachi Prakash" published a resolution dated the 16th March 1960 purported to have been signed by the 1st respondent Manilal Valabhji Gadhia as President and the 2nd respondent Shantilal Keshavji Shingala as Honorary Joint Secretary of the Shree Rangoon Samasat Lohana Marajan. In that resolution it is alleged that the applicant's son Kishorlal contracted a second marriage in India, with one Miss Champa when his marriage to Lilavanti was still subsisting, and that Kishorlal's marriage had the consent of his parents. A social boycott of Kishorlal and his family was urged therein.

After the institution of the case by Lilavanti, handbills purported to have been signed by the 1st respondent Manilal Valabhji Gadhia were distributed calling attention to the resolution which had been passed and informing the members of the community that copies of the resolution had been sent to India. Volunteers for the distribution of the handbills in Burma were also called for. The applicant therefore contends that the action of the respondents tended to prejudice the trial of the case

against him, his wife and his son and that action should be taken against them under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act; the 3rd respondent being the editor of the " Daily Prachi Prakash " where the handbills had been printed for circulation.

In consequence of the applicant Chhaganlal Lavji Kotak's application, the 5th Additional Magistrate made an enquiry into the matter for necessary action under the Contempt of Courts Act.

Now, the complaint by Lilavanti against Kishorlal C. Kotak, his father Chhaganlal Lavji Kotak and his mother Mrs. Narmada Kotak, which was dealt with by the learned 5th Additional Magistrate in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960 was for action against the accused persons under sections 406 and 420 of the Penal Code and abetment thereof, though Lilavanti incidentally mentioned in paragraph 8 of her complaint that the 1st accused Kishorlal C. Kotak, her husband, by contracting a bigamous marriage in India had committed an offence punishable under section 495 of the Penal Code. That Lilavanti was only taking action against the three accused persons under sections 406 and 420 of the Penal Code is clear from paragraph 12 of her complaint. Nevertheless, the learned 5th Additional Magistrate, after the examination of Lilavanti on oath ordered non-bailable warrant to be issued against accused Kishorlal C. Kotak under sections 406, 420 and 495 of the Penal Code and against the two other accused under sections 406, 420 and 495 read with section 109 of the Penal Code. It is for this reasons that the applicant Chhaganlal Lavji Kotak contends that the publication of the resolution constituted contempt of Court inasmuch as the authors of the resolution had taken it as established that Kishorlal C. Kotak had committed an offence punishable under section 495 of the Penal Code

H.C. 1962

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M.V. GADHIA AND TWO OTHERS

U SAN MAUNG, J.

and that the other two accused, his parents, had committed the offence of abetment thereof.

Now, if the three accused persons had been properly prosecuted for offences under section 495 of the Penal Code and under sections 495/109 of the Penal Code, the three respondents in the case will be guilty of contempt of Court by publishing a resolution to the effect that the accused persons were guilty of the offence for which they were standing trial. In this connection, it is only necessary to refer to the case of *King-Emperor* v. *Ma Tin Saw and one* (1) where it was held that :

> " The publication of comments on a case which is pending trial in a Court amounts to contempt of Court if the comments are such as are likely to prejudice the administration of justice in the case. A printer cannot escape liability imposed on him by law . . . . "

However, in the case now under consideration the Magistrate who issued processes against Kishorlal C. Kotak and his parents, Chhaganlal Lavji Kotak and Mrs. Narmada Kotak, had clearly overlooked the provisions of section 198 of the Criminal Procedure Code which enacts that no Court shall take cognizance of an offence falling under section 495 of the Penal Code, except upon a complaint made by the person aggrieved. Lilavanti had in fact never intended to prosecute her husband and his parents in Burma for the offence which her husband had allegedly committed in India.

Next, it is clear that no action can be taken against Kishorlal C. Kotak for his alleged bigamous marriage in India. No doubt, section 3 of the Penal Code enacts that any person liable, by any law in force in the Union of Burma, to be tried for an offence committed beyond the limits of the Union of Burma, shall be dealt with according

(1) 6 Ran. 39.

to the provisions of this Code for any act committed beyond the Union of Burma in the same manner as if such act had been committed within the Union of Burma.

However, this section is limited in its operation by section 188 of the Criminal Procedure Code which runs:

> "When a citizen of the Union of Burma commits an offence at any place without and beyond the limits of the Union of Burma, he may be dealt with in respect of such offence as if it had been committed at any place within the Union of Burma at which he may be found."

It is not clear from the proceedings whether Kishorlal C. Kotak is a citizen of the Union of Burma. Assuming that he is a Burmese citizen, he can only be tried for his alleged bigamous marriage in India, if bigamy is an offence amongst the Hindus residing in the Union of Burma.

Now, section 13 (*1*) of the Burma Laws Act is in the following terms:

> "13. (1) Where in any suit or other proceeding in the Union of Burma it is necessary for the Court to decide any question regarding succession, inheritance, marriage or caste, or any religious usage or institution,—
>
> (*a*) the Buddhist law in cases where the parties are Buddhists,
>
> (*b*) the Mohammadan law in cases where the parties are Mohammadans and
>
> (*c*) the Hindu law in cases where the parties are Hindus,
>
> shall form the rule of decision, except in so far as such law has by enactment been altered or abolished, or is opposed to any custom having the force of law. . . ."

Regarding the meaning of the words "Hindu law", and "Mohammadan law" occurring in this section, the Privy Council has in the case of *Tan Ma Shwe Zin* v. *Koo Soo Chong* (1) observed as follows:

> ". . . . The law which is described in the statute as 'the Buddhist law' is like the Hindu and Mohammadan law

(1) (1939), R.L.R., 548 at 563 and 567.

H.C. 1962

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M.V. GADHIA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

intended to be applied by the Court as a law known to the Court, and administered by the Court of its own skill and competence. . . . It cannot be confounded or identified with a foreign law which has to be proved as a matter of fact in each case by the appropriate evidence."

As to what extent and on what condition the custom of a person in his country of origin may be recognized by Courts in this country, the Privy Council had this to say :

". . . As observed by Sir Lawrence Jenkins delivering the judgment of the Board in a case under the very similar provision of section 16 of the Madras Civil Courts Act (III of 1873). 'In India custom plays a large part in modifying the ordinary law [*Mohammad Ibrahim Rowther* v. *Sheik Ibrahim Rowther* (1)]. The importance of *kulachar* or family custom in the case of Hindus has given rise to a line of decisions by British Indian Courts applicable to migrating families. Some of these have already been mentioned in this judgment and *Mailathi Anni* v. *Subbaraya Mudaliar* (2) may be added as an instance of migration from without into British India. There are, moreover, cases of Hindu converts to Islam where it has been held that Hindu law 'had been engrafted as a custom on the Mohammadan law' (*per* Lord Dunedin in *Khatubai* v. *Mahomed Haji Abu* (3) and the effect of migration as to these was considered by the Board in *Abdurahim* v. *Halimabai* (4). Such matters require special consideration of the individual facts of each case as well as of the nature and character of the laws or usages of the country of origin."

Therefore, Hindu law as recognized by the Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decisions of the Courts. According to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Hindu law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by section

(1) I.L.R. 45 Mad. 308, 314.
(2) I.L.R. 24. Mad. 650.
(3) (1922) L.R. 50, I.A., 108 at 112.
(4) (1915) L.R. 43, I.A. 35, 41.

17 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature it cannot *per se* have any effect on the Hindus in Burma. It may only be recognized, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom having the force of law.

In this connection, our attention has been drawn to the observation of U Aung Khine, J. in *Ramadhar Keot* v. *Ratipal Ahir* (1). There it was held that :

> "The Indian Legislature is a competent authority to pass Acts relating to Hindu Law and it is to Indian Legislature that all Hindus must look for their protection in respect of cases coming within the sphere of their personal law."

If by that observation the learned Judge means to say that the Acts of the Indian Legislature apply *per se* to alter or modify the personal law relating to Hindus in Burma, we must with the greatest respect decline to subscribe to such a view.

Therefore, even assuming that Kishorlal C. Kotak is a citizen of the Union of Burma, he cannot be prosecuted in this country, under section 495 of the Penal Code for the alleged bigamous marriage which he had contracted in India.

Needless to say, that if Kishorlal C. Kotak is an Indian citizen he cannot under any circumstance be tried in Burma for the alleged offence under section 495 of the Penal Code, which was committed in India.

---

(1) (1958) B.L.R., 11

H.C. 1962

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M.V. GADHIA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

Consequently, although Kishorlal C. Kotak may be ostensibly under trial in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, for an offence under section 495 of the Penal Code he is not properly so. The publication of the resolution dated the 16th March 1960 cannot therefore in any way prejudice his trial.

Realising that this ground is baseless, the learned Advocate for the applicant Chhaganlal Laviji Kotak has sought to contend that the publishing of the resolution dated the 16th March 1960 has tended to prejudice the trial of the case against him, his wife and his son for the alleged offences under sections 406 and 420 of the Penal Code. In this connection, he has relied upon the case of *Subrahmanyan* (1). There it was held that " it may amount to contempt of Court by abusing parties who are concerned in causes there, or in prejudicing mankind against a party before the cause is heard, and that any publication which is calculated to poison the minds of jurors, intimidate witnesses or parties or to create an atmosphere in which the administration of justice would be difficult or impossible, amounts to contempt."

It is contended on behalf of the applicant that by advocating social boycott of the applicant and his family the respondents had prejudiced mankind against him and his family so that they can hardly hope to get a fair trial for the alleged offences under sections 406 and 420 of the Penal Code. In our opinion, by saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondents have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged offences of cheating and criminal breach of trust. The cheating alleged was that the applicant and his family had induced Lilavanti by false promises that Kishorlal C.

(1) A.I.R. 1943), Lah. 329 (FB)

H.C.
1962

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M.V. GADHIA AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

Kotak will settle down in Burma, to consent to her marriage to him. The criminal breach of trust alleged is that they would not return the jewellery entrusted to them by her. These transactions are, however, distinct from that mentioned in the offending resolution.

For these reasons, we do not consider that any action should be taken against the respondents under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act.

Let these proceedings be closed.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Yan Aung, C.J. and U Thaung Sein, J.

H.C. 1962

Mar. 13

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

U TUN TIN (RESPONDENT).*

Contempt of Courts Act—s. 2—Powers of High Court—Constitution—s. 148—High Court, a Court of Record—Helping friend—To be within limits and not detrimental to the interest of administration of justice.

Under s. 2 of the Contempt of Courts Act (Act XII of 1926) the High Court is empowered to have and exercise the same jurisdiction, powers and authority, in accordance with the same procedure and practice, in respect of contempt of Courts subordinate to it as it has and exercises in respect of contempts of itself. The power of the High Court itself to take action for contempt is derived from the fact that under s. 148 of the Constitution of the Union of Burma High Court is a Court of Record.

The Union of Burma v. *U Htoon Pe*, (1958) B.L.R. (H.C.) 50, referred to.

A person must help within proper limits and must not overstep the limits by resorting to a course detrimental to the interest of administration of justice even though he claims to have acted from a desire to help a friend in difficulty.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the applicant.

Thakin Chit for the respondent.

U YAN AUNG, C.J.—The essential facts that give rise to the above case can be briefly stated. The then Presiding Officer of the Township Magistrate's Court, Minhla, had before him for disposal a criminal case, being Criminal Regular Trial No. 10 of 1961 of the said Court. It is in connection with the said criminal case that the respondent above-named paid two visits to the house of the Township Magistrate. At the first visit the respondent sought to influence the Magistrate by making a request to give a decision in the said criminal case in favour of the accused. This visit took place during the pendency

* Criminal Misc. Application No. 20 of 1961. Application under s. 3 of the Contempt of Courts Act, arising out of Criminal Regular Trial No. 10 of 1961 of the Township Magistrate, Minhla.

of the criminal case. At the second visit the respondent expressed his resentment against the Magistrate for his decision in convicting the accused. The learned Magistrate very properly submitted a report to the High Court about the conduct of the respondent. Under section 2 of the Contempt of Courts Act (Act No. XII of 1926) the High Court is empowered to have and exercise the same jurisdiction, powers and authority, in accordance with the same procedure and practice, in respect of contempts of Courts subordinate to it as it has and exercises in respect of contempts of itself. The power of the High Court itself to take action for contempt is derived from the fact that under section 148 of the Constitution of the Union of Burma High Court is a Court of Record. The power of the High Court, as a Court of Record, to take action for contempt is referred to in a recent decision of the High Court in the case of *The Union of Burma* v. *U Htoon Pe* (1). It says:

> "That the High Courts in India and Burma even before their independence have power to punish summarily contempt of court as against them or their Judges as Superior Courts of Record and that such powers have been exercised in their inherent jurisdiction, by virtue of their being Courts of Record established by letters Patent, following the Common Law of England and not in exercise of prerogatives on behalf of the King as King's Judges.
>
> Section 30 of the Union Judiciary Act clearly perpetuates the inherent powers of the previous High Court to deal in contempt in the present High Court as a Court of Record."

The High Court therefore has power to take action for contempt of Court of the Township Magistrate, Minhla, as the said Court is a Court subordinate to the High Court. The conduct of the respondent, as disclosed in the report submitted by the Magistrate, if established, would constitute a contempt of Court of a serious character. The

(1) (1958) B.L.R. (H.C.) 50.

H.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. U TUN TIN.

U YAN AUNG, C.J.

High Court, therefore, served a notice on the respondent to show cause as to why action should not be taken against him for contempt. In answer to the said notice the respondent appeared before the Court to-day and tendered an apology. With the material available before the Court the respondent could have very well made his position worse by adopting an attitude different from the one he has chosen to adopt. The learned Advocate for the repondent in making his submissions sought fervently to satisfy the Court that the respondent in tendering his unqualified apology is moved by a genuine sense of regret for the incident for which he has now landed himself in Court. In permitting himself the conduct for which action is now being taken against him the respondent appears to us to have suffered from a misguided notion of the scope of helpfulness which his position as a public man allows. He must help within proper limits and must not overstep the limits by resorting to a course detrimental to the interest of administration of justice even though he claims to have acted from a desire to help a friend in difficulty. Though tender of an unqualified apology should not normally be considered as sufficient to drop an action for contempt of Court, we, however, in the circumstances obtaining in the case think that the unqualified apology tendered by the respondent is sufficient to meet the interest of administration of justice. The present proceedings against the respondent will therefore stand closed.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J.

U AN NGE AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW AYE (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Mar. 28

*Urban Rent Control Act,—s.*11 (1) (f)*—Proviso—"Owner"—Owner of building built in* 1946*—when.*

There is nothing in the language of the proviso to s. 11 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act to indicate that the owner of an uninhabitable building is contemplated to be excluded from the operation of the proviso.

The respondent who built a house in 1946 on the site of her building which was destroyed during the Second World War with only walls left standing is an owner within the purview of the proviso to s. 11 (1)(*f*) of the Urban Rent Control Act.

U Kyaw (1) for the appellants.

Mya Mya Aye for the respondent.

U YAN AUNG, C.J.—In Civil Regular Suit No. 3 of 1960 of the Subdivisional Court, Mergui, the respondent Daw Aye, who is the plaintiff in the said suit, claims that she is the owner of the house and house site known as No. 4, Strand Road, Tavoy Quarter, Mergui. The appellants are in occupation of the said premises as respondent's tenants. The respondent sues for ejectment against the appellants as she requires in good faith the suit premises for her own residence. This is a ground for ejectment as contained in section 11 (*1*) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1948, when the Act was in force at the date of the suit. The respondent applied for and obtained a certificate from the Controller of Rents, Mergui, to institute the suit. The appellants pleaded a number of defences, including the

* Civil 2nd Appeal No. 66 of 1961 against the decree of the District Court, Mergui, dated the 31st Augut 1961, in Civil Appeal No. 5 of 1961.

H.C. 1962

U AN NGE AND ONE v. DAW AYE.

U YAN AUNG, C.J.

defence that the respondent did not require the suit premises in good faith. By its judgment and decree, dated 7th April 1961, the trial Court passed a decree for ejectment as prayed for by the respondent. Against the said decision, the appellants preferred an appeal to the District Court, Mergui. The District Court by its judgment and decree, dated the 31st August 1961, dismissed the appeal and confirmed the decision of the trial Court. It is against the said decision of the District Court that the appellants have now come up to the High Court in second appeal. In the course of the arguments before me, the learned Advocate for the appellants addressed himself to one main contention. This contention is that the respondent is not an owner as defined in the proviso to section 11 (*1*) (*i*) of the Urban Rent Control Act. The said proviso reads :

> "Provided that for the purpose of this clause the term 'owner' shall not include any person except the person who was the owner of the said premises on the first day of May 1945 or has after that date become the owner by the devolution of the said premises upon him by inheritance."

The learned Advocate for the appellants refers me to an admission made by the respondent in her examination-in-chief before the Court. This is what the respondent said :

> "မြို့တ်မြို့၊ ထားဝယ်စု ရပ်ကွက်အမှတ် ၁၁၊ ၂၀(ခ) အိမ်အမှတ် ၄၊ ကမ်းနားလမ်းတွင် ၂ ထပ်အိမ် တဆောင်ကို ကျမပိုင်ဆိုင်ပါသည်။ ထိုအိမ်ကို၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်လောက်က ဆောက်ပါသည်။ ထိုအခါက မြို့နီစီပါယ်ချုံးက အိမ်ကိုလိုသည့် အခါ ဖျက်ပေးရမည်ဟု ပြော၍ ယာယီသာ ဆောက်ခွင့်ပြုသောကြောင့် ထိုအိမ်ကို ယာယီအားဖြင့် ဆောက်ထားပါသည်။"

It is contended by the learned Advocate for the appellants that by reason of the above admission the respondent is found to be not an owner on the 1st day of May 1945. But it appears that there was a semi-pucca building at the

suit house site before the Second World War. During the war the said building suffered damage due to bombing and fire. The respondent erected the present suit building on the same house-site after the British reoccupation of Burma. What is stated above appears in the evidence of two witnesses in the case, *viz.*, U Tha Kyin Hlaing (PW 1) who is a retired Surveyor and U Po Han (PW 2). U Tha Kyin Hlaing says :

အချင်းဖြစ်အိမ်နေရာတွင် ဂျပန်မဝင်မီ အင်္ဂလိပ်လက်ထက်က တိုက်ခံအိမ် ဆောက်ထားပါသည်၊ သို့ရာတွင် ဂျပန်လက်ထက်က ထိုနေရာတဝိုက်တွင် ဗုံးကျ၍ မီးလောင်ကွန်ပါသည်။ ထိုသို့မီးလောင်ပြီးနောက် အင်္ဂလိပ် ဝင်သောအခါ ဗဟိုအေး ပြန်ဆောက်သောအိမ်သည် မူလအိမ်လောက် မကောင်းဘဲ ယာယီ အိမ်မျှသာ ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။"

U Po Han says :

"အချင်းဖြစ်အိမ်နေရာ၌ စစ်မဖြစ်မီက တိုက်ခံအိမ်တလုံးရှိပါသည်။ ထို အိမ်သည် ဂျပန်လက်ထက်က ဗုံးကျ၍ မီးလောင်သွားပါသည်။ ယခုလက်ရှိ အိမ်သည် အုတ်နံရံအတွင်း၌ ယာယီမျှဖြစ်သော အိမ်ငယ်တဆောင် ဖြစ်ပါ သည်။"

From the evidence of the above-mentioned witnesses it appears that the respondent was the owner of the house-site and the building thereon, which suffered damage during the war. The matter for consideration therefore is whether the respondent can be regarded as an owner within the purview of the above proviso by reason of her ownership of the suit house-site and the damaged building standing thereon. It is contended by the learned Advocate for the appellants that the respondent can be regarded as an owner within the purview of the above proviso only from the date (in 1946) of erection of the present suit building, as the damaged building was not an inhabitable building. But I consider that there is a flaw in the said contention. The flaw is that there is nothing in the

H.C. 1962

U AN NGE AND ONE v. DAW AYN.

U YAN AUNG, C.J.

language of the above proviso to indicate that the owner of an uninhabitable building is contemplated to be excluded from operation of the proviso. In this connection, I think there is a significance in the fact that the expression used in the above proviso is " the said premises " and not the said building. The significance lies in the fact that premises as defined in section 2 (*d*) of the Urban Rent Control Act is said to mean any land on which a building has been erected. I hold therefore that the respondent is an " owner " within the purview of the above proviso.

The result is that the appeal fails and is dismissed with costs. The Advocate's fee is fixed at three gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Myint Too, JJ.

U BA PU AND THREE OTHERS (APPELLANTS)

v.

U SHWE (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Feb. 21

Compensation payable by association—Suit against members for—Not Maintainable.

A suit for the recovery of compensation payable by an association, which was not carrying on business as contemplated by the Companies Act against its members is not maintainable, even though such members may be Committee members of the association at the time the agreement to pay compensation was made.

Harishchandra Khunderao Kothare v. *A. B. Craig and another*, A.I.R. (1945) Bom. 465, "*Principles and Forms of Pleading*" by S. C. Ghosh, 2nd Ed., p. 241, referred to.

Travancore National Bank Subsidiary Co. Ltd. v. *Tranabank Union*, A.I.R. (1943) Mad. 530; *Ratnaswami Nadar* v. *Prince of Arcot Endowments, Trichinopoly*, A.I.R. (1938) Mad. 755 I.L.R. (1938) Mad. 1094, dissented from.

P. K. Bose for the appellants.

S. L. Verma for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1958 of the Subdivisional Court of Katha out of which the present appeal has arisen, the plaintiff U Shwe who is the respondent in the appeal sued the defendant-appellants U Ba Pu, U Ba Sein, U Shein and U Sein and one other, namely, the 4th defendant U Ba Way for the recovery of K 1,940. His case as set out in the plaint was that he was a member of an association of motor-truck owners in Katha, that during the year 1956 when some of the trucks in Katha were in danger of being requisitioned by the military authorities, the members of the association held a general meeting in which it was decided that a scheme should be

* Special Civil Appeal No. 5 of 1959 (Mandalay) against the decree of the High Court sitting at Mandalay, dated the 27th October 1959, in Civil 2nd Appeal No. 28 of 1959.

H.C. 1962

U BA PU AND THREE. OTHERS v. U SHWE.

U SAN MAUNG, J.

drawn up by the defendants by which the plaintiff's lorry was allowed to be requisitioned by the military authorities and that for this he would be compensated by the rest of the members of the association or in other words, the association itself at the rate of K 750 per mensem. On the strength of this scheme the plaintiff allowed his truck to be requisitioned for a period of 2 months and 26 days in all, which worked out to a sum of K 2,150. Deducting therefrom a sum of K 210 which was the contribution which the plaintiff himself would have to make to the association for the implementation of this scheme at the rate of K 35 per mensem, the amount which the plaintiff was to recover was K 1,940 for which he sued the defendants.

The 4th defendant U Ba Way by his written statement admitted the plaintiff's claim. He also said that he himself had to obtain from the association a sum of K 2,242 because his truck has been requisitioned for the period—17th February 1956 till the 7th of June 1956. The other defendants in the suit, however, contested the plaintiff's claim saying that they were not aware of any scheme by which the plaintiff was to be compensated for the requisitioning of his truck by the army authorities. Their defence was that the plaintiff's truck had already been under requisition and that there was, therefore, no necessity to include him in the scheme for compensation. On the pleadings the learned trial Judge framed following issues :

(1) Whether about the beginning of the year 1956, there was a meeting between the plaintiff and the defendants to draw up a scheme for compensation as alleged in paragraph 2 of the plaint ?

(2) Whether a scheme was drawn up by the defendants in the manner alleged in paragraph 3 of the plaint ?

(3) Whether in pursuance of this scheme the defendants had undertaken to pay the plaintiff the sum of K 750 per mensem as compensation?

(6) Whether the plaintiff was entitled to recover the sum of K 1,940 from the defendants?

(The rest of the issues being relatively unimportant are not reproduced.)

After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge came to the conclusion that the defendants had drawn up a scheme of compensation on behalf of all the members of the association and although the defendants had not given any promise of personal liability for the sum guaranteed by the association they had said that the association would be liable, and that since the defendants were the President and Committee members of the association a decree for K 1,940 should be passed against them as prayed for by the plaintiff.

The 1st, 2nd, 3rd and 5th defendants appealed to the District Court of Katha and the learned Judge of the District Court by his judgment in Civil Appeal No. 11 of 1958 dismissed these defendants' appeal. In so doing the learned District Judge gave prominence to the evidence of Maung Tin Maung (PW 3), a witness cited by the plaintiff that at the meeting held at the house of the defendant U Ba Pu, President of the Association, the defendants told the plaintiff, "If your car is allowed to be requisitioned the association will be responsible for the payment of K 750." This witness also said that none of the defendants said that he would be personally liable for this sum.

It is, therefore, clear that both the trial Court and the 1st appellate Court held the defendants liable because they happened to be the members of the Committee who had

H.C. 1962

U BA PU AND THREE OTHERS v. U SHWE

U SAN MAUNG, J.

drawn up the scheme of compensation, and not because they had agreed to be personally liable.

It is for this reason that when the 1st, 2nd, 3rd and 5th defendants appealed to this Court it was contended on their behalf that the promise to pay the hire charges (compensation) was made on behalf of the Motor Truck Owners' Association and that, therefore, there was no individual liability attached to the defendants. This contention was, however, repelled by the learned single Judge (U Aung Khine, J.) of this Court on the ground that sub-section (4) of section 4 of the Companies Act was applicable and that the defendants being members of the Association were personally liable for the sum claimed by the plaintiff. The learned Judge has, however, given a certificate under section 20 of the Union Judiciary Act for further appeal to a Bench. With due respect, it is, in our opinion, wrong for the learned Judge to have relied upon the provisions of sub-section (4) of section 4 of the Companies Act. Sub-sections (2) and (4) which are necessary to be taken into consideration for the present purpose, run as follows :

> "4. (2) No company, association or partnership consisting of more than twenty persons shall be formed for the purpose of carrying on any other business that has for its object the acquisition of gain by the company, association or partnership, or by the individual members thereof, unless it is registered as a company under this Act. . . .
>
> (4) Every member of a company, association or partnership carrying on business in contravention of this section shall be personally liable for all liabilities incurred in such business."

The plaintiff and the defendants may be members of the Motor Truck Owners' Association of Katha but they were not carrying on any business as contemplated by the Companies Act. The scheme alleged to have been drawn up

by the defendants for payment of compensation to an owner of the truck which was requisitioned by the Army authorities was merely for the purpose of mitigating his loss, as the truck owner himself receives payment from the Army authorities at the rate of K 750 per mensem. This fact is admitted by the plaintiff U Shwe himself.

Consequently, finding that the argument based on section 4 (4) of the Companies Act is untenable, the learned Advocate for the plaintiff-respondent has relied upon section 43 of the Contract Act that when two or more persons make a joint promise the promisee may, in the absence of expressed agreement to the contrary, compel any one or more of such joint promisors to perform the whole of the promise.

However, there is no finding of the Courts below that the defendant had jointly promised the plaintiff that he would be paid K 750 per mensem as compensation. All that they had said was that the association would be responsible for the payment. Therefore, although they were Committee members of the Association at the time this promise was made they cannot be held personally liable. The only remedy was for the plaintiff to have filed a representative suit against the then members of the Association on proof that the scheme had the concurrence of these members.

In *Travancore National Bank Subsidiary Co. Ltd.* v. *Travancore Union* (1) which was relied upon by the learned Advocate for the plaintiff-respondent, it was held that under the law an unincorporated body could be sued as such for recovery of a debt or on a contract and that only those persons who signed the contracts on behalf of the union and those who adopted them could be sued, while

(1) A.I.R. (1943) Mad. 530.

H.C. 1962

U BA PU AND THREE OTHERS v. U SHWE.

U SAN MAUNG, J.

other persons who were members of the unincorporated body could not be proceeded against. In coming to this decision the learned Judge who decided the abovementioned case relied upon a Bench decision of the Madras High Court, namely, *Ratnaswami Nadar* v. *Prince of Arcot Endowments, Trichinopoly* (1). However, this latter decision has been criticized by the learned author of the "Principles and Forms of Pleading" (Sures Chandra Ghosh), on page 241 of the Second Edition as follows :

> "It is submitted that each of the two principles laid down in the above case, namely, (*a*) that a representative suit will not lie in respect of a money claim, (*b*) that such suit will lie in respect of a declaration or injunction, are somewhat too wide. As has been pointed out by the Court of Appeal in *Barker's case* (2), that a representation order cannot be made in respect of a money claim only when all the members of an unincorporated body are not liable and that although the relief claimed may be a declaration, if the cause of action on which the Court will base its declaration is a claim for the price of goods sold, the Court will not make any representation order unless all the members of the unincorporated body are liable. It is clear that the general propositions laid down in the Madras case are not without qualifications."

A better opinion is that expressed by Kania, J., in *Harishchandra Khunderao Kothare* v. *A. B. Craig and another* (3). There the learned Judge after an exhaustive survey of the law on the subject, both English and Indian, held that a suit for damages for breach of an alleged contract of employment against an unregistered society, whose property and funds are not vested in any individual but belong to and remain vested in the members of the society, through some of its members in a representative suit under Order 1, Rule 8 of the Civil Procedure Code is maintainable in law.

(1) A.I.R. (1938) Mad. 755=I.L.R. (1938) Mad. 1094
(2) Barker v. Allansan (1937) I. All. E.R. 75.
(3) A.I.R. (1945) Bom. 465.

For these reasons we consider that the present suit against the defendant-appellants for the recovery of K 1,940 due by the Motor Truck Owners' Association of Katha is misconceived and the same must be dismissed with costs, Advocate's fees in the present appeal being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J., and U San Maung, J.

H.C. 1962

Mar. 12

U KAN GYI (APPELLANT)

v.

MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Injunction—Suit for—Amendment of plaint to include prayer for mandatory injunction—Permissible—Easement rights—Acquisition of—Unoccupation of some storeys in building during 20 years of its completion—Damages in lieu of mandatory injunction—Award of—When given.

Some of the storeys in the four-storeyed building of the plaintiff, which was completely erected before the end of 1934 were untenanted during the period of Japanese occupation, but during that period they were visited from time to time by the caretakers of the building to see whether they were in good order. In the suit for an injunction restraining the defendant from continuing the erection of a wall which would cause nuisance to the plaintiff by obstructing and diminishing the access of light and air to the plaintiff's four-storeyed building an application was made by the plaintiff for leave to amend the plaint in order to include a prayer for mandatory injunction ordering the demolition of the defendant's wall. The application was refused on the ground that the suit being one for a mandatory injunction under s. 55 of the Specific Relief Act, amendment of the plaint was unnecessary and that even in the absence of a prayer for a decree directing the defendant to pull down so much of his wall as was blocking up the free access of light and air to the plaintiffs' building a decree for damages could be given. The suit was decreed, but instead of an injunction which was prayed for the trial Court awarded damages on the ground that it would be too oppressive to grant the mandatory injunction on directing the defendant to demolish the wall which had blocked up the windows and other openings in the wall of the plaintiff's building.

Held: That the application for amendment of the plaint to include a prayer for a mandatory injunction should have been allowed and that in the circumstances of the case there was user of light and air by the owner of the building during the period of Japanese occupation and that the owner had acquired easement rights by enjoying the use of light and air through the windows and other openings in the wall of the building.

Courtauld v. *Legh*, (1868-9) L.R. IV Ex. 126; *Collis* v. *Laugher*, (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659; *Cooper* v. *Straker*, (1889) L.R. 40 Ch. Div. 21; *Simth* v. *Baxter*, (1900) L.R. 2 Ch. Div. 138 at 145; *Colls* v. *Home and Colonial Stores*,

* Civil 1st Appeal No. 14 of 1959 against the decree of the High Court (Original Side), Rangoon, dated the 12th January 1959, in Civil Regular Suit No. 7 of 1957.

Limited, L.R. 1904 A.C. 179; *Tapling* v. *Jones*, 11 H.L.C. 305-6; *Yates* v. *Jack*, L.R. 1 Ch. 295; *Calcraft* v. *Thompson*, 15 W.R. 387; *Kelk* v. *Pearson*, L.R. 6 Ch. 809; *City of London Brewery Co.* v. *Tennant*, L.R. 9 Ch. 212; *Leech* v. *Schweder*, (1874) L.R. 9 Ch. 463; *Moore* v. *Hall*, 3 Q.B.D. 178, referred to.

Held also: That in a suit for a mandatory injunction damages could be awarded instead.

L. Dawson v. *Princess Rounac Zamani Begum*, I.L.R. 6 Ran. 456; *Poozundaung Bazaar Co., Ltd.* v. *Ellerman's Arracan Rice and Trading Co., Ltd*, 12 Ran. 200, followed.

R. Basu for the appellant.

Maung Maung and *D. N. Dutt* for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 7 of 1955 of the Original Side of this Court, the plaintiffs: Mahmood Ebrahim Ariff, Ismail Ebrahim Ariff and Yacoob Ebrahim Ariff (the respondents in the present appeal) as executors of the estate of their deceased mother Khatija Bibi, sued the defendant-appellant U Kan Gyi for an injunction restraining him and those under his employ from continuing the erection of the northern wall on the land known as No. 228/230, Mogul Street, situated on the south of their own land so as to avoid nuisance to them by obstructing or diminishing the access of light and air to their own building. The plaintiffs' case was that their mother Khatija Bibi was the owner of a four-storeyed building known as No. 232/236, Mogul Street which had, one window on the 2nd Floor, 4 windows and four fanlights on the 3rd Floor and 3 windows and a square opening on the 4th Floor, all of which faced south so that there was free access of light and air through these windows and openings as the building on the adjoining land known as No. 228/230, Mogul Street, was only a two-storeyed one. The latter building was destroyed during the War and recently the defendant was engaged in erecting a wall on the northern side of his land with a view to building a four-storeyed building which when

H.C. 1962

U KAN GYI v. MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

completed will entirely stop or materially diminish the light and air coming through the windows and other openings of the plaintiffs' building. The plaintiffs had accordingly sent a notice asking the defendant to desist from erecting a wall to his building in such a way as to obstruct the free access of light and air to the plaintiffs' building. The defendant instead of replying to the plaintiffs' notice had commenced the task of erecting the southern wall by putting up the steel frames in the manner shown in the photographs attached to the plaint and hence, the necessity for filing the present suit. The plaintiffs valued their suit both for purpose of court fees and jurisdiction at K 10,500.

The defendant U Kan Gyi by his written statement contended that the plaintiffs had no right to have the windows and fanlights on the southern wall of their building as these could only be opened by encroaching upon the defendant's land. The defendant further contended that since the building which he proposed to erect was only a four-storeyed one the access of light and air through the plaintiffs' windows and other openings could only be adversely affected in part. The defendant also pointed out that although he, at first, intended to erect a 2½ storeyed building similar to that which existed before the War, the Rangoon Municipal Corporation had insisted upon the erection of a four-storeyed building. In these circumstances, the defendant contended, the plaintiffs' suit should be dismissed with costs.

On the pleadings the learned Judge on the Original Side (U Mya Thein, J.) framed several issues as to whether the plaintiffs had the *locus standi* to file the present suit; whether the owners of the suit building had been enjoying the use of light and air through the several windows and openings on the southern side without interruption for

over 20 years; whether the new wall built by the defendant interfered with the use of light and air in the plaintiffs' building so as to render it unfit for human habitation; and whether the Rangoon Corporation had insisted upon the defendant erecting a four-storeyed building. These issues were framed on the 4th of July 1958, and it would seem that since the time when the suit was filed on the 16th of February 1955, the defendant had already completed the construction of the northern wall of his building so as to block the access of light and air through the windows and other openings of the plaintiffs' building.

On the several issues the learned Judge came to the conclusion, after a review of the evidence adduced by both the parties to the suit, that the plaintiffs as executors of the will of their mother Khatija Bibi had the *locus standi* to file the present suit, that the owners of the suit building had been enjoying the use of light and air through the windows and openings on the southern side without interruption for over 20 years, that the new wall built by the defendant interfered with the use of light and air in the plaintiffs' building so as to render it unhealthy and uncomfortable for human habitation and that although the Rangoon Corporation did insist upon the defendant building a four-storeyed building he was under no compulsion to construct his building so close to that of the plaintiffs so as to be a nuisance to the plaintiffs. In the result the learned Judge ordered that the proceedings be sent to the Official Referee for determining the quantum of damages which the plaintiffs had suffered on account of the defendant's encroachment upon their rights to access of light and air, holding that it would be too oppressive to grant the plaintiffs a mandatory injunction directing the defendant to demolish the wall which had blocked up the windows and other openings on the southern side of the plaintiffs' building.

H.C. 1962

U KAN GYI v. MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

The defendant U Kan Gyi being dissatisfied with the judgment and decree of the Original Side of this Court had preferred this appeal on the ground that the learned Judge had erred in law and on the facts, in holding that the plaintiffs had been enjoying light and air for 20 years through the windows and fanlights on the southern side of their building and that, in any event, the learned Judge was wrong in awarding damages when there was no prayer for a mandatory injunction in the original plaint filed by the plaintiffs. It ought to be mentioned that on the 14th of August 1958, the plaintiffs had asked for leave to amend their plaint in order to include a prayer for mandatory injunction ordering the demolition of the portion of the defendant's wall which had shut out the access of light and air to the plaintiffs' building or in the alternative for a decree for adequate damages. This application was dismissed by the learned Judge on the Original Side by his order dated the 11th of November 1958, on the ground that the suit being one for a mandatory injunction under section 55 of the Specific Relief Act, amendment of the plaint was unnecessary and that even in the absence of a prayer for a decree directing the defendant to pull down so much of his wall as was blocking up the free access of light and air to the plaintiffs' building a decree for damages could be given.

Now, although in our opinion the learned Judge could and should have allowed a formal amendment of the plaint so as to include a prayer for directing the defendant to demolish part of his wall which was found to be blocking up the free access of light and air to the plaintiffs' building, we do not consider that a decree for damages could not, under the present circumstances, have been granted to the plaintiffs. The only point, therefore, which needs consideration is whether the plaintiffs had established that they and/or their predecessors in title,

had been enjoying the light and air for 20 years through the windows and fanlights in the southern wall of their building. Regarding this question there is the evidence of the plaintiff Mahmood Ebrahim Ariff to show that the building in question was completely constructed before the end of 1934, and that while some of the upper floors were occupied by himself and members of his family, the lower storeys were let out to tenants since about December 1934. The plaintiff M. E. Ariff himself evacuated to India just before the Japanese occupation of Burma and only returned in the year 1946, the building was being looked after during his absence by his uncle G. M. C. Modan.

In order to corroborate the plaintiff M. E. Ariff that the building was completely constructed during the year 1934, there is the evidence of a mason Salamat Khan (PW 3) who said that the building was constructed by a contractor by the name of Yacoob Ansari, now deceased, that he had worked as a *Maistry* under that contractor and that to his knowledge the building was constructed completely by the month of October 1934.

An engineer, Mr. Sagu, who was too ill to attend Court was examined on commission. According to this witness so far as he could recollect the building in suit which was constructed under his supervision, was completed about the year 1934. Although this witness was not very definite his testimony nevertheless tends to strengthen that of the mason Salamat Khan (PW 3).

To show that parts of the building had been rented out to tenants since 1934, a Rent Register, Exhibit F, has been exhibited. It is proved by the evidence of G. M. C. Modan who said that it was a register maintained by him as agent of his sister, Khatija Bibi and that the entries therein were in the handwriting of his clerk.

H.C. 1962

U KAN GYI v. MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

In the face of the evidence adduced by the plaintiffs, which stands unrebutted it is idle to contend that there is no evidence on record to prove that the suit building was constructed in the year 1934 and that there were windows and fanlights in the southern wall through which there was free access of light and air.

Regarding the question whether the building was or was not occupied during the Japanese occupation period, the plaintiff M. E. Ariff who was away in India said that his uncle G. M. C. Modan was looking after the building during his absence. G. M. C. Modan himself stated that not only he but a younger brother of the plaintiff Mahmood Ebrahim Ariff by the name of E. I. Ariff was looking after the building which was partially occupied by tenants. Some of the rooms were, however, not tenanted.

Assuming that some of the rooms on the upper floors were not occupied during the Japanese occupation period of Burma, the question is whether the present action for obstruction of the windows and other openings would be maintainable in view of the fact that building was partially unoccupied during the year 1942, when the Japanese began to occupy Rangoon. Now in *Courtauld* v. *Legh* (1), three learned Judges of the Court of Exchequer held that where a house was structurally completed with the roof finished, the floors laid and the windows put in, but was not internally completed nor fit for habitation and remained so till within a period of 20 years before the action for obstruction of light and air, the owner was entitled to maintain such an action. This appears to be an extreme case. In *Collis* v. *Laugher* (2) Romer, J., following the decision in *Courtauld* v. *Legh* (1) held that the right to light and air coming through the windows of a building, which may grow into the statutory right

(1) (1868-9) L.R. IV Ex. 126. (2) (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659.

acquired by 20 years' user and enjoyment as of right and without interruption, commences when the exterior walls of the building with the spaces for the windows are completed, and the building is properly roofed in, although the window sashes and the glass may not be put in and the interior may not be finished until some time afterwards. In *Cooper* v. *Straker* (1), it was held that the owner of a building having windows with moveable shutters which are opened at his pleasure for admission of light, acquires a right to light under section 3 of the Prescription Act at the end of twenty years, if he opens the shutters at any time he pleases for the admission of light during those 20 years. In *Smith* v. *Baxter* (2), Stirling J., after referring *inter alia* to *Courtauld* v. *Legh* (3) and *Collis* v. *Laugher* (4), observed at page 145 of the Report that the rule laid down with regard to user in the case of discontinuous easements applies to user in connection with light.

These decisions were, however, criticised by Lord Lindley, one of the learned Lords who decided the case of *Collis* v. *Home and Colonial Stores, Limited* (5), where the House of Lords had to consider whether to constitute an actionable obstruction of ancient lights it is not enough that the light is less than before or should there be a substantial privation of light, enough to render the occupation of the house uncomfortable according to the ordinary notions of mankind and (in the case of business premises) to prevent the plaintiff from carrying on his business as beneficially as before. What the learned Lord said was this:

> "As regards use and enjoyment, there are some instructive decisions on unfinished and uninhabited houses, and on

(1) (1889) L.R. 40 Ch. Div. 21.
(2) 1900 L.R. 2 Ch. Div. 138 at p. 145.
(3) (1868-9) L.R. IV Ex. 126.
(4) (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659.
(5) L.R. (1904) A.C. 179.

H.C. 1962

U KAN GYI v. MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

windows kept closed by shutters. These decisions shew that a right to light may be acquired in respect of a house which has stood for twenty years without being occupied or even finished so as to be fit for occupation; and that the fact that shutters have been closed for some months at a time does not prevent the acquisition of a right to light through the windows: see *Courtauld* v. *Legh* (1); *Cooper* v. *Straker* (2); *Collis* v. *Laugher* (3); *Smith* v. *Baxter* (4).

These decisions did not, however, turn upon or settle with any precision the amount of light to which a right is acquired by twenty years' user. Nor is the statute clear upon this point. At one time it appears to have been considered that in all cases the size and situation of the aperture through which light had come for twenty years formed both the maximum and minimum measures of the right acquired, without reference to the use and enjoyment of the light which had so come. This view was based on some observations made by Lord Westbury in *Tapling* v. *Jones* (5), and on Lord Cranworth's Judgment in *Yates* v. *Jack* (6), which I will notice presently. Lord Chelmsford took the same view in *Calcraft* v. *Thompson* (7).

But this view was emphatically negatived by the Court of Appeal in Chancery in *Kelk* v. *Pearson*, (8), *City of London Brewery Co.* v. *Tennant* (9), and *Leech* v. *Schweder* (10). In *Moore* v. *Hall* (11) however, both Mellor and Manisty JJ. adopted the interpretation thus repudiated, but it does not appear that they were aware of the repudiation."

In our opinion, it would be difficult to lay down any hard and fast rules whether interruption in the use of light and air would prevent a person from acquiring easements in respect thereof. Each case must be decided on its own peculiar facts. In the case now under consideration although some of the upper storeys might not

(1) (1868-9) L.R. IV Ex. 126.
(2) (1889) L.R. 40 Ch. Div. 21.
(3) (1894) L.R. 3 Ch. Div. 659.
(4) (1900) L.R. 2 Ch. Div. 138. at p. 145.
(5) 11 H.L.C. 305-6.
(6) L.R. 1 Ch. 295.
(7) 15 W.R. 387.
(8) L.R. 6. Ch. 809.
(9) L.R. 9 Ch. 212.
(10) (1874) L.R. 9 Ch. 463.
(11) 3 Q.B.D. 178.

be occupied during the Japanese occupation period, it is only reasonable to assume that both the plaintiff's uncle G. M. C. Modan and his younger brother E. I. Ariff who were looking after the building during the absence of M. E. Ariff would visit the rooms in the upper storeys from time to time to see whether they were in good order and accordingly there was user of both light and air by the plaintiffs during the Japanese occupation period. These rooms would require to be dusted and aired so as to prevent deterioration. In these circumstances we consider that in respect of the building in suit which was completely erected before the end of the year 1934, the plaintiff had acquired easement rights by enjoying the use of light and air through the windows and other openings on the southern wall of the building.

As a result of the blocking up of the windows and other openings through the action of the defendant the rooms on the upper storeys were undoubtedly less fit for human habitation than they were hitherto and therefore, there is a right of action on the part of the plaintiffs against the defendant. However, as pointed out by a Bench of this Court in *L. Dawson* v. *Princess Rounac Zamani Begun* (1), the Courts in this country have a wide discretion in granting mandatory injunctions and as a rule such injunction will not be granted if the injury to the plaintiff's legal rights is small, monetary compensation can be estimated and is small, the granting of injunction is oppressive on the defendant. [See also *Poozundaung Bazaar Co., Ltd.* v. *Ellerman's Arracan Rice and Trading Co. Ltd.* (2)].

The rooms in the upper storeys of the plaintiffs' buildings would still be habitable although to be more comfortable electric fans and lights would have to be

(1) I.L.R. 6 Ran. 456. (2) 12 Ran. 200.

H.C. 1962

U KAN GYI v. MAHMOOD EBRAHIM ARIFF AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.

used to an extent larger than was necessary before. Accordingly, we are of the opinion that the learned Judge on the Original Side was right in considering that a decree for compensation rather than a mandatory injunction was the appropriate remedy.

In the result the appeal fails and is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J. and U Thaung Sein, J.

U NGWE DUN (APPELLANT)

v.

U MAUNG MAUNG (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Mar. 15.

Government of Burma, Finance and Revenue Department Notification No. 35, dated the 16th February 1951—"Reconstruct"—Meaning of—"Repairs" and "innovations" not synonymous with—Application of exemption in—What cannot be reconstructions.

To "reconstruct" occurring in the Government of Burma, Ministry of Finance and Revenue Department Notification No. 35, dated the 16th February 1951 means to "rebuild".

P. E. Cadle & Co. Ltd., v. *K. Jacmarch Properties, Ltd.*, (1957) 1 All England Law Reports 148; *Joel* v. *Swaddle and another*, (1957) 3 All England Law Reports 325, referred to.

"Repairs" and "innovations" are by no means synonymous with "reconstruction".

The exemption granted in Finance and Revenue Department Notification No. 35 of the 16th February 1951 is not in respect of buildings which have been substantially repaired and applies only to structures which have been "substantially reconstructed".

The addition of a new room to the existing two rooms and the installation a new latrine in the house in suit cannot possibly be classified as reconstructions.

Cheng Po for the appellant.

P. N. Ghosh for the respondent.

U THAUNG SEIN, J.—This is an appeal by special leave under section 20 of the Union Judiciary Act against the appellate judgment of a single Judge (U Tun Tin, J.) of this Court which set aside the Judgment of the City Civil Court and granted the respondent U Maung Maung a decree for the ejectment of the present appellant U Ngwe Dun from certain premises situated within the limits of Rangoon

* Special Civil Appeal No. 6 of 1961 against the decree of the High Court (Appellate Side), Rangoon, dated the 11th March 1961 in Civil 1st Appeal No. 5 of 1960.

H.C. 1962

U NGWE DUN v. U MAUNG MAUNG.

U THAUNG SEIN, J.

Town. The premises in question are admittedly owned by the respondent U Maung Maung and were occupied by the appellant U Ngwe Dun as a tenant. The respondent's case was that the suit premises had been "substantially reconstructed" in the year 1954 and thus exempt from the operation of the Urban Rent Control Act. It may be noted that the appellant U Ngwe Dun rented the premises from the respondent U Maung Maung with effect from November 1955. Differences then arose between the landlord and tenant and this culminated in the former serving a notice on the latter terminating the tenancy with effect from 1st July 1958. As the appellant U Ngwe Dun failed to vacate the premises the respondent U Maung Maung was compelled to sue him in the City Civil Court for his ejectment. The main grounds urged in that suit were that the appellant U Ngwe Dun had fallen into arrears with the rent, that he had been guilty of conduct amounting to a nuisance to the neighbours and that in any case the tenancy had been terminated by due notice. In addition, it was stressed that as the premises had been "substantially reconstructed" they were outside the ambit of the Urban Rent Control Act, 1948, *vide* Ministry of Finance and Revenue Department Notification No. 35, dated the 16th February 1951. The trial Court was not satisfied that the premises in question had been "substantially reconstructed" and hence the suit was dismissed. But on appeal U Tun Tin, J., reversed that finding and held that there was sufficient evidence on the trial record to establish that "substantial repairs and innovations" had been carried out to the original building in the year 1954 and that these exceeded forty per cent of the prevailing market value and thereby excluded the premises from the operation of the Urban Rent Control Act. On appeal before us, the only point taken up is whether the learned Appellate Judge (U Tun

Tin, J.) was correct in his finding that the premises had been " substantially reconstructed."

It is common ground that the suit premises were in existence prior to 1954 and that some works were carried out in that year in respect of those premises. The question is whether as a result of those works the premises in question became a " substantially reconstructed building " as defined in the abovementioned Notification. In order to come within that definition the cost of the reconstruction must not be less than " forty per cent of the prevailing market value of the whole building ". The main points for decision in this case are thus whether there has been any reconstruction in respect of the original building and if so what was the amount spent and the ratio of that amount to the prevailing market value of the completed building.

The term " reconstruct " has not been defined in the Notification under consideration and hence we will have to accept its ordinary meaning. According to the definition in the dictionaries, to " reconstruct " is to " rebuild " and this has been accepted by a Bench of English Judges in *P. E. Cadle and Co., Ltd.* v. *Jacmarch Properties, Ltd.* (1). Denning L., J., who was a member of that Bench remarked:

> " The word ' reconstruct ' here is best expressed, I think, by the synonym ' rebuild '. There must be in effect a rebuilding of the premises or (of course) of a ' substantial part ' of those premises."

Ormerod, J., agree with that view and added:

> " I agree with my Lords that the word ' reconstruct ' must mean a physical reconstruction of the premises. It must mean I think, in the first place, a substantial interference with the structure of the premises and then a rebuilding,

(1) (1957) 1 All England Law Reports 148.

H.C. 1962

U NGWE DUN v. U MAUNG MAUNG.

U THAUNG SEIN, J.

is probably a different form, of such part of the premises as has been demolished by reason of the interference with the structure."

This ruling was followed in a later case of *Joel* v. *Swaddle and another* (2). In both these cases the question at issue was as to the meaning of the term "reconstructed" as applied to buildings occupied by tenants.

Applying the above principles to the present case in order to succeed with the suit it was incumbent upon the respondent U Maung Maung to establish in the first place that he did reconstruct the suit premises. In this connection the learned appellate Judge (U Tun Tin, J.) has remarked as follows:

> "There can therefore be no gainsaying that substantial repairs and innovations to the original building by addition of a new room, a latrine also were carried out in the year 1954, the cost for it being not less than 40 per cent of the prevailing market value of the building."

Obviously the learned Judge was under the impression that since the amount spent on "substantial repairs and innovations" was in excess of forty per cent of the market value of the building, the premises must be deemed to have been "substantially reconstructed". We need hardly point out that "repairs" and "innovations" are by no means synonymous with "reconstruction" which has been succinctly explained in the rulings quoted above. The amount spent on the work carried out in respect of the premises is not the sole criterion for deciding whether the work in question in a "repair", "innovation" or a "reconstruction". It should be noted that the exemption granted in Finance and Revenue Department Notification No. 35 of the 16th February 1951 is not in respect of buildings which have been substantially

(2) (1957) 3 All England Law Reports 325.

repaired and applies only to structures which have been "substantially reconstructed". No doubt, in the present case, there is some evidence on the trial record to show that the *dhani* roof of the original building was replaced by a zinc roofing and that the wooden walls were repaired. In addition a new room was added to the existing two rooms and that a new latrine was installed. But these replacement, repairs and addition cannot possibly be classified as reconstructions. In short, there is no evidence on the trial record to establish that the original building was rebuilt or that there was any "substantial interference with the structure of the premises" so as to bring the building within the category of "substantially reconstructed" buildings. All that the witnesses could state was that there had been improvements to the roof and walls of the original building and a new room was added as well as a latrine. Oddly enough, the majority of these witnesses had not in fact inspected the building at any time and were merely recounting what they had seen of the premises from the roadway. Such evidence is quite insufficient to prove that the building had in fact been "substantially reconstructed". On the whole, we regret we are unable to accept the findings by the learned appellate Judge (U Tun Tin, J.) that the suit premises are exempt from the provisions of the Urban Rent Control Act and this appeal will accordingly be allowed with costs and the appellate Judgment and decree are hereby set aside and the decree of the trial Court restored Advocate's fees, five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Yan Aung, C.J.

H.C. 1962

Mar. 10.

U PO MIN AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code, s. 9—Jurisdiction of civil Court to entertain suit for recovery of rent—Exclusion of jurisdiction of civil Court given by—Must be clear from language of enactment—Disposal of Tenancy Act, ss. 3 and 8, Rule 11 (b) and decision of Tenancy Board that tenant is not defaulter do not exclude jurisdiction of Court to entertain suit for rent.

Under s. 9 of the Civil Procedure Code a suit for recovery of rent being a suit of civil nature is within the competence of the civil Court to entertain. To exclude a civil Court from exercising jurisidiction in respect of any cause of action which under s. 9 of the Civil Procedure Code falls within the competence of the civil Court, the exclusion of the jurisdiction of the civil Court must be very clear from the language of the enactment concerned. There is nothing in ss. 3 and 8 of the Disposal of Tenancy Act, and Rule 11 (*b*) of the rules framed under the said Act to indicate that the jurisdiction of the civil Court to entertain a suit for recovery of rent is contemplated to be excluded.

The existence of a decision of the Tenancy Board to the effect that the tenant is not in default for payment of rent does not and cannot exclude the jurisdiction of a civil Court from entertaining a suit for recovery and enforcement of payment of rent.

Jaga (a) *Jan Bahadur* v. *Chairman, Pegu District Tenancy Disposal Committee*, (1952) B.L.R. (S.C.) 100; *Maung Kho Lan* v. *Ma Ngwe Lwai and one*, (1952) B.L.R. (S.C.) 179; *K. K. Dever* v. *The Chairman, District Tenancy Disposal Committee, Hanthawaddy*, (1952) B.L.R. (S.C.) 255; distinguished.

San Myint for the appellants.

B. C. Guhoo for the respondents.

U YAN AUNG, C.J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1959 of the Court of the Additional Subdivisional Judge, Yamethin, the appellants who are the plaintiffs in the said suit, sued the respondents for recovery of a sum of K 1,040 due as rent in respect of a plot of sugar-cane

* Civil 2nd Appeal No. 58 of 1960 against the decree of the District Court of Yamethin, dated the 4th August 1960, in Civil Appeal No. 2 of 1960.

land included in *Kwin* No. 1317 (๓), Ywathit Taung Kwin, Tatkon Township, Yamethin District. The respondents pleaded, amongst others, that whatever rent was due to the appellants had been fully paid. Five issues were framed, including, what is now the most important issue for the purpose of this appeal—the issue relating to the question of maintainability of the appellants' suit. The trial Court holds that the suit is maintainable and gives a decree in favour of the appellants for a sum of K 720 which the Additional Subdivisional Court considers to be the more correct estimate of the value of the appellants' share by way of rent from the produce of the suit land. The respondents preferred an appeal against the said decision to the District Court of Yamethin sitting at Pyinmana. The District Court holds that the suit is not maintainable and accordingly dismissed the suit with costs without considering the merits of the other issues involved in the case. It is against the said decision of the District Court that the appellants have now come up to the High Court in second appeal.

The District Court in holding that the appellants' suit is not maintainable appears to have based its decision on three main grounds. It is with regard to these three main grounds that the learned Advocates for the parties argued in appeal before me. The first ground relates to the question as to whether under section 66 of the Tenancy Act of 1946 (Burma Act No. 21 of 1946) the civil Court can exercise jurisdiction in the present suit. The District Court's finding is that the civil Court cannot. It is however, contended by the learned Advocate for the appellants that the District Court is in error in assuming that the Tenancy Act of 1946 has at any time been in force in Tatkon Township where the suit land is situated. Apart therefore from the question as to whether section 66 of the Tenancy Act in terms excludes the jurisdiction

H·C. 1962

U PO MIN AND ANOTHER v. MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER.

U YAN AUNG, C.J.

of the civil Court from entertaining a suit for recovery of rent, the District Court's decision is untenable as the Tenancy Act itself has never been in force in Tatkon Township. Under section 1, sub-section (2) of the Tenancy Act it is provided that the provisions of the Tenancy Act shall extend to such area as the President of the Union may, from time to time, by notification, appoint. It is therefore clear that there must be in existence a notification by the President extending the provisions of the Tenancy Act to Tatkon Township. There appears to be no such notification in existence. The learned Advocate for the respondents has not been able to refer me to any such notification. In the absence therefore of the necessary notification I must hold that the Tenancy Act of 1946 is not applicable to Tatkon Township.

The second ground argued before me relates to the question as to whether under section 8 of the Disposal of Tenancy Act, 1953, the jurisdiction of the civil Court is excluded from entertaining a suit for recovery of rent in respect of the tenancy to which the said Disposal of Tenancy Act is applicable. Section 8 of the said Act stipulates that no civil Court shall exercise jurisdiction in respect of any action taken or any order passed by a competent authority in performance of the provisions of the Disposal of Tenancy Act and of the rules framed thereunder. The scope of the provisions of the Disposal of Tenancy Act is set out in section 3 of the Act, which says :

"၃။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ သီးစားအက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ သို့တည်းမဟုတ် မည်သို့ပင် သဘောတူ စာချုပ် ချုပ်ဆိုထားစေကာမူ နိုင်ငံတော် သမတက မြန်မာနိုင်ငံတော် စီးပွါးရေး ပြန်လည်ထူထောင်မှုအတွက် အလွန်အရေးကြီးသော လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှု တည်မြဲစေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုးတက်စေရန်

အတွက် ဝိုအပ်သည်ဟု၊ သို့တည်းမဟုတ် သင့်သည်ဟု မိမိထင်မြင်သမျှ အောက်ပါကိစ္စများအလို့ငှါ အမိန့်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။

(၁) လယ်ယာမြေ လက်ရှိထားသည့်လူတဦးဦးက၊ သို့တည်းမဟုတ် လူတမျိုးတစားက သီးစားတဦးဦးအား၊ သို့တည်းမဟုတ်၊ သီးစားတမျိုးတစားအား၊ ယင်းသို့သော မြေအငှါးချထားမှုကို စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကြိုးကြပ်ရပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုမြေတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်ရမည့် ကောက်ပဲသီးနှံ အမျိုးအစားကို သတ်မှတ်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(၂) လူတဦးဦးပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ် လူတမျိုးတစားပိုင် လယ်ယာမြေများကို အငှါးချထားရန်၊ ယင်းသို့ အငှါးချထားရာ၌ ထိုမြေကို နိုင်ငံတော် သမတက အငှားချထားသည့် သီးစားတဦးဦးသည် ထိုလူအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုလူအမျိုးအစားအား၊ အခါအားလျော်စွာ အစိုးရသတ်မှတ်သည့် စံသီးစားခကိုပေးရန်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(၃) အယူခံအာဏာပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်ဆင်ခွင့်ရှိသော အာဏာပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားအခွင့်အာဏာရ အာဏာပိုင်ချမှတ်သည့်အမိန့်တရပ်ရပ်ကြောင့် လူတဦးတယောက် နစ်နာဆုံးရှုံးမှု မဖြစ်စေရန် အလို့ငှါ၊ လုံလောက်သော အာမခံ၊ လျော်ကြေး စသည်တို့ကို ဆင့်ဆိုတောင်းယူခြင်းကိစ္စ။

ခြွင်းချက်။ ။သို့ရာတွင် ဤအက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အောက်ပါ လယ်ယာမြေနှင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြေများနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိစေရ။

(က) အဓိက အသံက်မွေးဝမ်းကျောင်း အဖြစ်ဖြင့်ကိုယ်ထိလက်ဆော်လယ်ယာစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သူသည်ပိုင်လည်း ဖြစ်၍၊ ကိုယ်တိုင်လည်း လက်ရှိ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော ရေယာ ကေငါးဆယ်ထက် မပိုသည့် လယ်ယာမြေ။

(ခ) နိုင်ငံတော် သမတက အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်သည့် စည်းကမ်းချက်များဖြင့်၊ ဤအက်ဥပဒေ အကျုံးဝင်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးသော လယ်ယာမြေ။"

Under section 5 of the said Act the President is empowered to frame rules for carrying out the purposes of the Act

H.C. 1962

U PO MIN AND ANOTHER v. MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER.

U YAN AUNG, C.J.

and the President has, in exercise of the said power, framed rules known as the Disposal of Tenancy Rules, 1953. Rule 11 (*b*) of the said Rules is in the following terms:

"၁၁။ မည်သည့်သီးစားမဆို မှုခင်းဖြစ်ပွါးခြင်းမရှိသောလယ်ယာမြေကို လွှန်ခဲ့သည့် စိုက်ပျိုးရေးနှစ်က စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခဲ့လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် မှုခင်းဖြစ်ပွါးခြင်းရှိ၍ တည်ဆဲ တရားဥပဒေများအရ သီးစားချထားခြင်းခံရလျှင်၊ လာမည့် စိုက်ပျိုးရေးနှစ်တွင် အဆိုပါ လယ်ယာမြေကို အောက်ပါ စည်းကမ်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိခဲ့သော် ဆက်လက်၍ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

* * * *

(ခ) လွှန်ခဲ့သည့် စိုက်ပျိုးရေး နှစ်အတွက် အဆိုပါ လယ်ယာမြေ အတွက် ပေးဆောင်ရန်ရှိသော သီးစားခ စံနှုန်းကို လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းမရှိရ။"

* * * *

The learned Advocate for the respondents refers the Court to the existence of a decision which, it is said, is made by the local Tenancy Board under the Disposal of Tenancy Act. The documents relating to the said decision are attached by the respondents to their written statement. The said decision is to the effect that the respondents are not defaulters in payment of rent. This decision, it is contended by the learned Advocate for the respondents, is an action taken or an order passed in performance of the provisions of the Disposal of Tenancy Act within the meaning of section 8. The existence of this decision will therefore have the effect of excluding the civil Court from exercising jurisdiction in respect of the suit for recovery of rent which was already the subject-matter of the aforesaid decision. I may point out here that the trial Court is doubtful as to whether the

said decision is a decision made under the Disposal of Tenancy Act and the rules framed thereunder. But even assuming without deciding that the said decision is one made under the Disposal of Tenancy Act and the rules framed thereunder, the question still remains whether the existence of such a decision can exclude the jurisdiction of the civil Court from entertaining a suit for recovery and enforcement for payment of rent. Under section 9 of the Civil Procedure Code a suit for recovery of rent being a suit of a civil nature is within the competence of the civil Court to entertain. To exclude a civil Court from exercising jurisdiction in respect of any cause of action which under section 9 of the Civil Procedure Code falls within the competence of the civil Court, the exclusion of the jurisdiction of the civil Court must be very clear from the language of the enactment concerned. Considering the language used in section 3 and section 8 of the Disposal of Tenancy Act and of Rule 11 (*b*) of the rules framed under the said Act there is nothing in the said sections and the rule to indicate that the jurisdiction of the civil Court to entertain a suit for recovery of rent is contemplated to be excluded. The Disposal of Tenancy Act and the rules framed thereunder are concerned principally with the question of allocation or disposal of tenancies. A decision under the said Act and the rules framed thereunder to the effect that any particular tenant is not in default of his payment of rent is a decision made principally for the purpose of allowing the said tenant to continue to work the tenancy for the tenancy year concerned. I hold therefore that by reason of the existence of a decision of the Tenancy Board to the effect that the tenant is not in default for payment of rent it does not and cannot exclude the jurisdiction of a civil Court from entertaining a suit for recovery and enforcement of payment of rent.

H.C. 1962

U PO MIN AND ANOTHER v. MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER.

U YAN AUNG, C.J.

The learned Advocate for the respondents cited a number of authorities in support of his proposition that the decision of a Tenancy Board on the question of arrears of rent will exclude the jurisdiction of the civil Court from entertaining a suit for recovery of rent. The rulings cited by him are *Jaga* (a) *Jan Bahadur* v. *Chairman, Pegu District Tenancy Disposal Committee and one* (1), *Maung Kho Lan* v. *Ma Ngwe Lwai and one* (2), and *K. K. Dever* v. *The Chairman, District Tenancy Disposal Committee, Hanthawaddy* (3). But I find that the said authorities are concerned with the question of disposal of tenancy under the Disposal of Tenancy Act, 1953 and the rules framed thereunder. I have already explained above as to why the decision of the Tenancy Disposal Committee under the Disposal of Tenancy Act, 1953, will not exclude the jurisdiction of the civil Court from entertaining a suit for recovery of rent.

The third ground argued in the appeal before me relates to the question of limitation. The rent claimed by the appellants fell due in 1953 and the appellants instituted the present suit on 27th January 1959. Article 110 of the Limitation Act stipulates that the suit for recovery of rent must be instituted within a period of three years from the date when the rent falls due. It is therefore contended by the learned Advocate for the respondents that the suit is barred by limitation. In reply to that, the learned Advocate for the appellants refers to section 2 of the Special Limitation Act of 1950 (Burma Act No. 19 of 1950). Section 2 says:

"၂။ သောင်းကျန်းသူများ၏ လက်တွင်းသို့ ကျရောက်သော မည်သည့် အရပ်ဒေသတွင်မဆို တရားရုံးများသည်၊ တရားဝင်အစိုးရ၏ ပြည်ပြဆိုင်ရာ အုပ်

(1) (1952) B.L.R. (S.C.) p. 100. (2) (1952) B.L.R. (S.C.), p. 179.
(3) (1952) B.L.R. (S.C.), p. 255.

ချုပ်ရေးကို ခေတ္တဖျပ်သိမ်းသည့် နေ့မှစ၍၊ နိုင်ငံတော် သမတက ထိုအရပ်ဒေသ အတွက် အမိန့်ထုတ်ပြန် သတ်မှတ်သည့် နေ့အထိ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄ ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အရ၊ ပိတ်ထားသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ "

During the insurrection many areas of the Union, including Yamethin and Pyinmana Districts, fell into the hands of insurgents. In "Burma and the Insurrection" which was published by the Government of the Union of Burma, at page 62 it is mentioned that the Government forces retook Yamethin and Tatkon in May 1949. Therefore in respect of Yamethin and Tatkon, the civil Courts are deemed to be closed within the meaning of section 4 of the Limitation Act until such date as the President in exercise of his power under section 2 of the Special Limitation Act should notify the Courts to have been re-opened. A notification of this nature was issued by the Government on 7th December 1960 declaring that the civil Courts shall be re-opened as from 31st March 1961. This notification is Notification No. 683, dated 7th December 1960, published in the *Burma Gazette Extraordinary*, dated 10th December 1960. The appellants' suit, as pointed out above, was instituted on 27th January 1959. The appellants' suit therefore cannot be considered to be barred by limitation. All that the District Court says on this question of limitation is that the suit is barred by limitation as it is instituted after a period of three years from the date of the cause of action. The District Court appeared to have overlooked the notification referred to above. I therefore hold that the decision of the District Court on the question of limitation is erroneous.

For the reasons given above, this appeal is allowed with costs. The District Court, Yamethin, will hear and

H.C. 1962

U PO MIN AND ANOTHER v. MAUNG CHIT HLAING AND ANOTHER.

U YAN AUNG, C.J.

dispose of the appeal being Civil Appeal No. 2 of 1960 of the said Court, accordingly to law on the merits of the other issues that were left undetermined by the said District Court by its decision, dated 4th August 1960. Advocate's fee for the appellants in this appeal in this Court is fixed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

U PO THIN (APPELLANT).

v.

MAUNG HOKE HLAING (RESPONDENT).*

H.C. 1962

Feb. 28

Mutual accounts—What are.

Mutual accounts consist of reciprocity of dealings between the parties, and do not embrace those having items on one side only, though made up of debits and credits. An account kept by one party of receipts and payments is not a mutal account. Each party must receive and pay on account of the other.

An account in which only one party advances is not a mutal account.

There must be cross claims arising out of a course of dealing with intention to set-off.

Hirada Basappa v. *Gadigi Muddappa*, 6 Mad. H.C. Reports 142 ; *P.L.O. P.R.M. Ramaswamy Chettyar* v. *M.S.M. Chettyar Firm*, 1937 R.L.R. 240 ; *Thakur Das and another* v. *Bishan Das*, (1924) 79 I.C. 998 ; *Shivi Gowda and others* v9 *Fernandes and others*, I.L.R. 34 Mad. 513 ; *Bengal Burma Trading Co. and another* v. *Burma Loan Bank Ltd. and another*, (1937) R.L.R. 245 ; referred to.

Po Aye for the appellant.

Mon San Hlaing for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This appeal arises out of the judgment and decree of the District Court of Mergui setting aside the judgment and decree of the Subdivisional Court in Civil Regular Suit No. 15 of 1955, wherein it passed a decree in part for payment of K 850 by the defendant-respondent U Hoke Hlaing to the plaintiff-appellant U Po Thin out of K 2,957 made up of K 2,750·80 being the balance amount due out of the various advances made for the supply of dried fish as per statement of accounts filed with the plaint, and the interest on the amount at 1½

*Civil, 2nd Appeal No. 90 of 1960 against the decree of the District Court, Mergui in Civil Appeal No. 2 of 1960.

H.C. 1962

U PO THIN v. MAUNG HOKE HLAING.

U KYAW ZAN U, J.

per cent per mensem due from 20th May 1955 to 19th October 1955 as shown in the amended plaint filed on 25th February 1957. The lower appellate Court in its judgment on the question of limitation, raised before it and also in the trial Court as per issue No. 9, held that the suit was time-barred and dismissed it. The question now raised before me is that Article 85 of the Limitation Act applies and the suit should not have been dismissed. It was contended that their mutual accounts were closed on 20th May 1955 and since the suit was filed on 23rd February 1957 (25th February 1957 ?) it was still within time.

Under Article 85 of the Limitation Act for the balance due on a mutual, open and current account, where there have been reciprocal demands between the parties, the period prescribed is three years from the date of the last item admitted in the account. Looking at the statement of accounts which is only a copy signed only by the plaintiff-appellant U Po Thin, it is clear that it is not " a mutual, open and current account, where there have been reciprocal demands between the parties." It merely shows the various dates on which the various sums of money were advanced for various purposes, and the dates of the receipts of dried fish at various rates and prices. Mutual accounts consist of reciprocity of dealings between the parties, and do not embrace those having items on one side only, though made up of debits and credits. An account kept by one party of receipts and payments is not a mutual account. Each party must receive and pay on account of the other. In the instant case there were no such dealings. According to the amended plaint, the defendant-respondent promised to supply the fish from October 1952 and the account shows the plaintiff-appellant advanced money on many occasions. There is, in fact, no account against the appellant by the respondent though there is by the former against the latter. An account in which only one party

advances is not a mutual account. The account kept by the plaintiff-appellant is merely a record of loan transactions. It does not appear that the credits made exceeded the amount due to the plaintiff-appellant. The account shows that it had been settled once before on 20th April 1955 and a fresh account opened. An account which is settled or closed is not an open account. Where there is no evidence that the defendant-respondent ever made or was in a position to make a demand upon the plaintiff-appellant, there can be no reciprocal demands between the parties. In the words of Holloway, J. in *Hirada Basappa* v. *Gadigi Muddappa* (1) quoted in *P.L.O.P.R.M. Ramaswamy Chettyar* v. *M.S.M. Chettyar Firm* (2) : "To be mutual, there must be transactions on each side creating independent obligations on the other." In the instant case I see no such independent obligations. In *Thakur Das and another* v. *Bishan Das* (3) where it was found that the transactions between the parties were those of creditor and debtor and that the defendants borrowed from the plaintiffs and sent them commodities, the proceeds of which were applied to repaying cash loans, and the accounts closed, it was held there were no independent obligations on both sides. What the defendant-respondent desired was that the plaintiff-appellant should finance him and that he would keep plaintiff-appellant secured in respect of advances made by consigning to him the dried fish of a value equal to the amount of his indebtedness. In *Shivi Gowda and others* v. *Fernandes and others* (4) it was observed—

> ". . . the existence of *independent* obligations, appears to me to be entirely wanting in the present case. A scrutiny of the accounts leaves no doubt that every consignment of

(1) 6 Mad. H.C. Reports, p. 142.
(2) (1937) R.L.R. p. 249.
(3) (1924) Vol. 79 I.C. p. 998
(4) I.L.R. 34 Mad. p. 513.

H.C. 1962

U PO THIN v. MAUNG HOKE HLAING.

KYAW ZAN U, J.

coffee was made simply and solely on account of the antecedent loans and with a view to reduce the balance due thereunder. Not only was the balance never shifted to the defendants' credit, but there was never any approach to such a desirable state of affairs ; apparently the balance against the defendants was never lower. . . .",

and these observations apply to the present case. In *Bengal Burma Trading Co. and another* v. *Burma Loan Bank Ltd. and another* (1) which was not referred to, it was stated—

> "A mutual account means not merely where one of two parties has received money and paid it on account of the other, but where each of the two parties has received and paid on the other's account, *i.e.* there is a mutual account where each of two parties has received and paid on account of the other, and what would be recoverable would be the balance of the two accounts."

There must be cross claims arising out of a course of dealing with intention to set-off. In the instant case the claim was only against the respondent. In the case just cited above, Mosely, J. said that it was sufficient if there be only one set of transactions, but that set created alternately debits and credits which were to be set-off against one another.

In the circumstances Article 85 of the Limitation Act does not apply. The plaintiff-appellant himself could not give the date of the original transaction definitely. In his original plaint, he stated it was in or about 1952 but in his further particulars given, he said it was on 10th July 1952. In his subsequent pleadings he stated it was in October 1952 and in his evidence he deposed it was in July 1952. There were no acknowledgments whatsoever by the defendant-respondent of the amounts due or fresh promises to pay them. The trial Court held that Article

(1) (1937) R.L.R. p. 254.

51 of the Limitation Act would apply and as the defendant-respondent has deposed that he cut off with the plaintiff-appellant about two or three months before the original plaint was filed on 14th November 1955, it held that the suit was in time calculating the period from the end of 1952. It is not understood how it could calculate from the close of the year 1952 when it has held that Article 85 is not applicable to the suit. Moreover, if Article 51 applies, the date of calculation of the period of limitation must be from the date the dried fish ought to be delivered, but there is no evidence. I agree with the lower appellate Court that the suit, as framed, is not maintainable. Both the lower Courts have held that there was no settlement of the accounts on 20th May 1955 as alleged by the plaintiff-appellant. There was no proof of the particular items of the loans and the plaintiff-appellant has thus failed to prove his case against the defendant-respondent.

In the result the appeal fails and is dismissed with costs.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962

Jan. 25

U SAMI (*alias*) MUTU KARAPA PILLAY AND ONE (APPLICANTS)

v.

U NYO AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code—O. 9, R. 9—Restoration mandatory when sufficient cause shown—s. 151—Cannot be invoked—Waiver to hold enquiry or consent to proceed with suit on part of parties—Court's duty to hold enquiry not substituted by—All acts done in dismissed suit—Illegal, null and void.

During the pendency of application under Order 9, Rule 9, Civil Procedure Code to restore the suit that was dismissed for default, an application to compromise the suit was filed *ex-parte* and upon this application being opposed on the ground that the signatures of the opposite party on the application were forgeries the Court proceeded with an enquiry into the said allegation. During the course of the enquiry the jurisdiction of the Court to entertain the petition of compromise and to proceed with the enquiry before the restoration of the suit to file was questioned, but the Court overruled this objection and proceeded with the enquiry, holding that the parties have acquiesced in the resumption of the suit or waived by their conduct the enquiry as to sufficient cause for non-appearance.

Held : That when an application is made under Order 9 Rule 9 of the Civil Procedure Code to set aside the order dismissing the suit under Order 9, Rule 8 of the Code, the Court shall make an order setting aside the dismissal if it is satisfied that there was sufficient cause for non-appearance and that the Court can only act under Order 9, Rule 9 and cannot fall back upon its inherent power under s. 151 of the Code.

U Aung Gyi v. *The Government of Burma*, (1940) R.L.R. 512 (F.B.); followed.

Held also : That waiver to hold the enquiry or consent to proceed with the suit on the part of the parties will not absolve the Court from the duty of holding an enquiry under Order 9, Rule 9 of the Civil Prodcedure Code.

Dalchand and another v. *Narayan and another*, A.I.R. (1919) Nag. 91; *Bank of Chettinad* v. *S.P.K.V.R. Firm*, A.I.R. (1935) Ran. 517; *Ko Sit Yar* v. *Ma Shwe Taing*, A.I.R. (1934) Ran. 312, referred to.

P.K.P.R.M. Raman Chettyar v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others*, A.I.R. (1936) Ran. 335, dissented from.

---

* Civil Revision No. 92 of 1960, against the order of the Additional District Court of Pegu, dated the 24th September 1960 in Civil Regular Suit No. 6 of 1953.

Held further : That a Court has no jurisdiction to proceed with a suit which has been dismissed for default until it has been restored by it and that all subsequent proceedings taken in the suit after its dismissal are illegal, null and void.

H.C. 1962

U SAMI (*alias*) MUTU KARAPA PILLAY AND ONE v. U NYO AND TWO OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

U Tin for the applicants.

Mon San Hlaing for the respondents Nos. 1 and 2.

No appearance for the respondent No. 3.

U KYAW ZAN U, J.—This application in revision comes under section 115 (*a*) of the Code of Civil Procedure and there is no dispute about it. The point for consideration is whether the learned Additional District Judge of Pegu had the jurisdiction or not to pass the order dated 24th September 1960 to proceed with the enquiry as to whether the parties have compromised the suit or not in Civil Regular Suit No. 6 of 1953, which had already been dismissed under Order IX, Rule 8 of the Code on 7th March 1955 for default of apperance of the plaintiffs and their pleader when the suit was fixed for arguments on two preliminary issues.

It arose thus : The respondents U Nyo and his wife, Daw Thaung sued the appellants who are also husband and wife and the 3rd respondent, who is joined as such as he is not applying for revision of the order, for ejectment from and possession of a pucca double-storeyed house standing on a land being Holding No. 79 of 1951-52 of Bazaar Block No. 2 in Penwegon, claiming to be the owners by virtue of the registered sale deed dated 6th October 1952 (Exhibit ∞) alleging that the 1st applicant being an employee of the vendor was permitted by the vendor himself to occupy prior to the sale and that his wife, the 2nd applicant and the 3rd respondent are occupying with the permission of the 1st applicant. The application was heard *ex parte* against the 3rd respondent. The applicants denying all the allegations in the plaint stated *inter*

H.C. 1962

J SAMI ITU KARA- I PILLAY ND ONE v. U NYO IND TWO OTHERS.

J KYAW AN U, J.

alia in their written statement that they have been in adverse possession for 15 years and that the alleged purchase of the property by the 1st and 2nd respondents, who are alleged to be Chinese, does not confer any title on them under the Transfer of Immoveable Property (Restriction) Act, 1947, while the 3rd respondent pleaded that he is the tenant of the applicants. The Court framed fourteen issues, out of which two issues as to the maintainability of the suit and the cause of action of the suit were set down for argument on 3rd March 1955 as preliminary issues. But on that day, though both the pleaders appeared the hearing was adjourned to 7th March 1955 as the pleader for the applicants was ill.

On 7th March 1955, the pleader for the respondents (plaintiffs) was absent. The pleader for the applicants was represented by another pleader who submitted a written argument. The Court waited for the respondents (plaintiffs) and their pleader till 3 p.m. but they never turned up though the pleader for the applicants put up his apperance personally. The Court then dismissed the suit for default. On 23rd March 1955, the 1st plaintiff-respondent alone filed an application (page 55 of process file) to rescind the order dismissing the suit accompanied by an affidavit (page 63 of the process file). The application was opposed vehemently by the applicants supported by counter-affidavit (pages 66 to 69). The 1st plaintiff-respondent then filed a reply affidavit (page 71 of the process file) to which the applicants filed objections (page 77 of the process file) that the application made by the 1st plaintiff-respondent alone to rescind the order was not competent. Arguments were heard on 12th October 1955 and the order was passed on 19th October 1955 to proceed with the enquiry as to whether there was sufficient cause for the non-appearance of the pleader for the respondents (plaintiffs) or of the 1st plaintiff-respondents when the

suit was called for hearing on 7th March 1955, holding that the application under Order IX, Rule 9 of the Code of Civil Procedure to set aside the order of dismissal of the suit made by the 1st plaintiff-respondent alone was competent. The diary dated 9th November 1955 shows both parties agreed to the enquiry being held and steps were taken by them on subsequent dates to proceed with it. In the meantime, the applicants went up in revision to the High Court being Civil Revision No. 102 of 1955 against the order but the High Court confirmed it. The proceedings were received back from the High Court only on 18th January 1958 and notices were issued to the parties for appearance on 31st January 1958. The matter ended there and the confusion started. It was the fourth presiding Judge who forgot all about it in his zeal to end up the suit by a compromise between the parties.

Both the pleaders appeared on that date 31st January 1958 and asked for time to file a compromise petition in consultation with their clients and the Court, instead of proceeding with the enquiry under Order IX, Rule 9 of the Code of Civil Procedure, granted time for about six months by several adjournments, and eventually on 24th June 1958 the pleader for the plaintiff-respondents filed an application *ex-parte* signed by the plaintiff-respondents stating that they have compromised the suit with the applicants as per compromise petition (Exhibit c), but the applicants have refused to join with them (plaintiff-respondents) in presenting the said petition to the Court, and prayed to record the said compromise under Order XXIII, Rule 3 of the Code of Civil Procedure and to pass a decree in the terms set out therein. The alleged compromise was without the intervention of the Court. Notices were issued to the applicants and on 24th September 1958 they filed their objections that the alleged signature of the 1st applicant in Burmese on Exhibit " c "

H.C. 1962

U SAMI (*alias*) MUTU KARAPA PILLAY AND ONE v. U NYO AND TWO OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

is a forgery and that his wife, the 2nd applicant, had to sign a blank sheet of paper under coercion and undue influence through fear of the leader of the *Pyusawtis*, U San Kun. The 1st applicant stated that he always signed in his own Indian language and never in Burmese, a language he does not know. They denied that they ever agreed to compromise the suit with the plaintiff-respondents, who then made a reply on 3rd December 1958. The suit was then fixed for hearing on 2nd February 1959 as to whether there was, in fact, a compromise. I may state here that this was the second enquiry fixed for hearing when the first enquiry under Order IX, Rule 9 of the Code of Civil Procedure as ordered by the Court on 19th October 1955 was still pending.

The Court proceeded with the second enquiry and before the conclusion of the evidence for the plaintiff-respondents, the applicants suddenly realising that the first enquiry was still pending filed a " supplementary written objection " on 25th September 1959 stating *inter alia* that the Court had no jurisdiction to entertain the petition of compromise filed *ex parte* on 24th June 1958 by the plaintiff-respondents and to proceed with the second enquiry as the suit had not yet been restored. The plaintiff-respondents in their reply filed on 11th November 1959 merely challenged the correctness and validity of the contentions and the Court, after hearing the arguments, passed the order dated 24th September 1960 now under revision rejecting the said " supplementary written objection " of the applicants and proceeded with the second enquiry.

Now, the point for determination is whether the Court had jurisdiction to proceed with the second enquiry as to whether the parties have validly compromised the suit or not because the suit which was dismissed for default, had not yet been restored under Order IX, Rule 9 of the Code of Civil Procedure. The learned Additional District Judge was fully aware of the problem for he said " it seemed that

this aspect of the case was either lost sight of or dropped by both the parties when the proceedings were received back from the Hight Court". He again repeated "that both parties have either lost sight of the said aspect of the case or acquiesced in the resumption of their normal litigation. The latter view seems to be correct, for since the High Court held that the application for setting aside the dismissal order by the 1st plaintiff alone was competent, the natural presumption would be that his suit would be restored to the file after a formal enquiry. To such a waiver by conduct or mutal consent, no party should now be allowed to come forward and deny the jurisdiction of the Court any further".

Now, when the suit was dismissed under Order IX, Rule 8 of the Civil Procedure Code and when an application is made under Order IX, Rule 9 of the Code to set aside the dismissal, the Court shall make an order setting aside the dismissal if it is satisfied that there was sufficient cause of non-appearance. In the instant case, there is no such order and the Court had no seizin of the case when it proceeded further with the second enquiry. The Court can only act under Order IX, Rule 9 and cannot fall back on its inherent power even under section 151 of the Code. Order IX, Rule 9 provides for the restoration of the suit on its being proved that the non-appearance was due to sufficient cause. In such a case, where the plaintiff is unable to prove any sufficient cause, the Court cannot restore the suit. This is the general trend of decisions in Burma as well as in India with the exception, it seems, of the Bombay High Court. In *U Aung Gyi* v. *The Government of Burma* (1) it was held that a Court has no power to restore a case dismissed for default except under the circumstances and conditions mentioned in Order IX, Rule

(1) (1940) R.L.R. 512.

H.C. 1962

U SAMI (*alias*) MUTU KARAPA PILLAY AND ONE v. U NYO AND TWO OTHERS.

U KYAW ZAN U, J.

9, and when no sufficient cause is shown for non-appearance, there can be no grounds for the application *ex debito justitiae* of any inherent power outside this rule, which is mandatory. The learned trial Judge held that the parties have acquiesced in the resumption of the suit or waived by their conduct the enquiry as to sufficient cause for non-appearance. There is nothing to show on the record that they either waived the enquiry or consented to proceed with the suit after its dismissal. Even if they have waived or consented such waiver or consent cannot confer jurisdiction. The Court has dismissed the suit and it has ordered to hold an enquiry. So it was for the Court to hold the enquiry under the express provisions or Order IX, Rule 9 of the Code. It was not for the parties to say that they waived the enquiry or consented to proceed with the suit. In *Dalchand and another* v. *Narayan and another* (1) where the execution application was dismissed for default and restored on the same day when the decree-holder's agent appeared, it was held, disagreeing with the lower appellate Court, that the Court had no jurisdiction to restore the proceedings and the subsequent proceedings were illegal and void as defect of jurisdiction cannot be cured even by consent of the parties. In *Bank of Chettinad* v. *S.P.K.V.R. Firm* and another (2) it was held.

> "If a Court assumes to act where it has no jurisdiction, its proceedings are all utterly void and have no effect either by way of estoppel or otherwise; its judgment is not merely voidable but void; its proceedings are in fact a mere nullity. And, where no jurisdiction exists, no action or inaction upon the part of the parties can invest the Court with any authority so as to convert the proceedings before it into a proper judicial process."

Again in *Ko Sit Yar* v. *Ma Shwe Taing* (3) it was held that no consent or acquiescence of parties can cure a lack of

(1) A.I.R. (1919) Nag. 91. (2) A.I.R. (1935) Ran. 517.
(3) A.I.R. (1934) Ran. 312.

jurisdiction in law. Against the settled law on the point the learned Advocate for the plaintiff-respondents who did not deny that there was no order restoring the suit, however, relied upon the case of *P.K.P.R.M. Raman Chettyar* v. *K.A.P. Arunachalam Chettyar and others* (1) which says " Had sufficient cause been shown reopening would of course have been mandatory under Order IX, Rule 9, and as in his opinion sufficient cause had not been shown reopening was matter of discretion ". To this statement, the learned authors of the All India Reporter, on the Code of Civil Procedure (1957 Edition, Volume II, page 2464) commented " It is submitted with respect that the view that the Court has power to restore a suit even where it holds that sufficient cause has not been shown is open to question ".

The suit went off the file when the Court dismissed it for default. It had no jurisdiction to proceed with it until it was restored by it. It is therefore plain that all the subsequent proceedings taken after the dismissal are illegal, null and void. Consent or acquiescence, or action or inaction of the parties after the dismissal were irrelevant without the Court taking seizin of the suit.

In the circumstances, the order of the trial Court is set aside, and it directed to proceed with the enquiry under Order IX, Rule 9 of the Code of Civil Procedure as ordered in its order dated 19th October 1955. The costs of the application shall be borne by the respondents Nos. 1 and 2. Advocate's fee 5 (five) gold mohurs.

(1) A.I.R. (1936) Ran. 335.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

H.C. 1962 — *Mar* 16.

U TIN AND ONE (APPLICANTS)

v.

U HLA MIN (RESPONDENT).*

Court-fees Act—s. 7 (x) (a)—Suit for specific performance of contract of sale with or without prayer for possession—Court-fees payable under, read with s. 8, Suits Valuation Act.

In a suit for specific performance of contract of sale whether a prayer for possession is added or not, the fees are payable for the purposes of Court-fees and jurisdiction according to the amount of consideration in the contract of sale under s. 7 (x)(*a*) of the Court-fees Act, read with s. 8 of the Suits Valuation Act.

Ashfaq Hussain v. *Bunyad Hussain and others*, A.I.R. (1923) Oudh 252 ; *Ramachandra Mahadeorao Mahankal* v. *Vithal Balaji Dhole and another*, I.L.R. (1950) Nag. 336 ; *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others*, I.L.R. 38 All. 292 ; *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another*, I.L.R. 47 Mad. 150 ; *Fakir Chand* v. *Ram Datt*, I.L.R. 5 Lah. 75 ; *Shiv Dial* v. *Shiv Ram Das and others*, A.I.R. (1928) Lah. 635 ; *Muljibhai Pitamberdas* v. *Bai Chanchal*, I.L.R. (1945) Bom. 32 ; *K. P. Tewari* v. *Baiju*, I.L.R. 31 Pat. 269 *Mogha's Law of Pleadings*, referred to.

Rambahdur and others v. *Banwari Lal*, A.I.R. (1929) Pat. 642 ; *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh*, (1911) 11 I.C. (Cal.) 228 ; *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh*, A.I.R. (1920) Oudh 167 ; *Krishnasami and another* v. *Sundarappayyar*, I.L.R. 18 Mad. 415 ; dissented from.

Rishi Ram for the applicants.

Ba Shun for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 731 of 1958 of the Chief Judge of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff-respondent instituted a suit against the defendant-applicants who are husband and wife for specific performance of the contract of sale of the house and its site known as No. 13/15, Thatipathan Road, Kyaukmyaung, Rangoon, for K 10,000 and for possession of the

* Civil Revision No. 70 of 1961 against the order of the Chief Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 20th June 1961 in Civil Regular Suit No. 731 of 1958.

H.C. 1962

U TIN AND ONE v. U HLA MIN.

U KYAW ZAN U, J.

same valuing at K 10,000 being the amount of consideration in the contract for the purposes of jurisdiction and court-fees. It was alleged that the deed of agreement was executed on 2nd December 1955 by the first applicant U Tin who accepted K 2,000 as earnest money, but refused to execute a proper registered deed of conveyance in spite of the offer to pay the balance purchase-money. The 1st applicant raised various defences, one of which is that the Court has no jurisdiction as the value of the subject-matter of the suit is K 40,000. The 2nd applicant Daw Myint Myint contended that she had no knowledge of the alleged contract except that her husband took a loan of K 2,000 from the respondent. The Court framed a preliminary issue as to whether the suit should be valued according to the price mentioned in the contract of sale or the market-value at the time of the institution of the suit, and after hearing the arguments, gave an answer in favour of the plaintiff-respondent that the suit was properly valued according to the consideration in the contract. Hence, this application to revise the said order.

The learned Advocate for the applicants submitted that this application was filed in view of the conflict of decisions on the point, particularly in India. He contended that the value of the suit should be the market-value of the property and paid separately for specific performance of the contract and for possession. Different Courts in India had held different views and on analysis of the various authorities I find there were three views. But the point is now well-settled. The learned Advocate for both the parties could not show an authority of any of our Courts nor could I find any.

The first view is that the value must be the market-value for both the reliefs and it was submitted by the learned Advocate for the applicants that the suit falls

H.C. 1962

U TIN AND ONE v. U HLA MIN.

U KYAW ZAN U, J.

under section 7 (v) of the Court Fees Act. As regards this first view, in *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal* (1), which was relied upon by the learned Advocate for the applicants, Rowland, J. merely followed a previous unreported decision of the Calcutta High Court in *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh* (2) without giving any reasons. It will be seen in the latter part of my judgment *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal* (1) has now been overruled. In the Calcutta case also the point was not fully discussed and it was not followed by other High Courts in India.

As regards the second view that the court-fees should be paid on two reliefs separately unless the contract itself provides for delivery of possession as well as execution of sale deed, reliance was placed on *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh* (3) which did not find favour with the aforesaid unreported case of *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh* (*Supra*). It followed *Krishnasami and another* v. *Sundarappayyar* (4) but this decision was held by the Bench in a later decision of the Madras High Court to be of no authority as the point was not discussed directly and the observation made therein was an *obiter dictum*. The Additional Judicial Commissioner in the case of *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh* (3) stated that though section 55 (*f*) of the Transfer of Property Act imposes an obligation to put the buyer in possession, it is a conditional obligation taking effect on the request of the buyer, and that a claim to possession is not a necessary incident of a suit for specific performance of a contract of sale as the property may already be in possession of the vendee under some other title or it may be in possession of a third person, such as a mortgagee. But in a later case of *Ashfaq*

(1) A.I.R.(1929) Pat. 642. (3) A.I.R. (1920) Cudh 167 dissented from.
(2) (1911) 11, I.C. (Cal). 228. (4) I.L.R. 18 Mad. 415, dissented from.
dissented form.

Hussain v. *Bunvad Hussain and others* (1) another Additional Judicial Commissioner of the same Judicial Commissioner's Court was of the opinion that the value of a suit for specific performance of a contract of sale for court-fees and jurisdiction is equal to the amount of consideration under section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act read with section 8 of the Suits Valuation Act. This later decision is in accordance with the third view which I am going to deal presently and is one of the leading cases so far as chronology is concerned. The most recent ruling of the Nagpur High Court in *Ramchandra Mahadeorao Mahankal* v. *Vithal Balaji Dhole and another* (2) has also disagreed with the decision in *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh* (3).

The third view is that such a suit falls under section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act as delivery of possession is merely a part of the contract of sale. In *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others* (4) which was also referred to in *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh* (3) Tudball, J. said such a suit was in substance one for specific performance of the contract and fell *prima facie* under section 7 (x) of the Court Fees Act because when a vendor contracted to sell, he contracted, as laid down in section 55 of the Transfer of Property Act, to execute a proper conveyance of the property to the buyer and that he also contracted to give to the buyer such possession of the property as its nature admitted. This authority was followed in *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another* (5) where a Bench of two Judges held a suit for specific performance of the contract of sale is governed by section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act, and it does not become a suit for possession as described in

(1) A.I.R. (1923) Oudh 252.
(2) I.L.R. (1950) Nag. 336.
(3) A.I.R. (1920) Oudh 167.
(4) I.L.R. 38 All. 292.
(5) I.L.R. 47. Mad. 150.

H.C. 1962

U TIN AND ONE v. U HLA MIN.

U KYAW ZAN U, J.

section 7 (v) (*e*) of the said Act by reason of the addition of a prayer for possession. It was said that without asking for the relief for specific performance, the second relief for possession could not be obtained. Both of them spring out of the same contract, though one necessarily precedes the other. It was also held that delivery of posssession is a part of the specific performance of a contract of sale unless the terms thereof show that the vendor was not under an obligation to deliver possession. It was pointed out that Form No. 47 of Appendix A of the Civil Procedure Code clearly shows that a prayer for possession is a proper prayer in a suit for specific performance without altering the character of the suit. Their Lordships disagreed with the decision in *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh* (1) mentioned in my discussion of the first view. It was held also that the decision in *Krishnasami and another* v. *Sundarappayyar* (2) mentioned in my discussion of the second view is no authority for saying that in a suit for specific performance and for possession, court-fee should be paid on the aggregate value of the two prayers as there was no discussion about it and the observation was a mere *obiter dictum*. In *Fakir Chand* v. *Ram Datt* (3) where the suit was to have a sale deed executed and completed without a prayer for possession as the plaintiff was already in possession of the property, it was held that it was a suit for specific performance and the court-fees were payable under section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act. In this case, *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others* (4) was sought to be distinguished on the ground that in that case there was a prayer for possession, but the Bench composed of two Judges ruled that the mere absence of such a prayer makes no difference to the real nature of the suit

(1) (1911) 11 I.C. Cal. 228.
(2) I.L.R. 18 Mad. 415.
(3) I.L.R. 5 Lahore 75.
(4) I.L.R. 38 All, 292.

as according to the agreement the plaintiff considered himself entitled not only to execution and registration of the sale deed, but also to possession ; but he did not make the latter claim simply because he was already in possession. The Bench held it was a suit for specific performance of a contract of sale and as such the court-fee should be paid under section 7 (x) (*a*) *ad valorem* on the amount of consideration for sale. The same High Court in a later case of *Shiv Dial* v. *Shiv Ram Das and others* (1) also followed the Madras Bench decision in *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another* (2). In a fairly recent case of *Muljibhai Pitamberdas* v. *Bai Chanchal* (3) of the Bombay High Court where the plaintiff filed a suit for getting a registered sale deed executed by the defendant and for possession of the property, defence raised was that the proper court-fee had not been paid. According to the plaintiff the suit fell under section 7 (v) of the Court Fees Act but the defendant contended that section 7 (x) (*a*) of the Act applied. Reliance was placed by the plaintiff on *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh* (4) and *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal* (5) which I have discussed while dealing with the first view. The defendant, on the other hand, relied upon *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others* (6), *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another* (2) and *Fakir Chand* v. *Ram Datt* (7) just quoted by me above. It was stated therein—

> "There is no doubt that one of the reliefs asked for, and it may be said that the more important relief, in this case is that regarding possession. But the right of possession claimed in this suit must clearly be deemed to be a right

(1) A.I.R. (1928) Lah. 635.
(2) I.L.R. 47 Mad. 150.
(3) I.L.R. (1945) Bom. 32.
(4) (1911) 11 I.C. Cal. 228.
(5) A.I.R. (1929) Pat. 642.
(6) I.L.R. 38 All. 292.
(7) I.L.R. 5 Lah. 75.

H.C. 1962

U TIN AND ONE v. J HLA MIN.

U KYAW ZAN U, J.

based on a transfer of title and not merely on the contract of sale. In this case the value of the property being over Rs. 100, the transfer of ownership constituting the sale can be made only by a registered instrument under section 54, Transfer of Property Act, 1882, and the seller is bound, under clauses (*d*) and (*f*) of sub-section (1) of section 55 of the said Act, on payment or tender of the price, to execute a proper conveyance of the property and to give the buyer, on being so required, possession of it. It is thus clear that possession is not and cannot be claimed, in a case where there has been a contract of sale, independently of such contract; and specific performance of such contract must be sought in order to obtain possession. The present suit must, therefore, be deemed to be a suit for specific performance of a contract of sale: the mere fact that possession is claimed would not entitle the Court to ignore its essential character as a suit for specific performance of such a contract."

I entirely agree with Sen J. that the specific provision relating to suits for specific performance in section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act must exclude the application of the more general provision relating to suits for possession in clause (v) of the said section. This view was also supported in *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others* (1). Their Lordships disagreed with the decisions in *Madan Mohan Singh* v. *Gaja Prosad Singh* (2) and *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal* (3), which I discussed under the first view, on the ground that no principle was discussed therein. Following the views taken in *Nihal Singh and another* v. *Sewa Ram and others* (1), *Sundara Ramanujam Naidu* v. *Sivalingam Pillai and another* (4) and *Fakir Chand* v. *Ram Datt* (5) the Bench held section 7 (x) (*a*) of the Court Fees Act applied to the case. In another recent case of the Nagpur High

(1) I.L.R. 38 All. 292.
(2) (1911) 11 I.C. Cal. 228.
(3) A.I.R. (1929) Pat. 642.
(4) I.L.R. 47 Mad. 156.
(5) I.L.R. 5 Lah. 75.

Court in *Ramchandra Mahadeorao Mahankal* v. *Vithal Balaji Dhole and another* (1) which I have referred to above, reviewing all the decisions of the various High Courts on the point and dissenting from the decision in *Ram Nidh* v. *Balkaran Singh* (2) referred to in my discussion of the second view it was held that in a suit to compel the defendant to execute a sale deed in pursuance of an agreement to sell is a suit for special performance within section 7 (x) (*a*) and does not become a suit for possession as described in section 7 (v) (*a*) by reason of the addition of a prayer for possession. It was held by the Bench—

> "In a suit for specific performance, the relief for specific performance is the main relief and the relief of possession is ancillary to it. They do not form distinct subjects within the meaning of section 17, Court-fees Act. The court-fee payable is on the amount of the consideration under section 7, clause x (*a*) of the Act. . . .
>
> Under section 8, Suits Valuation Act, the valuation in such cases for purposes of court-fee and jurisdiction is the same."

The most recent authority in support of the third view I can lay my hand on is the decision of the Patna High Court in *K. P. Tewari* v. *Baiju* (3) which overruled, at last, the decision in *Rambahadur and others* v. *Banwari Lal* (4) mentioned in my discussion of the first view. Mr. Mogha, the learned author on the Law of Pleadings is of the same view that a suit for specific performance of contract of sale should be valued both for purposes of jurisdiction and court-fee on the amount of consideration. It is thus seen that the first view that the value must be the market-value for both the reliefs never got any support, while the second view that the court-fee should be paid on two reliefs separately, though once held by

(1) I.L.R. (1950) Nag. 336.
(2) A.I.R. (1920) Oudh 167.
(3) I.L.R. 31 Pat. 269.
(4) A.I.R. (1929) Pat. 642.

H.C. 1962

U TIN AND ONE v. U HLA MIN.

U KYAW ZAN U, J.

the Oudh Chief Court only was not followed in a subsequent decision of the same Court. Section 7 (v) of the Court Fees Act deals with possession only. In the present suit there are two reliefs, namely, (i) for specific performance of the contract of sale, and (ii) for possession. By paying the court-fees on the market-value of the properties both the reliefs cannot be obtained. The authorities cited by the learned Advocate for the applicants as shown above have been either overruled or dissented from. When there is specific provision in section 7 (x) (*a*) of the Court-fees Act we need not look for law elsewhere. The conflict of decisions in India is now well-settled. I have shown above that the first and second views have now no legs to stand upon. Agreeing with the decisions of the Allahabad, Bombay, Lahore, Madras, Nagpur and Patna High Courts I hold that in a suit for specific performance of a contract of sale whether a prayer for possession is added or not, the fees are payable for the purposes of court-fees and jurisdiction according to the amount of the consideration in the contract of sale under section 7 (x) (*a*) of the Court-fees Act read with section 8 of the Suits Valuation Act. The value for the purposes of court-fees and jurisdiction is the same.

In the result the application is dismissed with costs. Advocate fee three gold mohurs.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

U TUN MAUNG (*alias*) LOI BIN SHIN AND ONE (APPLICANTS)

v.

MA KYAUNG HTAI (*alias*) LOI ENG KYO (RESPONDENT).*

H.C. 1962 — *Mar.* 17

Pauper—Permission to sue as—Property of husband—Not basis for determining wife's ability to pay Court-fees.

In an application by a wife for permission to sue as a papuer, her husband's property cannot be the basis for determining the financial status of the wife.

Nishamoni Debi and another v. *Joy Krishna Panda and others*, A.I.R. (1950) Orissa 234.

Mon San Hlaing for the applicants.

Hla Pe for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 2 of 1960 of the District Court of Myaungmya, the respondent Ma Kyaung Htai (*a*) Loi Eng Kyo a Chinese Christian of Roman Catholic faith applied for Letters of Administration in respect of the estate of her mother, valuing her share at K 5,00,000 making Ko Tun Maung (*a*) Loi Bin Shin and Ma Kyut Chin the applicants, as defendants alleging that Ko Tun Maung was adopted by her parents from the age of six while Ma Kyut Chin, once a companion or a maid to her mother, was taken by her father as his wife after her mother's death. In Civil Miscellaneous case No. 6 of 1959 which is connected with this suit, she applied for permission to sue as a pauper under Order XXXIII of the Code of Civil Procedure stating that she has some beneficial interest in the house erected by her husband Ko Maung Sein (PW 6) after the big fire and in the grocery

*Civil Revision No. 50 of 1960 against the order of the District Court, Myaungmya, dated the 4th May 1960, in Civil Misc. Case No. 6 of 1959.

H.C. 1962

U TUN MAUNG (*alias*) LOI BIN SHIN AND ONE v. MA KYAUNG HTAI (*alias*) LOI ENG KYO.

U KYAW ZAN U, J.

shop opened therein valued at K 3,000 besides her personal moveable properties worth about K 150. The applicants (defendants) alleged in their written statement that the respondent (plaintiff) was merely a servant of the deceased and was able to pay the Court fees. An inquiry was held but the valuations given by the parties varied a great deal. According to U Tun Maung, the respondent has properties to the value of about K 50,000 but he could not give the details definitely and his witnesses guessed that the properties would be worth about K 20,000. The valuations of the respondent's witnesses on the other hand varied from K 4,000 to K 6,000. It is thus impossible to arrive at the correct valuations.

The learned trial Judge said that the Court fee payable was K 7,500 and that there was no evidence to support that the respondent owned jewelleries. He accepted that the house, shop, godown, and out-house and a landing stage were owned by her and her husband but he did not say to what extent she owned them. He declined to accept the valuations given by the parties and after looking at the photograph of the house and the description of the goods in the shop, and also considering the evidence as a whole, he himself assessed the value of the house at K 6,000 and the shop at K 3,000 making a total sum of K 9,000. It cannot be said that his valuation is unreasonable. The learned Advocate for the applicants in his argument did not attack this finding but he rightly submitted that the share of the respondent in the amount was not defined. The learned trial Judge said "The total assets of the couple are thus worth K 9,000 only and I accept the contention of the learned Advocate for the applicant that, even problematically assuming the applicant's share to be one-half, she is not possessed of enough means to pay the Court-fees required in this case." When there is no evidence to show how much interest she has

in the assets it is difficult to say whether she is possessed of enough means to pay the Court fees. Her pauperism cannot be assumed. It is clearly necessary for the Court to deal with the question of pauperism on the merits. In *Mt. Jainatun Nissa Bibi and another* v. *Mt. Idrakun Nissa* (1), it was held,

> "Where the applicant is known to have a share in her husband's property but which is not in her possession, the Court should not allow her to sue as a pauper without considering whether she has shown that with that share she could not raise enough money to pay the court-fees. A mere conclusion on the evidence, however erroneous, will afford no ground for interference in revision but where the Court in such a case fails to consider it, it amounts to a materially irregular exercise of jurisdiction justifying interference in revision under S. 115 (c)."

It is needless to say that where the wife applies for permission to sue as a pauper, her husband's property cannot be the basis for determining the financial status of the wife. (See *Nishamoni Debi and another* v. *Joy Krishna Panda and others* (2). The parties are Chinese Christians and unlike the Burmese Buddhist couple they cannot be said to have a half vested interest each in the joint properties even if they own them jointly. Both the learned Advocates for the parties agreed that the case should be remanded to the trial Court to take further evidence and to come to a correct finding.

In the circumstance the order of the trial Court is set aside, and the matter being a revision, the case is remanded to the trial Court *ex debito justitiae* in exercise of the power under section 151 of the Code of Civil Procedure to take additional evidence on the point in the light of my observations made above for proper decision of the question according to law. I make no order as to costs.

(1) A.I.R. (1941) Pat. p. 638. (2) A.I.R. (1950) Orissa p. 234.

BURMA LAW REPORTS

CHIEF COURT

1962
(April—December)

Containing cases determined by the Chief Court of the Union of Burma.

MR. K. NGYI PEIK, B.A., B.L. (*Advocate*), Editor.
U MYINT SOE, M.A. (*Bar.-at-Law*), Reporter.

Index prepared by—U MYINT SOE, M.A. (*Bar.-at-Law*), Editor.
U AUNG THAN TUN, M.A., B.L., Reporter.

Published under the authority of the Revolutionary Government of the Union of Burma by the Superintendent, Central Press Burma, Rangoon.

[*All rights reserved.*]

HON'BLE JUDGES OF THE CHIEF COURT OF THE UNION OF BURMA DURING THE YEAR 1962

CHIEF JUSTICE

The Hon'ble Justice *Thado Maha Thray Sithu, Maha Thiri Thudhamma* U Bo Gyi, B.A., B.L., LL.D. (Ran.).

PUISNE JUDGES

The Hon'ble Justice *Maha Thray Sithu* U San Maung, B.Sc., I.C.S. (Retired).

The Hon'ble Justice U Mya Thein, B.A., *Bar.-at-Law* (up to 30th October 1962).

The Hon'ble Justice U Saw Ba Thein, B.A., B.L.

The Hon'ble Justice *Thiri Pyanchi* U Tun Tin, B.A., B.L.

The Hon'ble Justice *Thiri Pyanchi* U Kyaw Zan U, B.A., *Bar.-at-Law*.

The Hon'ble Justice U Maung Maung, B.A., B.L., LL.D., S.J.D., *Bar.-at-Law* (from 12th July 1962).

MEMBERS OF THE LAW REPORTING COUNCIL DURING THE YEAR 1962

CHAIRMAN

The Hon'ble Justice *Thado Maha Thray Sithu, Maha Thiri Thudhamma* U Bo Gyi, B.A., B.L., LL.D. (Ran.).

MEMBERS

The Hon'ble Justice *Maha Thray Sithu* U San Maung, B.Sc., I.C.S. (Retired).

The Hon'ble Justice U Maung Maung, B.A., B.L., LL.D., S.J.D., *Bar.-at-Law*.

Thiri Pyanchi, Sithu U Ba Sein, B.Sc., B.L., Attorney-General.

Mr. K. R. Venkatram, B.A., B.L., *Bar.-at-Law*, Advocate.

U Ba Han, M.A., LL.D., *Bar.-at-Law*, Advocate.

U Paing, B.Sc., I.C.S. (Retired), *Bar.-at-Law*, Advocate.

Mr. K. Ngyi Peik, B.A., B.L., Advocate (*Editor*).

U Myint Soe, M.A., *Bar.-at-Law*, (Reporter).

U Pe Than, Registrar, Chief Court (*Secretary*).

LAW OFFICERS OF THE UNION OF BURMA DURING THE YEAR 1962

Attorney-General

U BA SWE, Advocate, up to 7th March 1962.

U BA SEIN, B.Sc., B.L., Advocate, from 8th March 1962.

Legal Remembrancer

U BA SEIN, B.Sc., B.L., Advocate, up to 7th March 1962.

U KYAW THAUNG, *Bar.-at-Law*, from 22nd March 1962.

Assistant Attorney-General

U KYAW THAUNG, *Bar.-at-Law*, up to 21st March 1962.

U CHIT, B.A., B.L., Advocate, from 22nd March 1962.

Government Advocate

U CHIT, B.A., B.L., Advocate, up to 21st March 1962.

U HLA MAUNG, Advocate.

U BA KYAW, B.A., B.L., Advocate.

U TOE MAUNG, B.A., B.L., Advocate.

U BA KYINE, B.Sc., B.L., Advocate.

U BA PE, B.A., B.L., Advocate.

U BA PE, B.Sc., B.L., Advocate.

U MIN HAN, B.A., B.L., Advocate.

U HLA THIN, B.A., B.L., Advocate.

U BA THIN, *Bar.-at-Law*.

U TIN MAUNG, B.A., B.L., Advocate.

U TUN LWIN, B.A., B.L., Advocate.

U HTUN NYO, B.A., B.L., Advocate.

U KHIN MAUNG, Advocate.

MR. S. K. GHOSH, B.A., B.L., Advocate.

U MYO KHIN, M.A., *Bar.-at-Law*.

DAW MYA THAN NU, B.A., B.L., Advocate.

U HNIT, B.A., B.L., Advocate.

U KHIN SEIN, B.A., B.L., Advocate, from 9th February 1962.

U MYA SHEIN, B.A., B.L., Advocate, from 5th December 1962.

Assistant Government Advocate

U MYA SHEIN, B.A., B.L., Advocate, up to 4th December 1962.

U KHIN SEIN, B.A., B.L., Advocate, up to 8th February 1962.

U MYO HTUN LYNN, M.COMM., LL.B., *Bar.-at-Law*.

U WIN PE, B.A., B.L., Advocate.

U ZIN, Advocate, from 18th December 1962.

Legal Draftsman

U LUN PE, B.A., B.L.

DAW AYE KYI, B.A., B.L.

U SEIN WIN HLING, B.A., B.L., from 5th December 1962.

Assistant Legal Draftsman

U HLA THAUNG, B.SC., B.L.

U SAN SHIN, B.A., B.L.

Legal Research Officer

U THEIN HAN, B.A., B.L.

Law Officer to the States

U TIN OHN, B.A. (Hons.), B.L., LL.B., *Bar.-at-Law*.

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

	PAGE
Aunglandaw Ko Khin Sein *v.* U Maung Gale ...	87
Ah Kyin *v.* Lee Tape Man	371
Daw Kha Lay Ma *v.* The Union of Burma ...	280
—— Ma Ma Gyi *v.* U Hla Maung and one ...	47
—— Ngwe Hnyar *v.* The Union of Burma (Daw Saw Tin)	
—— Sein Kyi *v.* The Union of Burma (President, Moulmein Municipality)	172
Ebrahim *v.* The Union of Burma (U Maung Maung) ...	174
Esoof (*a*) Khin Maung Than *v.* The Union of Burma	
U Khin Maung Aye Cho *v.* The Union of Burma	56
Harcharn Singh Madan *v.* The Union of Burma ...	379
K. K. Fazal Mohamed *v.* Ma Mar and another ...	50
Kali Mutu *v.* The Union of Burma	51
Khatiza Bi (*a*) Ma Tin Yi *v.* Burma Biscuit Factory ...	12
Ko Chan Pein *v.* Ko In Soot	17
— Kyin Sein *v.* U Saw Chain Poon	283
— Maung Ngwe *v.* Mr. B. Lall	93
Ma Nyun Yi and one *v.* Maung Lu Gale and one ...	175
—— Si Lone and two others *v.* Maung Sein Choon and another	178
— Tin and another *v.* P. P. Ananthanarayan Aiyar ...	286
— Yin Yin Mya (*a*) Mar Lay *v.* Dr. Mya Thoung ...	108
Maung Ba Kyi and one *v.* D. John and two others ...	1

PAGE

——— Kan v. The Union of Burma 99
——— Khin Swe v. The Union of Burma ... 56
——— Kyaw and two others v. Ma Mya May and another 103
——— Kyaw Sein v. U Khin Maung 385
——— Nay Thaing (a) Maung Thaing v. The Union of Burma 291
——— San Thein v. The Union of Burma ... 295
——— Sein Brothers v. The Burma Plastic Moulders 297
——— Ye and one v. Ma Me Tin 304
Mony v. Ma Thin Sein 61
Nga Su (a) Pat Seit Hwee v. The Union of Burma ... 113
Sheik Abdul Wahid v. Daw Than Tin and one ... 309
T. H. Chan and one v. The Assistant Rent Controller, Rangoon and one 312
Tan Soon Lee v. Yeo Tong Hoe 117
The Revolutionary Government v. Sutar 315
—— State Bank of India v. The Financial Commissioner and one 112
—— Union of Burma v. Ko Ah Kyaung (a) Ko Tin Tun 320
—— Union of Burma v. Ma Gyi 185
—— Union of Burma v. Maung Kan Thein ... 322
—— Union of Burma v. Maung Soe Aung and three others 430
—— Union of Burma (Capt. Nyun Hlaing) v. U Kyaw Tint 118
—— Union of Burma v. U Sein Ban and two others ... 325
U Ganda v. Ma Mya Kyin 131
— Kyaw v. U Ba Aye 187
— Maung San v. The American International Underwriters (Burma) Ltd., Rangoon 191
— Maung Wa and one v. The Danubyu Municipality and one 199

PAGE

U Ohn Kyaw, Maung Saw Maung, Maung Ba Sein and one *v.* The Union of Burma 511

— Paw *v.* The Ma-u-bin Municipality and two others ... 134

— Tha Yin *v.* U Sein Maung 63

— Than Tin *v.* Aga Mohamed Takee 205

— Thint and one *v.* Daw Chit Pu (deceased) by her legal representatives and seven others 329

— Tin Shwe *v.* U Pwa Gyi 21

— Tin *v.* U Thein Maung 211

— Tin *v.* Daw Nyunt Nyunt / Daw Nyan 215

— Wa *v.* U Ba Tun 389

V. Ponnaya *v.* The Union of Burma [Maung Hla Maung (*a*) Maung Hla Aung] 145

ကာစီနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 417

ကာဆီနတ် (သ်) ရေးနှင့် ဗွီ၊ အယ် (လ်)၊ အက် (စ်)၊ မင်နစ်ကန်ချင်တီးယား ပါ ၂ 149

ကေ၊ ပီ၊ အေ၊ အင်၊ ကေ၊ တီ၊ ကသရစ်ဆံ ချက်ဘီးယားနှင့် အက် (စ်)၊ အက် (စ်)၊ ဗွီ၊ ရာမန်ချန်ဒရမ် 220

ကိုလန်ဘားနှင့် ပဏ္ဍုဖူးလာချန်ဒရာပါလကာ ပါ ၃ 397

ခါတွန်ဘီ ပါ ၂ နှင့် ရာစူး (လ်) ဘီ ပါ ၃.... 537

ချောင်ချင်ယွီနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ ၂ 26

ဂိုက္ကူး (လ်) ပတပ်နှင့် ဘာဂျါတီးလား (လ်) 332

ဒေါ်မော်ခွီး ပါ ဂ နှင့် အယ်(လ်)၊ အနုင်း (ခေါ်) ဦးပါ ပါ ၄ 242

ဆရာတော် ဦးဥာဏိက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပါ ၂ နှင့် ဦးဇောဝိက 223

ဒေါ်ခင်စန်းရီနှင့် မစ္စဘာ ဂျော့ (ခေါ်) ဦးသိန်းကျော် ပါ ၂ 42

ဆရာတော် ဦးအာဒိဇ္ဈ ပါ ၂ နှင့် အသျှင် ဦးကေလာသ ပါ ၂ 28

ဒေါ်ကျင်မို ပါ ၂ နှင့် ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ခရေးဝန်၊ ရုန်ကုန်မြို့ ပါ ၂ 543

ဒေါ်ချူးအုံနှင့် ဒေါ်ခ 401

ဒေါ်စိန်မြနှင့် ဒေါ်ဗျော့ ပါ ၄ 67

ဒေါ်စောရင်နှင့် မောင်ကြည် (ခေါ်) ကျော်ကာမန်း ပါ ၃ 227

	PAGE
ဒေါ်မော်ခွီး ပါ ဂ နှင့် အယ်(လ်)၊ အနင်း (ဒေါ်) ဦးပါ ပါ ၄	232
ဒေါ်သိန်းပုနှင့် ပဲခူးတိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့ ပါ ၂	467
နူးအာမက်နှင့် ဦးထွန်းမောင်	443
နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် မောင်လှကျော်	245
ဗွီ၊ အိုင်၊ အီး၊ အိုင်စမိုလမ်စကျာနှင့် အီဗရာဟင်ရန်းကုမ္ပဏီလီမိတက်	152
ဘီ၊ ဗွီ၊ ဆက်တီးနှင့် မိုင်မနာဘီဘီ ပါ ၂....	156
ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ ဌားမားနှင့် ဦးတင်လှိုင် ပါ ၂	420
ဘရာမာနန် ဒီဘိယာရာနှင့် ရမ်ဆမုဒ္ဓ ချောင်ဂူရီ ပါ ၂	70
မကျင်မေနှင့် ဦးအုံးဆိုင် ပါ ၂	335
ဗြိတိသျှနှင့် နိုင်ငံခြားသမဂ္ဂမ်းစာဒေသင်းနှင့် ဦးတင်မောင်	445
မကျင်ဥ ပါ ၂ နှင့် မအေး	449
မခင်အေးနှင့် ဘီဂျလီ	439
မညိုနှင့် အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမဂ္ဂ်	462
နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ဆောင်းဝယ်ဒေးအဖွဲ့နှင့် ဒန်ဂျီလွန်ဂျီနှင့် ကုမ္ပဏီ ပါ ၂	39
မဘလုပ်မနှင့် ပြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ	424
မလှိန်နှင့် ဒေါင်လူမောင် ပါ ၄	247
မောင်ကျော်ကျော် ပါ ၂ နှင့် မောင်ကျော်ညိန်း ပါ ၃	435
မောင်ခင်မောင် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ	453
မောင်စိုးမောင်နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ခရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၄	44
မောင်စိန်ညွှန့်နှင့် မအေးကြည် ပါ ၃	404
မောင်တွန်းစိန်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ	337
မောင်ပါနှင့် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ	479
မူစ်တာအာမက်နှင့် စူလတန်အာမက် ပါ ၂	441
မစ္စ် ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ဖရန့်(ချ်) ပါ ၂ နှင့် ရန်ကုန်မြို့၊ လက်ထောက်ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ ၂	73
ရာဆင်(မ်)နှင့် မက်ဆာ (စ်) အီး၊ အက်(စ်)၊ မာရကန်အင်ဆန်း (စ်)	425
ရမ်ပရာတပ်လစ်လာနှင့် ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ ပါ ၃	407
ရွှေနေတဦး၏ကိစ္စ	483

PAGE

သည်ဘားမားအိုင်ကုမ္ပဏီလိမ်တက် ပါ ၂ နှင့် မစ္စတာ အမ်ရာမန် 158
ဟဆန်မာမ္မဒ်နှင့် မိုဟာမက်ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်) (ခေါ်) ဂျန်အက်(မ်) ဂါ 533
ဟင်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ 518
ဟွေဒွမျှားနှင့် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး 32
အာဆက်တန်း ရွှေနေတယောက်ကိစ္စ 487
အယာဒူလာ (ခေါ်) ဟာနူးလာနှင့် ဦးပါစိန် ပါ ၂ 475
အော၊ အင်(နှ်)၊ အိုင်ဆရက် မာမက် ပါ ဂ နှင့် ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရ အဖွဲ့မျာ၀န်ကြီးဌာနအတွင်း၀န် ပါ ၂ 499
အမ်၊ ကော၊ စူပရာမန်နိသီဗါး ပါ ၅ နှင့် အမ်၊ စူပရာမန်နိ ပါ ၅ 252
အမ်၊ အော၊ ၀ါဟစ် ပါ ၂ နှင့် အပ္ပဒူကွဒရမ် 545
အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပဒတး ပါ ၂ နှင့် အော၊ ကော၊ ဒါ၀တ် 345
အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပဒတး ပါ ၂ နှင့် အော၊ ကော၊ ဒါ၀တ် ပါ ၂ 349
အိပ်(ချ)ကူးပါးနှင့် မလှမိ ပါ ၂ 160
ဦးကျော်၀င်း ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်သောင်း 529
ဦးချစ်တီး ပါ ၂ နှင့် မောင်ရွှေ ပါ ၃ 76
ဦးစံလှနှင့် မဒကူးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီ ပါ ၆ 496
ဦးစူးစံ ပါ ၄ နှင့် ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ 554
ဦးစစ်ထင်နှင့် ရန်ကုန်မြို့အကောက်တော်မင်းကြီး ပါ ၂ 541
ဦးစိန်းမောင်နှင့် ဦးစိန်ဘ ပါ ၃ 411
ဦးညိုပုနှင့် တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီ၊ မန္တလေး ပါ ၃ 255
ဦးထန်မှတ်နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၂ 34
ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ နှင့် ဦးစမူ ပါ ၂ 550
ဦးထွန်းလင်း (ခေါ်) ရွှေငထွန်းလင်း ပါ ၂ နှင့် တိုင်းမင်းကြီး ဥက္ကဋ္ဌ တနင်္သာရီတိုင်း၊ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီအဖွဲ့၊ မော်လမြိုင် ပါ ၄ 257
ဦးထွန်းအေးနှင့် ဦးထွန်းမောင် ပါ ၂ 526
ဦးပြန့်နှင့် မောင်တင်မောင် ပါ ၄ 494
ဦးပုဂိုရပ္ပနှင့် မုဒိမ်မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၉ 469

PAGE

ဦးပညာ ပါ ၂ နှင့် ဦးကုန္ဒ ပါ ၅ 164

ဦးဘထွန်းနှင့် ဒေါ်ခင်ညိမ်း 428

ဦးဘိုးဝန် ပါ ခု နှင့် လယ်ယာမြေနှင်းပိုင်ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅ 168

ဦးမာမက်အီဒုတ်နှင့် ဦးနုဇိန် ပါ ၂ 465

ဦးဓမ္မာကြီးနှင့် ပြည်းထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် 79

ဦးမြတ်သိန်းထွန်းနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၎ 83

ဦးလက္ခဏ ပါ ၂ နှင့် ဦးဝါယမံန္ဒ ပါ ၄ 441

ဦးလှဖေနှင့် ဦးမောင်မောင် 556

ဦးလှမေးနှင့် မခင်မေသန်း ပါ ခု 45

ဦးသောပါက ပါ ၂ နှင့် ဦးကုမာရ ပါ ၅ 259

ဦးအောင်သန်းနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ (ဇာတိမှတ်ပုံတင် အာဏာပိုင်အမှဲ) မြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန ... 352

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားပြုသောမှုခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

A. M. Malumiar & Company v. Finlay Fleming & Company, I.L.R. 7, Ran. 169, referred to ... 190

A.M.K.C.T. Muthukaruppan Chettiar and others v. Annamalai and others, 11 Ran. 275, referred to 4

Abdul Majid v. King Emperor, 9 L.B.R. 31, referred to 190

——— Rashid Sheikh and others v. Momtaz Sheikh, A.I.R. (1924) Cal. 229 referred to 433

Achratlal Kesavlal Mehta and Co. v. Vijayam and Co. A.I.R. (1925) Mad. 1145, referred to ... 197

Ahmed and others v. The Crown, A.I.R. (1950) Lahore 195, referred to 514

Ali Meah v. The Union of Burma, (1954) B.L.R. 65, (S.C.) referred to 431

Annada Prasad Singha Roy v. Nanda Lal Chakraverty and another, A.I.R. (1956) Tripura 17, referred to 88

Anant Vurupas Peerant, 46 I.C. (1918) 401, referred to 147

Apollinaris Company's Trade Marks, L.R. (1891) 2 Ch. Div. 186, referred to 96

B. A. Shevashidze v. Government of West Bengal and another, A.I.R. (1951) Cal. 474, referred to ... 114

Ba Yon v. Ma Hla Kin, Criminal Revision 171 (B)/33 (H.C.), referred to 111

Bacha Sham Sunder Kuer and others v. Balgobind Singh, A.I.R. (1930) Pat. 323, distinguished 284

PAGE

Balakrishna Udayar v. Vesudeva Aiyar (1917) I.A. 261 at p. 267, referred to 198

Balmakund Marwari v. Basanta Kumari Desi, 3 Pat. 371, F.B., referred to 5

Banwarilal Roy and others, (1943) 48 C.W.N. 766 at pp. 799—801, referred to 141

Bishunath Singh v. Emperor, A.I.R. (1934) Oudh 169, distinguished 109-110

Board of Education v. Rice, (1911) A.C. 179, referred to 139

C. K. Chin v. Hajee E. M. Seedat, (1956) B.L.R. p. 431 (H.C.), referred to 10

C. M. Brothers v. A. Kunjalan and two others, (1950) B.L.R. (H.C.) 262, referred to ... ... 94—97

Chandreshwar Prasad Narain Singh v. Bisheshwar Pratap Narain Singh, I.L.R. 5 Pat. 777 (794), referred to 382

Chikka Veerasatty v. Nanjundachari and another, A.I.R. (1955) Mysore 139, referred to 382

Chinnaya v. U Kha, I.L.R. 15 Rangoon 11, referred to 376

Chittaranjan Guha and another v. Parul Rani Nandi, A.I.R. (1946) Cal. 112, dissented from ... 196

Clement and CIE's Trade Mark, L.R. (1900) 1 Ch. Div. 114, referred to 96

Clifford and O'Sullivan (1921) 2 A.C. 570, referred to 140

Church v. Inclosure Commissioners, 11 C.B. (N.S.) 664, referred to 139

Commissioner of Income-tax, Bombay, North Kutch and Saurashtra v. Patel and Co., Tamnagar, A.I.R. (1960) (S.C.) 278, referred to 126

———— of Income-tax v. B. Behari Lal Bargaya, A.I.R. (1942) All. 258, referred to 126

Crosby Tithes, 13 Q.B. 761, referred to 139

Daw Po v. U Ba Din, (1959) B.L.R. (H.C.) 58, approved 24

Dayabhai Tiwandas v. A.M.M. Murugappa Chettiar, (1949) B.L.R. 105, referred to 124

PAGE

Dwarkadas Dhanji Sha *v.* Chhotalal Ravicarandas & Co., A.I.R. (1941) Bom. 188, referred to ... 300

Emperor *v.* Banarsi, I.L.R. 46 All. 254, referred to ... 217

——— *v.* Nga Nyun, A.I.R. (1935) Ran. p. 393, referred to 101

Errington and others *v.* Minister of Health (၁၉၄၅) ၁-ကော၊ စီ၊ ၂၄၉၊ ၂၁၉ ကိုရည်ညွှန်းသည် 161-162

Eshenchunder Singh *v.* Shamachurn Bhutto (1866) 11 Moore, I.A. 7, referred to 376

Etwa Oraon *v.* State, A.I.R. (1961) Patna, 355 ကို ရည်ညွှန်းသည် 343

Fatmabai *v.* Sonbai, I.L.R. 36 Bom. 77, referred to ... 72

Fazlur Rahman and others *v.* Emperor, I.L.R. (1946) Cal. (Vol. II), 339, referred to 281

Ganu Singh *v.* Jangi Lal and others, I.L.R. (1899) 26 Cal. 531, referred to 213

Golam Ahad Chowdhry *v.* Judhister Chundra Shaha, 30 Cal. p. 142, referred to 106

Gwan Shein *v.* The Union of Burma, (1959) B.L.R. (H.C.) 129, distinguished 60

Hafiz Mohammad Fateh Nasib *v.* Sir Swarup Chand Hukum Chand, Firm and another, A.I.R. (1942) Cal. 1, referred to 87

Hirabai Gendalal *v.* Bhagirath Ramchandra & Co., A.I.R. (1946) Bom. 174, referred to 377

Indian Electric Work Ltd., 49 C.W.N. 425, referred to 95

J. C. Galstam *v.* Pramathanath Ray, I.L.R. 57 Cal. 154 ကို ရည်ညွှန်းသည် 72

J. Huie *v.* L. K. Aiyayoo and four others, (1951) B.L.R. 81 (S.C.), referred to 125

Jitendra Nath Ghose and another *v.* The Chief Secretary to the Government of Bengal and others, 36 Cal. Weekly Notes 1088, referred to 114

K. Merriah and others *v.* King-Emperor, 8 Ran. p. 632, referred to 91

PAGE

K. E. Mohamed Ebrahim and another v. The Tajmahal Stationery Mart, (1952) B.L.R. (S.C.) 204, referred to 97

K.K.N.K.A.R. Chettyar Firm v. Aga M. Sheerazee, A.I.R. (1939) Ran. 436, referred to 395

Kameshwar Prasad Verma v. State of Bihar and others, A.I.R. (1959) Pat. 146, referred to 114

Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee v. The King, (1941) R.L.R. 599, referred to 111

—— Bahadur Hajee Gulam Sherazee v. The King, (1941) R.L.R. 599, referred to 18

Kunneth Odangat Kalandan v. Vayoth Palliyil Kunhunni Kidavu and others, I.L.R. 6 Mad. 80, referred to 382

Kyi Chung York v. The Controller of Immigration, Burma, (1951) B.L.R. p. 197 (S.C.), referred to ... 115

Liquidators, Janda Rubber Works, Ltd. v. Collector of Bombay and another, A.I.R. (1950) East Punj. 204, distinguished 203

Liverpool Cables Co. Ltd., 46 R.P.C. 99 (1928), referred to 95

Ma Hla Myint and four others v. Ma Sein Myaing and two others, (1953) B.L.R. 59, (H.C.) referred to ... 331

— Hla Yi v. Ma Than Sein and two, (1953) B.L.R. 55 (S.C.), referred to 124

— Htwe and others v. U Toke, (1938) R.L.R. 635, referred to 5

— Kyin Tin v. Babu Nanigram Jamnadass Firm and one, (1955) B.L.R. 110 (H.C.) distinguished ... 284

— Than v. Maung Ba Gyaw, I.L.R. 3 Ran. 546 (F.B.), referred to 62

— Than Yin v. Tan Keat Khang, (a) Tan Keit Sein, (1951) B.L.R. 161 (F.B.), referred to 197

Madho Prasad and others v. Gouri Dutt Ganesh Lal, A.I.R. (1939) Pat. 323, referred to 377

Magnolia Metal Company's Trade Marks, L.R. (1897) 2 Ch. Div. 371, referred to 98

PAGE

Mahadeo Singh v. Basgit Singh, I.L.R. 4 Pat. 135, referred to 394

Malkarium Bin Shidramappa Pasare v. Narhari Bin Shivappa, 27 I.A. 216 at p. 225, referred to ... 197

Maung Aye Maung v. A. Scott & Co. and others, (1939) R.L.R. 649, referred to 65

——— Ba Han and another v. Maung Tun Yin, I.L.R. 12, Ran. 629, referred to 387

——— Ba Yone v. Ma Hla Kin, A.I.R. (1933) Ran. p. 297, referred to 20

——— Mya Maung v. Ma Khine and others, A.I.R. (1936) Ran. 497, referred to 183

——— Shwe v. The Union of Burma, (1960) B.L.R. 234, referred to 296

——— Thein v. Daw Htwe and others, (1951) B.L.R. 410 (H.C.), referred to 330

McNaughton's Case ၁၈၄၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ဗီရင်မှုမျှား အမှတ် ၄ စာမျက်နှာ အမှတ် ၀၄၇ (1843) 4 State Trials 847 ... 339

Messrs. Chimanram Motilal and another v. Jayantilal Chhaganlal and another, I.L.R. (1939) Bom. 616, referred to 337

Mohammad Abdul Karim v. Mohammad Yasin and another, A.I.R. (1934) All. 798, referred to ... 299

Mohnlal Motilal နှင့် Radhahisan Laxminaraic, 20 A.I.R. (1935) Nagpur 258, ခြားနားခြင်းကိုပြသည်.... 452

Mohendro Narain Chaturaj and others v. Gopal Mondul and others, 17 Cal. p. 769, referred to ... 106

Motilal v. Mandir Jankiniwas and another, A.I.R. (1953) Vindhya Pradesh p. 20, referred to 177

Musa Ji Lukman Ji v. Durga Dass, A.I.R. 1946 Lah. 56 (F.B.), referred to 197

Mylapore Iyasawmy Vyapoory Moodliar v. Yeo Kay (1887) I.L.R. 14, Cal. 801 (P.C.), referred to ... 376

Nageshwar Bux Rai v. Biseswar Dayal Singh, I.L.R. 3 Pat. 236, dissented from 393

PAGE

Nakkuda Ali v. M. F. De S. Jayaratne, (1950) 54 C.W.N. 883, referred to 141-142

Nidugonda Rudramani and another v. Chaduvula Srisailam and another, A.I.R. (1954) Mad. 200, referred to 87

Nishi Kanta Shaha Mondal and others v. Kumar Promotha Nath Roy and others, A.I.R. (1934) Cal. 145, referred to 209

P. A. Pakir Mohamed v. Emperor, A.I.R. (1929) Ran. 322, followed 189

P. K. Dutta v. The Superintendent, Central Jail, Rangoon and two others, (1953) B.L.R. (S.C.) 83, referred to 53

P. T. Christensen v. K. Suthi, 5 L.B.R. 76 referred to 376

Parasharam Bhika and another v. Emperor, I.L.R. LVII Bom. 430, referred to 433

Parmeshwar Singh and others v. Sitaldin Dube and another, 57 All, 26 (F.B.) referred to 5

Pathak Bhaunath Singh v. Thakur Kedar Nath Singh, 13 Pat. 411 (F.B.), referred to 5

Phani Bhusan Dhar v. Anukul Mukherjee and others, A.I.R. (1929) Cal. 590, referred to 208

Prem Chand Satrandas v. The State of Bihar, A.I.R. (1951) (S.C.) 14. referred to 127

Province of Bombay v. K. S. Advani and others, (1950) 1 (S.C.) Reports 621, referred to ..., ... 141

Qadar Baksh v. Ghulam Mohammad, A.I.R. (1934) Lahore 709, referred to 300

R. v. Legislative Committee of the Church Assembly, (1928) 1 K.B. 411 at 415, referred to ... 142

— v. Nicholson, (၁၈၉၉) ၂-ကျိုင်းဂျီ-၄၇၀ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည် 161

Raghunath Prasas v. Sarju Prasas ၃ ပါတနာ စာ ၂၇၉ ကိုရည်ညွှန်းသည် 236

Raja Bahadur Sir Rajendra Narayan Bhanj Doe v. Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa, A.I.R. (1940) (P.S.) 158, referred to 125

PAGE

Raleigh Investment Co. Ltd. v. Governor-General in Council, 74, I.A. 50, distinguished 203

Ram Raghubir Lal and others v. United Refineries (Burma) Limited and others, I.L.R. 11 Ran. 186, (P.C.) referred to 289

—— Sahai v. Agnoo, A.I.R. (1922) All. 496, referred to 299

Ratilal v. Chandulal, A.I.R. (1947) Bom. 482, referred to 88

Russul Bibee v. Ahmed Moosajee, I.L.R. (1934) Cal. 347, referred to 147

Rex v. Board of Trade (1915) 3 K.B. 536, referred to 139

—— v. Electricity Commissioners, L.R. (1924) 1 K.B. 171 at 205, referred to ... ... 138—141

—— v. Inhabitants of Glamorganshire, 1 Ld. Raym 580, referred to 139

—— v. London County Council, (1931) 2 K.B. 215, referred to 141

—— v. Poor Law Commissioners, 6 Ad. & E. 1, referred to 139

—— v. Woodhouse, (1906) 2 K.B. 501, referred to ... 139

S. Pillay and another v. G. S. T. Shaik Thumby Sahib, A.I.R. (1940) Ran. 113, referred to 19

— Schneiders and Sons, Ltd., v. Abrahams, ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဘုရင့်ခုံရုံး စ၁ ၃၀၁ ကိုရည်ညွှန်းသည် 552

— N. Grama v. Bombay Steamships, A.I.R. (1929) Bom. 257, referred to 394

Samuel Nadar v. Thangayya Nadar, A.I.R. (1942) Mad. 104, referred to 119

Sankamma v. Govinda Chetty, A.I.R. (1925) Mad. 246, distinguished 109-110

Saw Moo v. The Union of Burma, Criminal Revision No. 152 (B) of 1959 (H.C.), dissented from ... 52

—— Tha Oo v. Ma Aye Thi, (1957) B.L.R. 179 (H.C.), referred to 17

Shaikh Mohammed Yaquoob Ally v. Chhotey Lal Mistri and others A.I.R. (1939) Pat. 218, referred to ... 138

PAGE

Shamsundar and another v. Teja Singh, A.I.R. (1935) Pesh. 98, referred to 148

Shankarlal Patwari v. Hiralal Muramka and others, A.I.R. (1950) P.C. 80, referred to 387

Sheo Ram Koeri and others v. Ikram-Un-Nissa Bibi and others, 45 All. 316, referred to 106

Shwe Wa v. C. I. Mehta and one, I.L.R. 5 Ran. 553, referred to 148

Sir Titus Salt, Bart., Sons and Company's Application, L.R. (1894) 3 Ch. Div. 166, referred to ... 96

Sonai Chutia v. Sonaram Chutia, 20 C.W.N. 195, referred to 138

Subrahmania Ayyar v. King-Emperor, I.L.R. 25 Mad. p. 61, referred to 92

Sukhan Singh and others v. Umar Shakar Misir and others, A.I.R. (1935) All. 65, referred to ...

Sultan Ali v. Nur Hussain, A.I.R. (1949), Lah. 131 (FB), distinguished 203

Syed Ally v. King-Emperor, 4 B.L.J. 181, referred to ... 218

T. C. Mohamed v. A. Kunjalam and two others, (1951) B.L.R. 98, (S.C.), followed 189

— M. Sivaprakasam Pillai, A.I.R. (1948) Mad. 292, referred to 130

Tan Kong Bu and two others v. Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and one, (1958) B.L.R. (H.C.) 20, distinguished 202

Tata Iron and Steel Company Limited v. Chief Revenue Authority of Bombay, I.L.R. 47 Bom. 724, referred to 125

Taylor v. Caldwell, 3, B. & S. 826, 833, referred to ... 451

Teja Singh v. Jaswant Singh and others, A.I.R. (1935) Lahore 171, dissented from 393

The Coringa Oil Co. Ltd. v. Koegler အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၁၊ စာ ၄၆၆ နှင့် ခြားနားခြင်းကို ပြသည် 155

PAGE

— Jupiter General Insurance Company, Limited; Phœnix Assurance Company, Limited; The Law Union & Rock Insurance Company, Limited v. Abdul Aziz, I.L.R. 1 Ran. 231, referred to ... 294

— King v. The Electricity Commissioners (၁၉၂၄) ၁၊ ကော ဘီ၊ ၁၇၁-၂၀၈ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 162

——— v. Secretary of State for Home Affairs, (1917) 1 K.B. Div., p. 922, referred to 115

— Public Prosecutor v. Rowthula Kondalrao, 180 I.C. 631, referred to 90

— Tajmahal Stationery Mart v. K. E. Mohamed Ebrahim V. S. Aliar & Co. (1950) B.L.R. (H.C.) 41, referred to 94

— Union of Burma v. Tun Kyi, (1958) B.L.R. (H.C.) 231, distinguished 60

——— v. U Khin Maing, (1949) B.L.R. (H.C.) 657, referred to 514

Thomas Bear & Sons (India) Ltd. v. Prayag Narain and another, A.I.R. (1940) (P.C.) 86, referred to ... 97

——— Somerville v. Paolo Schembri, L.R. (1887) 12 A.C. 453, referred to ... ...

Toe-Wal Ahmed (a) Salin and one v. Maung Tin, (1960) B.L.R. 97 (H.C.), referred to 87

Tukaram Ganpatrao Surve v. Atmaram Vinayak Gondhalekar and others A.I.R. (1939) Bom.31, referred to 183

U Han Shein & Sons v. The Hon'ble Minister for Finance and Revenue (၁၉၅၂)၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်)က ၁၉၄ ကိုရည်ညွှန်းသည် 163

— Htwe (a) A. E. Madari v. U Tun Ohn and one, (1948) B.L.R. (S.C.) 541, referred to 138

— In Lyaung (a) Eng Leong and one Wheelock Marden & Co. Ltd. and two others, (1958) B.L.R. 671, referred to 124

— John Bin and one v. N. B. Sen Gupta, (1958) B.L.R. (H.C.) 555, referred to 208

PAGE

— Maung Maung *v.* The Union of Burma, (1949) B.L.R. (H.C.) 503, explained 514

— Min *v.* Maung Taik and another, I.L.R. 8 Ran. 663, referred to 190

— Nyi Lay *v.* The Union of Burma, (1959) B.L.R. 60 (S.C.), referred to 18

— San Lin *v.* The Union of Burma, (1953) B.L.R. 212, referred to 509

— Than Tin *v.* M. Ba Ba, (1953) B.L.R. 9 (S.C.), referred to 376

— Wa Gyi *v.* The Union of Burma, (1948) B.L.R. 652 (H.C.), referred to 18

Uma Kanta Baherjee *v.* Renwick & Co. Ltd. A.I.R. (1953) Cal. 717, referred to 177

United Motor Finance Co. *In re* A.I.R. (1935) Mad. 325, referred to 101

Uttam Chand Singh *v.* Emperor, 25 Cr. L.J. p. 430, referred to 323

Walli Mohamed *v.* The King, A.I.R. (1949) (P.C.) 103, followed 281

Wasudeo Anant Sohoni *v.* Emperor, 50 Cr. L.J. (1949) 165, referred to 114

William Wotherspoon and another *v.* John Currie, L.R. E. & I. Appeals V (1871-72) 508, referred to ... 96

Ye Lun *v.* The Union of Burma, Criminal Revision No. 129 (B) of 1959 (H.C.), dissented from ... 52

ကော၊ စီ၊ ချက်ကရာ ဗါဘီစီရင်ရေးသားသော ရွှေနေများကျင့်ထုံး အက်ဥပဒေ စာမျက်နှာ ၄၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 489

ကောလပ်စနဘ်နှင့် အစိုးရ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၅၇ ခု၊ တရား လွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၇၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 413

ကော၊ အမ်၊ ဒီမိုနှင့် မိုဟာမက်စီဒီကွေး၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ စာ ၄၂၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 452

ကန်ကာနီနှင့် မောင်မိုးရင်၊ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၁၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 527

စာမျက်နှာ

ချစ်တီးနတ် ဘဏ် လီမိတက်နှင့် ဦးတော ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 532

ဂရေးနှင့် ဆောက်သ်ဟောက်စ် ၁၉၄၉၊ All England Reporter အတွဲ ၂၊ စာ ၁၀၁၉၊ ၁၀၂၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 548

ဂိုပါ(လ်)နာနှာရှတ်နှင့် ဂျိုဟာရီမာ(လ်)၊အိုင်၊အယ်(လ်)အာ(ရ်)၊၁၆ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၅၂၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 221

ဂိုပါနှင့်မဟာမက် ဂျက်ဖါး၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 464

ဂျေ၊ စီ၊ ဖီးလ်(ဒ) ဓါတ်မီးကုမ္ပဏီနှင့် ကော၊ အဂါဝါလား၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ပတ္တနာအတွဲ ၃၀၊ စာ ၁၃၇ တို့ကို ဝေဘန်သည် 546

ဂျက်သာလာဂီဒါနှင့် ဗါရဂါလာဘေရှမ်ကာ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ဘုံဘိုင် အတွဲ ၄၆၊ စာ ၁၀၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 531

ဇထွန်းပေါ်နှင့် ငကန်း 4 Burma Law Times; ကို ရည်ညွှန်းသည် 37

စီ၊ အာ၊ လင်းနှင့် ဒေါ်သိုက်၊ ၁၉၄၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၆၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 224

စရီရတ္တနာ ဘရာ မာရာဂျာနှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊တီ၊ ဗင်လာ ၁၉၆၁ ခု၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၀၁၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 532

စရီနီဘတ်မားနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊အိုင်အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၇ ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၃၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 485

ဆီဗါဆင်းနှင့် ဆီ၊ဗီ၊အာ(ရ်)၊အမ်၊ ချစ်တီးယား၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၉၊ က ၄၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 336

တေလာနှင့် ချက်(စ်)တာ၊ ၁၀၆၈-၉၊ ၄ ဘုရင်မ ခုံရုံးစာ ၃၀၉၊ ၃၁၃-၁၄ တို့ကို ဝေဘန်သည် 547

တီ၊အက် စ်၊ အင် နှ်၊ ချစ်တီးယား အစုစပ်(၁၉၃၉) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၇၃၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 150

ထရန်ဘတ်မဟာဒီတီလတ်နှင့် နာရာယန်ဟာရီလီနှင့်အပေါင်း ပါမျှား၊ ဘုံဘိုင် စီရင်ထုံးအတွဲ ၃၃၊ စာမျက်နှာ ၄၂၉ ကို ကို ရည်ညွှန်းသည် 159

ဒေါ်ခင်ဖုန်းနှင့်ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမ သေးမှုအမှတ် ၅၁/၅၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 502

	စာမျက်နှာ
ဒေါ်မင်းဘော်နှင့် အော၊ ဇီ၊ ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ချစ်တီးယား ၁၉၃၅ ခု၊ A.I.R. Rgn. ၃၉ ကို ရှင်းပြသည်	336
ဒေါ်ဇိနှင့် မသန်းစိန် ပါ ၄ ဦး ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ဂ ကို ရည်ညွှန်းသည်	43
ဒေါ်သိုက်နှင့် ရှောင်အလင်း၊ ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၃၃—၁၃၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်	229
ဒေါက်တာစိဂရေးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၁၉၅၂ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၄၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်	486
နယန်တာရာဒါစိနှင့် စန်ပူနပ်(စ်)မိဒီယာ၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၂၊ စာ ၆၆၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်	333
နာဇါဂိုနှင့် မိုရိုဂရင်း လီမိတက် ၁၉၅၁ ခု၊ အပတ်စဉ် မှတ်တမ်းများ စာ ၃၃၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်	549
နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ဒါရုဝါလား ပါ ၂ တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄/၆၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်	40
ပစ်(ခ်)မားနှင့် စရိုဂျမ်မူလူ ၄၁ မဒရပ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၀၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်	409
ပေါလော(ခ်)နှင့် မူလာတို့ပြုသည့် အိန္ဒိယပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေကျမ်းကို ရည်ညွှန်းသည်	447
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးညို တရားလွှတ်တော်၊ ၁၉၅၆ ခု နှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှု အမှတ် ၁၆ နှင့် သဘောကွဲလွဲသည်	485
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးလှခိုင်၊ ၁၉၅၀ ခု၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၁၄၃ကို ရည်ညွှန်းသည်	339-341
ဗီ၊ ပရန်ဒုဘောနှင့် အာ(ရ်)၊ ထုဂျာကိုပေါ် မစ္စရာ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၀ ခု၊ မဒရပ်၊ စာ ၉၁၀ ခြားနားခြင်းကိုပြသည်	253
ဘုံဘိုင်အစိုးရနှင့် ကွဆာဒတ် အက်(စ်) အက်ဆန်နီ၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၂၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်	46
ဘစ်(ရ်) ဝါနသ်ရေးနှင့် ကာရိုနသ်ရေး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၄၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်	36
ဘင်ဂေါ အစိုးရ အကြံပေးအထူရိုးနှင့် အမ်ဘီကာချရန်ဒလာ(လ်)၊၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ၂၊ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၂၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်	452

စာမျက်နှာ

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ကုလားညို၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၅၄၄၊ သို့မဟုတ် (1943) Criminal Law Journal, p. 228 ကို ရည်ညွှန်းသည် 344

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မောင်ပို၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၈၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 339

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ရာဂျာနီကန်တာဘို့(စ်)နှင့်အများ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၉၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၇၃၂(၁၀၄)တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 488

ဘားမားကိုးလ်စတိုးလီမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန်ပါ ၂၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၂၁ ကို ရှင်းပြသည် 500

မတင်နှင့် မအေးညွန့်၊ အေးအိုင်းအာ(ရ)၊ ၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန် စာ၊ ၈၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 239

မနုကျယ်အတွဲ ၈၊ အခန်း ၃၊ အတွဲ ၁၂၊ အခန်း ၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် .... 36—37

မရင်မြနှင့် တန်ရောက်ပု၊ ရန်ကုန်အတွဲများ ဒအတွဲ ၅၊ စာ ၄၀၆—၄၁၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 229

မအုန်းကြည်နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနရုံးပါ ၂၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ သေးမှု အမှတ် ၄၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 493

မိုဟာမက်၊ အစ်ဒမလ်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ စာ ၄၆၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 459

မိုဟာမက် ဟာနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 46

မဟာမက်ဟာနစ် ပါ ၂ နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၂၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 501

မာဇာမိုဟာမက်ဆက်ဒစ်အလီခန်နှင့် ကာဇင်(မ်) အလီခန်နှင့် အပေါင်းပါများ အေးအိုင်းအာ(၁၉၃၅) အောက်(ဒ်)၊ စာမျက်နှာ ၇၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 159

မောင်ချစ်ဦးနှင့် မောင်ပြား၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၆၊ စာ ၅၃၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 527

စာမျက်နှာ

မောင်ဘိုးသော်နှင့် မောင်သာလှိုင်၊အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၁၉၁၇—၂၀ ခု၊ အတွဲ ၃၊ စာ ၁၀၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 405

မောင်ဘိုးသူတော်နှင့် မောင်ဘိုးသန်း၊ ဘိန်ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၃၁၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 169

မောင်သိန်း ပါ ၂ နှင့် မသက်နှင့် ပါ ၂၊ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ဂ၊ စာမျက်နှာ ၃၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 405

ရွှေဖျုန့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၁၉၅၁ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၃၄၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 459

ရန်ကုန် တယ်လီဖုံးကုမ္ပဏီ လိမိတက်နှင့် ပြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများစာ ၅၂၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 485

ရမ်ချရမ်နှင့် ဘန်ဆီဒါ၊ ဒော၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၂၈ ခု၊ အလာဟာဘတ် စာ ၄၉၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 539

ရေဒွါကနပ်ဆာကာမဟာဒူနှင့် ဟာဂျီမဟာမက် အက်ဗ်ဖါး (၁၉၁၃-၁၄) ကာလကတ္တား အပတ်စဉ် မှတ်စုအတွဲ ၁၈၊ စာ ၁၀၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 536

ရော့သ်မာလ်၊ နီယိုပန်နီနှင့် နဂါးမာလ်၊ မဒန်၊ ဂိုပါလ်၊ [ ]အေအိုင်အာရ်၊ ၁၉၄၀ မဒရပ်၊ စာ ၁၇၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 523

ရှန်နန်းရီရဲတီ(စ်) လိမိတက်နှင့် ဗဲလိဒီစိန်မိုက်ကယ်၊ ၁၉၂၄ (အေစီ) စာမျက်နှာ ၁၀၅— ၁၉၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 400

ရှားဆင်းနှင့် ဂျီတင်ဒရာနတ်ဆင် (နှ်) Calcutta Weekly Notes အတွဲ ၃၆၊ စာ ၁၆— ၂၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 422

ဟာရီပရာဆာဒ် ခေဂိုးနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ တရုားလှတ်ဘော်ချုပ် စာ ၂၀၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 485

အထက်တန်းရှေနေတဦး၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ စာ ၁၀၂ ကို သဘောတူလက်ခံသည် 484

အဘ္ဘာပရဒေး(စ်) အစိုးရနှင့် မဟာမက်နူး၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ တရုားလှတ် တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ ၅၉၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 416

အိန္ဒိယပြည်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးနှင့် ကွတ်(ချ်)ဝါးထံကျောက်ကုမ္ပဏီလိမိတက် ၆၅ အိန္ဒိယအယူခံများ စာ ၄၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 348

စ မျက်နှာ

အီနာတူလာဘာစူးနီယာနှင့် ဂျီဘန်မိုဟင်ရွှိုင်း ၄၁ ကာလကတ္တားအိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၉၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 409

အင်ရီဒါယာဘိုင်ဂျီဝန်းဒတ်(စ်) အပေါင်းပါများနှင့် အော၊ အမ်၊ အမ်၊ မူရွဂတ်ပါချစ်တီးယား၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများအတွဲ ၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 159

အင်(နှ်)၊အော၊ဗီ၊အာ(ရ်)၊ချစ်ဘီးယား အစုစပ်နှင့် မောင်သံဒိုင်၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ ရန်ကုန် အတွဲ ၉၊ ၅၂၄၊ ခြားနားခြင်းကိုပြသည် 37

အမ်၊ အီး၊ အိုခန်နှင့် အမ်အိပ်(ခ်)၊အစ်ခမ(လ်)၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၇၉၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 33

အဒွသံခေပဝဏ္ဏနာကျမ်း အပိုဒ် ၄၀၆ ကိုညွှန်းသည် 37

အက်ဂျဘိဂိလာနှင့် ဒတိုဘုရားရိုခိုးကျောင်း ကော်မီတီ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၅၅ ခြားနားခြင်းကိုပြသည် 253

ကောရုတ်နှင့် လာလ်ဂျီရေ၊ အော၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၆ ပတ္တနာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 459

ဦးကျော်ဇံနှင့် ဦးစိန်ဝင်း၊အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၂ ခု၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၇၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 243

ဦးကြာပူး ပါ ၂ နှင့် မောင်အောင်သိန်း၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၃၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 249

ဦးစံရှိန့် မောင်ဘိုရီ ၁၉၄၀ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ ၅၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 37

ဦးစံဝင်းနှင့် တရားရေးဝန်ကြီးဌာန ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၈၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 485

ဦးတင်ဝံသနှင့် မောင်ဇော်ဖေ ပါ ၂၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၂၂၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 239

ဦးပေါ်နှင့် မအူပင်မြို့ မြူနီစီပါလ်အဖွဲ့ ပါ ၃၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (ဇွန်လထုတ်) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 501

ဦးဘိုးကျော်နှင့် ပဲခူးခရိုင် မြေရာကော်မီတီပါ ၂၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာမျက်နှာ ၈၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 258

စာမျက်နှာ

ဦးဘိုးစိန်နှင့် မောင်ပု၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊၁၉၃၈ ခု၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၃၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 253

ဦးဝါသဝနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနပါ ၂၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၆၅ ခြားနားခြင်းကို ပြသည် 472

ဦးအေးမောင်နှင့် ဦးဘထွန်း ပါ ၁ (၁၉၅၉ ခုနှစ်)၊ တရားမသေးမှု အမှတ် ၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 415

ဦးအောင်ကြီးနှင့် မြန်မာပြည်ဘစိုးရ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၁၂ လိုက်နာသည် 409

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

CIVIL PROCEDURE CODE.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

GOVERNMENT SERVANTS' DEBTS RELIEF ACT.

LIMITATION ACT.

PENAL CODE.

BREACH OF OBLIGATION OF TENANCY—*When alteration does not amount to.* Where the tenant had replaced the "wagat" roof of the house with corrugated iron roof because the Municipality had insisted upon this alteration it cannot be said that the tenant was guilty of breach of the obligation of tenancy.

KHATIZA BI (*alias*), MA TIN YI *v.* BURMA BISCUIT FACTORY 12

CRIMINAL PROCEDURE CODE—S. 522—*Restoration of property under—When ordered—Illegal order for.* Where upon conviction of the accused under s. 406, Penal Code, for criminal breach of trust in respect of a sum of K 300 entrusted to him by Daw Saw Tin for redemption of a piece of land said to have been mortgaged by Daw Saw Tin to the applicant, Daw Saw Tin applied to the District Magistrate under s. 522, Criminal Procedure Code, praying for restoration of possession of the land alledged to have been mortgaged by her to the applicant and where the District Magistrate purporting to act under s. 522, Criminal Procedure Code, ordered restoration of possession of the Said land to Daw Saw Tin upon her paying K 300 to the applicant. *Held*: That the provisions to s. 522 (1) of the Criminal Procedure Code could only be invoked at the instance of a person who has been dispossessed of immoveable property by an accused person who has been convicted of an offence attended by criminal force or show of force or by criminal intimidation and that the District Magistrate was trying unlawfully to exercise the powers of a civil Court and had therefore acted without jurisdiction.

DAW NGWE HNYAR *v.* THE UNION OF BURMA (DAW SAW TIN) 8

GOVERNMENT SERVANTS' DEBTS RELIEF ACT, 1957, S. 2 (*d*)—"*Debt*"—*S.* 4—*Scaling down of debt—Application for—Restriction on—S.* 25—*Stay of suit or decree—Duty of Court to—When only incumbent—Ss.* 4 *and* 25—*Inapplicability of.* Under clause (*d*) of s. 2 of the

PAGE

Government Servants' Debts Relief Act, 1957, a "debt" has been defined as a loan bearing interest and taken by the debtor with or without security. It also includes a decree arising out of such a debt. Under s. 4 of the Act, a debtor may make an application to the authority concerned, namely, the Debt Relief Board, for the scaling down of his debt provided that the debt does not exceed the aggregate of his two years' pay and allowances. Under s. 25 of the Act when such an application has been filed it is incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of the suit for the recovery of such a debt or if a decree has already been passed, to stay the execution of the decree arising out of such a suit. *Held:* That it is only incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of suits or execution of decrees if the debt concerned is of the description defined in clause (*d*) of s. 2 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957. Where the respondent obtained a decree against the appellant on a promissory note for a loan bearing no interest whatsoever. *Held:* That the provisions of s. 4 and s. 25 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, cannot possibly apply as the debt in respect of which the respondent obtained a decree against the appellant not being a debt as defined in s. 2 (*d*) of the Act and that the execution of the decree should not be stayed in the manner provided in s. 25 of the Act.

Daw Po v. *U Ba Din* (1959) B.L.R. (H.C.) 58, approved.

U TIN SHWE *v.* U PWA GYI 21

LIMITATION ACT—*Art.* 182—*Straining of*—*Art.* 181—*Applicable to application under s.* 144, *C.P.C.*—*Civil Procedure Code s.* 144—*Mesne profits*—*Right to apply for*—*Arise from two factors*—*Duration of the presence of these factors*—*Continuing wrong.* To say that an application for restitution of property which has been wrongly given to the possession of a decree-holder in pursuance of the decree of the original Court which is reversed on appeal, is an application for execution of the appellate Court's decree, is to strain the language of Article 182 of the Limitation Act. Article 181 is the proper article for an application for restitution. The same applies to an application for mesne profits under s. 144 of the Civil Procedure Code. The right to apply under s. 144 of the Civil Procedure Code for mesne profits arises from two factors:

(*a*) the property was in possession of the decree-holder in pursuance of the decree of the original Court and

(*b*) such possession has been found to be unlawful as a result of the decree of the appellate Court which reverses that of the original Court.

These two factors will be present for so long as the property remains in the possession of the decree-holder whose decree has been reversed on appeal. It is a continuing wrong from which will accrue the right to apply for mesne profits.

MAUNG BA KYI AND ONE *v.* D. JOHN AND TWO OTHERS ... 1

MESNE PROFITS—APPLICATION FOR—UNDER S. 144 CIVIL PROCEDURE CODE—FACTORS GIVING RISE FOR RIGHT TO APPLY—LIMITATION ACT—APPLICABILITY OF ART. 181 1

MISCHIEF—PENAL CODE, S. 425—ESSENCE OF 17

PAGE

PENAL CODE, S. 425—*Mischief—Essence of.* Whereupon the allegation only in the respondent's evidence in Court that he had been made to pay a fine by the Henzada Municipal authorities without enquiry on the accusation of the applicant the trial Court charged the applicant under s. 427 of the Penal Code for the alleged commission of mischief causing loss or damage to the extent of K 500 a day to the respondent. *Held:* That it is the essence of mischief that the perpetrator must cause the destruction of property or such damage or change in it as to diminish its value of property.

KO CHAN PEIN *v.* KO IN SOOT 17

RESTITUTION OF PROPERTY—APPLICATION FOR—LIMITATION ACT Art. 181—APPLICABLE 1

RESTORATION OF PROPERTY—CRIMINAL PROCEDURE CODE, S. 522—WHEN CAN BE INVOKED AND BY WHOM 8

အက်ဥပဒေများ။

တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓဥပဒေ။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။

လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေ။

လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၊ အရ၊ လက်မခံနိုင်သည့် လျှောက်ထားချက်နှင့် အကျုံးမဝင်သည့် အမိန့်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားခံတဦးအား၊ မူလရုံးက တရားသေ လှတ်လိုက်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက အယူခံရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရန် မပြုဘဲ၊ လျှောက်ထားသူက ကျိုးသို့ပြည် ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံနိုင်။ ။သက်သေခံစစ်ဆေးချက်ကို မူလရုံးက အခြား လူတဦးအား ပြန်လည် ပေးအပ်ရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်သည်လည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ တွင် သက်ဝင်သော အပြီးသတ် ချမှတ်သည့် အမိန့်မျိုး မဟုတ်ပေ။ ။ဒေါ်ရီနှင့် မသန်းစိန် ပါ ၄ ဦး။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရား လွှတ်တော်ချုပ် တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်ခင်စန်းရီနှင့် မစ္စတာကျော့ (ခေါ်) ဦးသိန်းကျော် ပါ ၂ 42

တရားမကျင့်ထုံးကိုဓ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ အာဏာ ဇာရီမှု ပြုလုပ်သည့် မှုံးတွင်ရှိခြင်း အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ (၉၈)အရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော အပြစ်ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင် 28

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ချုတ်သော အမိန့်၊ အယူခံနိုင်ခွင့်မရှိ။ ။နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူအခွင့်ပေးထားခြင်းကို၊ အခြား တဦးသဘော မတူဘဲ၊ ထပ်

PAGE

လောင်းရ၌ အချိန်မပေးနိုင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံ တရားခံ၏ သဘော တူညီချက်အရနှင့် တရားလွှတ်တော်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ မိမိ ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ငွေများကို အယူခံ တရားလိုသည် လစဉ် အရစ်ကျ ပေးလာခဲ့ပြီးနောက်၊ ငွေကြေး ကြွပ်တီးသည်ဟု အကြောင်းပြု၍ အရစ်ကျငွေများကို တင်သွင်းခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်း ထားရန် လျှောက်တောင်းသည်ကို တရားလွှတ်တော်က ပယ်ခဲ့သည့် အမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံ တရားလိုခွင့် အယူခံခွင့်ပင် မရှိ။ အကြောင်းကား၊ တရားမကျင့် ထုံးပုဒ်မ ၁၀၄ တွင်၊ ထိုကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ အယူခံ နိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပေါ်ပြမထားချေ။ ။အယူခံတရားလိုအား တရားလွှတ်တော် က အချိန်ပေးခဲ့သည်မှာ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူချက်ဖြင့် အချိန်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံ၏ သဘောမတူဘဲ တရားလွှတ်တော်က ထပ်လောင်းရ အချိန် မပေးနိုင်ချေ။ ။အမ်၊ အီး၊ အိုခန်နှင့် အမ်၊ အိပ် (ခ)၊ အစ်မေ (လ်)၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၇၉၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဟွေ့ငွေချူးနှင့် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး 32

တရားမဝင်၊ အတည်မဖြစ်သော အမိန့်၊ ယင်းအမိန့်ကို အထောက် အထားပြု၍ အရေး မယူနိုင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အမှုကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးရန် အာဏာ မရှိဘဲ၊ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီး ချမှတ်သော တရားသူကြီး၏ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်မှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်။ ။ယင်းသို့ တရားမဝင် သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်ကို အထောက်အထားပြု၍ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလောပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၁) အရ အရေးမယူနိုင် ချေ။

ချောင်ချင်ယွိန့်နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ ၂ 26

တရားသေလွှတ်သည့် အမိန့်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ (၄၁၇) အရ၊ အယူခံရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရန် မပြုဘဲ၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ (၆) အရ၊ လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံနိုင် 42

ပစ္စည်းကို မူလ လက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ စီရင်ချက် ပျက်ပြယ်မှုကြောင့် ပြန်ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်ငင်း၊ တရားမျှတမှုနှင့်ငင်း ကိုက်ညီသည်။ ။တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ အာဏာ ဇာရီမှုပြုလုပ်သည့် ရုံးတွင်ရှိခြင်း၊ အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၉၈ အရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော အပြစ် ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဝိနိစ္ဆယဌာနတခုခု၏ စီရင်ချက်အရ၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်လက်မှ ပစ္စည်း တစုံတရာကို သိမ်းယူပြီးလျှင် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးအပ်ခဲ့ပြီးနောက် အဆိုပါ ဝိနိစ္ဆယ ဌာန၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သော အခါ ထိုပယ်ဖျက်ပြီးသည့် စီရင်ချက်အရ ပေးအပ်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းကို မူလ လက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်မှာ တရားဥပဒေနှင့်ငင်း၊ တရားမျှတမှုနှင့်ငင်း ကိုက်ညီသည့် ကိစ္စပင်ဖြစ်သည်။ ။ဇာရီမှုပြုလုပ်ရသည့်တရားရုံးသည် တရားမကျင့် ထုံး ကိုဓ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လိုက်နာ ကျင့်သုံးရန် တာဝန်နှင့် အာဏာရှိသည်

PAGE

မှာ ထင်ရှားသည်၊ ဤသို့ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြားနည်းလမ်း မရှိသဖြင့်၊ အမိန့် ၂၁၊ နည်း၃ပဒေ ၉၀ အရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော အပြစ်ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင်ခေါ်။ ဤနည်းအရ ဆောင်ရွက်မှသာလျှင်၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ချက်သည် ထမြောက်အောင်မြင်ရန်သာ ရှိတော့သည်။

ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏ ပါ ၂ နှင့် အသျှင် ဦးကေလာသ ပါ ၂ 28

ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရ၊ အဝယ်တော်များက ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် အရောင်းအဝယ် စာချုပ်အတွက်တန် ဘိုးငွေပေးဆောင်ရန်တာဝန် ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်သောမိုးလောင်ကျွမ်းသွားသည့် ဆန်ဘိုးကို ပေးရန် ဝယ်သူ၏ တာဝန်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အဝယ်တော်များသည် ဆန် အရောင်း အဝယ် စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင် ဝယ်သူ အဖြစ် ချုပ်ဆိုသည် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ချုပ်ဆိုသည် ဖြစ်စေ ယင်းအဖွဲ့မှာ ကန်ဘိုးငွေကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန် ရှိပေမည်။ ။ဝယ်သော ဆန်ကို ပေးအပ်ပြီးနောက်၊ မီးလောင်ကျွမ်းသွားခဲ့ရာ၊ ဆန်ဘိုးငွေ ပေးဆပ်ရန် ဝယ်သူမျာ၌ တာဝန် ရှိသည်။

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ဒန်ဂျီရှန်ဂျီနှင့် ကုမ္ပဏီ ပါ ၂ 39

သီးစားခွဲထားရေး ကော်မီတီများ၏ အဆုံးအဖြတ်၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အာဏာကို ချုတ်ချယ်ခြင်းမပြုနိုင်။ လယ်ယာမြေ ဝေငှရာ ချမှတ်သော အမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်။ လယ်ယာမြေ ဝေငှ ခွဲထားရေးတွင် လိုက်နာသည့် အရာ။ ။ မည်သည့် ကဲ့သို့သော အမိန့် မျိုးသာလျှင်၊ အမှုခေါ် စာခွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။ ။လျှောက်ထားသူသည် အခင်းဖြစ် မြေကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ သီးစား ချထားရေးကော်မီတီများထံမှ၊ သီးစားခံယူ ရရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ အရ၊ ကျေးရွာ မြေယာကော်မီတီထံ အခြားသူများနှင့် အပြိုင် လျှောက်ထားရာ၊ ယင်းကော်မီတီကဂင်းအား လက်ငုတ် သီးစားအဖြစ် ဝေ့လိုက်ကြောင်း၊ ထို့အမိန့်ကို ခရိုင် မြေယာကော်မီတီက အတည်ပြုလိုက်သော်လည်း၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတသည်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ ဖြင့် အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲလျက်၊ လျှောက်ထားသူသည် သီးစားလက်ငုတ်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ကျေးရွာနှင့် ခရိုင် မြေယာချထားရေး ကော်မီတီ၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက် လိုက်သည်ဟု အကြောင်းပြပြီး၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာခွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မူလသီးစား ချထားရေး ကော်မီတီများ ချမှတ်သော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အာဏာကို မည်သို့မျှ ချုတ်ချယ်ခြင်းမပြုနိုင်။ ။ပြည်သူပိုင် လယ်ယာမြေကို ဝေငှရာ၌၊ ချမှတ်သောအမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုး ဖြစ်သည်။ ။နိုင်ငံတော် အစိုးရပိုင် မြေကို၊

PAGE

တောင်သူ လယ်သမားများအား ဝေငှ ချထားခြင်းသည် အစိုးရ သတ်မှတ်ထား သော စည်းမျဉ်းအတိုင်း ဝေငှချထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ချထားခံရသူပိုင်ဆိုင် သော အခွင့် အရေးကို အထောက်အထားပြု၍၊ ဝေငှ ချထားခြင်း ပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ။မိုဟာမက်ဟာနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာ ပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ တရားဥပဒေဖြင့် အာဏာ အပ်နှင်း ထားသော အာဏာပိုင်သည်၊ ထိုတရားဥပဒေ အရ၊ တရားရုံးများနှင့် စုံးစမ်း စစ်ဆေးပြီး၊ ပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်သည့် ကိစ္စ များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့် ချမှတ်ခြင်းသာလျှင်၊ ထိုအမိန့်သည် ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သဖြင့် အမှုခေါ် စာချုပ် တော် အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက် နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ။ဘုံဘိုင်အစိုးရနှင့် ရေဆာဒတ် အက် (စ်) အက် ဆန်နီ၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယ လွှတ်တော်ချုပ် စီရင် ထုံးများ၊ စာ ၆၂၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်စိုးမောင်နှင့် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပါ ၄ 44

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်—ပြည်သူပိုင် လယ်ယာမြေကို ဝေငှရာ၌ ချမှတ်သောအမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် မာ့ကဘက်နိုင် 44

အမှုခေါ် စာချုပ်တော် တရားမဝင်သော အမိန့်ကို အထောက်အထားပြု၍အရေးမယူနိုင်။ ထို့ကြောင့် အရေးယူသည့် ပြည်နှင်ဒဏ် အမိန့်ကို စာချုပ်တော်နှင့် ပယ်ဖျက်ရမည် ဖြစ်ခြင်း 26

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်၊ တရားဥပဒေဖြင့် အာဏာ အပ်နှင်း ထားသော အာဏာပိုင်သည် ထိုတရားဥပဒေအရ၊ တရားရုံးများနှင့် စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီး၊ ပြည်သူတို့၏ အခွင့် အရေးများကို ထိခိုက်သည့် ကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ချမှတ်မှသာလျှင်၊ ထိုအမိန့်သည် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်မည် 44

အိမ်ထောင်ကြီး ဇနီးဖြစ်သူ၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းတွင် အိမ်ထောင်ကြီး ခင်ပွန်းသည် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိ။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့၌၊ ဒုတိယအယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဂုံးက မိမိ၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းဖြစ်သော အိမ်နှင့် ဥပစာကို အယူခံတရားလို ဦးထန်မှတ်အား ရောင်းချရန် ကတိစာချုပ်အရ၊ အယူခံတရားလိုက၊ ဒေါ်ဂုံးအား သီးခြား ဆောင်ရွက်စေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ဦးထန်မှတ်နှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့ နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်အရ၊ စာချုပ်အတိုင်း သီးခြား ဆောင်ရွက်စေရန် ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို ဦးထန်မှတ်က ဇာရီပြုရာတွင်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မေလ အကွင်း ဒေါ်ဂုံးနှင့် အိမ်ထောင်ကြီးခြင်း လင်မယားအဖြစ် စတင် ပေါင်းသင်း နေထိုင်လာသည့် ပဌမ အယူခံ တရားခံ ဖြစ်သူ ဦးဘသိန်းက၊ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းသည်၊ ဒေါ်ဂုံး အထက်ပါ ပစ္စည်း ဖြစ်သော်လည်း၊ မိမိနှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့မှာ အိမ်ထောင် ကြီးခြင်း လင်မယားဖြစ် သဖြင့်၊ မိမိသည် ထိုပစ္စည်းအနက် တဝက်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း၊ အထက်ပါ နှစ်ဦးသဘောတူချမှတ်သော ဒီကရီသည် မိမိပိုင် ပစ္စည်း တဝက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သို့မျှ အကျိုး မသက်ရောက်ကြောင်းကို အထင်အရှား ကျေညာစေရန်

PAGE

သီးခြား သက်သာခွင့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုလေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဦးဘသိန်းသည်၊ ဒေါ်ကုံး၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းဖြစ်သော အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေတွင်၊ မည်သို့မျှသက်ဆိုင်ခွင့်မရှိ။ ။မနုကျယ်အတွဲ ဂ။ အခန်း ၃။ အတွဲ ၁၂၊ အခန်း ၃။ ငထွန်းပေါ်နှင့်ကန်၊ (4 **Burma Law Times 244**)ဦးစံရီနှင့်မောင်ဘိုးရီ၊ ၁၉၄၀ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ ၅၃၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ အင် (နှ်)၊ အေ၊ ပ်ီ၊ အာ (ရ်) ချင်တီးယာ အစုစပ်နှင့် မောင်သံဒိုင် အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၉၊ ၅၃၄။ ခြားနားခြင်းကို ပြဆိုသည်။ အဋ္ဌသံခေပဝဏ္ဏနာကျမ်း၊ အပိုဒ် ၄၀၆၊ ၎င်းပြသည်။

ဦးထန်မှတ် နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၂ 34

INDEX

ညွန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

BURMA ARMY ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

EVIDENCE ACT.

REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT.

UNION JUDICIARY ACT.

ACCOUNT BOOKS—ACCOUNTS REGULARLY KEPT IN COURSE OF BUSINESS—EVIDENCE ACT, S. 34 47

ADVOCATES—NEGLIGENCE OF ADVOCATES—NOT SUFFICIENT GROUND FOR RESTORATION OF APPEAL 50

APPEAL—RESTORATION OF—NEGLIGENCE OF ADVOCATES—NOT SUFFICIENT GROUND 50

BURMA ARMY ACT—*s.* 41—*Jurisdiction of Court-Martial—Exception, S.* 7 (18)—"*Civil Offence*"—*Proviso to s.* 41—*Keystone of—Army personnel on leave preparatory to retirement—Still in military service and subject to military law.* Under s. 41 of the Burma Army Act every person subject to the Act who commits any civil offence shall be deemed to be guilty of an offence under military law and be triable by Court-Martial, except where the offence is murder or culpable homicide, in relation to a person *not* subject to military law, and is committed by a person not on active service. "Civil offence" as defined by s. 7 (18) of the Act is an offence which, if committed in the Union of Burma, would be triable by a criminal Court which means a Court of ordinary criminal justice in the Union of Burma. The words "in relation to a person *not* subject to military law" are the keystone of the Proviso to s. 41 that give jurisdiction. An army personnel on leave preparatory to retirement from Army is still in military service and subject to military law, and where he was murdered during such period by another army personnel who was not on active service as defined in s. 7, clause (18) of the Burma Army Act, the murder was a Civil Offence not triable by a criminal Court. *The Union of Burma* v. *Tun Kyi*, (1958) B.L.R. (H.C.) 231; *Gwan Shein* v. *The Union of Burma*, (1959) B.L.R. (H.C.) 129, distinguished.

MAUNG KHIN SWE *v.* THE UNION OF BURMA 56

PAGE

CIVIL OFFENCE—MEANING OF—S. 7 (18), BURMA ARMY ACT— MEANS AN OFFENCE TRIABLE BY A COURT OF ORDINARY CRIMINAL JUSTICE IN THE UNION OF BURMA 56

CRIMINAL PROCEDURE CODE—S. 514 (3)—*Sale of moveable property for non-payment of sum forfeited by surety—Subject to confirmation by Court—s.* 515—*Sale open to revision under—Notice to purchaser not compulsory before setting aside sale— To be read with s.* 440— *No right to be heard- Discretion of Court—s.* 440—*Provisions of—Not confined to High Court— Extends to all Court exercising revisional powers.* A sale under s. 514 (3) of the Criminal Procedure Code of moveable property which had been attached for non-payment of the sum forfeited by the surety is subject to confirmation by the Court. Accordingly, such a sale is open to revision by a superior authority under s. 515 of the Criminal Procedure Code. In a revision proceedings under s. 515 of the Code of Criminal Procedure to set aside the sale under s. 514 (3) notice to the purchaser is not compulsory. In this connection s. 515 of the Criminal Procedure Code will have to be read with s. 440 thereof, which enacts that no party has any right to be heard either personally or by pleader before any Court when exercising its powers of revision, although the Court may, if it thinks fit, hear any party either personally or by pleader when exercising such powers. The provisions of s. 440 of the Criminal Procedure Code are not confined to the High Court and the word " any Court " occurring therein extends its provisions to all Courts exercising powers of revision.

U THA YIN *v.* U SEIN MAUNG 63

DISMISSAL FOR DEFAULT—*Restoration of appeal—What is not sufficient ground.* The fact that it was the Advocates, and not the party concerned who had been negligent in the discharge of duty is not a sufficient ground for restoration to file of the appeal which has been dismissed for default.

K. K. FAZAL MOHAMED *v.* MA MAR AND ANOTHER .. 50

EVIDENCE ACT, S. 34—*Account book kept regularly in course of business — What is not.* An old exercise book in which a stenographer had practised her outlines and which a school girl had utilised as an arithmetic exercise book, and some odd pages of which were used for making entries relating to loans in dispute with payments without any dates is hardly a book of accounts regularly kept in the course of business within the meaning of s. 34 of the Evidence Act.

DAW MA MA GYI *v.* U HLA MAUNG AND ONE ... 47

FOREIGNER—WHO HAS APPLIED FOR CITIZENSHIP—PROSECUTION UNDER REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT AGAINST HIM IS NOT BARRED 51

REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT— *Pendency of application for citizenship—No bar to prosecution under—Act* 66 *of* 1948—*Mere application for citizenship under—Does not automatically confer citizenship.* There is nothing to show that it was the intention of the Legislature that no prosecution should be launched against a person pending his application for citizenship and the mere application by him for citizenship under Act No. 66 of 1948 did not automatically make him a citizen of the Union. *P. K. Dutta* v. *The Superintendent, Central Jail, Rangoon and two others,* (1953) B.L.R. (S.C.)

PAGE

83, referred to. *Saw Moo* v. *The Union of Burma*, Criminal Revision No. 152 (B) of 1959), dissented from.

KALI MUTU *v.* THE UNION OF BURMA 51

REVISION—CRIMINAL REVISION—S. 440, CRIMINAL PROCEDURE CODE—NO RIGHT TO BE HEARD—DISCRETION OF COURT ... 63

SALE OF MOVEABLE PROPERTY—S. 514 (3) CRIMINAL PROCEDURE CODE—SUBJECT TO CONFIRMATION—S. 515—SALE OPEN TO REVISION 63

UNION JUDICIAL ACT S. 20—*Necessary certificate—Who must give. Effect of abolition of High Court on application under.* Under s. 20 of the Union Judiciary Act, the necessary certificate that a case is a fit one for further appeal to a Bench must be given by the Judge of the High Court who had himself passed the judgment. *Ma Than* v. *Maung Ba Gyaw*, I.L.R. 3 Ran. 546 (F.B) referred to. But a Judge of the High Court who has been re-appointed a Judge of the Chief Court on the abolition of the High Court during the pendendy of an application under s. 20 of the Union Judiciary Act is not competent to grant the necessary certificate for further appeal from his judgment as Judge of the High Court to a Bench and no other person can give the certificate.

MONY *v.* MA THIN SEIN 61

အက်ဥပဒေများ။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

သက်သေခံအက်ဥပဒေ။

အမွေဆက်ခံမှုအက်ဥပဒေ။

အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ (၁၉၄၇ ခုနှစ်) 79

ကိုယ်စားလှည့်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းကိစ္စ သက်သေခံဥပဒေ ပုဒ်မ၊ ၈၅ အခြားသော သက်သေအထင်အရှားပြနည်းကိုပိတ်ပင်ခြင်းမပြု 67

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂)၊ ငွေကို အရစ်ကျပေးသွင်းရန် ရုံးတော်က အမိန့်ချနိုင်ခြင်း၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) နှင့် တွဲဖက်၍ ဘတ်နူးရမည်၊ ရုံးတော်က သဘောအတိုင်း ချမှတ်နိုင်သော ဒီကရီ၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ရုံးတော်က မခချနိုင်သော အမိန့်။ ။နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရမည် 70

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ စာရင်း ၁၊ ပုဒ်မ ၁၇၅၊ ဒီကရီကျပြီး ၆ လ အတွင်း လျှောက်ထားရမည့်ကိစ္စ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားရုံးကတရားနိုင်အား ဒီကရီ အရပေးဆပ်ရန်ရှိသောငွေကို အရစ်ကျပေးသွင်းခြင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ သာမန်

PAGE

ငွေ ဒီကရီမျိုးဆိုလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ထောက်ထား၍ ရုံးတော်ကအရစ်ကျပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်၊ သို့သော် ထိုနည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) ကို နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်တွဲဖက်၍ဘတ်ရှုရမည်ဖြစ်သည်၊ နည်းဥပဒေ ၁၁(၁)တွင် ဖေါ်ပြထားသော ငွေဒီကရီမှာ အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး၊ ရုံးတော်က သဘောအတိုင်း ချမှတ်သော ဒီကရီဖြစ်သည်။ ။ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်ဖြင့် တရားခံက တရားလိုသို့ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ငွေများကို တလလျှင် ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်၊ အရစ်ကျပေးဆောင်၍၊ အရစ်ကျငွေ တရပ်ရပ်ကို ပေးဆောင်နေ တရားခံက ပျက်ကွက်လျှင် မပြေကျန်ငွေ အားလုံးကို ရရှိရန်အတွက် တရားလိုက ဇာရီပြုလုပ်နိုင်စေဟု ရုံးတော်က ဒီကရီချထားရာ၊ တရားခံက အရစ်ကျငွေတရပ်ကိုပေးရန်ပျက်ကွက်သဖြင့် တရားလိုက မပြေကျန်ငွေ အားလုံးကိုရရှိရန် ဇာရီပြုလုပ်သောအမှုတွင် တရားခံက ၎င်းငွေကို တလလျှင် ငွေ ၅၀၀ ကျပ်၊ အရစ်ကျပေးဆောင်ရန် လျှောက်ထားသည်ကို ရုံးတော်က တလလျှင် ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် အချစ်ကျပေးဆောင်စေဟု အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ဒီကရီမပြေကျန်ငွေကို အရစ်ကျပေးဆောင်ရန် ရုံးတော်က ချမှတ်နိုင်သော အမိန့်မဟုတ်ပေ။ ။အမှုသည် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားရှိ ရယူပါသည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်နှင့် အလားတူ အကြောင်းပြချက်များဖြင့် တရားတထုံးစံဆိုရှိ ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။*Fatmabai* v. *Sonbai*, I.L.R 36 Bom. 77; *J.C Galstaun* v. *Pramathamath Ray*, I.L.R. 57 Cal.154 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေစာရင်း ၁၊ ပုဒ်မ ၁၇၅ အရ၊ ဒီကရီကျန်ငွေကို အရစ်ကျပေးဆောင်ရန်အတွက် ဒီကရီချမှတ်ပြီး၊ ၆ လအတွင်းသာ လျှောက်ထားနိုင်သည် ဖြစ်သည်။

ဘရာမဒနန်ဒိဘိယာရာ နှင့် ရမ်ဆမုဂျီချောင်ဒူရီ ပါ ၂ 70

ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက ထုတ်သော အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများ ဖြန့်ဖြူးရေးအမိန့်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာတွင် အကျုံးဝင်ခြင်း။ ။ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက၊ အမိန့်ကြော်ငြာဖြင့် အခွင့်အမိန့် မရရှိဘဲ၊ ပေါင် ၂၀၀ ထက်ပို၍ လက်ရှိမထားရဟု ကန့်သတ်ထားသော်ငြားလည်း၊ အယူခံတရားလို မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာအဖြစ် အမှုထမ်းသော ကုမ္ပဏီလက်ရှိ ဂိုဒေါင်တွင် အမိန့်အခွင့်မရှိဘဲ၊ ချည်ခင်ပေါင်ချိန် ၆,၅၅၀ ကျော်ရှိမှုကြောင့် အယူခံတရားလိုအား အပြစ်ပေးသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ဖြင့် ကန့်သတ်မှုပြုနိုင်သော်လည်း၊ ထိုဒုဏ္ဍာရီကို အခြားသူတဦးတယောက် အား လွှဲအပ်ခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြန့်ဖြူးမှုစသည်ကိုကို အမိန့်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်မှာ အာဏာကိုကျော်လွန်၍ ပြုလုပ်သဖြင့် တရားမဝင်ပါဟုလျှောက်ထားလေသည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၅၁ ခုနှစ် ဧက်တာဘာလ ၂၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၃၀ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊

PAGE

နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အနေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို အသုံးပြု၍ အမိန့်ဖြင့် အစီအမံပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သည်၊ ထိုအစီအရင်အတိုင်း ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးအား ကြီးကြပ်သူအဖြစ် ခန့်ထားပြီး အနေးကြီးသော ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိမိကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ မိမိက ထိုကိစ္စအလို့ငှါ၊ အာဏာအပ်နှင်းထားသော အရာရှိကဖြစ်စေ ထုတ်ပေးသော လိုင်စင်ပါ စည်းကမ်းချက်များအရမှ အပ၊ ဝယ်ယူသိုလှောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကန့်သတ်နိုင်ရန် နိုင်ငံတော် သမတက အာဏာအပ်နှင်းလေသည်။ ယင်းသို့အာဏာအပ်နှင်းသည်မှာ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော် သမတအား အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဦးမောင်ကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် 79

မြို့ပြဆိုင်ရာဥုံးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) (၄) အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်သည် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်၊ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်မျိုးခြွမှတ်မပေးနိုင် 73

ဝိဝါဒအဓိကရုဏ်း၊ သို့မဟုတ် အနုဝါဒအဓိကရုဏ်းဟူသော ပြဿနာ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဆုံးဖြတ်ခွင့် ရှိခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင်လူတယောက်က အခြားလူတယောက်အပေါ် တွင် စွဲဆိုထားသော အမှုသည်၊ ဝိဝါဒအဓိကရုဏ်းမှု မဖြစ်လျှင် အနုဝါဒအဓိကရုဏ်းမှုဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင်ဆိုသော အချက်ကို မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ဦးမြတ်သိန်းထွန်းနှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၄ 83

သီးစားချထားရေးကော်မီတီ၊ သေသူ၏ အမွေစား အမွေခံ မည်သူဖြစ်ကြောင်းကို တရားရုံးမျှားက ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင် 76

သေသူ၏ အမွေခံအမွေစား မည်သူဖြစ်ကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများက ဆုံးဖြတ်ရမည်ကိစ္စ၊ သီးစားချထားရေးကော်မီတီ မဆုံးဖြတ်နိုင်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ မည်သူသည် သေသူ၏ အမွေစား အမွေခံဖြစ်ကြောင်းကို သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများကသာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သီးစားချထားရေးကော်မီတီက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိ။

ဦးချစ်တီး ပါ ၂ နှင့် မောင်ရွှေ ပါ ၃ 76

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၅၊ ကိုယ်စားလည်စာ၊ မည်သည့်အခါ ရုံးတော်က အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သည်၊ အကယ်၍ချုပ်ဆိုသည်၊ မချုပ်ဆိုသည်ကို သက်သေအထောင်ရှားပြရာ၌ အသုံးပြုနည်းဟရပ်၊ အခြားသက်သေထောင်ရှားပြုနည်းကို မပိတ်ပင်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၅ အရဆိုလျှင်၊ ကိုယ်စားလည်စာ သဘောသက်ရောက်သော စာရွက်စာတမ်းတခုကို ထိုပုဒ်မပါ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦး

PAGE

ရွှေမှော်တွင် ကိုယ်စားလည်ခန့်အပ်သူက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကပင် ယင်းလက်မှတ်ရေးထိုးကြောင်း ဆောက်ခံမှုသာလျှင် ရုံးတော်က အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ။သို့သော်ငြားလည်း၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅ မှာကိုယ်စားလည်စာကို ခန့်အပ်သူက အာဏာပင်ချုပ်ဆိုသည်၊ မချုပ်ဆိုသည်ကို သက်သေထင်ရှားပြရာ၌ အသုံးပြုနည်းတရပ်သာဖြစ်သည်၊ ထိုအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြားသော သက်သေထင်ရှားပြနည်းတို့ကိုပိတ်ပင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

ဒေါ်စိန်မြ နှင့် ဒေါ်ပေါ့ ပါ ၄ 67

အမှုသည် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ ဒီကရီချမှတ်ပြီး ၆ လအတွင်းသာ ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေစာရင်း (၁) ပုဒ်မ ၁၇၅ 70

အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၉ (စ)၊ အမွေထိန်းစာကို သေဆုံးသူမြေရှင် တဦးဦးအား ထုတ်ပေးနိုင်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမွေဆက်ခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၉ (စ) အရဆိုလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ဆွေမျိုးပေါက်ဖော်များအနက်မှ မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ၊ အမွေထိန်းစာ ဖလျှောက်တောင်းရန် မလိုလားလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သေဆုံးသူ၏ မြေရှင်တဦးဦးအား အမွေထိန်းစာထုတ်ပေးနိုင်သည်။

ဦးလှဖေ နှင့် မခင်မေသန်း ပါ ၃ 85

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့် မချမှတ်ဘဲ နေနိုင်သော အမိန့်မျိုး၊ မည်သည့်ကိစ္စမျိုးတွင် ၎င်းအမိန့်ကို ချမှတ်မည်မဟုတ်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေးခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က က) (၄) အရ၊ ချမှတ်သောအမိန့်၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့်သည် ဤရုံးတော်က အခြေအနေအရ၊ မချမှတ်ဘဲ နေနိုင်သော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်တရပ်သည်၊ ထိထိရောက်ရောက် အပြီးအပြတ်အကျိုးသက်ရောက်မည် မဟုတ်လျှင်၊ ရုံးတော်က ထိုအမိန့်ကို ချမှတ်မည်မဟုတ်ပေ။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေးခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က က) (၄) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ပိုင်ရှင်အား အခင်းဖြစ် အခန်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်၍၊ လျှောက်ထားသူအား ဦးစားပေး၍ အငှါးချထားရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။

မစွမ်ဂျေ၊အာ(ရ်)၊ဖရန့်(ချ်) ပါ ၂ နှင့် ရန်ကုန်မြို့လက်ထောက်ဥပဒေးခကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ ၂ 73

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

CIVIL PROCEDURE CODE.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

INCOME-TAX ACT.

LAND NATIONALISATION ACT.

PENAL CODE.

STAMP ACT.

UNION JUDICIARY ACT.

BURMESE BUDDHIST LAW.—*Property purchased in the sole name of one spouse—Joint property of the couple—Suit for declaration—Kind of contention that cannot be considered in.* Where in a suit by a Burmese Buddhist wife for a declaration that the house and its site purchased by her Burmese Buddhist husband in his sole name belonged to her as they were purchased with her own money it is contended by the husband that the plaintiff is not entitled to the property because she used to desert him now and again, and was also prone to commit adultery with sundry persons. *Held* : that the contention in question cannot be considered except in a suit for divorce properly framed, and that it is immaterial whether the property in suit was purchased in defendant's sole name or in the joint names of the plaintiff and the defendant as under the Burmese Buddhist Law, it must be considered to be the joint property of the couple.

U GANDA *v.* MA MYA KYIN 131

CIVIL PROCEDURE CODE, O. 21, r. 90—*Application under—When inquiry should be made.* Wher after the execution of the delivery order following the sale of the property in execution of the final decree in an administration suit the appellants, who were judgment-debtors, applied to the Court under Order 21, rule 90 of the Civil Procedure Code with supporting affidavits alleging that they were kept entirely in the dark regarding the date fixed for the settlement of sale, particulars and regarding the sale in pursuance of the proclamation of sale and that their alleged signatures on the copy of the sale proclamation filed in the proceedings were forgery, and the Court by diary order dismissed the application summarily on the ground that one of tne applicants had accepted the sale proclamation and that the grounds disclosed in the application for setting aside the sale were those which could not have been raised before the date of the sale. *Held :* That where there is an allegation that fraud had been committed in the publication of the sale proclamation and the provisions of s. 18 of the Limitation Act are invoked, and in the absence of any evidence on record to show that the signatures on the copy of sale procla-

PAGE

mation are genuine there should have been an inquiry into the matter. *Mohendro Narain Chaturaj and others* v. *Gopal Mondul and others*, 17 Cal. 769 ; *Golam Ahad Chowdhry* v. *Judhister Chundra Shaha*, 30 Cal. 142; *Sheo Ram Koeri and others* v. *Ikram-Un-Nissa Bibi and others*, 45 All. 316, referred to.

MAUNG KYAW AND TWO OTHERS *v.* MA MYA MAY AND ANOTHER 103

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 517—*Power of Court under—Recovery of value of exhibit not surrendered by person to whom it was wrongly given.* Under s.517, Criminal Procedure Code, the trial Magistrate has power to pass an order regarding the property produced before the Court even though no offence has been committed in respect of it. *In re Anant Vurupas Peerant*, 46, I.C. (1918) 401; *Russul Bibee* v. *Ahmed Moosajee*, I.L.R. (1934) Cal. 347, referred to. Where an exhibit has been returned to a wrong person, who on being ordered to return it fails to do so on the ground that he no longer has it, the Court can order him to pay its equivalent value in money and proceed to recover the same from him as if it were a fine. *Shwe Wa* v. *C. I. Metha*, I.L.R. 5 Ran. 553 ; *Shamsundar and another* v. *Teja Singh*, A.I.R. (1935) Pesh. 98, referred to.

V. PONNAYA *v.* THE UNION OF BURMA (Maung Hla Maung (*a*) Maung Hla Aung) 145

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 537—Misjoinder of Accused ... 89

DEFAMATION—Good Faith—Imputation by Husband against Wife—Penal Code, s. 499 (Exception 9). 108

DEPORTATION—*Question of desirability—Not for Courts to decide—Detention pending deportation—Proper.* It is not for the Courts of Law to question the desirability or otherwise of deportation of a person. The detention of a person in pursuance of the order of his deportation under s. 3 (*b*) of the Foreigners Act is proper.

NGA SU (*a*) PAT SEIT HWEE *v.* THE UNION OF BURMA ... 113

"GARDEN LAND"—When Exempt from the Provisions of the Land Nationalisation Act. 87

JOINT PROPERTY—Burmese Buddhist Law—Property in the name of Husband 131

JUDICIAL ACT—What Act of Municipality a Judicial Act—Writ of Certiorari 13

LAND NATIONALIZATION ACT—s. 3 (*b*)—"ကောင်းစားဖွယ်" *Classification of land described as garden land as —Question of law and fact—When garden land is exempt.* Whether a piece of land described in the plaint as "garden land" falls with the definition of "ကောင်းစားဖွယ်" (agricultural land) given in Clause (*b*) of s. 3 of the Land Nationalization Act is a mixed question of law and fact and although a piece of land may be a "garden land" it is exempt if it is situated within a town or a village and has already been appropriated for human dwelling.

AUNGLANDAW KO KHIN SEIN AND FOUR OTHERS *v.* U MAUNG GALE 87

PAGE

MISJOINDER OF ACCUSED—*Illegal trial—Not curable by s.* 537, *Criminal Procedure Code.* To try in one case all the accused, some of whom were alleged to be concerned only in one conspiracy, some others in another conspiracy and the rest in yet another conspiracy, is an illegality which cannot be cured by s. 537 of the Criminal Procedure Code.

ESOOP (*a*) KHIN MAUNG THAN / U KHIN MAUNG AYE CHO *v.* THE UNION OF BURMA / THE UNION OF BURMA ... 89

PARTNERSHIP RELATING TO A PARTICULAR VENTURE—*When to be dissolved.* A partnership relating to a particular venture can only be dissolved after the venture has come to an end. *Samuel Nadar* v. *Thangayya Nadar*, A.I.R. (1942) Mad. 104, referred to.

TAN SOON LEE *v.* YEB TONG HOE 117

PENAL CODE, S. 21—*Member of Parliament—Not public servant—Sanction to prosecute—Not necessary.* A Member of Parliament is not a "public servant" under s. 21 of the Penal Code and no sanction under s. 197 of the Criminal Procedure Code is, therefore, necessary to prosecute him.

THE UNION OF BURMA (Capt. Nyun Hlaing) *v.* U KYAW TINT 128

PENAL CODE, S. 499—*Exception* 9—*To get the protection of—Good faith to the proved.* Where on the strength of evidence that the respondent had told people that the appellant to whom he was legally married was not his wife and that the child born to her was not his the respondent was charged under s. 500 of the Penal Code and the High Court quashed the charge on the ground that on the evidence adduced by the prosecution itself the respondent was clearly protected by the 9th Exception to s. 499 of the Penal Code. *Held:* That the statement complained of which was made by the respondent on practically no provocation whatsoever had made the witness who heard this statement momentarily entertain suspicions against the character of the appellant the respondent has yet to establish his good faith in order to get the protection of the 9th Exception to s. 499 of the Penal Code. *Bishunath Singh* v. *Emperor*, A.I.R. (1934) Oudh 169; *Sankamma* v. *Govinda Chetty*, A.I.R. (1925) Mad. 246, distinguished.

MA YIN YIN MYA (*a*) MAR LAY *v.* DR. MYA THOUNG ... 108

PUBLIC SERVANT—Member of Parliament—Not a Public Servant—Penal Code, s. 21 128

REMANDING OF CRIMINAL CASE FOR FURTHER EVIDENCE—*When not to be ordered.* Where the prosecution had not endeavoured to prove the signature on the exhibit search list to be that of the appellant who had denied the signature to be his the remanding of the case back to the trial Court for further evidence will amount to the appellate Court helping the prosecution to fill in the gaps. *United Motor Finance Co. In re* A.I.R. (1935) Mad. 325, referred to.

MAUNG KAN *v.* THE UNION OF BURMA 99

SALE PROCLAMATION—O. 21 r. 90—Civil Procedure Code—Allegation that fraud has been Committed in the Publication of the Sale Proclamation—Necessity of Enquiry. 103

PAGE

STAMP ACT. S. 57—*Reference under—Analogous to one under s. 66, Income-tax Act or s. 20, Sale Tax Act—Advisory or consultative jurisdiction of High Court in—Judgment in—Not judgment or final order within the meaning of s. 6, Union Judiciary Act.* A reference under s. 57 of the Stamp is in an analogous position (*in pari materia*) with the one under s. 66 of the Income-tax Act or s. 20 of the Sales Tax Act. *Prem Chand Satrandas* v. *The State of Bihar*, A.I.R. (1951) (S.C.) 14, referred to. In a reference under s. 57 of the Stamp Act the High Court acted only in an advisory or consultative jurisdiction and the judgment of the High Court in such a reference is not a judgment or final order within the meaning of s. 6 of the Union Judiciary Act. *Tata Iron and Steel Company Limited* v. *Chief Revenue Authority of Bombay*, I.L.R. 47 Bom. 724; *Raja Bahadur Sir Rajendra Narayan Bhanj Deo* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa*, A.I.R. (1940) (P.C.) 158; *Commissioner of Income-tax, Bombay, North Kutch and Saurashtra* v. *Patel and Co., Tamnagar*, A.I.R. (1960) (S.C.) 278, referred to.

THE STATE BANK OF INDIA *v.* THE FINANCIAL COMMISSIONER AND ONE 122

TRADE-MARK—*Acquisition of right of property in—Intention to deceive.* Where the respondent was first in the field with the name "Rangoon Optical Works" with respect to the spectacles manufactured by him at Prome, where his reputation was of more than 20 years standing and where the appellant opened a shop in that town under the name "Rangoon Medical and Optical Works" which was later changed into "Rangoon Optical Works". *Held:* That the respondent had obtained right of property in the trade-mark "Rangoon Optical Work" and the intention to deceive on the part of the appellant being clearly apparent, he should be restrained from using the said trade-mark. *William Wotnerspoon and another* v. *John Currie*, L.R. E. & I. Appeals V (1871-72) 508; *Thomas Somerville* v. *Paolo Schembri*, L.R. (1887) 12 A.C. 453; *Thomas Beer & Sons* (India) *Ltd.* v. *Pravag. Narain and another*, A.I.R. 1940 (P.C.) 86; *K.E. Mohamed Ebrahim and another* v. *The Tajmahal Stationery Mart*, (1952) B.L.R. (S.C.) 204; *The Tajmahal Stationery Mart* v. *K.E. Mohamed Ebrahim V.S. Aliar & Co.*, (1950) B.L.R. (H.C.) 41; *C.M. Brothers* v. *A. Kunjalan and two others*, (1950) B.L.R. (H.C.) 262, referred to. Geographical names which are so disconnected from the origin of goods that they are not indicative of the place of manufacture, are in fact distinctive names and may be allowed even on evidence of small use. *In re Apollinarsis Company's Trade-Marks*, LR (1891) 2 Ch. Div. 186; *In re Sir Titus Salt, Bart., Sons and Company's Application*, LR (1894) 3 Ch. Div. 166; *In re Magnolia Metal Company's Trade-Marks*, LR (1897) 2 Ch. Div. 371, *In re Clement & CIE's Trade-mark*, LR (1900) 1 Ch. Div. 114, referred to.

KO MAUNG NGWE *v.* MR. B. LALL 93

UNION JUDICIARY ACT S. 6—Reference under s. 57 of the Stamp Act—High Court acting in an Advisory or Consultative Jurisdiction 122

WRIT OF CERTIORARI—*Not amenable to—What act of municipality.* The decision of the respondent Municipality to purchase the cinema hall of the applicant standing on a piece of land belonging to the respondent Municipality at a depreciated cost in terms of the conditions of the license granted to the applicant to

PAGE

use the said land for the purpose of erecting a cinema hall thereon was not a judicial act such as would render it amenable to a writ of certiorari. "Whenever any body of persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially, act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in these writs" *per* Atkin, L.J. in *Rex* v. *Electricity Commissioners*, L.R. (1924) 1 K.B. 171 at 205; *Rex* v. *Inhabitants of Glamorganshire*, 1 Ld. Raym. 580; *Rex.* v. *Poor Law Commissioners*, 6 Ad. & E. 1; *Board of Education* v. *Rice*, (1911) A.C. 179; *Rex.* v. *Woodhouse*, (1906) 2 K.B. 501; *In re Tiries* 13 Q.B. 761; *Church* v. *Inclosure Commissioners*, 11 C.B. (N.S.) 664; *Rex* v. *Board of Trade*, (1915) 3 K.B. 536; *In re Clifford and O'Sullivan*, (1921) 2 A.C. 570; *Province of Bombay* v. *K.S. Advani and others* (1950) I Supreme Court Reports 621; *In re Banwarilal Roy ond others*, (1943) 48 C.W.N. 766; *Rex* v. *London County Council*, (1931) 2 K.B. 215; *Nakkuda Ali* v. *M.F.De S. Jayaratre*)1950) 54 C.W.N. 883; *U Htwe* (a) *A. E. Madari* v. *U Tun Ohn and one*, (1948) B.L.R. (S.C.) 541, referred to "In order that a body may satisfy the required test it is not enough that it should have legal authority to determine questions affecting the rights of subjects; there must be superadded to that characteristic that the body has the duty to act judicially" *per* Lord Hewart, C.J. in *R.* v. *Legislative Committee of the Church Assembly*, (1928) 1 K.B. 411 at 415, ...

U PAW *v.* THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS ... 134

အက်ဥပဒေများ—

ကာလစည်းကမ်းသက် အက်ဥပဒေ။

တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး အက်ဥပဒေ။

ထရတ် အက်ဥပဒေ။

ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

လယ်ယာမြေနှင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ။

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ—ပဋိမဇယာဒအပိုဒ် ၁၅၁—အယူခံဝင်ခွင့်ပြုသည့် ရက်ကိုရေတွက်ရာတွင် အောက်ရုံးဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ စတင်ရေတွက်ရမည် 152

တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ(၂၀)—ထရတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ(၃၄) အရ၊ လျော်ကာထားရာ၌ ရုံးတော်က အကြံဉာဏ်ပေးရန် ငြင်းဆိုသည့်အတွက် အယူခံဝင်ခွင့် မရှိ။ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးပုဒ်မ (၂၀) ကွင် ပါရှိသော စီရင်ချက် ဆိုသည့်အဓိပ္ပါယ်မျိုးမဟုတ်။

PAGE

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၁) အယူခံလွှာတင်သွင်းရာတွင်လိုအပ်သည့် မိတ္တူများ၊ အယူခံရုံးတော်က ခွင့်ပြုလျှင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သော မိတ္တူ၊ တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ မနေနိုင်သည့် မိတ္တူ၊ တရားမဝင်သော အယူခံ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား၊ အပိုဒ် ၁၅၁၊ အယူခံခွင့်ပြုသည့် ရက် ၂၀ ကို စတင်ရေတွက်ရမည့်နေ့၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ နှင့်ဆန့်ကျင်သဖြင့် တရားမဝင်သော စည်းကမ်းချက်များ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၁) အရ၊ အယူခံလွှာတင်သွင်းရာ၌ အယူခံလွှာနှင့်အတူ အယူခံသော ဒီကရီမိတ္တူနှင့် စီရင်ချက်မိတ္တူကို ပူးတွဲတင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ စီရင်ချက်မိတ္တူကိုမူကား၊ အယူခံရုံးတော်က အခွင့်ပြုလျှင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သည်။ သို့သော် ဒီကရီမိတ္တူကို အယူခံလွှာနှင့်အတူ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဒီကရီမိတ္တူနှင့်ပူးတွဲ၍ အယူခံလွှာကို တင်သွင်းခြင်းမပြုလျှင်၊ ထိုအယူခံသည် တရားဝင်သော အယူခံမဟုတ်ချေ။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၅၁ အရ၊ အယူခံဝင်ခွင့်ပြုသည့် ရက် ၂၀ ကို ရေတွက်ရာတွင် အောက်ရုံး ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှစတင်၍ ရေတွက်ရမည်။ ။

Arbitration.—All disputes which may arise out of this contract or in connection with it shall be submitted to the Foreign Trade Arbitration Commission at the Chamber of Commerce of the USSR, Moscow, for its decision under the rules of said Arbitration, *without any recourse to legal proceedings.* The decision of the Arbitration is final and binding upon both parties to the Contract. ။ ။အမှုသည်များ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်၌ ပါရှိသော အထက်ပါ အပိုဒ်တွင် အငြင်းဖြစ်ပွါးမှုပေါ် ပေါက်လျှင်၊ မော်စကိုမြို့ရှိ အနုညာတခုံကသာလျှင် ဆုံးဖြတ် ရမည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် တရားရုံးများ၌ အဆုံးအဖြတ်ခံခြင်း မပြုရဟူသော အချက် များသည် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့်၊ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်။ *The Coringa Oil Co. Ltd.* v. *Koegler* အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၁၊ စာ ၄၆၆ နှင့် ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

ဗွီ၊ အိုင်၊ အီး၊ အော့ (မ်) ကျိဒင်နီ "ပရော (စ်) ဆီရီရှိအင်ပို့" နှင့် အီဘရာဟင်ရန်း ကုမ္ပဏီလီမိတက် 152

ထရတ်အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄ အရ၊ လျှောက်လွှာကို ပယ်သည့်အမိန့်၊ အယူခံပိုင်ခွင့်မရှိ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိ၊ မရှိဆိုသည့်အချက်မှာ အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော နည်းဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အခွင့်ပြုမှသာလျှင် အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ။ထရတ်အက်ဥပဒေတွင် ပုဒ်မ ၃၄ အရ၊ လျှောက်ထားရာ၌၊ ရုံးတော်က အကြံဉာဏ်ပေးရန် ငြင်းဆိုသည့်အတွက်၊ အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် မတွေ့ရချေ။ ။ထရန်ဘတ် မဟာဒီတီလတ်နှင့် နာရာယန်ဟာရီလီလီနှင့် အပေါင်းပါများ၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး အတွဲ ၃၃၊ စာမျက်နှာ ၄၂၉၊ မာဇာမိုဟာမက်ဆက်ဒစ်အလီခန်နှင့် ကာဇင် (မ်) အလီခန်နှင့် အပေါင်းပါများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၅ အောက် (ဒ်) စာမျက်နှာ ၇၂၊ တို့ကို

PAGE

ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထိုအမိန့်မျိုးမှာ၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ တွင် ပါရှိသော စီရင်ချက်ဆိုသည့်အမိန့်မျိုးမဟုတ်ချေ။ ။"စီရင်ချက်" ဆိုသည့်စကားရပ်မှာ၊ တရားမမှုတွင် အမှုသည်များ၏ အခွင့်အရေးများကို ဆုံးဖြတ်သော ဒီကရီဖြစ်သည်။ ။အင်ဒီဒါယာဘိုင်ဂျီဝန်ဒတ် (စ်) အပေါင်းပါ များနှင့် အေ၊ အမ်၊ အမ်၊ မူရူဂက် ပါချစ်တီးယား၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများအတွဲ ၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄၅၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သည်ဘားမားအွဲ၊ငြင်းကုမ္ပဏီလီမိတက် ပါ ၂ နှင့် မစ္စတာ အမ်၊ ရာမန် 158

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၂၀)—မော်စကိုမြို့၌ အနုညာတခုံရုံးကသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် တရားရုံးများ၌ အဆုံးအဖြတ်ခံခြင်း မပြုရဟူသော အချက်များသည်၊ အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် တရားမဝင်အတည်မဖြစ် 152

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ "စီရင်ချက်" 152

မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ—လူတဦးတယောက်သည် လစ်လပ်သည့် အိမ်ကိုဖြစ်စေ၊ အိမ်ခန်းကိုဖြစ်စေ၊ မိမိအား အငှါးချထားရန် လျောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ—ထို့ကြောင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က မိမိအား အငှါးချထားခြင်းမပြုသဖြင့်၊ မိမိအခွင့်အရေး ထိခိုက်စေပါသည်ဟု ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်—အမှုခေါ် စာချုန်တော် တုတ်မပေးနိုင် 160

လူမဲ့မှု စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။ ။သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၆၀၊ တိုက်ရိုက်သက်သေခံချက် မဟုတ်သည့် ဘီးလစ်အစီရင်ခံစာတွင် ဖေါ်ပြချက်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။လူမဲ့စာရင်းဝင်တဦးဖြစ်သူဆမ်ဘူရေး(လ်)ပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ဘီးလစ်က ဖမ်းဆီးသော နွားအကောင်ရေ ၂၀ ကို မိမိပိုင်ပါသည်ဟု အယူခံ တရားခံ အမှတ် ၁၊ မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယားက ပစ္စည်းထိန်းဝန်ထံ လျောက်ထားသော ကိစ္စတွင် တရားဝန်ကြီးတဦးက လူမဲ့မှု စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို အသုံးပြုလျက် အချင်းဖြစ်နွားများသည် မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယား၊ သို့မဟုတ် ဆမ်ဘူရေး(လ်)ပိုင်သလော ဟူသည့် ပြဿနာကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ချမှတ်သောအမိန့်သည် မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ။သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ အရဆိုလျှင်၊ နှုတ်သက်သေခံသည် ကိုယ်တိုင်မြင်ရှိသော်ငင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကြားရှိသော်ငင်း၊ ကိုယ်တိုင်အခြားနည်းဖြင့် သိရှိရှိသော်ငင်း၊ တိုက်ရိုက်သိသော သက်သေထွက်ဆိုချက် ဖြစ်ရမည်။ ဘီးလစ်၏ အစီရင်ခံစာတွင် အချင်းဖြစ်နွားများကို ဆမ်ဘူရေး(လ်)ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဘီးလစ်အား ညွှန်ပြသည့် သက်သေအဖြစ် စစ်ဆေးခြင်းမခံခဲ့ရသော ရမ်ဒတ် (စ်) ဆိုသူ၏ ပြောဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ဖေါ်ပြချက်များသည်၊ ယင်းသို့ တိုက်ရိုက်သက်သေခံမျိုးမဟုတ်။

ကာဆီနက် (သ်) ရေးနှင့် ဗို့၊ အယ် (ဃ်)အက် (ဇ်) မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယား ပါ ၂ 149

PAGE

လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသည့် ကော်မတီများ၊ အာဏာပိုင်များသည် ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ္တရားများနှင့် အာဏာများကို သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် လွှဲအပ်ထားခြင်း ခံရသူများဖြစ်သည်။ ။မည်သည့် လယ်မြေမျိုးကိုသာလျှင် ဝေငှနိုင်၍၊ မည်သည့်မြေမျိုးကိုဝေငှခြင်းမပြုနိုင်။ ။လျှောက်ထားသူများနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ ၂ ဦးဖြစ်သူ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့သည် မိမိတို့ အသီးသီး လုပ်ကိုင်နေကြသည့် တဦးလျှင် ငါးပုံတပုံစီ ညီတူညီမျှပိုင်သော ရေိယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေရီလယ်မြေကို၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးပါရန် လျှောက်ထားကြသည့်အတိုင်း ကျေးရွာကော်မတီက ကင်းလွှတ်ခွင့်ပြုလိုက်ရာ၊ ၎င်းအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးက ခရိုင် မြေယာကော်မတီထံသို့ အယူခံဝင်သဖြင့် ခရိုင်ကျေးရွာ ကော်မတီက ကျေးရွာကော်မတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အဆိုပါမြေကို လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးနှင့် ၎င်းတို့၏ မိထွေးဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့၏ မိခင် ဒေါ်လှရင်တို့သာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းတို့ ၄ ဦး အညီအမျှ ရစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ဒေါ်လှရင်က ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် အတွက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ စာဒဏဝင်ရာ၊ ထိုဝန်ကြီးဌာနက ခရိုင်ကော်မတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အဆိုပါ မြေရိယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေအနက်မှ တဝက်ကို လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးကို ပူးတွဲ၍ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးပြီးလျှင် ကျန်တဝက်ကို ဒေါ်လှရင်၏ သားသမီးများဖြစ်ကြသော လျှောက်ထားခံရသူ၊ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့ ၂ ဦးပူးတွဲ၍ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးလိုက်လေသည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်အပ်ထားသည့် ကော်မတီများ၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာပိုင်များသည် ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် ပေးအပ်ထားသော တရားရုံးများအား အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများကို အသုံးပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာအလုပ်ဝတ္တရားများနှင့် အာဏာများကို သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် လွှဲအပ်ထားခြင်း ခံရသူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို အသုံးပြု၍ လယ်ယာမြေကို ဝေငှရာ၌ ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ နိုင်ငံတော်က ပြန်လည်သိမ်းယူထားသော လယ်မြေကိုသာလျှင် ဝေငှနိုင်သည်။ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွှတ်ခွင့် ပြုရမည့်မြေကို ခွဲခြမ်းဝေငှခြင်းမပြုနိုင်။

ဦးဘိုးဝန် ပါ ၃ နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅ 168

ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၎၊ (၂) အရ၊ လစ်လပ်သောနေရာတွင် နယ်ပိုင် တရားမတရားရုံးတော်ကပုဒ်မ ၃၀(၃) အရ၊ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရန်။ ။ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ၃ ပါး၊ စစ်ဆေးရမည့်အမှုကို ၂ ပါးသာစစ်ဆေး၍ ချမှတ်သော ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် အတည်မဖြစ်။ ။ဝိဝါဒ အဓိကရဏ်းမှနှင့် ပတ်သက်၍ နယ်ပိုင် တရားမ ရုံးတော်က ဝိနိစ္ဆယခုံ ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ရာ၊ စောဒကများ တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါး၊ စုဒိတကာဘက်က တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါး၊ ၎င်းအပြင် ထိုခုံ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ၂ ပါးတို့က

PAGE

တင်မြောက်သော ကြားခံ့ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် တပါးတို့သည် ဝိဝါဒအဓိကရဏ်း မှုကို စစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ ၎င်းတို့ ၃ ပါးအနက် စောဒကများက တင်မြောက် သော ခံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်သည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုတော့ဘဲနေရာ၊ ကျန်စုဒိတကဘက်မှ တင်မြောက်သော ခံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်နှင့် ကြားခံ ဝိနည်း ဓိုရ် ဆရာတော် ၂ ပါးသာလျှင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်၍ ကျန်သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် ပေးကြလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ခံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဘပါးသည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ နေသဖြင့် ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ (၂) အရ၊ ခံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် အဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်းဖြစ်ရာ၊ ထိုလစ်လပ်သောနေရာတွင် နယ်ပိုင် တရားမရုံးတော်က အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ (၃) အရ၊ ခံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါးကို ရွေးချယ် တင်မြောက်သင့်ပေသည်။ ။ဝိနိစ္ဆယ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၀ တွင် ခံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များနှင့် ကြားခံ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်၌ မိမိအားရွေးချယ် တင်မြောက်သော အကြောင်းကြားစာရရှိသည့်အခါ၊ လွဲအပ်သည့် အဓိကရဏ်းကို စတင်ကြားနာ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားလေရာ၊ ဤအမှုတွင် ဆရာတော် ၃ ပါးသာလျှင် ယင်းသို့ ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဆရာတော် ၂ ပါးက စစ်ဆေးကြားနာပြီး အဆုံးအဖြတ် ပေးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်မှာ အတည်မဖြစ်နိုင်ခေါ်။

ဦးပညာ ပါ ၂ နှင့် ဦးကွန်ကာ ပါ ၅ 164

ဃက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀—တိုက်ရိုက်သက်သေခံချက်မဟုတ်သည့်ဘိလပ်အစီရင်ခံစာ တွင် ဖော်ပြချက်။ 149

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်။ ။တရားရုံးချုပ်၌ ရှိသည့်အာဏာ။ ။အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျော်ကြေးတောင်းသူ၏တာဝန်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိသောအချက်၊ မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို အမှုခေါ် စာ ချုပ်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤတရား ရုံးချုပ်၌ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ကိုသာ ထုတ်နိုင်သည့်အာဏာရှိသည်။ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့် လျော်ကြေးတောင်းရာ၌ လျော်ကြေးထားသူသည်၊ မိမိပယ်ဖျက် စေလိုသော သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်၏ အမိန့်သည်၊ မိမိ၏အခွင့်အရေးကို ထိခိုက် ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိအား အကျိုးမဲ့စေကြောင်းကို ထင်ရှားစွာပြရန် တာဝန်ရှိသည်။ ။*Errington and others* v. *Minister of Health* (၁၉၃၅) ၁-ကေ၊ဗီ၊ ၂၄၉-၂၇၉။ *R. V. Nicholson* (၁၈၉၉) ၂-ကျူဗီ-၄၅၅-၄၇၀။ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် လျော်ကြေး ထားသူကဲ့သို့သော သူတဦးတယောက်သည် လစ်လပ်သည့်အိမ်ကိုဖြစ်စေ၊ အိမ် ခန်းကိုဖြစ်စေ၊ မိမိအား အငှါးချထားရန်အတွက် ကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျော်ကြေး ထားပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိခေါ်၊ ထို့ကြောင့် ကြိုးကြပ်ရေးဝန်က မိမိ အား အိမ်ခန်း အငှါးချထားခြင်း မပြုသဖြင့်၊ မိမိ၏အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေပါ သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်။ ။*The King* v. *The Electricity Commis-*

PAGE

sioners, (၁၉၂၄) ၁-ကေ၊တီ၊ ၁၇၁-၂၀၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။အကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်။ ။*U Han Shein & Son* v. *The Hon'ble Minister for Finance and Revenue* (၁၉၅၂)၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ-၁၉၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အိပ်(ဖျ်)ကူးပါးနှင့် မလှမိပါ ၂ 160

အယူခံလွှာ—အယူခံလွှာတင်သွင်းရာတွင်၊ ဒီကရီ၏မိတ္တူပူးတွဲ၍ အယူခံလွှာကိုတင်သွင်းခြင်းမပြု လျှင်၊ ထိုအယူခံသည် တရားဝင်သော အယူခံမဟုတ် 152

အိမ်ငှါး။ ။ကွယ်လွန်သူ မူလ အိမ်ခန်းငှါးရမ်းနေထိုင်သူ၏ အမည်ဖြင့် အိမ်ခန်းခပေးရှိနေထိုင်သူ၊ အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်၊ မူလ အိမ်ခန်း ငှါးရမ်းနေထိုင်သူ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့်အချက်များ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူသည် အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင် မူလ အိမ်ခန်းငှါးရမ်းနေထိုင်သူ ကေဗီရယ်ဒီနှင့်အတူ နေထိုင်လာရာ၊ အဆိုပါ ကေဗီရယ်ဒီသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယပြည်သို့ပြန်သွားရှိ၍ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူက အိမ်ခန်းခကို အိမ်ရှင်အား မူလ ငှါးရမ်းခဲ့သူ ကေဗီရယ်ဒီ၏နာမည်ဖြင့်ပေးရုံမျှဖြင့် လျှောက်ထားသူ အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်။ ။ကေဗီရယ်ဒီ အနိစ္စ ရောက်ပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်း လစ်လပ်သည်ဟု ယူဆရမည့်အပြင်၊ ယင်းသို့လစ်လပ်သည့်အတွင်း၊ ယခုလျှောက်ထားသူသည် ကြိုးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့် တစုံတရာ မရရှိဘဲ၊ ထိုအိမ်ခန်း၌ နေထိုင်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ဘီ၊ ဗွီ၊ ဆက်တီး နှင့် မိုင်မွန်နာဘိဘိ ပါ ၂ 156

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

BURMA EXCISE ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTRACT ACT.

EVIDENCE ACT.

LOWER BURMA TOWN AND VILLAGE LANDS ACT.

MUNICIPAL ACT.

REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

ATTACHMENT BEFORE JUDGMENT—CIVIL PROCEDURE CODE—O. 38. R. 5.—PROPERTY TO BE ATTACHED UNDER 211

ATTACHMENT BEFORE JUDGEMENT—O. 38 R. 5— CIVIL PROCEDUE CODE—PROPERTY TO BE ATTACHER IS PROPERTY OF THE DEFENDANT 211

BOND—WHEN TO BE TAKEN—S. 64 (1) OF EXCISE ACT 185

BURMA EXCISE ACT, s. 64 (1)—*Taking of bond under—Discretionary—opinion to be formed before exercising discretion.* It is discretionary on the part of the trial Magistrate to take a bond from an accused person under s. 64 (1) of the Burma Excise Act, for abstaining from committing the same offence during a period not exceeding three years. Under this section it is necessary for the trial Magistrate to form an opinion that it is necessary to require the accused to execute such a bond.

THE UNION OF BURMA *v.* MA GYI 185

CIVIL PROCEDURE CODE, s. 144—*Possession—Recovery of—From third persons—O. 21, R. 100—Application under - Lies against lessees and licensees of decree-holder also.* Although s. 144 of the Civil Procedure Code which deals with the question of restitution on the reversal of a decree, says that restitution should be made so as to restore the *status quo* to the parties in the suit, the judgment-debtor is entitled to recover possession from third persons if in the meantime the decree-holder has leased the property to such third persons. An application under O. XXI, R. 100 of the Civil Procedure Code will lie not only against the decree-holder in the execution of whose decree a person has been wrongly dispossessed, but also against a lessee or a licensee of such decree-holder. *Phani Bhusan Dhar* v. *Anukul Mukherji and others*, A.I.R. (1929) Cal. 590; *Sukhan Singh and others* v. *Umar Shankar Misir and others*, A.I.R. (1935) All. 65 ; *U Jone Bin and one* v.

PAGE

N.B. Sen Gupta (1958), B.L.R. (H.C.) 555 ; *Nishi Kanta Shaha Mondal and others* v. *Kumar Promotha Nath Roy and others*, A.I.R. (1934) Cal. 145, referred to.

U THAN TIN *v.* AGA MOHAMED TAKEE 205

CIVIL PROCEDURE CODE, O. 20, R.10—*Defective decree under—Executable under O.21*. The mere fact that a decree for possession of moveable property drawn up under O. 20, R. 10, Civil Procedure Code is defective due to the omission to state the amount of money payable in the alternative is not such as to render it inexecutable under O. 21 of the Code. *Motilal* v. *Mandir Jankiniwas and another*, A.I.R. (1953) Vindhya Pradesh 20 referred to.

MA NYUNT YI AND ONE *v.* MAUNG LU GALE AND ONE ... 175

CIVIL PROCEDURE CODE, O.21, R.100—APPLICATION UNDER—LIES NOT ONLY AGAINST DECREE-HOLDER IN THE EX-ECUTION OF WHOSE DECREE A PERSON HAS BEEN WORNGLY DISPOSSESSED, BUT ALSO AGAINST A LESSEE OR A LISCENSEE OF SUCH DECREE-HOLDER ... 205

CIVIL PROCEDURE CODE, O.38, R.5—*Attachment before judgment—Property to be attached under*. Where in a suit for the recovery of possession of a motor lorry the plaintiff applied for and obtained an attachment before judgment of the lorry in suit and subsequently possession of the lorry pending suit on furnishing security. *Held :* That the property to be attached is property belonging to the defendant and not the property which is the subject-matter of the suit. *Ganu Singh* v. *Jangi Lal and others*, I.L.R. 26 Cal. 531, referred to.

U TIN *v.* U THEIN MAUNG 211

CONTRACT ACT, s. 28—*Clause in contract giving jurisdiction to certain Courts—Not invalid under*. Where it is contended that the condition impressed with a rubber stamp on a fire insurance policy in respect of property in Bassein which reads—

" In the event of any claim arising in respect of the property hereby insured, the same shall be settled and paid in Rangoon and the entire cause of action shall also be deemed to rise in Rangoon and further all legal proceedings in respect of any such claim shall be instituted in a competent Court in the City of Rangoon only." Is void because of the provisions of s. 28 of the Contract Act *Held :* That the condition is not invalid. *Achratlal Kessavlal Mehta & Co.* v. *Vijayau & Co.*, A.I.R. (1925) Mad. 1145 ; *Musa Ji Lukman Ji* v. *Durga Dass*, A.I.R. (1946) Lah. 56 (F.B.) referred to. *Chittaranjan Guha and another* v. *Parul Rani Nandi*, A.I.R. (1946) Cal. 112, dissented from.

U MAUNG SAN *v.* THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON 191

DEFAMATION—WHEN AND WHEN NOT WITNESS LIABLE FOR STATEMENT MADE-EVIDENCE ACT s. 132. 215

EVIDENCE ACT, s. 132—PROVISO—"*Compelled*" *in—Commonsense meaning to be given to—Defamation—When and when not witness liable for statement made for*. A commonsense meaning should be given to the word "compelled" in the proviso to s. 132 of the Evidence Act for in the case of ordinary laymen unacquainted

PAGE

with the legal technicalities, they are compelled to answer questions put either by the Court or by the Counsel, especially when the question is relevant to the case. *Emperor* v. *Banarsi*, I.L.R. (1946) All. 254, referred to. It is now fairly settled that the English law of absolute privilege does not apply to statements made by a witness and that they are governed by the provisions of s. 499 of the Penal Code. The law as it stands now is where a witness, being actuated by malice, makes a voluntary and irrelevant statement, not elicited by any question put to him while under examination, to injure the reputation of another, commits the offence of defamation, but if the statement devoid of malice is relevant to the inquiry no prosecution would lie. *Syed Ally* v. *King-Emperor*, 4 B.L.J. 181 referred to.

U TINT *v.* DAW NYUNT NYUNT / DAW NYAN 215

EXECUTION OF DECREE—O. 20, R. 10 OF CIVIL PROCEDURE CODE—OMISSION TO STATE THE AMOUNT OF MONEY PAYABLE IN THE ALTERNATIVE—WHETHER DEFECTIVE 175

FOREIGNERS—BURDEN ON THE ACCUSED TO PROVE THAT HE IS NOT A FORIGNER—S. 5 (1) OF REGISTRATION OF FORENGERS ACT—PROSECUTION UNDER 174

INSURANCE POLICY—CLAUSE IN POLICY GIVING JURISDICTION TO CERTAIN COURT—NOT INVALID UNDER s. 28 CONTRACT ACT ... 191

LOWER BURMA TOWN AND VILLAGE LANDS ACT, s.41—*Not applicable to land leased by Municipality, Municipal Act*, s.13—*Municipal Committee—Body corporate—Can enter into contracts, may sue and be sued.* Where as a result of the cancellation of leases in respect of two pieces of land, one granted by the 1st respondent, the Danubyu Municipality and the other by the Government, the appellants brought a suit for a declaration of title and the trial Court agreeing with the contention raised by the 1st respondent that the grant of the leases being under the provisions of the Lower Burma Town and Village Lands Act, the jurisdiction of Civil Court was barred, dismissed the suit on the ground that the suit was barred by s. 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act. *Held*: That s. 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act can have no application to the suit land which had been leased by the Municipality to the appellants and that the 1st respondent the Danubyu Municipality being a body corporate (under s. 13 of the Municipal Act.) can enter into contracts, may sue and be sued in its corporate name. *Tan Kong Bu and two others* v. *Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and one*, (1958) B.L.R. (H.C.) 20. *Liquidators, Jhanda Rubber Works, Ltd.* v. *Collector of Bombay and another*, A.I.R. (1950) East Pun. 204; *Sultan Ali* v. *Nur Hussain*, A.I.R. (1949) Lah. 131 (F.B.); *Raleigh Investment Co. Ltd.* v. *Governor-General in Council*, 74 A.I. 50; distinguished.

U MAUNG WA AND ONE *v.* THE DANUBYU MUNICIPALITY AND ONE 199

MUNICIPAL ACT, s. 13—MUNICIPAL COMMITTEE—BODY CORPORATE CAN ENTER INTO CONTRACTS, MAY SUE AND BE SUED 199

PAGE

MUNICIPAL ACT, s. 202—*Illegal conviction under—Failure to issue notice under* s. 119(1) *before issue of notice under* s. 119(2). A Municipality has no right to issue a notice under sub-s. (2) of s. 119 of the Municipal Act without first issuing one under sub-s. (1) of s. 119 of the same Act and a conviction under s. 202 of the said Act for non-compliance with the notice under sub-s. (2) of section 119 of the Act without issuing a notice under sub-s. (1) of s. 119 of the Act in the first instance is bad in law.

DAW SEIN KYI *v.* THE UNION OF BURMA (PRESIDENT, MOULMEIN MUNICIPALITY) 172

NOTICE UNDER S. 119 (1) OF MUNICIPAL ACT—WHEN NECESSARY—CONVICTION UNDER S. 202 ILLEGAL, WITHOUT FISRT ISSUING SUCH NOTICE 172

REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT, s. 5 (1)—*Burden of proof.* In a prosecution under s. 5 (1) of the Registration of Foreigners Act, the burden of proving that he is not a foreigner is upon the accused.

EBRAHIM *v.* THE UNION OF BURMA (U MAUNG MAUNG) ... 174

SALE OF IMMOVEABLE PROPERTY—WHEN COMPLETE—S. 54 OF TRANSFER OF PROPERTY ACT 178

TRADE MARK—PROPERTY RIGHT—HOW ACQUIRED BY USER—EFFECT OF REGISTRATION 187

TRADE MARK—*Registration in Burma—No method for—Acquisition of property or right in mark by user—Effect of registration.* It is settled law that in Burma there is no method by which a trade mark may be registered but property in or right in respect of a mark may be acquired but user. P.A. Pakir Mohamed *v. Emperor*, A.I.R. (1929) Ran. 322; *T.C. Mohamed* v. *A. Kunjalam and two others*, (1951) B.L.R. (S.C.) 98; followed. The registration of a trade mark by a person, though a relevant factor for the purpose of determining the date since which he had intended to claim the trade mark as his, will not by itself give him a right of property in that trade mark.

U KYAW *v.* U BA AYE 187

TRANSFER OF PROPERTY ACT, s. 54—*Sale of immoveable property—Delivery of possession contemporaneous with receipt of consideration—Not necessary to render sale valid.* It is not necessary that delivery of possession should be contemporaneous with the receipt of consideration to render the sale of immoveable property valid. *Maung Mya Maung* v. *Ma Khine and others*, A.I.R. 1936 Ran. 497; *Shaikh Monamed Yaquoob Ally* v. *Chnotey Lal Mistri and others*, A.I.R. (1939) pat 218; *Tukaram Ganpatrao Surye* v. *Atmaram Vinayak Gondhalekar and others*, A.I.R. (1939) Bom. 31 *Sonai Chutia* v. *Sonaram Chutia*, 20 C.W.N. 195, referred to.

MA SI LONE AND TWO OTHERS *v.* MAUNG SEIN CHOON AND ANOTHER 178

PAGE

အက်ဥပဒေများ

အမွေဆက်ခံခြင်းအက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံးဥ ပဒေ။

မှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ။

ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ။

လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ။

သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မ ၂၉၊ ကျေးရွာကော်မိတီ၏အမိန့်ကို အယူခံခြင်းကိစ္စ 257

ကျေးရွာကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ၁၅ ရက် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသော အယူခံကို ကြားနာခွင့်မရှိ။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၉ အရ၊ ပုဒ်မ ၅ သည်၊ အထူးအက်ဥပဒေများနှင့်မ ဆိုင်။ ။ကျေးရွာကော်မိတီမှ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အမိန့်ချမှတ်ပြီး ၁၅ ရက် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသောအယူခံကို ခွင့်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီသည် အယူခံကို ကြားနာခွင့်မရှိ။ ။ဦးဘိုးကျော်နှင့် ပဲခူးခရိုင် မြေယာကော်မိတီ ပါ ၂။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာမျက်နှာ ၁၀ ကို ၅ ည်ညွှန်းသည်။ ။ယင်းကဲ့သို့ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သောအယူခံကို စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ကိုမှီး၍ လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသည်ဆိုကာ လက်ခံခြင်းသည်၊ မှားယွင်းသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ သည်၊ အထူးအက်ဥပဒေများနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု အဘိအလင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဦးထွန်းလင်း (ခေါ်) ရှောင်ထွန်းလင်း ပါ ၂ နှင့် ကိုင်းမင်းကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီအဖွဲ့၊ မော်လမြိုင် ပါ ၄ 257

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၉၂ (၁) (ဆ)၊ ထရပ်စကင်းအရ ဂေါပက ရွေးကောက်သည်ကို အတည်ပြုသောအမိန့်၊ အယူခံဝင်နိုင်သောအမိန့်။ ။တရားမကျင့်ထုံး၊ ကိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ (၁) (ဆ) အရ၊ ဘုရားကျောင်းကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ထရပ်စကင်း တရပ် ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၊ ထို ထရပ်စကင်းပါ ညွှန်ကြားချက်များအရ၊ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး၏အမိန့်ဖြင့် လစ်လပ်သော ၅ နေရာအတွက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပစေ၍ ဂေါပကလူကြီးများ ရွေးစေရာ၊ ရွေးကောက်ခံရသူ ၅ ဦးအား ရွေးကောက်သည်ကို အတည်ပြုသော ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏အမိန့်သည်၊ ယုတ်စွအဆုံး ဒီကရီကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်၍၊ အယူခံဝင်နိုင်သော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ ။ဦးဘိုးစိန်နှင့် မောင်ပု၊

PAGE

အော၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၈၊ ၃ နှစ်ကုန်၊ စာ ၃၆၃။ ဦးကျော်ဇံနှင့် ဦးစိန်ဝင်း၊ အော၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၄၂၊ ၃ နှစ်ကုန်၊ စာ ၇၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ဗဟုသုတအနှစ်အာ (ရ) ရာဂျာဂိုပေါမစ္စရာ။ အော၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၈၊ မဒရပ်၊ စာ ၉၁၈။ အက်ဂျာဘိုဂီလာနှင့် ဒတို ဘုရားရှိခိုးကျောင်း ကော်မီတီ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၅။ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၅၅။ ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

အမ်၊ ကေ၊ စူပရာမန်နိသီဗါး ပါ ၅ နှင့် အမ်၊ စူပရာမန်နီ ပါ ၅ 252

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ၊ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လိုက်နာအောင် ပုဒ်မ ၄၆ အရ ကူညီရာဝယ် ချုံးများတွင် တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေအရ ဆိုင်းငံ့ရန် လုံးဝအာဏာမရှိခြင်း 223

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃ (၁) (ခ) (i) (ii) အရအရေးယူခြင်း၊ ဝါရမ်းကပ်ထားသော ဒီဂရီကို ဇာခိုပြုလုပ်ခြင်းမှဆိုင်းငံ့ထားရန် အမိန့်ချမှတ်ထားသောအခါ၌ အရေးယူခွင့် 220

တရားမရုံးတော်၏ ဒီဂရီပိုင်ခွင့်အာဏာ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ ကင်းလွှတ်ခွင့် ပေးထားသော လယ်ယာမြေများကို ခွဲစိတ် ရောင်းဝယ် လဲလှယ်ခြင်း 247

ဓဝဝါသရက္ခက ဂေါပက ပဂ္ဂိုလ်များ ခန့်အပ်ခြင်း။ သံဃိကကျောင်းတွင်ခံ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်များအား မည်သည့်အခါတွင် ခန့်အပ်နိုင်ခြင်း 259

ပြစ်မှုကျူးလွန်ချက်ကို အဓိကထား၍ စဉ်းစားရန်အချက်—ပုဒ်မ ၃၁—ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေ 245

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေး။ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသူတို့၏အခွင့်အရေး။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘင်မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ 227

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၂၆၊ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် အကြောင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးတို့၏ အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနစ်နာစေအောင် မဖန်တီးနိုင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာပြည်တွင် လာရောက် ခိုတင်းနေထိုင်ကြသော နိုင်ငံခြားသားတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် အကြောင်လင်မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရာ၌ ထိမ်းမြားမှု၊ အမွေဆက်ခံမှုနှင့် အလားတူ မှုခင်းများ ပေါ်ပေါက်ပါက၊ မိမိတို့ ကိုးကွယ်လိုက်နာကျင့်သုံးရင်း ဘာသာလေ့ ထုံးစံအရ ဖြစ်သော ဥပဒေကို အကာအကွယ်မယူနိုင်တော့ပေ၊ ထိုနိုင်ငံခြားသားများကို အကြောင်းပြုပြီး ၎င်းတို့နှင့် တော်စပ်သူများကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် ၎င်းတို့မှ ပေါက်ပွါးသော သားသမီးများနှင့် အခြားနည်း တော်စပ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဆုံးရှုံးနစ်နာစေအောင် မဖန်တီးနိုင်တော့ပေ။ တရုပ်-မြန်မာကပြား ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသမီး တဦးဖြစ်သော ဒေယူခံ တရားလို

PAGE

ဒေါ်စောရင်သည်၊ တရုပ်လူမျိုး၊ ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင်ဖြစ်သူ၊ ကျောက်တထောင်ဆိုသူနှင့် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်လာခဲ့သည်အတွင်း အခင်းဖြစ် မြေကို၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး နာမည်ဖြင့် မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်၍ ဝယ်ယူရာတွင်၊ အယူခံ တရားလိုသည် ငွေထည့်ခဲ့သည် ဆိုလျှင်လည်း၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ အခင်းဖြစ်မြေသည် ကျောက်တထောင်ပိုင်မြေ ဖြစ်သွားသဖြင့်၊ ဒေါ်စောရင်မှာ ထိုမြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မရှိနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် လက်မခံနိုင်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒေါ်စောရင်နှင့် မောင်ကြည် (ခေါ်) ကျောက်ကမွန် ပါ ၃ 227

ဘာသာဝင်တဦး ဟုတ်၊ မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရာဝယ် သတိပြုစဉ်းစားရန်အချက်များ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဟုတ်၊ မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း 242

ဘာသာ—မည်သည့်ဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာဝယ် စဉ်းစားရန် အချက်များ 232

မတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂၊ တရား မဝင်သော မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂၃ (က)၊ တရားဝင်သော မှတ်ပုံတင်ခြင်း။ ။စိတ်ဓါတ်ကို ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ချို့ငဲ့မှုကြောင့်သာ မဖြစ်နိုင်။ ။မည်သည့်ဘာသာကို သက်ဝင် ယုံကြည်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာဝယ်၊ စဉ်းစားရန်အချက်များ၊ သေအံ့ဆဲဆဲ၊ သေရကောင်းမည်ကိုသိ၍ ပေးသော အပိုင်ပေးစာချုပ်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းနိုင်သူ တဦးဦးက တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ အခြားသူတဦးက တင်သွင်းခဲ့လျှင်၊ ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်သည်မှာ တရားမဝင်ချေ၊ သို့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ကြောင်း သိသည်နှင့် ၄ လ အတွင်း ထို အပိုင်ပေးသောစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံတွင် တင်သွင်းပိုင်ခွင့်ရှိသူ တဦးဦးက ပြန်လည်တင်သွင်းခြင်းပြုပါက မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၃ (က) အရ၊ ထိုစာချုပ်မှာ တရားဝင်သည်။ ။မေတ္တာအလျောက် ပေးသောစာချုပ်ကို ဦးအချို့၌ ချုပ်ဆိုရာ၌ဦးအချို့၌သည်၊ အသည်းအသန် မမာမကျန်းဖြစ်နေစဉ် အယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ ၎င်းဇနီး ဒေါ်မော်နှီး၊ ၎င်း၏သားဦးအခိနှင့် ဦးအလုံး တို့က ၎င်းအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးပြီး၊ ထိုဩဇာကို မတရားသုံးစွဲသောကြောင့်သာ ချုပ်ဆိုခဲ့သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု ကန့်ကွက်ရာ၊ ထိုစဉ်အခါက ဦးအချို့၌မှာ အတော်ပင် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းနေသော်လည်း ယင်းသို့ ကျန်းမာမှု ချို့ယွင်းရုံမျှနှင့် ဦးအချို့၏စိတ်ဓါတ်ကို ဒေါ်မော်နှီးတို့ လွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ပြင် ဦးအချို့၌သည်၊ သူ့ဌေးကြီးတယောက်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည့်တိုင်အောင် လုပ်ငန်းအဝဝကို ထမြောက် အောင်မြင်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သူတဦးဖြစ်သည်။ မိမိအား သားမယားများက ဩဇာလွှမ်းမိုးသည်ကို အသာတကြည်ခံယူမည့်သူ မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ယင်းသို့ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည့် အခြေအနေမပေါ်ပေါက်က ဩဇာကို မတရားသုံးစွဲသည်၊ မသုံးစွဲသည်ဆိုသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရန်မလိုတော့ချေ။ ၃ ပါတနာ ၂၂၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။လူတဦး၏ဩဇာ၏ စိတ်အတွင်းသို့ ဝင်ကြည့်နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ တိုသူသည် မည်သည့်

PAGE

ဘာသာ၌ သက်ဒင်ယုံကြည်သည်ကို ၎င်း၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်၊ ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမူအရာနှင့် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ အပေါင်းအသင်း စသည့်ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ မည်သည့်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ။ဘုန်းကြီး ငါးပါးသီလပေးသည့်အခါ၊ သီလခံယူသူသည်၊ ဦးစွာပဌမ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ရတနာသုံးပါးကိုရှိခိုးပြီး၊ ဗုဒ္ဓံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ ဆိုရ၍ သရဏဂုံဆောက်တည်ရာ၊ ယင်းကဲ့သို့ရှ တနာသုံးပါးရှိခိုးပြီး သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ နှုတ်အမူအရာ၊ ကိုယ်အမူအရာအားဖြင့် မိမိ၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ထင်ရှားစေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထုံးတမ်းဓလေ့အတိုင်းသားများကို သာမဏေဘောင်သို့ သွတ်သွင်းကြပြီး၊ ဆံချသည့်အခါ ဦးအချို့ငိုကိုယ်တိုင် ဆံခံခြင်းသည်၊ သာသနဘောင်သို့ သွတ်သွင်းသည်ကို မည်မျှ လေးစားကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည်။ ထိုမျှမကသေး၊ ဦးအချို့ငိုသည်၊ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းလေ့ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသည်မှာ၊ သာမန်ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ ပြုလေ့ပြုထ မရှိကြခေ။ ။နောက်ဆုံး သေကောင်းပေါင်းလဲဖြစ်သည့်အခါ၌၊ အိပ်ယာဆဲတွင် လဲနေစဉ်၊ ဦးအချို့ငိုသည်၊ ရဟန်းသံဃာများ ပင့်ဖိတ်၍ ပရိတ်တရား နှစ်ကြိမ်နာဒကြောင်း သက်သေထင်ရှားရှိ၏။ ထို နှုတ်အမူအရာ၊ ကိုယ်အမူအရာများနှင့်ပင် ဦးအချို့ငိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ဦးအချို့ငိုသည်၊ မိမိ၏အိမ်၌ တရုပ်ဘုရား စင်၊ မိဘများ၏ လိပ်ပြာစင်နှင့် တရုပ်နတ်စင်တို့ ထားရှိကိုးကွယ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူ တရုပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် တရုပ်က ပြားများသည်၊ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်မှုကို မစွန့်ကြောင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ တရုပ်နတ်ကို၊ မိရိုးဖလာ ထုံးစံအတိုင်း ကိုးကွယ်ခဲ့မျှဖြင့်ဦးအချို့ငိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ကယောက်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ။ကျန်းမာစဉ် သေတမ်းစာ နောက်ဆက်တွဲပြုလုပ်လေ့ရှိသော်လည်း၊ ရောဂါ ဒိဗီးသောကြောင့် အိပ်ယာဆဲတွင် လဲနသည်ကွင်မှ၊ သေတမ်းစာဒနာက်ဆက်တွဲကို ပြုလုပ်သည်မှာ ဦးအချို့ငိုသည်၊ မိမိ ထိုရောဂါဖြင့် သေရတော့မည်ကို သိသောကြောင့် ယင်းသို့ ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ ။ဦးအချို့ငိုသည်၊ ပစ္စည်း ချမ်းသာကြွယ်ဝအောင် တသက်လုံးကြိုးပမ်းလာသူ ဖြစ်ရာ မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ဖြင့် ဒဒဲပိုင်သမျှ ပစ္စည်းအားလုံး လိုလိုကို ဇနီးနှင့် သားနှစ်ယောက်အား၊ အပိုင်ပေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာ၌၊ မိမိသည် သေရမည့်ဘေးကို မလွဲမရှောင်နိုင်တော့သည်ကိုသိ၍သာ ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို၊ အခြားသူများအား အပိုင်ပေးသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကယ်၍ မိမိပြန်လည် ကျန်းမာ သန်စွမ်းလာမည်ထင်လျှင်၊ ဤကဲ့သို့ ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို၊ အခြားသူများအား အပိုင်ပေးမည် မဟုတ်ခေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဦးအချို့ငိုသည် သေအံ့ဆဲဆဲတွင် သေရတော့မည်ကိုသိ၍ အဆိုပါ အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ဒေါ်မော်နီး ပါ ဂ နှင့် အယ် (လ်)၊ အနင်း (ခေါ်) ဦးပါ ပါ ၄ 232

ယစ်မျိုးအာဂ်ူပဒေ ပုဂ်မ ခုခ၊ ပခါနထားဂျ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည့်ကာလ။ ။အယ်ဒံ တရားခံ မောင်လှကျော် သည်၊ အရက်ချက်သည့် ပစ္စည်းကိရိယာ အစုံအလင်ကိုင် တက္ခ၊ အရက်ဖိုအနီးတွင် ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရာ၊ မောင်လှကျော် သည်၊ အရက်

PAGE

ချက်နေကြောင်း ဂဝင်ရှားသော်လည်း ယစ်မျိုးအရာရှိ ဖမ်းဆီးပြီး အပြန်တွင် လမ်း၌ အဆိုပါအရက်ဖိုမှာ သထုံမြို့၊ ဘင်လိုင်ရပ်၊ ရွှေကြူးဆိုသူပိုင်ဖို့ ဖြစ်ကြောင်း သတင်းရရှိသဖြင့် ရွှေကြူးအိမ်၌ ဝင်ရောက်ရှာဖွေသည်ဟု အစစ်ခံချက်ကို အခြေခံပြု၍ အမှုကိုစစ်ဆေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ထိုအရက်ဖိုမှာ မောင်လှကျော် မပိုင် ဟု ယူဆပြီးလျှင် ၎င်းအား တရားသေလွှတ်လိုက်သည်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ အရ တရားစွဲဆိုရာ၌ မည်သူ အရက်ချက်သည်၊ မချက်သည်ကို ပခါနထား၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် မောင်လှကျော် 245

လယ်ယာမြေများ။ ၁၉၅၃ ခု၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ ကင်းလွှတ်ခွင့် ပေးထားခြင်းတို့ကို ခွဲစိတ်လဲလှယ်ခြင်း 247

လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးတားသော လယ်ယာမြေ၊ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်းကိစ္စ၊ ပုဒ်မ ၃၆ ပါ တားမြစ်ချက်တွင် အကြုံးဝင်ခြင်း၊ တရားမ ရုံးတော်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ ကင်းလွှတ်ခွင့် ပေးပြီးသော လယ်ယာမြေကို အကယ်၍ ခွဲစိတ်လိုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားလယ်ယာမြေနှင့် လဲလှယ်လိုလျှင် အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့်ညီညွတ်၍ နိုင်ငံတော် သမတ ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျွဲကိစ္စအလို၌၊ နိုင်ငံတော် သမတ က ခန့်အပ်ထားသော အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးထားသည့်မြေကို ခွဲဝေပေးခြင်းကိစ္စသည်၊ ပုဒ်မ ၃၆ တွင် ပါရှိသည့် "ဤအက်ဥပဒေပါ မည်သည့်အခြားကိစ္စကိုမျှ တရားမရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိစေရ" ဟူ၍ တားမြစ်ထားသောအချက်တွင် အကြုံးဝင်လျက်ရှိ၍၊ နိုင်ငံတော် သမတ က ခန့်အပ်သော အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက် အရသာလျှင် ခွဲဝေပေးနိုင်သောမြေကို မည်သည့် တရားမ ရုံးတော်ကမှ ခွဲဝေပေးစေရန်မည်ဟု အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သို့အတွက်ကြောင့် ယင်းကဲ့သို့သော မြေမျိုးအနက်မှ အချို့အဝက်ကို ပိုင်ရှင်ထံမှ ခွဲဝေရယူလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုသော အမှုကို စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ တရားမရုံးတော်တွင် မရှိ။

မလှိန် နှင့် မောင်လူမောင် ပါ ၄ 247

ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၃၅ (၅)၊ ၄၆ (၃) အရ တင်သွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လိုက်နာအောင် ပုဒ်မ ၄၆ အရ ကူညီရာဝယ် ရုံးများတွင် တရားမကျင့်ထုံး ကိုခုဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ အရ၊ ဆိုင်းငံ့ရန် လုံးဝအာဏာမရှိခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေအရ ဖြည့်စွက်ထားသော ပုဒ်မ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈ များတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ရန်ကုန်မြို့မှအပ၊ နယ်များတွင် နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးများ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံးများကို အမှုသည်များက သဘောမတူလျှင် သဘောမတူသည့် အလျောက် ဖွဲ့စည်းပေးရန်သာဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ပုဒ်မ ၄၀ အရ

PAGE

အဓိကရုဏ်းမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရန် လွှဲအပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်မြို့မှအပ နယ်မျှားတွင် နယ်ပိုင်တရားသူကြီးသည်၎င်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးမျှားသည်၎င်း တရားမကျင့်ထုံး ကိုဝဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ တွင် အကြုံးဝင်နိုင်သော အမှုစစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည့် တရားရုံးမျှား လုံးဝမဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၃၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရသော်၎င်း၊ ပုဒ်မ ၄၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရသော်၎င်း တင်သွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မျှားကို သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော တရားမရုံး၏ ဒီကရီကဲ့သို့ လိုက်နာအောင် တရားမ ရုံးမှ ရှိုးအခွင့်အာဏာမျှားနှင့်အညီ အာဏာစက်ဖြင့် ပုဒ်မ ၄၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အတိုင်း ကူညီပေးရာဝယ်၊ ယင်းသို့ ကူညီပေးခြင်းကို အဆိုပါတရားမ ကျင့်ထုံး ကိုဝဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ အရ ဆိုင်းငံ့ထားရန် လုံးဝအာဏာမရှိ။

ဆရာတော်ဦးဥာဏိက၊ အဂ္ဂမဟာဝဗ္ဗတ ပါ ၂ နှင့် ဦးဇောတိက 223

ဝါးရမ်းကပ်သော ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားရာ၊ အခြားနည်း အရေးယူနိုင်ခွင့် မရှိခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားရုံးတရုံးသည် မိမိရုံးတွင်ရှိနေသော ဒီကရီ ကဒ်ကို အခြားရုံးတရုံးက ဝါးရမ်းကပ်သဖြင့် ထိုဒီကရီကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ ထားရန် အမိန့်ချလိုက်ပြီးသည့်နောက် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃ (၁) (ခ) (i) (ii) အရမှတပါး အခြားနည်း အရေးယူပိုင်ခွင့်မရှိတော့ချေ။ ဂိုပါ(လ်)နာနာရျတ်နှင့် ဂျိုဟာရီမာ(လ်)၊ အိုင်၊ အယ် (လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၆၊ ဘုံဘိုင်ခ ၅၂၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ကေ၊ ပီ၊ အေ၊ အင်၊ ကေ၊ တီ၊ ကသရစ်ဆံချစ်တီးယား နှင့် အက် (စ်)၊ အက် (စ်)၊ ဗွီ၊ ရာမန်ချန်ဒရမ် 220

သီးစားချထားခြင်း။ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်အတွင်း သီးစားချထားရန် လျှောက် ထားခြင်း ပျက်ကွက်သူအား သီးစားမချထားနိုင်။ ပုဒ်မ ၁၃၊ ၁၉၅၃ ခု၊ သီးစား ချထားရေးအက်ဥပဒေ 255

သံသိကကျောင်းအတွက် ခုဝဝါသရက္ခက ဂေါပက မခန့်နိုင်ခြင်း။ ။သံသိကကျောင်း နှင့်ပတ်သက်၍ စောဒကနှင့် စုဒ်ဒကတို့ ဝိဝါဒခံကရုဏ်းမှု ဖြစ်ပွါးကြရာတွင် ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက ရဟန်းတော်နှစ်ပါးအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းတွင် လက်ရှိ စောင့်ရှောက် နေထိုင်သူဖြစ်သည်ဟု ဤရှိ၍၊ ထိုကိုယ်တော်မျှားအား ပင် ခုရဝါသရက္ခက ဂေါပက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် စောင့်ရှောက် နေထိုင်ကြစေဟု အဆုံး အဖြတ် ပေးတော်မူလိုက်ကြသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှာ သံသိကကျောင်းဖြစ်၍ ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များသည်၊ အဆိုပါ ကိုယ်တော် နှစ်ပါးအား ခုဝဝါသရက္ခက ဂေါပက ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် မခန့်အပ်နိုင်။

ဦးသောပါက ပါ ၂ နှင့် ဦးကုမာရ ပါ ၅ 259

သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၁၃၊ သတ်မှတ်သောအချိန်အတွင်း သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်သူအား၊ သီးစား ချထားခြင်းမပြုနိုင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး

PAGE

အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရမှာ ခရိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း လယ်ယာလုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင်လိုသူတို့သည်၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို ကျေးရွာသီးစားချထားရေးကော်မိတီထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက် ထိုကဲ့သို့သောလျှောက်လွှာများကို လက်မခံနိုင်တော့ချေ။ ။ ထို့ကြောင့် အခင်းဖြစ်မြေကို အခင်းဖြစ်နှစ်အတွက် လုပ်ကိုင်ရန် ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံတွင် လျှောက်ထားခြင်းမပြုခဲ့သော လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃) ဦးဖီးညို အား၊ တိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက ဦးဖီးညို သည်၊ အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်၌ လျှောက်ထားသူ ဦးညိပု ဇနည္ဓာသူကြီးဖြစ်စဉ် ဦးညိပု၏ သြဇာအာဏာကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းမပြုခဲ့သည်ဟု အကြောင်းပြပြီး ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးညိပုအား ချထားသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ဦးဖီးညို အား အခင်းဖြစ်မြေကို ချထားရာတွင် တိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီ၏ အကြောင်းပြချက်မျှီးဖြင့် အထက်ပါပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ လျှောက်ထားရန် ပျက်ကွက်သူအား သီးစားချထားခြင်းပြုနိုင်မည်မဟုတ်။

ဦးညိပု နှင့် ဟိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီ၊ မန္တလေး ပါ ၃ 255

သေတမ်းစာအတည်ပြုလက်မှတ် လျှောက်ထားရာ၊ မည်သည့်အချက် မျှားသည် ရုံးတော်အား လိမ်လည်လှည့်ဖြားသော အချက်များ။ ။အမွေဆက်ခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃ အ...၊ အရေးယူရာ၊ ကာလ စည်းကမ်း သတ် ချုတ်ချယ်ခြင်း မရှိ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ် လျှောက်ထားရာ၌ သေသူသည်၊ တရုပ်-မြန်မာ ကပြားဖြစ်လျက်၊ တရုပ်အစဉ်ဖြစ်လေ့ဟန် ဖော်ပြခဲ့သည်တကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်လျက် ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာဝင် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည် တကြောင်း တို့ကြောင့် ရုံးတော်အား လိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးစေရန် အားထုတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ရုံးတော်က အမွေဆက်ခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃ အရ၊ အရေးယူရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်အားဖြင့် သတ်မှတ် ချုတ်ချယ်ထားခြင်း မရှိ။

ဒေါ်မော်ခွီး ပါ ဂ နှင့် အယ်(လ်)၊ အံနင်း (ခေါ်) ဦးပါ ပါ ၄ 242

အပိုင်ပေးစာချုပ်။ ခေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၃ (က) အရ တရားဝင် တင်သွင်းခြင်း။ မည်သည့်အခါတွင် စိတ်ခါတ်သြဇာ လွှမ်းမိုးမှုကို ယူဆခြင်း 232

အပိုင်ပေးစာချုပ်—သေအံ့ဆဲဆဲ—သေရတော့မည်ကိုသိ၍ ပေးသော အပိုင်ပေးစာချုပ် 232

အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃—ဇင်းပုဒ်မအရ အရေးယူရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် ချုတ်ချယ်ခြင်းမရှိ 42

အယူခံနိုင်သောအမိန့်။ တရားမကျင့်ထုံး ကိုခဉ်ပဒေ ပုဒ်မ ၉၂ (၁) (ဆ) အရ ဂေါပက ရွေးကောက်သည်ကို အတည်ပြုသောအမိန့်။ အယူခံနိုင်ခွင့် ရှိ မရှိ 252

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMA ARMY ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTROL OF IMPORTS AND EXPORTS (TEMPORARY) ACT OF 1947.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

EVIDENCE ACT.

PENAL CODE.

REGISTRATION ACT.

SHOPS AND ESTABLISHMENTS ACT.

UNION CITIZENSHIP ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

ADMINISTRATION SUIT—OMISSION OF SOME PROPERTIES OF DECEASED FROM PLAINTIFF'S LIST—WHEN FATAL 329

Administration suit—Omission of some properties of deceased from plaintiff's list—Right of any party to allege and prove—Not fatal to suit. It is open to any party to an administration suit to allege and to prove that some of the properties belonging to the estate of the deceased have been left out by the plaintiff in the list of properties given by him or her. The plaintiff cannot be non-suited merely on account of the fact that he or she has not mentioned in her plaint all the properties comprised in the estate of the deceased

U THINT AND ONE *v.* DAW CHIT PU (DECEASED) BY HER LEGAL REPRESENTATIVES U SAN MYA AND SEVEN OTHERS ... 329

BURDEN OF PROOF—BURDEN ON THE ACCUSED NOT THE SAME AS THAT OF THE PROSECUTION 304

BURDEN OF PROOF—IN CIVIL AND CRIMINAL CASES—ITS MEANING AND EFFECT 304

"BURDEN OF PROOF"—MEANING—*Erroneous placement of Burden—Effect of* "Burden of proof" can mean either of these two things which are apt to be confused: the duty to begin or introduce evidence, or the duty to establish a case. Now, generally the duty to begin is assigned on considerations of common sense and convenience. The duty to establish a case, however, is one that must be fully and satisfactorily

PAGE

discharged by the party on whom the duty lies, as for example, the duty of the prosecution in a criminal case to establish the guilt of the accused beyond all reasonable doubt. In a civil suit also an erroneous placement of the burden of proof may be a mere irregularity if inspite of it all the necessary evidence came forth on the record on which a trial Judge could come to clear and conclusive findings. On the other hand, error in placement of the burden might result in failure to establish a clear and conclusive case, and if the Judge made his decision on that inconclusive medley of facts then a miscarriage of justice might happen and the error would then been fatal. It is not, therefore, sufficient to say either that burden of proof is simply a matter of procedure which cannot affect the rights of the parties or the correctness of the findings, or on the other hand that burden of proof is a vital question that touches the rights of the parties and invalidates the findings if it has been erroneously placed. "Burden of proof" has to be considered in the light of the circumstances of each case and also in the sense in which the expression is used, that is, whether it is used to mean the duty to begin a case or the duty to establish one's case.

MAUNG YE AND ONE *v.* MA ME TIN 304

CITIZENSHIP—WHETHER *Apathita* OR *Chatta*—WHETHER ADOPTED FOREIGNER CAN INHERIT CITIZENSHIP OF ADOPTIVE PARENTS ... 315

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 109—*Order of imprisonment in default of furnishing security under—Illegal.* No provision is made in the Criminal Procedure Code to order imprisonment in default of furnishing security under s. 109 of the Code and an order directing the respondent to suffer one year's imprisonment in default of furnishing security is absolutely illegal. *Uttam Chand Singh* v. *Emperor*, 25 Cr. L.J. 430 referred to.

THE UNION OF BURMA *v.* MAUNG KAN THEIN ... 322

DESIGNS—OWNERSHIP OF REGISTERED DESIGN—DEFENCE RAISED AS NEITHER NEW OR ORIGINAL—PERMISSIBILITY 297

EJECTMENT OF PERMISSION OCCUPANT OF THE ORIGINAL TENANT—S. 21 (4) URBAN RENT CONTROL ACT—WHEN WRONG ... 312

EVIDENCE—LAW OF—*Basic Principle of—Basis of decision—What.* It is a basic principle of the law of evidence that evidence is weighed and not counted; it is the quality rather than the quantity of witnesses produced that must form the basis of decision.

MAUNG SAN THEIN *v.* THE UNION OF BURMA ... 295

EVIDENCE—INCONSISTENT TESTIMONY—ITS VALUE—AND ADMISSIBILITY 280

EVIDENCE—VALUE—HOW TO WEIGH AND CONSIDER—QUALITY RATHER THAN QUANTITY— 295

IMPORTS CLEARANCE (CONTROL) ORDER, 1951—"*for personal use*"—*Meaning of.* When a person or an individual of a Union or a Company applies for a licence or a permit to import a car for "personal use" as allowed by the Imports Clearance (Control) Order, 1951 it is understood to mean that the applicant —whether it be an individual or a company—will use the car for

PAGE

his its use, *i.e.* to be used by the applicant and it its wrong to interpret the words "for personal use" to mean "for private use."

THE UNION OF BURMA *v.* U SEIN BAN AND TWO OTHERS ... 325

IMPORTS CLEARANCE (CONTROL) ORDER, 1951—DIFFERENCE BETWEEN "PERSONAL" AND "PRIVATE" USE 325

IMPRISONMENT IN DEFAULT OF FURNISHING SECURITY—S. 109—CRIMINAL PROCEDURE CODE—ILLEGAL 322

JURISDICTION OF COURT—SALE OF PROPERTY IN ANOTHER DISTRICT IN TERMS OF COMPROMISE DECREE 286

PARTY DEFENDANT—*Application to be made—When refused.* The applicant applied to be made a party defendant in the suit for ejectment against the legal tenant Ko Sein on the ground that on the death of the said Ko Sein—whose death, however, was not proved—he was accepted as the tenant of the house by the plaintiff landlord. *Held:* That the applicant need not be added as a party defendant in the suit. *Ma Kyin Tin* v. *Babu Nanigram Jamnadass Firm and one*, 1955 B.L.R. (H.C.) 110; *Bacha Sham Sunder Kuer and others* v. *Balgobind Singh*, A.I.R. (1930) Pat. 323, distinguished.

KO KYIN SEIN *v.* U SAW CHAIN POON 283

PARTY TO A SUIT—ADDITION AS A PARTY—DEFENDANT NOT NECESSARY ON THE DEATH OF DEFENDANT WHOSE DEATH WAS NOT PROVED ... 283

PRIVATE DEFENCE—*Right of—Absence of plea of—Power of Court to take cognizance of—Penal Code—Exceptions to—Burden of proof—Not heavy as burden on prosecution.* If the circumstances as they emerge on the evidence indicated that the accused had acted in the exercise of the right of self-defence the Court could have recognized that right even in the absence of a plea. The burden that rests on an accused person to prove that he came within the exceptions to the Penal Code is not to be taken to be as heavy as the burden that rests on the prosecution to prove his guilt beyond all reasonable doubt.

MAUNG NAY THAING (*alias*) MAUNG THAING *v.* THE UNION OF BURMA 291

RIGHT OF LEGAL REPRESENTATIVE TO BE BROUGHT ON RECORD OF DECEASED TENANT—MEANING OF TENANT—S. 2 (*g*) OF URBAN RENT CONTROL ACT OF 1960 309

RIGHT OF PRIVATE DEFENCE—WHEN COURT CAN TAKE COGNIZANCE IN THE ABSENCE OF PLEA FOR THE SAME 291

SALE OF PROPERTY IN ANOTHER DISTRICT—*Jurisdiction of Court to order.* Where a mill situate in the Myaungmya District is ordered to be sold by the District Court, Bassein, in terms of the compromise decree passed by it there is no necessity to attach the same or to transfer its decree to Myaungmya for its attachment and sale. The District Court, Bassein, can itself order the sale after due proclamation.

MA TIN AND ANOTHER *v.* P.P. ANANTHANARAYAN AIYAR ... 286

PAGE

SHOPS AND ESTABLISHMENTS ACT—S. 5 (3)—WHEN EXEMPTIONS TO BE ALLOWED 320

SHOPS AND ESTABLISHMENTS ACT, s. 5 (3)—*Offences exempted by.* Section 5 (3) of the Shops and Establishments Act gives exemption to offences relating to section 6 (1) of the Act and section 5(3) (b) does not say that it gives exemption to the offence committed under section 11 of the Act.

THE UNION OF BURMA *v.* KO AH KYAUNG *alias* KO TIN TUN 320

SUBLETTING OF PREMISES—HAD PROVED—URBAN RENT CONTROL ACT—S. 21 (4) 312

SUIT FOR DECLARATION OF OWNERSHIP OF REGISTERED DESIGN AND FOR INJUNCTION—*Defence of design being neither new nor original—Permissible*—In a suit for declaration of ownership of a certain design which has been registered by the plaintiffs and for an injunction to restrain the defendants from using a similar design it is open to the defendants to raise as a defence to the plaintiffs' suit that the plaintiffs' design was neither new nor original. *Ram Sahai* v. *Agnoo*, A.I.R. 1922 All. 496; *Mohammad Abdul Karim* v. *Mahamed Yasin and another*, A.I.R. (1934) All. 798; *Qadar Baksh* v. *Ghulam Mohammad*, A.I.R. (1934) Ran. 709; *Dwarkadas Dhanji Sha* v. *Chhotalal Ravicarandas, & Co.*, A.I.R. (1941) Bom. 188; referred to.

MAUNG SEIN BROTHERS *v.* THE BURMA PLASTIC MOULDERS 297

TENANT—INTERPRETATION—WHETHER INCLUDES LEGAL REPRESENTATIVES OF THE DECEASED TENANT—S. 23 (2) OF URBAN RENT CONTROL ACT OF 1960—HOW APPLIED 309

UNION CITIZENSHIP ACT—"*legally adopted son or daughter*"—*Intention of Legislature regarding—Apatitha or* Chatta-bhatta *adopted foreigner cannot "inherit" citizenship of adoptive parents. Law of citizenship not to be interpreted too liberally.* The Legislature in enacting the Union Citizenship Act must have meant Kittima adoption when it included "legally adopted son or daughter in the words သားသမီး". When an *Apatitha* or *Chatta-bhatta* adopted child of foreign descent is not entitled to inherit *abinitio* it is impossible to hold that such a child shall get the same citizenship as his/her adoptive parents automatically on being adopted as such. When there is no intention that such a child shall inherit he/she cannot "inherit" the citizenship of the adoptive parents. The law of citizenship which governs the nationality of a person must not be interpreted too liberally.

THE REVOLUTIONARY GOVERNMENT *v.* SUTAR 315

URBAN RENT CONTROL ACT, 1960, s. 2(g)—"*Tenant*" *includes legal representative—Right of legal representative to be brought on record of deceased tenant. s.* 23(2)—*Order made under, without legal representative on record—illegal.* In the proceedings before the Rent Controller, Rangoon, purported to be under section 22 of the Urban Rent Control Act brought by the 1st respondent against Sheik Rahim, father of the applicant and another the applicant applied to be brought on the record as the legal representative of his father Sheik Rahim who had died during the pendency of the proceedings. The said application was refused and the Rent

PAGE

Controller proceeded to pass an order under section 23 (2), Urban Rent Control Act, 1960 directing that anyone in possession of the suit premises should be forcibly ejected. *Held :* That as the definition of "tenant" occurring in clause (*g*) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1960 includes a legal representative as defined in the Code of Civil Procedure the applicant who claims to be the son and legal representative of the deceased Sheik Rahims is entitled to be added as a party in the proceedings and that it was wrong for the Assistant Rent Controller to have passed an order for the ejectment of the applicant who claims to be in possession of the premises in suit as a tenant in succession to his father without giving him an opportunity of showing cause why such order should not have been passed.

SHEIK ABDUL WAHID *v.* DAW THAN TIN AND ONE ... 309

URBAN RENT CONTROL ACT. s. 21(4)—*When inapplicable.* Where a tenant in occupation of premises allowed a doctor to make use of of the major portion of the ground floor of the premises and the Assistant Rent Controller of Rents ordered the prosecution of the tenant and ejectment of the doctor. *Held :* That section 21 (4) of the Urban Rent Control Act can have no application whatsoever to the case and the order of the Assistant Controller of Rent for prosecution and ejectment is wrong.

T. H. CHAN AND ONE *v.* THE ASSISTANT RENT CONTROLLER, RANGOON AND ONE 312

WITNESS—CREDIBILITY OF. "CONTRABAND"—*Meaning of.* If a witness is proved to have made a statement to the police, though unsworn, in distinct conflict with his evidence on oath, his testimony is negligible. The principle is that a person who makes inconsistent statements is unreliable and his evidence should be ignored. *Fazlur Rahman* v. *Emperor*, I.L.R. 2 Cal. 339 referred to. When a person makes a statement to the police and denies same in the witness-box such statement is inadmissible either in favour of or against him. *Walli Mohamed* v. *The King*, A.I.R. 1949 P.C. 103 followed. "Contraband" means goods prohibited for possession by law.

DAW KHA LAY MA *v.* THE UNION OF BURMA 280

အက်ဥပဒေများ—

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ။

ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနဒေသများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

မြန်မာပြည် အင်ဆောင်လဝင်စီ အက်ဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

စိတ်ပေါ့သွပ်ကြောင်းထင်ရှားပြရန် ကာဝန်၊ ပုဒ်မ ၀၄၊ ရာဇသတ်ကြီး၊ တရားလို၏ပြစ်မှု ထင်ရှားပြရန် တာဝန်ထက် လျော့ပေါ့ခြင်း 337

PAGE

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၇၊ အာမခံသည် အမှုသည်မဟုတ်။ ။အမှုသည် တဦးအတွက် အာမခံသူသည်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ အရေးယူခံရရာတွင်၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ အမှုသည် တဦးအဖြစ်သို့ မရောက်ချေ။ ။ဒေါ်မင်းဘော်နှင့် ဒေါ၊ ဗီ၊ ပီ၊ အယ်(လ်)၊ အင် ချစ်တီးယား၊ ၁၉၃၅၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ရန်ကုန်၊ ၃၉ ကို ရှင်းပြသည်။ ။ဆီးဗါဆင်းနှင့် စီ၊ဗီ၊အာ(ရ်)၊အမ်၊ချစ်တီးယား၊ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၉၊ စာ ၄၃၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မကျင်မေနှင့် ဦးအုံးဆိုင် ပါ ၂ 335

နို့တစ်စာ "အိမ်ငှါးခ" အစား၊ "လျော်ကြေး" ဟုဖော်ပြတောင်းဆိုသော နို့တစ် တရားဝင်၊ မဝင် 349

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၊ မည်သည့်အခါ မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ခြင်း။ ။အယူခံတရားလိုက မိမိထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေခြင်းမှ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းထားကြောင်း၊ ပြန်လည် ထုတ်ဝေသည့် အခါတွင် ကြိုတင်၍ အစီရင်ခံမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ စာတစောင်ကို အယူခံ တရားခံထံသို့ ပေးပို့ရာ၊ အယူခံတရားခံက အယူခံ တရားလိုသည်၊ မိမိ၏လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်းသည်ဟုယူဆဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ဖြစ်၍ မှတ်ပုံတင် သက်သေခံ လက်မှတ်ကို ပြန်အပ်ရန်တောင်းဆိုလေသည်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။သက်ဆိုင်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် ပုဒ်မ ၁၄(၁) တွင် ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မှသာလျှင် အာဏာပိုင်က ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသူအား ထုတ်ပေးသည့် မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ပေမည်။

ဦးအောင်သန်းနှင့် ဥ ကွဋ (ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့)ပြန်ကြားရေးဝန် ကြီးဌာန 352

မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ခွင့်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေ 352

မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေ။ လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန်အပွက် မြို့စား၏ တာဝန်များ၊ မြို့ရှင်၏ အခွင့်အရေး၊ ရုံး၏ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်။စောလွန်းသည့်မြို့ရှင်၏လျော်ကြေး၊ ပုဒ်မ ၄ (၃) အရ၊ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်ခွင့်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေအရ၊ မြို့စားက မိမိအား လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းပါရန် ရုံးသို့လျှောက်သည်တွင်မြို့စားသည်အနည်းဆုံး ကြေးမြို့ကျပ် ၅၀၀ တင်ရှိကြောင်း၊ ၎င်းကြေးမြို့ကို ပေးဆပ်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း သက်သေထင်ရှား ပြရမည်ဖြစ်သည်။ မြို့ရှင်သည် ပုဒ်မ ၂၅ (၂)အရ၊ လျှောက်ထားသူ မြို့စား ကြေးပေးဆပ်နိုင်စွမ်းရှိခဲ့ကြောင်း တင်ပြနိုင်ခြားလည်း၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄၊ ခြွင်းချက်အရဆိုလျှင် မြို့စားက မိမိတွင်ရှိသော ကြေးမြို့ကို မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း အမြင်အားဖြင့် လုံလောက်သော သက်သေ အထောက်

PAGE

အထား တင်ပြလျှင် ရှုံးသည်၊ အခြားသက်သေများကို ဆက်လက် ကြားနာရန် မလိုဘဲ၊ မြို့စားအား လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့မြို့စားကလျှောက်ထားသည့် ကိစ္စတွင် မြို့ခွင်က မြို့စား၏ လျှောက်လွှာတွင် ဖော်မပြသော ၎င်းပိုင်အခြားပစ္စည်းများ ရှိသေးသဖြင့် ၎င်းပစ္စည်းများကို ရှုံးကထိန်းသိမ်းရန် လျှောက်ထားခြင်းသည် စောလွန်းလှသည်၊ မြို့ခွင်၏အဆိုပါလျှောက်လွှာကို အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၃) အရ၊ ပယ်သည့်အမိန့်ကို အယူခံနိုင်သည်။ ။နယ်ထာရာဒါစိန့် စန်းဖနပ်(စ်)မီဒီယား၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၅၂၊ စာ ၆၆၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ကိုကူး(လ်) ပထပ်နှင့်ဗဂ္ဂါတီးလ ၁(လ်) 332

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၄၊ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစွာပြရန်တာဝန်၊ သက်သာခွင့် ပေးနိုင်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ပါသည်ဟု ထင်ရှားစွာပြရန် ဟာဝန်ထက် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်း။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ပြစ်မှု ကျူးလွန်စဉ်က မိမိသည်၊ စိတ်ပေါ့သွပ်၍နေကြောင်း ထင်ရှားစွာ ပြသနိုင်ရန်မှ အဓိကအားဖြင့် ဟရူးခံ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ ။ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မောင်ပို၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၈၆။ ။ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးလှခိုင်၊ ၁၉၅၈ ခု၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ၊ ၁၄၃ ကိုရှည်ညွှန်းသည်။ ။သို့ရာတွင် အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာတို့က ၎င်းသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင်၊ တရားခံကိုယ်တိုင်က အမှုစစ်ဆေးစဉ်အခါက ထုခွေခြင်းမပြုခဲ့စေကာမူ၊ သို့မဟုတ် ထုခွေသော်လည်း မိမိ၏ သက်သေများအားဖြင့် မိမိစိတ် ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားပြသနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့စေကာမူ၊ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက အခြားသက်သေ အထောက်အထားများကို ကိုးကား၍ တရားခံအားရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၄ ၏ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်သည်။ ။တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ သာမန်အားဖြင့် ရာဇဝတ်မှု မြောက်သော ပြုလုပ်မှုသည်၊ ထိုစဉ်အခါကမိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေတို့ကိုအားကိုး၍သာလျှင် ၎င်း၏စိတ်ပေါ့သွပ်ခဲ့ခြင်းကို သက်သေထူနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေကို မှ ၎င်းစိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်လောက်အောင်ပေါ် လွင်ထင်ရှားလာလျှင်လည်း တရားခံကသော်၎င်း၊ တရားခံ၏ရှေ့နေကသော်၎င်း စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကို အကာအကွယ် မယူစေကာမူ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၄ ၏ အကျိုးကို တရားခံအား ပေးသင့်သည်။ တရားခံအား စိတ်ပေါ့သွပ်၍ နေခဲ့လေမလားဟူသော သံသယ ဒဏ်ခတ်အကျိုးကိုပေးရမည်ဟူ၍မဆိုလို၊ တရားခံကိုယ်တိုင်က သော်၎င်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက် အခြေအနေအားလုံးက သော်၎င်း၊ ၎င်း စိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားစေရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထို ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်စေရန် တာဝန်၏ အလေးချိန်သည်၊ တရားလိုက တရားခံသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ပါသည်ဟု ထင်ရှားစွာ သက်သေထူရမည့် တာဝန်ထက် အနည်းငယ် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ **Etwa Oraon** *v.* State, A.I.R. 1961 Pat. 355 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ 337

PAGE

လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။ မြို့စား၏လျှောက်လွှာတွင် မဖော်ပြထားသော ၎င်းပိုင်အခြား ပစ္စည်းမျှား ရှိနေသေးခြင်းကြောင့်၊ ၎င်းပစ္စည်းများကိုရုံးက ထိန်းသိမ်းသင့်မသင့်။ ပုဒ်မ ၄ (၃) မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေ 332

အမှုသည်အဖြစ် ရောက်ရှိခြင်း။ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၇၊ အာမခံခြင်းဖြင့် အမှုသည် အဖြစ်သို့ရောက် မရောက် 335

အိမ်ခအစား လျော်ကြေးဟ ဖော်ပြတောင်းဆိုသော နို့တစ် တရားဝင်ခြင်း။ ။အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးအား နို့တစစာပေးရာ၌ တရားဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အိမ်ငှါးခကို လျော်ကြေးဟူသော အမည်ဟု ဖော်ပြစေရုံမျှနှင့် ထိုနို့တစ်စာမှာ တရားမဝင်ဟု မဆိုသင့်ချေ။

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ၂ နှင့် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ် ပါ၂ 349

အစုစာချုပ်တွင် အိမ်လခ တလလျှင် ၁၅၀ ပေးရသော ဥပစာနှင့် သက်ပတ်၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရေးထားသောအချက်။ ဥပစာကို လဲ့ပြောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ တရားမဝင်။ ။အမ်ငှါးခ တလလျှင် ၁၅၀ ပေးဆောင်ရသော ဥပစာနှင့် ပတ်သက်၍ အစုစပ်စာချုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထား၏။ "The business premises and the goodwill contributed by the 2nd Partner, shall absolutely become the property of the firm on the execution of these presents and the business premises shall be transferred to the firm in its name." ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ် ဥပစာအတွက် တလလျှင် အိမ်ငှါးခ ၁၅၀ ပေးဆောင်ရသဖြင့် ဆိုဥပစာ၏ တန်ဘိုးမှာ ၁၀၀ ထက်မနည်းနိုင်ပေ။ အဆိုပါအစုစပ် စာချုပ်ကိုမှတ်ပုံတင်ရာ၌လည်း အခင်းဖြစ် ဥပစာကိုလဲ့ပြောင်းခြင်းအတွက် မှတ်ပုံတင်သည်မဟုတ်။ အစုစပ်စာချုပ်အရ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လဲ့ပြောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ ထိုလဲ့ပြောင်းခြင်းသည် တရားမဝင်နိုင်ပေ။ ။အိန္ဒိယပြည် ဆိုင်ရာဝန်ကြီးနှင့် ကုတ်ချဝါးတံကျောက်ကမ္ဘာလီဗိတက်၊ ဖ၅ အိန္ဒိယအယူခံမျှားစာ ၄၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ၂ နှင့် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ် 345

ဥပစာကို လဲ့ပြောင်းခြင်း။ အချင်းဖြစ် ဥပစာကို အစုစပ်စာချုပ်အရ လဲ့ပြောင်းခြင်း တရားဝင်မဝင် 345

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

CIVIL PROCEDURE CODE.

EVIDENCE ACT.

FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT.

PARTNERSHIP ACT.

SUCCESSION ACT.

CAUSE-DETERMINATION IN—*Basis for—Partnership—Existence of—Sharing of profits—Not necessarily indication of*. The determination in a cause must be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in, or consistent with the case thereby made. *P.T. Christensen* v. *K. Suthi*, 5 L.B.R. 76; *Eshenchunder Singh* v. *Shamachurn Bhutto*, (1866) 11 Moore I.A. 7; *Mylapore Iyasawmy Vyapoory Moodliar* v. *Yee Kay*, (1887) I.L.R. 14 Cal. 801 (PC); *U Than Tin* v. *M. Ba Ba*, (1953) B.L.R. (SC) 9; referred to. Even though one of the terms of the agreement between the plaintiff and the defendant was the sharing of profits this would not necessarily make them partners. Messrs. *Chimanram Motilal and another* v. *Jayantilal Chhaganlal and another*, I.L.R. (1939) Bom. 616; *Hirabai Gendalal* v. *Bhagirath Ramchandra & Co.* A.I.R. (1946) Bom. 174; *Madho Prasad and others* v. *Gouri Dutt Genesh Lal*, A.I.R. (1939) Pat. 323; referred to.

AH KYIN *v.* LEE TAPE MAN 371

CIVIL PROCEDURE CODE. O.5. R. 17—*Affixation of copy of summons—Duty of process-server under—Due service—What is not*. When a defendant or his agent or an adult member of his family in his absence refuses to take delivery of a copy of the summons tendered to him, it is necessary for the process-server to affix a copy of the summons to the outer-door or to some other conspicuous part of the house in which the defendant ordinarily resides or carries on business, etc., as required by Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code. *S.N. Grama* v. *Bombay Steamships*, A.I.R. (1929). Bom. 257; *Mahadeo Singh* v. *Basgit Singh*, I.L.R. 4 Pat. 135; referred to. *Teja Singh* v. *Jaswant Singh and others*, A.I.R. (1935) Lah. 171 ; *Nageshwar Bux Rai* v. *Biseswar Dayal Singh*, I.L.R. 3 Pat. 236 ; dissented from. It cannot be taken as due service when merely on the refusal of the defendant or his agent or an adult member of his family to take delivery of the summons or to give permission for its affixation for the process-

PAGE

server to bring the copy away and return the same with a report to that effect. Unless it is physically impossible for the process-server to affix a copy of the summons to a conspicuous part of the house he should make his best endeavour to carry out the direction contained in Order 5, Rule 17. *K.K.N.K.A.R. Chettyar Firm* v. *Aga M. Sheerazee*, A.I.R. (1939) Ran. 436, referred to.

U WA *v.* U BA TUN 389

DUE SERVICE OR SUMMONS—WHEN SERVED—ORDER 9, RULE 13) CIVIL PROCEDURE CODE 389

EVIDENCE—WHEN SECONDARY EVIDENCE ADMISSIBLE—A.S.B. CIRCULAR NO. 1 OF 1956 ISSUED BY CONTROLLER OF FOREIGN EXCHANGE—PRESUMPTION UNDER SECTION 114 OF EVIDENCE ACT ... 379

LETTERS OF ADMINISTRATION—QUESTION OF STATUS—WHEN AND WHEN NOT TO CONSIDER—SUCCESSION ACT 385

PARTNERSHIP—TRUE TEST—WHETHER SHARING OF PROFITS CONSTITUTES RELATION OF PRINCIPAL AND AGENT 371

PLEADINGS—DETERMINATION IN A CAUSE TO BE FOUNDED UPON—CONSISTENCY WITH THE CASE MADE THEREBY 371

PRESUMPTION OF NOTICE—SECTION 114 OF EVIDENCE ACT—DISTINCTION BETWEEN "DIRECTION" AND "RULE"—SECTION 21(3) FOREIGN EXCHANGE REGULATION ACT 379

RES JUDICATA—WHEN APPLICABLE IN SUIT FOR LETTERS OF ADMINISTRATION—AS TO ISSUES DECIDED IN PREVIOUS SUIT ... 385

SECONDARY EVIDENCE. WHAT IS—*Purpose for admission of—Contents of existing and non-existing public documents—Evidence of.* Secondary evidence means and includes copies made from the original by mechanical processes, and copies made from or compared with the original. Secondary evidence is admissible to prove the contents of a document when the original has been lost. The only form of secondary evidence permitted in proof of the contents of a public document is a certified copy granted under section 76 of the Evidence Act, if the original still exists. Where, however, the original is lost or not traceable any other form of secondary evidence permitted by section 63 of the said Act may, under clause (*c*) of section 65 of the said Act, be given. *Kunneth Odangat Kalandan* v. *Vayoth Pallivil Kidavu and others*, I.L.R. 6 Mad. 80 ; *Chandreshwar Prasad Narain Singh* v. *Bisheshwar Pratap Narain Singh*, I.L.R. 5 Pat. 777 ; *Chikka Veerasetty* v. *Nanjundachari and another*, A.I.R. (1955) Mysore 139 ; referred to.

HARCHARN SINGH MADAN *v.* THE UNION OF BURMA ... 379

SERVICE OF SUMMONS—DUTIES OF PROCESS-SERVER—ORDER 5, RULE 7 OF CIVIL PROCEDURE CODE—HOW AND WHEN SERVED ... 389

SUIT FOR LETTERS OF ADMINISTRATION—*Status of respondent—When not necessary to be decided—Decision of status not* res judicata *in subsequent suit.* Where in a suit for letters of administration the estate of the applicant as the son of the deceased irrespect of whose for the letters were applied for is held proved it is not necessary usft he Court to give a decision regarding the status of the respon-

PAGE

dent who claims to be the adopted son of the deceased in the absence of any counter-application by the respondent for letters of administration and the decision relating to his (respondent's) status cannot operate a *res judicata* in a subsequent suit for administration filed by him. *Haffiz Mohamed Faten Nasib* v. *Sir Swarup Chand Hukum Chand Firm and another*, A.I.R. (1942) Cal. 1 ; *Shakarlal Patwari* v. *Hiralal Murakarka and others*, A.I.R. (1950) P.C. 80 ; *Maung Ba Han and another* v. *Maung Tun Yin*, I.L.R. 12 Ran. 629 ; referred to.

MAUNG KYAW SEIN *v.* U KHIN MAUNG ... 385

အက်ဥပဒေများ။

၁။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ။

၂။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ။

၃။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဂျိုးရမ်းခ ကြိုးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

၄။ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးဓလေ့ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂၂ မည်သည့်ကိစ္စတွင် အသုံးပြုရာဝယ် မှန်ကန်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံတရားလိုက စွဲဆိုသောအမှုတွင် သက်သေအချို့ကို စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ရုံးက သာမန်အားဖြင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အမှုကို ချိန်းလိုက်ရာ၊ ထိုးအမှုချိန်းဆိုသောနေ့တွင် အယူခံတရားခံနှင့် ၎င်း၏ဖခင်နေ လာရောက်ကြသော်လည်း အယူခံတရားလိုသော်၎င်း၊ ၎င်း၏ရှေနေသော်၎င်း မလာမရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ရုံးသည် အယူခံတရားလိုစွဲဆိုသော အမှုကို တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ ကို အသုံးပြု၍ ပလပ်လိုက်ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ ကို အသုံးမပြုနိုင်ခေါ်။ ။အီနာတူလာဘစူနီယားနှင့် ဂျီဘန်မိုဟင်ရှင်း၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၁၊ ကာလကတ္တား စာ ၉၅၆။ ။ပစ်ချိမားနှင့် စရီရမ်မူလု၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၁၊ မဒရပ် စာ ၂၀၆ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ဦးအောင်ကြီးနှင့် မြန်မာပြည်အစိုးရ၊ ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၁၂ လိုက်နာသည်။

ရမ်ပရာတပ်လစ်လာနှင့် ရမ်နီရမ်ဂျစ်လစ်လာ ပါ ၃ 407

တဘက်သတ် စစ်ဆေး စီရင်ချက် အတည်ဖြစ်ခြင်း၊ တရားခံနှင့်တက္ခ ၎င်း၏ ရှေနေပါအမှုချိန်းနေ့တွင် လာရောက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ တရားမကျင့်ထုံး ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ 407

ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်း (Partition) ၏ အဓိပ္ပါယ်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်း (Partition) ဆိုသည်မှာ၊ ထိုပစ္စည်းဆိုင်ရာ အတူ အကျိုးခံစားပိုင်သည့် အခွင့်အရေးအနက်၊ အချို့ကို မိမိနည်းတူ အကျိုးခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသူအား စွန့်၍၊ ထိုသူကလည်း ဖလယ်သည့်အနေဖြင့် အပြန်အလှန် စွန့်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒေါ်ချူးအုံနှင့် ဒေါ်ခ 401

PAGE

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုး မင်္ဂလာဆောင်ရန်ကတိ မည်သည့်အခါ မမြောက်ခြင်း။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများ ဖြစ်သူ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမ မင်္ဂလာဆောင်ရန် နှစ်ဦးစလုံး သဘောမတူဘဲ၊ မင်္ဂလာဆောင်ရန် ကတိ အထ မမြောက်ခဲ့။ ။မောင်သိန်း ပါ ၂ နှင့် မသက်နှင်း ပါ ၂၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ဂ၊ စာ ၃၄၇။ ။မောင်ဘိုးသော်နှင့် မောင်သာလှိုင်၊ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၁၉၁၇—၂၀ ခု၊ အတွဲ ၃၊ စာ ၁၀၆ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်စိန်ညွန့်နှင့် မအေးကြည် ပါ ၃ 404

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော် ဝန်ကြီးဌာန၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကဲ့သို့ပင် အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း၊ ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁) (ဂ) အရ၊ ချုပ်ဆို ထားသော ခံဝန်ချုပ်၊ အဆိုပါ ကြော်ငြာစာအရ အာနိသင် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း။ ။ လျှောက်ထားသူ ဦးစိန်းမောင်က မိမိ၏အိမ်တွင် ဌါးရမ်းနေထိုင်သူများ ဖြစ်ကြ သော လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ဦးစိန်ဘနှင့် အမှတ် (၂) မဟင်းမှိုင်းတို့ အပေါ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁) (ဂ) အရ၊ နှင်ထုတ်လိုရှိ တရားစွဲဆိုရာ မြို့နယ်တရားမရုံးက စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဒီကရီချမှတ်ရာ၌၊ မြို့နယ်တရားမရုံး သည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ) အရဖြင့်၊ အိမ်ငှါးများထွက်ခွာ သွားပြီးနောက် ၅ လအတွင်း အိမ်သစ်ဆောက်၍ အိမ်ငှါးများက ထိုအိမ် သစ်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်လိုလျှင် ပြန်လည်ချထားရန်နှင့် အကယ်၍ ပျက်ကွက်ပါ က၊ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ပေးလျော်ရန် ဦးစိန်းမောင်အား ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆို ခဲ့လေရာ၊ အိမ်သစ်ဆောက်၍ ပြီးစီးသည့်အခါ၊ အိမ်သစ်တွင် နေထိုင်ခွင့်ရရန် ဦးစိန်းမောင် နှင့် ဦးစိန်ဘ၊ မဟင်းမှိုင်းတို့ အချင်းများကြလေသည် (အချင်းဖြစ်ကြသည် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးစိန်းမောင် ပါ ၂ နှင့် ကိုစိန်ဘ၊ မဟင်းမှိုင်း ၁၉၆၀ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၄၉၅ ကို ကြည့်ပါ၊ အယ်ဒီတာ)။ ။ထိုနောက်၊ ဦးစိန်းမောင် ခံဝန်ချက်အတိုင်း မလိုက်နာ ပျက် ကွက်သည်ဆိုကာ၊ ၎င်းထံမှ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန် အတွက်၊ ၎င်းပိုင်အိမ်ကို ဝါးရမ်းကပ်၍ ရောင်းချရန် မြို့နယ်တရားမရုံး ဆောင်ရွက် လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅ မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထုတ်ပေးပြဋ္ဌာန်း သည်ဖြစ်၍၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကဲ့သို့ပင်၊ အကျိုး သက်ရောက် ပြီး အိမ်သစ်များကို ကင်းလွှတ်ခွင့်ပေးရာ၌၊ ထိုအက်ဥပဒေကပင် ကင်းလွှတ်ခွင့် ပေးသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ။ကေလယ်(စ်)နတ်နှင့် အစိုးရ၊ အေး၁၉၄၉ (ရ)၊ ၁၉၅၂ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၇၉၀။ ။ဦးစိန်းမောင်ချုပ်ဆို သည့်ခံဝန်ချုပ်၏ အာနိသင်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ သက်ရောက်သော အာနိသင်သာဖြစ်၍၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက် သော အမိန့်ကြော်ငြာစာ အရဖြင့်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်သစ်မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အာဏာစက်မှ လွှတ်မြောက်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ ထို အက်

PAGE

ဥပဒေကြောင့်သာ အသက်ဝင်နေသော ခံဝန်ချုပ်မှာလည်း အာနိသင် ဆိတ်သုဉ်း ရတော့မည်ဖြစ်သည်။ ။ဦးအေးမောင်နှင့် ဦးဘထွန်း ပါ ၁၊ ၁၉၅၉ ခု၊ တရားမ သေးအမှုအမှတ် ၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးစိန်းမောင်နှင့်ဦးစိန်ဘ ပါ ၂ 411

မြို့ပြဆင်ဥပ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသော အမှုများ၊ သာမန်အက်ဥပဒေများ အရသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ။၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသော တရားမမှုများနှင့် မသက်ဆိုင်၊ ထိုတရားမမှုများကို သာမန် အက်ဥပဒေများ အရသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ တရားဝင် ခို့တစ်စာ အိမ်ငှါးအား ပေးပြီးဖြစ်ရကား အိမ်ငှါးသည် နှင်ထုတ်လိမ့် တရားစွဲဆို သည်ကို မခုခံနိုင်တော့ပေ။

ကိုလန်ဘားနှင့်ပရာဖူးလာချန်ဒရာပါလကာ ပါ ၃ 397

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ မည်သည့်အခါတွင် ကင်းလွတ်ကြောင်း၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ကော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅ 418

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ မင်္ဂလာဆောင်ခြင်း။ ။ကတိအထမြောက်ခြင်း။ ။နှစ်ဦး သဘောတူညီမှုမှိုရန်လိုမှု 404

အဆောက်အဦများ အသစ်ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ မည်သည့်အခါတွင် ကင်းလွတ်ခြင်း 411

အမွေခွဲဝေခြင်းနှင့် ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်းတို့၏ ခြားနားချက် အပြန်အလှန် စွန့်ခြင်း၏ သဘောတရား 401

အက်ဥပဒေများ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသော ကြားကာလတွင် စွဲဆိုသည့်မှုခင်းများ။ ။ ၁၉၄၈ ခုနှင့် ၁၉၆၀ ခု၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေများပေါ် ပေါက်သည့် ကြားကာလအတွင်း တင်သွင်းသော တရားမမှုများကို ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေဖြင့် အရေးယူခြင်း 397

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

အက်ဥပဒေများ။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေများ။

မြူနီစီပါယ်အက်ဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ။

ဌါးရမ်းသည် ဆိုသည့်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်ရှင်ဆိုသူက၊ ဌါးရမ်းသည် ဆိုသောသူကို ၎င်းပစ္စည်းမှ ထုတ်ခဲ့ငါသွားစေရန် စွဲဆိုသောအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကပြဿနာ။ ။ပစ္စည်း လွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (၈)၊ မြေငှါး၏ အခွင့် အရေး၊ မှားသောယူဆချက်။ ။အယူခံတရားမံများ ဖြစ်သူ မက်ဆာ (စ်) အီး၊ အက် (စ်)၊ မာရကန်နှင့် သားမျှားက အယူခံတရားသို့ ရာဆင် (မ်) အား၊ မိမိတို့ပိုင် အခန်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေမှထုတ်ခဲ့ငါသွားစေရန် စွဲဆိုသော အမှုတွင် ရာဆင် (မ်) က အခန်းဖြစ်မြေမှာ၊ အယူခံတရားခံ ကုမ္ပဏီပိုင်သော်လည်း၊ အိမ်မှာမူကား မိမိကိုယ်တိုင်ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ဖြစ်ကြောင်း ထုချေရာ၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံးက၊ အခန်းဖြစ်အိမ်မှာ ရာဆင် (မ်) ဆောက်လုပ်သောအိမ် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ဌါးရမ်းသည်ဆိုသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားလိုများပိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားခံပိုင်သည် ဆိုသည့်ပြဿနာမှာ၊ အဓိကပြဿနာမဟုတ်ချေ။ အဓိကအချက်မှာ တရားလိုများသည်၊ ရာဆင် (မ်) အားအိမ်ရောမြေပါငှါးသည်၊ မငှါးသည်ဆိုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုဌ်တရားလိုများသည်၊ ရာဆင် (မ်) အား မြေကိုသာ ငှါးသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ရာဆင် (မ်) သည်၊ အခင်းဖြစ် မြေပေါ်၌၊ အိမ်မဆောက်မီ၊ မာရကန်နှင့် သားမျှားအားလုံးထံမှ ဆောက်ခွင့် မရသဖြင့် ထိုအိမ်မှာ မာရကန်နှင့် သားမျှားပိုင်သည်ဟု ယူဆချက်သည်မမှန်ချေ။ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈၊ အပိုဒ် (၈) အရဆိုလျှင်၊ မြေရှင်နှင့် မြေငှါးတို့ အခြားနည်း ဆန့်ကျင်၍ သဘောတူညီချက် မရှိလျှင် သော်၎င်း၊ ဆန့်ကျင်သော ဒေသန္တရထုံးစံဓလေ့မရှိလျှင် သော်၎င်း၊ မြေငှါးသည် ငှါးရမ်းသည့် သက်တမ်းကုန်ဆုံးစေကာမူ ငှါးရမ်

PAGE

သည့် မြေမိမိလက်ရှိ ဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုမြေပေါ်၌ ဆောက်လုပ်ထားသောအဆောက်အဦများကို၊ မြေကို မူလအခြေအတိုင်း ရှိအောင် စီမံပြီးလျှင်၊ ထိုအဆောက်အဦကိုဖျက်ယူနိုင်ပေမည်။

ရာဆင်(မ်) နှင့် မက်ဆာ(စ်) အီး၊ အက်(စ်)၊ မာရကန်အင်ဆန်း(စ်) 425

တရားခံ ထုတ်ပြေးတိမ်းရှောင်နေဆဲ စစ်ဆေးထားသော သက်သေခံချက်၊ မည်သည့် အချိန်တွင် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂ 417

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ဂ (၈) အရ၊ မြေငှါးသည် ငှါးရမ်းသည့်မြေမိမိလက်ရှိ ဖြစ်နေသမျှကာလပတ်လုံး မြေပေါ်ရှိ အဆောက်အဦကို ဖျက်ယူနိုင်ခွင့် 425

မြေငှါး၏ အခွင့်အရေး ငှါးရမ်းသည့် မြေကို မိမိလက်ရှိ ဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ၎င်းမြေပေါ်မှ အဆောက်အဦကို ဖျက်ယူနိုင်ခွင့်၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ဂ (၈) 425

မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ)အရ၊ အဆောက်အဦ ဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်မပေးနိုင်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂(ခ) အရ၊ အဆောက်အဦး ဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်ပေးနိုင်ခွင့် မရှိသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ်တွင် အဆိုပါ ပုဒ်မ အရ၊ ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်သောနေ့မှ တလအတွင်း နေအိမ် အဆောက်အဦကို ဖြိုဖျက်သွားစေရန် ချမှတ်သော အမိန့်သည် မှားယွင်းသည်။

မတလုပ်မ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြူနီစီပါယ် စက္ကရီတေရီ၊ တောင်ငူမြို့ 424

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅၊ အမှုကို ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းချက်များ၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်သည့် လမ်းစဉ်၊ ပုဒ်မ ၄ (ခ) ရုံးအမှုလိုက် ရဲအုပ်သည် အစိုးရ ရှေ့နေ (Public Prosecutor) ဖြစ်သည်။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထချုပ်တက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူအမှတ်(၂) ဦးသက်ရွှင်က၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ်(၁) ဦးတင်လှိုင်အပေါ်၊ ရုပ်ရှင်ကားကော်ပီတထုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ ဦးသက်ရွှင်၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ တရားခံဖြစ်သူ ဦးတင်လှိုင်အား ဖမ်းဆီးရန် လူဖမ်းဝရမ်း ထုတ်ပြီးရုပ်ရှင်ကားကိုလည်းသိမ်းဆည်းရန်အတွက် ဝရမ်းထုတ်၍ အမှုကို ၂၈-၆-၆၂ နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ ထိုအတောအတွင်း ၅-၆-၆၂ နေ့၌ လျှောက်ထားသူ ရှားမားသည်၊ အဆိုပါ ရုပ်ရှင်ကားကော်ပီမှာ၊ မိမိပိုင်ဆိုင်သဖြင့်၊ မိမိအားပြန်ပေးပါရန်လျှောက်လွှာကိုစတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံ တင်သွင်းရာ၊ တရားသူကြီးက ထိုလျှောက်လွှာကို ၂၈-၆-၆၂ နေ့၌ တင်ပြရန် လျှောက်လွှာပေါ်မှာ ပင်အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ထိုအတောအတွင်း ၂၂-၆-၆၂ နေ့၌ ဦးသက်ရွှင်၏ ရှေ့နေနှင့် ဦးတင်လှိုင်၏ ရှေ့နေကြီးတို့သည် စတုတ္ထ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ လာရောက်ကြသည်။ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ခမ်ပင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်အရ အမှုကို နုတ်သိမ်းခွင့် ပြုကြောင်းဖြင့် ဦးတင်လှိုင်အား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄ အရ၊ တရားရှင် လွှတ်ပြီး ရှေ့နေကြီး

PAGE

နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အရ၊ ရုပ်ရှင်ကားကို ဦးသက်ရွှေအား ထုတ်ပေးရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဦးသက်ရွှေ၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ရန်ကုန်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ သက်ဆိုင်သည့်ရုံး အမှုလိုက်ရဲအုပ်က၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်၊ ဤအမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်ထားရန် ရဲဝန်ထောက် (ရုံး) ကညွှန်ကြားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီး၊ ထိုအမိန့် မိတ္တူကို စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး သိသာရန် ပေးပို့သည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။ ။စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ အမှုလိုက် ရဲအုပ် မလာရောက်ဘဲ၊ အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် စာဖြင့် လျှောက်ထားသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်။ ထို့အပြင် စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ အမှုရုပ်သိမ်းခွင့် ပေးသင့်၊ မပေးသင့်ကို၊ မိမိသဘောအတိုင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးအမိန့်အရ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်။ ။အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ အမှုလိုက်ရဲအုပ်သည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ သွားရောက်၍၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅ အရ၊ အမှုရုပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်ထားပြီး ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကလည်း၊ အမှုအဖြစ် အပျက်များကို၊ မိမိကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ခွင့်ပြုသင့်၊ မပြုသင့် အမိန့်ချမှတ်ရမည်။ ။ရုံးအမှုလိုက် ရဲအုပ်သည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄ (ခ) အရ၊ အစိုးရရှေ့နေ (**Public Prosecutor**)ဖြစ်သည်။ ရှားဆင်းနှင့်ဂို့တင်ဒရာနပ်ဆင်(နှ်)၊ **C.W.N.** အတွဲ ၃၆၊ စာ ၁၆—၂၈ ကိုရှည်ညွှန်းသည်။

ဘီ၊အယ်(လ်)၊ ရှားမားနှင့် (၁) ဦးတင်လှိုင်၊ (၂) ဦးသက်ရွှေ 420

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ ရေးမှတ်ထားသော သက်သေခံချက်များကို မည်သည့်အခါမှ သာလျှင် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။ ။သေနတ်နှင့်ပစ်သဖြင့် ရာမယားဒဏ်ရာရသောအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးသောအမှုတွင် အယူခံ တရားလိုကို ရှာမတွေ့သဖြင့် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ အရေးယူပြီး၊ ၎င်းအပေါ်၌ သက်သေခံချက်များ ရေးမှတ်ရာ၊ ရာမယားနှင့် ၎င်းဇနီး အံချီးတို့ ၂ ယောက် သက်သေခံလေသည်။ သို့သော် အမှုစစ်ဆေးသော ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက အဆိုပါအမှုတွင် တရားခံဖြစ်သော၊ မောင်သန်းမောင်အား တရားရှင် လွှတ်လိုက်လေသည်။ ထိုနောက် အယူခံ တရားလို တွေ့ရှိ၍ ၎င်းကို တရားစွဲဆိုရာ၊ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့အားရုံးသို့လာရောက်သက်သေခံရန် သမ္မာန် စာထုတ်၍ ဆင့်ခေါ်ရာတွင် မတွေ့ရှိဘဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ သူကြီးက ၎င်းတို့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြောင်း အစစ်ခံသဖြင့်၊ ထိုသူနှစ်ဦး၏ သက်သေခံချက်များကို အသုံးပြုပြီး ယခု အယူခံ တရားလို အပေါ်၌ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခဲ့သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ယင်းသို့ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့၏ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ (ဒုတိယ)အပိုဒ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့ သေဆုံးခဲ့လျှင်သော်၎င်း၊ ထိုပုဒ်မပါ အခြားလုံလောက်သော အကြောင်း တခုခုရှိလျှင်သော်၎င်း ၎င်းတို့ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုနိုင်ပေမည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းတခုခု မရှိလျှင် အလျဉ်းအသုံးပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ကာစိန့်ငှဉ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ 417

PAGE

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ (ဒုတိယပိုဒ်) သက်သေ သေဆုံးခဲ့လျှင်၊ သို့မဟုတ် မလာရောက်နိုင်ခဲ့လျှင်၊ သို့မဟုတ် အခြား လုံလောက်သော အကြောင်း တခုခုရှိမှသာ လျှင် ၎င်းသက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်း 417

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆ (က) ရုံးရှေ့သို့မရောက်သေးသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း သည့်အမိန့်၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံတွင် မရှိသောအာဏာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အမှုကို တင်ပို့သော နေ့မှာပင်၊ ရုံးသို့တင်ပို့ခြင်း မပြုသေးသော အချင်းဖြစ် မော်တော်ဘတ်(စ်)ကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က) အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ညိမ်းအား ထိုမော်တော် ဘတ်(စ်)ကားကို အာမခံ ၂ ဦးဖြင့် ပြန်ပေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်သည် အာဏာမရှိဘဲ ချမှတ်သောအမိန့်ဖြစ်သည်။

ဦးဘထွန်း၊ လျှောက်ထားသူ နှင့် ဒေါ်ခင်ညိမ်း၊ လျှောက်ထားခံရသူ 428

ရာဇဝတ်မှုများကို မည်သို့ရုပ်သိမ်းခြင်း၊ အစိုးရ ရှေ့နေ၊ သို့မဟုတ် ရုံးအမှုလိုက် ၏ အာဏာနှင့် ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄ နှင့် ၄၉၅ 420

ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းနှင့် ပူးတွဲ၍ မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ) အရ၊ အဆောက်အဦ ဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်ပေးပိုင်ခွင့်မရှိ 424

ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းရုံးရှေ့သို့ မရောက်မီ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆ (က) အရအမိန့်ချမှတ်နိုင်သော အာဏာမရှိ 428

ရာဇဝတ်မှုများကို ရုပ်သိမ်းရာ၌ခွင့်ရှိင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်တောင်းခံရန် မလိုခြင်း၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅ 420

သက်သေခံချက်၊ တရားခံထက်ပြေးတိမ်းရှောင် နေဆဲ စစ်ဆေးထားသောသက်သေခံ ချက်ကို ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ အသုံးပြုပုံ 417

အချင်းဖြစ်ပစ္စည်း ရုံးရှေ့သို့ မရောက်မီ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သော အာဏာမရှိ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က) 428

ဒေါ်စိုးရရွှေနေ၊ သို့မဟုတ် ရုံးအမှုလိုက် ၏ အမှုများကို ရုပ်သိမ်းနိုင်သည့်အာဏာ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၄ နှင့် ၄၉၅ 420

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

DEFENCE SERVICES ACT.

DEFENCE SERVICES RULES.

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 437—*Further inquiry – When not to be ordered—Power to direct—Exercise of. Revision—Criterion in.* Where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure. *Emperor* v. *Alam*, I.L.R. 49 All. 879, referred to. The power to direct a further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection, especially where the questions involved are merely matters of fact. *Abdul Rashid Sheikh and others* v. *Momtaz Sheikh*, A.I.R. 1924 Cal. 229, referred to. The trial Court was both entitled and bound to value and weigh the evidence and if it disbelieved the evidence and discharged the accused, the question in revision depends upon whether it is a reasonable order, the criterion being, not whether the revising Court agrees with it, but whether it is rational in the sense that it could not be fairly described as perverse or manifestly contrary to the evidence.

THE UNION OF BURMA v. MAUNG SOE AUNG AND THREE OTHERS 430

CRIMINAL REVISION—CRITERION—WHETHER IT IS RATIONAL OR NOT—WHETHER PERVERSE OR MANIFESTLY CONTRAY TO EVIDENCE ... 430

CRIMINAL PROCEDURE CODE—SECTION 437—WHEN TO UNDER COMMITMENT—NO FURTHER INQUIRY TO BE DIRECTED 430

DEFENCE SERVICES RULES, RULE 57—*Desirability of applying, s.* 137 (b), *Defence Services Act—When applying—Defence Services (Amendment) Act, s.* 17—*Criminal Procedure Code, s.* 342 (1) (b). When the Court complies with Rule 57, Defence Services Rules, it would be desirable that Section 137 (*b*) of the Defence Services Act be also complied with to prevent contentions being raised with a view to render a trial null and void on the allegation that prejudice had been caused. The fact that emphasis is laid on the requirement of caution can be seen from section 17 of the Defence Services (Amendment) Act, 1960. Section 137 (*b*) of the

PAGE

Defence Services Act is the same as Section 342 (1)(b) of the Criminal Procedure Code (*vide* Vol. VIII, Burma Code, P. 253). Civil Courts do have to comply with Section 342 (1)(b) of the Criminal Procedure Code. *U San Lin* v. *The Union of Burma*, 1953 B.L.R. 212, referred to.

SAW HLA WIN *v.* THE UNION OF BURMA 503

DEFENCE SERVICES RULE 57 AND DEFENCE SERVICES ACT, SECTION 137 (b)—TO BE COMPLIED WITH THE TRIAL FROM BEING RENDERED NULL AND VOID 503

FURTHER INQUIRY IN CRIMINAL TRIALS—WHEN TO BE DIRECTED—SECTION 437 OF CRIMINAL PROCEDURE CODE 430

အက်ဥပဒေများ။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနခံကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းအက်ဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

ရွှေနေ့ရွှေရပ်များအက်ဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယဌာနအက်ဥပဒေ။

သီးခြားသက်သာခွင့်အက်ဥပဒေ။

သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေ။

အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ကောက်ချက်မရှိ၊ သက်သေခံချက်မရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးခြင်း၊ မှားယွင်းခြင်း။ ။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနခံကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ဃ) ဥပစာ ဆိုသည့်စကားအဓိပ္ပါယ် 435

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (c)၊ အငှါးချထားသောအိမ်ကို မီးလောင်သဖြင့် အငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်၊ အိမ်ငှါးများ၏ အခွင့်အရေး။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများပိုင်၊ အခင်းဖြစ်နေအိမ်အောက်ထပ်တွင် အိမ်ငှါးအဖြစ် နေကြသော အယူခံတရားခံများသည်၊ အိမ်ကို မီးလောင်သဖြင့် ထွက်ခွါသွားရာ၊ အိမ်ရှင်များက ထိုမြေယာကို ခြံစည်းရိုး ကာထားပြီး၊ မီးလောင်ပြီး တလအတွင်း အယူခံတရားခံများက ထိုခြံစည်းရိုးကို ဖျက်ရှဲ့ မြွန်ခီပါယ်ရုံး၏ အခွင့်အမိန့်အရ ထိုမြေယာအပေါ် တွင် တဲအိမ်ဆောက်ကြသဖြင့် အယူခံ တရားလိုတို့က အယူခံတရားခံများအား မြေမှ ထွက်သွားစေရန် တရားစွဲသောအမှုတွင် အယူခံတရားလိုတို့အား၊ အိမ်အောက်တပ်သာ ငါးကြောင်း၊ အိမ်မြေယာကို မငှါးခဲ့ကြောင်း၊ အယူခံတရားခံတို့ကလည်း ထို

PAGE

အချက်ကို ငြင်းဆိုခဲ့သော်လည်း ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ကောက်ချက်မထုတ်၊ သက်သေလည်း မပြကြဘဲ၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးနှင့် ခရိုင်တရားမရုံးများက အယူခံတရားခံများအား၊ အိမ်အောက်ထပ်ကိုသာ ငှါးရမ်းကြောင်း၊ အိမ်မြေယာကိုပါ မငှါးရမ်းကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြခြင်းသည် မှားယွင်းလေသည်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ဃ) ပါ ဥပစာ ဆိုသည်မှာ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ထားသည့်မြေကိုငင်း၊ အငှါးချထားသည့် အဆောက်အဦ၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆောက်အဦ အစိတ်အပိုင်းတခုခုကိုငင်း ဆိုလိုသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားခံတို့ ငှါးရမ်းနေထိုင်ခဲ့သည်မှာ အခင်းဖြစ်အိမ်အောက်ထပ်နှင့် မြေနေရာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။ ပစ္စည်း လဲပြောင်းခြင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (၄) ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ အခင်းဖြစ်အိမ် မီးလောင်သည့် အခါ၌ အငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်ရှိသူမှာ အိမ်ငှါးများဖြစ်သောအယူခံတရားခံများသာဖြစ်သည်။

မောင်ကျော်ကျော် ပါ ၂ နှင့် မောင်ကျော်ညိန်း ပါ ၃ 435

ကြီးကြပ်ရေးဝန်ဆောင်မှုချက်အရ ဥပစာကို အငှါးချထားခြင်း ခံရသူအား အိမ်ရှင်က နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်မရှိ။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) 475

တရားခံသည်၊ ယခင်တရားရုံးတခုခုက ၃ နှစ်၊ သို့မဟုတ် ၃ နှစ်ထက်ပိုသော ပြစ်ဒဏ်များ ထားခြင်း ခံခဲ့ရဘူးက မည်သည့်အခါတွင် ပိုမိုကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်မျိုးကို နောက်ထပ် ကျူးလွန်ပြစ်မှုဒဏ်တွက် ပေးနိုင်ခြင်း ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၅ 479

တရားစီရင်ရာတွင် စေတနာအလျောက်သော်ငင်း၊ ဒေါသ အလျောက်သော်ငင်း ဥပဒေနှင့် ကင်းကွာစွာ မပြုလုပ်အပ်ခြင်းနှင့် ဥပဒေဘောင်အတွင်းတွင်သာလျှင် တရားစီရင်ခြင်း 479

စာရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့် အငြင်းပွါးသော ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ အရ တရားစွဲဆိုခြင်းကို မပိတ်ပင် 439

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃၊ အငြင်းဖြစ်ပွါးသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုခွင့်၊ ၎င်းပစ္စည်းပြန်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုသည်ကို ကန့်ကွက်ခြင်း မပြု။ ။လျောက်ဆားသူ မခင်အေးက မိမိ အခြားသူနှစ်ဦးအပေါ် တွင် ရရှိသော ဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရာတွင် အခင်းဖြစ် နွားနှစ်ကောင် အပါအဝင် ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းဘမ်းရာ၊ လျောက်ထားခံရသူ ဘီဂျလီ က တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ၊ လျောက်ထားရာ အောင်မြင်သော်လည်း၊ နွားများမှာ မခင်အေးပင် လက်ရှိဖြစ်နေသေးသဖြင့် ဘီဂျလီ က ၎င်းနွားများကို လက်ခံ ရလိုမှု တရားစွဲရာတွင် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကား၊ ဘီဂျလီ တရားစွဲဆိုသည်ကို ပိတ်ပင်ကြောင်း မခင်အေး အတွက် လျောက်လဲချက် ပေးလေ၏။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ အရ ဆိုလျှင် ထိုအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ စုံစမ်းရာ၌၊ တရားရုံးသောသူကသာလျှင် အငြင်းဖြစ်ပွါးသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုရန်ဖြစ်သည်။ ။တရားမ

PAGE

ကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကား၊ ဘီဂျလီ မိမိပိုင် နွားများကို လက်ရှိထားသူထံမှ ပြန်လည်ရယူရန်အတွက် တရားစွဲဆိုသည်ကို မည်သို့မျှ ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။

မခင်အေး နှင့် ဘီဂျလီ 439

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ နှင့် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေကိုအရ မည်သည့် အခါတွင် တားဝရမ်းထုတ်နိုင်ခြင်း 433

တရားမဝင်သော သီးစားချထားရေးအမိန့်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျေးရွာ သီးစား ချထားရေးကော်မိတီက လျှောက်ထားသူအား သီးစား ချထားသော အမိန့်ကို အတည်ပြုသော ခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ၊ လက်ငုတ်သီးစား မဟုတ်သူကို သီးစား ချထားသော တိုင်းမင်းကြီး၏ အမိန့်သည် တရားမဝင်ခဲ့။

မူစ်တာအာမက် နှင့် စူလတန်အာမက် ပါ ၂ 441

တားဝရမ်း၊ မည်သည့် အမှုမျိုးတွင် မထုတ်သင့်၊ တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ နှင့် သီးခြား သက်သာခွင့် အရ၊ ထုတ်သော တားဝရမ်းများ၊ တသဘော တည်း။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျော်ကြေးငွေ ပေးသင့်သည့် အမှုဌ၊ တားဝရမ်း မထုတ်သင့်။ ။မူလာပြုသော ၁၂ ကြိမ်မြောက် တရားမ ကျင့်ထုံး ကျမ်း၊ စာတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၁၅၇ ကို ချည်ညွှန်းသည်။ ။တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ အရ၊ ထုတ်သော ယာယီ တားဝရမ်းနှင့် သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ အရ ထုတ်သော အမြဲ တားဝရမ်းမှာ အခြေခံ ကားဖြင့် တသဘောတည်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ (စ၊) တွင် ယုံကြည် အပ်နှံမှုနှင့်ပတ်လျဉ်း၍ ဖေါက်လဲ့ ဖေါက်ပြန် ပြုသော အမှုမျိုးမှ တပါး၊ သာမန်အားဖြင့် လျော်ကြေး ပေး၍၊ တားဝရမ်း ထုတ်သကဲ့သို့ပင် ထိုဇောက်စ္စာ သက်သာခွင့် ပေးနိုင်သော အမှုမျိုးတွင်၊ တားဝရမ်း ထုတ်ပေးရမည် မဟုတ်ပေ။

နူးအာမက် နှင့် ဦးထွန်းမောင် 443

နှုတ်ကတိ၊ အငှါးချထားခြင်း၏ အခြေခံ သဘော၊ ပစ္စည်း လဲ့ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၊ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါး အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သည့်အချက်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။နှုတ်ကတိ (Oral Agreement) ပြုရမည် ဆိုရာ၌၊ တဦးနှင့် တဦး ငွေ့ဆုံပြီး အပြန် အလှန် ပြောဆို၍ ကတိပြုကြရမည်ဟု တရားဥပဒေ သဘော အရ၊ မဆိုလိုခဲ့။ အငှါးချထားခြင်းသည်၊ အခြေခံသဘော အရ၊ ငှါးရမ်းသူနှင့် အငှါးခံယူသူ နှစ်ဦး သဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းလဲ့ ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ အရ ဆိုလျင် ပဋိညာဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သော၊ ထိုအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များကို၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေတွင် ပါဝင် ဘိသကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ။အိမ်ရှင် အိမ်ငှါး အဖြစ် ငှါးရမ်း ခံယူရာ၌၊ ကိုယ် အမူ အရာဖြင့်ပင် အိမ်ရှင် အိမ်ငှါး အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်သည်။ ။ ပေါလော့ (စ်) နှင့် မူလာတို့ ပြုသည့် အိန္ဒိယ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ကျမ်းကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဖြိတီသျှနှင့် နိုင်ငံခြား သမဂ္ဂကျမ်းစာ အသင်းနှင့် ဦးတင်မောင် 445

နှုတ်ကတိဖြင့် အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးအဖြစ် ပဋိညာဉ်ပြုရမည် ဆိုရာ၌၊ စဉ်းစားရန် အချက်များ ပစ္စည်း လွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၎၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃။

ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၅၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ တရားရုံးနှင့် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်းရှိ၊ ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်ရမည်။ ။အယူခံ တရားခံ မအေးက ဘုတ်ဂါပါ ၆ ဦး အပေါ် တွင် ၎င်းတို့ နေအိမ်မှ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှား စေရန်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားရုံး၌၊ အခြေခံ ဒီကရီ ရရှိသည်တွင် ဘုတ်ဂါတို့ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်၏။ ထိုအတော အတွင်း မအေးက မိမိရရှိသော ဒီကရီကို ဇာရီ ပြုလုပ်ရန် လျောက်ထားရာ၊ ဘုတ်ဂါတို့က ထိုဇာရီ ပြုလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားစေရန် တရား လွှတ်တော်သို့ လျောက်ထားသည်သွင်၊ တရားလွှတ်တော်က ဘုတ်ဂါတို့ အိမ် တန်ဘိုးငွေ ကျပ် ၎,၀၀၀ နှင့် တရား စရိတ်ငွေ ကျပ် ၇၀၀ မျှ အတွက် အာမခံငွေ ကျပ် ၅,၀၀၀ တန် ခံဝန်ချုပ် ဆိုလျှင်၊ အယူခံမှ အတွင်း၊ ဒီကရီကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားစေရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။ ယင်း အမိန့် အတိုင်း အယူခံ တရားလိုကိုက၊ အာမခံ အဖြစ် ခံဝန်ချုပ်ဆိုကြသည်။ ဘုတ်ဂါ အယူခံကို တရားလွှတ်တော်က ပယ်သိုက်၏။ ထိုပယ်သည့် အမိန့် မခုမှီ၊ ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး အဖွဲ့က၊ အဆိုပါ အိမ်ကို ဖျက်ခဲ့၏။ သို့အတွက် အိမ်ကို လင်္ကာရောက် မရနိုင်တော့သဖြင့်၊ တရား ပရိတ်ငွေကိုသာ ရရှိခဲ့သော မအေးက၊ တရားမ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၎၅ အရ၊ ခံဝန် ချုပ်ဆိုသူများ အပေါ် အရေးယူရန် လျောက်ထားရာ၊ မူလရုံးနှင့် အယူခံရုံးတို့က၊ အိမ်ကို ဖျက်ပြီးသော်လည်း၊ ခံဝန် ချုပ်ဆိုသူများ စာချုပ် အတိုင်း အိမ်ဘိုးငွေ ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်သည်။ ။ဆုံးမြတ်ချက်။ ။တရားရုံးနှင့် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်များကို၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မသက်ဆိုင် စေရဟု ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ ပါပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိကသား၊ ယခု ခံဝန် ချုပ် အတည်ဖြစ်မဖြစ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်၊ ယင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရပေမည်။ ကိုယ်တိုင်ထည့်သွင်း စဉ်းစားလျှင်၊ ခံဝန်ချုပ်မှာ၊ ပြည်သူ့ ခန့်အပ်မှု ပြန်လည် ထူထောင်ရေး အဖွဲ့က၊ အမှုပါ အိမ်ကို ဖျက်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ အိမ်နှင့် ပတ်သက်သမျှ၊ ပဋိညာဉ်သည် ဆိတ်သုဉ်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ခံဝန်သူများ ကိုအိမ်အတွက် လျော်ငွေ မပေးဆောင်ထိုက်ပေ။ ။Joseph Constantine Steamship Ltd. v. Imperial Smelting Corporation Limited, (1942) A.C. 154, 162။ ။ဂိုဟာမက် အစ်ဗေလ် နှင့် ဘုရင် မင်္ဂလာ ၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးမျှား၊ စာ ၎၆၈။ ။ကော အာ်၊ မိုးနှင့် မုဟာမက် စီဒိုကွေး ၁၉၎၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးမျှား၊ စာ ၅၂၃။ ။ရန်ကုန် အယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီ လိမ်မိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စု ပြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၎၈ ခုနှစ်၊ ပြန်မာပြည် စီရင်ထုံးမျှား၊ စာ ၅၂၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။Mohanlal Motilal နှင့် Radhahisan Laxminaraic, 20 A.I.R. 1935 Nag. 258. နှင့်ခြားနားခြင်း ကိုပြသည်။

PAGE

ပဌမ သတင်း တိုင်ချက်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ပဌမ သတင်း တိုင်ချက် ဆိုသည်မှာ တနေရာ တခါနိုင်တည်းတွင်၊ တဦးတည်းက တိုင်ရသည်ဟု ထင်စရာ မဟုတ်ဘဲ၊ နှစ်နေရာတွင် တိုင်ကြားသူ နှစ်ဦးက တသီး တခြားစီ တိုင်တမ်း၍၊ တိုင်တမ်းချက် တခုနှင့် ကခု အခါနိုင် ကဲ့လဲ၍ သော်လည်း၊ တိုင်ချက် နှစ်ခု စလုံးပင် သက်သေခံ ဝင်၍ စဉ်းစား နိုင်သည်။ ။ကေရာဇ်နှင့် လာလ်ဂျီရေး၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၃၆ ပတ္တနာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 453

ပဌမ သတင်း တိုင်ချက် (First Information Report)။ ။နှစ်နေရာတွင် တသီး တခြားစီ တိုင်တမ်းက သက်ဆိုင်သော ဝင်ဝင် 453

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗလီ၊ အများပြည်သူ ဆိုင်ရာ (Public Trust) ဗလီကို စီမံအုပ်ချုပ်သူ၊ ဗလီပိုင် မြေမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲခဲ့ခြင်းသူ။ ။အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမကျစ် (ခေါ်) အုန်းပင်တန်း ဗလီကို ၎င်း၏ ယုံမှတ် အပ်နှံခြင်း ခံရသူဦးဟာရွှင်၏ ဘဉင် လက်ထက်က တည်ဆောက်ပြီး၊ ထိုဗလီ၌ ရှိရာ ရပ်ကွက်၌၊ မဟာမက် ဘာသာ ဝင်များသည်၊ ထိုဗလီ၌ ဘုရား ရှိခိုးကြသဖြင့်၊ ဆိုဗလီသည် အများပြည်သူ ဆိုင်ရာ (Public Trust) ဖြစ်သည်ဟု ယုဆရပေမည်။ ။ဦးဟာရွှင်သည်၊ ဗလီကို စီမံအုပ်ချုပ်သူ အဖြစ်၊ ဗလီ ပိုင်မြေမှ အယုံခံ တရားလိုအား နှင်ထုတ်ရန် အတွက်၊ အမှုကို စွဲဆိုနိုင်သည်။ ။ဂိုးပါးနှင့် မဟာမက် ဂျက်ဖါး၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရာလျှော်တော်ချုပ် စာ ၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မည်ိုနှင့် အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမကျစ် 462

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဘဏ္ဍာဒရားနှင့် အခွန်တော် ဝန်ကြီး ဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်သော အိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အမိန့် ချမှတ်ရန် ကြီးကြပ်ရေး ဝန်တွင် အာဏာမရှိ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘဏ္ဍာဒရေးနှင့် အခွန်တော် ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၅ ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင်၊ ဆောက်လုပ်သော အခင်းဖြစ် အိမ်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဂျုံးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ ကင်းလွတ်သဖြင့် ထိုအိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ကြီးကြပ်ရေး ဝန်မှာ အမိန့် ချမှတ်ရန် အာဏာ မရှိခဲ့။

ဦးမာမက်အခီစတ် နှင့် ဦးနဇီခန် ပါ ၂ 465

မည်သည့် အခါ၊ စောဒက လွှာကို တိုင်းသီးစားချထားရေး အဖွဲ့က၊ လက်ခံပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ခြင်း။ ။သီးစား ချထားရေး နည်း ဥပဒေ အပိုဒ် ၁၇ အရ၊ ခရိုင် သီးစားချထားရေး အဖွဲ့သို့ အယူခံဝင်ခြင်း မပြုသော်သူ၏ စောဒက လွှာကို တိုင်းသီးစားချထားရေး အဖွဲ့က လက်ခံပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ဒေါ်သိန်းပုနှင့် ပဲခူးတိုင်း သီးစားချထားရေး အဖွဲ့ပါ ၂ 467

PAGE

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) နှင့် (၃) အရ၊ ဆောင်ရွက်သည့် ကိစ္စများ၊ သာမန် ကိစ္စမျိုး မဟုတ်။ ။ လူနေထိုင်သော ဥပစာ၊ စီးပွါးရေး ဆိုင်ရာ ဥပစာ၊ အငြိုး ချထားခြင်း အစီ အစဉ် ခြားနားချက်၊ အငြိုးချထားခြင်းမှု။ ။မည်သည့် အခါ အိမ်ရှင်သည်၊ မိမိကိုက်နှစ်သက်ရာ သူအား၊ ဥပစာကို အငြိုးချထား နိုင်ခြင်း။ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကို၊ တရားခံ အဖြစ် ထည့်ရန် မလိုသည့် အမှု။ ။ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက် အရ၊ ဥပစ်ကို အငြိုးချထားခြင်း ခံရသူ၊ ဥပစာတွင် တရား သဖြင့် နေထိုင်သူ ဖြစ်သည်။ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆို ပိုင်ခွင့်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ၊ အိမ်ရှင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ အိမ်ငှါးချထားခွင့် တောင်းရာ၌၎င်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ထိုပုဒ်မ အပိုဒ် ၃ အရ၊ အခွင့်ပေးရာ၌ ၎င်း၊ သာမန် ကိစ္စမျိုးဟူ၍ မမှတ်ယူနိုင်ပေ။ ။လူနေထိုင်သော ဥပစာများမှာ၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာ များထက် အရေးကြီးသော ကြောင့်၊ စီးပွါးရေး ဆိုင်ရာ ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်အား အငြိုးချထားခွင့်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းပြီး၊ လူနေအိမ် ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ မိမိကိုယ်တိုင် အိမ်ရှင်အား၊ အိမ်နှင်ပေးခြင်းအားဖြင့် အငြိုးချထားရန် အစီ အစဉ်များ ပြုရခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ဤအားဖြင့် လူနေအိမ် ဥပစာကိုသော်၎င်း၊ စီးပွါးရေး ဆိုင်ရာ ဥပစာကိုသော်၎င်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက် မရဘဲ၊ အိမ်ရှင် မငှါးနှင်။ ဤသို့လျှင် ရာဇဝတ်ဒဏ် သင့်မည် ဖြစ်သည်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က က) (၄) (ဂ) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အဆိုပါ အက် ဥပဒေဆိုင်ရာ ဥပစာ တရပ်ရပ်ကို ချထားရန် အတွက် သင့်တော်သော အိမ်ငှါး ရှာမရလျှင်၊ အိမ်ရှင်အား ထိုသို့ ရှာမရကြောင်းအကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကြောင်းကြားသည့် အခါ၊ အိမ်ရှင်သည်၊ မိမိကိုက်နှစ်သက်ရာ သူအား၊ ဥပစာကို အငြိုးချထား နိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့ အငြိုးချထားသည့် ကိစ္စမျိုးတွင် ယခု တရားစွဲဆိုသော အမှုမျိုး၌ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အား၊ တရားခံ အဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ပေ။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က) (၃) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေး ဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အိမ်ရှင် ဦးဟိန်အား၊ အငြိုးချထားရန်၊ ထို့ခွင့်ချက်ကို မဖျက် သိမ်းသမျှ ကာလ ပတ်လုံး၊ ဦးဟိန်သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများတွင်၊ တရားသဖြင့်နေထိုင်သောသူဟူ၍မှတ်ယူရမည်။ ၎င်းအား ယခု အယူခံ တရားလိုက နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲပိုင်ခွင့် မရှိပေ။

အယာနုလာ (ခေါ်) မာနူးလာ နှင့် ဦးပါစိန် ပါ ၃ 475

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ ကင်းလွတ်သော အိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်တွင် အမိန့်ချမှတ်ရန် အာဏာ မရှိခြင်း။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက် နေ့စွဲပါ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ 465

ရုံးက မထောက်ခံနိုင်သော ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်များ။ ။၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယ ဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၂)၊ သက်သေ စစ်ဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြု

PAGE

ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပါလီမန်၏ သဘော၊ ပုဒ်မ ၂၂ (၁) ကို မလိုက်နာမှုကြောင့် ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရုံးက ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စောဒက ဦးပုပ္ပရမ္မက၊ စုဒိတက အမှတ် ၄ မှ ၉ အထိ ဖြစ်ကြသော ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့အား၊ မိမိစောင့်ရှောက် အုပ်ချုပ်လျက် ရှိသည့် ဆိုသော၊ အခင်းဖြစ် ကွမ်လှာ ကျောင်းမှ တွက်ခဲ့သွားစေရန်၊ စွဲဆိုခံသော အဓိကရုဏ်မှုတွင်၊ စုဒိတကများ ဖြစ်သော ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့က၊ စောဒက ဦးပုပ္ပရမ္မ အား၊ အခင်းဖြစ် ကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့သွားစေရန် အဓိကရုဏ်း မှုစွဲဆိုခြင်း မပြုဘဲလျက်၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနသည်၊ ဦးပုပ္ပရမ္မ အား၊ အခင်း ဖြစ် ကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့သွားစေရန် ချမှတ်ကော် မူသော အဆုံးအဖြတ်ကို ဤရုံးက မထောက်ခံနိုင်။ ။ဥဒ္ဒာဝ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယ ဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၂) ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ၊ ကန့်ကွက် ခံရသည့် ဆရာတော်က ငြင်းဆို လျှင် ဝိနည်းထိုရ် ဆရာတော်များက ဆုံးဖြတ်၍၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆရာတော်က နာခံရမည်ဟုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သက်သေများ စစ်ဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ခြင်းမပြုချေ။ ပုဒ်မ ၂၅ (၂) ကို ပြဋ္ဌာန်းရာ၌၊ ပါလီမန်သည်၊ ဝိနည်းထိုရ် ဆရာ တော်များ၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်ကို ယုံကြည် ကိုးစားသော အား ဖြင့်၊ ကန့်ကွက်ခံရသည့် ဆရာတော်မှ အပ ဖြစ်သော၊ ဝိနည်းမိရိုဆရာတော် များ ရာ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နာခံရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန်တူသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ထိုပုဒ်မ ၂၅ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အကြောင်း တရပ်ရပ်ကြောင့် အဓိကရုဏ်းမှု တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခဲ့ခြင်း မရှိပေသော ဆရာတော်သည်၊ ဝင်ရောက် ဆောင် ရွက်ကြောင်း သွေဖီလျှင်၊ ဤရုံးက ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက် နိုင်ပေမည်။ ။ဦးဝါသဝ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ဌာန ပါ ၂၊ တရားလွှတ် တော်ချုပ်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားဝင်ဝေး အမှု အမှတ် ၆၅၊ ခြွင်းနှာခြင်းကို ပြု သည်။ ။အမှုကြားနာ ပစ်ခဲ့ဆုံးဖြတ်ချက် ပါဝင်သော ဆရာတော်သည်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ပုံရာတွင် ပါဝင်နိုင်မှုဒုံမရှိ၊ သို့သော်လည်း အမှုကို ကြားနာခြင်း မပြု သော ဆရာတော် ပါဝင်၍၊ အဆုံးအဖြတ်ပေးသော ဝိနိစ္ဆယ အဆုံး အဖြတ်ကို ဤရုံးက မထောက်ခံနိုင်။

ဦးပုပ္ပရမ္မ နှင့် မုဒိမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယ ဌာန ပါ ၉ 469

ရွှေနေ ရွှေရပ်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၊ ၁၃ အရ၊ မည်သည့် အခါ၊ ရွှေနေ တယောက် အပေါ်၌၊ အရေး မယူနိုင်ကြောင်း၊ ဆက်ဘိ လိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၁) (ခ)၊ ၄ (၂)၊ စိတ်ပေါက်ရာ။ ။ဦးသောဆွန်း သည်၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီမှ စတင်၍၊ ၁၉၄၇ ဂျူလိုင်အထိ၊ အလက်တန်း ရွှေနေ အဖြစ် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းနှစ်တွင် ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့၌၊ ထောက် ပံ့ရေး အရာရှိအဖြစ် ဝင်ရောက် အမှုဆင်းသည်။ ထို့ရှေ့နောက် ဦးသောဆွန်း သည်၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ် အတွင်း၊ ရွှေနေ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခွင့် ခေတ္တက် မိုဗိ၏ လိုင်စင်ကို လဲ ရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုလိုင်စင်မှာ တစ်ဦးရဲ့ အမှုကမ်းနေစဉ် အတွင်း နှစ်စဉ် လဲလှယ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုခဲ့သည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ လိုင်စင်ကြောင်း ဦးသောဆွန်း အားပေးပါသည်။ ရွှေနေ ဝတ္တရားများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၊ သို့ မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ အရေး မယူနိုင်။ ။အယ်လ်ဟာန်းရွှေနေတဦး၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊

PAGE

ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၈၂ ကို သဘောတူ လက်ခံသည်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိ လိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၁) (ခ) နှင့် ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်း ခံရသော မိမိ၏ လက်အောက်တွင် အမှုထမ်းနေသူ အား၊ မရိုး မဖြောင့်သော စိတ်ဖြင့်ဝင်ရောက် ကူညီခြင်း စသည် ပြုခဲ့ကြောင်း သက်သေခံ မရှိ၊ သို့သော်ပေါ်လျော့မှု အတွက် အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မများ အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်း ခံရသော အထက်တန်း ရွှေနေ ဖြစ်သူ ဦးသာထွန်း အပေါ်၌၊ အရေး မယူနိုင်။ ။စရိုနီဘတ်မားနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရှ)၊ ၁၉၄၇ ခု၊ပရီဗီကောင်စီ၊စာ ၁၃၅။ ။ဟာရီပရာဆပ်ရေဂိုးနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အေးအိုင်၊အာ(ရှ)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၀၄။ ။ ဒေါက်တာ စီဂရေးနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရား လွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၄၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးညို၊ တရားလွှတ်တော် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် စောဒကမှု အမှတ် ၁၆။ ။ဘင်ဂေါလ် အစိုးရ ဥပဒေ အကြံပေး အရာရှိနှင့် အမ်ဘီကာ ချရန်ဒလာလ်၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ကာလကတ္တား စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၂၊ စာ ၁၂၇ နှင့် သဘောကွဲလွဲသည်။

ရွှေနေတဦး၏ကိစ္စ 483

ရွှေနေ တဦးအား အဂတိ လိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၁) (ခ) နှင့် ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်း ခံရက၊ အရေး ယူနိုင် မယူနိုင် 483

ရွှေနေတို့၏ တရားရုံးရွှေတွင် ပြုမူ ကျင့်ကြံအပ်သည့် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများ။ ရွှေနေများ ကျင့်ထုံး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ နှင့် ၁၃ 483

ရွှေနေ၏ မသင့်လျော်သော ပြောဆိုချက်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ရာဇဝတ်မှု တမှုတွင် စွဲချက် တင်သင့် မတင်သင့်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လျှောက်လဲချက်ပေးရာတွင် တရားခံ ဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော အထက်တန်း ရွှေနေဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူက ''ဤရုံးတော်မှ စွဲချက် မတင်ဘဲ၊ လွှတ်ကြည့်စမ်းပါ၊ ဘယ်လို ဖြစ်သွားမည်ဆိုတာ သိစေရမယ်'' ဟူ၍ ထည့်သွင်း ပြောဆိုခြင်းသည်၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော် **မသင့်**လျော်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်သည်။ ။ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ရာဂျာနီကန်တာဘို(စ်) နှင့် အများ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၉၊ကာလကတ္တား စာ ၇၃၂(၁၀၄)။ ။ ကေစီ၊ ချတ်ကရာဗါတီ စီရင်ရေးသားသော ရွှေနေများ ကျင့်ထုံး အက်ဥပဒေ စာမျက်နှာ ၄၀။ ။အောက်တန်း ရွှေနေ တယောက် ကိစ္စ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်) စာ ၁၂၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အထက်တန်းရွှေနေ တယောက်ကစ္စ 487

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၅ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးမှု လိုက်နာ ဆောင်ရွက် သင့်သော အချက်များ။ ။တရားစီရင်ရာတွင် မပြုလုပ်အပ်သည့် အချက်များ။ ။ အယူခံ တရား

PAGE

လိုအား၊ ရှမ်းပြည် ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၅၇ အရ၊ ည အချိန် ပုန်းလျှိုးအိမ်ကျော်နင်းမှု၊ ပုဒ်မ ၃၀၀ အရ၊ နေအိမ် အတွင်း ခိုးမှုနှင့် ပုဒ်မ ၇၅ အရ၊ ၎င်းပြစ်မှုမျိုးများ ယခင်က ကျူးလွန်ခဲ့ ဘူးသဖြင့် ပြစ်ဒဏ် တိုး ပေးခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၃ ခု ပေါင်းစပ်ကာ၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ် ပြစ်ဒဏ် တရပ် လုံး၍ ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၇၅ ကို ထည့်သွင်း၍ အပြစ်ပေးထားသော်လည်း၊ အဆိုပါ ပုဒ်မတွင် လိုအပ်သည့် တရား ခံသည် ယခင်က အလားတူ အမှုမျိုးများ အတွက် ၃ နှစ် ဖြစ်စေ၊ ၃ နှစ်ထက် ပို၍ ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ် တမျိုးကို တရားရုံး တခုခုက၊ ပြစ်မှု ထင်ရှားသဖြင့် အပြစ် ပေး ခံရဘူးကြောင်းကိုလည်း၊ သက်သေခံချက် မရှိ၊ ဤအကြောင်းကြောင်း ကြောင့် ပညာရှိခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်နှင့် ပြစ်ဒဏ် တို့သည်၊ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ ။စေတနာ အလျောက်သော်၎င်း၊ ဒေါသ အလျောက်သော်၎င်း၊ တရားစီရင်ရာတွင် ဥပဒေ ကင်းလွတ် ခွင်တွေ့ လွဲမှားရှ မပြုလုပ်အပ်၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးသောကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံတွင် ဥပဒေအတွင်းကသာလျှင် တရားစီရင်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာလျှင်၊ ဩဇာရှိသူ၊ မရှိသူ၊ ဆင်းရဲသူ၊ ချမ်းသာသူ၊ အယုတ် အလတ် အမြတ် မရွေး၊ ဘူညီမျှတသော ဘဝကို ရရှိကြမည်ဖြစ်သည်။

မောင်ပါနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ 479

ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံး အဆုံး အဖြတ် မည်သည့် အခါတွင်၊ ပျက်ပြယ်ခြင်း။ မည်သည့် အခါတွင်၊ တရားက ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း 491

ဝိနိစ္ဆယ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၂)၊ သက်သေ စစ်ဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြု။ တရားရုံးက မည်သည့် အခါတွင်ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း 469

ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်၊ မည်သည့် အခါ၌ က ဝင်ရောက် စွက်ဖက်သည်၊ မည်သည့် အခါ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် တပါး လက်မှတ် မထိုးခြင်းကြောင့် ပျက်ပြယ် ခြင်းမရှိ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံး၏ အဆုံး အဖြတ်မှာ၊ စီရင် ပိုင်ခွင့် နယ်နိမိတ်မှ ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်လျှင်သော်၎င်း၊ အခြား အရေးကြီးသော ပျက်ကွက်မှုများ ရှိလျှင်သော်၎င်း သာလျှင် ဤရုံးက အမှုခေါ် စာချုပ် တော်အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မည်။ ။ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် တပါးသည်၊ အခြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်နှင့်အတူ၊ အမှုကိုကြားနာစစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်၍ စီရင်ချက် ချမှတ်ရာ၌လည်း၊ အခြား ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော်များနှင့် အတူ ချမှတ် ပါလျက်နှင့် ၎င်း ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော် တပါးတည်း ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို လက်မှတ် ထိုးခြင်း မပြုရုံမျှနှင့် စီရင်ချက် ပျက်ပြယ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ ။ မအုန်း ကြည်နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနခုံးပါ ၂၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမူ အမှတ် ၄၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးလက္ခဏ ပါ ၂ နှင့် ဦးဝါသမိန္ဒ ပါ ၄ 491

PAGE

သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေနှင့် တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ အရ၊ မည်သည့် အခါ တွင် တားဝရမ်း ထုတ်နိုင်ခွင့် 443

သီးစားချထားခြင်းကို မည်သို့ တရားမျှတစွာ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း။ မည်သည့် အ ကြောင်းကြောင့် သီးစားချထားကြောင်းကို ဖေါ်ပြ အပ်ခြင်း 441

သီးစားချထားရန်မလျောက်ထားသူကို သီးစား ချထားခြင်း မပြုနိုင်ခြင်း။ ၁၉၅၃ ခု၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၃ 496

သီးစားချထားရေး ကော်မီတီက၊ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိသော ပြဿနာ။ ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၃၊ သီးစား ချထားရန် လျောက်ထားသူ မဟုတ်သူကို၊ သီးစားချထားခြင်း မပြုနိုင်။ ။အခင်းဖြစ် လယ် မြေကို သီးစား ချထားရန် အတွက် လျောက်ထားသူ ဦးစံလှက ဘဘက်၊ ဦးဘိုး ပြောင်း၏ သမီး မသောင်းကြည်နှင့် ၎င်း၏ ခင်ပွန်း မောင်လှမောင်တို့က တဘက်၊ အပြိုင် အဆိုင် လျောက်ကြရာ၊ မကွေးမြို့နယ်၊ မယ်လှတောင် ခရိုင် သီးစားချ ထားရေး ကော်မီတီနှင့် မကွေးခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မီတီက ထိုမြေကို ဦးစံလှ အား၊ ချထားလိုက်သည်တွင်၊ ၎င်းမြေကို မိမိအား သီးစားချထားရန် လျောက်ထားခြင်း မပြုဘူးသော ဦးဘိုးပြောင်းက အဆိုပါ အမိန့်ကို မကျေနပ် သဖြင့် မကွေးတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မီတီ ထံသို့ စောဒက ဝင်ရာ၌၊ အခင်း ဖြစ်မြေမှာ မိမိပိုင် ဖြစ်၍၊ ဦးစံလှထံ ပေါင်နှံထားရာမှ ပြန်ရွေးပြီး ဦးစံလှ အား၊ သီးထောက်ခ မပေးဘဲ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြောင်း၊ ကျမ်းကျိန်ချက်တင် မြွက်ဆိုလေ သည်။ တိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မီတီက၊ အဆိုပါ လယ်မြေကို ဦးဘိုးပြောင်း အား၊ လက်ငုတ် သီးစား တယောက် အနေဖြင့် ပြန်လည် လုပ်ကိုင်ခွင့် ပြုလိုက် သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။သီးစား ချထားမည့် လယ်မြေသည်။ ဦးဘိုးပြောင်း မြွက်ဆိုသည့် အတိုင်း အပေါင်ရွေးပြီး ဖြစ်သည်၊ မဖြစ်သည်၊ မည်သူ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည် စသည့် ပြဿနာများကို သီးစား ချထားရေး ကော်မီတီက စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိချေ။ သာမန် တရားရုံးများ၏ အရာသာ ဖြစ်ချေသည်။ ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၃ အရ၊ ဆိုလျှင်၊ ခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မီတီက၊ သတ်မှတ် ထားသော အချိန် ကာလ အတွင်း လယ်ယာမြေ လုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင် လိုသူတို့သည်၊ သီးစား ချထားရန် လျောက်လွှာများကို သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာ သီးစား ချထားရေး ကော်မီတီ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မ ရပ်ကွက်သီးစား ချထားရေး ကော်မီတီ ထံသို့ တင်သွင်း ရမည် ဖြစ်သည်။ ။ဦးဘိုးပြောင်း သည်၊ လျောက်ထားခဲ့သူ မဟုတ် သဖြင့်၊ ၎င်းအား၊ သီးစား ချထားခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

ဦးစံလှနှင့် မကွေးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မီတီ ပါ ၆ 496

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၊ ကျေးရွာ ဘဏ်မှ ခေျးငွေကို၊ ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ မသက်ဆိုင်၊ အမတော်ကြေးနှင့် ခြားနားခြင်း။ ။ လျောက်ထားသူသည်၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်တွင် လုပ်ကိုင်သော သီးစား လက်ငုတ်ပင်

PAGE

ဖြစ်သော်လည်း ထိုနှစ်ကကျေးရွာဘဏ်မှ ချေးယူခဲ့သော ငွေ ၎၀၀ ကျပ်ကို၊ လုံးဝ ပြန် မဆပ် သဖြင့်၊ ပျက်ကွက်မှု ရှိသည်ဆိုကာ၊ အခင်းဖြစ်မြေကို၊ ၎င်းနှင့် ယှဉ်ပြိုင် လျှောက်ထားသူ ပိုင်ရှင် မောင်တင်မောင် အား ချထား လိုက်လေသည်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ ကျေးရွာဘဏ်မှ ချေးငွေကို ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း ကြောင့် သီးစားလက်ငုတ်အား ပြန်လည်သီးစားချထားခြင်းမပြုရဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိပေ။ ။အမတော်ကြေးမှာ နိုင်ငံတော် စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးယူသော ငွေနှင့် ခြားနားလေသည်။

ဦးပြန့် နှင့် မောင်တင်မောင် ပါ ၄ 494

သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၁၇၊ ခရိုင် သီးစား ချထားရေး အဖွဲ့သို့ အယူခံ ဝင်ခြင်း မပြုသော သူ၏ စောဒက လွှာကို၊ တိုင်း သီးစားချထားရေး အဖွဲ့က၊ လက်ခံ ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုနိုင်ခြင်း 467

သီးစား လက်ငုတ်အား၊ ကျေးရွာ ဘဏ်မှ ချေးငွေကို ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း ကြောင့် သီးစား ချထားခြင်း မပြုရဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိခြင်း။ ၁၉၅၃ ခု၊ သီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ 494

အများပြည်သူ ဆိုင်ရာ ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်း ခံရသူ (**Public Trust**) က ဗလီမြေမှ နှင့်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် 462

အိမ်မီးလောင်သောအခါ အိမ်ငှါးချထားခြင်းကိုဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်။ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (ဇ) 435

အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခြင်း ....
နှုတ်ကတိဖြင့် ပဋိညာဉ် ပြုခြင်း ကိစ္စ 445
ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ ....
ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ ....

အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးများအား၊ အက်ဥပဒေ အရ အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲ၍၊ နှင်ထုတ်ရာ၌၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော် ထုတ်ပေးသင့်မသင့်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ 465

အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးကို နှင်ထုတ်ခြင်း။ တရားစီရင်ရေး အာဏာ သုံးစွဲ၍၊ ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်။ ။၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၅၊ နှင်ထုတ်ခြင်း ခံရသူက အယူခံ ဝင်ရာတွင်၊ အစိုးရ၏ အမိန့်၊ အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့်၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော် ထုတ်ပေးခြင်း မပြု။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးအား၊ အိမ် ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရာ၌၊ တရား စီရင်ရေး အာဏာကို

PAGE

သုံးစွဲရ၍၊ နှင်ထုတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ။ မဟာမက် ဟနစ်ပါ ၂ နှင့် ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီးပါ ၂၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော် ချုပ်) စာ ၁၁၊ ဦးပေါ်နှင့် မအူပင်မြို့ မြူနီစီပါလ်အဖွဲ့ပါ ၃၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (ဇွန်လထုတ်) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ဘားမား ကိုး(လ်)စတိုး လီမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၊အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန်ပါ ၂၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ (တရား လွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၂၁ ကို ရှင်းပြသည်။ ။၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ် ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ အရ၊ နှင်ထုတ်ခြင်း ခံရသူအား၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရထံ အယူခံဝင်ရာ၊ ထိုအယူခံမှုတွင် ချမှတ်သော အစိုးရ၏ အမိန့်သည်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမိန့်ကို အယူခံဝင် နိုင်သည်။ ။ဒေါ်ခင်ဖုန်းနှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၄၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တရားမသေး အမှု အမှတ် ၅၁/၅၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထိုအမိန့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ တရားလွှတ်ဟော်ချုပ်က၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော် ထုတ်ပေးခြင်း မပြု။

အေးအင်(န်)၊အိုင်၊ ဆရက် မာမက် ပါ ၈ နှင့် ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရ အဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန်ပါ ၂ 499

အာမခံဝန်သူများနှင့် တရားရုံးသို့ ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် တာဝန်ယူသည့် ကိစ္စ အခြေ အနေ ပြောင်းလဲလျှင် ခံဝန်ချုပ် အတည် ဖြစ်မဖြစ် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ 449

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

BAIL—WHEN NOT TO CANCEL—APPLICATION OF CLAUSE (5) OF SECTION 497 OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE 511

CANCELLATION OF BAIL—PROVISIONS OF CLAUSE (5) OF SECTION 497 HAVE NO APPLICATION TO AN ACUSED PERSON WHO HAS BEEN RELEASED UNDER SECTION 498 OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE 511

CRIMINAL PROCEDURE CODE, S. 498—*Bail—Powers of Sessions Judge under s.* 561—*Powers of Chief Court under s.* 497 (5)—*Cancellation of bail Limitations.* There is no provision in section 498 of the Code of Criminal Procedure which empowers a Sessions Judge to cancel the bail granted by himself. It only gives discretionary power to the "Court of Session" to grant bail or to reduce the amount of bail required by the Magistrate or Police. It is different with the Chief Court. It can cancel the bail granted by itself under section 561A of the Code in the exercise of its inherent powers. Under clause (5) of Section 497 of the Code of Criminal Procedure only the High Court or the Court of Session or the trial Court can order re-arrest of a person who has been released under section 497. The power conferred by section 497(5) to cancel the bail is expressly limited to cases in which the accused has been released under section 497, and the provisions of Clause (5) of section 497 have no application to an accused person who has been released under section 498. *The Union of Burma* v. *U Khin Maung*, 1949 B.L.R. (HC) 657; *Ahmad and others* v. *The Crown*, A.I.R. 1950 Lah. 195; *referred to U Maung Maung* v. *The Union of Burma*, 1949 B.L.R. (HC) 503; explained.

U OHN KYAW, MAUNG SAW MAUNG AND ONE AND MAUNG BA SEIN v. THE UNION OF BURMA 511

အက်ဥပဒေများ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ။

တံဆိပ်တော်ခေါင်း အက်ဥပဒေ။

PAGE

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။
မြန်မာပြည် ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ။
ပင်လယ် ရေကြောင်း အကောက် အက်ဥပဒေ။
လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ။
အစုစပ် အက်ဥပဒေ။
အမွေဆက်ခံအုပ်ထိန်းခွင့်ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ အယူခံခွင့် လျော့ကျလွှာ ဆိုသည့်စကား ရပ်တွင် လူမဲ့အဖြစ် အယူခံနှင့် လျော့ကျလွှာလည်း အကျုံးဝင်ကြောင်း။ ၎င်း ဥပဒေစာရင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁ အရ၊ ဒီကရီ ချမှတ်သည့်နေ့မှ ရက် ၃၀ အတွင်း တင်သွင်းရန် လိုကြောင်း 537

ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ၏ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်အာဏာ။ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံး၏ ပယ်ဖျက်နိုင်ခွင့် 518

ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက ပယ်ဖျက်ခြင်း မပြုနိုင်သော ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ ဆောင်ရွက်သည့်ကိစ္စ။ ။၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၊ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း၊ အိမ်ခန်းကိုအိမ်ပျင်အားပြန်အပ်ရာရောက်သည့် အိမ်ခန်းကို လွဲအပ်သည့်ကိစ္စ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသည်၊ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၉ အရ၊ တရားရုံး၏ အခွင့်အမိန့်ဖြင့်၊ ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းကို နှစ်ဦးသဘော တူသော်ငင်း၊ လေလံတင်၍သော်ငင်း၊ ရောင်းချပိုင်သည်၊ ယင်းသို့ ရောင်းချပိုင်ခွင့် ရှိသည့်အတိုင်း တရားရုံး၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူပြီး ရောင်းချခြင်းကို ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ။ရော်သမာလ်၊ နိုယိုပန်နီနှင့် နဂါးမာလ်၊ မဒန်၊ ဂိုပါလ်၊ အေ၊ အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၀။ မဒရပ်၊ စာ ၁၇၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးကို နှစ်ဦး သဘောတူ လွဲလျှင်သော်ငင်း၊ လေလံတင်ရောင်းချ၍ လွဲလျှင်သော်ငင်း၊ အိမ်ငှါး မြေငှါးခ အပြင်၊ အပိုကြေးတချပ် မျှမယူရ။ ယူလျှင် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်မည်ဖြစ်သည်။ ။ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းများကို စီမခန့်ခွဲနိုင်သည့် အာဏာသာရှိ၍ အိမ်ငှါး၏ အခွင့် အရေးမရှိသည့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိက၊ အခင်းဖြစ် ကုမ္ပဏီပိုင် အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးနှင့် အခြားပစ္စည်းများကို ကုမ္ပဏီ၏ အိမ်ရှင်ဖြစ်သူအား ငွေ ၁၃,၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် လွှဲအပ်ခြင်းသည် ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိက၊ ထိုအိမ်ရှင်အား အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို တိုက်ရိုက်သော်ငင်း၊ တဆင့်သော်ငင်း၊ အငှါးချထားခြင်း မဟုတ်ဟု၊ မိမိစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ကုမ္ပဏီ၏ အိမ်ငှါးအခွင့် အရေးများကို အိမ်ရှင်ဖြစ်သူ အား ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဟပ်ဒါရိုဒန် ပါ ဥ၊ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ 518

PAGE

စပေါ် ဌေပေးခြင်း။ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါး မည်သူတွင် အပြစ်ရှိကြောင်း။ ၁၉၄၈ နှင့် ၁၉၆၀ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ 545

စာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍ ဌေရလိမ့်မူ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်မရှိခြင်း 526

ဒေါ်ဒကဝင်ခြင်း၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၁၊ မည်သည့်အခါ မှားယွင်းပုံ၊ ၎င်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ အရ၊ အယူခံဝင်သင့်ကြောင်း 541

တဖက်နှင့် တဖက် အပြန်အလှန် အပေးအယူမရှိဘဲ၊ စာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍ ဌေရလိမ့်မူ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်မရှိ။ ။လျှောက်ထားသူ ဦးထွန်းအေးက၊ လျှောက်ထားခံရသူများဖြစ်သူ ဦးထွန်းမောင်နှင့် မလှရွှေတို့အပေါ် စာရင်းရှင်းပြီး ကျန်ငွေ ၅၀၀ ကျပ် ရလိမ့်မူ တရားစွဲရာတွင်၊ အဆိုလွှာ၌ လျှောက်ထား ခံရသူများသည် လျှောက်ထားသူထံမှ ငွေအလီလီ ချေးယူခဲ့ပြီးနောက် ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆုတ် ဂ ရက်နေ့တွင် စာရင်းရှင်းကြရာ၊ ၎င်းတို့က လျှောက်ထားသူအား၊ ငွေ ၅၀၀ ကျပ်ပေးရန် ရှိသည်ကို တွေ့ရကြောင်း ဖေါ်ပြရာ၊ လျှောက်ထားခံရသူများက လျှောက်ထားသူ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း စာရင်းရှင်းလင်းသည်ဆိုသည်မှာ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ငြင်းဆို၏။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အဆိုလွှာအရ၊ လျှောက်ထားသူက မိမိထံမှ ဦးထွန်းမောင်တို့ ငွေချေးယူကြောင်းသာ ဖေါ်ပြသည်။ တဦးထံမှ တဦး အပြန်အလှန် ငွေယူကြောင်း၊ မဖေါ်ပြချေ။ ထို့ကြောင့်၊ အကယ်၍ စာရင်းရှင်းကြောင်းကို သက်သေ ထင်ရှား ပြစေကာမူ၊ ထိုစာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍ လျှောက်ထားသူ တရားစွဲဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ။မောင်ချစ်ဦးနှင့် မောင်ပြား၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများအတွဲ ၆၊ စာ ၅၃၈။ ။ကန်ကာနီနှင့် မောင်ဖိုးရင်၊ ဒေသာက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၁၉၀ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးထွန်းအေးနှင့် ဦးထွန်းမောင် ပါ ၂ 526

တရားမကျင့်ထုံး၊ ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ အာဏာကို သုံးစွဲ၍ ချသောအမိန့်၊ ပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ချမှတ်သော ဒီကရီ၊ တံဆိပ်တော်ခေါင်းအကြောင်းပြု၍ အမှုနိုင်ခွင့်မရှိ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မူလရုံးက ဒေါ်ကျော့ဆိုသူသည်၊ အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူတယောက် မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျော့သည် အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်မှသာလျှင် ဖြစ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အောက်ရုံး၏ ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကိုမူလရုံး ပို့ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သဖြင့်၊ ခရိုင်တရားမမှုးသည် အယူခံမှုကို အပြီးအပြတ် မဆုံးဖြတ်ဘဲ၊ ပဏာမကောက်ချက်တရပ်အပေါ် တွင်သာ ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ယူဆမည်ဆိုလျှင်လည်း ယူဆနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့မယူဆနိုင်စေကာမူ၊ အမှုပါ အခြေအနေတွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ဖေါ်ပြထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ ထိုအာဏာများကို သုံးစွဲပြီး၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လျှင်လည်း၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ဒီကရီတရပ် ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ဂျက်သာလာဂီဒါနှင့် ဗာရဂါလာဘေရှမ်ကာ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၆၊ စာ ၁၀၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ တံဆိပ်တော်ခွန် ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ အမှုသည်တို့သည်၊ အမှုကို အနိုင်ရခွင့်မရှိပေ။ ။ချစ်တီးနတ် ဘဏ်လမ်တက်နှင့် ဦးတော၊ ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်

PAGE

ထုံးမျှား (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၅၆။ ။စရီရတ္တနာဘရမာရာဂျာနှင့် အက်(စ်)၊ အမ်၊ တီ၊ ဗင်လာ ၁၉၆၁ ခု၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၀၁၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးကျော်ဝင်း ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်သောင်း 529

ဘရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၅၊ ပဏာမ ဒီကရီတွင် ပါအပ်သည့် အချက်မျှား။ ။တရားလွှတ်တော် နည်းဥပဒေမျှားနှင့် အမိန့်မျှား၊ အပိုဒ် ၄၅၊ ဒိုင်ဝန်က တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်းခံနိုင်ခြင်း၊ ၎င်းတရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်ခြင်း။ ။အစုစပ် ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်း ရှင်းလင်းရေး အမှုတွင် အစုစပ်မျှား၏ တာဝန်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အစုစပ် လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်း၍ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ၊ စာရင်းရရှိရန် တရားစွဲဆိုသော အမှုတွင် ပဏာမ ဒီကရီချရာ၌၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၅ အရ၊ တရားရုံးသည် အစုစပ်မျှား မည်သည့်အချိုးဖြင့် ရှုံထိုက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်၍၊ မည်သည့်နှုန်း၌ ထိုအစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီးကြောင်း ဖော်ပြပြီး စာရင်းမျှား ကောက်ယူရန်နှင့် အခြားဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချရမည် ဖြစ်သည်။ ။ပဏာမ ဒီကရီအရ၊ စာရင်းမျှားယူရန် တာဝန်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ဒိုင်ဝန် (မူလဘက် ဆိုင်ရာအတွင်းဝန်) သည်၊ အမှုသည်ဘဦးဦးက မိမိတောင်းသော စာရင်းကို တင်သွင်းခြင်း မပြုလျှင်၊ တရားလွှတ်တော်နည်းဥပဒေမျှားနှင့် အမိန့်မျှား အပိုဒ် ၄၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားအရ၊ တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်းခံနိုင်သည်။ တရားလွှတ်ဒတာ်၏ အမိန့်သည် မူလဒီကရီသဘောမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ ။အစုစပ် ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်း ရှင်းလင်းရေး အမှုတွင်၊ အမှုသည်ဖြစ်သူ အစုဝင်အားလုံးသည်၊ မိမိတို့တင်သွင်းရန်ရှိသော အစုအစပ်ဆိုင်ရာ စာရင်းအားလုံးကို တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ။ရေဒွါကနာ်ဆာကာ မဟာဒူနှင့် ဟာဂျီမဟာ မက်အက်ဖ် ဖါ၊ (၁၉၁၃-၁၄)ကာလကတွဘ အပတ်စဉ် မှတ်စု အတွဲ ၁၈၊ စာ ၁၀၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဟဆန်မာမှတ် နှင့် မိုဟာမက် ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်) (ဒေါ်) ဂျန် အက် (စ်) ဂါ 533

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၄၊ နည်းဥပဒေ ၁ ကို အမိန့် ၃၃၊ နည်းဥပဒေ ၂ (၂) နှင့် တွဲ၍ ဘတ်ရမည်။ ။လူမဲ့ဖြစ် အယူခံနှင့် လျော်ကာလွှာကို လူကိုယ်တိုင် တင်သွင်းရမည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ စာရင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၇၀၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၊ လူမဲ့အဖြစ် အယူခံလျော်ကာလွှာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၄၊ နည်းဥပဒေ ၁ ကို ထိုကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၃၊ နည်းဥပဒေ ၂ (၂) နှင့် တွဲ၍ ဘတ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် လူမဲ့အဖြစ် အယူခံခွင့်၊ လျော်ကာလွှာနှင့် အယူခံလွှာကို အယူခံဝင်သူများသည် ရုံးသို့ ကိုယ်တိုင် တင်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။ ။ထိုအမိန့် ၄၄ အရ၊ တင်သွင်းသော လူမဲ့အဖြစ် အယူခံလွှာကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ စာရင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၇၀ အရ၊ ဒီကရီချမှတ်သည့်နေ့မှ၊ အရာက် ၃၀ အတွင်း တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ တွင် အယူခံခွင့်၊ လျော်ကာလွှာဆိုသည်စကား

PAGE

ရပ်တွင်၊ လူမဲ့အဖြစ် အယူခံနှင့် ဒယျာက်သွာလည်း ပါဝင်သည်။ ။ရမ်ချရမ်နှင့် ဘန်ဆီဒါ၊ အော၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၈ ခု၊အလာဟာဘတ်၊ စာ ၄၉၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ခါတွန်ဘီ ပါ ၂ နှင့် ရာစူးလ်ဘီ ပါ ၃ 537

တံဆိပ်တော်ခွန် ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ အမှုသည်တို့သည် အမှုကို အနိုင်ရခွင့် မရှိပေ၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁ နှင့် ပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ချမှတ်သော ဒီကရီ 529

ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၈၊ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။ အကောက်တော်ဝန်၏ အာဏာ ပုဒ်မ ၁၈၈၊ အမိန့်ကို အယူခံဝင်ခွင့်ပုဒ်မ ၁၉၁၊ စောဒကဝင်ခြင်း၊ မည်သည့်အခါစောဒကမဝင်နိုင်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။လျှောက်ထားသူပိုင် စက်လှေကို ငှါးရမ်းပြီး၊ ထိုစက်လှေဖြင့် ယိုးဒယားမှ ကွမ်းသီးများ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ မတရားသောနည်းဖြင့် တင်ဆောင်လာခြင်းကြောင့်၊ ထိုပစ္စည်းများကို သယ်ဆောင်လာ သူတို့အား ရုံးတင် တရားစွဲရာ ထိုသူများအား အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ပေးသော်ငြားလည်း အကောက်တော်ဝန်၌ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၈ အရ၊ ယင်းသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုသော စက်လှေကို ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ။ယင်းကဲ့သို့ စက်လှေကို သိမ်းဆည်းသည့် အကောက်တော်ဝန်၏ အမိန့်ကို ဇတ္တရှိရသည့်အခါ၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၈ အရ၊ အယူမခံဘဲ၊ ရန်ကုန် အကောက်တော် မင်းကြီးထံ၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ၊ ၁၉၁ အရ၊ စောဒကဝင်သည်မှာ မှားယွင်းသည်။ လျှောက်ထားသူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာသို့ အယူခံဝင်၍ လိုက်နာရန် ရှိသည်မျာကို မလိုက်နာဘဲ၊ စောဒက မဝင်နိုင်ချေ။

ဦးစစ်တင်နှင့် ရန်ကုန်မြို့ ဗအကောက်တော်မင်းကြီး ပါ ၂ 541

မည်ကဲ့သို့သော အိမ်လခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် မဖျက်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အိမ်ငှါးနေသူ တဦးသည်၊ မိမိငှါးရန်းနေထိုင်သော အိမ်ကို အခြားသူ တဦးအား၊ အငှါးချထားရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျှောက်ထားသည်ကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်၊ အိမ်ငှါးနေသူနှင့် အငှါးချထားခံရမည်တို့ပါဆင့်ခေါ် စစ်ဆေးပြီး၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အခွင့်ပြုသည့် အမိန့်သည်၊ မိမိ၏ အာဏာနယ်နိမိတ်အတွင်း ချမှတ်သောအမိန့် ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် အကြောင်းမရှိ။

ဒေါ်ကျင်မို့ ပါ ၂ နှင့် ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်၊ ရန်ကုန်မြို့ ပါ ၂ 543

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၄၈) နှင့် (၁၉၆၀) ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ။ စဘော်ငေ့ အပေးအယူပြု၍ အိမ်ရှင်နှင့် ဒအိမ်ငှါး မည်သူက အပြစ်ရှိသနည်း။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ

PAGE

ပုဒ်မ ၁၀၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၊ စဘော်ငွေ ယူခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း၊ ပေးခြင်းကို အတိအလင်း မတားမြစ်၊ ပေးသူနှင့် ယူသူ အတူတူ အပြစ်ရှိခြင်းမဟုတ် ပြန်ရရန် တောင်းဆို နိုင်ခြင်း။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် အရဖြင့်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ဆိုလျှင်၊ အိမ်ရှင်အား သာ၍ ငှါးရမ်းခအပြင် အပို၌ တောင်းခြင်းမပြုရန် အဓိကအားဖြင့် တားမြစ်ထားသည်။ အငှါးခံယူသူအား အပို၌ပေးခြင်းမှ အတိအလင်း တားမြစ် ခြင်းမပြုချေ။ ။အိမ်ငှါးနှင့် အိမ်ရှင်တို့၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဆန့်ကျင်၍၊ စဘော်ငွေ အပေး အယူပြုရာ၌ အဘူတူပင်အပြစ်ရှိသည်ဟု မယူဆပေ။ ။ဂရေးနှင့် ဆောက်(သ်) ဟောက်(စ်) ၁၉၄၉၊ All England Reporter အတွဲ ၂၊ စာ ၁၀၁၉၊ ၁၁၂၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ဂျေ၊ စီ၊ ဖီးသ်(ဒ်)ဓါတ်မီးကုမ္ပဏီနှင့် ကော၊ အဂါဝါလား၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ပတ္တနာ၊ အတွဲ ၃၀၊ စာ ၁၃၇။ တေလာနှင့် ချက်စ်တာ၊ ၁၀၆၈-၉၊ ၄ ဘုရင်မခုံရုံး၊ စာ ၃၀၉၊ ၃၁၃-၁၄ တို့ကိုဝေဘန်သည်။ ။မြေအငှါး ခံယူက၊ မြေရှင်အား မြေကို ငှါးစဉ်က စဘော်ငွေ ပေးထားရာ၊ မြေအငှါးခံ ယူသူသည်၊ ငှါးရမ်းထားသော မြေကို လက်လွှတ်ခဲ့သည်ဆိုသော အကြောင်း ကြောင့်ဖဘော်ငွေကိုပြန်လည်ရရှိရန်တောင်းဆိုနိုင်သည်။ ။နာဇါရိနှင့်မိုရ်ဂရင်း လီမိတက် ၁၉၅၁ ခု၊ အပတ်စဉ် မှတ်တမ်းများ၊ စာ ၃၃၅ ကို ရည်ညွှန်း သည်။

အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ် ပါ ၂ နှင့် အင်ဒုကွဲမုစ် 545

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ)။ ။ အိမ်ငှါးနှင့်အတူ လက်ရှိထားသည့်၊ သို့မဟုတ်နေထိုင်သည့်အခြားလူ တယောက် ကို နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်။ ။တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြု သည့် ဥပစာ။ ။အယူခံတရားလိုများဖြစ်သော ဦးထွန်းတင်နှင့် မခင်ထွေး၊ မောင်နှစ်မ နှစ်ယောက်တို့သည်၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို အယူခံ တရားခံများထံမှ ငှါးရမ်းပြီး နေထိုင်လာခဲ့ရာ၊ မောင်ဖြစ်သူမှာ၊ ၎င်းဥပစာပေါ်တွင် သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသော လိုင်စင်ကို၊ အသစ်မလဲဘဲ ဆက်လက်၍ ဂျူစက်လည်သဖြင့်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြို့နီစီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားခံရသည့်အပြင်၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်၊ မြို့နီစီပါယ် ကော်မိတီ၏ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ အဆောက် အဦအသစ် ထပ်မံ ဆောက်လုပ်ခြင်းကြောင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ အဆောက်အဦများ (ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်း သတ်မှတ်ရေး) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄/၉ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသဖြင့်၊ ၁၉၄၊ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ကြီးကြပ် ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ) အရ၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသည်ဟု ယူဆ၍ အယူခံ တရားလို နှစ်ယောက်စလုံးကို အခင်းဖြစ် ဥပစာမှ ထွက်ခွါသွား စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည့်ကိစ္စတွင်၊ ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသူမှာ၊ ဦးထွန်းတင်သာဖြစ်၍၊ မခင်ထွေးကား၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ခြင်းမပြုသင့် ကြောင်း လျှောက်လဲ၏။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မခင်ထွေးသည်၊ အခင်းဖြစ်

PAGE

ဥပစာကို ၎င်း၏ မောင်၊ ဦးထွန်းတင်နှင့် အတူတကွ ငှါးရမ်း နေထိုင်သူ ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ) အရ၊ အိမ်ငှါးအတူ လက်ရှိထားသည့်၊ သို့မဟုတ် နေထိုင်သည့် အခြားသူ တယောက်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဦးထွန်းတင်အား၊ အိမ်ရှင် နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိလျှင်၊ ၎င်းအားလည်း ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အိမ်ရှင်က နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ။အိမ်ငှါးသည်ငှါးရမ်းသည့် ဥပစာ၌၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ပြီး ထိုဥပစာက်ထိုပြစ်မှု ကျူးလွန်ရန်အတွက် အသုံးပြုသဖြင့်၊ ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခြင်း ခံရလျှင်၊ ၎င်းသည် ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့်ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ။*S. Schneiders and Sons, Ltd. v. Abrahams* [၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ ဘုရင့်ခံရုံး၊ စာ ၃၀၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ နှင့် ဦးစမူ ပါ ၂ 550

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ) အရ၊ ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရလျှင်၊ ၎င်းသည် ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သောကိစ္စ အလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည် 550

လယ်ယာမြေနှင့် လူနေ အိမ်ယာမြေ။ ၁၉၅၃ ခု၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ (ခ) 554

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ မည်ကဲ့သို့သော "ခြံမြေ" ခေါ် မြေသည်၊ လယ်ယာမြေမဟုတ်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အချင်းဖြစ်မြေမျှားသည်၊ မြို့အလယ်၌တည်ရှိပြီး၊ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်မျှ လူနေအိမ်ယာများအဖြစ် သုံးစွဲခဲ့ပြီး၊ မြေတိုင်းအင်စပက်တော်၏ သက်သေခံချက်အရ၊ ၎င်းမြေများသည်၊ ခြံမြေဖြစ်သော်လည်း၊ ကြေးတိုင်က သတ်မှတ်ထားသည့် ခြံမြေမျိုးမဟုတ်၊ ဘိုးဘဝိုင်မြေမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အချင်းဖြစ်မြေမျှားသည်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေတွင် အ ကျုံးဝင်သော "လယ်ယာမြေ" မဟုတ်။

ဦးစူးစံပါ ၄ နှင့် ဦးထွန်းတင်ပါ ၂ 554

လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၃(ခ)၊ လယ်ယာမြေနှင့် လူနေအိပ်ယာမြေခြားနားချက် 554

အစုစပ်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်းရှင်းရေးအမှုတွင်၊ အမှုသည်ဖြစ်သူ အစုစပ်အားလုံး သည်၊ မိမိတို့ဘင်သွင်းရန်ရှိသော အစုစပ်ဆိုင်ရာ စာရင်းအားလုံးကိုတင်သွင်းရန် တာဝန် 533

အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် အိမ်လခကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမိန့်ကို မည်သို့ပယ်ဖျက်သင့် မသင့် 543

PAGE

အမွေပစ္စည်းအုပ်ထိန်းခြင်း လျှောက်ထားရာ၌ ၎င်းပစ္စည်းကို မည်သူမည်ဝါ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မရှိ 556

အိမ်ခွန်မြေခွန် ထမ်းဆောင်ခါမျှဖြင့် အိမ်ဥိးမဖြစ်။ ။သေသူပစ္စည်းအုပ်ထိန်းရန်ကိစ္စ၌ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းမဆုံးဖြတ်နိုင်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။လူတဦးပိုင်သော အိမ်တွင် နေထိုင်ပြီး၊ ထိုနေထိုင်သူက၊ ၎င်းအိမ်ခွန်နှင့် မြေခွန်ထမ်းဆောင်ခါမျှဖြင့် ပိုင်ရှင်၏ အိမ်ဥိးမဖြစ်နိုင်။ ။သေသူ၏ပစ္စည်းအုပ်ထိမ်းရန် လျှောက်ထားရာ၌၊ ပစ္စည်းကို မည်သူမည်ဝါပိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိ။

ဦးလှဖေ နှင့် ဦးမောင်မောင် 556

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

အက်ဥပဒေများ။

BURMA ARMY ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

DEFENCE SERVICES ACT.

DEFENCE SERVICES RULE :—

BURMA ARMY ACT, RULES, CHAP. 4—*Investingation of charges prior to Court Martial—Analogous to committal proceedings under Cr.P.C. —Statements made to Army Officer in course of—Rule* 15 (f)—*Statements of accused made under—Admissible in evidence against accused. Confession—Exculpatory matter.* The proceedings relating to the investigation of charges prior to a Court-Martial, as provided for in Chapter 4 of the Burma Army Act, Rules, corresponding to Chapter 5 of the Defence Services Rules are proceedings before a Commanding Officer of an Army Unit or before an officer deputed by him, analogous to committal proceedings under the Code of Criminal Procedure. Therefore the statements of accused recorded under Rule 15 (*f*) of the Burma Army Act, Rules, corresponding to Rule 22, sub-rule (3) of the Defence Services Rules are admissible in evidence. Statements made by an accused to an Army Officer in the course of investingation of charges prior to a Court-Martial relevant to incriminating facts are admissible in evidence against the accused as adminssions of incriminating facts. *Nga Ba Kyaing* v. *Emperor*, A.I.R. (1935) Ran. 131 ; followed. *Allahwarayo Daryakhan* v. *Emperor*, A.I.R. (1940) Sind. 53; *In re B. Titus and others*, A.I.R.(1951) Mad. 720. *Akal Sahu* v. *Emperor*, A.I.R. (1948) Pat. 62. *Pakala Narayan Swami* v. *The King-Emperor*, 18 Pat. 234 (P.C.) ; *Ramdayal Mangilal* v. *The King*, (1941) R.L.R. 784 dissented from. A confession must admit in terms the offence, or at any rate substantial portion of facts which constitute the offence and no statement that contains exculpatory matter can amount to a confession if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed. The question whether a statement does or does not amount to a confession, is only important when the statement in question can only be made use of as a confession. *Maung Shin and two others* v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R. 425 ; *Maung Han and Three others* v. *The King*, (1947) R.L.R. 37, referred to.

THAN ZAUVA *v.* THE UNION OF BURMA 355

PAGE

CONFESSION—TO ADMIT IN TERMS OF OFFENCES—STATEMENTS CONTAINING EXCULPATORY MATTER DO NOT AMOUNT TO CONFESSION, IF PROVED WOULD NEGATIVE THE ALLEGED OFFENCE 355

DEFENCE SERVICES RULES. RULES 22(3)—*Giving evidence on oath by accused during investigation—Not permitted by—When such evidence can be given. Rules* 57(1)(*a*), 117(3)(*a*)—*Relevent rules—To be read with* s. 137, *Defence Services Act*, 1959—*Against Whom and when such evidence may be used.* There is nothing in Rule 22(3) of the Defence of Services Rules to enable an accused to give evidence on oath during the course of investigation of case. Evidence on oath can be given by an accused only when he is on trial, and after the Court has explained that he is free to elect or decline to give evidence on oath. The relevant rules are Rules 57(1)(*a*) and Rule 117(3)(*a*) which should be read together with section 137 of the Defence Services Act. It is only then that the evidence of an accused if given on oath, may be used against a person or persons tried jointly with him.

MAUNG THAN MAUNG AND ONE *vs.* THE UNION OF BURMA ... 263

EVIDENCE ON OATH—WHEN CAN ACCUSED GIVE SUCH EVIDENCE—RULE 22(3) OF THE DEFENCE SERVICES RULES—WHEN CAN SUCH EVIDENCE BE USED AGAINST A PERSON OR PRESONS TRIED JOINTLY WITH HIM ... 263

Defence Services Rules, Rule 57 *Desirability of applying, s.* 137 (*b*), *Defence Services Act—When applying—Defence Services (Amendment) Act, s.* 17—*Criminal Procedure Code, s.* 342 (1) (b). When the Court complies with Rule 57, Defence Services Rules, it would be desirable that Section 137(*b*) of the Defence Services Act be also complied with to prevent contentions being raised with a view to render a trial null and void on the allegation that Prejudice had been caused. The fact that emphasis is laid on the requirement of caution can be seen from section 17 of the Defence Services (Amendment) Act, 1960. Section 137 (*b*) of the Defence Services Act is the same as section 342 (1)(*b*) of the Criminal Procedure Code (*vide* Vol. VIII, Burma Code, p. 253). Civil Courts do have to comply with section 342 (1)(*b*) of the Criminal Procedure Code. *U San Lin* v. *The Union of Burma* (1953) B.L.R. 212, referred to.

SAW HLA WIN *v.* THE UNION OF BURMA 503

STATEMENT OF THE ACCUSED—RULE 15 (*f*) OF THE BURMA ARMY ACT—CORRESPONDING TO RULE 22—SUB-RULE (3) OF DEFENCE SERVICES RULES—ADMISSIBILITY UNDER 355

တရားခံတို့၏ထွက်ချက်နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၊အပိုဒ် (ခ) အရ၊ ရေးမှတ်ယူထားသော ထွက်ချက်များတွင် ပါဝင်နေသော ကြောင်ဆိုချက်များ။ သက်သေခံဥပဒေအရ တရားရုံးချုပ်များတွင် သက်သေခံအဖြစ် သုံးနိုင် မသုံးနိုင် ၂၇၁

မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၊၁၉၊ ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၂၊ ၉၃၊ စစ်တရားရုံးများ သက်သေခံ အက်ဥပဒေကို လိုက်နာရန်။ ။မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ်နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၊ တပ်မှူးနှင့် ၎င်းကသဲ့အပ်ထားသော အရာရှိ၊ သက်သေထူက်

PAGE

ချက်နှင့်တရားခံဆွက်ချက်ဘို့နှင့်ပတ်သက်၍လိုက်နာရန်ပြဋ္ဌာန်းချက်၊သက်သေခံ အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သည့် တရားခံ၏ကြောင့်ဆိုချက်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာ နိုင်ငံကြည်းတပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၈ တွင် ပုဒ်မ ၈၉ မှ ၉၃ အထိဖေါ်ပြထား သောအချက်များကိုထောက်ရှုကာ စစ်တရားရုံးများသည် အမှုကိုစစ်ဆေးစီရင်ဆု တွင်သက်သေခံအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဟု ဖေါ်ပြထားသည်။ ။မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ်နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ အပိုဒ်(စ) ထွင်၊ တပ်မှူးကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ တပ်မှူးကလွဲအပ်ထားသော အရာရှိကသော် ၎င်း၊ သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကို အကျဉ်းချုပ်ရေးမှတ်ယူပြီးနောက်၊ တရားခံတို့အား ထွက်ချက်ပေးလိုလျှင်ပေးနိုင်သည်၊ မပေးလိုကနေနိုင်သည်ဟု သတိပေးပြီးနောက်၊ တရားခံများက သူတို့၏ထွက်ဆိုချက်ကို အလိုအလျောက် ပေးလိုသည်ဟုဆိုပါကရေးမှတ်ယူရကြောင်း။ ယင်းသို့ရေးမှတ်ယူပြီးလျှင်တရား ခံတို့အား ၎င်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ဖတ်ပြရကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့်အကယ်၍ တရားခံများက ယင်းသို့ထွက်သော ထွက်ချက်များတွင် ဖြောင့်ဆိုချက်များပါခြင်းပါက ၎င်းဖြောင့်ဆိုချက်ကို သက်သေခံ အက်ဥပဒေအရ တရားရုံးခန်းများတွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

ဗမာလှေ့ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ... ၂၇၀

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C. J. and U San Maung, J.

MAUNG BA KYI AND ONE (APPELLANTS)

v.

D. JOHN AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

April 27.

Limitation Act—Art. 182—Straining of—Art. 181—Applicable to application under s. 144, C.P.C.—Civil Procedure Code, s. 144—Mesne profits—Right to apply for—Arise from two factors—Duration of the presence of these factors—Continuing wrong.

To say that an application for restitution of property which has been wrongly given to the possession of a decree-holder in pursuance of the decree of the original Court which is reversed on appeal, is an application for execution of the appellate Court's decree, is to strain the language of Article 182 of the Limitation Act. Article 181 is the proper article for an application for restitution. The same applies to an application for mesne profits under s. 144 of the Civil Procedure Code.

The right to apply under s. 144 of the Civil Procedure Code for mesne profits arises from two factors:

(*a*) the property was in possession of the decree-holder in pursuance of the decree of the original Court and

(*b*) such possession has been found to be unlawful as a result of the decree of the appellate Court which reverses that of the original Court.

These two factors will be present for so long as the property remains in the possession of the decree-holder whose decree has been reversed on appeal. It is a continuing wrong from which will accrue the right to apply for mesne profits.

Chowdhury for the appellants.

N. R. Burjorjee for the 1st and 2nd respondents.

G. N. Banerji for the 3rd respondent.

U SAN MAUNG, J.—These appeals arise out of the orders dated the 30th of August 1960, passed by the learned Judge on the Original Side of the late High Court in Civil Miscellaneous cases No. 25 of 1959 and No. 24 of 1959, respectively. The facts and circumstances

* Civil Misc. Appeals Nos. 44 and 45 of 1960 against the order of the late High Court (Original Side), dated the 30th August 1960 in Civil Misc Case No. 25 of 1960.

C.C. 1962 — MAUNG BA KYI AND ONE v. D. JOHN AND TWO OTHERS.

giving rise to these two miscellaneous cases being common to both, one consolidated order was passed by the learned Judge in Civil Miscellaneous case No. 25 of 1959. Accordingly, the present order will cover both Civil Miscellaneous Appeal Nos. 44 and 45 of 1960, which have arisen therefrom.

The facts giving rise to the present appeals are briefly these :—In Civil Regular Suit No. 113 of 1951 of the High Court present respondents D. John and Ma Myaing sued the appellants Maung Ba Kyi and Ma Thein for recovery of a sum of Rs. 24,801-7 as. as due to them under a settlement of accounts in respect of a partnership business and for declaration of their title to a house known as No. 27 of 10th Street, Rangoon. They were, however, given a decree for Rs. 22,161-7 as. and for declaration of title to and possession of the house in question. Maung Ba Kyi and Ma Thein appealed and in Civil First Appeal No. 134 of 1952 of the late High Court, the decree for payment of Rs. 22,161-7 as. and for possession of the suit house was varied on the ground that the partnership accounts had not yet been settled between D. John and Ma Myaing on the one hand and Maung Ba Kyi on the other and that, therefore, instead of the money decree and declaration of title to and possession of the suit house, there should be a decree for settlement of the accounts of the partnership. In so far as Ma Thein was concerned, the suit against her was ordered to be dismissed with proportionate costs. The judgment of the appellate Court was passed on the 14th of September, 1955. D. John and Ma Myaing appealed against the judgment and decree of the High Court and the late Supreme Court by its judgment dated the 5th of June 1959, restored the decree of the Original Side of the High Court in so far as it concerned Maung Ba Kyi. The dismissal of

the suit against Ma Thein by the appellate Bench of the High Court, however, stood confirmed.

In the meantime, after obtaining the money decree from the Original Side of the late High Court, the respondents D. John and Ma Myaing attached a godown, being No. 28 of 10th Street, Rangoon, for sale in execution of the decree. The godown was purchased by D. John and Ma Myaing for a sum of K 16,300 by set-off against the decretal amount of Rs. 22,161-7 as. and they obtained possession of the godown on the 14th of August 1954.

After the date of the appellate decree of the High Court, the present appellants Maung Ba Kyi and Ma Thein made an application under section 144 of the Civil Procedure Code for the restitution to them of the godown which had been sold in execution of the decree of the Original Side of the late High Court. On the 29th of June 1956, the learned Judge on the Original Side passed a conditional order for the restoration of the same to the appellants. However, the restoration was delayed because of an objection filed on the 8th of November 1956, by Ko Kyaw Mya, the 3rd respondent in Civil Miscellaneous Appeal No. 45 of 1960 and his wife, Ma Kyin Hmwe, now deceased, that the godown should not be restored to Maung Ba Kyi and Ma Thein as they, the objectors, were in possession as tenants thereof. This objectors was, however, overruled and the godown was finally restored to Maung Ba Kyi and Ma Thein on the 10th of January 1959.

On the 7th of February 1959, the appellants Maung Ba Kyi and Ma Thein filed two applications for mesne profits, which are the subject-matter of the decision in Civil Miscellaneous cases Nos. 25 and 24 of 1959 of the late High Court. In the first application Maung Ba Kyi and Ma Thein claimed mesne profits from D. John and Ma Myaing for the period 14th of August 1954 till the 8th of

C.C. 1962

MAUNG BA KYI AND ONE v. D. JOHN AND TWO OTHERS.

November 1956; and in the 2nd application, Maung Ba Kyi and Ma Thein claimed mesne profits from D. John and Ma Myaing and Ko Kyaw Mya for the period from the 8th November 1956 till the 10th of January 1959.

These applications for mesne profits were contested by the present respondents on several grounds, *inter alia* :— (1) that the applications were not maintainable in law as the decree of the appellate Bench of the High Court which was relied upon for the purpose of restitution and mesne profits was reversed in so far as Maung Ba Kyi was concerned by the decree of the late Supreme Court; (2) that the claim for mesne profits at the rate of K 500 a month was excessive; and (3) that the applications were barred by the law of limitation. The learned Judge on the Original Side of the late High Court, however, dismissed the applications of Maung Ba Kyi and Ma Thein on the ground that Article 182 of the Limitation Act was applicable to them, and that as time began to run from the date of the appellate decree of the late High Court, namely, the 14th of September 1955, the applications were barred by limitation.

In the present appeals, we shall consider only the point of limitation leaving the question open as to whether D. John and Ma Myaing and/or Ko Kyaw Mya were liable to pay mesne profits in the circumstances of the present case and, if so, to whom and for what amounts?

Now, in coming to the conclusion that Article 182 of the Limitation Act is applicable to such an application as that filed by the appellants Maung Ba Kyi and Ma Thein in Civil Miscellaneous case No. 25 of 1959 and in Civil Miscellaneous case No. 24 of 1959, the learned Judge on the Original Side of the late High Court has relied mainly upon the decision in the case of *A.M.K.C.T. Muthukaruppan Chettiar and others* v. *Annamalai and others* (1).

(1) 11 Ran. 275.

There it was held that an application for restitution under section 144 of the Civil Procedure Code is an application for execution of a decree and for the purposes of limitation the article applicable is Article 182 of the Limitation Act. One of the decisions dissented from was *Balmakund Marwari* v. *Basanta Kumari Dasi* (1), where a Full Bench of the Patna High Court held, with one Judge dissenting, that the proper article of the Limitation Act for an application under section 144, Civil Procedure Code is Article 181. A later decision of the Patna High Court is *Pathak Bhaunath Singh* v. *Thakur Kedar Nath Singh* (2), where the majority of a Full Bench of five Judges with two learned Judges dissenting, held that Article 182 of the Limitation Act was applicable. One of the dissenting Judges, Kulwant Sahay, J. was, incidentally, one of the Judges who formed the majority in the previous Full Bench case (2).

However, in spite of the decision of the late High Court of Judicature in the case of *Muthukaruppan Chettiar* (1) another Bench of the same High Court held in *Ma Htwe and others* v. *U Toke* (3) that an application for restitution under section 144 of the Civil Procedure Code was not an application for execution of a decree so that an appeal from an order of restitution passed under section 144 must be stamped *ad valorem*, and thus, differently from an appeal against an order in an execution proceedings coming within the ambit of section 47 of the Civil Procedure Code.

In our opinion, the proper view of the matter has been taken by the Full Bench of the Allahabad High Court in *Parmeshwar Singh and others* v. *Sitaldin Dube and another* (4). In that case Sulaiman, C.J., gave several very

(1) 3 Pat. 371, F.B.
(2) 13 Pat. 411, F.B.
(3) (1938) R.L.R. 635.
(4) 57 All. 26 (F.B.)

C.C. 1962

MAUNG BA KYI AND ONE v. D. JOHN AND TWO OTHERS.

cogent reasons for coming to the conclusion that an application for restitution coming within the ambit of section 144 of the Civil Procedure Code, is not an application for execution of the decree of the appellate Court which reverse the original Court's decree and that, consequently, Article 181 of the Limitation Act is applicable to such an application. We need not cumber this judgment by repeating the reasons so cogently advanced by the learned Chief Justice in that case.

Now, Articles 181 and 182 of the Limitation Act, in so far as they are relevant for the present purpose, are in the following terms:—

> "181. For applications for which no period of limitation is provided elsewhere in this schedule or by section 48 of the Code of Civil Procedure, the period of limitation is three years from the date when the right to apply accrues.
>
> 182. For the execution of a decree or order of any Civil Court not provided for by Article 183 or by section 48 of the Code of Civil Procedure, the period of limitation is three years from the date of the decree or order, etc."

Apart from authority, it would appear to us that to say that an application for restitution of property which has been wrongly given to the possession of a decree-holder in pursuance of the decree of the original Court which is reversed on appeal, is an application for execution of the appellate Court's decree, is to strain the language of Article 182. Therefore, Article 181 is the proper article for an application for restitution. The same applies to an application for mesne profits under section 144 of the Civil Procedure Code.

The question which now arises is: are the present applications by Maung Ba Kyi and Ma Thein barred under Article 181?

The learned Advocates for the respondents have contended that the period of three years should be

computed from the date of the decree of the appellate Bench of the late High Court, namely, the 18th of September 1955 and that, therefore, the present applications which were filed on the 7th of February 1959, were obviously barred by limitation. In our opinion, however, the present applications are clearly within time. The right to apply under section 144 of the Civil Procedure Code for mesne profits arises from two factors:—(*a*) the property was in possession of the decree-holder in pursuance of the decree of the original Court and (*b*) such possession has been found to be unlawful as a result of the decree of the appellate Court which reverses that of the original Court.

These two factors will be present for so long as the property remain in the possession of the decree-holder whose decree has been reversed on appeal. It is a continuing wrong from which will accrue the right to apply for mesne profits. Accordingly, the present applications will be in time in respect of the accrual of mesne profits from a date three years prior to the 7th of February 1959, say, the 8th of February 1956.

For these reasons we would set aside the orders of the learned Judge on the Original Side of the late High Court, dated the 30th of August 1960, appealed against and direct that the applications of Maung Ba Kyi and Ma Thein in Civil Miscellaneous cases Nos. 25 and 24 of 1959 be decided on the merits in the light of the remarks made above. The respondents must bear the costs of this appeal, Advocate's fee being assessed at 5 (five) gold mohurs, in each case.

C.C.
1962
April 9.

CRIMINAL REVISION

Before U Mya Thein, J.

DAW NGWE HNYAR (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (DAW SAW TIN) (RESPONDENT). *

Criminal Procedure Code, s. 522—Restoration of property under—When ordered—Illegal order for.

Where upon conviction of the accused under s. 406, Penal Code for criminal breach of trust in respect of a sum of K 300 entrusted to him by Daw Saw Tin for redemption of a piece of land said to have been mortgaged by Daw Saw Tin to the applicant, Daw Saw Tin applied to the District Magistrate under s. 522, Criminal Procedure Code, praying for restoration of possession of the land alleged to have been mortgaged by her to the applicant and where the District Magistrate purporting to act under s. 522, Criminal Procedure Code ordered restoration of possession of the said land to Daw Saw Tin upon her paying K 300 to the applicant.

Held: That the provisions to s. 522 (1) of the Criminal Procedure Code could only be invoked at the instance of a person who has been dispossessed of immoveable property by an accused person who has been convicted of an offence attended by criminal force or show of force or by criminal intimidation and that the District Magistrate was trying unlawfully to exercise the powers of a civil Court and had therefore acted without jurisdiction.

Tin Maung for the applicant.

P. N. Ghosh for the respondent.

U MYA THEIN, J.—In Criminal Regular Trial No. 156 of 1960 of the Court of the Headquarters Magistrate, Prome, one Daw Saw Tin prosecuted one Ko Thein Maung under sections 403, 406 and 420 of the Penal Code for criminal breach of trust in respect of a sum of K 300 which was handed over to him for the redemption of a piece of land which she had mortgaged to one Daw Ngwe Hnyar.

* Criminal Revision No. 272 B of 1961. Review of the order of the District Magistrate, Prome, dated the 10th October 1961 in Criminal Revision No. 366 of 1960.

Ko Thein Maung was convicted under section 406 of the Penal Code and was bound down to be of good behaviour for six months with two sureties worth K 500 under section 562 (1) of the Criminal Procedure Code.

In Criminal Revision No. 366 of 1960 Daw Saw Tin the complainant, in the abovementioned case filed an application under section 522 of the Criminal Procedure Code in the Court of the District Magistrate, Prome, praying for restoration and possession of the land in respect of which she has handed over K 300 to Ko Thein Maung, the accused, in Criminal Regular Trial No. 156 of 1960 making Daw Ngwe Hnyar, the present applicant, the respondent.

The learned District Magistrate, Prome who purported to act under section 522 of the Criminal Procedure Code, ordered that if Daw Saw Tin gives K 300 to Daw Ngwe Hnyar, the plot of land mortgaged by Daw Saw Tin to Daw Ngwe Hnyar would be restored to her. Hence this application against the order of the learned District Magistrate, Prome.

The learned Advocate who appears for the applicant submitted that the land in question was not the subject matter of Criminal Regular Trial No. 156 of 1960 of the Court of the Headquarters Magistrate, Prome, and contended the learned District Magistrate had no jurisdiction to entertain the respondent Daw Saw Tin's application under section 522 (1) of the Criminal Procedure Code and as there was no dispossession of any immoveable property. Now section 522 (1) of the Criminal Procedure Code lays down that " whenever a person is convicted of an offence attended by criminal force or show of force or by criminal intimidation and it appears to the Court that by such force or show of force or criminal intimidation any person has been dispossessed of any immoveable property, the Court may, if it thinks fit, when convicting

C.C. 1962

DAW NGWE HNYAR v. THE UNION OF BURMA (DAW SAW TIN)

such person or at any time within one month from the date of the conviction, order the person dispossessed to be restored to the possession of the same." An application under section 522 (1) of the Criminal Procedure Code will only be maintainable at the instance of a person who has been dispossessed of immoveable property by an accused person who has been convicted of an offence attended by criminal force or show of force or by criminal intimidation. Daw Ngwe Hnyar, the present applicant, was not a party in Criminal Regular Trial No. 156 of 1960 of the Court of the Headquarters Magistrate, Prome, wherein Ko Thein Maung was convicted under section 406 of the Penal Code for criminal breach of trust in respect of K 300 belonging to Daw Saw Tin.

In my view there is merit in the submission of the learned Advocate for the applicant, that the learned District Magistrate, Prome, has no jurisdiction to entertain an aplication under section 522 (1) of the Criminal Procedure Code as the land involved in the present application is not the subject matter in Criminal Regular Trial No. 156 of 1960 and the question of dispossession never arose in that case.

The learned Advocate for the respondent, however, submitted that " the mere fact that a party quotes a wrong section of the Civil Procedure Code and the Court purports to pass an order under the wrong section cannot, on that ground alone, hold that the Court has acted without jurisdiction " and referred me to the case of *C. K. Chin* v. *Hajee E. M. Seedat* (1). I have no quarrel with the principle laid down in the above case but the ruling cited has no bearing to the present matter.

The learned Advocate for the respondent submitted that though the application in Criminal Revision No. 366 of 1960 of the Court of the District Magistrate, Prome,

(1) (1956) B.L.R. P. 431. (H.C.)

was made to that officer in his capacity as a District Magistrate, the District Magistrate being also a revenue authority has jurisdiction to return the land involved to the respondent under Lower Burma Town and Village Lands Act. I regret that I cannot accept the learned Advocate's contention for the application before the District Magistrate, Prome, was made under section 522 (1) of the Chiminal Procedure Code and the learned District Magistrate was dealing with the matter in his capacity as a District Magistrate and not as a Revenue Officer as the proceeding in Criminal Revision No. 366 of 1960 shows. I consider that the learned District Magistrate, Prome, was in effect allowing the respondent to redeem the mortgage of the land from the applicant. The learned District Magistrate was in fact trying to unlawfully exercise the powers of a civil Court without jurisdiction though he was acting as a District Magistrate in dealing with an application under the Criminal Procedure Code. The learned District Magistrate has acted without jurisdiction and passed an order of a civil nature in dealing with an application under the Criminal Procedure Code though acting in his capacity as a District Magistrate. The application is allowed and the order of the learned District Magistrate, Prome, ordering the return of the land in question to Daw Saw Tin on payment of K 300 in Criminal Revision No. 366 of 1960 is set aside.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1962

April 28.

KHATIZA BI (*a*) MA TIN YI (APPELLANT)

v.

BURMA BISCUIT FACTORY (RESPONDENT). *

Breach of obligation of tenancy—When alteration does not amount to.

Where the tenant had replaced the ' wagat ' roof of the house with corrugated iron roof because the Municipality had insisted upon this alteration it cannot be said that the tenant was guilty of breach of the obligation of tenancy.

P. K. Bose for the appellant.

S. L. Verma for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—These three appeals arise out of three connected suits, namely, Civil Regular Nos. 15, 16 and 17 of the Subdivisional Court of Mandalay. The three plaintiffs in these suits were the children of Mr. Razak who holds a general power of attorney granted by them and who was conducting these cases on their behalf. They jointly owned a building situated in the business quarter of Mandalay town and known as Holding No. 1 (*c*), Block No. 591, Chan-e-thazan Quarter, Mandalay. This building has three compartments which have been utilized by their occupants as shops premises. Shop No. 1 belongs to Amina Bi (*a*) Ma Tin U, the plaintiff in Civil Suit No. 15 of 1958 and the person whom she was suing for ejectment was her alleged tenant Ah San. Shop No. 2 belongs to Khatiza Bi (*a*) Ma Tin Yi, the plaintiff in Civil Suit No. 16 of 1958 and the defendant whom she was suing for ejectment was the Mandalay Branch of the Burma Biscuit Factory, which was represented for the purpose of the suit by its owner

* Civil Second Appeal Nos. 9, 10 and 11 of 1960 (Mandalay) against the decree of the District Court, Mandalay, in Civil Appeal No. 45 of 1959.

U Hla. Shop No. 3 belongs to Mahmood (*a*) Maung Tin Myint, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 17 of 1958 and the defendant who was being sued for ejectment was also the same Burma Biscuit Factory (Mandalay Branch), represented for the purpose of the suit by its owner U Hla. The plaintiffs in all the three suits alleged that the several defendants had committed breaches of the obligation of their tenancy, firstly, by converting the original one storeyed building jointly owned by them into a double storeyed building and, secondly, by constructing latrines of the modern type in place of the old ones. Ah San, the defendant in Civil Regular Suit, No. 15 of 1958, not only denied specifically that he had constructed the upper storeyed of the building but stated that the building was already a double storeyed one when he rented it. He, however, admitted replacing the old *wagat* roof with corrugated iron sheets, as required by the Municipal authorities. The Burma Biscuit Factory, which is the defendant in the two other suits, did not admit having converted the building into a two storeyed one. What it stated was as follows:

> "The defendant denied that the extension in respect of the premises are made together with the erection thereon. In relation to the position now alleged by the plaintiff, in reality those were made if at all with the consent of the original owner of the property and consequently there is no breach of the stipulation in this connection."

The learned trial Judge after examining the witnesses cited by the parties to the suit came to the conclusion that the defendant Ah San in Civil Regular Suit No. 15 of 1958 and the defendant, the Burma Biscuit Factory, in Civil Regular Suits Nos. 16 and 17 of 1958 had converted the original one storeyed building into a double storeyed one and decreed the plaintiffs' suits for ejectment for the defendants. These defendants appealed and the learned

C.C. 1962

KHATIZA BI (2)
v.
MA TIN YI
v.
BURMA BISCUIT FACTORY.

Judge of the District Court, holding that the plaintiffs had not succeeded in proving that the defendants were responsible for the conversion of the building into a two storeyed one, set aside the decrees for ejectment. Hence, the present appeals.

For the plaintiffs, two witnesses were cited. They were Mr. Razak (PW 1), the father of all the plaintiffs, and Mahmood (*a*) Maung Tin Myint, the plaintiff in Civil Suit No. 17 of 1958. It is clear that Mr. Razak was not in a position to say when and how the building was converted to a double storeyed one. As for Mahmood (*a*) Maung Tin Myint, he tried to say that the constructions were made by the defendants without his permission. However, Mahmood (*a*) Maung Tin Myint was not the person who had let the premises to the defendants and he was, therefore, not in a position to know whether the building was already a two storeyed one when Ah San and the Burma Biscuit Factory occupied it. The facts, as they appear from the evidence adduced, are these:

The suit building originally belonged to the ancestors of the three plaintiffs. The defendants never knew who were the owners. It was originally in the occupation of one Chein Chin, a Chinaman. U Kyin Sein, who figures as a defence witness in Civil Suit No. 16 of 1958, became partner of Chein Chin, who later vacated the premises leaving U Kyin Sein in occupation. U Kyin Sein then applied to the Controller of Rent under section 12 of the Urban Rent Control Act for a permit to occupy the building. Later, U Kyin Sein made over possession of the building to U Hla, proprietor of the Burma Biscuit Factory, for a consideration of K 55,000 with the knowledge and consent of U Aung Khin, brother-in-law of Mr. Razak and uncles of the three plaintiffs. At that time U Aung Khin represented the owners of the plaintiffs' building. Out of the sum of K 55,000 received

C.C. 1962

KHATIZA BI (a) MA TIN YI v. BURMA BISCUIT FACTORY.

by him, U Khin Sein paid to U Aung Khin the arrears of rent due by him. Ah San, who was already in occupation of one of the three rooms in the building, became a sub-tenant of U Hla, to whom he paid rents for the room which he occupied. Later, separate rent receipts were issued in respect of the room occupied by Ah San and in respect of the two other rooms occupied by the Burma Biscuit Factory.

Ah San, who gave evidence, was specific in that the building was already a two storeyed one when he occupied the same. U Kyin Sein said that there was alreay a loft in the building when he occupied it. He was not cross-examined with a view to show that the present roof is higher than the original one which was there at the time when U Kyin Sein came. U Hla Maung, agent of U Hla, in giving evidence said that there was already a loft existing at the time the Burma Biscuit Factory occupied the building and that all the work carried out subsequently was renovation of some of the materials and the replacement of the *wagat* roof with a corrugated iron roof, because the Municipality had insisted on the alteration as the building was in what was called a pucca area.

In these circumstances, I am not prepared to say that the Judge of the District Court was wrong in the conclusion arrived at by him, namely, that the plaintiffs had not proved that the several defendants in the three suits were responsible for erecting the loft and for raising the roof of the building to a greater height so as to convert the building from its original one storey to a two storeyed building.

I have been asked to compare the photographs exhibited in the case to see that the roof had been raised in such a way as to convert the building to a two storeyed one. However, there is no evidence to show when and by whom the original photograph was taken. So in view

C.C. 1962 — KHATIZA BI (a) MA TIN YI v. BURMA BISCUIT FACTORY.

of the history told of the manner in which the building had been successively occupied by several persons, it cannot be said that the alteration to the extent of raising the roof in order to convert the building into a two storeyed one had been done by the defendants. The defendants admit that they had been responsible for replacing the *wagat* roof with a corrugated iron roof because the Municipality had insisted upon this alteration. For having done this, it cannot be said that they were guilty of breach of the obligation of tenancy.

Regarding the replacement of the old latrines by the new modern ones at the expense of the defendants, the learned Advocate for the plaintiff-appellants say that he will not contend that this amounted to a breach of the obligation of tenancy.

For these reasons, I consider that the judgments and decrees of the learned District Judge of Mandalay in Civil Appeals Nos. 42, 45 and 46 of 1959, arising out of Civil Suits Nos. 15, 16 and 17 of 1958, must be confirmed and the present appeals dismissed with costs. Advocate's fees in each appeal being assessed at five gold mohurs.

C.C.
1962
APRIL 26.

CRIMINAL REVISION

Before U Mya Thein, J.

KO CHAN PEIN (APPLICANT)

v.

KO IN SOOT (RESPONDENT).*

Penal Code, s. 425—Mischief—Essence of.

Where upon the allegation only in the respondent's evidence in Court that he had been made to pay a fine by the Henzada Municipal authorities without enquiry on the accusation of the applicant the trial Court charged the applicant under s. 427 of the Penal Code for the alleged commission of mischief causing loss or damage to the extent of K 500 a day to the respondent.

Held: That it is the essence of mischief that the perpetrator must cause the destruction of property or such damage or change in it as to diminish its value of property.

Ba Ohn for the applicant.

No one for the respondent.

U MYA THEIN, J.—This is an application by one Chan Pein against the order of the learned Sessions Judge, Henzada, dismissing his application to quash the charge framed against him under section 427 of the Penal Code in Criminal Regular Trial No. 98 of 1961 of the Court of the 3rd Additional Magistrate, Henzada.

Notice has been issued to the respondent, but no appearance has been put in on his behalf before this Court.

In dismissing the applicant's application the learned Sessions Judge, Henzada, relied on the ruling laid down in *Saw Tha Oo* v. *Ma Aye Thi* (1).

I am well aware of the principle laid down in the case relied on by the learned Sessions Judge, Henzada, which

* Criminal Revision No. 11 (B) of 1962.

(1) (1957) B.L.R. 179 (H.C.).

C.C. 1962

KO CHAN PEIN v. KO IN SOOT.

followed the principle in *Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee* v. *The King* (1) and *U Wa Gyi* v. *The Union of Burma* (2) where it is held that—

> "In applications to quash pending criminal proceedings, the High Court will only interfere in exceptional cases such as where a person is being harassed by an illegal prosecution; or where there is some manifest and patent injustice apparent on the face of the proceedings and calling for prompt redress; where the evidence on record for the prosecution clearly does not justify a charge of any offence; or where the trial is on the face of it an abuse of the process of the Court."

U Nyi Lay v. *The Union of Burma* (3) the late Supreme Court of the Union of Burma has held that—

> "It would not be proper for the High Court to interfere in exercise of its inherent powers under section 561-A of the Criminal Procedure Code by quashing the proceedings at the stage of framing a charge, except—
>
> (i) where the prosecution allegations, even if accepted as true, do not establish any offence against the accused, or
>
> (ii) where there is no evidence at all against the accused to support the allegations which, if established, would constitute the offence."

Now, each case will have to be decided on its own merits and it will be necessary to consider what allegations have been made and what evidence there is against the applicant in the present case. The allegation in the written complaint of the respondent is that the applicant circulated false rumours in Henzada Town that the pork (sold by the respondent) was of inferior quality and injurious to health and unfit for consumption and that by the aforesaid "mischievous and false rumours and statements" the respondent was defamed and his reputation injured.

(1) (1941) R.L.R. 599. (2) (1948) B.L.R. 652 (H.C.)
(3) (1959) B.L.R. 60 (S.C.)

C.C. 1962

KO CHAN PEIN v. KO IN SOOT.

When examined in Court the respondent filed a copy of the newspaper report in "Yaung Chi Daily" to the effect that on information received by one U Aye Maung, a member of the Henzada Town Council that 16 viss of pork sold by the respondent to one Ko Tin Maung were seized as water had been injected into them, and that the respondent was warned that if the offence were repeated the licence issued to him will be cancelled.

No allegation has been made that the applicant was in any way connected with the report appearing in the "Yaung Chi Daily" newspaper. There is also not an iota of evidence that the applicant had any connection with the newspaper report.

The only allegation in the respondent's evidence in Court is that he had been made to pay a fine by the Henzada Municipal authorities without any enquiry on the accusation of the applicant.

The applicant has been charged under section 427 of the Penal Code for the alleged commission of mischief causing loss or damage to the amount of K 500 a day to the complainant.

Now, 'mischief' has been defined in section 425 of the Penal Code as follows :

> "Whoever, with intent to cause, or knowing that he is likely to cause, wrongful loss or damage to the public or to any person, causes the destruction of any property, or any such change in any property or in the situation thereof as destroys or diminishes its value or utility, or affects it injuriously, commits 'mischief'."

It is the essence of the offence of mischief that the perpetrator must cause the destruction of property or such damage or change in it as to diminish its value of property. There is no allegation in the present case that any property of the respondent has been affected to sustain a charge under section 427 of the Penal Code.

C.C. 1962

KO CHAN PEIN v. KO IN SOOT.

The further question, whether the applicant has committed any other offence will have to be considered. It is alleged in the respondent's evidence that he has been fined by the Henzada Municipal authorities without any enquiry on the accusation of the applicant. There is no evidence except the respondent's allegation that the applicant had made a report at all to the Municipal authorities and even if such a report were made there is no evidence that it is a false one.

The learned Advocate for the applicant referred me to the case of *Maung Ba Yone* v. *Ma Hla Kin* (1) where Dunkley, J. has held that—

> "It is unjust to compel a person to stand his trial when the complainant in her complaint and statement on oath, has made no allegations of fact which, would, if proved constitute a criminal offence."

In the present matter there is no evidence to warrant the framing of a charge against the applicant. The application is allowed and the charge under section 427 of the Penal Code framed against the applicant by the 3rd Additional Magistrate, Henzada, in Criminal Regular Trial No. 98 of 1961 of his Court is quashed.

(1) A.I.R. (1233) Ran., p. 297.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C. J. and U San Maung, J.

U TIN SHWE (APPELLANT)

v.

U PWA GYI (RESPONDENT). *

C.C. 1962

April. 20.

Government Servants' Debts Relief Act, 1957. *s.* 2 (*d*)—"*Debt*", *s.*4—*scaling down of debt—Application for—Restriction on. s.* 25—*Stay of suit or decree—Duty of Court to—When only incumbent.—Ss.* 4 *and* 25—*Inapplicability of.*

Under Cluase (*d*) of s. 2 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, a "debt" has been defined as a loan bearing interest and taken by the debtor with or without security. It also includes a decree arising out of such a debt.

Under s. 4 of the Act, a debtor may make an application to the authority concerned, namely, the Debt Relief Board, for the scaling down of his debt provided that the debt does not exceed the aggregate of his two years' pay and allowances. Under s. 25 of the Act when such an application has been filed it is incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of the suit for the recovery of such a debt or if a decree has already been passed, to stay the execution of the decree arising out of such a suit.

Held: That it is only incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of suits or execution of decrees if the debt concerned is of the description defined in Clause (*d*) of s. 2 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957.

Where the respondent obtained a decree against the appellant on a promissory note for a loan bearing no interest whatsoever.

Held: That the provisions of s. 4 and s. 25 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, cannot possibly apply as the debt in respect of which the respondent obtained a decree against the appellant not being a debt as defined in s. 2 (*d*) of the Act and that the execution of the decree should not be stayed in the manner provided in s. 25 of the Act.

Daw Po v. *U Ba Din* (1959), B.L.R. (H.C.) 58, approved.

Kyaw Htoon for the appellant.

Tun Lwin (3) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal under section 20 of the Union Judiciary Act against the judgment and

* Special Civil Appeal No. 1 of 1961 against the decree of the Late High Court (Appellate Side), Rangoon, dated the 28th November 1960 in Civil Misc. Appeal No. 42 of 1959.

C.C. 1962

U TIN SHWE v. U PWA GYI.

decree of the learned single Judge of the late High Court, dated the 28th November 1960, in Civil Miscellaneous Appeal No. 42 of 1959. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 405 of 1955 of the City Civil Court of Rangoon, the plaintiff U Pwa Gyi, who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant U Tin Shwe and U Ba Maung for the recovery of K 2,000 alleged to be due on a promissory note in suit which purported to be in respect of a temporary loan for this amount, bearing no interest. The defendants by their written statement, while admitting the execution of the promissory note contended, *inter alia*, that the loan which they had taken from U Pwa Gyi was to bear interest at the rate of five per cent per mensem and that it was at U Pwa Gyi's request that the suit promissory note, without mention of any rate of interest, had to be executed by them. Accordingly, one of the issues raised was whether the promissory note in suit was executed under circumstances alleged by the defendants. However, when the case was finally fixed for hearing after several adjournments had been given to them, the defendants were absent and their Pleader withdrew from the case on the ground that he had no further instructions from his clients. Accordingly, the suit was decreed *ex parte* against them. The attempts made by the defendants to have the *ex parte* decree set aside having failed, the decree-holder U Pwa Gyi filed an application for the execution of the decree against them. The appellant U Tin Shwe and U Ba Maung then raised several objections, *inter alia*, that the application for execution was not competent by reason of the fact that the decree-holder had not furnished to the Deputy Commissioner concerned, the particulars as required under section 4 of the Government Servants' Debts Relief Act (Act No. 59

of 1957). The objection was overruled by the learned 3rd Judge of the City Civil Court on the ground that it was for the judgment-debtors to have furnished the necessary particulars in an application made to the authority concerned under section 4 of the Government Servants' Debts Relief Act. The learned 3rd Judge then ordered that the execution should proceed. The appellants then appealed to the High Court and the learned Judge on the Appellate Side held that the suit being one for the recovery of a debt due on a promissory note bearing no interest, the appellants were not entitled to make an application under section 4 of the Act. In the result the appeal was dismissed with costs.

In the present appeal under section 20 of the Union Judiciary Act, the only point which has been urged by the learned Advocate for the appellant, is that the learned Judge on the Appellate Side of the High Court was wrong in the conclusion arrived at by him that the debt owing by the appellant to the respondent was not a "debt" as defined in section 2 of the Government Servants' Debt Relief Act of 1957 and that in view of the fact that an application had already been filed by the appellant under section 4 of the Act before the Debt Relief Board, the learned 3rd Judge of the City Civil Court was bound to stay execution proceedings against the appellant as provided for in section 25 of the Act. It is a matter for consideration whether this contention should be allowed to prevail.

Now, under Clause (*d*) of section 2 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, a "debt" has been defined as a loan bearing interest and taken by the debtor with or without security. It also includes a decree arising out of such a debt.

Under section 4 of the Act, a debtor may make an application to the authority concerned, namely, the Debt

C.C. 1962

U TIN SHWE v. U PWA GYI.

Relief Board, for the scaling down of his debt provided that the debt does not exceed the aggregate of his two years' pay and allowances. Under section 25 of the Act when such an application has been filed it is incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of the suit for the recovery of such a debt or if a decree has already been passed, to stay the execution of the decree arising out of such a suit.

It is, therefore, clear that it is only incumbent upon the civil Court concerned to stay the trial of suits or execution of decrees if the debt concerned is of the description defined in Clause (*d*) of section 2 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957.

In the case now under consideration, in view of the fact that an *ex parte* decree has been obtained by the respondent against the appellant on the footing that the debt as evidenced by the promissory note in suit was in respect of a loan bearing no interest whatsoever, the provisions of section 4 and section 25 of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, cannot possibly apply. In this connection, it is only necessary to refer to a decision of the High Court in *Daw Po* v. *U Ba Din* (1). There Daw Po obtained a decree against U Ba Din, a Retired Health Inspector of Mandalay Municipality for a sum of K 763 and costs in the Township Court of Mandalay. When she sought to execute this decree, an objection was raised by U Ba Din on the ground that he was a Government servant as defined in section 2 of the Government Servants' Debts Relief Act of 1957 and that he had made an application under section 4 of the Act to the Debt Relief Board for the scaling down of his debt. This objection was accepted by the learned Township Judge who ordered the closure of the execution proceedings. On appeal by Daw Po to the District Court of

(1) (1959) B.L.R. 58 (H.C.)

Mandalay, the learned Judge of the District Court varied the order of the Township Judge by directing that the execution case be stayed pending the rejection of U Ba Din's application by the Debt Relief Board. On revision by the High Court, U Thaung Sein, J., held that U Ba Din not being a Government servant as defined in section 2 (*a*) of the Government Servants' Debts Relief Act, 1957, the District Court of Mandalay was wrong in staying execution of the decree pending the decision of the Debt Relief Board and that the execution of the decree obtained by Daw Po should proceed.

By a parity of reasoning the debt in respect of which the respondent U Pwa Gyi obtained a decree against the appellant not being a debt as defined in section 2 (*d*) of the Act the execution of the decree should not be stayed in the manner provided in section 25 of the Act.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီးဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂
ဧပြီလ ၄ ရက်။

ချောင်ချင်ယို (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

လူဝန်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

တရားမဝင်၊ အာဏာမဲ့ဖြစ်သောအမိန့်။ ယင်းအမိန့်ကိုအထောက်အထားပြု၍ အရေးမယူနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးရန် အာဏာမရှိဘဲ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီး ချမှတ်သော တရားသူကြီး၏ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ချက်မှာ တရားမဝင် အာဏာမဲ့ဖြစ်။

ယင်းသို့တရားမဝင်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်ကိုအထောက်အထားပြု၍ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလောပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ (၁) အရ၊ အရေးမယူနိုင်ဟေ့။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်(နှ)၊စီ၊ဆင်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူ ချောင်ချင်ယို အား လွှယ်လင်မြို့၊ မြို့ဝန်ထောက်ကြီး၊ နယ်ပိုင်ဆုဇဝင်တရားသူကြီး (၁) ရုံးတော်ကား၊ ဆုဇဝင်ကြီးမှ အမှတ် ၉/၅၇ တွင်၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလော ပြဋ္ဌာန်း ချက်များ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (၁) အရ၊ စစ်ဆေး၍၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်လိုက်သည်။ ထိုစီရင်ချက်ကို အကြောင်းပြု၍၊ လွှယ်လင်ခရိုင် ဆုဇပတ်တရားသူကြီးက အထက်ဖော်ပြပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၁) အရ၊ ပြည်နှင်ဒဏ် ပေးလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် ချောင်ချင်ယို့က ဤရုံး တော်သို့ လျှောက်ထားလေသည်။

နယ်ပိုင် ဆုဇဝင်တရားသူကြီးသည် အမှုကို အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးရန် အာဏာ မရှိဘဲ စစ်ဆေးသဖြင့် တရားသူကြီး၏ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်မှာ၊ တရားမဝင် အာဏာ မဲ့ဖြစ်နိုင်ခေ့။ ဤအချက်ကို ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးက ဝန်ခံ၏။

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမှုအမှတ် ၁၅၇။

ယင်းသို့ တရားမဝင်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်ကို အထောက်အထားပြု၍ လူဝင်မှုကြိုးကြပ်ရေး (လတ်တလော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၁) အရ၊ ယခုလျှောက်ထားသူအပေါ်၌ အရေးမယူနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်သူ အပေါ်၌ ချမှတ်သော ပြည်နှင်ဒဏ်အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ယပ်ဖျက် လိုက်သည်။

၁၉၆၂

ချောင်ချင်ယွီ နှင့် လူဝင်မှုကြိုးကြပ် ရေးဝန်ပါ ၂။

၁၉၆၂

ပြေလ ၁၁ ရက်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ငံဦး တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏ ပါ ၂ (စောဒကများ)

နှင့်

အသျှင် ဦးကေလာသ ပါ ၂ (စုဒိတကများ)

ပစ္စည်း၊ ကိုမူလလာဘ်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ စီရင်ချက်ပြောင်းပြယ်မှုကြောင့်ပြန်ပေးခြင်းသည် ဥပဒေနှင့်ညီ၊ မညီ၊ တရားမျှတမှုနှင့်ညီ၊ မညီကိုကြည့်သည်။

တရားမကျင့်ထုံးကိုဓဉပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ အာဏာဒါရိမှုပြုလုပ်သည့်ရုံးတွင်ရှိခြင်း၊ အမိန့် ၂၁။ နည်း ဥပဒေ ၉၈ အရဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဝိနည်းတော်နှင့်မလျော်သော အပြစ်ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနတခုခု၏ စီရင်ချက်အရ၊ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်လက်မှ ပစ္စည်းတစုံတရာကို သိမ်းယူပြီးလျှင် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အားပေးအပ်ခဲ့ပြီးနောက် အဆိုပါ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ ထိုပယ်ဖျက်ပြီးသည့် စီရင်ချက်အရ ပေးအပ်ခဲ့သည့်ပစ္စည်းကို မူလလက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်မှာ တရားဥပဒေနှင့်ညီ၊ မညီ၊ တရားမျှတမှုနှင့်ညီ၊ မညီ ကိုက်ညီသည့်ကိစ္စပင်ဖြစ်သည်။

ဇာရိမူပြုလုပ်ရသည့် တရားရုံးသည် တရားမကျင့်ထုံးကိုဓဉပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် တာဝန်နှင့် အာဏာရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်၊ ဤသို့ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြားနည်းလမ်းမရှိသဖြင့်၊ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ဥပဒေ ၉၈ အရ၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော အပြစ်ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင်ချေ။ ဤနည်းအရ ဆောင်ရွက်မှုသာလျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ချက်သည် အထမြောက်အောင်မြင်ရန်သာ ရှိတော့သည်။

စောဒကများအတွက်။ ။ဦးဘတင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကဒုမှတ် (၁)အတွက်။ ။ဦးဘသန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအမှတ် (၂)အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုမူခင်းသည်၊ အင်းစိန်မြို့နယ် ကမ္ဘာဧ သိရိမင်္ဂလာ ကုန်းမြေအနီးရှိ ဇွဲဇုံကျောင်းတိုက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏနှင့်

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအဇ္ဈတ္ထမူလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၃၆။

၁၉၆၂

ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏပါ ၂ နှင့် အသျှင်ဦးကေလာသ ပါ ၂။

ဆရာတော် ဦးကေလာသတို့ အငြင်းပွါးခဲ့သည့် အမှုမှ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏက အဆိုပါကျောင်းတိုက်သည်၊ မိမိ၏ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဖြစ်၍ ဦးကေလာသနှင့် အပေါင်းပါတို့အား ထိုကျောင်းတိုက်မှ နှင်ထုတ်ပေးစေလိုကြောင်း ဖြင့် အင်းစိန်မြို့နယ် ယာယီ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုဝိနိစ္ဆယဌာနက အချုပ်ဖြစ် ကျောင်းတိုက်သည် ဦးအာစိဏ္ဏ၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဦးကေလာသနှင့် အပေါင်းပါတို့အား၊ ထိုကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနကလည်း အတည်ပြုခဲ့သည်။ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ အရ၊ ဇာရီပြုလုပ်၍ နှင်ထုတ်ပေးရန် အင်းစိန်မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက မေတ္တာရပ်ခံသည့်အတိုင်း ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဆွမ်းစားကျောင်းနှင့် သိမ်ကျောင်းမှ ဦးကေလာသနှင့် အပေါင်းပါ ရဟန်းတော်များအား နှင်ထုတ်ပြီးလျှင် ဦးအာစိဏ္ဏသို့ လက်ဆောက် ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။ အဆိုပါ ဝိနိစ္ဆယဌာနများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမသေး လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၄ တွင် ဦးကေလာသက အမှုခေါ် စာချွန်တော် ထုတ်ဆင့်ပေးရန်မေတ္တာရပ်ခံခဲ့လေသည်။ ၎င်းတောင်က ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် အမိန့်တရပ် ထုတ်ဆင့်လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုတားဝရမ်း မထွေက်မီ ဆွမ်းစားကျောင်းနှင့် သိမ်ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ပြီး ဖြစ်နေကြောင်း၊ တရားမ တရားသူကြီးရုံး အမှတ်စဉ် မှတ်တမ်းတွင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ပေါ်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရုံးတော်က ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ် ယာယီ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။

ဤကဲ့သို့မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့်နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ၊ ဦးကေလာသက ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အထက်ပေါ်ပြပါ၊ ဇာရီမှုတွင် တရားမကျင့်ထုံးကိုဓဉ္ဇပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ မိမိ၏လက်မှသိမ်းယူ၍မိမိအားဖယ်ရှားစေခဲ့သည့် ဆွမ်းစားကျောင်းနှင့် သိမ်ကျောင်းကို မိမိအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် မေတ္တာရပ်ခံလွှာတင်သွင်းခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်မြို့နယ် ယာယီ ဝိနိစ္ဆယဌာနကလည်း ယခင်က ဇာရီပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားသည့် အမိန့်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းကြောင်းဖြင့် မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဦးအာစိဏ္ဏတို့ထံသို့အကြောင်းကြားပြီးနောက်၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်တို့ကို ကြားနာပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန်ဝါရီလ

၁၉၆၂

ဆရာတော်
ဦးအာဝိဇ္ဇာပါ ၂
နှင့်
အသျှင်ဦးကေး
လာသ၊ပါ ၂။

၁၁ ရက်နေ့တွင် အဆိုပါ ဆွမ်းစားကျောင်းနှင့် သိမ်ကျောင်းကို ဦးကေလသာအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ တရားမကျင့်ထုံးကိုဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ဦးအာစိဏ္ဏက မကျေနပ်သဖြင့် အင်းစိန်ခရိုင် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးထံတွင် အယူခံဝင်ရောက်လေသည်။ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးက နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ဖွေ့နေများကို ကြားနာပြီးနောက်၊ ဦးအာစိဏ္ဏ၏ အယူခံကို ၁၉၆၀ ခု၊ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပယ်လိုက်လေသည်။ အယူခံ စီရင်ချက်နှင့်တကွ အမှတ္တများကို မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြန်ရောက်သည့် ၁၉၆၀ ခု၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့မှစ၍ တရားသူကြီးကအဆိုပါကျောင်းများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အမိန့်ပရမ်းထုတ်ပြီးလျှင် အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးစားခဲ့လေသည်။ ဦးအာစိဏ္ဏတို့က ပေးအပ်ရန် ငြင်းဆိုနေသဖြင့်၊ အင်းစိန်ခရိုင် ရဲဌာန၏ အကူအညီကို အကြိမ်ကြိမ်တောင်းသော်လည်း မရသောကြောင့်၊ တနှစ်နှင့် လေးလကြာသည့် ၁၉၆၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အခြား နည်းလမ်း မမျိတော့သောကြောင့် တရားမကျင့်ထုံးကိုမ ဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၉၀ အရ အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။ ဤအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးတော်သို့ အမှုခေါ် စာချွန်တော် ထုတ်ဆင့်ရန် ဦးအာစိဏ္ဏနှင့် ဦးသာဂရတို့က လာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

စောဒကပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည့် ဦးအာစိဏ္ဏနှင့် ဦးသာဂရတို့က ကိုးကားသော အကြောင်းပြချက်များမှာ—

(၁) အင်းစိန်မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးတွင် တရားမကျင့်ထုံးကိုမ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ အရေးယူနိုင်သော အာဏာမရှိခြင်း။

(၂) တရားမကျင့်ထုံးကိုဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၉၀ အရ၊အရေးယူခြင်းသည် ပိုနည်းတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း။

•

မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတွင် တရားမကျင့်ထုံးကိုမ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ အရေးယူနိုင်သော စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ မရှိဟု ဆိုခြင်းမှာ အခြေအမြစ်မရှိသော ဆင်ခြေမျိုးသာဖြစ်သည်။ ဤသို့သော စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိ မရှိဟူသော အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးတော်က ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီး အယူခံမှု အမှတ် ၄ တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဦးအာစိဏ္ဏတို့က ဤသို့ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မကျေနပ်ခဲ့ပါလျှင် ဆက်လက်၍ အရေးယူရန် ရှိပါလျက် အရေးမယူဘဲနေခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်သည် အထက်တရားရုံးများက ပြောင်းလဲ ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဦးအာစိဏ္ဏတို့ အပေါ်တွင် တည်လျက်ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနတခုခု၏ စီရင်ချက်

၁၉၆၂

ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏပါ ၂ နှင့် အသျှင်ဦးကေလာသပါ ၂။

အရ စုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်လက်မှ ပစ္စည်းတစုံတရာကို သိမ်းယူပြီးလျှင် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးအပ်ခဲ့ပြီးနောက် အဆိုပါ ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ ထိုသို့ ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်သည့် စီရင်ချက်အရ ပေးအပ်ခဲ့သည့် ပစ္စည်းကို မူလလက်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်မှာ တရားဥပဒေနှင့်ငင်း၊ တရားမျှတမှုနှင့်ငင်း ကိုက်ညီသည့်ကိစ္စပင်ဖြစ်သည်။ ဇာရီမူ ပြုလုပ်ရသည့် တရားရုံးသည် တရားမကျင့်ထုံးကိုမဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် တာဝန်နှင့် အာဏာရှိသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ဤပုဒ်မ ၁၄၄ အရ၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြားနည်းလမ်းမရှိသဖြင့် အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၉၀ အရ၊ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော အပြစ်ဒဏ်ဟု မယူဆနိုင်ခေ့။ ဤနည်းအရ ဆောင်ရွက်မှသာလျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆောင်ရွက်ချက်သည် အထမြောက် အောင်မြင်ပန်ရှိတော့သည်။ ဆရာတော် ဦးအာစိဏ္ဏနှင့် အပေါင်းပါတို့သည်၊ အင်းစိန်မြို့နယ် တရားမတရားသူကြီးရုံးက တာဝန်အတိုင်း ညွှန်ကြားသည်ကို မခုခံဘဲ အသာတကြည်ဖယ်ပေးလျှင်၊ အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၉၀ အရ၊ ဆောင်ရွက်ရန်လိုမည်မဟုတ်ပေ။

အထက်ပါ အကြောင်းမျှားကြောင့် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ဘရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ငဦး တို့ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဖေဖော်ဝါရီ ၁၀ ရက်။

ဟွင်ဒေချူး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး (အယူခံတရားခံ)*

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ချမှတ်သောအမိန့်၊ အယူခံနိုင်ခွင့်မရှိ။
နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူ အခွင့်ပေးထားခြင်းဂို့၊ အခြားတဦးသဘောမတူဘဲ၊ ထပ်လောင်း၍ အခွင့်မပေးနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားခံ၏ သဘောတူညီချက်အရနှင့် တရားလွှတ်တော်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ မိမိပေးဆပ်ရန်ရှိသောငွေများကို အယူခံတရားလိုသည် လစဉ်အရစ်ကျ ပေးလာခဲ့ပြီးနောက် ငွေကြေးကြပ်တည်းသည်ဟု အကြောင်းပြု၍ အရစ်ကျငွေများကို တင်သွင်းခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရန် လျှောက်တောင်းသည်ကို တရားလွှတ်တော်ကပယ်ခဲ့သည့် အမိန့်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤအယူခံတရားလိုသို့ အယူခံခွင့်ပင်မရှိ။ အကြောင်းကား တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၀၄ တွင်၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဖေါ်ပြမထားခြေ။

အယူခံတရားလိုအား တရားလွှတ်တော်က အခွင့်ပေးခဲ့သည်မှာ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သဘောတူ ချက်ဖြင့် အခွင့်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံ၏သဘောမတူဘဲ တရားလွှတ်တော်ကထပ်လောင်း၍ အခွင့်မပေးနိုင်ခြေ။

အမ်၊ အီး၊ အိုခန်နှင့် အမ်၊ အိပ်(ချ်)၊ အစ်မေ (လ်)၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ၇၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ဦးအောင်မင်း (၂) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ မစ္စတာ အာရ်၊ ဂျဂနာသန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလို ဟွင်ဒေချူးနှင့် အယူခံ တရားခံ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးတို့သည်၊ အယူခံတရားလို ပေးဆပ်ရန်ရှိသော၊ဒီကရီငွေနှင့် ဆန့်စက်ခငွေ စုစုပေါင်း ၁,၃၅,၀၀၀ ကျော်ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့မှစ၍ တလလျှင် ငွေ ၅,၅၀၀ ကျ အလိုလိုပေးဆပ်

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၇၀။

ရန် သဘောတူညီကြသည့် လျှောက်လွှာတစောင်ကို၊ တရားလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းလေသည်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် တရားလွှတ်တော်က ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့၌သာလျှင်၊ ထိုသဘောတူလျှောက်လွှာကို၊ တရားလွှတ်တော် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၇၂ တွင် လက်ခံ အတည်ပြုလိုက်သည်။ ထိုသို့ အတည်ပြုပြီးနောက်၊ အယူခံ တရားလိုသည် အရစ်ကျငွေများ ပေးသွင်းလာခဲ့ရာ ငွေကြေးကျပ် တည်းသည်ဟု အကြောင်းပြ၍၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အရစ်ကျ ငွေများကိုတင်သွင်းခြင်းမှ ရုပ်ဆိုင်းထားရန်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လကုန်အထိ အချိန်တောင်းသည်။ ထိုသို့လျှောက်တောင်းသည်ကို တရားလွှတ်တော်က ပယ်ခဲ့သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုသည် ဤမှုတင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။

1962

ဟွေ့ဇေချူး နှင့် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး။

ဤအယူခံကို လက်မခံနိုင်ပေ။ **အမ်၊အီး၊အိုး၊ခန်နှင့် အမ်၊ အိပ်(ချ)၊ အစ်မေ (လ်)** (၁) အမှုတွင်၊ ရုံးတော် ဒီကရီအရဖြစ်စေ၊ ဒီကရီကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော အမိန့်အရဖြစ်စေ၊ အမှုသည် တဦးဦးအား ကိစ္စတရပ်ရပ် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အချိန်ပေးခဲ့သည်ဖြစ်လျှင်၊ ထိုသို့ပေးသည့်အချိန်ကို၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ထပ်လောင်း၍ အချိန်ပေးခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင်လည်း ယခုတရားလွှတ်တော်ကအချိန်ပေးခဲ့သည်မှာ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သဘောတူချက်ဖြင့်၊ အချိန်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး သဘောမတူဘဲ တရားလွှတ်တော်က ထပ်လောင်း၍ အချိန်မပေးနိုင်ချေ။

ထို့ကဲ့သို့ဆိုလျှင်၊ အယူခံတရားလို၌ အယူခံခွင့်ပင် ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အကြောင်းကား၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၀၄ တွင်၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၈ အရ၊ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြမထားချေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံလွှာကို စရိတ်နှင့် ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော် ရွှေနေခမျာ ဂျီ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၄၈ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ၇၉၉။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဧပြီလ ၁၉ ရက်။

ဦးထန်မှတ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးဘသိန်း ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

အိမ်ထောင်ကြီးဇနီးဖြစ်သူ၏၊ အထက်ပါပစ္စည်းတွင် အိမ်ထောင်ကြီးခင်ပွန်းသည်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိ။

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့၌၊ ဒုတိယအယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဂုံးက မိမိ၏ အထက်ပါပစ္စည်းဖြစ်သော အိမ်နှင့် ဥပစာကို အယူခံတရားလို ဦးထန်မှတ်အား၊ ဆောင်းချရန် ကတိစာချုပ်အရ၊ အယူခံတရားလိုက ဒေါ်ဂုံးအားသီးခြားဆောင်ရွက်စေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ဦးထန်မှတ်နှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့ နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အရ၊ စာချုပ်အတိုင်း သီးခြားဆောင်ရွက်စေရန် ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို ဦးထန်မှတ်က ဇာရီပြုရာတွင် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မေလအတွင်း ဒေါ်ဂုံးနှင့် အိမ်ထောင်ကြီးချင်း လင်မယားအဖြစ် စတင်ပေါင်းသင်းနေထိုင်လာသည့် ပဌမအယူခံတရားခံဖြစ်သူ ဦးဘသိန်းက အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းသည်၊ ဒေါ်ဂုံးအထက်ပါပစ္စည်းဖြစ်သော်လည်း၊ မိမိနှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့မှာ အိမ်ထောင်ကြီးချင်း လင်မယားဖြစ်သဖြင့် မိမိသည် ထိုပစ္စည်းအနက် တဝက်ကိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ အထက်ပါနှစ်ဦးသဘောတူ ချမှတ်သော ဒီကရီသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းတဝက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မျှ အကျိုးမသက်ရောက်ကြောင်းကို အထင်အရှားကျေညာစေရန် သီးခြားသက်သာခွင့်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဦးဘသိန်းသည်၊ ဒေါ်ဂုံး၏ အထက်ပါပစ္စည်းဖြစ်သော အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေတွင် မည်သို့မျှသက်ဆိုင်ခွင့်မရှိ။

မနုကျယ် အတွဲ ဂ၊ အခန်း ၃။ အတွဲ ၁၂၊ အခန်း ၃။

ထွန်းပေါ်နှင့် ကော် 4, Burma Law Times 244,

ဦးစံရှိန့်နှင့် မောင်ဘိုးရီ၊ ၁၉၄၀ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ ၅၃၄ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အင် (နှ)၊ အေ၊ ဗီ၊ အာရ်၊ ချစ်တီးယာ အစုစပ်နှင့် မောင်သံဒိုင် အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၉၊ ၅၂၄။ ခြားနားခြင်းကို ပြဆိုသည်။

အဋ္ဌသံခေပဝဏ္ဏနာကျမ်း၊ အပိုဒ် ၄၀၆ ရှင်းပြသည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၅။

အယူခံဘရားလိုအဘွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) အတွက်။ ။မစ္စတာ ဗို၊ စံစီဖိုးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံဘရားခံအမှတ် (၂) အတွက်။ ။ဦးလှထွန်းဖြူလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၆၂

ဦးထန်မှတ် နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခု အငြင်း မထွက်သော အကြောင်းခြင်းရာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့၌ ဒုတိယ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ဂုံးက၊ အယူခံတရားလို ဦးထန်မှတ်အား၊ မိမိပိုင် ရန်ကုန်မြို့၊ မဟာဗန္ဓုလလမ်းရှိ အိမ်အမှတ် ၇၉၃ နှင့် ဥပစာကို ငွေ ၃၅,၀၀၀ နှင့်ရောင်းရန် ကတိစာချုပ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ဒေါ်ဂုံးနှင့် ပဌမအယူခံ တရားခံ ဦးဘသိန်းတို့သည် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မေလအတွင်း အိမ်ထောင်ကြီးချင်း အကြင်လင်မယားအဖြစ် စတင်ပေါင်းသင်း နေထိုင်ကြသည်။ တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၇၄/၅၁ တွင်၊ ဦးထန်မှတ်က ဒေါ်ဂုံးအား အဆိုပါအိမ်နှင့်မြေကို စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သီးခြားဆောင်ရွက်စေရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ထို အမှုတွင် (၁၉၅၂ ခု၊ဇန္နဝါရီလ ၂၄ ရက်) နေ့၌ ဦးထန်မှတ်နှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့ နှစ်ဦးသဘော တူညီချက်အရ စာချုပ်အတိုင်း သီးခြား ဆောင်ရွက်စေရန် ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုဒီကရီအရဆောင်ရွက်ပြီး အိမ်နှင့်မြေကို ပေးအပ်စေရန်အတွက် ဦးထန်မှတ် ဇာရီပြုလုပ်သည်တွင်ဦးဘသိန်းက အခင်းဖြစ် ပစ္စည်းသည် ဒေါ်ဂုံး အထက်ပါပစ္စည်း ဖြစ်သော်လည်း၊မိမိနှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့မှာ အိမ်ထောင်ကြီး လင်မယား ဖြစ်သဖြင့် မိမိသည် ထိုပစ္စည်း အနက် တဝက်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊အထက်ဖေါ်ပြပါ နှစ်ဦးသဘောတူ ချမှတ်သော ဒီကရီသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်း တဝက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မျှ အကျိုးမသက်ရောက်ကြောင်းကို အထင်အရှား ကျေညာစေရန် သီးခြား သက်သာခွင့် ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၈/၅၃ တွင် တရားစွဲဆိုလေသည်။ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးက ဦးဘသိန်း၏ အမှုကိုပယ်လိုက်သည်။ ဦးဘသိန်း အယူခံရာတွင် အယူခံရုံးက ဦးဘသိန်းသည် အခင်းဖြစ် ပစ္စည်းတွင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဦးထန်မှတ် ရရှိခဲ့သော ဒီကရီသည် ထိုပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှ အကျိုးမသက်ရောက်နိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်မူလရုံး၏ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

မူလရုံး၌ငင်း၊ အယူခံရုံး၌ငင်း၊ ဦးဘသိန်းသည် ဒေါ်ဂုံး၏ အထက်ပါ ပစ္စည်းတွင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိ မရှိကို လျှောက်လဲခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အထူးတလည် စဉ်းစားခဲ့ကြဟန် မတူချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အယူခံ ဝင်ရာ၌လည်း မူလ

၁၉၆၂

ဦးထန်မှတ် နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၂။

ပဌမဌ္ဌ ဤအချက်ကို အကြောင်းပြု၍ အယူခံခြင်း မပြုချေ။ နောက်ဖေါ် အယူခံ ခြင်းချက် တရပ်အဖြစ် တင်သွင်းပြီး၊ အယူခံတရားခံ ဦးဘသိန်းနှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့၏ ရွှေနေကြီးများထံ ထိုအယူခံခြင်းချက် ပေးပို့ရလေသည်။ ထိုနောက်မှ ဤအယူခံမှုကို ကြားနာခဲ့သည်။

ယခုတင်ပြသော အချက်မှာ ဦးဘသိန်း၏ အဆိုလွှာတွင်ပေါ်လွင်သော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ၎င်း၏ ဝန်ခံချက်များကို အထောက်အထားပြု၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်နိုင်သော တရားဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်ဖြစ်သည်။ **ဘစ်(၇)ဝါန(သ်) ရေး နှင့် ကာရှိန(သ်)ရေး** (၁) အမှုတွင် အငြင်းမထွက်သော အကြောင်းခြင်းရာ များကို အထောက်အထားပြု၊ တရားဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်ကို နောက်ဆုံး အယူခံရုံး၌ တင်ပြလျှင်၊ ယင်းသို့ တင်ပြနိုင်ခွင့် ရှိသည်သာမက ရုံးတော်ကလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ကြောင်းဖြင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုထားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခု ပေါ်ပေါက်သည့် အချက်ကို ဤရုံးတော်က စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

မနုကျယ် အတွဲ ၁၂၊ အခန်း ၃ ၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိသည်။

"လင်မယား အိမ်ထောင်ကြီးချင်းဖြစ်၍၊ နှစ်ပါးစုံ အပြစ်ကို မဆိုနိုင်။ ကွာလို လျှင် ပါရင်းကို ပါရင်းရှင် ယူကြစေ။ တင်မြှုံရှိလည်း နည်းတူခံကြစေ။"

ထိုအောက် တဆက်တည်းတွင် ဤသို့ ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

"၎င်းအိမ်ထောင်ကြီးချင်း သင့်နေရာတွင် လင်က ကွာလို၍ မယားက မကွာလို၊ မယားကကွာလို၍ လင်ကမကွာလို ဖြစ်ကြအုံ၊ ပါရင်းကိုပါရင်း အတိုင်း ယူကြစေ။"

ယခုပေါ် ပေါက်သည့် ပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍မနုကျယ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သည်၊ ရှင်းလင်းတိကျ ပြတ်သားလေသည်။ အကယ်၍ ဦးဘသိန်း စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒေါ်ဂုံး အထက်ပါ ပစ္စည်းဖြစ်သော အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်တစက်၊ ဦးဘသိန်း၌ တည်ရှိလျှင်, လင်မယား ကွာခဲ့သော် ဒေါ်ဂုံးသည် ထိုအထက်ပါပစ္စည်း၏ တစက်ကိုသာရနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ယခုမူကား မနုကျယ် ဓမ္မသတ်အရ ဒေါ်ဂုံးသည်၊ ဦးဘသိန်းနှင့် ကွာလျှင် အခင်းဖြစ်ပစ္စည်း အားလုံးကို အထက်ပါပစ္စည်းအဖြစ် ရယူ နိုင်ခွင့် ရှိမည်ဖြစ်သည်။

---

(၁) ၁၉၄၈၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ ၄၄၉။

ထို့ပြင်လည်း၊ မနုကျယ် အတွဲ ဂ၊ အခန်း ၃ တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိသည်။

၁၉၆၂

ဦးထန်မှတ် နှင့် ဦးဘသိန်း ပါ ၂။

"အိမ်ထောင်ကြီးချင်းဖြစ်၍၊ မယားကပါ ဥစ္စာကို လင်မသိ၊ မျောက်မမဟုတ်၊ သူတပါးအားပေးသည်၊ ပေးပိုင်စေ။ လင်မယူရသာချေ။"

ငထွန်းပေါ်နှင့် ကေန် (၁) အမှုတွင် အိမ်ထောင်ကြီး ဗဟုဘာသာဝင် အမျိုးသမီးသည်၊ မိမိ၏ ပါရင်းပစ္စည်းကို လင်ငယ်မှတပါး မည်သူအားမဆို မိမိ၏ငယာကျိုးကိုအသိမပေးဘဲ လွှဲပြောင်း နိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားလေသည်။

ထိုမျှမကသေး၊ **ဦးစံရီနှင့် မောင်ဘိုးရီ** (၂) တို့အမှုတွင်၊ အိမ်ထောင်ကြီးချင်း လက်ထပ်သည့်အခါ၌ တဦးဦးသည် အခြားတဦးပိုင် အထက်ပါ ပစ္စည်းတွင် ယင်းသို့ လက်ထပ်ပေါင်းသင်းသည့်အတွက် မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဓမ္မသတ်နှင့် ဖြတ်ထုံးများတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုကြသည့်အကြောင်းရင်းမှာ အိမ်ထောင်ကြီး၏ အထက်ပါ သားသမီးတို့၏ အခွင့်အရေးကို ငဲ့ညှာတကြောင်း၊ နောက်အိမ်ထောင်မပြုမီ ကြွေးမြီတင်ရှိခဲ့လျှင်လည်း၊ မိမိသာလျှင် တာဝန်ယူရမည်ဟု ယူဆကြသည်တကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။

အဆိုပါ မနုကျယ် ဓမ္မသတ်နှင့် စီရင်ထုံးများကို ထောက်ထားလျှင် ဦးဘသိန်းသည် ဒေါ်ဂုံး၏ အထက်ပါပစ္စည်းဖြစ်သော အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေတွင် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခွင့် မရှိဟု ယူဆရပေမည်။

ဦးဘသိန်းနှင့် ဒေါ်ဂုံးတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးများက အင်(နှ်)၊ အော၊ ဗီ၊ အာ(ရ်)၊ **ချစ်တီးယား အစုခပ်နှင့် မောင်သံဒိုင်**(၃)တို့၊ အမှုကို တင်ပြပြီး၊ ထိုစီရင်ထုံးတွင် တရားသူကြီးများ မြှက်ဆိုထားသည့် အချက်များကို ညွှန်၍ လျောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုအမှုပါ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းမှာ အိမ်ထောင်ကြီး နှစ်ဦးလက်ထပ်ပြီးမှ ဆောက်သောအိမ်ဖြစ်သဖြင့် အဆိုပါမြှက်ဟ ချက်များကို ၎င်းတို့၏ အထက်ပါ(၀၀)ပါရင်းပစ္စည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ချေ။ တဖန် ပညာရှိရွှေနေကြီးများသည် အင့်သံခေပဝဏ္ဏနာကျမ်း၊ အပိုဒ် ၄၀၆ ကို ညွှန်း၍၊ ဒေါ်ဂုံးသည် ပါရင်းပစ္စည်း အခွံုအဝက်ကိုသာ

(၁) 4. Burma Law Times 244.

(၂) ၁၉၄၀ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ ၅၃၄။

(၃) အတွဲ ၉—အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ၅၂၄။
အင့်သံခေပဝဏ္ဏနာကျမ်းအပိုဒ် ၄၀၆။

၁၉၆၂

ဦးထန်မှတ် နှင့် ဦးအသိန်း ပါ ၂။

အခြားသူအားပေးနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားပြန်သော်၊ ထိုကျွမ်းပါညွှန်ကြားချက်သည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"မယားသခင်လင် ဖြစ်ချေသောကြောင့်၎င်း၊ အိမ့်ရှင် အိမ်သူ ဖြစ်ချေသောကြောင့်၎င်း၊ တဦးကိုတဦးပန်ကြားပြီးလျှင်၊ အထိုက်အလျောက်မျှသာပေးကမ်းသည့် အရာသည် အလွန်သင့်လျော်သည်။"

ယင်းညွှန်ကြားချက်သည် ဩဝါဒသဘင်္ဂယ်သာဖြစ်သည့်ပြင်၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော မနုကျယ်မမွှသတ်နှင့် ဖြတ်ထုံးများပါ အဆုံးအဖြတ်များကို ကျော်လွန်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံရှုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်၍ မူလရှုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုလိုက်သည်။ ဤရှုံးတော်၏ တရားစရိတ်မှာ ငွေကျပ် ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ (အယူခံတရားလို) ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဖြေလ ၂၇ ရက်။
နှင့်
ဒန်ဂျီရွန်ဂျီနှင့် ကုမ္ပဏီ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

ပဋိညာဉ်ဥပဒေအရ၊ အဝယ်တော်များက ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်အတွက် တန်ဘိုးငွေးပေးဆောင်ရန်တာဝန်၊ ပေးအပ်ပြီးဖြစ်ခဲ့သော်မီးလောင်ကျွမ်းသွားသည့် တန်ဘိုးကိုပေးရန် ဝယ်သူ၏တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဋိညာဉ်ဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အဝယ်တော်များသည် ဆန်အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင်ဝယ်သူအဖြစ် ချုပ်ဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ချုပ်ဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ ယင်းအဖွဲ့မှာ တန်ဘိုးငွေကို ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိပေမည်။

ဝယ်ဈေးဆန်ကို ပေးအပ်ပြီးနောက်၊ မီးလောင်ကျွမ်းသွားခဲ့ရာ၊ တန်ဘိုးငွေပေးဆပ်ရန် ဝယ်သူမျှားဌ်တာဝန်ရှိသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးမျိုးခင်လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်လို.ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအမှတ် (၂) အတွက်။ ။ဦးစောတိတ်လျောင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤအယူခံမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသမျှသော၊ အကြောင်းခြင်းရာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သက်သေခံအမှတ် (၁) ဆန်အရောင်းအဝယ် စာချုပ်ဖြင့်၊ ယခု အယူခံတရားလို နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အဝယ်တော်များဖြစ်သူ၊ ဒုတိယ အယူခံ တရားခံ မက်ဆာ၊ အက် (စ်) ဆိုစီ အေတက်၊ ဇိုက် (စ်) နှင့် ထရေဒင်ကုမ္ပဏီ လိမိတက်သည်၊ ပဌမ အယူခံ တရားခံ ဗန်ဂျီ ဌန်ဂျီ ကုမ္ပဏီထံမှ မီးတုံးဆန် တန်ချိန် ၆၀ ကို၊ စက်ကျွေခချေစံနှစ်ဖြင့် ဝယ်ယူသည်။ ထိုစာချုပ်အရ ပဋိညာဉ်သက်တန်း

* ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ထရားမဟုတ်မအယူခံမှုအမှတ် ၉၁။

၁၉၆၂ ခုနှစ်

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့ နှင့် ဒန်ဂျီရန်ကျိန့် ကုမ္ပဏီ ပါ ၂ ။

ကုန်ဆုံးသည့်နေ့မှာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့ဖြစ်သည်ဟု ဖေါ်ပြထား၏။ ဆန်ရောင်းသူများသည် ဆန်အိတ်ရေ ၁၀၇ လုံးကို၊ ထိုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့လောက်တွင် ကြိတ်၍ ပြီးစီး၏။ ထိုနောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ သက်သေခံအမှတ် (၁) စာဖြင့်၊ ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အမှဆောင် အရာရှိက ဆန်များ ငယ်ယူခြင်းကို၊ ခွင့်ဘရပ်ဆိုင်းထားရန် အမိန့်ထုတ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်အတိုင်း ဆန်ရောင်းသူများကလည်း၊ ဆန်ကြိတ်ခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့ကြဟန်တူသည်။ ထိုနောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ သက်သေခံအမှတ် (၂) စာဖြင့်၊ ဆန်ဆက်လက် ကြိတ်ရန်၊ ထိုအရာရှိကပင် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။ ဝယ်ငွေသို့ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း၊ ရောင်းသူများသည် ထိုလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဆန်ဆက်လက်ကြိတ်ရာ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရောင်းခဲ့သည့် ဆန်တန်ချိန် ၆၀ အပြည့် ကြိတ်၍ အပ်ပြီးဖြစ်လေသည်။ ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ဤငွေတောင်ရွှေဌ၊ အချက် ၂ ချက်ကို တင်ပြလျှောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာ၊ အဝယ်တော်များသာလျှင် ဆန်ဘိုးငွေကိုပေးချေရန်တာဝန်ရှိသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအယူခံမှု တင်ပြီးမှ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့နှင့် ဒါရှုဝါလားပါ ၂ (၁) အမှုတွင်၊ ဤအမှုင့် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် အလားတူ အကြောင်းခြင်းရာ အခြေအနေမျိုးတွင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဆန်ရောင်းသူသည်၊ အဝယ်တော်အားငင်း၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့အားငင်း မပြေကျန်ရှိသည့် ဆန်ဘိုးငွေကို၊ တရားစွဲဆို တောင်းခံနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ဤအချက်ကို ဆက်လက်မပြောလိုတော့ကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထား၏။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ ယခုပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် ပဋိညာဉ် ဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ အဝယ်တော်များသည် ဆန်အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင် ဝယ်သူအဖြစ် ချုပ်ဆိုသည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ချုပ်ဆိုသည်ဖြစ်စေ ယင်းအဖွဲ့မှာ ဆန်ဘိုးငွေကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပေမည်။

ဒုတိယအချက်မှာ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ် သက်သေခံအမှတ် (ခ) အရ၊ ဆန်ကို ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့ မတိုင်မီ အပြီးကြိတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ဖြစ်၍၊ ထိုနေ့နောက်မှ ဆန်ကြိတ်သောကြောင့်၊ ပဋိညာဉ်မှာ ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထား၏။ သို့သော်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အဖွဲ့

(၁) တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄၅/၆၀။

ဆောင် ဒာရုရှိက၊ ဆန်ကြိတ်ရပ်ဆိုင်းထားသောကြောင့်သာ ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ ထို အရာရှိကပင် မတ်လအတွင်း၊ ဆက်လက်၍ ဆန်ကြိတ်ရန် ညွှန်ကြားသဖြင့် ဆက်လက် ဆန်ကြိတ်ပြီး ပေးအပ် လိုက်သည်။ ထိုသို့ ပေးအပ်လိုက်ကြောင်းကို၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့က အစီရင်ခံစာများအရ သိရှိသော်လည်း၊ ထိုစဉ် အခါက၊ ထိုဆန်ကို ပဋိညာဉ်သက်တန်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်မှ ပေးအပ်သဖြင့်၊ လက်မခံ ကြောင်းဖြင့် ငြင်းပယ်ခြင်းမပြုခဲ့ခြေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ယဉ်လျှောက်ထားသည့် အချက်ကို၊ ဤခုံတော်က လက်မခံနိုင်ပေ။

၁၉၆၂ ခုနှစ်

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့နှင့် ဒန်ဂျီရွန်ဂျီနှင့် ကုမ္ပဏီ ပါ ၂။

အထက်ပါဆန်ကိုပေးအပ်ပြီးနောက်၊ မီးလောင်ကျွမ်းသွားခဲ့ရာ ဆန်ဘိုးငွေ ငပေး ဆပ်ရန် ပယ်ယူသူများ၌ တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ် လိုက်သည်။

အယူခံ တရားလိုများသည်၊ အယူခံ တရားခံအသီးသီးအား၊ ရွှေနေခငွေ ၁၇၀ ကျပ် စီပေးဆောင်ရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂
ဧပြီလ ၂၀ ရက်။

ဒေါ်ခင်စန်းရီ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မစ္စတာ ဂျော့ (ခေါ်) ဦးသိန်းကျော် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ)

များ *

တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ လက်မခံနိုင်သည့် လျှောက်ထားချက်နှင့်အကျုံးမဝင်သည့်အမိန့်

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားခံတဦးအား မူလရုံးက တရားသေလွတ်လိုက်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရ၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက အယူခံရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရန်မပြုဘဲ၊ လျှောက်ထားသူက ဤရုံးသို့ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံနိုင်။

သက်သေခံပစ္စည်းကို မူလရုံးက အခြားလူတဦးအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်သည်လည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ တွင် သက်ဝင်သော အပြီးသတ်ချမှတ်သည့် အမိန့်မျိုးမဟုတ်ပေ။

ဒေါ်ရီနှင့် မသန်းစိန်ပါ ၄ ဦး၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၈ ကိုရည်ညွှန်းထား၏။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးသန်းတင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မရှိ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်ခင်စန်းရီက၊ ရန်ကုန်မြို့ ဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) မစ္စတာ ဂျော့ (ခေါ်) ဦးသိန်းကျော်အပေါ်၌၊ မိမိအပ်နှံထားသော စန္ဒယားကို အလွဲသုံးစားပြုသည်ဆိုကာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးက၊ အမှုစစ်ဆေးကြားနာပြီးနောက်၊ မစ္စတာ ဂျော့သည်၊ ဒေါ်ခင်စန်းရီ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ စန္ဒယားကို ဒေါ်ခင်စု ဆိုသူအား၊ ရောင်းချခဲ့သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ မစ္စတာ ဂျော့အား တရားသေလွှတ်၍ စန္ဒယားကို ဒေါ်ခင်စုအားပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့ ရာဘက် စက်ရှင်

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အထွေထွေမူအမှတ် ၁၀။

၁၉၆၂ ခုနှစ်

ဒေါ်ခင်စန်းရီ နှင့် မစ္စတာ ကျော့ (ခေါ်) ဦးသိန်း ကျော်ပါ ၂။

တရားသူကြီးထံ၎င်း၊ တရားလွှတ်တော်သို့၎င်း စောဒက ဝင်ရာ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ဒေါ်ခင်စန်းရီက ဤရုံးသို့ လာရောက်ပြီးလျှင်၊ တရားသေ လွှတ်သည့်အမိန့်နှင့် စန္ဒယားကို ပြန်လည်ပေးအပ်စေသည့် အမိန့်မျှားကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

မစ္စတာ ကျော့အား၊ မူလရုံးက တရားသေလွှတ်လိုက်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရ၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက အယူခံရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ဤရုံးသို့ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။ ယခင်ကလည်း ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုး မြောက်မြားစွာတွင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က၊ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံဘဲ အကြိမ်ကြိမ် ပယ်ခဲ့ဘူးလေသည်။

စန္ဒယားကို ဒေါ်ခင်စုအား၊ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်သည်လည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ တွင်၊ သက်ဝင်သော အပြီးသတ် ချမှတ်သည့် အမိန့်မျိုးမဟုတ်ပေ။ အကြောင်းကား ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်လျှင်၊ ဒေါ်ခင်စန်းရီသည် သက်ဆိုင်ရာ တရားမရုံး၌ တရားတဆုံး စွဲဆိုနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၈/၅၈ ဒေါ်ရီနှင့် မသန်းစိန် ပါ ၄ ဦးတို့ အမှုတွင်၊ မည်ကဲ့သို့သော အမိန့်သည် အပြီးသတ် ချမှတ်သည့် အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့လေသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုလျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

ထရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၈/၅၈။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဥးစံ မောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဧပြီလ ၂၇ ရက်။

မောင်စိုးမောင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၄ (လျှောက်ထားခံရသူများ)

သီးစားချထားရေးကော်မိတီများ၏ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အာဏာကို ချုတ်ချယ်ခြင်းမပြုနိုင်။ လယ်ယာမြေဝေငှရာချမှတ်သော အမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်။ လယ်ယာမြေဝေငှချထားရေးတွင် လိုက်နာသည့်အရာ။

မည်ကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးသာလျှင် အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတက် သက်ဆိုင်ရာ သီးစားချထားရေးကော်မိတီများထံမှ သီးစားခံယူရရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မိတီထံ အခြားသူများနှင့် အပြိုင်လျှောက်ထားရာ၊ ယင်းကော်မိတီက ၎င်းအား လက်ငုတ်သီးစားအဖြစ်ဝေငှလိုက်ကြောင်း။ ထိုအမိန့်ကို ခရိုင်မြေယာကော်မိတီကအတည်ပြုလိုက်သော်လည်း၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတသည်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ ဖြင့် အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကိုသုံးစွဲလျက်၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ သီးစားလက်ငုတ်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ကျေးရွာနှင့် ခရိုင်မြေယာချထားရေးကော်မိတီ၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်ဟု အကြောင်းပြပြီး၊ နိုင်ငံတော် သမတ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မူလသီးစားချထားရေးကော်မိတီများ ချမှတ်သော အဆုံးအဖြတ်သည် နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏အာဏာကို မည်သို့မျှချုတ်ချယ်ခြင်းမပြုနိုင်။

ပြည်သူပိုင်လယ်ယာမြေကို ဝေငှရာ၌ ချမှတ်သော ဗဟိုအမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် အစိုးရပိုင်မြေကို တောင်သူလယ်သမားများအား ဝေငှချထားခြင်းသည် အစိုးရသတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းအတိုင်းဝေငှချထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ချထားခံရသူ ပိုင်ဆိုင်သော အခွင့်အရေးကို အထောက်အထားပြုရှိ ဝေငှချထားခြင်းပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

မိုဟာမက်ဟာနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူထွေမှုအမှတ် ၃၇၁။

၁၉၆၂

မောင်စိုးမောင် နှင့် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီး ၅ဒုန ပါ ၄။

တရားဥပဒေဖြင့် အာဏာအပ်နှင်းထားသော အာဏာပိုင်သည်၊ ထိုတရားဥပဒေအရ၊ တရားရုံးများနှင့်နှင် စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး၊ ပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်သည့်ကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ချမှတ်မှသာလျှင်၊ ထိုအမိန့်သည် ကန့်သတ်ထားသည် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သဖြင့် အမှုခေါ် စာချုန်တော်အခန်းဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဘုံဘိုင်အစိုးရနှင့် ကူဆာဒတ်အက်(စ်)၊ အက်ဆန်နီ၊ ၁၉၅၀ ခု၊ အိန္ဒိယလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၂၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်သားခံရသူအမှာ (၁) အတွက်။ ။အစိုးရဖွေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါ၊ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ မောင်စိုးမောင် အဆိုရှိသည်မှာ၊ မိမိသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ သီးစား ချထားရေး ကော်မိတီများထံမှ သီးစားခံယူရရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ မိမိနှင့် လျှောက်ထား ခံရသူ မဖန်းတင်၊ မောင်အတော်နှင့် မောင်အေးတို့ ကျေးရွာ မြေယာ ကော်မိတီထံ အပြိုင် လျှောက်ထားကြရာ၊ ယင်းကော်မိတီက မိမိအား၊ လက်ငုတ် သီးစားအဖြစ် ဝေငှလိုက်ကြောင်း။ ထိုအမိန့်ကို တောင်ငူခရိုင် မြေယာကော်မိတီက အတည်ပြုလိုက်ကြောင်း။ သို့သော် နိုင်ငံတော် သမ္မတသည်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၅ ဖြင့် အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲလျက်၊ မိမိသည် သီးစား လက်ငုတ် မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ကျေးရွာနှင့် ခရိုင် မြေယာချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထားပြီး၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန်၊ ဤရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော် သမ္မတသည်၊ ယင်းသို့ အမိန့်ချမှတ်ရာ၌၊ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ္တရားနှင့် အာဏာကို သုံးစွဲ ဆောင်ရွက်ကြောင်းဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက လျှောက်လဲ၏။ လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း၊ ယင်းသို့ သုံးစွဲ ဆောင်ရွက်သည် ထားဘိဦး၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတ၌ ယခုလျှောက်ထားသူသည်၊ လက်ငုတ် သီးစားဖြစ်သည် မဖြစ်သည်ဟူသည့် မြဿနာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အာဏာ ရှိပေမည်။ ထိုအချက်မှာ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ဆိုင်သော အချက်မျှသာ ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

မောင်စိုးမောင်နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပါ ၄။

မူလ သီးစားချထားရေး ကော်မီတီများ ချမှတ်သော အဆုံးအဖြတ်သည်၊[၈] နိုင်ငံတော် သမ္မတ၏ အာဏာကို မည်သို့မျှ ချုတ်ချယ်ခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ထို့မှတပါး၊ မြည်သူပိုင် လယ်ယာမြေကို ဝေငှရာ၌၊[၉] ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ လျှောက်ထားသူ မောင်စိုးမောင်နှင့် အခြား ဝေငှ ခံယူရန် လျှောက်ထားသူများမှာ၊ အခင်းဖြစ် မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရထံမှ၊ မည်သည့်အခွင့် အရေးမျိုးမျှ တောင်းဆိုနိုင်ခွင့်မရှိသေးခေါ်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရပိုင်မြေကို၊ တောင်သူ လယ်သမားများအား ဝေငှချထားခြင်းသည် အစိုးရ သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းအတိုင်း ဝေငှချထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ချထားခံရသူ ပိုင်ဆိုင်သော အခွင့်အရေးကို အထောက်အထားပြု၍၊ ဝေငှချထားခြင်း ပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ **မိုဟာမက်ဟာနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး** (၁) အမှုတွင်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရက၊ မိမိပိုင် မြေကို အငှါးချထားသည့်အမိန့်သည်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ဖြစ်သည်ဟု တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင်လည်း တရားဥပဒေဖြင့် အာဏာအပ်နှင်းထားသော အာဏာပိုင်သည်၊ ထိုတရားဥပဒေအရ တရားရုံးများနှင့်နှင် စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီး၊ ပြည်သူတို့၏အခွင့်အရေးများကိုထိခိုက်သည့်ကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့် ချမှတ်မှသာလျှင်၊ ထိုအမိန့်သည် ကန့်သတ်ထားသည့် ဟရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုး ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဘုံဘိုင်အစိုးရနှင့် ကူဆဒတ် အက် (စ်)၊ အက်ဘန်နီ (၂) အမှုကို ကြည့်ပါ။

ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို၊ မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

---

(၁) ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၁။

(၂) ၁၉၅၀ ခု၊ အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၆၂၁။

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

DAW MA MA GYI (APPLICANT)

v.

U HLA MAUNG AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

May 23.

Evidence Act, s. 34—Account book kept regularly in course of Business—What is not.

An old exercise book in which a stenographer had practised her outlines and which a school girl had utilised as an arithmetic exercise book, and some odd pages of which were used for making entries relating to loans in dispute with payments without any dates is hardly a book of accounts regularly kept in the course of business within the meaning of s. 34 of the Evidence Act.

Aye Moung for the applicant.

Hla Gyaw for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application under section 6 of the Union Judiciary Act for special leave to appeal against the judgment and decree of a single Judge of the late High Court in Civil First Appeal No. 10 of 1959 wherein the learned Judge set aside the decree obtained by the applicant against the respondents U Hla Maung and Daw Aye in Civil Regular Suit No. 1648 of 1954 of the City Civil Court, Rangoon. In that suit, the applicant Daw Ma Ma Gyi sued the two respondents for the recovery of K 4,390 alleged to be due in respect of hand loans. She obtained a separate decree for K 550 against the 1st respondent U Hla Maung and for K 3,480 against the 2nd respondent Daw Aye.

* Civil Misc. Application No. 55 of 1961 against the decree of the High Court (Appellate Side) Rangoon, in Civil First Appeal No. 10 of 1959.

C.C. 1962

DAW MA MA GYI v. U HLA MAUNG AND ONE.

On appeal by U Hla Maung and Daw Aye to the late High Court the learned single Judge on the Appellate Side set aside the judgment and decree of the trial Court and dismissed Daw Ma Ma Gyi's suit with costs.

In support of the present application under section 6 of the Union Judiciary Act two points have been urged by the learned Advocate for the applicant; (1) that the learned Judge of the late High Court had erred in not treating Exhibit " ဃ " as an account book maintained in the ordinary course of business and therefore admissible in evidence under section 34 of the Evidence Act and (2) that the learned Judge of the late High Court was wrong in rejecting the testimony of witnesses relied upon by the trial Judge without giving adequate reasons.

Regarding the first contention, we are not convinced that the learned Judge of the late High Court was wrong in the conclusion arrived at by him that Exhibit " ဃ " could not be treated as a book of account kept in the ordinary course of business. It was an old exercise book wherein a stenographer had practised her outlines and a school girl had utilised it as an arithmetic exercise book. Some odd pages were then used by the plaintiff to make entries in pencil relating to the loans in question. The payments when made were scored off without any mention of the dates. Therefore, it is hardly a book of account regularly kept in the course of business within the meaning of section 34 of the Evidence Act.

Regarding the second contention, we find that the learned Judge of the late High Court had given reasons for disbelieving the story of witnesses cited by the plaintiff. It cannot be said that a question of law is involved when a Judge of the Appellate Court has rejected the testimony of witnesses relied upon by the trial Court for reasons which are not apparently perverse.

In these circumstances, we see no reason for granting the applicant special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act. The application is, accordingly, dismissed with costs ; Advocate's fees being assessed at five gold mohurs.

APPELLATE CIVIL.

Before U San Maung, J.

C.C. 1962

May 25.

K. K. FAZAL MOHAMED (APPELLANT)

v.

MA MAR AND ANOTHER (RESPONDENTS). *

Dismissal for default—Restoration of appeal—What is not sufficient ground.

The fact that it was the Advocates, and not the party concerned who had been negligent in the discharge of duty is not a sufficient ground for restoration to file of the appeal which has been dismissed for default.

Ko Ko Gyi for the appellant.

Mon San Hlaing for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by K. K. Fazal Mohamed the appellant in Civil Second Appeal No. 55 of 1960 for the restoration to file, the appeal which had been dismissed for default on the 30th of October 1961. The application for restoration was filed on the 9th of January 1962. In the affidavit in support thereof, it is explained that the appellant had entrusted the conduct of the appeal to Advocate U Nyunt Maung and that when U Nyunt Maung subsequently became Chairman of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, U Nyunt Maung had entrusted the conduct of the appeal to U Ba Than (3). However, U Ba Than (3) has never filed any Power of Attorney in the appeal. It was the duty of U Nyunt Maung and subsequently of U Ba Than (3) to ensure the proper appearance in Court on the day fixed for hearing. The fact that it was the Advocates, and not the party concerned who had been negligent in the discharge of duty is not a sufficient ground for restoration to file of the appeal which has been dismissed for default. The application is, therefore, dismissed with no order as to costs.

* Civil Second appeal No. 55 of 1960.

CRIMINAL REVISION.

Before U Kyaw Zan U, J.

KALI MUTU (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962

May 4.

Registration of Foreigners Act—Pendency of application for citizenship—No bar to prosecution under—Act 66 *of* 1948—*Mere application for citizenship under—Does not automatically confer citizenship.*

There is nothing to show that it was the intention of the Legislature that no prosecution should be launched against a person pending his application for citizenship and the mere application by him for citizenship under Act No. 66 of 1948 did not automatically make him a citizen of the Union.

P. K. Dutta v. *The Superintendent, Central Jail, Rangoon and two others*, (1953) B.L.R. (S.C.) 83, referred to.

Saw Moo v. *The Union of Burma*, Criminal Revision No. 152 (B) of 1959 (H.C.) dissented from.

No one for the applicant.

Khin Maung (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trial No. 78 of 1959 of the Court of the Township Magistrate of Paung, the applicant Kali Mutu, a man of 46 years of age was prosecuted under section 5 (*1*) of the Registration of Foreigners Act for failure to report within the prescribed time as a foreigner for the purpose of registration under Rule 6 (*1*) of the rules framed under the Act and it was stated in the charge that he pleaded guilty but in Criminal Revision No. 115 of 1959 of the Court of Sessions Judge, Thaton, he filed an affidavit denying his plea of guilty. In the same affidavit he affirmed that he produced the temporary receipt which was granted to him by the Special Additional District Magistrate of Moulmein

* Criminal Revision No. 274 (B) of 1959. Review of the order of the Township Magistrate, Paung, dated the 26th May 1959 in Criminal Trial No. 78 of 1959.

C C. 1962

KALI MUTU v. THE UNION OF BURMA.

evidencing the fact that he had applied for a certificate of citizenship under section 4 (2) of the Union Citizenship Act, 1948 (Act No. 66 of 1948) which runs as follows:

"၄ (၂) ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော နယ်မြေတခုခုတွင် အနည်းဆုံး ဘိုးဘွားအားလုံး လက်ထက်မှစ၍ မိမိတို့၏ပင်ရင်း တိုင်းပြည်အဖြစ်ဖြင့် မျိုးဆက်မပြတ်ထာဝစဉ် အခြေစိုက်နေထိုင်လာခဲ့သည့်ပြင် မိမိ၏မိဘနှစ်ပါးနှင့်တကွ မိမိကိုယ်တိုင် ထိုနယ်မြေတခုခုတွင် မွေးဖွားသူဖြစ်လျှင်၊ ထိုသူအား မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။"

Whatever it may be he was convicted and sentenced to pay a fine of K 50 or in default to suffer three months' rigorous imprisonment. It is clear from the records that at the time of the prosecution he had not received the certificate of citizenship.

Referring to *Saw Moo* v. *The Union of Burma* (1), being Criminal Revision No. 152 (B) of 1959 of the High Court decided by U Ba Nyunt, J. which conflicts with the decision of U Po On, J. in *Ye Lun* v. *The Union of Burma* (2), being Criminal Revision No. 129 (B) of 1959 of the High Court, the learned Sessions Judge of Thaton in his Criminal Revision No. 115 of 1959 recommended to this Court to set aside the conviction and sentence of the trial Court, if it deems fit to do so, on the ground that he did not know which decision he had to follow. I may mention here that there is another unreported decision of U Aung Khine, J. in Criminal Revision No. 236 (B) of 1960 which is to the same effect as the decision made by U Ba Nyunt, J. All these three cases are not reported cases. With due respect, I must dissent from the view expressed by U Ba Nyunt and U Aung Khine, JJ. Their view will encourage the foreigners to apply for citizenship whether they have any right or not under the law and

(1) Cr. Rev. No. 152 (B) of 1959 (C.H.C.)
(2) Cr. Rev. No. 129 (B) of 1959 (H.C.)

thereby evade the prosecution pending their applications which at one time used to take a very long time to be finally disposed of and in the meantime to enjoy the rights and privileges of a citizen. There is nothing to show that it was the intention of the legislature as pointed out by the learned Judges that no prosecution should be launched against a person pending his application for citizenship. In *P. K. Dutta* v. *The Superintendent, Central Jail, Rangoon and two others* (1) which was a case under the Union Citizenship (Election) Act, 1948, it was observed that a person, who applies for a certificate of citizenship merely signifies his intention to elect for citizenship of the Union and there is nothing to prevent him from changing his mind in the meantime. This observation is equally applicable to the present case as the applicant may change his mind pending the issue of the certificate by the Minister under section 6 (2) of the Union Citizenship Act (Act No. 66 of 1948) which runs as follows:

"၆ (၂) ဝန်ကြီးသည်၊ ပုဒ်မ ၄ (၂)၊ ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မ ၉ (၂) နှင့် ပုဒ်မ ၁၁ (၄) တခုခုအရသော်ငင်း၊ အခြေခံ ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၁၁ အပိုဒ် (ခ) နှင့် (ဂ) တခုခုအရသော်ငင်း၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်သည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူခြင်းခံရသည့်၊ သို့တည်းမဟု ဥ်ဖြစ်သည်ဟုအသိအမှ ဥ်ပြုခြင်းခံရသည့်သူအား၊ နိုင်ငံသား လက်မှတ်ထုတ်ပေးနိုင်သည်။ ယင်းသို့ ထုတ်ပေးသည့်လက်မှတ်ပေါ်တွင် ပုဒ်မ ၆ (၂) အရ၊ ထုတ်ပေးကြောင်းကို ဖေါ်ပြရမည်။"

It cannot be gainsaid that the applicant could not be deemed to be a citizen, at least, at the time of the prosecution and his mere application for citizenship under Act No. 66 of 1948 did not automatically make him a citizen of the Union. Under section 6 (2) of the said Act it is in the discretion of the Minister empowered by the President in this respect to issue a certificate of citizenship

(1) (1953) B.L.R. 83 (S.C.)

C.C. 1962

KALI MUTU v. THE UNION OF BURMA.

to a person who is deemed to be a citizen of the Union under section 4 (2) of the said Act and he shall specify on the certificate that the grant thereof is made under section 6 (2) of the Act. Under section 6 (2), the applicant's ancestors must have, for two generations at least, permanently resided within the Union and the applicant and his parents must have been born within the Union. There is no such evidence. So long as the Minister had not issued a certificate of citizenship a doubt existed and the applicant could not be deemed to be a citizen of the Union of Burma.

I may remark here that it is most regrettable that this application has been pending for over two years. On going through the diaries I find the learned Government Advocate has asked for time after time to find out from the Ministry of Immrigration and National Registration whether the applicant is a citizen of the Union or not. The case is now put up before me and the learned Government Advocate whom I have heard has now produced the letter No. ၁၆၀/၀၀-၁ (နဂတ)/ဒု-၆၁ , dated 21st April 1962 stating that a certificate of citizenship had subsequently been issued to the applicant. Be that as it may, the point for consideration is whether he could prove to be deemed to be a citizen of the Union of Burma at the time of the prosecution. It cannot be denied that he could not be deemed to be a citizen at the time, and he had not received a certificate from the Minister. The law is clear on the point and there was no necessity to refer the matter to the Ministry or Department. The Court's duty is to interpret the law as it stands and decide the case as presented according to law without reference to any further evidence as it is not the practice of the Chief Court, or for that matter the High Court, to take further evidence in revisions, unless, of course, the Court, in the interest of justice, thinks it is necessary and is unable to

pass orders without such further evidence. The Courts are concerned only with the facts of the case existed at the time of the prosecution.

In the result the recommendation is not accepted and the proceedings are returned to the trial Court through the learned Sessions Judge of Thaton with the above remarks.

APPELLATE CRIMINAL.

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1962

May 4.

MAUNG KHIN SWE (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Burma Army Act, s. 41—Jurisdiction of Court-Martial—Exception. s. 7 (18)—"Civil Offence"—Proviso to s. 41—Keystone of—Army personnel on leave preparatory to retirement—Still in Military service and subject to military law.

Under s. 41 of the Burma Army Act every person subject to the Act who commits any civil offence shall be deemed to be guilty of an offence under military law and be triable by Court-Martial, except where the offence is murder or culpable homicide, in relation to a person *not* subject to military law, and is committed by a person not on active service. "Civil offence" as defined by s. 7 (18) of the Act is an offence which, if committed in the Union of Burma, would be triable by a criminal Court which means a Court of ordinary criminal justice in the Union of Burma.

The words "in relation to a person *not* subject to military law" are the keystone of the Proviso to s. 41 that give jurisdiction.

An army personnel on leave preparatory to retirement from Army is still in military service and subject to military law, and where he was murdered during such period by another army personnel who was not on active service as defined in s. 7, clause (13) of the Burma Army Act, the murder was a Civil Offcence not triable by a criminal Court.

The Union of Burma v. *Tun Kyi* (1958), B.L.R. (H.C.) 231; *Gwan Shein* v. *The Union of Burma* (1959), B.L.R. (H.C) 129, distinguished.

U Kyaw (1) for *Po Shin* for the appellant.

U Hnit (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal by Maung Khin Swe who at the time of the occurrence, which took place on 28th January 1959 at about 5 p.m. was a private of the Tank Unit No. 2 of the Burma Army stationed at Hmawbi against his conviction under section 304 (1) of

* Criminal Appeal No. 390 of 1960 from the order of the First Special (Sessions) Judge, Insein, dated the 2nd June 1960, in Criminal Regular Trial No. 10 of 1959.

the Penal Code and sentence of transportation for life for the alleged murder of Kappalaing a Chin Army Sergeant of the same Unit.

The learned First Special (Sessions) Judge of Insein who tried the case held that the case being murder or culpable homicide not amounting to murder, the Civil Court had jurisdiction to try it and that no sanction whatsoever of the competent military authority was necessary relying upon the Proviso to section 41 of the Burma Army Act (Act No. 10 of 1956) which runs as follows:

> "Provided that a person subject to this Act who at any time within the Union of Burma or at any place . . . . . and while not on active service, commits the offence of murder or culpable homicide not amounting to murder in relation to the person not subject to military law, or the offence of rape, shall not be deemed to be guilty of an offence against military law and shall not be tried by a Court-Martial."

In his quotation of the Proviso in the judgment, however, the most relevant phrase was left out. The phrase "in relation to the person not subject to military law" between the words "murder" and "or" is the phrase and naturally he wrongly interpreted the law and took cognizance of the case without having any jurisdiction, and consequently the entire trial is vitiated.

Under Section 41 of the Burma Army Act every person subject to the Act who commits any civil offence shall be deemed to be guilty of an offence under military law and be triable by Court-Martial, except where the offence is murder or culpable homicide, in relation to a person *not* subject to military law, and is committed by a person not on active service. "Civil Offence" as defined by Section 7 (18) of the Act is an offence which, if committed in the Union of Burma, would be triable by a criminal Court which means a Court of ordinary criminal justice in the

C.C. 1962

MAUNG KHIN SWE v. THE UNION OF BURMA.

Union of Burma. The offence in the instant case is therefore a "Civil Offence". The words "in relation to a person *not* subject to military law" are the keystone of the Proviso to Section 41 that give jurisdiction. "Active Service" as defined by Section 7, clause (13) of the Act means the time the person subject to the Act is attached to, or forms part of, a force which is engaged in operations against an enemy, or is engaged in military operations in, or is on the line of march to, a country or place wholly or partly occupied by an enemy, or is in military occupation of any foreign country. As there is no evidence that the appellant was engaged in any operations or was on the line of march he was not on "Active Service". The term "operation" is not defined in the Burma Army Act but in ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်စစ်တပ်ကိုကာကွယ်ရေးစစ်ဆင်မှုအဖွဲ့ဥပဒေ. (Act No. 10 of 1956) Section 2 (*c*) defines it as an operation to suppress the enemies as ordered by the Ministry of Defence or Office of the Defence Headquarters. This definition will help to explain the term "operations" occurring in the definition of "Active Service" under Section 7 (13) of the Act. According to Oxford Dictionary "operation" means strategic movement of troops. My learned Brother U Saw Ba Thein, J. who first heard this appeal rightly remanded the case to the trial Court to come to a finding whether the deceased Kappalaing was or was not subject to military law or in other words whether he was still a member of the Burma Army at the time of the alleged murder for there is evidence on the record that he was still residing in the military barrack though he had applied for his pension.

The learned trial Judge assumed that he was pensioned off but Ko Tha Myint (PW 9) of the Burma Army deposed that the deceased had applied for pension but he had not received it then. Ko Tun Maung (PW 8) stated, "The deceased Kappalaing was from our Unit. He applied for

pension and before he received it he continued living in the Unit". On the case being remanded as aforesaid the trial Court examined Bo Mya Gyi (PW 13) who deposed that the deceased on the date of occurrence 28th January 1959 was on leave preparatory to retirement. Exhibit ∞ copy of the record shows that he was granted 120 days earned leave from 1st December 1958 to 30th March 1959. It says that he would be discharged from service with effect from 30th March 1959 only. It is therefore clear that he was still in military service at the time of the occurrence and was still subject to military law. Section 17 of the Act says "Every enrolled person who is dismissed or discharged from the service, shall be furnished by his Commanding Officer with a certificate setting forth (*a*) the authority dismissing or discharging him; (*b*) the cause of his dismissal or discharge; and (*c*) the full period of his service in the Army;" Under Section 30 (*e*) of the Burma Army Act, if, being on leave of absence he fails to report for duty on receiving information from proper authority that the Unit to which he belongs has been ordered on active service he commits an offence. Whatever may be the position under section 2 (2) of the Act every person subject to the Act shall remain so subject until duly retired from the service. The deceased must therefore be retired by the authority and in such manner as may be prescribed and he should be furnished by his Commanding Officer with a certificate as required. As he would be discharged on retirement only on 30th March 1959 he would not get his certificate at the time of the murder 28th January 1959.

It will not be proper to discuss and weigh the evidence in the case as the accused will have to be surrendered back to the military authority to stand a proper trial before a competent Court-Martial. Reading the lower Court's record including the confession of the appellant

C.C. 1941

MAUNG KHIN SWE v. THE UNION OF BURMA.

(Exhibit ၁) it appears that the appellant fell in love with the deceased's wife Ma Khin Mya, a co-accused who was discharged, and at her alleged instigation he planned to murder the deceased by digging a pit ready for his burial and on the date of the occurrence while they were drinking with Myo Kyi, a co-accused who was acquitted, the deceased was to have kicked the appellant saying that the latter made love to his wife (Ma Khin Mya) and attempted to stab the appellant with a dagger when Myo Kyi stabbed the deceased in the back and the appellant, getting the deceased's dagger, also gave a stab with it once and the deceased fell while running away. The dead body was then buried in the pit kept ready.

Since both the appellant and the deceased were not on active service and were subject to Burma Army Act and the offence committed being murder or culpable homicide not amounting to murder was a Civil Offence the conviction and sentence are quashed as the trial Court had no jurisdiction to try the case. *The Union of Burma* v. *Tun Kyi* (1) and *Gwan Shein* v. *The Union of Burma* (2) are distinguishable. In those cases the offence committed was " in relation to a person *not* subject to military law ". In the instant case it is a case of a soldier against a soldier. The entire trial by the Civil Court being illegal the accused must be handed over to the military authority for re-trial under section 549 of the Code of Criminal Procedure read with paragraphs 510/511 of the Courts Manual.

(1) (1958) B.L.R. p.231 (H.C.) (2) (1959) B.L.R. p.129 (H.C.)

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U San Maung, J.

MONY (APPLICANT)

v.

MA THIN SEIN (RESPONDENT).*

C.C. 1962

May 4.

Union Judiciary Act, s. 20—Necessary certificate—Who must give—Effect of abolition of High Court on application under.

Under s. 20 of the Union Judiciary Act, the necessary certificate that a case is a fit one for further appeal to a Bench must be given by the Judge of the High Court who had himself passed the judgment.

Ma Than v. *Maung Ba Gyaw*, I.L.R. 3 Ran. 546 (F.B.), referred to.

But a Judge of the High Court who has been re-appointed a Judge of the Chief Court on the abolition of the High Court during the pendency of an application under s. 20 of the Union Judiciary Act is not competent to grant the necessary certificate for further appeal from his judgment as Judge of the High Court to a Bench and no other person can give the certificate.

Tun Lwin (3) for the applicant.

No one for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—On the 23rd of December 1961, U Saw Ba Thein, Judge of the late High Court passed a judgment in Civil First Appeal No. 18 of 1960, wherein he allowed the appeal of Ma Thin Sein who was the defendant in Civil Regular Suit No. 1009 of 1956 of the City Civil Court of Rangoon and directed that the suit filed against her by the plaintiff Mony be dismissed with costs. Being dissatisfied with the judgment and decree of U Saw Ba Thein, Judge of the late High Court, the plaintiff Mony filed an application on the 22nd of January 1962, before the late High Court for a certificate by the Judge concerned that the case was a fit one for further appeal to a Bench. This was dealt with in Civil

* Civil Misc. Application No. 7 of 1962 under s. 20 of the Union Judiciary Act.

C.C. 1962

MONY v. MA THIN SEIN.

Miscellaneous Application No. 7 of 1962 which remained pending on the 1st of April 1962, when the High Court was abolished by Proclamation No. 25 of the Revolutionary Council dated the 30th of March 1962, published in Part I of the *Burma Gazette*, dated the 7th of April 1962.

By that proclamation, it is directed that all proceedings pending before the late High Court should be deemed as pending before the Chief Court and the Chief Court shall also exercise the powers of the High Court. U Saw Ba Thein, Judge of the late High Court, has been re-appointed as a Judge of the Chief Court. Therefore, a question has now arisen whether the present application by Mony under section 20 of the Union Judiciary Act for a certificate that the case is a fit one for further appeal to a Bench is still maintainable.

Now, under section 20 of the Union Judiciary Act, the necessary certificate must be given by the Judge of the High Court who had himself passed the judgment. In this respect section 20 of the Union Judiciary Act corresponded to Clause 13 of the Letters Patent of the late High Court of Judicature and in *Ma Than* v. *Maung Ba Gyaw* (1), it has been held that Clause 13 of the Letters Patent restricted the grant of a certificate declaring that the case is a fit one for appeal to the Judge who passed the judgment.

U Saw Ba Thein has no doubt been re-appointed as a Judge of the Chief Court but he is no longer a Judge of the High Court and as such he cannot give any certificate which is required by the applicant Mony under section 20 of the Union Judiciary Act. No other person can give the same certificate.

Accordingly the present application under section 20 of the Union Judiciary Act must be dismissed.

(1) I.L.R 3 Ran., p. 546 (F.B).

APPELLATE CRIMINAL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

U THA YIN (APPELLANT)

v.

U SEIN MAUNG (RESPONDENT).*

C.C. 1962

May 17.

Criminal Procedure Code, s. 514 (3)—*Sale of moveable property for non-payment of sum forfeited by surety—Subject to confirmation by Court*, s. 515—*Sale open to revision under—notice to purchaser not compulsory before setting aside sale—To be read with* s. 440—*No right to be heard—Discretion of Court*, s. 440—*Provisions of—Not confined to High Court—Extends to all Courts exercising revisional powers.*

A sale under s. 514 (3) of the Criminal Procedure Code of moveable property which had been attached for non-payment of the sum forfeited by the surety is subject to confirmation by the Court. Accordingly, such a sale is open to revision by a superior authority under s. 515 of the Criminal Procedure Code.

In a revision proceedings under s. 515 of the Code of Criminal Procedure to set aside the sale under s. 514 (3) notice to the purchaser is not compulsory. In this connection s. 515 of the Criminal Procedure Code will have to be read with s. 440 thereof, which enacts that no party has any right to be heard either personally or by pleader before any Court when exercising its powers of revision, although the Court may, if it thinks fit, hear any party either personally or by pleader when exercising such powers.

The provisions of s. 440 of the Criminal Procedure Code are not confined to the High Court and the word "any Court" occurring therein extends its provisions to all Courts exercising powers of revision.

U Aye for the appellant.

Mon San Hlaing for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 187 of 1956 of the 1st Additional Magistrate, Danubyu, U Sein Maung who is the respondent in the present appeal under section 6 of the Union Judiciary Act, and one, U Ba Sin, stood as sureties for the production by the accused of a Dodge Jeep Car bearing No. R.C. 9847. The car was, however, not produced when called upon and the 4th

* Criminal Appeal No. 4 of 1961 from the order of the High Court (Appellate Side), dated the 21st October 1960 in Criminal Revision No. 126 (B) of 960, under s. 6 of the Union Judiciary Act.

C.C. 1962

U THA YIN v. U SEIN MAUNG.

Additional Magistrate of Yandoon in his Criminal Miscellaneous Case No. 6 of 1957, ordered the bond given by U Sein Maung and U Ba Sin to be forfeited under section 515 of the Criminal Procedure Code and the sum of K 3,500 to be paid by these persons. On failure of U Sein Maung and U Ba Sin to pay this amount, a warrant for the attachment of another Dodge Jeep Car No. R.C. 4540 in the possession of the respondent U Sein Maung was issued on the 10th of April 1957 and this car was seized by the Police Station Officer, Danubyu, on the 18th of April 1957. After its seizure by the Police Station Officer, Danubyu, Car No. R.C. 4540 was requisitioned by the Defence Forces and it was not returned till a month later. In the meantime, U Sein Maung questioned the legality of the seizure of his car but his application for revision was dismissed by the late High Court in its Criminal Revision No. 146 (B) of 1959. Thereafter, the 4th Additional Magistrate, Yandoon, issued a second warrant of attachment of the car on the 6th October 1959, with orders to sell the same upon the failure of U Sein Maung to pay the sum forfeited by him. This warrant was returnable on the 31st of October 1959. The Police Station Officer, Danubyu, then seized the car and allegedly sold it on the 11th of October 1959, to the present appellant U Tha Yin for a sum of K 4,000. He did not, however, send the report regarding the sale of the car till the 24th of October 1959.

In the meantime, on the 22nd of October 1959, the respondent U Sein Maung filed an application before the 4th Additional Magistrate, Yandoon, to attach and sell the houses which he and his co-surety U Ba Sin had mentioned in the security bond, rather than his Dodge Jeep Car No. R.C. 4540. The 4th Additional Magistrate, Yandoon, then sent a order to stay the sale of the car but, as already mentioned above, the car having been sold on

the 11th of October 1959, this order came too late. U Sein Maung then made an application to the District Magistrate, Maubin, to set aside the sale of his car on the ground, *inter alia*, that it was worth K 10,000 and that the sale to the present appellant U Tha Yin was in pursuance of a collusion between him and the Police Station Officer, Yandoon. The matter was taken up by the Additional District Magistrate, Maubin, who set aside the sale without issuing any notice to the present appellant U Tha Yin. U Tha Yin then appealed to the late High Court and on its dismissal on the 21st October 1960, filed the present appeal.

Two main grounds have been urged by the learned Advocate for the appellant U Tha Yin. Firstly, that by the sale of the car in pursuance of the warrant of the 4th Additional Magistrate, Yandoon, the title in the car had passed to the appellant U Tha Yin and therefore, it was wrong for the Additional District Magistrate to have set aside the sale. In support of this contention he has cited the case of *Maung Aye Maung* v. *A. Scott & Co. and others* (1), which was a decision in connection with the sale of moveable property in execution of a money decree. Secondly, that the Additional District Magistrate, Maubin, was wrong in setting aside the sale on the ground that there had been collusion between U Tha Yin and the Police Station Officer, Yandoon, without giving an opportunity to U Tha Yin to rebut this allegation.

Regarding the first contention, we are of the opinion that a sale under section 514 (3) of the Criminal Procedure Code of the moveable property which had been attached for non-payment of the sum forfeited by the surety is subject to confirmation by the Court. Accordingly, such a sale is open to revision by a superior authority under section 515 of the Criminal Procedure Code.

(1) (1939) R.L.R. 649.

C.C. 1962

U THA YIN v. U SEIN MAUNG.

Regarding the second contention, we are of the opinion that in a revision proceedings under section 515 of the Code of Criminal Procedure to set aside the sale under section 514 (3) notice to the purchaser is not compulsory. In this connection section 515 of the Criminal Procedure Code will have to be read with section 440 thereof, which enacts that no party has any right to be heard either personally or by pleader before any Court when exercising its powers of revision, although the Court may, if it thinks fit, hear any party either personally or by pleader when exercising such powers. It has been contended that because the provisions of section 439, sub-section (2), have been mentioned as an exception to section 440 of the Criminal Procedure Code that the word " Court " appearing in section 440 must refer to the High Court. However, we are of the opinion that the provisions of section 440 of the Criminal Procedure Code are not confined to the High Court and that the words " any Court " occurring therein extends its provisions to all Courts exercising powers of revision.

On the merits we are of the opinion that even if there had been no collusion between the Police Station Officer, Yandoon and the appellant U Tha Yin, the order of the learned Additional District Magistrate, Maubin, setting aside the sale of the respondent's car is justified on the ground that the sale was not by public auction but by private treaty between the Police Station Officer and U Tha Yin, and the price fetched was far below its real value.

For these reasons, we consider that there is no ground for interference under section 6 of the Union Judiciary Act of the orders of the late High Court appealed against. In the result the appeal fails and is dismissed.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဒေါ်စိန်မြ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ပျော့ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ) *

၁၉၆၂

မေလ ၁၀ ရက်။

သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅၊ ကိုယ်စားလည်စာ၊ မည်သည့်အခါရုံးတော်က၊ အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သည်၊ အကယ်ပင် ချုပ်ဆိုသည်၊ မချုပ်ဆိုသည်ကို သက်သေထင်ရှားပြရာ၌ အသုံးပြုနည်းတရပ်၊ အခြားသက်သေထင်ရှား ပြနည်းကို မပိတ်ပင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅ အရဆိုလျှင် ကိုယ်စားလှယ်စာသဘော သက်ရောက်သော စာရွက်စာတမ်းတခုကို၊ ထိုပုဒ်မပါ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦး ရှေ့မှောက်တွင်၊ ကိုယ်စားလည်ခန့်အပ်သူက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကပင် ယင်းလက်မှတ်ရေးထိုးကြောင်. ထောက်ခံမှသာလျှင် ရုံးတော်က အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သည်။

သို့သော်ငြားလည်း၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅ မှာ ကိုယ်စားလည်စာကို ခန့်အပ်သူက၊ အကယ်ပင်ချုပ်ဆိုသည်၊ မချုပ်ဆိုသည်ကို သက်သေထင်ရှားပြရာ၌ အသုံးပြုနည်းတရပ်သာဖြစ်သည်။ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခြားသော သက်သေထင်ရှား ပြနည်းတို့ကို ပိတ်ပင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မင္ဒတာ စီဇီခုံး လို့က်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။မင္ဒတာအာရ်ဂျဂနသန် လို့က်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် မူလက အယူခံ တရားလို ဒေါ်စိန်မြ နှင့် ၎င်း၏ ခင်ပွန်း ဦးသိန်း (ယခုကွယ်လွန်သူ) တို့သည်၊ အယုခံတရားခံ ဒေါ်ပျော့နှင့် ၎င်း၏ ခင်ပွန်း ဦးပိုက် (ယခုကွယ်လွန်သူ) တို့အား၊ အင်းစိန်အပိုင်၊ ကံဘဲရွှိ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေကို လက်ရောက် ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အမှုအတောအတွင်းတွင်၊ ဦးသိန်း ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်၍ ဒေါ်စိန်မြ အပြင် အမွေစား အမွေခံ မကျန်ရစ်ခေ့။ ဦးပိုက်လည်း ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်၍၊ ၎င်း၏ အမွေစား အမွေခံ သားသမီးများဖြစ်သူ ဦးခင်ဇော်၊ မဘောဘီ၊ မညွှာညွှာတို့ကို အမှုတွင် ထည့်သွင်း တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဒေါ်စိန်မြတို့၏ အဆိုအရမှာ၊ မိမိတို့သည်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့် မြေကို ပိုင်ရှင်

* ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၅၄။

၁၉၆၂

ဒေါ်စန်မြ နှင့် ဒေါ်ပျော့ ပါ ၄။

မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ်ထံမှ· တန်ဘိုးနှင့် ဝယ်ယူ ရရှိကြောင်း။ ဦးပိုက်နှင့် ဒေါ်ပျော့တို့သည်၊ ထိုအိမ်ပေါ်သို့ ကျူးလွန် တက်ရောက် နေထိုင်ကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဦးပိုက်နှင့် ဒေါ်ပျော့တို့က၊ ဦးသိန်းနှင့် ဒေါ်စိန်မြတို့၊ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ငြင်းဆိုကြ၏။ ၎င်းတို့က ချေပသည်မှာ၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ကို မူလပိုင်ရှင် မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ်ထံမှငါးရမ်း နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ သို့နေထိုင်စဉ်အတွင်း၊ မိမိတို့နှင့် အိမ်ရှင်သည် ထိုအိမ်နှင့် မြေကို ၎ ၄,၅၀၀ ကျပ်ဖြင့် အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရန် သဘောတူညီကြကြောင်း။ ယင်းသို့ သဘောတူညီသည့် အတိုင်းလည်း၊ အလီလီ ၎ ၉၀၀ ကျပ် ပေးသွင်းပြီးကြောင်းဖြင့် ထုချေကြလေသည်။

ကောက်ချက်များ ထုတ်နုတ်ရာ၌၊ မူလတရားသူကြီးသည်၊ ဦးပိုက်-ဒေါ်ပျော့ထို့က တဘက်၊ မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ်ကတဘက်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ကို အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရန် သဘောတူညီကြသည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍သာ၊ ကောက်ချက်များ ထုတ်လေသည်။ သက်သေများ စစ်ဆေး၍ ပညာရှိ ရှေနေကြီးများအား တမှုလုံး အတွက် ကြားနာပြီး နောက်မှသာ ဆက်ခံသော တရားသူကြီးက၊ အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့် မြေကို၊ တရားလိုများ ပိုင်ဆိုင်သလောဟူသည့် ကောက်ချက်ကို ထပ်မံ ထုတ်လေသည်။ ယင်းသို့ ကောက်ချက်များ ထပ်မံ ထုတ်ပြီးနောက်၊ ထိုတရားသူကြီးသည်၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ (၁) (ဂ) ကို အကို အကားပြုပြီး ၊ မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ် အိန္ဒိယပြည်တွင် ရှိစဉ်၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလည်၊ ဗွီ-အာ (ရ်) ပတ် (ဒ်) မန်နဘာအာရား အား၊ ကိုစားလည် စာသက်သေခံအမှတ် (ခ) ဖြင့် ခန့်အပ်သည်ဆိုရာ၊ ထိုကိုယ်စားလည် စာကို အထက် ဖေါ်ပြပါ ပုဒ်မ ၃၃ (၁) (ဂ) တွင် ပါရှိသည့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦး ရှေ့မှောက်တွင် ချုပ်ဆို၍၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က အထောက်အခံပြုသည်ကို မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ထိုကိုယ်စားလည်စာမှာ တရားမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ သည်၊ ယင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂ ကိုရည်ညွှန်း၍ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ မှာ မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံ တင်သွင်းရန် စာရွက်စာတမ်းကို၊ မည်သူတင်သွင်းနိုင်ကြောင်း ဖြင့်သာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင်မူကား၊ အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့် မြေကို အရောင်းအဝယ်ပြုသည်ဆိုသော သက်သေခံ အမှတ် (က) စာချုပ်ကို၊ ရောင်းသူ၏ ကိုယ်စားလည် မစ္စတာ ဗွီ-အာ(ရ်)ပတ်(ဒ်) မန်နဘာအာရားက၊ မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံ တင်သွင်းသည်မဟုတ်။ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂ (က) အရ တင်သွင်းခွင့်ပြုထားသော ဝယ်ယူသူ တဦးဖြစ်သည့် ဦးသိန်း ကိုယ်တိုင် တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံ တင်သွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဥပဒေအရ ချွတ်ယွင်းချက် ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

၁၉၆၂

ဒေါ်စိန်မြနှင့် ဒေါ်ပျော့ ပါ ၄။

အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ပျော့တို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၅ ကို ညွှန်း၍၊ ကိုယ်စားလည် စာသက်သေခံ အမှတ် (ခ) မှာ၊ ထိုပုဒ်မ ၈၅ ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း၊ မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ်က ချုပ်ဆို၍၊ ထောက်ခံခြင်း မပြုခဲ့သဖြင့်၊ ထိုကိုယ်စားလည် စာသက်သေခံ အမှတ် (ခ) ကို၊ မစ္စတာ ကေ-ဗွီ-ဆန်ကရမ် အာကယ်ပင် ချုပ်ဆိုသည်ဟု မယူဆနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ သက်သေခံ အမှတ် (ခ) ကိုယ်စားလည် စာကို လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌၊ ၎င်းကို သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင် အရာရှိ ရွှေမှောက်တွင်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့၌ မစ္စတာ ကေ-ဗွီ ဆန်ကရမ်က ချုပ်ဆိုပြီး၊ ထိုလ ၂၀ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦး ရွှေမှောက်တွင်၊ ၎င်းက လက်မှတ် ရေးထိုးကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅ အရဆိုလျှင် ကိုယ်စားလည် စာသဘောသက်ရောက်သော စာရွက် စာတမ်းတခုကို၊ ထိုပုဒ်မပါ ပုဂ္ဂိုလ် တဦးဦး ရွှေမှောက်တွင်၊ ကိုယ်စားလည် ခန့်အပ်သူက လက်မှတ် ရေးထိုးပြီး၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကပင် ယင်းသို့ လက်မှတ် ရေးထိုးကြောင်း ထောက်ခံမှသာလျှင် ၎င်းတော်က အသိအမှတ် ပြုရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံ အမှတ် (ခ) ကိုယ်စားလည် စာသည် သက်သေခံ အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၈၅ တွင် အကျုံးမဝင်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

သို့သော်ငြားလည်း၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၅ မှာ ကိုယ်စ ားလည်စာကို ခန့်အပ်သူက၊ အာကယ်ပင် ချုပ်ဆိုသည်၊ မချုပ်ဆိုသည်ကို သက်သေ ထင်ရှားပြရာ၌ အသုံးပြုနည်းတရပ်သာဖြစ်သည်။ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခြားသော သက်သေ ထင်ရှား ပြနည်းတို့ကို ပိတ်ပင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မူလရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ထုတ်နုတ်ထားသော ကောက်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အမှုသည်များအား သက်သေတင်ပြခွင့်ပြုပြီး၊ အမှုကိုအပြီး အပြတ် ဆုံးဖြတ်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးတော် ရွှေနေမှာ ငွေ ၁၇၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

ဤရုံးတော် အယူခံလွှာတွင်၊ အယူခံလွှာ အတွက် ပေးသွင်းသော ရုံးခွန်တော်ကို အယူခံ တရားလိုတို့အား ပြန်လည် ပေးအပ်စေရန်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဘရာမာနန်ဒိဘိယာရာ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ရမ်ဆမုဂျိချောင်ဒူရီ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

၁၉၆၂

မေလ ၂၄ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး၊ အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂)၊ ဒေ့ကိုအရစ်ကျပေးသွင်းရန် ရုံးတော်က အမိန့်ချနိုင်ခြင်း၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) နှင့် ဖဲ့ဖက်၍ ဖတ်ရှုရမည်၊ ရုံးတော်က သဘောအတိုင်း ချမှတ်နိုင်သော ဒီကရီ၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ရုံးတော်က မချနိုင်သောအမိန့်။

နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းပြချက်ဖြင့်ပယ်ဖျက်ရမည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ စာရင်း ၁၊ ပုဒ်မ ၁၇၅ ဒီကရီကျပြီး ၆ လအတွင်း လျှောက်ထားရမည့်ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားရုံးက တရားနိုင်အား၊ ဒီကရီအရ ပေးဆပ်ရန်ရှိသောငွေကိုအရစ်ကျပေးသွင်းခြင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍၊ သာမန်ငွေ ဒီကရီမျိုးဆိုလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ထောက်ထား၍ ရုံးတော်က အရစ်ကျ ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်၊ သို့သော်-ထိုနည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) ကို၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တဲ့ဖက်၍ ဖတ်ရှုရမည်ဖြစ်သည်၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) တွင် ဖေါ်ပြထားသောငွေဒီကရီမှာ၊ အပူအကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး၊ ရုံးတော်က သဘောအတိုင်း ချမှတ်သော ဒီကရီဖြစ်သည်။

နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်ဖြင့် တရားခံက တရားလိုသို့ ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ငွေများကို၊ တလလျှင် ငွေ ၃,၀၀၀ အရစ်ကျ ပေးဆောင်၍၊ အရစ်ကျငွေ တရပ်ရပ်ကို ပေးဆောင်ရန် တရားခံက ပျက်ကွက်လျှင် မပြေကျန်ဒေနာအားလုံးကို ရရှိရန်အာဘက် တရားလိုက ဇာဂီပြုလုပ်နိုင်စေဟု ရုံးတော်က ဒီကရီချထားရာ၊ တရားခံက အရစ်ကျငွေတရပ်ကို ပေးရန်ပျက်ကွက်သဖြင့် တရားလိုက မပြေကျန်ငွေ အားလုံးကို ရရှိရန် ဇာဂီပြုလုပ်သောအမှုတွင် တရားခံက ငင်းငွေကို တလလျှင် ငွေ ၅၀၀ အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန် လျှောက်ထားသည်ကို ရုံးတော်က တလလျှင် ငွေ ၁,၀၀၀ အရစ်ကျပေးဆောင်စေဟု အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ ဒီကရီမပြေကျန်ငွေကို အရစ်ကျပေးဆောင်ရန် ရုံးတော်က ချမှတ်နိုင်သော အမိန့်မဟုတ်ပေ။

အမှုသည် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း ရယူပါသည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်နှင့် အလားတူ အကြောင်းပြချက်များဖြင့် တရားတထုံးစွဲဆို၍ ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေအယူခံမှု အမှတ် ၉။

Fatmabai v. *Sonbai*, I.L.R. 36 Bom. 77; *J.C.Galstaun* v. *Pramathamath Ray*, I.L.R. 57 Cal. 154 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၂

ဘရုမဒတ်နှင့် ဒီဘီယာရာနှင့် ရမ်ဆမုဂ်ချောင်ဒူရီပါ ၂။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေစာရင်း ၁၊ ပုဒ်မ ၁၇၅ အရ၊ ဒီကရီကျန်ငွေကို အရစ်ကျပေးဆောင်ရန်အတွက်၊ ဒီကရီချမှတ်ပြီး၊ ၆ လအတွင်းသာ လျော်ကထားနိုင်သည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘနာဂျီး လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂) လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

ထရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုအယူခံတရားလိုက၊ အယူခံတရားခံများအား တရားလွှတ်တော်၊ မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်၌၊ ငွေ ခုနှစ်သောင်းကျော် ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုရာ၊ အမှုသည်အားလုံး၏ သဘောတူချက်ဖြင့်၊ ရုံးတော်က ဒီကရီချမှတ် လိုက်သည်။ ယခုအယူခံမှုနှင့် သက်ဆိုင်သမျှ ဖေါ်ပြရမည်ဆိုလျှင်၊ ထိုနှစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူ ဒီကရီအရမှာ၊ တရားစွဲဆိုသော ငွေ၊ ရုံးစရိတ်နှင့် အတိုးအားလုံးကို၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နောက်ဆုံးထား၍၊ အပြေအလည် ပေးဆပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ယင်းသို့ အပြေအလည် မပေးဆပ်မီ အတောအတွင်း၊ တရားခံများက ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့မှစ၍၊ တလလျှင် ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် အရစ်ကျ ပေးသွင်း သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ အရစ်ကျ ငွေတရပ်ရပ်ကိုငင်းတို့ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ တရားလိုများသည် မပြေကျန်ငွေအားလုံးကို ရရှိရန်အတွက်၊ ဇာဂီ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ပါရှိလေသည်။ တရားခံများသည် အရစ်ကျငွေ ၃ ကြိမ် ပေးပြီးနောက်၊ ဆက်လက် ပေးဆောင်ခြင်း မပြုသဖြင့်၊ တရားလိုက ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၆ ရက်နေ့တွင် ဇာရီပြုလုပ်လေသည်။ တရားခံများက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ဒီကရီ မပြေ ကျန်ငွေကို တလလျှင် ၅၀၀ ကျပ် ကျပေးသွင်းခွင့် ပြုရန် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားသည်။ မူလဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်က ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့မှစ၍ တလလျှင် ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် အရစ်ကျ ပေးသွင်းခွင့် ပြုကြောင်း အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် တရားလိုက ယခု အယူခံခြင်း ဖြစ်သည်။

ပဌမ စဉ်းစားရန် အချက်မှာ၊ အဆိုပါ ဒီကရီမှာ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ငွေ ဒီကရီဖြစ်သဖြင့်၊ ရုံးတော်က တရားခံများအား မပြေ ကျန်ငွေကို အရစ်ကျ ပေးသွင်းရန် အမိန့်ချမှတ်ခွင့် ရှိ မရှိဟုသော ပြဿနာပင် ဖြစ်သည်။ သာမန် ငွေဒီကရီမျိုးဆိုလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ထောက်ထား၍ ရုံးတော်က အရစ်ကျ ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ သို့သော် ထိုနည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) ကို၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) ပါ

၁၉၆၂

ဘဏ္ဍာမဟန်
ဒီဘိယာရာ
နှင့်
ရမ်ဆမုဂ္ဂါ
ချောင်ဒူရီ
ပါ ၂။

ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တွဲဖက် ၍ ဖတ်ရှုရမည် ဖြစ်သည်။ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၁) တွင် ဖေါ်ပြထားသော ဒွေဒီကရီမှာ၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို လေ့လာ သုံးသပ်ပြီး၊ ရုံးတော်က သဘောအတိုင်း ချမှတ်သော ဒီကရီမျိုး ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုပါ ဒီကရီမှာမူကား၊ ယင်းကဲ့သို့သော ဒီကရီမျိုး မဟုတ်ချေ။ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်ဖြင့် ရုံးတော်က ချမှတ်သော ဒွေဒီကရီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရား မကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၁ (၂) အရ ယခုအမှုပါ ဒီကရီ မပြေကျန်ငွေကို အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန် ရုံးတော်က အမိန့်မချမှတ်နိုင်ပေ။

အမှုသည် နှစ်ဦး နှစ်ဘက်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်သော ဒီကရီကို လိမ်လည် လှည့်ဖြားရှု ရယူပါသည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်နှင့် အလားတူ အကြောင်းပြချက်များဖြင့် တရားတထုံး စွဲဆို၍ ပယ်ဖျက်ရမည် ဖြစ်သည်။ (***Fatmabai*** v. ***Sonbai*** (1) နှင့် (***J.C.Galstaun*** v. ***Pramathanath Ray*** (2) အမှု တို့ကို ကြည့်ပါ။

ထိုမှတပါးလည်း၊ တရားခံများက ဒီကရီ ကျန်ငွေကို အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရန် အတွက် ဒီကရီ ချမှတ်ပြီး တနှစ်မျ ကြာမှ လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုလျှောက်လွှာ မျိုးကို ကာလစီးကမ်းသတ် အက် ဥပဒေ၊ ဇယား ၁၊ အပိုဒ် ၁၇၅ အရ၊ ဒီကရီ ချမှတ်ပြီး ၆ လ အတွင်းသာ လျှောက်ထားနိုင်သည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ လျှောက်လွှာမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်ပြီးမှ တင်သွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အထက် ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံး၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဤရုံးတော်၏ တရားစရိတ်မှာ ၁၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(1) I.L.R. 36 Bom. 77.
(2) I.L.R. 57 Cal. 154.

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ (ရ်)၊ ဖရန့်(ခ်)၊ ပါ (၂) (လျှောက်ထားသူများ) ၁၉၆၂

နှင့်

ရန်ကုန်မြို့ လက်ထောက်ဌာနေမင်းခကြီးကြပ်ရေးဝန် ပါ (၂) လျှောက်ထားခံရသူများ *

မေလ ၁၇ ရက်။

အမှုခေါ် ဒဏ္ဍန်တော်အမိန့် မချမှတ်ဘဲနေနိုင်သော အမိန့်မျိုး၊ မည်သည့်ကိစ္စမျိုးတွင် ၎င်းအမိန့်ကို ချမည်မဟုတ်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က က) (၄) အရ ချမှတ်သော အမိန့်၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်မျိုးမဟုတ်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်သည်၊ ဤရုံးတော်က အခြေအနေအရ မချမှတ်ဘဲနေနိုင်သော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်တရပ်သည်၊ ထိုထိုဆောက်ရောက်အပြီးအပြတ်အကျိုးသက်ရောက်မည်မဟုတ်လျှင်၊ ရုံးတော်က ထိုအမိန့်ကို ချမှတ်မည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က က) (၄) အရ၊ ကြီးကြပ်ခရုံးဝန်က အိမ်ပိုင်ရှင်အား အခင်းဖြစ်အခန်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်၍၊ လျှောက်ထားသူအား ဦးစားပေး၍ အငှါးချထားရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးကျော်မင်းလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) အတွက်။ ။အစိုးရ ရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အတွက်။ ။ဦးလှစိန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာ အတိုချုပ်မှာ၊ ယခုလျှောက်ထားသူ မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ဖရန့်(ခ်)နှင့်မစ္စတာ ပီတာမွန်တို့ တို့သည် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) ဒေါ်ကြင်မိုင်ပိုင်၊ အခင်းဖြစ်အိမ် အခန်းအမှတ် (၁) ၌ အိမ်ငှါးအငြှစ် နေထိုင်သူ မစ္စတာ အီ၊ ဖေါ်ကျင်း၊ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ထွက်ခွါသွားပြီးနောက်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ၊ အိမ်ငှါးများ

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၆။

၁၉၆၂

မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ဖရန်(ချ်) ပါ၂ နှင့် ရန်ကုန်မြို့ လက်ထောက် ဌါးရမ်း ခ ကြီးကြပ်ရေး ဝန် ပါ၂။

အဖြစ် ဆက်လက်နေထိုင်သဖြင့်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ အရေးယူပြီးလျှင် ယခုလျှောက်ထားသူများအား၊ ထိုအိမ်ခန်းမှ ကန့်သတ်သည့် နေရက်အတွင်း ဖယ်ရှားပေးရန် ဆင့်ဆိုပြီးလျှင်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို ပိုင်ရှင် ဒေါ်ကြင်မြိုင်အား ပြန်လည်ပေးအပ်၍၊ ဒေါ်ကြင်မြိုင်က ထိုအခန်းကို ဌါးရမ်းလိုလျှင် လက်ရှိနေထိုင်သော မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ဖရန် (ချ်) အားသာလျှင်ဦးစားပေး၍ ဌါးရမ်းရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ရှေ့မှောက်ရှိ မှုခင်းသည်၊ ၁၉၄၈ ခု၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အတည်ဖြစ်စဉ် စတင်ပေါ်ပေါက်သည်ဖြစ်၍၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) အရ၊ မပြီးမပြတ်ကျန်ရှိနေသော မှုခင်းတရပ်အနေဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ၊ ပြီးပြတ်အောင် စစ်ဆေးစီရင်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အမိန့်ချမှတ်သဖြင့် ထိုအမိန့်မှာ အတည်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ရုံးတော်က ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု လျှောက်ထား၏။ အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်သည်၊ ဤရုံးတော်က အခြေအနေအရ၊ မချမှတ်ဘဲနေနိုင်သော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်တရပ်သည်၊ ထိထိရောက်ရောက် အပြီးအပြတ် အကျိုးသက်ရောက်မည်မဟုတ်လျှင် ရုံးတော်က ထိုအမိန့်ကို ချမှတ်မည်မဟုတ်ပေ။ ယခုအမှုတွင် အကယ်၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်လျှင်လည်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ ထပ်မံ အမိန့်ချမှတ်နိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ယခုတင်ပြသည့် အကြောင်းပြချက်အတွက် အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ကို ထုတ်ပေးမည် မဟုတ်ပေ။

ဒုတိယလျှောက်ထားချက်မှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (က၊က) (၄) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ မိမိ၏ ညွှန်ကြားလွှာတွင် သီးခြားဖေါ်ပြထားသောသုတယောက်ယောက်အား၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို အငှါးချထားရန် အိမ်ရှင်အား ညွှန်ကြားမည့်အစား၊ အိမ်ပိုင်ရှင်အား အခင်းဖြစ် အခန်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်၍၊ မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ဖရန်(ချ်) အား၊ ဦးစားပေး၍ အငှါးချထားရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ တရားမဝင်ပါ ဟူသော လျှောက်လဲချက်ပင် ဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ အိမ်ခန်းရလိုသူများ လျှောက်ထားကြ၍၊ အိမ်ခန်းအားလပ်သောအခါ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ထိုလျှောက်ထားသူများအနက်မှတဦးဦးအား အိမ်ခန်းကိုအငှါးချထားရန် အိမ်ရှင်အား ညွှန်ကြားလေ့ရှိသည်။

အိမ်ငှါးလိုလှူ ရှာဖွေမရမှုသာလျှင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (ကက) (၄) (ဂ) အရ၊ အိမ်ရှင်အား မိမိကိုယ်တိုင် အငှါးချထားရန် အကြောင်းကြားလေသည်။ ယခုကြီးကြပ်ရေးဝန် ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ အိမ်ခန်း ငှါးရမ်းလို ကြောင်း လျှောက်ထားသူများ မရှိသဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ထိုသို့အငှါးချထားရန်အတွက် ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ တရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ အကြောင်းမူကား၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ (ကက) (၄) အရ၊ အိမ်ငှါးချထားရာဥစ္စာလည်း ထိုကိစ္စအလို့ငှါ ဖွဲ့စည်းသည့် အကြံပေးအဖွဲ့၏ အကြံဉာဏ်ကို ရယူပြီးမှ ချထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တူညီသော ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ (၄) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရလည်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အကြံပေးအဖွဲ့၏ အကြံဉာဏ်ကို ရယူရမည်သာမက ထိုအဖွဲ့၏ အကြံဉာဏ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်လျက်၊ အိမ်ငှါးချထား ရမည်ဖြစ်သည်။ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုး ချမှတ်ရာ၌ ထိုသို့သော ကန့်သတ် ချက်များနှင့် ချမှတ်ရမည် မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၂

မစ္စစ် ဂျေ၊ အာ(ရှ်)၊ ဖရန့်(ချ်) ပါ ၂ နှင့် ရန်ကုန်မြို့ လက် ဆောက်ငှါးရမ်း ခ ကြီးကြပ်ရေး ဝန် ပါ ၂။

တတိယလျှောက်ထားချက်မှာ ယခုအမှုနှင့် မသက်ဆိုင်သောကြောင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည် မဟုတ်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂
မေလ ၃ ရက်။

ဦးချစ်တီး ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

မောင်ရွှေ ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

သေသူ၏ အမွေခံ အမွေစားမည်သူဖြစ်ကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများက ဆုံးဖြတ်ရမည့်ကိစ္စ၊ သီးစားချထားရေးကော်မိတီမဆုံးဖြတ်နိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မည်သူသည် သေသူ၏ အမွေစား အမွေခံဖြစ်ကြောင်းကို သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများကသာဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သီးစားချထားရေးကော်မိတီက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိ။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးလှညွှန့်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးဘရွှန်း လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) နှင့် (၃) တို့အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုတွင်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့ကတဘက်၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) မောင်ရွှေကတဘက်၊ မတ္တရာမြို့နယ်၊ သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ၊ ၁၉၅၉-၆၀ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ အပြိုင် လျှောက်ထားကြရာ၊ မြို့နယ် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့သည်၊ သီးထောက်ခ ပေးရန် ပျက်ကွက်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အခင်းဖြစ်မြေကို မောင်ရွှေအား ချထားလိုက်သည်။ မန္တလေးခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့သည်၊ လက်ငုတ်များဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ မြို့နယ် သီးစားချထားရေး ကော်မိတီအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အခင်းဖြစ်မြေကို၊ ထိုသူများအား ချထားလိုက်၏။ မောင်ရွှေက မန္တလေးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ စောဒကဝင်ရာ၊ တိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မတီက နှစ်ဘက်အမှုသည်တို့နှင့် ၎င်းတို့ တင်ပြသော သက်သေများ ထပ်မံစစ်ဆေးပြီး၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့သည်၊ တရားဝင် လက်ငုတ်သီးစားများ

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၉၀။

ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု တွေ့ရှိသည်။ သို့သော် မြေငှင် ဒေါ်မြစ်သေဆုံး ၁၉၆၂
ပြီးနောက်၊ ဒေါ်မြစ်၏ အမွေခံ တဦးဦးအား၊ သီးထောက်ခပေးရမည်ကို မပေးဘဲ ဦးချစ်တီး ပါ
နေသောကြောင့်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၁ အရ ပျက်ကွက်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ နှင့်
အခင်းဖြစ်မြေကို၊ မောင်ရွှေအား ချထားလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန် မောင်ရွှေ ပါ ၃၊
တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန်၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့က ဤရုံးတော်သို့ လျှောက်ထား
ကြသည်။

ယခုအမှုမှာ၊ မူလက တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ တင်သွင်းခဲ့သော အမှုဖြစ်သည်။ ထိုရုံးတွင် မောင်ရွှေ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့သည်၊ အခင်းဖြစ် နှစ်အတွက်၊ မြို့နယ်သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ လျှောက်လွှာတင်သွင်းခြင်း မပြုပါ ဟု လျှောက်ထားခဲ့သောကြောင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ အမှုတွဲကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရန်အတွက်၊ ခေါ်ယူရာ မရခဲ့ချေ။ သို့သော် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်သွင်းသော ကျမ်းကျိန်လွှာများ အရဆိုလျှင်၊ အခင်းဖြစ်နှစ်အတွက် ဦးချစ်တီ-ဒေါ်ဂဲတို့သည်၊ မောင်ရွှေနှင့် မူလ သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံ အပြုံင်လျှောက်ထားကြသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ မောင်ရွှေကိုယ်တိုင်ကပင်၊ မိမိနှင့် ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့၊ ထိုနှစ်လုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ သီးစားချထားရေးကော်မိတီ ရှေ့မှောက်တွင် သက်သေများ တင်ပြစစ်ဆေးခဲ့ကြောင်း။ ၎င်း၏ ကျမ်းကျိန်လွှာတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ လက်ငုတ်သီးစားများဖြစ်သူ၊ ဦးချစ်တီး-ဒေါ်ဂဲတို့ သီးထောက်ခပေးရန် ပျက်ကွက်သည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မောင်ရွှေက ၎င်း၏ဇနီး မကြည်သည်၊ ဦးပြည့်၏ သမီးတယောက် ဖြစ်ကြောင်း။ ဦးပြည့်သည် မြေပိုင်ရှင် ဒေါ်မြစ်၏ သားဖြစ်ကြောင်းထွက်ဆို၏။ ဒေါ်ဂဲတို့ကမူ မကြည်နှင့် မောင်နှမတစုတို့သည်၊ ဒေါ်မြစ်၏ အမွေခံများဖြစ်သည် ဆိုသည်ကို ငြင်းဆိုပြီးလျှင်၊ မိမိသည် ဒေါ်မြစ်၏ မောင်တယောက်ဖြစ်သော ဦးဥာဏ်တင်၏သမီး ဖြစ်၍၊ ဒေါ်မြစ်သေဆုံးသောအခါ၊ အမွေစား အမွေခံဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျမ်းကျိန် ဆို၏။ မန္တလေးတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မိတီကမူ ဒေါ်မြစ်မှာ၊ ဦးပြည့်နှင့် မောင်နှမတော်စပ်ကြောင်း။ ဒေါ်မြစ်တွင် ဦးပြည့်အပြင် အခြားအမွေခံ မရှိကြောင်း နှင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ ယင်းသို့သော အခြေအနေတွင် မည်သူသည် ဒေါ်မြစ်၏ အမွေစား အမွေခံ ဖြစ်ကြောင်းကို အတိအကျ ပြောဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများကသာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

မန္တလေးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီက သေသူ မူလမြေရှင် ဒေါ်မြစ်၏ အမွေကို ဆက်ခံပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း။ သို့သော် လက်ငုတ်သီးစားများသည် ဒေါ်မြစ်၏ အနီးဆုံး အမွေခံတဦးဦးအား သီးထောက်ခ ပေးအပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး၊ သီးစားလက်ငုတ်များသည် တာဝန်ပျက်ကွက်

၁၉၆၂
ဦးချစ်တီး ပါ ၂
နှင့်
မောင်ရွှေပါ ၃။

သည်ဟု **အဆုံးအဖြတ်ပြုလေသည်**။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော အခြေအနေတွင်၊ တိုင်းသိီးစားချထားရေး ကော်မိတီက၊ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်သည်မှာ အထင်အရှားမှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်၊ တိုင်းသိီးစားချထားရေးကော်မိတီ၏ အမိန့်နှင့် မြို့နယ်သိီးစားချထားရေးကော်မိတီ၏ အမိန့်အသိီးသိီးတို့ကို၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို၊ မိမိတို့ အသိီးသိီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးမောင်ကြီး (အယူခံတရားလို)

ဘ၉၆၂
မေလ ၂၃ ရက်၊

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (အယူခံတရားခံ)*

ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက ထုတ်သော အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများ ဖြန့်ဖြူးရေးအမိန့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာတွင် အကျုံးဝင်ခြင်း။

ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက အမိန့်ကြော်ငြာဖြင့် အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ၊ ပေါင် ၂၀၀ ထက်ပို၍ လက်ရှိမထားရဟု ကန့်သတ်ထားသော်ငြားလည်း၊ အယူခံတရားလို မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် အမှုထမ်းသော ကုမ္ပဏီလက်ရှိ ဂိုဒေါင်တွင် အမိန့်အခွင့်မရှိဘဲ၊ ချည်ခင် ပေါင်ချိန် ၆,၅၅၀ ဘေ့ရှိမှု ကြောင့် အယူခံတရားလိုအား အပြစ်ပေးသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတက၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ဖြင့်ကန့်သတ်မှု ပြုနိုင်သော်လည်း ထိုအာဏာကို အခြားသူတဦး တယောက်အား လွှဲအပ်ခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဖြန့်ဖြူးမှုစသည်တို့ကို အမိန့်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်မှာ အာဏာကို ကျော်လွန်၍ပြုလုပ်သဖြင့် တရားမဝင်ပါဟု လျှောက်ထားလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ ဝန်ကြီးဌာနအမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၃၀ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတသည်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို အသုံးပြု၍ အမိန့်ဖြင့် အစီအရင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအစီအရင်အတိုင်း ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးအား ကြီးကြပ်သူအဖြစ် ခန့်ထားပြီး၊ အရေးကြီးသော ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိမိကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ မိမိက ထိုကိစ္စအလို့ငှါ၊ အာဏာအပ်နှင်းထားသော အရာရှိကဖြစ်စေ ထုတ်ပေးသော လိုင်စင်ပါစည်းကမ်းချက်များအနာမှအပ၊ ဝယ်ယူသိုလှောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကန့်သတ်နိုင်ရန်၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတက အာဏာအပ်နှင်းလေသည်။ ယင်းသို့ အာဏာအပ်နှင်းသည်မှာ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတအား အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဆုဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၄။

၁၉၆၂

ဦးဒမောင်ကြီး နှင့် မြသိုတောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးတင်မောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအယူခံ တရားလို ဦးမောင်ကြီးသည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၂၀ လမ်း၊ အမှတ် ၉၂ ရှိ၊ မင်းကျော်ကုမ္ပဏီလီမိတက်တွင်၊ မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ ယင်းကုမ္ပဏီလက်ရှိ ဂိုဒေါင်ကို ၁၉၅၈ ခု၊ နိုဝင်ဘာ လ ၂၇ ရက်နေ့ တွင်၊ အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနမှ အရာရှိများဝင်ရောက် စစ်ဆေးသည့်အခါ၊ ချည်ခင်ပေါင်ချိန် ၆,၅၂၀ တွေ့ရှိလေသည်။ ထိုအချိန်၌ ထိုချည်ခင်မျိုးကို၊ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ ပေါင် ၂၀၀ ထက်ပို၍ လက်ရှိမထားရဟု ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက၊ အမိန့်ကြော်ငြာ စာဖြင့် ကန့်သတ်ထား၏။ အယူခံတရားလိုသည် တွေ့ရှိသော ချည်ခင်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ လိုအပ်သော အခွင့်အမိန့်ကို တင်ပြခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်ရုံးတော်သို့ ၎င်းအား တရားစွဲတင်ပို့ရာ၊ ရုံးတော်က၊ ပြစ်ဒဏ်ထင်ရှား စီရင်၍ ပဏ်ဒေတပ်ဝိုက်ပြီးလျှင်၊ ချည်ခင်ပေါင် ၂၀၀ မှအပ၊ ကျန်ချည်ခင်အားလုံးကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံရာ၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံရန်အခွင့်ထူးတောင်းပြီး ထပ်မံအယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုက၊ အမှုပါချည်ခင်များကို၊ ရွှေတောင်မြို့ရှိ ရက်ကန်းပိုင်ရှင်များက၊ ၎င်းထံ ခေတ္တအပ်နှံထားသည်ဟု ထုခြေ၏။ သို့သော်ထိုအကြောင်း ပြချက်ကို၊ မူလရုံးကဝင်း၊ တရားလွှတ်တော်ကဝင်း လက်မခံခဲ့ပေ။ လက်ခံရန်လည်း ခဲယဉ်းပေမည်။ အကြောင်းမူကား ရန်ကုန်မှရွှေတောင်သို့၊ မီးရထားများသည်ဝင်း၊ မော်တော်ဘတ်(စ်)များသည်ဝင်း ဦးဒဟိုသွားနေကြသည်ဖြစ်၍၊ အမှုပါ ချည်ခင်များကို ရက်ကန်းပိုင်ရှင်များက ၂ လ မှ ၅ လမျှအထိ၊ အယူခံတရားလိုထံ၌ အပ်နှံထားသည်ဆိုသည်မှာ သဘာဝယုတ္တိမရှိပေ။ အမှုအကြောင်း ခြင်းရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အထူးလျောက်လဲခြင်း မပြုလိုတော့ပါဟု လျောက်ထား၏။ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး တင်ပြသည့် အချက်မှာ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတက၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ဖြင့် ကန့်သတ်မှု စသည်များ ပြုနိုင်သော်လည်း၊ ထိုအာဏာကို အခြားသူ တဦးတယောက်အား လွှဲအပ်ခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့်၊ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးက၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဖြန့်ဖြူးမှုစသည်တို့ကို အမိန့်ဖြင့် ပြုလုပ်သည်မှာ၊ အာဏာကို ကျော်လွန်၍ ပြုလုပ်သဖြင့်၊ တရားမဝင်ပါဟု

သော လျှောက်ထားချက်ပင် ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၃၈ တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

၁၉၆၂ ဦးမောင်ကြီး နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်။

"No. 338.—In exercise of the powers conferred by section 3 of the Essential Supplies and Services Act, 1947, and in supersession of the Civil Supplies Management and Control Order, 1947, published with Commerce and Supply Department Notification No. 96, dated the 1st October 1947, as subsequently amended, the President of the Union hereby makes the following Order for the control of the procurement, price and distribution of essential supplies for the civil population of the Union of Burma :—

* * * *

3. The control of procurement, price and distribution of essential supplies for the civil population of the Union of Burma may be undertaken by the Commissioner.

4. The Commissioner may, from time to time, determine and declare as "essential" any comodity the control of those procurement, distribution or price is deemed in the public interest to be essential. Such declaration shall be made by notification and upon such declaration being made the Commissioner may take suitable action to control the procurement, distribution or price of such commodity.

5. The Commissioner may by notification direct, either generally or in relation to any area, that no person shall sell or acquire or possess for sale or otherwise deal in any specified essential commodity, save under and in accordance with the terms of a licence issued by the Commissioner or by any officer authorized by him in this behalf."

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဆိုလျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရအပ်နှင်းထားသော အာဏာကို အသုံးပြု၍ အမိန့်ဖြင့် အစီအရင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအစီအရင်အတိုင်း၊ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးမင်းကြီးအား ကြိုးကြပ် အုပ်ချုပ်သူအဖြစ် ခန့်ထားပြီး၊ အရေးကြီးသော ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ မိမိက

၁၉၆၂ ခုနှစ် မြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်။

ထိုကိစ္စအလို့ငှါ အာဏာအပ်နှင်းထားသော အရာရှိကြီးဖြစ်စေ၊ ထုတ်ပေးသော လိုင်စင်ပါ စည်းကမ်းချက်များအရမှ အပ၊ ဝယ်ယူသိုလှောင်ခြင်း စသည်တို့ကို ကန့်သတ်နိုင်ရန်၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတက အာဏာအပ်နှင်းလေသည်။ ယင်းသို့ အာဏာ အပ်နှင်းသည်မှာ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတအား အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ချည်ခင်ပေါင်ချိန် ၆,၃၂၀ ကို အစိုးရဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆီးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အမှုအဖြစ်အပျက် အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ထု၊ အောက်ခံများက သိမ်းဆီးရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းလှကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

အယူခံလွှာကိုပယ်သိုက်သည်။

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးမြတ်သိန်းထွန်း (စောဒက) ၁၉၆၂
နှင့် မေလ ၃ ရက်။
နိုင်ငံတော်ဝိုဏ်စွယ်ဌာန ပါ ၄ (စုဒဲတကများ)*

ဝိဝါဒအဓိကရုဏ်း၊ သို့မဟုတ် အနုဝါဒအဓိကရုဏ်းဟူသောပြဿနာ။ မြို့နယ်ဝိုဏ်စွယ်ဌာနက ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့နယ်ဝိုဏ်စွယ်ဌာနတွင် လူတယောက်က အခြားလူတယောက်အပေါ် တွင် စွဲဆိုထားသော အမှုသည် ဝိဝါဒအဓိကရုဏ်းမှုမဖြစ်လျှင်၊ အနုဝါဒအဓိကရုဏ်းမှု ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင် ဆိုသောအချက်ကို မြို့နယ်ဝိုဏ်စွယ်ဌာနကဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဇမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒဲတကအမှတ် (၁)နှင့် (၂) တို့အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒဲတကအမှတ် (၃)အတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုသည် ဦးထွန်းလူက၊ ဦးမြတ်သိန်းထွန်း အပေါ်တွင် လက်ပံတန်းမြို့၊ မြို့နယ်ဝိုဏ်စွယ် ဌာန၌ ဝိဝါဒ အဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုရာတွင် အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း ဦးမြတ်သိန်းထွန်းက နိုင်ငံတော် ဝိုဏ်စွယ် ဌာနထံ အမှုကို ပြောင်းလွှဲ စစ်ဆေးစေရန်အတွက် စောဒနာသည် လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်ရာ၊ ထိုအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော့် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ မူလဝိဝါဒ အဓိကရုဏ်းမှု တရပ်လုံးကိုလည်း၊ အပြီးသတ် ရပ်ဆိုင်းစေရန် အမိန့်ထုတ်ရန်အတွက်၊ လျှောက်ထားသော အမှုဖြစ်သည်။

ဦးမြတ်သိန်းထွန်းက မိမိနှင့် ဦးထွန်းလူတို့မှာ ရဟန်းများ မဟုတ်သဖြင့် ဦးထွန်းလူ စွဲဆိုသော ဝိဝါဒ အဓိကရုဏ်းကို မြို့နယ်ဝိုဏ်စွယ်ဌာနက လက်ခံစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း ငံလျှောက်ထားသည်။ ဦးထွန်းလူကမူ မိမိစွဲဆိုသော အမှုသည်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၉၂။

၁၉၆၂
ဦးမြတ်သိန်းထွန်းနှင့် နိုင်ငံတော်ဝိုင်စွယ်ဌာန ပါ ၄။

ဝိဝါဒအဓိကရဏ်းမှုမဟုတ်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ အနုဝါဒ အဓိကရဏ်း မှုဖြစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် ချေပ၏။ ထိုအချက်ကို မြို့နယ်ဝိုင်စွယ်ဌာနက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ ဦးမြတ်သိန်းထွန်းသည်၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်သူ ဖြစ်သဖြင့် ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိုင်စွယ်ဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆ အရ၊ မိမိနေထိုင်သော ဒေသရှိ ဝိုင်စွယ်ဌာနဥက္ကဋ္ဌသာ ဦးထွန်းလူက တရားစွဲဆိုခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏၊ သို့သော် ပညာရှိ အစိုးရလွှေနေကြီးက ဦးမြတ်သိန်းထွန်းသည် ထိုစဉ်အခါက လက်ပံတန်းမြို့နယ်တွင် နေထိုင်တရားဟောခဲ့သဖြင့် လက်ပံတန်းမြို့နယ် ဝိုင်စွယ်ဌာနဥက္ကဋ္ဌ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု လျှောက်လဲ၏။ ထိုအချက်ကိုလည်း လက်ပံတန်းမြို့နယ် ဝိုင်စွယ်ဌာနက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

တတိယအချက်မှာ မြို့နယ်ဝိုင်စွယ်ဌာနသည်၊ ဦးမြတ်သိန်းထွန်း အစစ်ခံရာတွင်၊ ၎င်းအား မူလပဌမဥ္စ မိမိကိုယ်တိုင် အစစ်ခံလိုသည့် အချက်များကို အစစ်ခံခွင့် မပေးဘဲ၊ ဝိုင်စွယ်ဌာနက ပြန်လှန်မေးခွန်းများမေး၍ စစ်ကြောင်းဖြင့် ဦးမြတ်သိန်းထွန်း၏ ပညာရှိ လွှေနေကြီးက လျှောက်ထား၏။ ဦးထွန်းလူအား စစ်မေးပုံ စစ်မေးနည်းနှင့် ဦးမြတ်သိန်းထွန်းအား စစ်မေးပုံ စစ်မေးနည်း နှစ်ရပ်ကို ယှဉ်ပြိုင်ကြည့်ရာ ပညာရှိ လွှေနေကြီး၏ လျှောက်လဲချက်များသည် အခြေအမြစ် လုံးဝမရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သို့သော် ဦးမြတ်သိန်းထွန်းအား ဦးထွန်းလူက ပြန်လှန်မေးခွန်းများ မေးပြီးနောက်၊ မိမိအပေါ်၌ ငြိသောအချက်အလက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြေရှင်းခွင့်ပြုလျှင် တရားမျှတမှုမရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် ယခုအမှုတွင် အပြီးသတ် အဓိန္ဓာရမှတ်ခြင်း မပြုရသေးချေ၊ ဦးမြတ်သိန်းထွန်း၏ ပညာရှိ လွှေနေကြီးကလည်း အကယ်၍ မြို့နယ်ဝိုင်စွယ်ဌာနက၊ အဓိန္ဓာရမှတ်ခဲ့လျှင်၊ ခရိုင်ဝိုင်စွယ်ဌာနသို့ဝင်း၊ နိုင်ငံတော်ဝိုင်စွယ်ဌာနသို့ဝင်း စောဒကတင်နိုင်ခွင့် ရှိပါသည်ဟု ဝန်ခံ၏။

ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသက်၊ မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် [တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးလှဖေ (လျှောက်ထားသူ) ၁၉၆၂

နှင့် ဧပြီလ ၂၄ ရက်။

မခင်မေသန်း ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

အမှေဆက်ခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၉ (စ) အမွေထိန်းစာကို သေဆုံးသူမြို့ရွာ တဦးဦးအား ထုတ်ပေးနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမွေဆက်ခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၉ (စ) အရဆိုလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ဆွေမျိုးပေါက်ဖော်များအနက်မှ မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ အမွေထိန်းစာ လျှောက်ထောင်းရန်မဂို လားလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် သေဆုံးသူ၏ မြို့ရွာ တဦးဦးအား အမွေထိန်းစာထုတ်ပေးနိုင်သည်။

လျှောကထားသူအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ လိုကပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) မခင်မေသန်းအား၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက၊ ကွယ်လွန်သူ မစ္စစ်၊အီး၊ဒစ်မို့မင့်၏ ကျန်ရစ်သော အိမ်နှင့် မြေယာတို့ကို၊ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက်၊ အမွေထိန်းစာချုပ် ထုတ်ပေးသည်ကို၊ ကန့်ကွက်သူ ဦးလှဖေက မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာလည်း၊ တရားရုံး၌၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံရန် အခွင့်ထူး လျှောက်တောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

မစ္စစ်၊အီး၊ဒစ်မို့မင့်နှင့် ၎င်း၏ခင်ပွန်း မစ္စတာ၊ဂျေ၊မို့မင့်တို့သည်၊ယခင်က၊ မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်ကြပြီး၊ လွန်ခဲ့သည့် စစ်ကြီးအတော အတွင်းတွင်၊ မစ္စတာ၊ဂျေ၊မို့မင့်သည်၊ မြစ်ကြီးနားဌာနကွယ်လွန်၍ မစ္စစ်၊အီး၊ဒစ်မို့မင့်သည်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့၌ ကွယ်လွန်သည်ဟု အဆိုရှိ၏။ ယင်းသို့ကွယ်လွန်အနိစ္စထောက်ကြကြောင်း၊တိုက်ရိုက်သက်သေခံ အထောက်အထား မရှိပြားသော်လည်း၊ ၎င်းတို့အကြောင်းကို၊ နီးစပ်သည့် ဆွေမျိုးများ မကြားသိရသည်မှာ၊ ၇ နှစ်ကျော်လွန်ပြီဖြစ်၍၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၃။

၁၉၆၂

ဦးလှဖေ နှင့် မခင်မေသန်း ပါ ၃။

၁၀၀ အရ၊ ၎င်းတို့ ကွယ်လွန်အနိစ္စဆောက်ကြကြောင်း၊ အောက်ရုံးတော်များ ယူဆသည်မှာ၊ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ၎င်းတို့အသက်နှင့် ရှိသေးသည်ဟုလည်း၊ ဦးလှဖေက အထောက်အထားမပြနိုင်ပေ။

ဤရုံးတွင်၊ အဓိကအားဖြင့် ဦးလှဖေ၏ ပညာရှိဒွေနေကြီးလျောက်လဲသည်မှာ၊ ကွယ်လွန်သူ မစွစ်၊အီး၊ဒစ်မိုမင့်သည်၊ ခရစ်ယန်ဘာသာဝင် ဖြစ်သဖြင့်၊ အမွေခံအက်ဥပဒေ ၂၁၉ တွင်၊ မခင်မေသန်း၏ လျောက်လွှာ အကျုံးဝင်ကြောင်း။ သို့သော် မစွစ်၊ အီး၊ဒစ်မိုမင့်၏ လျောက်ထားခံရသူ အမှတ်(၂) နှင့် (၃) သမီး ၂ ယောက်ရှိနေသေးသဖြင့်၊မခင်မေသန်းအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်မပေးနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ မစွစ်၊အီး၊ဒစ်မိုမင့်၏ သမီးများက၊ အမွေထိန်းစာ လျောက်တောင်းလျှင်၊ မခင်မေသန်းအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ထိုသမီး ၂ ယောက်အနက်၊ သမီးတယောက်သည် ဆုစ်ဇာလန်ပြည်တွင် နေထိုင်၍၊ ကျန်တယောက်မှာကနေဒါ နိုင်ငံတွင် အသီးသီးနေထိုင်ကြလေသည်။ ၎င်းတို့ထံသို့၊ မခင်မေသန်း အမွေထိန်းစာ လျောက်ကြောင်း ကျေညာချက်များ ပေးပို့၍ရရှိသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် အမွေထိန်းစာ လျောက်တောင်းခြင်း မပြုကြချေ။ ၎င်းတို့အနက် တဦးက မခင်မေသန်း လျောက်တောင်းသည်ကို၊ ကန့်ကွက်ရန်မရှိကြောင်းဖြင့် ပြန်ကြားလေသည်။

အမွေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၉ (စ) အရဆိုလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ဆွေမျိုးပေါက်ဖေါ်များအနက်မှ မည်သူတဦး တယောက်ကမျှ၊ အမွေထိန်းစာ လျောက်တောင်းရန် မလိုလားလျှင်၊ သေဆုံးသူ၏ ကျန်ရှိရစ်သော ပစ္စည်းများကို၊ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက်၊ သေဆုံးသူ၏ မြို့ရွာတဦးဦးအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ဤအမှုတွင်သေဆုံးသူ၏ သမီး ၂ ယောက်သည်၊ အမွေထိန်းစာ လျောက်တောင်းရန် မလိုလားကြချေ။ ထို့ကြောင့်ပုဒ်မ ၂၁၉ တွင် အကျုံးဝင်သောသူများအနက်၊ မခင်မေသန်းသာလျှင်၊ လျောက်တောင်းသောကြောင့်၊ ၎င်းအား အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးသည်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမပြင်ချေ။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုလျောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

AUNGLANDAW KO KHIN SEIN AND FOUR OTHERS (APPLICANTS)

v.

U MAUNG GALE (RESPONDENT).*

C.C. 1962

June 26.

Land Nationalization Act, s. 3 (b)—"လယ်ယာခြံ"—Classification of land described as "garden land" —Question of law and fact—When garden land is exempt.

Whether a piece of land described in the plaint as "garden land" falls with the definition of "လယ်ယာခြံ" (agricultural land) given in Clause (*b*) of s. 3 of the Land Nationalization Act is a mixed question of law and fact and although a piece of land may be a "garden land" it is exempt if it is situated within a town or a village and has already been appropriated for human dwelling.

Tun Tin for the applicants.

Ba Than (1) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—Two points arise in connection with this application for revision. Firstly, what is the court-fee payable for a suit by a licensor to eject the licensee. This point is, in my opinion, covered by my own decision in *Toe-Wal Ahmed* (a) *Salin and one* v. *Maung Tin* (1). There it was held that a suit by the owner of a house to eject his licensee is governed as regards Court Fees by Article 17, Clause (vi) of Schedule II of the Court Fees Act. I have been referred to the decisions in which contrary opinions have been expressed by some of the High Courts in India. One is *Nidugonda Rudramani and another* v. *Chaduvula Srisailam and another* (2), where

* Civil Revision No. 89 of 1961 against the order of the Township Court, Nattalin, dated the 19th September 1961, in Civil Regular Suit No. 9 of 1961.

C.C. 1962

AUNGLAN-DAW KO KHIN SEIN AND FOUR OTHERS. v. U MAUNG GALA.

the learned single Judge of the Madras High Court held the following the decision in *Ratilal* v. *Chandulal* (1) that in such cases the court fees is payable under section 7 (v) of the Court Fees Act. Another decision is *Annada Prasad Singha Roy* v. *Nanda Lal Chakravorty and other* (2) where a similar opinion has been expressed by the learned Judicial Commissioner. However, I do not see any reason to alter the opinion which I have given in *Toe-Wal Ahmed's* case (3).

The second point raised is that the learned Township Judge of Nattalin erred in law in failing to see that the subject-matter of the suit being a "garden land" it is governed by the Land Nationalization Act and the jurisdiction of civil Courts is barred under section 36 of the Act. However, whether a piece of land described in the plaint as "garden land" falls within the definition of "လယ်ယာမြေ" (agricultural land) given in Clause (*b*) of section 3 of the Land Nationalization Act is a mixed question of law and fact. By the definition, although a piece of land may be a "garden land" it is exempt if it is situated within a town or a village and has already been appropriated for human dwelling. The "garden land" in suit seems to be of that category.

In any event, it is not the practice of this Court to interfere in revision in an interlocutory matter unless irremediable injury be done and miscarriage of justice will result unless this Court interferes at this stage. Such is not the case now under consideration.

For these reasons the application for revision is dismissed with no order as to costs.

(1) A.I.R. (1947) Bom. 482. (2) A.I.R. (1956) Tripura. 17.
(3) (1960). B.L.R. 97 (H.C.)

APPELLATE CRIMINAL

Before U Mya Thein, J.

ESOOF (*a*) KHIN MAUNG THAN
U KHIN MAUNG AYE CHO (APPELLANTS)

v.

THE UNION OF BURMA
THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962
June 11.

Misjoinder of accused—Illegal trial—Not curable by s. 537, Criminal Procedure Code.

To try in one case all the accused, some of whom were alleged to be concerned only in one conspiracy, some others in another conspiracy and the rest in yet another conspiracy, is an illegality which cannot be cured by s. 537 of the Criminal Procedure Code.

Ba Thaw and *Daw Khin Lay* for the appellants.

Tin Maung (Government Advocate) for the respondent.

U MYA THEIN, J.—These two appeals arose out of Criminal Regular Trial No. 288 of 1959 of the 2nd Special Judge (S.I.A.B. & B.S.I.A.), Rangoon, wherein the appellants Khin Maung Aye Cho and Esoof (*a*) Khin Maung Than were convicted under section 489 (*c*) read with section 120 (*b*) of the Penal Code and sentenced to suffer three months' and nine months' rigorous imprisonment respectively. Originally, Robert Mac (*a*) T. K. Hong, U Thein (*a*) T. K. Soon, Khin Maung Aye Cho, Esoof (*a*) Khin Maung Than and Tan Eng Maw were prosecuted in Criminal Regular Trial No. 286 of 1959. Robert Mac (*a*) T. K. Hong, U Thein, Khin Maung Aye Cho, U Hla Pe and Tan Eng Maw, were prosecuted in Criminal Regular Trial No. 287 of 1959, and Robert Mac, U Thein and

* Criminal Appeal No. 273 of 1961 / Criminal Appeal No. 332 of 1961 from the order of the 2nd Special (SIAB & BSIA) Judge of Rangoon, dated the 7th June 1961 in Criminal Regular Trial No. 288 of 1959.

C.C. 1962

ESOOF (*a*) KHIN MAUNG THAN

U KHIN MAUNG AYE CHO

v.

THE UNION OF BURMA.

THE UNION OF BURMA.

Khin Maung Aye Cho were prosecuted in Criminal Regular Trial No. 288 of 1959.

The learned trial Judge after examining all the prosecution witnesses amalgamated the three cases into one on 20th July 1960 on the ground that the evidence in all the cases was identical.

The case for the prosecution is—the appellants were found in possession of counterfeit American dollar notes knowing or have reason to believe the same to be counterfeit and intending to use them as genuine. To use the words of the learned Special Judge—there are three distinct conspiracies entered into by the respective individuals concerned in the three cases mentioned above. All the conspiracies were in respect of forged American dollar notes of twenty-dollar denomination brought into Burma by Captain Thet Tin and U Hla Pe within the course of a year. Different sets of notes were seized from different accused in different places on different occasions.

It is alleged that 13 forged American dollar notes were found in the possession of Khin Maung Aye Cho and 84 were found in the possession of Esoof (*a*) Khin Maung Than on different occasions in different places.

Two main points have been raised before me by the learned Advocates for the appellants namely, (1) that the appellants could not and did not know that the dollar notes to be forged ones and (2) that there is a misjoinder of parties as different sets of notes were alleged to be found from different individuals on different dates.

As regards the first point the learned Advocate referred me to the case of *The Public Prosecutor* v. *Rowthula Kondalrao* (1) where it is held that,

> "The number of counterfeit notes found in a man's possession and the circumstances in which they were so found may, by themselves, constitute a sufficient ground for

drawing the inference that the intention was to use them as genuine or that they may be used as genuine."

However, the learned Government Advocate conceded that the second contention of the learned Advocates for the appellants that there is a misjoinder of parties will have to be accepted. It cannot be denied that to try in one case all the accused some of whom were alleged to be concerned only in one conspiracy, some others in a different conspiracy and others a third different conspiracy, is an illegality which cannot be cured by section 537 of the Criminal Procedure Code.

The learned trial Judge amalgamated the three cases into one as the prosecution alleged that the three distinct conspiracies were committed within a year and the evidence in all the three cases was identical. What persons may be charged jointly is specified in section 239 of the Criminal Procedure Code but the section does not authorise the joint trial of different individuals concerned in different conspiracies though some of the individuals are concerned in all the three conspiracies.

In *K. Meeriah and others* v. *King-Emperor* (1) where one accused is charged with having misappropriated certain sums of money, another accused with having misappropriated part only of the same monies, each act of misappropriation being complete in itself and the third abetted the two, it was held that there is a misjoinder of charges which cannot be cured under section 537 of the Criminal Procedure Code.

In *S. Pillay and another* v. *G. S. T. Shaik Thumby Sahib* (2) it has been held that,

"Where a person charged under section 486 with having in his possession goods with the counterfeit of the trade-mark and another person charged under s. 485 I.P.C., with

(1) 8 Ran. p. 632. (2) A.I.R. (1940) Ran. p. 113.

.CC.
1962

ESOOF (*a*) KHIN MAUNG THAN
KHIN AYE CHO
v.
THE UNION OF BURMA.
THE UNION OF BURMA.

having in his possession a counterfeit trade-mark are charged and tried jointly even if there was no evidence to connect the goods found in the possession of accused 1, with the counterfeit die found in the possession of accused 2, this misjoinder renders the trial invalid being a disregard of an express provision of law as to the mode of trial, and not a mere curable irregularity."

The Privy Council had held in *Subrahmania Ayyar* v. *King-Emperor* (1) that,

> "the disregard of an express provision of law as to the mode of trial was not a mere irregularity such as could be remedied by section 537 of the Criminal Procedure Code."

In the light of the above rulings and on the admission of the learned Government Advocate that there is a misjoinder of parties, I have no alternative but to acquit the appellants. The appeals are allowed and the convictions and sentences passed by the trial Judge against the appellants are set aside. They will be released so far as this case is concerned and the bail bond executed by Esoof (*a*) Khin Maung Than and his sureties will be discharged.

(1) I.L.R. 25 Mad. p. 6.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

KO MAUNG NGWE (APPELLANT)

v.

MR. B. LALL (RESPONDENT).*

C.C. 1962

June 9.

Trade-mark—Acquisition of right of property in—Intention to deceive.

Where the respondent was first in the field with the name "Rangoon Optical Works" with respect to the spectacles manufactured by him at Prome where his reputation was of more than 20 years standing and where the appellant opened a shop in that town under the name "Rangoon Medical and Optical Works" which was later changed into "Rangoon Optical Works".

Held: That the respondent had obtained right of property in the trade-mark "Rangoon Optical Works" and the intention to deceive on the part of the appellant being clearly apparent, he should be restrained from using the said trade-mark.

William Wotherspoon and another v. *John Currie*, L.R.E. & I Appeals V (1871-72) 508; *Thomas Somerville* v. *Paolo Schembri*, L.R. (1887) 12 A.C. 453; *Thomas Bear & Soms (India) Ltd.* v. *Prayag Narain and another*, A.I.R. (1940) (P.C.) 86; *K. E. Mohamed Ebrahim and another* v. *The Tajmahal Stationery Mart*, (1952) B.L.R. (S.C.) 204; *The Tajmahal Stationery Mart*, v. *K. E. Mohamed Ebrahim V.S. Aliar & Co.*, (1950) B.L.R. (H.C.) 41; *C.M Brothers* v. *A. Kunjalan and two others*, (1950)) B.L.R. (H.C.) 262, referred to.

Geographical names which are so disconnected from the origin of goods that they are not indicative of the place of manufacture, are in fact distinctive names and may be allowed even on evidence of small use.

In re *Apollinaris Company's Trade-Marks*, LR (1891) 2 Ch. Div. 186; In re *Sir Titus Salt, Bart., Sons and Company's Application*, L.R. (1894) 3 Ch. Div. 166; In re *Magnolia Metal Company's Trade-Marks*, L.R. (1897) 2 Ch. Div. 371; In re *Clement & CIE's Trade-Mark*, L.R. (1900) 1 Ch. Div. 114, referred to.

Khin Maung (4) for the appellant.

No one for respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 7 of 1959 of the Subdivisional Court of Prome, the plaintiff Mr. B. Lall, who is the respondent in the respondent in the

* Civil 2nd Appeal No. 17 of 1962 against the decree of the Additional District Court, Prome, dated the 17th November 1961, in Civil Appeal No. 4-P of 1961.

C.C. 1962

KO MAUNG NGWE v. T. B. LALL.

present appeal, sued the defendant-appellant Ko Maung Ngwe for an injunction restraining the defendant from using the trade-mark "Rangoon Optical Works" in relation to spectacles manufactured by him. The plaintiff's case was that since about 30 years before the date of the suit he had been using the trade-mark "Rangoon Optical Works" in respect of spectacles manufactured by him, firstly, at Paungde and then, at Prome; that in the year 1956 the defendant had opened a shop at Prome under the name of "Rangoon Medical Hall and Optical Works" and, latterly, shifted to another locality at Prome and opened a spectacle manufacturing shop under the name of "Rangoon Optical Works" thus, infringing the property mark under which he (the plaintiff) had been manufacturing spectacles in Prome district for many years past and had gained wide reputation on that account. The learned Subdivisional Judge after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion that although the plaintiff might have been manufacturing spectacles under the trade-mark of "Rangoon Optical Works" since more than 20 years ago, the word "Rangoon" being a geographical term is not distinctive enough to enable him to claim a proprietory interest in relation to his optical works and that, therefore, the injunction sought for should be refused. On appeal by the plaintiff to the Additional District Court, the learned Additional District Judge relying mainly upon the cases of *C. M. Brothers* v. *A. Kunjalan and two others* (1) and *the Tajmahal Stationery Mart* v. *K. E. Mohamed Ebrahim V. S. Aliar & Co.* (2), came to the conclusion that the term "Rangoon Optical Works" was both distinctive and descriptive and the plaintiff having obtained wide reputation in the locality as manufacturer of spectacles under that trade-mark was entitled to protection. In the result

(1) (1950) B.L.R. 262 (H.C.) (2) (1950) B.L.R. 41 (H.C.).

the learned Additional District Judge set aside the judgment and decree of the trial Court and decreed the plaintiff's suit with costs. Hence this appeal.

The learned Advocate for the defendant-appellant has relied on only one authority, *viz.*, In the matter of *India Electric Works Ltd.* (1), which was a case under the Trade Marks Act of India. There it was held relying mainly upon the case of the *Liverpool Cables Co. Ltd.* (2), that the decision of the Registrar of Trade Marks under section 14 of the Trade Marks Act of 1940, in refusing to register the word " India " as a trade-mark in respect of electric fans and regulators was not adapted to distinguish was correct.

In the *Liverpool Cables Company's* case (2) the company applied to register the words " Liverpool Cables " in Parts A and B of the United Kingdom Register in respect of electric cables. The words had been used extensively in connection with the applicants' cables for over 20 years and over £2,000,000 worth of the goods had been sold. Registration was refused nevertheless by the Registrar on the grounds that the word " Liverpool " was not *prima facie* capable of distinguishing cables or of becoming distinctive of them, that the word belonged to the class of geographical names, such as " British ", " London ", " Manchester ", " Sheffield ", which were of such commercial importance that they ought not to be registered to any one trader and that registration would interfere with the legitimate rights of other cable manufacturers and dealers in Liverpool who were entitled to represent that their cables came from Liverpool, and to describe them as " Liverpool cables ". The Registrar's decision was reversed by Romer, J., but the Court of Appeal restored it.

In the words of Lawrence, L.J.: " Liverpool is one of the largest trading centres in the United Kingdom and it

(1) 49 C.W.N. 425. (2) 46 R.P.C. 99 (1928).

C.C. 1962

KO MAUNG NGWE

B. B. LALL.

is not to be thought of that a manufacturer of or dealer in goods—of a kind which may ordinarily be manufactured and merchanted in such centre—should be allowed to monopolise words which simply denote that the goods come from that centre."

However, cases under the Trade Marks Acts, whether of United Kingdom or of India are not very apposite. No doubt, it has been held therein that geographical names should only be permitted for registration where they clearly could not be regarded as indicative of the place of manufacture and sale, though a word does not become a geographical word simply because some place on the earth's surface has been called by it. It has also been held that geographical names which are so disconnected from the origin of goods that they are not indicative of the place of manufacture, are in fact distinctive names and may be allowed even on evidence of small use. On the other hand, names such as "German Silver," "Portland Cement" and "Indian Ink" are accepted by common usage as devoid of any geographical meaning and they are, therefore, merely descriptive of the goods. [See *In re Apollinaries Company's Trade-Marks* (1); *In re Sir Titus Salt, Bart., Sons, and Company's Application* (2); *In re Magnolia Metal Company's Trade-Marks* (3); *In re Clement & CIE's Trade-Marks* (4).]

For the purpose of the present case the following authorities are relevant:—In *William Wotherspoon and another* v. *John Currie* (5), it was held by the House of Lords that a name may become a trade denomination, and as such the property of a particular person who first gave it to a particular article of manufacture, and that the employment of the name by another person for the

(1) L.R. (1891) 2 Ch. Div. 186.
(2) L.R. (1894) 3 Ch. Div. 166.
(3) L.R. (1897) Ch. Div. 371.
(4) L.R. (1900) 1 Ch. Div. 114.
(5) L.R.E. & I. . Appeals V. (1871-72) 508.

purpose of describing an imitation of that article, is an invasion of the right of the original manufacturer, who is entitled to protection by injunction. In *Thomas Somerville* v. *Paolo Schembri* (1) which was a case from Malta where there was no law or statute enabling the registration of trade-marks, it was held that by the general principles of commercial law, as soon as a trade-mark has been so employed in the market as to indicate to purchasers that the goods to which it is attached are the manufacture of a particular firm, it becomes to that extent the property of the firm. [*See* also *Thomas Bear & Sons (India) Ltd.* v. *Prayag Narain and another* (2) *In K. E. Mohamed Ebrahim and another* v. *The Tajmahal Stationery Mart* (3) it was held that rights of property may be acquired in a trade-mark on the proved association in the market of the device, name, sign, symbol or other means in question with the goods of the plaintiff and that the use of the same by the defendant, whether intentional or otherwise, will amount to false representation. [See *the Tajmahal Stationery Mart* v. *K. E. Mohamed Ebrahim V. S. Aliar & Co.* (4) *and C. M. Brothers* v. *A. Kunjalan and two others* (5).]

As observed by U E Maung, J., in the case before the Supreme Court "the vital element in such disputes, namely, the probability of deception, will turn wholly or partly, on question of fact."

Now, the plaintiff was first in the field with the name "Rangoon Optical Works" with reference to the spectacles manufactured by him at Prome. In fact, his reputation was of more than 20 years standing. The defendant, on the other hand, began to put a wedge into the plaintiff's business by first calling his shop at Prome

(1) L.R. (1887) 12 A.C. 453.
(2) A.L.R. (1940) (P.C.) 86.
(3) (1952) B.L.R. 204 (S.C.).
(4) (1950) B.L.R. 41 (C.H.).
(5) (1950) B.L.R. 262 (H.C.).

C.C. 1962

KO MAUNG NGWE v. M. B. LALL.

"Rangoon Medical Hall and Optical Works." Latterly, he changed it into "Rangoon Optical Works." The intention to deceive is clearly apparent, as, if the defendant had wished to stand on his own, there was no necessity to copy a name by which the plaintiff had obtained wide reputation for his spectacles in the Prome market.

For these reasons, I am of the opinion that the learned Judge of the Additional District Court, Prome, was quite justified in coming to the finding that the plaintiff had obtained right of property in the trade-mark (or rather the word-mark) "Rangoon Optical Works" with reference to the spectacles manufactured at Prome and that, therefore, the defendant should be restrained. In the result the appeal fails and it is dismissed with no order as to costs, the respondent being unrepresented.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Mya Thein, J.

MAUNG KAN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C.
1962
June 5.

Remanding of criminal case for further evidence—When not to be ordered.

Where the prosecution had not endeavoured to prove the signature on the exhibit search list to be that of the appellant who had denied the signature to be his the remanding of the case back to the trial Court for further evidence will amount to the appellate Court helping the prosecution to fill in the gaps.

United Motor Finance Co. In re A.I.R. (1935) Mad. 325, referred to.

Than Maung for the appellant.

S. K. Ghosh (Government Advocate) for the respondent.

U MYA THEIN, J.—This is an appeal against the conviction and sentence of eight months' rigorous imprisonment under section 19 (*e*) of the Arms Act passed by the Eastern Subdivisional Magistrate, Rangoon, in Criminal Regular Trial No. 367 of 1952 of his Court.

The facts of the case set out by the prosecution are that on 28th October 1952 at about 5-30 p.m. U Kyaw Shein (PW 1), Inspector of Police, Special Branch, accompanied by search witnesses U Soe Myint (PW 2), Maung Tin Mya (PW 3) and U Aut Sein (PW 4) waited on information received at Myenigone roundabout. A jeep bearing No. C 4038 stopped near the roundabout and the appellant Maung Kan and one Maung Tin Mya were found inside the jeep. U Kyaw Shein (PW 1) and U Aut Sein (PW 4) would have it that when a search was made the appellant Maung Kan was found holding a shan bag

* Criminal Appeal No. 236 of 1961 from the order of the Eastern Subdivisional Magistrate of Rangoon, dated the 24th May 1961 in Criminal Regular Trial No. 367 of 1952.

C.C. 1962

MAUNG KAN v. THE UNION OF BURMA.

containing a Japanese revolver bearing No. 140888 loaded with four sten gun cartridges. The arms and ammunition were seized as per exhibit (ဃ) search list, the accused arrested and a report Exhibit " B " was made.

On the strength of testimony of the above four witnesses a charge under section 19 (*e*) of the Arms Act was framed against the appellant who pleaded not guilty to the charge and gave evidence on oath on his own behalf. He admitted the finding of a revolver in a shan bag in the jeep but denied that he was carrying the shan bag in his hand. He further denied that the signature on the search list Exhibit (ဃ) was his own. He cited Ko Sein Win (PW 2) as a defence witness.

A careful scrutiny of the evidence of the prosecution witnesses discloses that there are discrepancies between the evidence of U Kyaw Shein (PW 1) and U Aut Sein (PW 4) on the one hand and that of U Soe Myint (PW 2) and Maung Tin Mya (PW 3) on the other. According to U Kyaw Shein and U Aut Sein the shan bag containing the exhibit revolver was found in the hand of the appellant who was seated in the front seat of the jeep. According to U Soe Myint (PW 2) the shan bag containing the exhibit revolver was produced from a drawer in front of the front seat of the jeep. U Aut Sein (PW 4) in his examination-in-chief stated that the appellant was seated at the back seat of the jeep. There is no doubt that there are discrepancies in the evidence of the prosecution witnesses and the learned Government Advocate conceded that it is so.

The learned Advocate for the appellant further submitted that the signature on the Exhibit (ဃ) search list is not that of the appellant. The learned Advocate submitted that after the appellant had denied the signature to be his in the trial Court he, *i.e.* the learned Advocate, had requested that the search list bearing the

signature alleged to be that of the appellant and the specimen signature of the appellant be sent to the hand writing expert for examination but that the learned trial Magistrate declined to do so.

It is urged by the learned Government Advocate that the denial by the appellant that the signature on the search list is his signature is an after-thought and submitted that the proceedings should be remanded to the trial Court to take further evidence on the point. He referred me to the case of *Emperor* v. *Nga Nyun* (1) where Dunkley, J. had observed that,

> "When the defence fails to cross-examine the prosecution witnesses concerning the version of the facts which the defence allege, it is usually safe to conclude that the defence is an after-thought, and in fact had not even been concocted at the time when the prosecution witnesses are examined."

To my mind in the present case it is not the defence which is making an allegation but it is the prosecution which is alleging that the signature on the search list is that of the appellant.

On the other hand the learned Advocate for the appellant submitted that to remand the case back to the trial Court for taking further evidence will amount to appellant Court helping the prosecution to fill the gaps and referred me to the case of *United Motor Finance Co. In re* (2) where it is held by a Bench of the Madras High Court that,

> "Power under ss. 428 and 439 should not be exercised for the purpose of filling a gap in the prosecution case, when the necessary evidence was easily available to the prosecutor at the hearing and ought to have been then produced."

(1) A.L.R. (1935) Ran. p. 393. (2) A.I.R. (1935) mad. p. 325.

C.C. 1962

MAUNG KAN v. THE UNION OF BURMA.

To my mind since the prosecution had not endeavoured to prove the signature on the exhibit search list to be that of the appellant who denied the signature to be his I feel that remanding the case beck to the trial Court for further evidence will amount to the appellant Court helping the prosecution to fill the gaps.

It might also be noted that more than one person were found in the jeep at the time of the search and on the fact of conflicting evidence by the prosecution witnesses themselves I am of opinion that the case against the appellant has not been proved beyond reasonable doubt. The appeal is allowed and the appellant will be acquitted so far as this case is concerned. The bail bond executed by appellant and his sureties will be discharged.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

MAUNG KYAW AND TWO OTHERS (APPELLANTS)

v.

MA MYA MAY AND ANOTHER (RESPONDENTS).*

C.C. 1962a

June 6.

Civil Procedure Code, O. 21, r.90—Application under—When inquiry should be made.

Where after the execution of the delivery order following the sale of the property in execution of the final decree in an administration suit the appellants, who were judgment-debtors, applied to the Court under Order 21, rule 90 of the Civil Procedure Code with supporting affidavits alleging that they were kept entirely in the dark regarding the date fixed for the settlement of sale particulars and regarding the sale in pursuance of the proclamation of sale, and that their alleged signatures on the copy of the sale proclamation filed in the proceedings were forgery, and the Court by diary order dismissed the application summarily on the ground that one of the applicants had accepted the sale proclamation and that the grounds disclosed in the application for setting aside the sale were those which could not have been raised before the date of the sale.

Held: That where there is an allegation that fraud had been committed in the publication of the sale proclamation and the provisions of s. 18 of the Limitation Act are invoked, in the absence of any evidence on record to show that the signatures on the copy of sale proclamation are genuine there should have been an inquiry into the matter.

Mohendro *Narain Chaturj and others* v. *Gopal Mondul and others*, 17 *Cal.* 769; *Golam Ahad Chowdry* v. *Judhister Chundra Shaha*, 30 Cal. 142; *Sheo Ram Koeri and others* v. *Ikram-Un-Nissa Bibi and others*, 45 All. 316, referred to.

Saw Lwin for the appellants.

No one for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal against the order of the 2nd Judge of the City Civil Court, Rangoon, dated the 16th of March 1961 in Civil Miscellaneous Case No. 40

* Civil Misc. Appeal No. 41 of 1961 against the order of the 2nd Judge City Civil Court, Rangoon, dated the 16th March 1961, in Civil Misc. Case, No. 40 of 1961.

C.C. 1962

MAUNG KYAW AND TWO OTHERS v. MA MYA MAY AND ANOTHERS.

of 1961 in which the learned Judge dismissed the application of the three applicants under Order XXI, Rule 90 of the Civil Procedure Code without making any inquiry into the truth or otherwise of the allegations made by the appellants.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 834 of 1958 of the City Civil Court, Rangoon, Ma Mya May, the 1st respondent in the present appeal sued her brother Maung Kyaw and her two sisters Ma Than Mya and Ma Mya Sein for the administration of the estate of their deceased parents U Chit Tee and Daw Hlaing. The only property involved in the suit was a leasehold land in Kemmendine valued at K 8,000 and a small hut thereon valued at K 200. A preliminary decree and then a final decree were passed for the administration of the estate and the property was ordered to be sold for the purpose of sharing the proceeds among the saveral heirs. Notice regarding the execution of the decree was not served on the defendants Ma Than Mya and Ma Mya Sein but the defendant Maung Kyaw was reported to have accepted the same on behalf of his two sisters as well. Maung Kyaw's address was given as No. 397, Strand Road, Kemmendine and the address of the two other defendants was given as No. 94, 2nd Street, Thayettaw, Kemmendine, which was the address of the property sought to be sold. Substituted notices were subsequently issued on the 9th of September 1960 and they were returned with the report of the Process Server that these notices were duly affixed to the residence of the defendants. A substituted notice for settlement of sale particulars was issued on the 26th September 1960 and this notice was also returned with the report that it had been affixed at the residence of the several defendants. As regards the sale proclamation issued on the 13th

October 1960 for sale of the suit property at the Court-house on the 28th November 1960, there is the report of the Process Server that a copy was accepted by the defendant Ma Mya Sein for herself and the other two defendants as well. It was also reported that a copy was affixed to house No. 94 in 2nd Street, Thayettaw, Kemmendine, after the usual beat of gong. Sale was subsequently held as advertised and the property was sold for a little over K 2,000 which was about a quarter of the value advertised. At the instance of the auction purchaser Daw Pu, who is the 2nd respondent in the present appeal, a delivery order was issued and returned as executed. It was only after the execution of this delivery order that the present application under Order XXI, Rule 90 of the Civil Procedure Code was made by the defendant-appellants Maung Kyaw, Ma Than Mya and Ma Mya Sein.

Two affidavits, namely, those of Maung Kyaw and Ma Than Mya had been filed with the application. Both contained the allegations that they were kept entirely in the dark regarding the date fixed for the settlement of sale particulars and regarding the sale in pursuance of the proclamation issued on the 13th October 1960. Ma Than Mya in particular stated that she had been residing all along with her sister Ma Mya Sein at house No. 94. 2nd Street, Thayettaw, Kemmendine, that no notices of proclamation had ever been affixed to her residence, and that the signatures on the copy of the sale proclamation filed in the proceedings were forgery. The learned 2nd Judge of the City Civil Court, however, by a diary order dismissed the application summarily on the ground that the defendant Ma Mya Sein had accepted a copy of the sale proclamation and that the grounds disclosed in the application for setting aside the sale were those which could not have been raised before the date of the sale.

C.C. 1962

MAUNG KYAW AND TWO OTHERS v. MA MYA MAY AND ANOTHER.

It is no doubt true that there is no affidavit of Ma Mya Sein to deny the genuineness of the signature on the copy of the sale proclamation filed in the proceedings. However, in view of the categorical assertion of Ma Than Mya that the signature thereon was not that of her sister and that no sale proclamation was affixed on her residence as required by law, there is an allegation that fraud had been committed in the publication of the sale proclamation. Accordingly, the provisions of section 18 of the Limitation Act have been invoked and in view of absence of specific evidence on record to show that the signature on the reverse of the copy of sale proclamation filed in the proceedings was in fact that of Ma Mya Sein there should have been an inquiry into the matter. In this connection, I would invite the attention of the learned Judge to the decisions in the cases of *Mohendro Narain Chaturaj and others* v. *Gopal Mondul and others* (1), *Golam Ahad Chowdhry* v. *Judhister Chundra Shaha* (2) and *Sheo Ram Koeri and others* v. *Ikram-Un-Nissa Bibi and others* (3). The head-note to the last of the three abovementioned cases reads as follows:

> "Under section 18 of the Indian Limitation Act, where irregularities affecting the validity of a sale in execution have, by the fraud of the judgment-creditor or other parties to the sale, been kept concealed from the judgment-debtor, he is entitled, whether the sale has been confirmed or not, to make as against the person guilty of the fraud or accessory thereto, such application, if any, as he may be entitled to make, his time for making it being computed from the time when the fraud first became known to him. The confirmation of the sale ought not to be used as a shield for the fraud by which the court was induced to make the sale itself."

(1) 17 Cal. p. 769. (2) 30 Cal. p. 142.
(3) 45 Cal. p. 316.

For these reasons I would set aside the order of the learned 2nd Judge of the City Civil Court, Rangoon, appealed against and direct that an inquiry be held by him under Order XXI, Rule 90 of the Civil Procedure Code. There will be no order as to costs of this appeal.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1962

June 4.

MA YIN YIN MYA (*a*) MAR LAY (APPELLANT)

v.

DR. MYA THOUNG (RESPONDENT).*

Penal Code, s. 499, Exception 9—To get the protection of—Good faith to be proved.

Where on the strength of evidence that the respondent had told people that the appellant to whom he was legally married was not his wife and that the child born to her was not his the respondent was charged under s. 500 of the Penal Code and the High Court quashed the charge on the ground that on the evidence adduced by the prosecution itself the respondent was clearly protected by the 9th Exception to s. 499 of the Penal Code.

Held: That the statement complained of which was made by the respondent on practically no provocation whatsoever had made the witness who heard this statement momentarily entertain suspicions against the character of the appellant the respondent has yet to establish his good faith in order to get the protection of the 9th Exception to s. 499 of the Penal Code.

Bishunath Singh v. *Emperor*, A.I.R. (1934) Oudh 169; *Sankamma* v. *Govinda Chetty*, A.I.R. (1925) Mad. 246, distinguished.

Ba Than (3) for the appellant.

Maung Gyi for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 728 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, the present appellant Ma Yin Yin Mya, filed a complaint against the respondent Dr. Mya Thoung charging him with an offence punishable under section 500 of the Penal Code. Her case was that she and Dr. Mya Thoung were married before U Thaung Tin, Additional District and Sessions Judge, Rangoon, on the 12th of December 1956 and that thereafter they lived together as husband and wife. On the 15th of September 1957, she gave birth to a child but

* Criminal Appeal No. 15 of 1961. Appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act from the order of the High Court, dated the 4th May 1961 in Criminal Revision No. 15 (B) of 1961.

Dr. Mya Thoung neglected her and refused to maintain her or the child. When mutual friends tried to intervene Dr. Mya Thoung during December 1959, told them that Ma Yin Yin Mya was not his wife and that the child born to her was not his child. When, on the 21st December 1959, Ma Yin Yin Mya sent to Dr. Mya Thoung a lawyer's notice asking him to pay maintenance for herself and her child, he sent a reply to the effect that Ma Yin Yin Mya was not his wife, and that the child born to her was not his. These imputations, Ma Yin Yin Mya alleged, were false to the knowledge of Dr. Mya Thoung who had made them knowing or having reason to believe that they will harm the reputation of Ma Yin Yin Mya.

The case was tried by the 5th Additional Magistrate, Rangoon, who after the examination of witnesses cited by Ma Yin Yin Mya framed a charge under section 500 against Dr. Mya Thoung. The latter then applied to the late High Court of Rangoon to quash the charge on revision and the charge against Dr. Mya Thoung was quashed by U Mya Thein, J., in Criminal Revision No. 15 (B) of 1961.

In quashing the charge against the respondent Dr. Mya Thoung, the learned Judge of the late High Court came to the conclusion that on the evidence adduced by the prosecution itself, Dr. Mya Thoung was clearly protected by the 9th Exception to section 499 of the Penal Code which enacts that "it is not defamation to make an imputation on the character of another provided that the same was made in good faith for the protection of the interests of the person making it." The learned Judge has also relied upon the decisions in the cases of *Bishunath Singh* v. *Emperor* (1) and *Sankamma* v. *Govinda Chetty* (2).

In the case now under consideration the evidence of Daw Khin Khin (PW 3) shows that when during December 1959, Dr. Mya Thoung came to the Secretariat on business

(1) A.I.R. (1934) Oudh 169. (2) A.I.R. (1925) Mad. 246.

C.C. 1962

IA YIN YIN MYA (a) MAR LAY v. DR. MYA THOUNG.

he met Daw Khin Khin who in course of conversation tried to persuade him to live with Ma Yin Yin Mya again. Dr. Mya Thoung then said that Ma Yin Yin Mya was not his wife and the child born to her was not his. Hearing him talk in this way Daw Khin Khin entertained suspicions against Ma Yin Yin Mya's character.

Dr. Hla Baw (PW 2) was a mutual friend of the parties. Knowing that they had fallen out U Hla Baw, at the request of Ma Yin Yin Mya, tried to persuade Dr. Mya Thoung to live with her again. Dr. Mya Thoung then told U Hla Baw that Ma Yin Yin Mya was not his wife and that the child born to her was not his.

From the evidence of these two witnesses it is difficult to say that, at this stage of the proceedings it must be held that on the evidence of the prosecution alone the case falls within the 9th Exception to section 499 of the Penal Code. The two cases relied upon by the learned Judge of the late High Court are distinguishable from the present on facts. In *Bishunath Singh* v. *Emperor* (1), a *tahsildar* tried to settle the matter between the accused who had filed a criminal complaint under section 323 of the Penal Code against the servants of the complainant. The accused did not wish to face the complainant in the presence of the *tahsildar*, but was compelled by the *tahsildar* to have the meeting in his presence. A verbal altercation followed and in the heat of the moment the accused told the *tahsildar* that though the complainant was an Honorary Magistrate he had no faith in his justice and that he did not wish to see the complainant's face again. The accused also said that the complainant was in the habit of telling lies and that he feared that the complainant might get him murdered through his servants. In *Sankamma* v. *Govinda Chetty* (2), a lawyer's notice was sent on behalf of a widow, of a deceased Hindu in which

(1) A.I.R. (1934) Oudh 169. (2) A.I.R. (1925) Mad. 246.

the accused was charged with criminal breach of trust and theft of the properties of the deceased and was threatened with civil and criminal proceedings. The accused retaliated by sending a reply through a *vakil* alleging that the widow was living in adultery and that she was discarded by her husband owing to her conduct and that the daughter was not the daughter of her late husband.

In the present case, Dr. Mya Thoung had made imputations against his wife, on practically no provocation whatsoever. On hearing him, even a mutual friend like Daw Khin Khin had momentarily entertained suspicions against the character of Ma Yin Yin Mya. In these circumstances the respondent Dr. Mya Thoung has yet to establish his good faith in order to get the protection of the 9th Exception to section 499 of the Penal Code.

In this connection the provisions of section 105 of the Evidence Act are relevant. There it is enacted that when a person is accused of any offence the burden of proving the existence of circumstances bringing the case within any of the general exceptions in the Penal Code or within any special exception is upon him. The observations of Mosely, J. in *Khan Bahadur Hajee Gulam Sherazee* v. *The King* (1) which have been consistently quoted with approval by the late High Courts in Burma are apposite. The learned Judge said:

> "The High Court will only interfere in exceptional cases such as where a person is being harassed by an illegal prosecution; where there is some manifest and patent injustice apparent on the face of the proceedings. and calling for prompt redress; where the evidence on record for the prosecution clearly does not justify a charge of any offence (*Ba Yon* v. *Ma Hla Kin*, Criminal Revision 171B of 1933 of this Court), or where the trial is on the face of it an abuse of the process of the Court. It has well been said that one

(1) (1941) R.L.R. 599.

C.C. 1962

MA YIN YIN MYA (a) MAR LAY v. DR. MYA THOUNG.

test of the exceptional nature of the application is that a bare statement of facts without any elaborate argument should be sufficient to convince the High Court that the case is a fit one for its interference at an intermediate stage."

Bearing these observations in mind, and with great respect, we are of the opinion that the learned Judge of the late High Court was wrong in interfering at an interlocutory stage, with the case against the respondent Dr. Mya Thoung. For these reasons we would set aside the order appealed against, and direct that Criminal Regular Trial No. 728 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, do proceed according to law.

CRIMINAL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Tun Tin and U Kyaw Zan U, JJ.

NGA SU (*a*) PAT SEIT HWEE (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962 — *June* 8.

Deportation—Question of desirability—Not for Courts to decide—Detention pending deportation—Proper.

It is not for the Courts of Law to question the desirability or otherwise of deportation of a person.

The detention of a person in pursuance of the order of his deportation under s. 3 (*b*) of the Foreigners Act is proper.

Tun Aung (2) for the applicant.

No one for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application for a direction in the nature of *habeas corpus* under section 491 (*1*) (*b*) of the Code of Criminal Procedure to set at liberty the applicant Nga Su (*a*) Pat Seit Hwee, a foreigner who is now under detention in the Central Jail, Rangoon.

It is stated in his affidavit that he was first arrested under section 5 of the Public Order Preservation Act but before he was actually released by an order issued, action was taken against him for deportation under section 3 (*b*) of the Foreigners Act from the Union of Burma on the ground that he had a reputation for dealing in opium in contravention of the Opium Act. Under rules 11 and 12 of the rules framed under section 491 (2) of the Code, this application is set down for admission, and if no *prima facie* case for granting the application is made out no rule *nisi* may be issued.

* Criminal Misc. Application No. 13 of 1962.

C.C. 1962

NGA SU (a) P T SEIT H VEE v. THE UNION OF BURMA.

The learned Advocate for the applicant submitted that the detention is improper under section 491 (1) (*b*) of the Code and relied upon *B. A. Shervashidze* v. *Government of West Bengal and another* (1). This authority has no application to the present case. It was a case under section 3 (*a*) of the Foreigners Act directing the foreigner to remove himself from the country. The present case comes under section 3 (*b*) of the Act ordering the applicant to be deported by the Government. In *Jitendra Nath Ghose and another* v. *The Chief Secretary to the Govern ment of Bengal and others* (2) it was held the expression "improperly" in clause (*b*) of sub-section (1) of section 491 refers to cases in which although the forms of law have been observed there has been a fraud on an Act or an abuse of the powers given by the Legislature. This was followed in *Wasudeo Anant Sohoni* v. *Emperor* (3). *See* also *Kameshwar Prasad Verma* v. *State of Bihar and others* (4). No such fraud was alleged by the applicant in the present case.

Under section 3 of the Foreigners Act, the President of the Union and for that matter the Chairman of the Revolutionary Council has the power to order any foreigner to remove himself from the Union of Burma or order that any foreigner be deported forthwith from the Union. The order of deportation is therefore absolutely valid and the facts that the applicant and his family have resided in the country for a very long time and that they have been "burmanized" are not of any relevance in so far as the proceedings are concerned. The applicant did not deny his bad reputation which he had earned as an opium dealer. He admitted that he was an opium

(1) A.I.R. (1951) Cal. 474.
(2) 36 Cal. W.N. 1088.
(3) 50. Criminal L.J. (1949) 165.
(4) A.I.R. (1959) Pat. 146.

smoker. Under section 3 of Part II of the Opium Act, if the District Magistrate receives information that a person earns a livelihood by dealing in opium such livelihood may be proved by evidence of general repute or otherwise and such a person can even be dealt with as a habitual offender under section 110 which comes under Chapter VIII of the Code of Criminal Procedure which deals with prevention of offences. Section 4 (2) of the Foreigners Act provides a procedure to be followed in deporting a foreigner. It enacts that any foreigner ordered to be deported under section 3 (*b*) of the Act may be apprehended and brought before the District Magistrate who shall order the said foreigner to be detained in safe custody pending the completion of arrangements for his removal out of the Union of Burma. Such arrangements, no doubt, take some time as the matter has to be taken up with foreign countries for the issue of passport, *visa*, etc. In our opinion, it is not for the Courts of law to question the desirability or otherwise of his deportation. The matter is entirely within the province of the executive authorities. In *The King* v. *Secretary of State for Home Affairs* (1) it was submitted that:

> "Every country which extends its hospitality to an alien can terminate the hospitality and can do so by sending the alien back to his country. Any other country might refuse to receive him."

In *Kyi Chung York* v. *The Controller of Immigration, Burma* (2) our own Supreme Court observed:

> "If such a power is not to be had, the position will become almost intolerable. Every non-citizen is thus liable to be expelled from the Union of Burma if he is found committing

(1) (1917) I.K.B. Div. p. 922. (2) (1951) B.L.R. P. 197 (S.C.).

C.C.
1962

NGA SU
(*a*)
PAT SEIT
HWEE
v.
THE UNION
OF BURMA.

a breach of the condition on which he is allowed to stay in this country or if he is found abusing the hospitality extended to him by Government."

For these reasons, we hold that the detention of the applicant in pursuance of the order of his deportation under section 3 (*b*) of the Foreigners Act is proper. The application is summarily dismissed.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

TAN SOON LEE (APPELLANT)

v.

YEO TONG HOE (RESPONDENT).*

C.C. 1962

June 21.

Partnership relating to a particular venture—When to be dissolved.

A partnership relating to a particular venture can only be dissolved after the venture has come to an end.

Samuel Nadar v. *Thangayya Nadar*, A.I.R. (1942) Mad. 104, referred to.

G. N. Banerji for the appellant.

Ong Shein Woon for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 86 of 1954 of the Original Side of the late High Court the plaintiff Yeo Tong Hoe, who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellant Tan Soon Lee for dissolution of partnership between them and for rendition of accounts. The suit was decreed and the defendant being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court preferred the present appeal under section 20 of the Union Judiciary Act. As the facts of the case have been fully set out in the judgment dated the 20th October 1960 of the learned Judge on the Original Side of the late High Court it is only necessary for us to mention a few of the salient features of the case.

In Civil Regular Suit No. 109 of 1948 Yeo Tong Hoe sued Tan Soon Lee for the recovery of Rs. 33,000 on the ground that he had advanced this sum for forming a partnership business in respect of 20,000 gross of matches which were to be purchased direct from NAAFI for

* Civil 1st Appeal No. 82 of 1960 from the decree of the late High Court (Original Side) in Civil Regular Suit No. 86 of 1954.

C.C. 1962

TAN SOON LEE v. YEO TONG HOE.

Rs. 1,36,000 in the name of Tan Soon Lee and that Tan Soon Lee instead of buying matches direct from NAAFI at the stipulated price, bought them from another person at a much higher price and that the agreement which he had entered upon with Tan Soon Lee was contingent on Tan Soon Lee tendering to buy matches from NAAFI and on the tender being successful. The defence of Tan Soon Lee was that the agreement between him and Yeo Tong Hoe was not that the matches in question were to be purchased direct from NAAFI but that they should purchase NAAFI military matches from Bee Wah Hin firm, who were the successful tenderers, and that consequently the partnership between him and Yeo Tong Hoe was subsisting as there still remained about 14,400 gross of matches still to be sold. After due hearing, the Original Side of the late High Court accepted the version of Tan Soon Lee and dismissed Yeo Tong Hoe's suit with costs. Yeo Tong Hoe appealed to the Appellate Bench of the High Court and the Supreme Court but his appeals were dismissed on the ground that the partnership between him and Tan Soon Lee were subsisting.

After his appeal to the Supreme Court had failed, Yeo Tong Hoe filed the present suit on the footing that the partnership between him and Tan Soon Lee was still subsisting and that, therefore, he was entitled to a decree for dissolution of partnership and for accounts. The defendant Tan Soon Lee then raised several pleas *inter alia* that the notice dated the 29th September 1948 sent to him by the plaintiff amounted to one expressing his desire to dissolve the partnership, and that it was confirmed by the filing of Civil Regular Suit No. 109 of 1948, wherein the plaintiff sued the defendant for return of his contribution to the partnership business. Accordingly, the plaintiff's suit was barred by limitation. It was also contended that the plaintiff had, by the aforesaid notice abandoned his

C.C. 1962

TAN SOO LEE v. YEO TONG HOE.

interest in the partnership business so that he was precluded from filing a suit for dissolution and for accounts.

On the 9th October 1956 the then Judge on the Original Side of the late High Court (U Aung Tha Gyaw, J.) gave a preliminary decree for dissolution of partnership and for accounts. The defendant Tan Soon Lee then appealed to an Appellate Bench of the late High Court and the Appellate Bench by its order dated the 20th August 1958 set aside the judgment and decree dated 9th October 1956 and remanded the suit under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code for the trial of several issues. Among these issues was the one relating to the nature of partnership between the plaintiff and the defendant, namely, whether it was a partnership at will or a partnership relating to a particular venture. Both the parties then agreed that in view of judgment in Civil Regular Suit No. 109 of 1948 and in appeals therefrom, the partnership between Yeo Tong Hoe and Tan Soon Lee was one relating to a particular venture, namely, to do business in 20,000 gross of NAAFI military matches. In view of this fact it is quite clear that the partnership could only be dissolved after the venture had come to an end. In this connection, the decision in the case of *Samuel Nadar* v. *Thangayya Nadar* (1) is apposite. There, it was held that in such cases the partnership continues until the termination of the business of the partnership, *i.e.*, until all the assets of the partnership are realised and the liabilities paid.

The learned Advocate for the defendant-appellant Tan Soon Lee has contended that the letter dated the 29th of September 1948 sent to the defendant Tan Soon Lee constituted a notice terminating the partnership as well as intimation of Yeo Tong Hoe's abandonment of all his

(1) A.I.R. (1942) mad. 104.

C.C. 1962

TAN SOON LEE v. YEO TONG HOE.

interest in the partnership business. However, it is too late for Tan Soon Lee to contend that the partnership between him and Yeo Tong Hoe had terminated since the 29th September 1948, in view of the stand which he had successfully taken in his defence in Civil Regular Suit No. 86 of 1954. He cannot be allowed to approbate and reprobate regarding the same matter by now saying that the partnership was no longer subsisting at the date of the filing of the former suit.

Regarding the plea that the plaintiff-respondent Yeo Tong Hoe had by the aforesaid letter abandoned all his interest in the partnership between him and Tan Soon Lee, we consider that there is no substance whatsoever in it. What Yeo Tong Hoe had stated in that letter was that Tan Soon Lee had contrary to the agreement between them, purchased matches from Bee Wah Hin firm instead of direct from NAAFI, and that therefore he would have nothing to do with the business relating to these matches. He, accordingly, asked for the return of his money. This is far from saying that he had abandoned all his interest in the partnership, which was subsequently found by the late High Court and the Supreme Court to have existed in spite of the letter dated the 29th of September 1948.

As a last resort, the learned Advocate for the defendant-appellant has contended that the present suit is barred by the provisions of Order II, Rule 2 of the Civil Procedure Code. In this connection, he is apparently referring to sub-rule (3) of Rule 2 which reads:

> "A person entitled to more than one relief in respect of the same cause of action may sue for all or any of such reliefs; but if he omits, except with the leave of the Court to sue for all such reliefs, he shall not afterwards sue for any relief so omitted."

However, it is clear that the cause of action in Civil Regular Suit No. 86 of 1954 is entirely different from the

cause of action in the former suit, namely, Civil Regular Suit No. 109 of 1948. The former suit was based on the allegation that the venture entered upon by the defendant Tan Soon Lee was entirely different from that stipulated upon and that, therefore, the plaintiff Yeo Tong Hoe was entitled to the refund of Rs. 30,000 which he had advanced to the defendant Tan Soon Lee. The present suit is on the footing that the partnership between them was for the particular venture which was actually entered upon by the defendant, but that the defendant had failed to render accounts although this venture had now come to an end. Order II, Rule 2 of the Civil Procedure Code cannot constitute a bar to the present suit by the plaintiff Yeo Tong Hoe.

For these reasons, we consider that the learned Judge on the Original Side of the late High Court was right in the decision arrived at by him that there should be a preliminary decree for dissolution of partnership with effect from the 24th May 1952 and for rendition of accounts. In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at ten Gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Tun Tin and U Kyaw Zan U, JJ.

C.C. 1962

June 23.

THE STATE BANK OF INDIA (APPLICANTS)

v.

THE FINANCIAL COMMISSIONER AND ONE (RESPONDENTS).*

Stamp Act, s. 57—Reference under—Analogous to one under s. 66, Income-tax Act or s. 20, Sales Tax Act—Advisory or consultative jurisdiction of High Court in—Judgment in—Not judgment or final order within the meaning of s. 6, Union Judiciary Act.

A reference under s. 57 of the Stamp Act is in an analogous position (in part *materia*) with the one under s. 66 of the Income-tax Act or s. 20 of the Sales Tax Act.

Prem Chand Satrandas v. *The State of Bihar*, A.I.R. (1951) (S.C.) 14, referred to.

In a reference under s. 57 of the Stamp Act the High Court acted only in an advisory or consultative jurisdiction and the judgment of the High Court in such a reference is not a judgment or final order within the meaning of s. 6 of the Union Judiciary Act.

Tata Iron and Steel Company Limited v. *Chief Revenue Authority of Bombay*, I.L.R. 47 Bom. 724; *Raja Bahadur Sir Rajendra Narayan Bhanj Deo.* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa*, A.I.R. (1940) (P.C.) 158; *Commissioner of Income-tax Bombay, North Kutch and Saurashtra* v. *Patel and Co. Tamnagar*, A.I.R. (1960) (S.C.) 278, referred to.

Than Aung for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondents.

U TUN TIN, J.—This is an application for special leave to appeal under section 6 of the Union Judiciary Act from an order passed by the late High Court on a reference made to it under section 57 of the Stamp Act by the Financial Commissioner, Burma. The question involved is whether the document, a copy of which is reproduced as Annexure I, is chargeable with stamp duty under

* Civil Misc. Application No. 7 of 1961 for special leave under s. 6 of the Union Judiciary Act to appeal from an order passed by the late High Court on a reference made under s. 57 of the Stamp Act.

Article 23 as a conveyance for consideration, or under Article 62 of Schedule I of the Stamp Act as a transfer of trust property without consideration, from a trustee to a beneficiary.

The facts giving rise to the document are as follows: That under section 51 of the State Bank of India Act, 1955, the Imperial Bank of India was under a statutory obligation to take all such steps as might be required by the law of this country, for the purpose of effecting or perfecting the transfer and vesting of the building known as No. 1/19, Sule Pagoda Road, Rangoon, to the State Bank of India, who are the successors to the business and undertakings of the Imperial Bank, under the Act. The proposed draft instrument to be executed on behalf of the Imperial Bank of India as trustee, was therefore for the purpose of vesting in the beneficiary the State Bank of India, the building and site referred to above, formerly occupied by the Imperial Bank of India. It is contended that under the State Bank of India Act of 1955, all the assets belonging to the Imperial Bank of India, in India, automatically vested in the State Bank of India, but the statute did not have that effect so far as the properties situated in this country are concerned and hence the necessity to execute such a document for purpose of perfecting the transfer and vesting the property in the State Bank of India. Applicants claim that though the document is a conveyance, as no question of consideration arose, the stamp duty chargeable on the same should be under Article 62 and not Article 23 of the Schedule I of the Stamp Act. The Collector did not agree, and on a reference being made, the Financial Commissioner was also of the opinion that it falls under Article 23 resulting in the further reference to the High Court by the Financial Commissioner under section 57 of the Stamp Act. It was taken up in Civil Reference No. 7 of 1959 of this Court.

C.C. 1962

THE STATE BANK OF INDIA v. THE FINANCIAL COMMISSIONER AND ONE.

By judgment dated 11th October 1961, the High Court held the properties in question could only be transferred by a deed of "conveyance" falling under Article 23, Schedule I of the Stamp Act, as the Imperial Bank of India was still the full owner of the land and building thereon, which stood in its name.

Hence the present application for special leave under section 6 of the Union Judiciary Act. Now under section 6 the Supreme Court (now Chief Court) may in its discretion grant special leave to appeal from any judgment, decree or final order of any Court, in any civil, criminal or other case.

The first question, therefore, that presents for consideration is whether the decision of the High Court, termed judgment in accordance with section 59 (*1*) of the Stamp Act, is a judgment, decree or final order as contemplated in section 6 of the Union Judiciary Act In this connection, the learned Counsel for applicants, relying upon the authority reported in the Full Bench case of *Dayabhai Tiwandas* v. *A. M. M. Murugappa Chettiar* (1) has rightly conceded that the judgment in question does not come within the ambit of a final judgment as contemplated under section 6 of the Union Judiciary Act and it should therefore be taken to be an order, and further submitted that it should be a final one in view of the fact that the rights of the parties are finally disposed of by the decision on the authority of the ruling in the case of *Ma Hla Yi* v. *Ma Than Sein and two* (2) which was followed in the case of *U In Lyaung* (a) *Eng Leong and one* v. *Wheelock Marden & Co. Ltd. and two others* (3). It was therein observed:

> "A decision on a cardinal point in issue by itself does not make the order a 'final order' but the test is whether

(1) (1949) B.L.R. 105. (2) (1953) B.L.R. 55 (S.C.)
(3) (1958) (B.L.R.) 671.

> the rights of the parties in the suit are finally disposed of by the decision."

Over and above, the learned Counsel for applicants maintained that as the decision would cover International Law and the extent to which recognition should be accorded to the law of a friendly State by this country, it involves momentous questions of great public or private importance, warranting the grant of special leave as pointed out in the case of *J. Huie* v. *L. K. Aiyayoo and four others* (1).

But the learned Government Advocate contended that a reference under section 57 of the Stamp Act is on the same footing as a reference under section 66 of the Burma Income-tax Act and, as such, the decision of the High Court on such a reference is in the nature of advisory or consultative jurisdiction only. The order passed on reference is therefore not a final order within the ambit of section 6 of the Union Judiciary Act, as pointed out in the Privy Council case of *Tata Iron and Steel Company Limited* v. *Chief Revenue Authority of Bombay* (2). It is stated therein:

> "No appeal lies to the Privy Council under clause 39 of the Letters Patent of the Bombay High Court from a decision of the High Court upon a case stated and referred to it by the Chief Revenue Authority under section 61 of the Income-tax Act since the decision is merely advisory and not final and therefore is not a final judgment, decree or order, within the clause."

Again in the case of *Raja Bahadur Sir Rajendra Narayan Bhanj Deo* v. *Commissioner of Income-tax, Bihar and Orissa* (3), it is pointed out:

> "The function of the High Court in cases referred to it under section 66 is advisory only and is confined to considering and answering the actual question referred to it."

(1) (1951) B.L.R. 81 (S.C.). (2) I.L.R. 47 Bom. 724.
(3) A.I.R. (1940) (P.C.) 158.

C.C. 1962

THE STATE BANK OF INDIA v. THE FINANCIAL COMMISSIONER AND ONE.

As such, it is submitted that the present application is incompetent in the light of the observations made in the case of *Commissioner of Income-tax, Bombay, North Kutch and Saurashtra* v. *Patel and Co. Tamnagar* (1) which says that no certificate for leave to appeal against the judgment of the High Court to the Supreme Court could be granted in view of the fact that the provisions of the Constitution for leave to appeal to the Supreme Court would not in terms apply to the decision of the High Court in the exercise of its advisory or consultative jurisdiction. Further, the learned Government Advocate maintained that as the matter in controversy only relates to determination of the question whether the duty on the document should be charged under Article 23 or Article 62 of Schedule I of the Stamp Act, it can in no way be taken that the question raised is likely to arise in numerous cases so that it can be considered to be of great public or private importance as pointed out in the case of *Commissioners of Income-tax* v. *B. Behari Lal Bargaya* (2) where the head note reads:

> "The right of appeal under section 661 (2) is confined only to cases which the High Court certifies to be fit for such an appeal. The High Court would be justified in refusing a certificate in a case which in its view does not raise any question of such importance as would warrant a certificate under section 109 (*c*), Civil Procedure Code. In order to bring a case within the purview of section 109 (*c*), Civil Procedure Code, the proposed appeal to His Majesty in Council must raise a substantial question of law of general importance. In determining whether or not the question of law raised is one of general importance the Court will take into consideration among other facts, the question whether or not the question raised is likely to arise in numerous cases."

The above contentions of the learned Government Advocate have force and we think should be acceded to,

(1) A.I.R. (1960) (S.C.) 278. (2) A.I.R. (1942) All. 258.

though the learned Counsel for applicants tried to distinguish a reference under section 66 of the Income-tax Act to be quite distinct from the one under section 57 of the Stamp Act, in that a reference under the Income-tax Act relates to questions of law only, whereas in the reference under the Stamp Act, the whole case is submitted to the Court for its decision. Be that as it may, it cannot be disputed that a reference under the Stamp Act involves question of law and not facts only, in view of the fact the decision is sought on the whole case, as in the cases of reference under section 20 of the Sales Tax Act. *See* the case of *Prem Chand Satrandas* v. *The State of Bihar* (1).

We are therefore unable to subscribe to the view that a reference under section 57 of the Stamp Act is not in an analogous position (*in pari materia*) with the one under section 66 of the Income-tax Act or section 20 of the Sales Tax Act. That being so, on the authority of the ruling reported in the Privy Council case of *Tata Iron and Steel Co. Ltd.* referred to, we cannot but hold the High Court acted only in an advisory or consultative jurisdiction, in a reference under section 57 of the Stamp Act, and that the judgment from which special leave to appeal is sought is therefore not a judgment or final order within the meaning of section 6 of the Union Judiciary Act. Further, on the admitted facts, as the question involved in the reference for decision, concerns the individual interest of the applicants Bank only and is not likely to arise in numerous cases hereafter, it in no way warrants the grant of special leave to appeal as applied for.

In the result and for the reasons given, this application of the petitioners for special leave under section 6 of the Union Judiciary Act fails and it is accordingly dismissed.

There will be no order as to costs.

(1) A.I.R. (1951) (S.C.) 14.

CRIMINAL REVISION

Before U Mya Thein, J.

C.C. 1962

June 18

THE UNION OF BURMA (Capt. Nyun Hlaing) (APPLICANT)

v.

U KYAW TINT (RESPONDENT).*

Penal Code, s. 21—Member of Parliament—Not public servant—Sanction to prosecute—Not necessary.

A Member of Parliament is not a "public servant" under s. 21 of the Penal Code and no sanction under s. 197 of the Criminal Procedure Code is, therefore, necessary to prosecute him.

Hla Thin (Government Advocate) for the applicant.

Aye Maung for the respondent.

U MYA THEIN, J.—In Criminal Regular Trial No. 7 of 1959 of the Court of the District Magistrate, Sandoway, one Captain Nyun Hlaing made a complaint under section 211 of the Penal Code against the respondent U Kyaw Tint, then a Member of Parliament, Sandoway North, alleging a false charge of criminal intimidation against the applicant in a telegram sent by the respondent to General Ne Win, the then Prime Minister of Burma.

At the close of the case for the prosecution and after hearing arguments for both sides, the learned District Magistrate, Sandoway, discharged the respondent on the ground that,

(*a*) That in the light of observation made in *Ismail Mohamed Harjee and others* v. *The King* (1941) R.L.R. 536, U Kyaw Tint, respondent, is a public servant within the meaning of section 21 (9) of the Penal Code;

* Criminal Revision No. 38 (B) of 1962. Review of the order of the District Magistrate, Sandoway, dated the 26th December 1961, in Criminal Regular Trial No. 7 of 1959.

C.C.
1962

THE UNION OF BURMA (Capt. Nyun Hlaing)
v.
U KYAW TINT.

(*b*) That U Kyaw Tint, respondent, is not removeable from his office save by or with the sanction of the President ; and

(*c*) That alleged charge was made by U Kyaw Tint, respondent, while acting or purporting to act in the discharge of his public duty as a Member of Parliament, for want of previous sanction by the President under section 197 of Criminal Procedure Code the complaint cannot be entertained.

The applicant applied in revision against the order of discharge in Revision No. 41 of 1962 in the Court of Sessions Judge, Akyab. The learned Sessions Judge, however, without going into the merits of the application dismissed it on the ground that he has no jurisdiction to revise the order of discharge passed by the learned District Magistrate, Sandoway, as he is of opinion that the Court of the District Magistrate cannot be deemed to be inferior to that of the Sessions Court in regard to matters in revision.

The learned Advocate for the respondent conceded, and rightly too in my opinion, that a Member of Parliament cannot be a " public servant " under section 21 (*a*) of the Penal Code.

On the other hand, the learned Advocate contended that the District Magistrate, Sandoway, has no jurisdiction to try the case as the offence, if any, must be deemed to have been committed, not at the place from where the telegram containing the complaint against the applicant was sent but that it can only be deemed to have been committed at the place where the telegram was received by General Ne Win, the then Prime Minister, and when he ordered that action against the applicant be taken. The learned Advocate referred me to the case of *In re*

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA. (Capt. Nyun Hlaing) v. U KYAW TINT.

T. M. Sivaprakasam Pillai (1) that in a case where a letter containing a complaint was written and posted at Kumbakonam, addressed to the Inspector General of Police, Madras, and the complaint on investigation was found to be absolutely groundless and the complaint was prosecuted under section 211, Penal Code, it was held that the offence under section 211 was completed only when the letter reached the destination *i.e.* the Office of the Inspector General of Police, Madras. Hence the Magistrate at Kumbakonam had no jurisdiction to file the case.

On the other hand, the learned Government Advocate contended that under section 179 of the Criminal Procedure Code an offender can be prosecuted where an act complained of is done or where consequences ensued.

Be that as it may, I am of the opinion that it is too premature to consider the point at this stage.

As the respondent cannot be regarded as a "public servant" as defined in section 21, sub-section (9) of the Penal Code which was conceded to by the learned Advocate for the respondent, I have no alternative but to hold that no sanction under section 197 of the Criminal Procedure Code is necessary to prosecute the respondent and order that the case against him be proceeded with. The order of discharge passed by the learned District Magistrate, Sandoway, and the dismissal order of the learned Sessions Judge, Akyab, are set aside.

The proceedings in Criminal Regular Trial No. 7 of 1959 of the Court of the District Magistrate, Sandoway, will be sent back to that Court, the case against the respondent to be re-tried by any other Magistrate of competent jurisdiction other than the District Magistrate (U Bo) who originally tried the case.

(1) A.I.R. (1948) Mad., p. 292.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

U GANDA (APPELLANT)

v.

MA MYA KYIN (RESPONDENT).*

C.C. 1962

June 6.

Burmese Buddhist Law—Property purchased in the sole name of one spouse—Joint property of the couple—Suit for declaration—Kind of contention that cannot be considered in.

Where in a suit by a Burmese Buddhist wife for a declaration that the house and its site purchased by her Burmese Buddhist husband in his sole name belonged to her as they were purchased with her own money it is contended by the husband that plaintiff is not entitled to the property because she used to desert him now and again, and was also prone to commit adultery with sundry persons.

Held: That the contention in question cannot be considered except in a suit for divorce properly framed, and that it is immaterial whether the property in suit was purchased in defendant's sole name or in the joint names of the plaintiff and the defendant as under the Burmese Buddhist Law, it must be considered to be the joint property of the couple.

Ohn Maung for the appellant.

Daw Khin Lay for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 944 of 1958 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff Ma Mya Kyin, who is the respondent in the present appeal, sued her husband, the defendant appellant U Ganda, for a declaration that House No. 10, Ingyin Road, Kemmendine, Rangoon and the site on which it is situate belonged to her. The plaintiff's case was that she had obtained a prize of K 10,000 at the 59th State Lottery held during the year 1955, that out of this sum she had entrusted K 3,000 to the defendant her husband for the purpose of purchasing the house in suit and that the latter had without her knowledge and consent purchased the

* Civil 1st Appeal No. 72 of 1961 against the decree of the City Civil Court, Rangoon, dated the 20th July 1961 in Civil Regular Suit No. 944 of 1958.

C.C. 1962

U GANDA v. MA MYA KYIN.

same in his sole name. Subsequently, when she asked him to insert her name in the relevant revenue receipt he promised to do so but failed to carry out his promise. Hence the necessity for filing the present suit.

The defendant by his written statement contended that it was he who won the prize of K 10,000 at the State Lottery in question and that he had merely deputed the plaintiff who was his wife to collect the money. He admitted having purchased the house and its site in question in his sole name and contended that the plaintiff was not entitled to any share in the suit property because she used to desert him now and again and was also prone to commit adultery with sundry persons. On the pleadings, the learned trial Judge framed an issue as to whether the suit house and its site were purchased with the money belonging to the plaintiff or the defendant and coming to a finding in favour of the plaintiff decreed her suit with costs. Hence this appeal by the defendant.

For the plaintiff evidence has been led to show that it was she who had purchased the Lottery ticket using the *nom-de-plume* " GWADO " which was the nick-name by which she was known during her childhood. The defendant, on the other hand, was unable to substantiate his story that it was he who had purchased the Lottery ticket. Therefore, coupled with the defendant's admission that it was the plaintiff who had drawn the money from the State Lottery Office, the learned trial Judge came to the conclusion that the prize money belonged to the plaintiff. He then decreed the plaintiff's suit with costs.

Even assuming that the Lottery ticket was purchased by the plaintiff as found by the learned trial Judge it can hardly be said that the sum of K 2 which the plaintiff had expended for the purpose belonged solely to her because at that time the plaintiff and the defendant were living together as husband and wife. The marriage tie

still subsists although the parties may have been estranged and the defendant's contention that the plaintiff is not entitled to the property because she was prone to adultery cannot be considered except in a suit for divorce properly framed. Therefore, it is quite immaterial whether the property in suit was purchased in the defendant's sole name or in the joint names of the plaintiff and the defendant as under the Burmese Buddhist law, it must be considered to be the joint property of the couple.

In the result the appeal is allowed in part. Instead of the declaration that the house and its site belong to the plaintiff there will be a declaration that the property belongs jointly to the plaintiff and the defendant. As regards costs I would direct that as the appellant succeeds in part, each party must bear its own costs throughout.

CIVIL MISCELLANEOUS APPLICATION

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1962

June 5.

U PAW (APPLICANT)

v.

THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Writ of certiorari— *Not amenable to—What act of municipality.*

The decision of the respondent Municipality to purchase the cinema hall of the applicant standing on a piece of land belonging to the respondent Municipality at a depreciated cost in terms of the conditions of the license granted to the applicant to use the said land for the purpose of erecting a cinema hall thereon was not a judicial act such as would render it amenable to a writ of *certiorari*.

"Whenever any body of persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially, act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in these writs." *per* Atkin, L.J. in *Rex* v. *Electricity Commissioners*, L.R. (1924) 1 K.B. 171 at 205; *Rex* v. *Inhabitants of Glamorganshire*, 1 Ld. Raym. 580; *Rex* v. *Poor Law Commissioners*, 6 Ad. & E. 1; *Board of Education* v. *Rice*, (1911) A.C. 179; *Rex.* v. *Woodhouse*, (1906) 2 K.B. 501; In re *Crosby Tithes*, 13 Q.B. 761; *Church* v. *Inclosure Commissioners*, 11 C.B.(N.S.) 664; *Rex* v. *Board of Trade*, (1915) 3 K.B. 536; In re *Clifford and O'Sullivan*, (1921) 2 A.C., 570; *Province of Bombay* v. *K. S. Advani and others*, (1950) I S. C. R. 621; In re *Banwarilal Roy and others*, (1943) 48 C.W.N. 760; *Rex* v. *London County Council*, (1931) 2 K.B. 215; *Nakkuda Ali* v. *M. F. De S. Jayarathe*, (1950) 54 C.W.N. 883; *U Htwe* (a) *A. E. Madari* v. *U Tun Ohn and one*, (1948) B.L.R. (S.C.) 541, referred to.

"In order that a body may satisfy the required test it is not enough that it should have legal authority to determine questions affecting the rights of subjects; there must be superadded to that characteristic that the body has the duty to act judicially." *per* Lord Hewart, C.J. in *R.* v. *Legislative Committee of the Church Assembly*, (1928) 1 K.B. 411 at 415.

Aye Maung for the applicant.

Hla Maung (Government Advocate) for the respondents.

* Civil Misc. Application No. 206 of 1961 for a writ of *certiorari* under s. 25 of the Constitution of the Union of Burma.

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by U Paw for a writ of *certiorari* to quash the decision of the Maubin Municipal Committee that his cinema hall known as "Marla Myaing Cinema" situated on Strand Road, Maubin, should be purchased by the Municipality in terms of the conditions of the license originally granted to U Paw to build a cinema on the site belonging to the Municipality and to exhibit cinema films in that hall. The applicant also asked that the orders of the Commissioner of Irrawaddy Division and of the Government of Burma in the Ministry of Democratization of Local Administration and Local Bodies confirming the decision of the Maubin Municipality be also quashed.

The facts giving rise to the present application are briefly these: In Maubin town there is a piece of land belonging to the Municipality which had, since the year 1948, been licensed to persons who wished to utilize it for the purpose of erecting theatre halls. On the 17th of May 1955, the Maubin Municipality issued a notice to the effect that license to erect a cinema hall on that site for the purpose of exhibiting cinema films therein would be sold by public auction on the 31st of May 1955. Among the conditions of sale was that the cost of building the cinema hall must be between K 40,000 to K 50,000, that it must be according to the plan approved by the District Engineer and that on the expiry of the five-year term covered by the license the Municipality or the person who is successful in purchasing the license for a subsequent period should have the option of purchasing the cinema hall at a depreciated cost calculated at the rate of 5 per cent per annum. The applicant U Paw became the purchaser at the auction sale as his bid of K 17,500 per annum as license fees was the highest. The period for which the license was advertised for sale was from the 1st of August 1955, till the 31st of July 1960.

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS.

However, there were delays in the work of construction of the cinema hall so that the five-year period covered by the license was extended till the 20th of October 1960. The cost of construction of the cinema hall also rose to over K 90,000 but, a compromise figure of K 85,000 was accepted by the Municipality, as the basis on which the depreciated cost was subsequently to be worked out. On the 25th of April 1960, the applicant U Paw made an application to the Maubin Municipal Committee to grant him license for a further period of 5 years from the date of the expiry of the first license as he had spent large sums of money not only in building the cinema hall but in equipping it with the most modern projectors. However, refusal of his application was communicated to him on the 10th of June 1960, by sending him extracts from the minutes of the Emergency Meeting of the Municipal Committee held on the 28th of May 1960. At that meeting, it was decided to refuse U Paw's request as the Municipality had already set apart a sum of K 10,000 annually for the purpose of purchasing the cinema hall and the sale of license for the subsequent period was to be postponed till after the purchase of the cinema hall had been made. This endorsement was followed by a letter dated the 30th of June 1960, wherein the Municipal Committee reiterated its intention of purchasing the cinema hall in terms of the conditions advertised on the 17th of May 1955 and requiring the applicant U Paw to vacate by the 21st of October 1960, failing which the moveable properties belonging to him would be removed at his cost. The applicant was also informed that the purchase price of the cinema hall would be paid to him, after the impending sale of the license for the use of the cinema hall.

The applicant being dissatisfied with the decision of the Maubin Municipal Committee filed an application

before the Commissioner, Irrawaddy Division, to set it aside. One of the points raised by him was that in view of the provisions of section 87 of the Municipal Act, the Municipality had no power to utilize any part of its funds in the purchase of a cinema hall. It was also contended that the market value of the cinema hall was about K 1,50,000 and that there was no binding contract between the applicant and the Maubin Municipality for the sale of the cinema hall at a depreciated cost. Both these contentions were rejected by the Commissioner who directed that the purchase price should be a sum of K 85,000 less depreciation at the rate of 5 per cent per annum as stipulated in the conditions for the sale of the license. The applicant being dissatisfied with the order of the Commissioner, Irrawaddy Division, took the matter up to the Government of Burma in the Ministry of Democratization of Local Administration and Local Bodies by way of " appeal ". His so-called " appeal " was dismissed on the 31st of August 1961, wherein it was pointed out that putting it at its highest the applicant's position was that of a mere licensee whose license had expired on the 31st of July 1960, so that the applicant had no further right to stay on the land belonging to the Maubin Municipality. It was also pointed out that even assuming that the original transaction between the applicant and the Municipal Committee had been illegal that would not have improved the applicant's position. Apparently, the applicant had raised and failed in his contention based on the provisions of section 87 of the Municipal Act.

The applicant has now asked this Court to quash the decision of the Maubin Municipal Committee to purchase his cinema hall and the decision of the Commissioner, Irrawaddy Division and that of the Government in the Ministry of Democratization of Local Administration and Local Bodies which had been given in the circumstances

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS.

mentioned above. It is contended: Firstly, that the decision of the Maubin Municipal Committee was a quasi-judicial act and, therefore, amenable to a writ of *certiorari*: *Secondly*, that in the absence of an agreement in writing signed by both the parties there was no valid and binding contract between the applicant and the Maubin Municipal Committee for the sale and purchase of the cinema hall at a depreciated cost: and *Thirdly*, that the decision of the Maubin Municipal Committee to utilize the Municipal funds for the purpose of purchasing a cinema hall was *ultra vires* as even if the proposed act was one falling within the ambit of clause (*m*) of section 87 of the Municipal Act there was no sanction of the President of the Union for the expenditure involved.

The most important question which requires consideration is whether the decision of the Maubin Municipal Committee to purchase the cinema hall at a depreciated cost in terms of the conditions of the license granted to U Paw *vide* the notice of sale as advertised on the 17th of May 1955 was a judicial act.

As to the meaning of the term "Court" for purpose of writs of *certiorari* and prohibition the late Supreme Court of Burma had, as early as the year 1948, quoted with approval the observation of Atkin, L.J., in *Rex* v. *Electricity Commissioners* (1) in its decision in *U Htwe* (alias) *A. E. Madari* v. *U Tun Ohn and one* (2). What Atkin, L.J., said was this:

> ". . . It is to be noted that both writs deal with questions of excessive jurisdiction, and doubtless in their origin dealt almost exclusively with the jurisdiction of what is described in ordinary parlance as a Court of Justice. But the operation of the writs has extended to control the proceedings of bodies which do not claim to be, and would not be recognized as, Courts of Justice. Wherever any body of

(1) L.R. (1924) 1 at K.B. 171 at 205. (2) (1948) B.L.R. 541 (S.H.).

persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially, act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in these writs. Thus *certiorari* lies to justices of the peace of a country in respect of a statutory duty to fix a rate for the repair of a country bridge: *Rex* v. *Inhabitants of Glamorganshire* (1); and to Poor Law Commissioners acting under the Poor Law Amendment Act, 1834, in prescribing the constitution of a board of guardians in a parish where there was an existing poor law authority: *Rex* v. *Poor Law Commissioners* (2). In that case it may noted that the Attorney-General had obtained a rule for a mandamus to the new board of guardians to obey the order of the Commissioners, and Sir Frederick Pollock subsequently obtained a rule for a certiorari to bring up the order to be quashed; and by agreement the question was argued on the rule for a certiorari. So certiorari has gone to the Board of Education to bring up and quash their determination under section 7, sub-section 3, of the Education Act, 1902, on a question arising between the local education authority and the managers of a non-provided school: *Board of Education* v. *Rice* (3). Also to justices acting under the Licensing Act, and not in the strict sense as a court: *Rex* v. *Woodhouse* (4). Similarly prohibition has gone to the Tithe Commissioners, and an Assistant Tithe Commissioner, to prevent them from making an award as to the tithes in a particular parish: *In re Crosby Tithes* (5), and to the Inclosure Commissioners from reporting the proposed inclosure of a common in the parish of Acton, and from taking any further step towards the inclosure of the common: *Church* v. *Inclosure Commissioners* (6). So it has gone against the Light Railway Commissioners to restrain them from proceeding with an inquiry remitted to them by the Board of Trade after an appeal which it was held did not lie: *Rex* v. *Board of Trade* (7). Here the right to prohibition was not raised by counsel, as a decision was desired on the

(1) I.Ld. (1935) Plym. 580.
(2) 6 Ad. and E. 1.
(3) (1911) A.C. 179.
(4) (1906) 2 K.B. 501.
(5) 13 Q.B. 760.
(6) 11 C.B. (N.S.) 664.
(7) (1915) 3 K.B. 536.

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIALITY AND TWO OTHERS.

point as to the validity of the appeal, but the point was raised in the dissenting judgment of Phillimore, L.J., and must, I think, have been present to the minds of the majority of the Court. I can see no difference in principle between certiorari and prohibition, except that the latter may be invoked at an earlier stage. If the proceedings establish that the body complained of is exceeding its jurisdiction by entertaining matters which would result in its final decision being subject to being brought up and quashed on certiorari, I think that prohibition will lie to restrain it from so exceeding its jurisdiction. Reference was made to the case of *In re Clifford and O'Sullivan* (1), where an attempt was made to prohibit the proceedings of so-called military courts of the Army in Ireland acting under proclamations which had placed certain Irish districts in a time of armed disturbance under martial law. Prohibition, it was held in the House of Lords, would not lie because the so-called courts were not claiming any legal authority other than the right to put down force by force, and because the so-called courts were *functae officio*. I am satisfied that the observations of the Lord Chancellor in that case were directed to the first point, and that he had no intention of overruling, or indeed questioning, the long line of authority which has extended the writs in question to bodies other than those who possess legal authority to try cases, and pass judgments in the strictest sense."

The Supreme Court, however, in paraphrasing the dictum of Atkin, L.J., as follows:

> "There must be a person or a body of persons (first) 'having legal authority,' (secondly) 'to determine questions affecting the rights of subjects' and (thirdly) 'having the duty to act according to law' (fourthly) 'act in excess of his or their legal authority'."

has, in our opinion, failed to lay proper emphasis on the phrase "having the duty to act judicially", occurring in the aforesaid dictum.

(1) 1921) 2 A.C. 570.

A few years later, the Supreme Court of India had to consider in the *Province of Bombay* v. *K. S. Advani and others* (1) the distinction between an administrative act and a quasi-judicial act. In that case proper emphasis was laid by the learned Judges upon the fact that to constitute a quasi-judicial act the statutory body concerned would have the duty to act judicially. In this connection the observation of Das J., is most illuminating. The learned Judge said:

> "The definition that now holds the field is that Atkin, L.J., as he then was, in *Rex* v. *Electricity Commissioners* (2). It runs as follows:
>
> 'Whenever any body of persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in these writs.'

This definition was accepted as correct in *Rex* v. *London County Council* (3) and by many learned Judges in subsequent cases including the latest decision of the Privy Council in *Nakkuda Ali* v. *M. F. De S. Jayarathe* (4). In *Banwarilal's* case (5) I had occasion to analyse the essential characteristics of a quasi-judicial act as opposed to an administrative act. I stand by what I said on this point on that occasion. As I pointed out there the two kinds of acts have many common features. Thus a person entrusted to do an administrative act has often to determine questions of fact to enable him to exercise his power. He has to consider facts and circumstances and to weigh pros and cons in his mind before he makes up his mind to exercise his power just as a person exercising a judicial or quasi-judicial function has to do. Both have to act in good faith. A good and valid administrative or executive act binds the subject and affects his rights or imposes liability on him just as effectively as a quasi-judicial act does. The exercise

(1) (1950) 1 S.C.R. 621.
(2) L.R. (1924) 1 K.B. 171. at 205.
(3) (1931) 2 K.B. 215.
(4) (1950) 54 C.W.N. 883.
(5) (1943) 48 C.W.N. 766 at pp. 799-801

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIPALITY AND 6 OTHERS

of an administrative or executive act may well be and is frequently made dependent by the Legislature upon a condition or contingency which may involve a question of fact, but the question of fulfilment of which may, nevertheless, be left to the subjective opinion or satisfaction of the executive authority, as was done in the several Ordinances, regulations and enactments considered and construed in the several cases referred to above. The first two items of the definition given by Atkin, L.J., may be equally applicable to an administrative act. The real test which distinguishes a quasi-judicial act from an administrative act is the third item in Atkin, L.J.'s, definition, namely, the duty to act, judicially. As was said by Lord Hewart, C.J., in R. v. *Legislative Committee of the Church Assembly* (1) :

> 'In order that a body may satisfy the required test it is not enough that it should have legal authority to determine questions affecting the rights of subjects; there must be superadded to that characteristic the further characteristic that the body has the duty to act judicially.'

The above passage was quoted with approval by Lord Radcliffe in delivering the judgment of the Privy Council in *Nakkuda Ali's* case (2). Therefore, in considering whether a particular statutory authority is a quasi-judicial body or a mere administrative body it has to be ascertained whether the statutory authority has the duty to act judicially."

The learned Judge further pointed out that a mere provision for an inquiry by a statutory body as a preliminary step to coming to a decision will not necessarily make the decision a quasi-judicial act for, the purpose of the inquiry may only be to enable the deciding authority to make up its mind to do what may be a purely administrative act.

In the case now under consideration what the Maubin Municipal Committee had done was merely to embark upon an inquiry to consider whether the terms of the

(1) (1928) 1 K.B. 411 at p. 415. (2) (1950) 54 C.W.N. 885.

notice advertised on the 17th of May 1955, relating to the purchase of the cinema hall at a depreciated cost constituted a valid, binding contract between the Committee as licensor and U Paw as licensee, and whether it should instead of giving U Paw a licence for a further period of 5 years to exercise its option of purchasing the cinema hall at a depreciated cost. It came to the decision that the interests of the Municipality lay in the adoption of the latter course. This decision was accordingly communicated to the applicant U Paw.

No doubt, as a result of the decision arrived at the Municipal Committee had by the first letter dated the 30th of June 1960, as well by a subsequent letter dated the 18th of October 1961, after the applicant's 'appeal' was dismissed by the Government threatened to evict the applicant. If the threatened action is unlawful the applicant has ample opportunity of restraining the Municipality by instituting a suit properly framed in a Court of Justice.

Regarding the second contention that there was no valid, binding contract for the sale and purchase of the cinema hall in question in the absence of an agreement in writing signed by the applicant U Paw and the President of the Municipal Committee this is also a matter which should be agitated before a Court of Justice in a suit properly framed.

Regarding the third contention that the decision of the Municipal Committee to purchase the cinema hall was *ultra vires* as the expenditure involved was not sanctioned by the President of the Union as required under clause (*m*) of section 87 of the Municipal Act, we are not prepared, on the materials laid before us, to come to the conclusion that the action of the Municipal Committee was not approved by the President of the Union. Under section 222 of the Municipal Act the President of the Union and

C.C. 1962

U PAW v. THE MAUBIN MUNICIPALITY AND TWO OTHERS.

the Commissioner are bound to require the proceedings of every committee to be in conformity with law and the President of the Union may exercise all powers necessary for the performance of the duty and may, by order in writing, annul or modify any proceedings which he may consider not to be in conformity with law. The proceedings had been before the President, namely, the Ministry for Democratization of Local Administration and Local Bodies and the President has not thought it fit to annul the decision of the Municipal Committee which was specifically confirmed by the Commissioner, Irrawaddy Division. In these circumstances, it is not unreasonable to infer that the proposed expenditure has the approval of the President of the Union.

For these reasons we are not prepared to interfere with the decision of the Municipal Committee now sought to be quashed by a writ of *certiorari*. The application is accordingly dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 10 (ten) gold mohurs.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

V. PONNAYA (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA [Maung Hla Maung (*a*) Maung Hla Aung] (RESPONDENT).*

C.C. 1962

June. 16.

Criminal Procedure Code, s. 517—*Power of Court under—Recovery of value of exhibit not surrendered by person to whom it was wrongly given.*

Under s. 517, Criminal Procedure Code, the trial Magistrate has power to pass an order regarding the property produced before the Court even though no offence has been committed in respect of it.

In re *Anant Vurupas Peerant*, 46 I.C., (1918) 401 ; *Russul Bibee* v. *Ahmed Moosajee*, I.L.R., (1934) Cal. 347, referred to.

Where an exhibit has been returned to a wrong person, who on being ordered to return it fails to do so on the ground that he no longer has it, the Court can order him to pay its equivalent value in money and proceed to recover the same from him as if it were a fine.

Shwe Wa v. *C.I. Mehta*, I.L.R. 5 Ran. 553 ; *Shamsundar and another* v. *Teja Singh*, A.I.R., (1935) Pesh. 98, referred to.

Ba Thaung for the applicant.

Khin Maung (4) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trial No. 20 of 1959 of the Court of the 4th Additional (Special Power) Magistrate of Insein one Tin Maung (*a*) Abdul Jabbar was convicted under section 411 of the Penal Code for receiving stolen properties and sentenced to suffer one year's rigorous imprisonment with the direction that Exhibit No. 7 gold bar, in particular, be returned to the applicant V. Ponnaya (PW 12). This gold bar was not in fact the subject-matter of theft, or in other words, it was not the property " regarding which any offence appears to have been committed, or which has been used for the

* Criminal Revision No. 231 (R) of 1961. Review of the orders of the 4th Additional (Special Power) Magistrate, Insein, dated the 26th June/1st July 1961 in Criminal Regular Trial No. 20 of 1959.

C.C. 1962 — V. PONNAYA v. THE UNION OF BURMA [Maung Hla Maung (a) Maung Hla Aung.]

commission of any offence" as provided in section 517 (1) of the Code of Criminal Procedure. The original jewelleries stolen were melted into a gold bar and sold to the applicant V. Ponnaya for K 2,806·50 which was the prevailing market value of gold weighing 10½ ticals and 2 pyas. At the time of the seizure the applicant had already sold the said bar in pieces to different persons, so he, probably through fear, surrendered this exhibit gold bar in its place to the police. This is altogether a different property from the one stolen and it is not even a thing converted from the original stolen gold, or in other words, it is not the stolen property at all. It is no doubt unjust to the applicant who is a jeweller that he should be deprived of it. The applicant acted in good faith and it was not suggested in the trial Court that he did not act *bona fide* nor did there seem to be anything in the trial record to suggest absence of good faith. He was the *bona fide* purchaser for valuable consideration. The trial Court was right in returning the exhibit, which, as stated above, had nothing to do with the commission of the offence.

Later when the complaint Maung Hla Aung who is a goldsmith filed an application before the learned District Magistrate of Insein for the return of the exhibit to him being Criminal Revision No. 2 of 1959 he was successful, but when the applicant V. Ponnaya applied to the High Court in Criminal Revision No. 246B of 1959 the order of the learned District Magistrate was reversed. The High Court found that the applicant gave the exhibit gold bar as a substitute. It found the statements of the applicant to be true, and finally held that as the exhibit gold bar was not the stolen property it should be returned to the applicant, who, according to the record, paid K 2,806·50 for it.

Accordingly when the trial Court directed the complainant to return the exhibit to the applicant as ordered by the High Court the complainant informed the Court that the exhibit was no longer with him, so the Court directed him to pay the equivalent value of the exhibit, but he declined, and when the matter went up again before the District Magistrate, the trial Court's order was set aside in Criminal Revision No. 2 of 1961 on the ground that the trial Court had no jurisdiction to order for payment of the equivalent value when the High Court only directed the complainant to return the exhibit gold bar to the applicant. Hence this application.

The trial Court has power under section 517 of the Code of Criminal Procedure to return the exhibit because (i) it was produced before the Court, and (ii) it was not the property regarding which theft was committed, or which had been used for the commission of theft. *In re Anant Vurupas Peerant* (1) where a gold ornament was stolen and converted by the thief into a different ornament, which was sold for full value to the applicant, who then melted the ornament and sold pieces of gold to different persons, the applicant was held to be entitled to have the money which he produced at the trial for theft. Under section 517 the trial Magistrate has power to pass an order regarding the property produced before the Court even though no offence has been committed in respect of it. *Russul Bibee* v. *Ahmed Moosajee* (2). The complainant cannot get away very easily by merely saying that the exhibit gold bar is no longer with him. It is open to the trial Court to compel the complainant who was wrongly given the exhibit to produce it as may be capable of production and also to produce the money equivalent of the exhibit as may be incapable of production. *Shwe Wa*

(1) 46 I.C. (1918) 401. (2) I.L.R. (1934) Cal. 347.

C.C. 1962

V. PONNAYA v. [Maung Hla Maung (v) Maung Hla Aung].

v. *C. I. Mehta and one* (1). This authority was followed in *Shamsundar and another* v. *Teja Singh* (2) where it was also held that such amount may be recovered as fine under section 547 of the Code of Criminal Procedure. It says "Where Court orders restitution of certain property but such property has been disposed of, the Court's order does not become *ultra vires* but it still retains the jurisdiction of passing orders about the property into which it has been converted. Hence where the property concerned is ornaments, and they have been sold, Court can order payment of equivalent value." The equivalent value of the exhibit in the instant case is K 2,806·50.

Accordingly the order of the learned District Magistrate dated 1st August 1961 is hereby set aside with the direction that if the complainant Maung Hla Aung fails to surrender the Exhibit No. 7 gold bar to the applicant the trial Court shall proceed to recover K 2,806·50 as fine from him and pay the amount to the applicant.

(1) I.L.R. 5 Ran. 553. (2) A.I.R. (1935) Pesh. 98.

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ကာဆီနတ် (သ) ရေး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဗွီ၊ အယ် (လ်)၊ အက် (စ်) မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယား ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)

* ၁၉၆၂ ဇွန်လ ၇ ရက်။

လူမဲ့မူစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာအရ၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀၊ တိုက်ရိုက်သက်သေခံချက်မဟုတ်သည့် ဘီးလစ်အစီရင်ခံစာတွင် ဖေါ်ပြချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူမဲ့စာရင်းဝင် တဦးဖြစ်သူ ဆမ်ဘူရေး (လ်) ပိုင်ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ၊ ဘီးလစ်က ဖမ်းဆီးသောနွားအကောင်ရေ ၂၀ ကိုမိမိပိုင်ပါသည်ဟု အယူခံတရားခံအမှတ် ၁၊ မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယားက ပစ္စည်းထိန်းဝန်ထံလျှောက်ထားသောကိစ္စတွင် တရားဝန်ကြီး တဦးက လူမဲ့မူ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို အသုံးပြုလျက် အချင်းဖြစ် နွားများသည် မင်နစ်ကန် ချစ်တီးယား၊ သို့မဟုတ် ဆမ်ဘူရေး(လ်)ပိုင်သလောဟူသည့် ပြဿနာကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ် ချမှတ်သောအမိန့်သည် မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုနိုင်။

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ အရဆိုလျှင်၊ နှုတ်သက်သေခံသည်၊ ကိုယ်တိုင်မြင်ရှိသော်ငင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကြားရှိသော်ငင်း၊ ကိုယ်တိုင်အခြားနည်းဖြင့် သိရှိရှိသော်ငင်း၊ တိုက်ရိုက်သိသော သက်သေထွက်ဆိုချက်ဖြစ်ရမည်။ ဘီးလစ်၏ အစီရင်ခံစာတွင် အချင်းဖြစ်နွားများကို ဆမ်ဘူရေး (လ်) ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဘီးလစ်အားညွှန်ပြသည့် သက်သေအဖြစ် စစ်ဆေးခြင်း မခံခဲ့ရသော ရမ်ဒတ်(စ်) ဆိုသူ၏ ပြောဆိုချက်ကို ရေးမှတ်ဖေါ်ပြချက်များသည်၊ယင်းသို့ တိုက်ရိုက်သက်သေခံမျိုးမဟုတ်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ ဒီ၊ ဝီလျံလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်ဆမ်ဘူရေး(လ်)ဆိုသူ လူမဲ့စာရင်းဝင် တဦးပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ယခုအမှုပါ နွားကောင်ရေ ၂၀ ကို သိမ်းဆီးရန် အတွက်၊ဆမ်မူရေး(လ်)၏မြို့ရှင်တဦးဖြစ်သူ၊ယခုအယူခံတရားလို ကာဆီနတ်(သ) ရေး

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေအယူခံမှု အမှတ် ၁၀။

၁၉၆၂

ကာဆီနတ် (သ) ရေး နှင့် ဗို၊ အက် (လ)၊ အက် (စ) မင်နစ်ကန် ချစ်တီးယား ပါ ၂။

လျှောက်ထားသည်တွင်၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်က၊ဘီးလစ်အားဖမ်းဆီးစေရန် စေလွှတ်သဖြင့်၊ ဘီးလစ်သည် ထိုနွားများကို ဖမ်းဆီးလေသည်။ အယူခံတရားခံ အမှတ် ၁ မင်နစ်ကန် ချစ်တီးယားက ထိုနွားကောင်ရေ ၂၀ မှာ၊ မိမိပိုင်နွားများဖြစ်ကြောင်းဖြင့်ပစ္စည်းထိန်းဝန်ထံ လျှောက်ထားလေသည်။ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာက တရားဝန်ကြီးတဦးက၊ လူမဲမှုစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို အသုံးပြုလျက်၊ အချင်းဖြစ်နွားများကို၊ မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယား၊ သို့မဟုတ် ဆမ်ဘူရေး(လ်) ပိုင်သလောဟူသည့် ပြဿနာတို့ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ် စီရင်ချက် ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ကာဆီနတ်(သ်)ရေးက အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်ထားသည့် ပဌမချက်မှာ၊ တရားဝန်ကြီးသည်၊ ဤအမှုကို လူမဲမှုစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် မစစ်ဆေးဘဲ၊ မင်နစ်ကန်ချစ်တီးယားအား တရားမမှုစွဲဆိုရန် ညွှန်ကြားသင့်သည်ဟု လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ရန်ကုန်လူမဲမှုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အပ်နှင်းထားသည့်အာဏာမှာ လွန်စွာမှပင် ကျယ်ဝန်းသဖြင့်၊ တရားဝန်ကြီးသည်၊ ဤအမှုကို လူမဲမှုစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို အသုံးပြု၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ထိုပုဒ်မ ၇ ခြင်းချက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကိုးအကားပြု တဖန်လျှောက်လဲပြန်သည်မှာ၊ ဤအမှုတွင် အချင်းဖြစ်နွားများကို မည်သူပိုင်ဆိုင်သည်ဟူသော ပြဿနာ မပေါ် ပေါက်သဖြင့်၊ တရားဝန်ကြီးသည် လူမဲမှုစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို အသုံးပြု၍ အဆုံးအဖြတ်မပေးနိုင်ပါဟု လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာအားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ မင်နီကန်ချစ်တီးယားက အချင်းဖြစ်နွားများကို မိမိပိုင်ဆိုင်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ထိုခြွင်းချက်မှာ ဤအမှုနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ယူဆရပေမည်။ တီ၊ အက်(စ်)၊ အင်(နှ်) ချစ်တီးယား အစုစပ် (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

အမှုအဖြစ်အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ လျှောက်လဲရာ၌၊ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အချင်းဖြစ်နွားများကိုဆမ်ဘူရေး(လ်) ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဘီးလစ်အားညွှန်ပြသော ရမ်ဒတ်(စ်) ဆိုသူကို သက်သေအဖြစ် စစ်ဆေးခြင်းမပြုခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်း၏ပြောဆိုချက်ကို ဘီးလစ်၏ အစီရင်ခံစာတွင် ရေးမှတ်ထားသဖြင့်၊ ထိုအစီရင်ခံစာကို သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၀ အရဆိုလျှင်၊ နှုတ်သက်သေခံသည် ကိုယ်တိုင်မြင်ရှိသော်၎င်း၊ ကိုယ်တိုင်ကြားရှိသော်၎င်း၊ ကိုယ်တိုင်အခြားနည်းဖြင့် သိရှိရှိသော်၎င်း၊ တိုက်ရိုက်

(၁) ၁၉၅၃ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာမျက်နှာ ၇၃၁။

သိသောသက်သေ၏ ထွက်ဆိုချက်ဖြစ်ရမည်။ ဘီးလစ်၏ အစီရင်ခံစာတွင် ပေါ်ပြ ချက်များသည်၊ ယင်းသို့သော တိုက်ရိုက်သက်သေခံမျိုးမဟုတ်ချေ။

အမှုပါ သက်သေခံချက်အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ မင်နီကန်ချစ်တီးယား သည် အချင်းဖြစ်နွားများကို၊ မိမိပိုင်ဆိုင်၍ သဃ်နိုးကျန်းနေ တိုတာဆင်း ဆိုသူထံ အပ်နှံထားရာ၊ အယူခံတရားလို၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ပဋ္ဌည်းထိန်းဝန်၏ ဘီးလစ် သည့်နွားရောက်ဖမ်းဆီးသည်ဟု ပေါ်လွင်လေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ထိုနွား များထားရာ နွားတင်းကုတ်သည်၊ မင်နီကန်ချစ်တီးယား၏ ဘခင် ရုံးလေလံပွဲတွင် ဆွဲဝယ်ထားသော နွားတင်းကုတ်ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှား၏။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက် သည်။ ကျွန်ုံးတော်ရွှေနေခမှာ ငွေ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၂

ကာဆီနတ် (သ) ရေး နှင့် ပြည်၊ အယ် (လ်)၊ ဆက် (စ်) မင် နှစ်ကန် ချစ်တီး ယား ပါ ၂။

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

* ၁၉၆၂
ဇွန်လ ၂၁ ရက်။

ပို့ဒီ၊ အိုင်၊ အီး၊ အိုင်စမိုလမ်စကဂျ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အီဘရာဟင်ရန်းကုမ္ပဏီလီမိတက် (အယူခံတရားခံ)

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၁) အယူခံလွှာ တင်သွင်းရာတွင် လိုအပ်သည့်မိတ္တူများ၊ အယူခံချိန်းတော်က အခွင့်ပြုလျှင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သောမိတ္တူ၊ တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ မနေနိုင်သည့်မိတ္တူ၊ တရားမဝင်သော အယူခံ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမယောဒ အပိုဒ် ၁၅ အယူခံခွင့်ပြုသည့်ရက် ၂၀ ကို စတင်ရေတွက်ရမည့်နေ့၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ နှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် တရားမဝင်သော စည်းကမ်းချက်များ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၁) အရ၊ အယူခံလွှာတင်သွင်းရာ၌ အယူခံလွှာနှင့်အတူ အယူခံသော ဒီကရီမိတ္တူနှင့် စီရင်ချက်မိတ္တူကို ပူးတွဲတင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ စီရင်ချက်မိတ္တူကိုမူကား၊ အယူခံချိန်းတော်က အခွင့်ပြုလျှင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သည်။ သို့သော် ဒီကရီမိတ္တူကို အယူခံလွှာနှင့်အတူ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဒီကရီမိတ္တူနှင့် ပူးတွဲ၍ အယူခံလွှာကို တင်သွင်းခြင်းမပြုလျှင်၊ ထိုအယူခံသည် တရားဝင်သော အယူခံမဟုတ်ချေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပဌမယောဒအပိုဒ် ၁၅ အရ၊ အယူခံဝင်ခွင့်ပြုသည့်ရက် ၂၀ ကို ရေတွက်ရာတွင် အောက်ရုံး ဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ စတင်၍ ရေတွက်ရမည်။

> "*Arbitration.*—All disputes which may arise out of this contract or in connection with it shall be submitted to the Foreign Trade Arbitration Commission at the Chamber of Commerce of the USSR, Moscow, for its decision under the rules of the said Arbitration, *without any recourse to legal proceedings*. The decision of the Arbitration is final and binding upon both parties to the Contract."

အမှုသည်များချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်၌ ပါရှိသော အထက်ပါအပိုဒ်တွင် အငြင်းပွားမှုပေါ် ပေါက်လျှင်၊ မော်စကိုမြို့ရှိ အနုညာတ ခုံကသာလျှင်ဆုံးဖြတ်ရမည့်ဆိုသည့်အချက်နှင့်တရားရုံး

---

* ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၅၁။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅၇ တွင်တရားလွှတ်တော်က ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

များဌ အဆုံးအဖြတ်ခံခြင်းမပြုရဟူသော အချက်များသည် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့်၊ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်။

The Coringa Oil Co. Ltd v. *Koegler* အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၁၊ စာ ၄၆၆ နှင့် ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

၁၉၆၂

ဗို၊ အိုင်၊ အီး၊ အိုင်စမိုလမ် စကျွာ နှင့် အီဘရာဟင်ရန်း ကုမ္ပဏီ လိမိတက်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဘဟန်နှင့် ဦးညွန့်ဟန်တို့ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်၊

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။မက်ဆား (စ်) စူးရမားနှင့် ဘွန်းတို့ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဆိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၃ ရက်နေ့၌ အယူခံတရားခံ အီဘရာဟင်ရန်းကုမ္ပဏီလိမိတက်က၊ ယခုအယူခံ တရားလို ကုန်တိုက်နှင့် အခြားတဦးအား လျော်ကြေးငွေ သုံးသောင်းကျော် ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ တရားခံကုမ္ပဏီသည် သမ္မာန်စာရရှိသော်လည်း လာရောက်ထုချေခြင်းမပြုသဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့၌၊ ရုံးတော်က တဘက်သတ် ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ တရားခံကုမ္ပဏီ သမ္မာန်စာရရှိခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းမထွက်ချေ။ ၎င်းက မူလရုံးတော်သို့ ပေးပို့သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့စွဲပါစာတွင်၊ ရုံးတော်မှ ထုတ်သော သမ္မာန်စာကို ရရှိကြောင်း။ သို့သော် တရားလိုနှင့် ၎င်းတို့ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်တွင် မော်စကိုမြို့ရှိ အနုညာတခုံကသာ အငြင်းပွါးမှုကို ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း တရားရုံးများသို့ စာချုပ် ချုပ်ဆိုသူများ သွားရောက်တရားစွဲဆိုခွင့် မရှိကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့၌ ယင်းကုန်တိုက်၏ ရှေနေကြီးများက အယူခံလွှာတင်သွင်းပြီး လိုအပ်သော ဒီကရီမိတ္တူကို နောက်မှ တင်သွင်းပါမည်ဟု ဝန်ခံကတိပြုကြ၏။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်နေ့ကမှသာလျှင် လိုအပ်သော ဒီကရီမိတ္တူကို တင်သွင်းသည်ဟု အယူခံမှ နေ့စွဲမှတ်တမ်းတွင် ဖေါ်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၅၁ အရဆိုလျှင်၊ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးမှ ချမှတ်သောဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်မှ အယူခံရာတွင် ထိုဒီကရီ၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့မှ အရက် ၂၀ အတွင်း အယူခံ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်ပေါ် ပေါက်သော ပဌမအချက်မှာ၊ တရားဝင်သောအယူခံကို မည်သည့်နေ့ရက်၌ တင်သွင်းသနည်းဆိုသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁ နည်းဥပဒေ (၁) တွင် အတိအလင်း

၁၉၆၂

ဦး အိုင် အီး အိုင်စမိုလမ် စကလျာ နှင့် အီဘရာဟင်ရန်း ကုမ္ပဏီ လိမိတက်။

ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ၊ အယူခံလွှာတင်သွင်းရာ၌ အယူခံလွှာနှင့်အတူ အယူခံသော ဒီကရီ၏မိတ္တူနှင့် စီရင်ချက်မိတ္တူကို ပူးတွဲတင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ စီရင်ချက်မိတ္တူကို မူကား အယူခံရှုံးတော်က အခွင့်ပြုလျှင် တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သည်။ သို့သော် ဒီကရီမိတ္တူကို အယူခံလွှာနှင့်အတူ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဒီကရီမိတ္တူနှင့် ပူးတွဲ၍ အယူခံလွှာကို တင်သွင်းခြင်းမပြုလျှင် ထိုအယူခံသည် တရားဝင်သော အယူခံ မဟုတ်ခေါ်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို ကုန်တိုက်သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့ ကျရောက်မှသာလျှင် တရားဝင်သော အယူခံ တင်သွင်းသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

မည်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ အယူခံခွင့်ပြုသည့်ရက် ၂၀ ကို ရေတွက်ရမည်နည်းဟူသည့် ပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို ကုန်တိုက်သည် ဒုံးတော်သို့ လာရောက် ထုခေါ်ရန်အတွက်၊ အချိန်မီ သမ္မာန်စာရင်းခံသည်ဖြစ်၍ မိမိအပေါ် ဥ စွဲဆိုကြသောအမှု မည်သည့်အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်နေကြောင်းကို စုံစမ်းရန်တာဝန်မှာ၊ မိမိအပေါ် ၌ ကျရောက်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကုန်တိုက်၏ ကိုယ်စားလှယ်က မိမိသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့ကမှသာ နေးဒွင်းသတင်းစာ၌ ကုန်တိုက်အပေါ် တွင် ရုံးတော်က ဒီကရီချမှတ်ကြောင်း သတင်းတွေ့ရှိ၍ ဒီကရီချမှတ်သည်ကို ထိုနေ့၌သာ သိရှိရပါသည်ဟူသော အချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံး ဒီကရီ ချမှတ်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့မှစတင်၍ အယူခံရက် ၂၀ ကို ရေတွက် ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ရေတွက်သော် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့၌ တရားဝင်သည့် အယူခံတင်သွင်းသောအခါတွင် ခွင့်ပြုထားသည့် ကာလစည်းကမ်း သတ်ထက် ရက်ပေါင်းများစွာ ကျော်လွန်မှသာ အယူခံလွှာတွင် သွင်းသည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအယူခံမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်း သည်ဖြစ်၍ ပယ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုမှတပါး၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး အဓိကအားဖြင့် လျှောက်လဲ သည့် ဒုတိယအချက်ကိုလည်း လက်မခံနိုင်ပေ။ ပညာရှိရွှေနေကြီးက အမှုသည်များ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်စာချုပ်အပိုဒ် ၁၀ ပါ သဘောတူညီချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွါးမှုပေါ် ပေါက်လျှင်၊ မော်စကိုမြို့ရှိ အနုညာတခုံကသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ရမည် ဆိုသည့်အချက်မှာ၊ တရားဝင်သည့်အချက်ဖြစ်ကြောင်း။ တရားရုံးများ၌ အဆုံးအဖြတ် ခံခြင်း မပြုရဟူသော အချက်သာလျှင် တရားမဝင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏ ထိုအပိုဒ် ၁၀ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"*Arbitration.*—All disputes which may arise out of this contract or in connection with it shall be submitted to the

Foreign Trade Arbitration Commission at the Chamber of Commerce of the USSR, Moscow, for its decision under the rules of the said Arbitration, *without any recourse to legal proceedings*. The decision of the Arbitration is final and binding upon both parties to the Contract."

၁၉၆၂
ပို့၊ အိုင်၊ အီး၊ အိုင်စမိုလမ် စကျွာ နှင့် အီဘရာဟင်ရန် ကမ္ပဏီ လိမိတက်။

ပညာရှိရွှေနေကြီးက *The Coringa Oil Co. Ltd.* v. *Koegler* (1) အမှုကို ကိုးကားပြီး၊ ထိုအမှုတွင် တရားသူကြီးချုပ်က အထက်၌ မိမိဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ သဘောတူညီချက်နှစ်မျိုးကို ခွဲခြားခဲ့ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် အမှုသည်များ ချုပ်ဆိုသည့် ပဋိညာဉ်တွင်၊ အငြင်းပွါးမှုပေါ် ပေါက်ပါက၊ ၎င်းတို့အသီးသီးတင်သော ခုံလှုကြီးများက အဆုံးအဖြတ်ပြုပြီး၊ ထိုဆုံး ဖြတ်ချက်မှာ အတည်ဖြစ်စေရမည် ဖြစ်ကြောင်းသာ ပါရှိလေသည်။ တရားရုံးများ၌ အမှုစွဲဆိုခြင်း မပြုရဟု မပါရှိချေ။ တရားသူကြီးချုပ်၏မြှက်ဆိုချက်များမှာ အဆုံး အဖြတ်မဟုတ်ချေ။

အထက်ပါ ပဋိညာဉ်အပိုဒ် ၁၀ တွင် ပါရှိသော သဘောတူညီချက်များကို လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌၊ အခြားသော စာချုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာသုံးသပ်သည့်နည်းတူ၊ ထိုသဘောတူညီချက်အားလုံးကို ခြုံ၍လေ့လာသုံးသပ်ပြီး၊ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူသည်ရှိသော်၊ ထိုစာချုပ်အပိုဒ် ၁၀ ပါ စည်းကမ်းချက်များသည် အငြင်းပွါးမှုပေါ် ပေါက်က ထိုစည်းကမ်းချက်များတွင် ဖော်ပြ ထားသော အနုညာတခုံအားသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ရန် လွှဲအပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ တရား ရုံးများသို့ သွားရောက်တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုရကြောင်း အတိအလင်း ဖော်ပြထား သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစာချုပ်အပိုဒ် ၁၀ ပါ စည်းကမ်းချက်များသည် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သဖြင့် တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ဟုဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ ၂၀ ခြွင်းချက်အမှတ် ၁ တွင်သော်၎င်း၊ ခြွင်းချက်အမှတ် ၂ တွင်သော်၎င်း၊ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများသည် အကြုံး မဝင်ချေ။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ကျိုင်းတော် ရွှေနေခမှာ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တားအတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၄၆၆။

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဇွန်လ ၅ ရက်။

ဘီ၊ ဗွီ၊ ဆက်တီး (လျှောက်ထားသူ)*

နှင့်

မိုင်မွန်နာဘီဘီ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

အိမ်ဦး။ ။ကွယ်လွန်သူ မူလအိမ်ခန်းဌါနမှ်းနေထိုင်သူ၏ အမည်ဖြင့် အိမ်ခန်းခပေးရ၍ နေထိုင်သူ အိမ်ဦးမဖြစ်နိုင်၊ မူလအိမ်ခန်းဌါနမှ်းနေထိုင်သူ ကွယ်လွန်အနီးရွောက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့်အချက်များ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူသည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းတွင် မူလအိမ်ခန်း ဌါနမှ်းနေထိုင်သူ ကေ၊ ဗွီ၊ရယ်ဒီနှင့်အတူ နေထိုင်လာရာ၊ အဆိုပါ ကေ၊ ဗွီ၊ရယ်ဒီသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် အိမ်ရှိယဉ်ပြည်သို့ ပြန်သွား၍ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်အနီးရွောက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူက အိမ်ခန်း၊ ခကို အိမ်ရှင်အား မူလဌါနမှ်းခဲ့သူ ကေ၊ ဗွီ၊ ရယ်ဒီ၏ နာမည်ဖြင့် ပေးချေမှုဖြင့် လျှောက်ထားသူ အိမ်ဦးမဖြစ်နိုင်။

ကေ၊ ဗွီ၊ ရယ်ဒီ အနီးရွောက်ပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်း လစ်လပ်သည်ဟု ယူဆရမည်အပြင် ယင်းသို့ လစ်လပ်သည့်အတွင်း၊ ယခုလျှောက်ထားသူသည် ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့်တစုံတရာ မရရှိဘဲ၊ ထိုအိမ်ခန်းဌာ နေထိုင်သည်ဟု ယူဆရမည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်၊ မစွတာ ဂျီ၊ ဒီ၊ ဝီလျံ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) အတွက်၊ ဦးမွန်စံလှိုင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အတွက်၊ အစိုးရ လွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အိမ်ရှင် မိုင်မွန်နာဘီဘီ လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့ လက်ထောက်ဌါနမှ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဘီ၊ ဗွီ၊ ဆက်တီးအား၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဌါနမှ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ အရ၊ အရေးယူ၍ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃၉။

၁၉၆၂

ဘီ၊ဒို့၊ ဆက်တီး နှင့် မိုင်မွန်နာဘိဘီ ပါ ၂ ။

လျှောက်ထားသူက၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင်၊ မိမိနှင့် ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီတို့ အတူတကွ အိမ်ရှင်ထံမှ အခင်းဖြစ်အခန်းကို ငှါးရမ်းပြီး နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း အဆိုရှိ၏။ သို့သော် အိမ်ခန်းလခပြေစာများမှာ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီ နာမည်နှင့်သာရှိသည်။ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် သက်သေခံချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ထု၌ တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ အိမ်ခန်းငှါးရမ်းသူမှာ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီ ဖြစ်ကြောင်း။ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီသည်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၀ ခုနှစ်အထိ၊ အခင်းဖြစ်အခန်းတွင် သားမယားများနှင့် အတူနေ၍၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင်၊ ၎င်း၏သားမယားများသည်၊ အိန္ဒိယပြည်သို့ပြန်ပြီး၊ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်မလာတော့ကြောင်း။ ၁၉၅၀ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့နေ့ခင်းတွင်မှ၊ ဒီလျှောက်ထားသူသည်၊ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီနှင့် အခင်းဖြစ်အခန်းတွင်နေထိုင်ကြောင်း၊ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီသည်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင်၊ အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြန်သွားပြီး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စဝေါက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လေသည်။ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီ အိန္ဒိယပြည်သို့ ပြန်သွားပြီးနောက်၊ အိမ်ခန်းခကို ယခုလျှောက်ထားသူက အိမ်ရှင်အား ပေးသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် အိမ်ခန်းခကို မူလငှါးရမ်းခဲ့သူ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီ နာမည်ဖြင့်ပေးလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့အိမ်ခန်းခ ပေးချေမှုဖြင့် လျှောက်ထားသူ အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်။

အထက်ပါ အကြောင်းအချက်များကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အသေးစိပ်စဉ်းစားဝေဘန်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ဤမျှအသေးစိတ် ဖေါ်ပြရန်မလိုချေ။ သာမန်အားဖြင့် ယခုကဲ့သို့သော မှုခင်းမျိုးတွင်၊ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်ပေ။

ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာအရ၊ ကေ၊ ဗို၊ ရယ်ဒီ အနိစ္စဝေါက်ပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်း လစ်လပ်သည်ဟု ယူဆရမည့်အပြင်၊ ယင်းသို့ လစ်လပ်သည့်အတွင်း ယခုလျှောက်ထားသူသည် ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့် အမိန့် တစုံတရာမရရှိဘဲ၊ ထိုအိမ်ခန်း၌ နေထိုင်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ယခုအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် ဥပဒေအောင်အတွင်း ကျရောက်သဖြင့်၊ လျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံရမည်။

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်။

† ၁၉၆၂ ဒုနှစ် ဇွန်လ ၁၄ ရက်။

ဃည်ဘားမားအွဲ့ဝိုင်းကုမ္ပဏီ လိမိတက် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

မစ္စတာ အမ်၊ ရာမန် (အယူခံတရားခံ)*

ထရတ်အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄ အရ၊ လျှောက်လွှာကိုပယ်သည့်အမိန့်၊ အယူခံပိုင်ခွင့်မရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိဆိုသည့်အချက်မှာ အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော နည်းဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အခွင့်ပြုမှသာလျှင် အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ထရတ်အက်ဥပဒေတွင် ပုဒ်မ ၃၄ အရ၊ လျှောက်ထားရာ၌၊ ရုံးတော်က အကြံဉာဏ်ပေးရန် ငြင်းဆိုသည့်အတွက်၊ အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မတွေ့ရချေ။
ထရန်ဘတ် မဟာဒီတီလတ်နှင့် နာရာယန်ဟာရီလီလီနှင့် အပေါင်းပါများ၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး အတွဲ ၃၃၊ စာမျက်နှာ ၄၂၉။ မာဇာမိုဟာမက် ဆက်ဒစ်အလီခံနှင့်ကာဇင် (မ်) အလီခန်နှင့် အပေါင်းပါများ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ၊ ၁၉၃၅ အောက် (၅) စာမျက်နှာ ၇၂၊ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထိုအမိန့်မျိုးများမှာ၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ တွင်ပါရှိသော စီရင်ချက်ဆိုသည့် အမိန့်မျိုးမဟုတ်ချေ။

"စီရင်ချက်"ဆိုသည့်စကားရပ်မှာ၊ တရားမမူတွင် အမှုသည်များ၏ အခွင့်အရေးများကို ဆုံးဖြတ်သော ဒီကရီဖြစ်သည်။

အင်ဒီဒါယာဘိုင်ဂျိုတ်ဒတ် (စ်) အပေါင်းပါများနှင့် အေ၊ အမ်၊ အမ်၊ မူရဂက်ပါချစ်တီးယား ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄၅၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်၊ မက်ဆား (စ်) စူး (ရ်) မားအင်ဘွန်း၊ ဦးဟုန်ကျန်နှင့် ဦးမြင့်စိုးတို့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံ တရားခံအတွက်၊ ဦးကျော်ထွန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ အယူခံမှုအမှတ် ၁၁၊ ၀၂ နှင့် ၁၃၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့မှုအမှတ် ၁၁၆ တွင် တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ရုံးတော်က ချမှတ်သောအမိန့် အယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုများတွင် ယခုအယူခံသူများက ထရတ် အက်ဉပဒေပုဒ်မ ၃၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မိမိတို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရသော အိုနာစာရံပုံငွေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သို့မည်ပုံ အုပ်ချုပ်ရမည်၊ စီမံခန့်ခွဲရမည်၊ စသည့်ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးတွင် အကြံဉာဏ်တောင်းခဲ့လေသည်။ တရားလွှတ်တော်က အမှုအဖြစ်အပျက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီးလျှင်၊ အကြံဉာဏ်မပေးသင့်ဟုယူဆပြီး၊ တောင်းဆိုချက်ကို ပယ်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ ပယ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် လျှောက်ထားသူများက အယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၂
သည်ဘားမင်း အိုင်ကုမ္ပဏီ လိမိတက် ပါ ၂ နှင့် မစ္စတာ အမ်၊ ဇုမန်။

ပဌမပေါ် ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာ၊ ထရတ်အက်ဉပဒေပုဒ်မ ၃၄ အရ လျှောက်ထားရာတွင်၊ အောက်ရုံးတော်က အကြံဉာဏ်မပေးဘဲ ငြင်းပယ်သည့်အမိန့်သည် အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသောအမိန့်ဖြစ် မဖြစ်ဆိုသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။

အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိဆိုသည့်အချက်မှာ၊ အက်ဉပဒေအရဖြစ်စေ၊ အက်ဉပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော နည်းဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အခွင့်ပြုမှသာလျှင် အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ အဆိုပါ ထရတ်အက်ဉပဒေတွင် ပုဒ်မ ၃၄ အရ လျှောက်ထားရာ၌၊ ရုံးတော်က အကြံဉာဏ်ပေးရန် ငြင်းဆိုသည့်အတွက် အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မတွေ့ရချေ။ ထိုအမိန့်မျိုးမှာ၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဉပဒေပုဒ်မ ၂၀ တွင် ပါရှိသော **စီရင်ချက်**ဆိုသည့် အမိန့်မျိုးမဟုတ်ချေ။ **အင်ရီဒါယာဘိုင်ဂျီဝန်ဒတ်(စ်) အပေါင်းပါနှင့် အေး၊ အမ်၊ အမ်၊ မူရွက်ပါး ချစ်တီးယား** (၁) အမှုတွင်၊ "**စီရင်ချက်**" ဆိုသည့်စကားရပ်မှာ၊ တရားမမှုတွင် အမှုသည်များ၏ အခွင့်အရေးများကို ဆုံးဖြတ်သော ဒီကရီဖြစ်သည်ဟု အတိအလင်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုစီရင်ထုံးကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က သဘောတူ လက်ခံခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်၊ **ထရန်ဘတ်မဟာဒီတီလတ်နှင့် နာရာယန်ဟာရီလီလီနှင့်အပေါင်းပါများ** (၂) နှင့် **မာဇာပိုဟာမက်ဆက်ဒစ် အလီခန် နှင့် ကာဇင် (မ်) အလီခန်နှင့် အပေါင်းပါများ** (၃) တို့တွင်လည်း၊ ထရတ်အက်ဉပဒေပုဒ်မ ၃၄ အရ ချမှတ်သောအမိန့်သည် ဒီကရီမဖြစ်သဖြင့် အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိသော အမိန့်မဟုတ်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအယူခံများကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

---

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄၅၇။

(၂) ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၃၃ စာမျက်နှာ ၄၂၉။

(၃) အေ-အိုင်-အာ၊ (၁၉၃၅) အောက်(စ်) စာမျက်နှာ ၇၂။

တရားရုံးခဲ့ပြုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားဝန်ကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

အိပ် (ခ) ကူးပါး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မလှမိ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

*၁၉၆၂
ဇွန်လ ၂၇ ရက်။

အမှုခေါ် စာချုန်တော်။ တရားရုံးခဲ့ပြုပ်၌ရှိသည့်အာဏာ။ အမှုခေါ် စာချုန်တော် လျှောက်တောင်းသူ၏တာဝန်။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက် ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိသော အချက်။ မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤတရားရုံးခဲ့ပြုပ်၌အမှုခေါ် စာချုန်တော်ကိုသာထုတ်နိုင်သည့်အာဏာရှိသည်။ အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်လျှောက်တောင်းရာ၌ လျှောက်ထားသူသည်၊ မိမိပယ်ဖျက်စေလိုသော သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်၏ အမိန့်သည်၊ မိမိ၏အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိအား အကျိုးမဲ့စေကြောင်းကို ထင်ရှားစွာပြရန် တာဝန်ရှိသည်။

Errington and others* v. *Minister of Health (၁၉၃၅) ၁-ကေ၊ မီ၊ ၂၄၉-၂၇၉၊ ***R. v. Nicholson*** (၁၈၉၉) ၂-ကျူ၊ မီ၊ ၄၅၅-၄၇၀၊ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင် လျှောက်ထားသူကဲ့သို့သော တဦးတယောက်သည် လစ်လပ်သည့်အိမ်ကိုဖြစ်စေ၊ အိမ်ခန်းကိုဖြစ်စေ၊ မိမိအားအငှါးချထားရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျှောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟုပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က မိမိအား အိမ်ခန်းအငှါးချထားခြင်းမပြုသဖြင့်၊ မိမိ၏အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေပါသည်ဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်။ ။***The King* v. *The Electricity Commissioners*** (၁၉၂၄) ၁-ကေ၊ဘီ၊၁၇၁-၂၀၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အကြောင်းခြင်းရာနှင့်သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်မဟုတ်။ ။***U Han Shein & Sons* v. *The Hon'ble Minister for Finance and Revenue*** (၁၉၅၂) မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ-၁၉၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* (၁၉၆၂) ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ရွှေဘော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၆၂

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးမောင်မောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက် သည်။ အိပ်(ချို)၊ ကူး ပါး နှင့် မလှမိ ပါ ၂။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကျော် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူက လျှောက် ထားခံရသူ အမှတ်(၁) မလှမိသည်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ၄၃ လမ်း၊ အိမ်အမှတ် ၁၂၉၊ အင်းန်း အမှတ် ၉ တွင်မူလအိမ်ငှါးထွက်ခွါသွားပြီးနောက်၊ ၁၉၅၉ ခု၊ ပြီလမှ စတင်၍ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့်အမိန့်တစုံတရာမရရှိဘဲ နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်ဟု၊ ၎င်းမလှမိ အားဖယ်ရှားစေ၍ မိမိအားထိုအခန်းကိုအငှါးချထားပါရန်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံလျှောက် ထားလေသည်။ မလှမိက အိမ်ငှါးဖြစ်သူ မစ္စတာ ဘိုမစ်သည် အိန္ဒိယပြည်သို့ခေတ္တသွား နေစဉ် မိမိသည် ထိုအခန်းတွင် စောင့်ရှောက်သူအဖြစ် ယာယီနေထိုင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် ချေပ၏။ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်ပြသော သက်သေမျှားကို စစ်ဆေး ပြီးလျှင်၊ ဘိုမစ် ထိုအခန်းတွင် စတင်နေထိုင်သည့်နေ့ရက်မှာ ၁၉၅၀ ခု၊ အောက်တိုဘာ လ ၂၁ ရက်နေ့ နောက်ပိုင်း ကျရောက်မရောက်ကို သံသယကင်းစွာ အဆုံးအဖြတ် မပေးနိုင်သဖြင့်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ယင်းသို့ပယ်သည့်အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တားမြစ်စေ စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပယ်ဖျက်ရန် ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ ကဏ္ဍားရုံးချုပ်၌ အမှုခေါ်စာချုန်တော်ကိုသာ ထုတ်နိုင်သည့် အာဏာရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လျှင်လည်း ယခု လျှောက်ထားသူမှာ မည်သို့မှ အကျိုးခံစားခွင့် မရှိနိုင်ပေ။

ထို့ကဲ့သို့၊ အမှုခေါ်စာချုန်တော်အမိန့် လျှောက်တောင်းရာ၌ လျှောက်ထား သူသည် မိမိပယ်ဖျက်စေလိုသော သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်၏ အမိန့်သည် မိမိ၏ အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိအား အကျိုးမဲ့ဖြစ်စေကြောင်းကို ထင်ရှားစွာပြရန် တာဝန်ရှိလေသည်။ ***Errington and others*** **v.** ***Minister of Health*** (၁) နှင့် ***R. V. Nicholson*** (၂) အမှုတို့ကိုကြည့်ပါ။ ထို့ဒုတိယ အမှုတွင်ကုန်သည်များလိုင်စင်ရရှိရန်အတွက် လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့်တရားသူကြီးများထံ အပြိုင်လျှောက်ထားကြရာ၊ တရားသူကြီးများက အာဏာမရှိဘဲ ကုန်သည်တဦးအား လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည်တွင်၊ လိုင်စင်မရသောကုန်သည်များက၊ ယင်းသို့ ထုတ်ပေးသည့်

(၁) (၁၉၃၅) ၁-ကေ၊ ဗီ၊ ၂၄၉-၂၂၉။ (၂) (၁၈၉၉) ၂-ကျူး၊ ဗီ၊ ၄၅၅-၄၇၀။

၁၉၆၂

အိပ်(ချို)၊ ကူး ပါး နှင့် မလုမ်မံ ပါ ၂။

အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်ထားလေသည်။ ရုံးတော်က လိုင်စင်မရသော ကုန်သည်များမှာ အထူးနှစ်နာချက်မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်၏။ယခုအမှုမှာလည်းမြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေတွင် လျှောက်ထားသူကဲ့သို့သော သူတဦးတယောက်သည် လစ်လပ်သည့်အိမ်ကို ဖြစ်စေ၊ အိမ်ခန်းကိုဖြစ်စေ မိမိအား အငှါးချထားရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျှောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်က မိမိအား အိမ်ခန်းအငှါးချထားခြင်း မပြုသဖြင့် မိမိ၏အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေပါသည်ဟု ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင်လည်း အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သော ***Errington and others v. Minister of Health*** (၁) အမှုတွင် စာမျက်နှာ ၂၅၉ ၌အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ ကန့်ကွက်မှုမရှိဘဲ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်က သင့်တော်သလို စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး အမိန့်ချမှတ်လျှင်၊ ထိုအမိန့်မှာ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မျိုးသာဖြစ်သည်ဟု မြွက်ဆိုထားလေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရုံးတော်များ လက်ခံကျင့်သုံးသည့် ***The King v. The Electricity Commissioners*** (၂) အမှုတွင် ***Lord Atkin*** ၏ မြွက်ဆိုချက်မှာ မှတ်သားဘွယ်ကောင်း၍ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> " Whenever any body of persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially, act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in the writs . . ."

ဤမြွက်ဆိုချက်တွင်လည်း သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်က တိုင်းသူပြည်သား၏ အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အမှုခေါ်စာချုပ်တော် ထုတ်သည့်ကိစ္စ၌ လိုအပ်သောအချက်များတွင် အရေးကြီးသော အချက်တရပ်ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိပေသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအမှုတွင် အမှုခေါ် စာချုပ်တော် မထုတ်သင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ထို့မှတပါးလည်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ဥပဒေကြောင်း ဆိုင်ရာ ပြဿနာတွင် အထင်အရှားမှားယွင်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းခြင်းရာနှင့်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်မျှသာဖြစ်သည်။ ယင်းသို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးကို

(၁) (၁၉၃၅) ၁-ကေ၊ ဗီ၊ ၂၄၉-၂၂၉။ (၂) (၁၉၂၄) ၁-ကေ၊ ဘီ၊ ၁၇၁-၂၀၅။

အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည် မဟုတ်ပေ။ *U Han Shein & Sons* v. *The Hon'ble Minister for Finance and Revenue* (၁) အမိန့်ကို ပါး နှင့် မလှမ် ပါ ၂။

ထို့ကြောင့် လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးတော် ရွေးနေခမှာ ၇၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၁) (၁၉၅၂) ဘီအယ်(လ်) အာ(ရှ်) တရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ ၁၉၄။

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးပညာ ပါ ၂ (စောဒကမျှား)

နှင့်

ဦးကွန္ဒ ပါ ၅ (စုဒိတကမျှား)

* ၁၉၆၂
ဇွန်လ ၂၁
ရက်။

ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (၂) အရ၊ လစ်လပ်သောနေရာတွင် နယ်ပိုင် တရားမ တရားရုံးတော်က ပုဒ်မ ၃၈(၃)အရ၊ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရန်။

ခုံဝိနည်းဓိုရ် ၃ ပါး၊ စစ်ဆေးရမည့်အမှုကို ၂ ပါးသာစစ်ဆေး၍ ချမှတ်သော ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ် အတည်မဖြစ်။

ဝိဝါဒအဓိကရဏ်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ နယ်ပိုင် တရားမ ရုံးတော်က ဝိနိစ္ဆယခုံဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ရာ၊ စောဒကမျှား တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါး၊ စုဒိတကဘက်ကတင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါး၊ ၎င်းအပြင် ထိုခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ၂ ပါးတို့ကတင်မြှောက်သော ကြားခံ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါးတို့သည် ဝိဝါဒအဓိကရဏ်းမှုကိုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ ၎င်းတို့ ၃ ပါးအနက် စောဒကမျှားက တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်သည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုတော့ဘဲနေရာ၊ ကျန်စုဒိတကဘက်မ တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်နှင့် ကြားခံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ၂ ပါးသာလျှင်ဆက်လက်ဆောင်ရွက်၍ကျန်သက်သေများကိုစစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်ပေးကြလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်တပါးသည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုဘဲနေသဖြင့် ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ (၂)အရ၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာအဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်းဖြစ်ရာ၊ ထိုလစ်လပ်သောနေရာတွင် နယ်ပိုင် တရားမရုံးတော်က အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ (၃) အရ၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တပါးကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်သင့်ပေသည်။

ဝိနိစ္ဆယ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၀ တွင် ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များနှင့် ကြားခံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်၌ မိမိအား ရွေးချယ်တင်မြှောက်သော အကြောင်းကြားစာရရှိသည့်အခါ၊ လဲ့အပ်သည့် အဓိကရဏ်းကို စတင် ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေရာ၊ ဤအမှုတွင် ဆရာတော် ၃ ပါးသာလျှင် ယင်းသို့ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဆရာတော် ၂ ပါးက စစ်ဆေးကြားနာပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်မှာ အတည်မဖြစ်နိုင်ခေါ်။

စောဒကမျှားအတွက်။ ။ဦးလှဖေ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးဘသော့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၆၄။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုစောဒက ဦးပညာ၊ ဦးဣန္ဒတို့ကတဘက်၊ စုဒိတကအမှတ်(၁) ဦးဣန္ဒ၊ အမှတ်(၂) ဦးနန္ဒနှင့် ယခုကွယ်လွန်သူ ဦးဣန္ဒဘဝံသတို့က တဘက်၊ မုဒုံမြို့၊ တော်ကူးကျောင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဝိဝါဒ အဓိကရဏ်းမှု ဖြစ်ပွါးကြရာ၊ မော်လမြိုင်မြို့ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတော်က၊ ၁၃၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ (၃) အရ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံ ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်သည်။ ထိုခုံရုံးတော်တွင် ဦးပညာတို့ တင်မြွောက်သည့် ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ဦးဂုဏဝံ နှင့် ဦးဣန္ဒ၊ ဦးနန္ဒတို့ တင်မြွောက်သည့် ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ဦးသောဘိတတို့က၊ ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ် ဦးဥက္ကံသအား တင်မြွောက်ကြလေသည်။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ ဦးဂုဏဝံနှင့် ဦးဥက္ကံသတို့ သဘောကွဲလွဲကြရာ၊ ဦးဂုဏဝံက၊ဦးဥက္ကံသအား ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်အဖြစ်မှ ဖယ်ရှားပေးစေရန်၎င်း၊ ဦးနန္ဒတို့က ဦးဂုဏဝံအား ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ်မှ ဖယ်ရှားပေးစေရန်၎င်း၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားကြသည်။ တရားမရုံးတော်သည်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကြားနာပြီးနောက်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ ကို ညွှန်း၍၊ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေ အနေတွင် ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်ကိုသော်၎င်း၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ကိုဂင်း၊ ဖယ်ရှားပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ရန်အတွက်၊ မိမိ၌ အာဏာမရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ မေတ္တာရပ်ခံချက်များကို ပယ်လိုက်သည်။

၁၉၆၂

ဦးပညာ ပါ ၂ နှင့် ဦးဣန္ဒ ပါ ၅။

ထိုနောက်၊ ဦးဂုဏဝံသည်၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုတော့ချေ။ ကျန်ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ဦးသောဘိတနှင့် ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ဦးဥက္ကံသနှစ်ပါးသာလျှင်၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်၍ ကျန်သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြလေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် ဦးပညာနှင့် ဦးဣန္ဒတို့က ယခုမေတ္တာရပ်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ တွင်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံအတွက်၊ ရွေးချယ်တင်မြွောက်ခြင်းခံရသည့် ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် တပါးပါးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်သည် အဓိကရဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ်မှဖြစ်စေ၊ ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ်မှဖြစ်စေ ရပ်စဲသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် ခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ဦးဂုဏဝံသည်၊ အဓိကရဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ရန် ဆုံးဖြတ်ရန် ပျက်ကွက်သည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာတော်သည်၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အဖြစ်မှ ရပ်စဲသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ ၄၄၊ ပုဒ်မငယ် (၂) အရ၊ ယင်းသို့ရပ်စဲရာ၌၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတော်က၊ ဖွဲ့စည်းသည့် ဝိနိစ္ဆယ ခုံဖြစ်သဖြင့်၊

၁၉၆၂

ဦးပညာ ပါ ၂ နှင့် ဦးကုန္ဒ ပါ ၅။

ဦးကုဏ္ဍဝံ၏ လစ်လပ်သည့်နေရာတွင်၊ ထိုနယ်ပိုင်တရားမရုံးကပင် ခုံဝိနည်းဓိရိဆရာတော် တပါးကို၊ ပုဒ်မ ၃၈၊ ပုဒ်မခွဲ ၃ အရ၊ ရွေးချယ်တင်မြှောက်၍ ဖြည့်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မခွဲ ၂ တွင် ယင်းသို့ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ဖြည့်သွင်းရာ၌ လစ်လပ်သည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အတွင်း၊ ဖြည့်သွင်းရမည်ဟု ပါရှိသည်။ သို့သော် ပုဒ်မ ၄၄၊ ပုဒ်မငယ် (၃)တွင်၊ နှစ်ဘက်အမှုသည်များ သဘောတူ ပွဲစည်းသည့် ဝိနိစ္ဆယခုံတွင်၊ လစ်လပ်သည့်နေရာကို၊ သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်အတွင်း၊ အမှုသည် တဦးဦးက ဖြည့်သွင်းခြင်းမပြုလျှင် နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ပုဒ်မ ၃၈၊ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ ရွေးချယ်တင်မြှောက်၍ လစ်လပ်သည့် နေရာကို ဖြည့်သွင်းရမည်ဟု ပါရှိသဖြင့်၊ လစ်လပ်သည့်နေ့မှ ၁၅ ရက် ကျော်လွန်သော်လည်း၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ပွဲစည်းသည့် ဝိနိစ္ဆယခုံတွင် လစ်လပ်သည့်နေရာကို အခြေအနေအရ သင့်လျော်သော အချိန်ကာလအတွင်း ဖြည့်သွင်းနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ မဖြည့်သွင်းနိုင်လျှင်၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက မိမိတာဝန်ကို တိကျစွာ မထမ်းဆောင်ဘဲ ပျက်ကွက်လျှင်၊ စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့မှာ များစွာအနှစ်နာခံရပေလိမ့်မည်။ စောဒက ဦးပညာ၏ သစ္စာပြုစာတမ်းအပိုဒ် ၁၆ တွင် ဤသို့ပါရှိ၏။

> "၁၆။ စုဒိတက အမှတ် ၅၊မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ကျွန်ုပ်စောဒကတို့၏ ခုံဝိနည်းဓိရိဆရာတော် ဦးကုဏ္ဍဝံက ခုံအဖွဲ့တွင် ဆက်လက် မဆောင်ရွက်လိုတော့သဖြင့်၊ ထွက်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံ၍ ကျွန်ုပ်စောဒကတို့အတွက် ခုံဝိနည်းဓိရိတရားအစား မခန့်ထားပေးခြင်းမှာ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးသည်၊ ဥပဒေအရ မိမိ၌ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိပါလျက်၊ ထိုအာဏာကို မသုံးစွဲခြင်းမှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှား၍ ကျွန်ုပ်စောဒကတို့ကို အထူး အကျိုးနစ်နာစေပါသည်။"

နယ်ပိုင်တရားမရုံးတော်သည် ခုံဝိနည်းဓိရိ ဆရာတော် ဦးကုဏ္ဍဝံ ဆက်လက် မဆောင်ရွက်ဘဲ နေသဖြင့်၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးကုဏ္ဍဝံ အစား ခုံဝိနည်းဓိရိဆရာတော်တပါးကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်၍ ထည့်သွင်းသင့်ပေသည်။

ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်မှာ အတည်မဖြစ်နိုင်ချေ။ အကြောင်းမူကား ဝိနိစ္ဆယ (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၀ တွင် ခုံဝိနည်းဓိရိဆရာတော်များနှင့် ကြားခုံဝိနည်းဓိရိ ဆရာတော်၌ မိမိအားရွေးချယ်တင်မြှောက်သော အကြောင်းကြားစာကို ရရှိသည့်အခါ၊ လွဲအပ်သည့် အဓိကရုဏ်းကို စတင်ကြားနာ စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ဆရာတော် ၃ ပါးသာလျှင်၊ ယင်းသို့ ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းမျှားကြောင့်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

စောဒကနှင့် စုဒီတကတို့၊ မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဦးပညာ ပါ ၂ နှင့် ဦးဟန္ဒ ပါ ၅။

တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

* ၁၉၆၂
—
ဇွန်လ ၇
ရက်။

ဦးဘိုးဝန် ပါ ၃ (လျှောက်ထားသူများ)
နှင့်
လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅ (လျှောက်ထားခံရသူများ)

လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသည့်ကော်မိတီများ၊ အာဏာပိုင်များသည် ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ္တရားများနှင့် အာဏာများကို သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် လွှဲအပ်ထားခြင်းခံရသူများဖြစ်သည်။

မည်သည့်လယ်မြေမျိုးကိုသာလျှင် ဝေဌနိုင်၍၊ မည်သည့်လယ်မြေမျိုးကို ဝေဌခြင်းမပြုနိုင်။ လျှောက်ထားသူများနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ ၂ ဦးဖြစ်သူ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့သည်၊ မိမိတို့ အသီးသီး လုပ်ကိုင်နေကြသည့် တဦးလျှင် ငါးပုံတပုံစီညီတူညီမျှပိုင်သော ဧရိယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေရှိ လယ်မြေကို ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးပါရန်လျှောက်ထားကြသည့်အတိုင်းကျေးရွာကော်မိတီကကင်းလွတ်ခွင့်ပြုလိုက်ရာ၊ ၎င်းအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးကခရိုင်မြေယာ ကော်မိတီထံသို့ အယူခံဝင်သဖြင့် ခရိုင်ကျေးရွာကော်မိတီက ကျေးရွာကော်မိတီ၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ပြီးအဆိုပါမြေကို လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးနှင့် ၎င်းတို့၏မိထွေးဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့၏ မိခင်ဒေါ်လှရင်တို့သာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး၊ ၎င်းတို့ ၄ ဦးအညီအမျှရစေရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ဒေါ်လှရင်က ထိုအမိန့်ကိုပြင်ဆင်ရန်အတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ စောဒကတင်ရာ၊ ထိုဝန်ကြီးဌာနက ခရိုင်ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အဆိုပါမြေရိယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေအနက်မှတဝက်ကို လျှောက်ထားသူ ၃ ဦးကို ပူးတွဲ၍ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးပြီးလျှင် ကျန်တဝက်ကို ဒေါ်လှရင်၏ သားသမီးများဖြစ်ကြသော လျှောက်ထားခံရသူ မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့ ၂ ဦးပူးတွဲ၍ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးလိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်အပ်ထားသည့် ကော်မိတီများ၊ သို့တည်းမဟုတ်အာဏာပိုင်များသည် ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် ပေးအပ်ထားသော တရားရုံးများအားအပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများကို အသုံးပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ္တရားများနှင့်အာဏာများကိုသုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် လွှဲအပ်ထားခြင်းခံရသူများ ဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။

---

*၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၆၄။

၁၉၆၂

ဦးဘိုးဝန် ပါ ၃ နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅။

လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ အရ၊ အပ်နှင်းထားသောအာဏာများကို အသုံးပြု၍ လယ်ယာမြေကို ဝေဒရာဌ်ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ နိုင်ငံတော်က ပြန်လည်သိမ်းယူထားသော လယ်မြေကိုသာလျှင်ဝေနိုင်သည်။ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရမည့်မြေကို ခွဲခြမ်းဝေခြင်းမပြုနိုင်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးမြ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) နှင့် (၂) တို့အတွက်။ ။အစိုးရမှူးနေ ဦးဘကျော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃) (၄)နှင့် (၅)တို့ အတွက်။ ။ဦးလှသိန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စာရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုပါ ဖျာပုံခရိုင်၊ဖျာပုံမြို့နယ်၊ချောင်းတွင်းကျေးရွာ၊ ကွင်းအမှတ် ၄၅၃၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၁၃၊ ဧရိယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေရှိ လယ်မြေသည်၊ မူလက ဦးအောင်မြတ်၊ ဒေါ်လုံးဖြူတို့ပိုင် မြေဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ သား ဦးရန်ရှင်းသည်၊ မငွေမိဆိုသူနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍၊ ၎င်းတို့မှ ပေါက်ဖွားသော သားသမီးများမှာ၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးဘိုးဝန်၊ မစိန်နှုန့် မအုံးစိန်တို့ဖြစ်သည်။ မငွေမိသေဆုံးပြီးနောက်၊ ဦးရန်ရှင်းသည်၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၃ ဒေါ်လှရင်နှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍၊ လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် ၄ နှင့် ၅ မောင်မောင်နှင့် မမကြီး သားသမီးနှစ်ယောက်ရရှိကြလေသည်။ ဦးရန်ရှင်းသည်၊ မိဘများ အသက်ရှိစဉ်ပင် ကွယ်လွန်အနိစ္စဓောက်သည်။ ထို့နောက် ဦးအောင်မြတ်ကွယ်လွန်သည်။ ဒေါ်လုံးဖြူ ကွယ်လွန်သောအခါ၊ ၎င်း၏အမွေဖြစ်သော အထက်ဖော်ပြပါ လယ်မြေကို၊ အမွေဆက်ခံနိုင်မည့်သူများမှာ ယခုလျှောက်ထားသူ ၃ ဦး၊ ဦးဘိုးဝန်၊ မစိန်နှုန့်၊ မအုံးစိန်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်မောင်၊ မမကြီးတို့သာဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ဒေါ်လုံးဖြူ၏ အမွေကို မိဘမှတဆင့်မဟုတ်ဘဲ၊ တိုက်ရိုက်အမွေခံယူကြသူများ ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအမွေကို အညီအမျှရခွင့်ရှိသူများဖြစ်သည်။ **မောင်ဘိုးသူတော်နှင့် မောင်ဘိုးသန်း** (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

ဒေါ်လှရင်၏ခင်ပွန်း ဦးရန်ရှင်းသည်၊ ၎င်း၏မိဘများ အလျင်သေဆုံးသည်ဖြစ်၍၊ ဒေါ်လှရင်သည် ဒေါ်လုံးဖြူ၏ အမွေကို မခံထိုက်ချေ။ ထို့ကြောင့် ယခုအမှုပါ လယ်မြေကို ဒေါ်လုံးဖြူ၏ မြေးများသည် ငါးပုံတပုံစီ ရရှိကြရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ချောင်းတွင်းကျေးရွာ မြေယာကော်မတီသို့ ထိုမြေအနက်မှ၊ မိမိတို့ အသီးသီး

(၁) အိန္ဒိယဧရိယာထုံးများ၊ ရန်ကုန်ဗားတဲ့ ၁၊ စာမျက်နှာ ၃၁၆။

၁၉၆၂

း ဘိုးဒန် ပါ ၃ နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅။

လုပ်ကိုင်နေကြသည်ဆိုသော ထိုမြေ၏ ငါးပုံတပုံစီဖြစ်သော၊ ၅ ဒသမ ၃၄ ကေကို ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးပါရန် လျှောက်ထားကြလေသည်။ ယင်းသို့ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း၊ ကျေးရွာကော်မီတီက ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုလိုက်ပေသည်။

ထိုသို့ခွင့်ပြုသည့် အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ၃ ဦးက ခရိုင်မြေယာကော်မီတီသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်ကော်မီတီက ကျေးရွာကော်မီတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ထိုသူ ၃ ဦးနှင့် ဒေါ်လှရင်တို့သာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ၎င်းတို့ ၄ ဦး အညီအမျှရစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန်အတွက်၊ ဒေါ်လှရင်က၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနသို့ စောဒကဝင်ရာ၊ ထိုဝန်ကြီးဌာနက ခရိုင်ကော်မီတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အဆိုပါမြေ ရေယာ ၂၆ ဒသမ ၇၃ ကေ အနက်မှ တဝက်ကို၊ ဦးရန်ရှင်း ပဌမအိမ်ထောင်၏ သားသမီးများဖြစ်ကြသော ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးဘိုးဝန်၊ မစိန်နု၊ မအုံးစိန်တို့ ၃ ဦးကို ပူးတွဲ၍ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးပြီးလျှင်၊ ကျန်တဝက်ကို ဒုတိယအိမ်ထောင်၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြသော မောင်မောင်နှင့် မမကြီးတို့ နှစ်ဦးပူးတွဲ၍ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ယခုလျှောက်ထားသူများက အမှုခေါ်စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။

လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်အပ်ထားသည့်ကော်မီတီများ၊ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာပိုင်များသည်၊ ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့် ပေးအပ်ထားသော တရားရုံးများအား အပ်နှင်းထားသည့်အာဏာများကို အသုံးပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ငတ္တရားများနှင့် အာဏာများကို သိုးစဲ့ဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့် လွှဲအပ်ထားခြင်းခံရသူများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ကျေးရွာကော်မီတီထံ အမွေဆိုင် ၃ ဦးသည်၊ မိမိတို့ အသီးသီးလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော ရေယာ ၅ ဒသမ ၃၄ ကေရှိ လယ်မြေကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားကြ၏။ ယင်းသို့လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ကျေးရွာကော်မီတီက ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုလိုက်၏။ ထိုသို့ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရာတွင်၊ ကျေးရွာကော်မီတီသည်၊ အမွေဆိုင်မြေကို ခွဲခြမ်းဝေငြင်းမပြုခဲ့။ အမွေဆိုင်များကိုယ်တိုင်ကပင် သဘောတူခွဲခြမ်းပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ခရိုင်ကော်မီတီနှင့် ဝန်ကြီးဌာနတို့မူကား၊ အမွေဆိုင်မြေကို ခွဲခြမ်းဝေရာ၌၊ မိမိတို့တွင်ရှိသော အာဏာထက်ကျော်လွန်၍ ဆောင်ရွက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ

ပုဒ်မ ၇ အရ အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို အသုံးပြု၍ လယ်ယာမြေကို ဝင်ရောက် ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ် ၅ အရ နိုင်ငံတော်က ပြန်လည်သိမ်းယူထားသော လယ်ယာမြေကိုသာလျှင် ဝင်ရောက်နိုင်သည်။ ပုဒ်မ ၆ အရ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပြုရမည့်မြေကို ခဲခြမ်းဝင်ရောက်မပြုနိုင်ပေ။

၁၉၆၂

ဦးဘိုးဝန် ပါ ၃ နှင့် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပါ ၅။

ထို့ကြောင့်၊ ဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ကျေးရွာကော်မီတီ၏ အမိန့်သည် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1962

July 12.

DAW SEIN KYI (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (PRESIDENT, MOULMEIN MUNICIPALITY) (RESPONDENT).

Municipal Act, s. 202—Illegal conviction under—Failure to issue notice under s. 119 (1) before issue of notice under s. 119 (2).

A Municipality has no right to issue a notice under sub-section (2) of Section 119 of the Municipal Act without first issuing one under sub-section (1) of section 119 of the same Act and a conviction under section 202 of the said Act for non-compliance with the notice under sub-section (2) of section 119 of the Act without issuing a notice under sub-section (1) of section 119 of the Act in the first instance is bad in law.

Ba Than (3) for the applicant.

Mya Than Nu (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—The facts of the case have been fully set out in the judgment of the learned trial Magistrate in his Criminal Regular Trial No. 204 of 1959 and that of the learned Sessions Judge, Moulmein, in his Criminal Appeal No. 7 of 1961. The present applicant was convicted of the offence punishable under section 202 of the Municipal Act for non-compliance with the notice served on her under sub-section (2) of section 119 of the same Act. However, the Municipality had clearly no right to issue such a notice without first issuing one under sub-section (1) of section 119 and thus giving an opportunity to the accused to show cause why she should not

* Criminal Revision No. 259 (B) of 1961. Review of the order of the Sessions Judge, Moulmein, dated the 20th October 1961, in Criminal Appeal No. 7 of 1961.

be directed to vacate from the building which was alleged to be unfit for human habitation. Accordingly, the conviction and sentence passed on the applicant are set aside and the fine, if paid by her, is directed to be refunded to her.

C.C. 1962

DAW SEIN KYI v. THE UNION OF BURMA (PRESIDENT, MOULMEIN MUNICIPALITY.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1962

July 12.

EBRAHIM (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (U MAUNG MAUNG) (RESPONDENT).*

Registration of Foreigners Act, s. 5 (1)—Burden of proof.

In a prosecution under section 5 (1) of the Registration of Foreigners Act, the burden of proving that he is not a foreigner is upon the accused.

N. R. Burjorjee for the applicant.

S. K. Ghosh (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In a prosecution under section 5 (*1*) of the Registration of Foreigners Act, the burden of proving that he is not a foreigner is upon the accused. As the accused had pleaded guilty, there was no question of the learned Headquarters Magistrate, Pyapon, examining witnesses with a view to find out whether the accused was or was not a foreigner. In these circumstances, I do not see any reason for accepting the recommendation of the learned Additional Sessions Judge, Pyapon.

Let the proceedings be returned to him with these remarks.

* Criminal Revision No. 41 (B) of 1962. Review of the order of the Headquarters Magistrate, Pyapon, dated the 29th June 1961, in Criminal Regular Trial No. 94 of 1961.

APPELLATE CIVIL

Before U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

MA NYUN YI AND ONE (APPELLANTS)

v.

MAUNG LU GALE AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

July 13.

Civil Procedure Code, O. 20, R. 10—Defective decree under—Executable under O. 21.

The mere fact that a decree for possession of moveable property drawn up under Order 20, rule 10, Civil Procedure Code is defective due to the omission to state the amount of money payable in the alternative is not such as to render it inexecutable under Order 21 of the Code.

Motilal v. *Mandir Jankiniwas and another*, A.I.R. (1953) Vindhya Pradesh 20, referred to.

P. K. Bose for the appellants.

Hla Nyunt for the respondents.

U TUN TIN, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1957 of the District Court of Meiktila, the respondent-plaintiffs obtained a decree for recovery of possession of three articles of jewellery, to writ, a diamond comb worth K 2,400, a diamond ring worth K 1,150, a ring with a red stone worth K 1,250, and a silver bowl or its value K 450 against the appellant-defendants with costs. In fact the three articles of jewellery were then under pledge to one Daw Saw Hla, who feature as a third defendant in the case and so the decree directed that the appellants do redeem the said articles of jewellery from the third defendant and return them to the respondents and also the silver bowl or its value K 450.

An appeal preferred against the judgment and decree by appellants to the late High Court sitting a Mandalay, in Civil Appeal No. 10 of 1958 met with no success and

* Civil Miscellaneous Appeal No. 5 of 1960 (Mandalay) against the order of the District Court, Meiktila, dated the 3rd February 1960, in Civil Execution case No. 4 of 1959.

C.C. 1962

MA NYUN YI AND ONE v. MAUNG LU GALE AND ONE.

their application for special leave to appeal to the late Supreme Court was also rejected in Civil Miscellaneous No. 137 of 1959.

It appears, during the appeal before the High Court sitting at Mandalay, the respondent decree-holders, executed the decree against appellants in Civil Execution No. 1 of 1958 of the Court of the District Judge, Meiktila, but the same was stayed, pending the decision of the appeal, on appellants' furnishing sureties for the due performance of the decree. After the dismissal of the appeal in Civil Appeal No. 10 of 1958, respondent decree-holders took out fresh execution in Civil Execution No. 4 of 1959 of the District Court, Meiktila, the proceedings out of which the present appeal arose, but the same was again stayed, by consent, to await the result of the application for special leave to appeal. Appellants having failed in that also, respondent decree-holders then sought the aid of the Court to proceed with the execution in Civil Execution No. 4 of 1959, whereupon on the 28th December 1959, appellants put in an objection for the first time, that the decree being not in accordance with Order XX, Rule 10 of the Civil Procedure Code is inexecutable under Order XXI, Rule 31, Civil Procedure Code. After hearing counsel, learned District Judge, Meiktila, by his order dated the 3rd February 1960 held the objection to be untenable and ordered to proceed with the execution.

Hence the present appeal to this Court, against the said order of the learned District Judge, in which it is now urged as the articles of jewellery are admittedly not in the possession of the appellant Judgment-debtors, and as the decree in the case does not conform to the requirements of Order XX, Rule 10, Civil Procedure Code, in that no amount of money to be paid as an alternative for the jewellery was given, it is therefore inexecutable. The order of the learned District Judge, directing execution of

the decree, it is submitted, is therefore illegal and should be set aside.

No doubt, the decree in question does not state the amount of money to be paid as an alternative, if delivery cannot be had. To that extent it must be conceded, the decree in question has not conform to the requirements of Order XX, Rule 10, Civil Procedure Code. But that by itself we do not think, would render the decree inexecutable as the provisions of Order XXI, Rule 31 (1), (2) fully covers, cases of the present nature. We are fortified in this view by the authority in the case of *Motilal* v. *Mandir Jankiniwas and another* (1). For, it is therein pointed out:

> "Order 20, r. 10 is no doubt mandatory but the failure to state the amount of money to be paid in the alternative does not render the decree inexecutable, for it is still possible for the executing Court to fix the compensation and recover it for the decree-holder under Order 21, r. 31 (2), Civil Procedure Code."

Further, in the present case, as the appellant judgment-debtors have furnished sureties for the due performance of the decree, for enforcement of which the respondent decree-holders have sought attachment of the properties of the sureties: as provided under section 145, Civil Procedure Code. Appellants will then have no *locus standi* to attack the mode of execution adopted by the respondent decree-holders as the law allows the decree-holder to choose the particular mode to seek his remedy under the decree, as pointed in the case of *Uma Kanta Banerjee* v. *Renwick and Co. Ltd.* (2).

In the result, there are no merits whatever on the grounds raised in this appeal, and it is accordingly dismissed with costs.

Advocate's fees K 51 allowed.

(1) A.I.R. (1953) Vindhya Pradesh, p. 20. (2) A.I.R. (1953) Cal. p. 717.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1962

July 5.

MA SI LONE AND TWO OTHERS (APPELLANTS)

v.

MAUNG SEIN CHOON AND ANOTHER (RESPONDENTS). *

Transfer of Property Act. s. 54—Sale of immoveable property—Delivery of possession contemporaneous with receipt of consideration—Not necessary to render sale valid.

It is not necessary that delivery of possession should be contemporaneous with the receipt of consideration to render the sale of immoveable property valid.

Maung Mya Maun v. *Ma Khine and others*, A.I.R. (1936) Ran. 497 ; *Shaikh Mohammed Yaquoob Ally* v. *Chhotey Lal Mistri and others*, A.I.R. (1939) Pat. 218 ; *Tukaram Ganpatrao Surve* v. *Atmaram Vinayak Gondhalekar and others*, A.I.R., (1939) Bom. 31 ; *Sonai Chutia* v. *Sonaram Chutia*, 20 C.W.N. 195, referred to.

Pe Myint for the appellants.

N. C. Sen for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1960 of the Township Court of Launglon sitting at Tavoy, the plaintiffs Ma Si Lone, Ma Ohn and Ma Si Shan, who are the appellants in the present appeal, sued the defendant-respondents Maung Sein Choon and his wife Ma In Si for possession of the northern portion of Holding No. 24 of 1950-60 in Ton-ban-byaung *Kwin*, Launglon Township on the ground that they were the owners in succession to their deceased parents, U Than Yin and Ma Nyee Sin and that the defendants who were permissive occupants of the disputed area refused to vacate when called upon to do so. This area which has been shown as a shaded portion in the map attached to the plaint is estimated to be about ·21 acre out of the whole area of ·97 acre.

* Civil Second Appeal No. 61 of 1961 against the decree of the District Court, Tavoy, dated the 12th June 1961 in Civil Appeal No. 2 of 1961.

The defence of the defendant-respondents Maung Sein Choon and Ma In Si was that they were not permissive occupants as alleged by the plaintiffs but that about the year 1945-46, the 3rd plaintiff Ma Si Shan and her brother Maung Ba Aye, now deceased, sold the suit land to them for the value of 15 baskets of paddy and that there had been partition among the heirs, namely, Ma Si Shan and Maung Ba Aye on the one side and the plaintiffs Ma Si Lone and Ma Ohn on the other, and delivery of possession of the suit portion was made to the defendants by their vendors.

After examining witnesses cited by both the parties, the learned Township Judge did not disbelieve the story of the defendants in that Ma Si Shan and the deceased Maung Ba Aye sold their share of the land to the defendants for the value of 15 baskets of paddy. The learned Judge, however, held that there could not have been any delivery of possession contemporaneously with the receipt of the purchase price and that consequently, the sale was invalid in law as under the circumstances a valid sale could only have been effected by a registered deed. In the result, the plaintiffs' suit was decreed with costs.

The defendants being dissatisfied with the judgment and decree of the Township Court appealed to the District Court and the learned District Judge of Tavoy by his judgment in Civil Appeal No. 2 of 1961 held that there had been a partition of the properties between the heirs and actual delivery of possession was made by Ma Si Shan and the deceased Maung Ba Aye to the defendants subsequent to the receipt of the purchase price and that, therefore there had been a valid sale of the suit land to the defendants. In the result, the judgment and decree of the trial Court were set aside and the plaintiffs' suit dismissed with costs. Hence, the present appeal under

C.C. 1962

MA SI LONE AND TWO OTHERS v. MAUNG SEIN CHOON AND ANOTHER.

clause (*d*) of sub-section (*1*) of section 100 of the Civil Procedure Code.

I have carefully scrutinised the evidence on record and I am of the opinion that in spite of the denial of Ma Si Shan on oath that there had been a sale of the suit land by her and her deceased brother, Maung Ba Aye to the defendants in the manner alleged by them, there is strong evidence in support of the defence story.

One of the witnesses for the defence is U Toe (DW 4) who is a first cousin of the plaintiffs' father, U Than Yin. According to him while U Than Yin was alive, he was residing in the southern portion of Holding No. 24 with his daughters Ma Si Lone, Ma Si Shan and his son, Maung Ba Aye, while the plaintiff Ma Ohn lived with her husband elsewhere. U Than Yin died soon after the British re-occupation of Burma, and about a year or two after his death, the heirs of U Than Yin sold the materials of their family house to U Toe for a sum of K 35. As U Toe was about to demolish this house to take the materials away, he told plaintiff Ma Si Lone to build another house for their occupation ; and Ma Si Lone who was also married, built a house situated about 10 cubits to the south of the original house. However, about 10 days later, Ma Si Shan and Maung Ba Aye quarrelled with Ma Si Lone and they came to live with U Toe at his house which was situated on a piece of land in the vicinity of the holding now in dispute. Ma Si Shan tried to earn a living by selling bazaar while Maung Ba Aye did no work whatsoever. As they were hard up for food, Ma Si Shan and Maung Ba Aye asked him to purchase their share of Holding No. 24 but he said that he did not require any land. Thereafter, Ma Si Shan and Maung Ba Aye sold their share of the holding to defendants, Maung Sein Choon and Ma In Si ; as the defendants at that time had no paddy ready for payment towards the purchase price, they borrowed 15 baskets of

paddy from him promising to return 22½ baskets. A few days later, the defendant Ma In Si came and told him that the headman of the village would soon come for the purpose of partitioning the land and that she was told to have the ten house-*gaung* and a village elder with her. Later, headman U Aye Pe arrived at the place and there he meet the plaintiff Ma Si Shan, ten house-*gaung* U Sein Khaing, village elder U Tun Pe, Maung Ba Aye and the two defendants. The headman after first verifying from Maung Ba Aye and Ma Si Shan the fact of their having received consideration, namely, 15 baskets of paddy, went to call Ma Si Lone and Ma Ohn who were at that time to be found at Ma Si Lone's house. They came and the headman asked them to question Maung Ba Aye and Ma Si Shan whether it was a fact that they had sold their share of the holding to the defendants. They, however, remained silent so that both Maung Ba Aye and Ma Si Shan volunteered the information that they had sold their share of the land. The headman then divided the holding into the northern and southern portions, and the method adopted by him, was to measure with a rope the entire distance from north to south on each side of the eastern and western boundary, and halving the length. He then drew the rope east to west thus halving the holding. However, as a bale-fruit tree was found growing right in the centre, Ma Si Lone requested that this tree be given to her and as Maung Ba Aye and Ma Si Shan agreed, and with the consent of the vendee Ma In Si, the boundary line was placed a little to the north of the same bale-fruit tree. Three demarcation posts: one, on the eastern boundary, one on the western and one, in the centre were set up. Subsequently, the defendants, Maung Sein Choon and Ma In Si cleared the portion allotted to them of undergrowth and built a house thereon. This house was near the

C.C. 1962

MA SI LONE AND TWO OTHERS v. MAUNG SEIN CHOON AND ANOTHER.

southern boundary of the land allotted to them. Subsequently, they grew on their portion a mango-tree and several betel-nut palms.

U Toe's testimony receives full support from headman U Aye Pe (DW 2). According to the headman also the tax-ticket being in the name of U Than Yin the defendants pay half the tax and the plaintiff Ma Si Lone the other half; the amount of land-tax payable for the whole area was K 2·30. The payment made by the defendants was noted at the back of the tax-ticket but the tax-ticket itself was given to the plaintiff Ma Si Lone as the land still stood in the name of her father.

Ma Si Lone and Ma Si Shan, no doubt, denied everything. In fact, Ma Si Shan said she never lived at the house of U Toe but that she went to live with her uncle U Dwe, elder brother of U Than Yin. She, however, had to admit that U Toe who was her father's first cousin, was on good terms with her.

In my opinion the learned Judge of the District Court was right in the conclusion arrived at by him that there had been partition of land between Ma Si Shan and Maung Ba Aye on the one side and Ma Si Lone and Ma Ohn on the other, before delivery of possession to the defendants, Maung Sein Choon and Ma In Si. In this connection the learned Township Judge was of the view that even if there had been a partition as deposed to by U Aye Pe and U Toe, Ma Si Lone and Ma Ohn could not be regarded as consenting parties to it as they did not utter a word signifying their consent. However, the learned Township Judge seems to have overlooked the fact that Ma Si Lone herself asked for the boundary line to be drawn in such a way as to leave the bale-fruit tree in the southern half of the holding which was left for her and her younger sister Ma Ohn. Ma Ohn was also present and the fact that she did not say anything implies that she was of the same mind as her

elder sister Ma Si Lone. In these circumstances, it can be held that there had been a partition among the heirs of U Than Yin by mutual consent before delivery of possession.

The learned Township Judge was in error when he thought that delivery of possession must be contemporaneous with the receipt of consideration for the sale to be valid. In this connection it is only necessary to refer to the following authorities.

In *Maung Mya Maung* v. *Ma Khine and others* (1) it was held that when the vendee is in possession already at the time of the sale, delivery to satisfy section 54 of the Transfer of Property Act, may consist of appropriate declarations or acts which have the effect of converting the previous possession into that of a vendee. This ruling shows that it is possible to give possession even when the actual physical delivery is impossible because the vendee is already in possession.

In *Shaikh Mohammad Yaquoob Ally* v. *Chhotey Lal Mistri and others* (2), it was held that in case of sale of immovable property worth not more than K 100 by means of an unregistered sale deed, it is not necessary that delivery of possession should be contemporaneous with the execution of the sale deed but that the sale would be valid even if possession of property is delivered in pursuance of the sale deed some time after its execution. [*See* also *Tukaram Ganpatrao Surve* v. *Atmaram Vinayak Gondhalekar and others* (3) *and Sonai Chutia* v. *Sonaram Chutia* (4).]

In the case now under consideration there had been actual physical delivery of possession after the heirs had partitioned Holding No. 24 by metes and bounds.

(1) A.I.R. (1936) Ran. 497.
(2) A.I.R. (1939) Pat. 218.
(3) A.I.R. (1939) Bom. 31.
(4) 20 C.W.N. 195.

C.C. 1962

MA SI LONE AND TWO OTHERS v. MAUNG SEIN CHOON AND ANOTHER.

The learned Township Judge has observed that whereas according to the evidence adduced by the defence witnesses approximately half of the holding had been demarcated and delivered to the defendants, the defendant Ma In Si herself admitted on oath that the portion which she is now occupying is between one-third and one-fourth of the area. The explanation is not far to seek. The defendants demolished the old house which they had built on their portion near the southern boundary of their plot. They then built a new house to the north of it. The plaintiffs disputed the defendants' right to build, and when the headman intervened, they said that they were not willing to give to the defendants anything more than the share of their deceased brother Maung Ba Aye, it is likely that the defendants retreated so that the area which the defendants are now occupying is approximately one-fourth of the whole area because they felt insecure without having a registered deed of sale in their possession, in face of the fact that the holding is still assessed in the name of U Than Yin.

For these reasons I hold that the judgment and decree of the learned District Judge of Tavoy setting aside those of the Township Court of Launglon, sitting at Tavoy, are correct. In the result, the appeal fails and is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mchurs.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

MA GYI (RESPONDENT).*

C.C.
1962
July 20.

Burma Excise Act., s.64(1)—Taking of bond under—Discretionary—Opinion to be formed before exercising discretion.

It is discretionary on the part of the trial Magistrate to take a bond from an accused person under section 64 (1) of the Burma Excise Act for abstaining from committing the same offence during a period not exceeding three years. Under this section it is necessary for the trial Magistrate to form an opinion that it is necessary to require the accused to execute such a bond.

U Hnit (Government Advocate) for the applicant.

No one for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The respondent Ma Gyi was sent up to stand her trial under section 31 read with section 64 (1) of the Excise Act and she was convicted under section 31 of the Act and sentenced to imprisonment till the rising of the Court, and to pay a fine of K 200 by the First Additional (Special Power) Magistrate of Pegu. The learned Additional District Magistrate of Pegu in his Criminal Revision No. 218 of 1961 recommended to this Court for enhancement of the sentence on the ground that the sentence imposed on the respondent was too lenient and he further pointed out that no action was taken by the trial Magistrate under section 64 (1) of the Act.

On going through the record and after hearing the argument of the learned Government Advocate who appears for the Union, I find that the respondent is a woman of straightened circumstances and is a mother of four

* Criminal Revision No. 46 (B) of 1962. Review of the order of the First Additional Magistrate, Pegu, dated the 6th December 1961, in Criminal Summary Trial No. 424 of 1961.

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. MA GYI.

children. She is a widow and this is the first offence that she has ever committed. Considering these points I am of the opinion that the sentence imposed on her is adequate. As regards the failure on the part of the trial Magistrate to consider taking action under section 64 (1) of the Act, I am of the opinion that it is only discretionary that the trial Magistrate should take a bond for the purpose of abstaining from the commission of the same offence for a period not exceeding three years. Under the section it is necessary for the trial Magistrate to form an opinion that it is necessary to require the respondent to execute a bond for abstaining from the commission of the same offence and such a discretion exercised by the trial Court should not be upset. As a matter of fact the trial Magistrate did not even mention this section in his charge. Moreover the respondent herself has admitted the offence and I do not see any reason why, in the circumstance of the case, the sentence should be enhanced. Let the records be returned with these remarks.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

U KYAW (APPLICANT)

v.

U BA AYE (RESPONDENT).*

C.C.
1962
July 18.

Trade mark—Registration in Burma—No method for—Acquisition of property or right in mark by user—Effect of registration.

It is settled law that in Burma there is no method by which a trade mark may be registered but property in or right in respect of a mark may be acquired by user.

P. A. Pakir Mohamed v. *Emperor*, A.I.R. (1929) Ran. 322 ; *T.C. Mohamed* v. *A. Kunjalam and two others*, (1951) B.L.R. (S.C.) 98, followed.

The registration of a trade mark by a person, though a relevant factor for the purpose of determining the date since which he had intended to claim the trade mark as his, will not by itself give him a right of property in that trade mark.

Aye Maung for the applicant.

Ba Than (3) and *Mya Than Nu* for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Regular Trial No. 252 of 1959 of the 1st Additional Special Power Magistrate, Paung, the accused U Ba Aye, who is the respondent in the present application for revision was sent up for trial for an alleged offence under section 483 of the Penal Code upon the complaint of the present applicant Ko Kyaw. It was alleged that the accused was manufacturing mechanical lighters and selling them under the trade mark depicting two animals, *viz.*, elephant and lion with the name of the manufacturer Ko Kyaw printed in between the pictures of the two animals. The learned trial Magistrate, however, acquitted the accused on the ground

* Criminal Revision No. 128 (B) of 1960. Review of the order of the First Additional Special Power Magistrate, Paung, dated the 5th March 1960, in Criminal Regular Trial No. 252 of 1959.

C.C. 1962

U KYAW v. J BA AYE.

that the complainant Ko Kyaw had not succeeded is established beyond reasonable doubt that he was the exclusive owner of the trade-mark used by him and that in any event, it was not proved that the accused was manufacturing mechanical lighters and selling them under the particular trade mark. The complainant Ko Kyaw being dissatisfied with the order of the learned trial Magistrate acquitting the accused U Ba Aye has sought to set it aside by the present application for revision.

The sheet anchor of the complainant's case was that in the year 1957, he had registered the trade mark depicting the pictures of two animals, elephant and lion with the name Ko Kyaw printed between the two pictures and that the accused knowing fully well that mechanical lighters manufactured and sold under the particular trade mark had become popular in the market, had tried to imitate them. It is common ground that both the complainant Ko Kyaw and the accused U Ba Aye had fairly large factories at Martaban where mechanical lighters were manufactured. The complainant Ko Kyaw's own name was Golam, he being a Burmese Muslim, son of U Durahat (PW 6). He said that because he was known in school by the name Ko Kyaw he had adopted this name for the purpose of manufacturing and selling mechanical lighters. He said that he had been selling mechanical lighters under the trade mark "elephant" and "lion" since about three or four years before the date of his complaint although the registration of the trade mark was undertaken only two years ago. He also admitted that he had registered no less than a dozen other trade marks with reference to mechanical lighters manufactured by him. One of his own witnesses, Ko Kyunt Kyon (PW 2) admitted that there were many persons in Moulmein who were manufacturing mechanical lighters under the trade mark elephant and lion. This fact tends to

corroborate the accused U Ba Aye's story that mechanical lighters with the trade mark elephant and lion which were seized from his possession while he was at the railway station at Martaban were purchased by him at Moulmein as it was his business not only to manufacture mechanical lighters, but to buy mechanical lighters manufactured by other persons, for sale at a profit. The accused also cited as witness a Burmese gentleman by the name of Ko Kyaw (DW 2) who said that he had been manufacturing mechanical lighters since the past nine years, that the lighters manufactured by him were engraved with his name and that the accused U Ba Aye used to purchase such mechanical lighters from him on a wholesale basis. This witness also stated that U Ba Aye had been advancing monies to him for the purpose of enabling him to manufacture these lighters.

Now, it is settled law that in Burma there is no method by which a trade mark may be registered but property in or right in respect of a mark may be acquired by user. [See *P. A. Pakir Mahomed* v. *Emperor* (1) and *T. C. Mohamed* v. *A. Kunjalam and two others* (2).] Therefore, the fact that the complainant Ko Kyaw had taken the trouble to register his trade mark though a relevant factor for the purpose of determining the date since which he had intended to claim the trade mark as his, will not by itself give him a right of property in that trade mark. On his own showing he had only been using the particular trade mark since three or four years. There is, on the other hand, evidence to show that many other persons were using the same trade mark with reference to mechanical lighters manufactured by them. As intention to defraud is an essential element in criminal prosecutions for infringement of trade marks *vide Abdul Majid* v. *King*

(1) A.I.R. (1929) Ran. 322. (2) (1951) B.L.R. 98 (S.C.).

C.C. 1962

U KYAW v. U BA AYE.

Emperor (1) and *A. M. Malumiar and Company* v. *Finlay Fleming and Company* (2), I do not consider that in the case now under consideration interference in revision with the order of the learned trial Magistrate acquitting the accused U Ba Aye is called for. It is settled law that the High Court should not interfere with a finding of fact in revision unless such a finding is clearly wrong. Furthermore, as pointed out in *U Min* v. *Maung Taik and another* (3) though the High Court has jurisdiction to interfere on revision with an acquittal, it should ordinarily exercise this jurisdiction sparingly, and only where it is urgently demanded in the interests of public justice, and though the High Court might come to a different conclusion on a finding of fact from the lower Court, that is no ground for revision.

In view of these authorities, I do not consider that I should interfere in revision with the order of acquittal in Criminal Regular Trial No. 252 of 1959 of the Additional Special Power Magistrate, Paung. The application for revision is accordingly dismissed.

(1) 9 L B.R. 31. (2) I.L.R. 7 Ran. 169.
(3) I.L.R. 8 Ran. 663.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

U MAUNG SAN (APPELLANT)

v.

THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON (RESPONDENT).*

C.C. 1962

July 9.

Contract Act. s. 28—Clause in contract giving jurisdiction to certain Court—Not invalid under.

Where it is contended that the condition impressed with a rubber stamp on a fire insurance policy in respect of property in Bassein which reads :—

> "In the event of any claim arising in respect of the property hereby insured, the same shall be settled and paid in Rangoon and the entire cause of action shall also be deemed to arise in Rangoon and further all legal proceedings in respect of any such claim shall be instituted in a competent court in the city of Rangoon only."

Is void because of the provisions of section 28 of the Contract Act.

Held : That the condition is not invalid.

Achratlal Kesavlal Mehta and Co. v. *Vijayan and Co.*, A.I.R., 1925 Mad. 1145 ; *Musa Ji Lukman Ji* v. *Durga Dass*, A.I.R. 1946 Lah. 56 (FB) ; referred to.

Chittaranjan Guha and another v. *Parul Rani Nandi*, A.I.R. 1946 Cal. 112 dissented from.

K. R. Venkatram and *N. C. Sen* for the appellant.

G. N. Banerji for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal under section 6 of the Union Judiciary Act against the order of the late High Court in Civil Revision No. 15 of 1959 wherein the learned Judge (U Thaung Sein, J.) set aside the order of the Additional District Judge, Bassein, in Civil Regular Suit No. 1 of 1958 that he had jurisdiction to try the suit filed by the present appellant U Maung San against the respondent, the American International Underwriters (Burma) Ltd., and directed the plaint to be returned to

* Civil Appeal No. 13 of 1961 against the order of the late High Court (Appellate Side), dated the 8th February 1961 in Civil Revision No. 15 of 1959.

C.C. 1962

U MAUNG SAN v. THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON.

U Maung San for the purpose of presentation in the proper Court.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these. The plaintiff-appellant U Maung San sent a proposal to the defendant-respondent, the American International Underwriters (Burma) Ltd. for fire insurance of his buildings situated at No. 73, Strand Road, Talainggyaung Qr., Bassein, through U Maung Gale, the local canvasser of the insurance company. The defendant-company then issued to U Maung San a Temporary Cover Note dated the 30th March 1957 in which it was stated that the acceptance of U Maung San's proposal was subject to the standard fire policy conditions. U Maung San then paid the premium through U Maung Gale and an insurance Policy No. HAF-5866217 was issued by the defendant Company, whose office was at Rangoon, to the plaintiff U Maung San. This policy superseded the Cover Note dated the 30th March 1957 which had formerly been issued. The plaintiff U Maung San subsequently assigned his interest in the policy to the State Commercial Bank, Bassein and this assignment was agreed to by the defendant-Company. In the assignment note signed by the Managing Director of the defendant Company it is stated that except for the fact that it was agreed that the right, title and interest in the policy be assigned to the State Commercial Bank, Bassein, nothing contained in the note should be held to vary, alter, waive or change any of the terms, limits and conditions of the policy. And that endorsement was effective from the 18th November 1957.

After this assignment a fire broke out on the 27th February 1958 at Talainggyaung Qr., Bassein, in which one of the two buildings covered by the insurance policy was destroyed. The plaintiff U Maung San then made a claim for K 20,000 and after some negotiations in which

the defendant Company first offered K 14,000 and later K 10,000, which the plaintiff refused to accept, denied any liability for the destruction of the plaintiff's building by fire. The plaintiff then filed Civil Regular Suit No. 1 of 1958 of the Additional District Court of Bassein, claiming that the causes of action arose at Bassein because the proposal was made to the defendant Company through the local canvasser at Bassein, the payment of the premium was paid to the same local canvasser at Bassein, and the destruction by fire giving rise to the defendant Company's liability also arose at Bassein.

The defendant Company filed a written objection to the suit being tried at Bassein on the ground that in view of an express condition contained in the policy issued to the plaintiff the suit should be filed in Rangoon. This condition which has been impressed on the first page of the policy by means of a rubber stamp reads:

> "In the event of any claim arising in respect of the property hereby insured, the same shall be settled and paid in Rangoon and the entire cause of action shall also be deemed to arise in Rangoon and further all legal proceedings in respect of any such claim shall be instituted in a competent court in the city of Rangoon only."

The learned Additional District Judge, however, overruled the objection of the defendant Company on the ground that the condition above mentioned is void in view of the provisions of section 28 of the Contract Act, and that since the local canvasser of the defendant Company must be deemed to be the agent of the Company, the cause of action arose entirely in Bassein.

Being dissatisfied with the order of the learned Additional District Judge, Bassein, the defendant Company applied to the late High Court to have it set aside in revision and the learned Single Judge (U Thaung Sein, J.)

C.C. 1962

U MAUNG SAN v. THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON.

passed the order which is now the subject-matter of this appeal.

The learned Judge held that the local canvasser U Maung Gale of the defendant Company was by no means an agent of the Company and that since the insurance policy was issued in Rangoon, the cause of action arose in Rangoon. In coming to this decision the learned Judge relied upon the ruling in the case of *The Jupiter General Insurance Company, Limited; Phoenix Assurance Company, Limited; The Law Union & Rock Insurance Company, Limited* v. *Adbul Aziz* (1), where a Bench of the late High Court of Judicature at Rangoon held that—

> "For the purpose of section 20 of the Code of Civil Procedure, the words 'cause of action', so far as suits on contracts are concerned include the making of the contract and the payment of money under the contract and that in cases based on contract of insurance, they do not include the loss or damage of the property insured."

The learned Judge also noticed decisions to the contrary from the High Courts of Bombay, Calcutta and Madras and said that he preferred to follow the Rangoon decision. He added that even if part of the cause of action could be said to have arisen in Bassein, the plaintiff was bound by the condition impressed with a rubber stamp on the policy, and therefore the suit could only be instituted in a competent Court in the city of Rangoon.

In the present appeal, two important questions arise for consideration:

(i) Is the condition impressed by rubber stamp on the policy No. HAF-5866217 binding upon the plaintiff-appellant? and

(ii) Is this condition void because of the provisions of section 28 of the Contract Act?

(1) I.L.R. 1 Ran. 231.

Regarding the first contention, since both the parties agreed not to lead any oral evidence, the matter will have to be decided on the material on record. On behalf of the plaintiff-appellant, it is contended that in view of the statement containing in the temporary cover note issued by the defendant Company that the acceptance of the proposal was subject to the standard fire policy conditions, and the following passage in the insurance policy the condition relied upon by the defendant Company for their contention that the plaintiff's claim should be instituted in Rangoon only cannot be considered as binding on the plaintiff without clear evidence to the effect that he assented to it. The statement passage referred to is as follows:

> "Provided always that this Insurance shall at all times and under all circumstances be Subject to the Conditions and Stipulations printed on the back hereof, which Conditions and Stipulations constitute the basis of this Insurance, and are to be considered as incorporated in, and forming part of, this Policy."

However, in our opinion, in the absence of any evidence as to what are the standard fire insurance policy conditions, we are unable to hold that the printed conditions were those referred to in the temporary cover note. Furthermore, the passage above referred to does not say that printed conditions and stipulations only should constitute the basis of the insurance and are to be considered as incorporated, in and forming part of, this policy. Accordingly, the condition relating to the institution of claims arising from the policy must be considered as binding on the plaintiff-appellant, if there is sufficient material on record to warrant a presumption that he had assented to it.

Now, the policy was issued to the plaintiff-appellant on the 10th of April 1957. The disputed clause appears

C.C. 1962

U MAUNG SAN v. THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON.

prominently on the first page of the policy. It must be presumed that as a man of ordinary prudence, the plaintiff has read this condition and that he would have demurred if he had not assented to it. The policy was in his possession till it was assigned to the State Commercial Bank of Bassein on the 18th November 1957. At the time of the assignment also he had the opportunity of scrutinizing the policy. When the assignment was made it was agreed to by the defendant Company with the condition that nothing contained in the note of agreement should be held to vary, alter, waive or change any of the terms, limits and conditions of the policy except that it was agreed that the right, title and interest of the assured were assigned to the State Commercial Bank of Bassein. Accordingly, the State Commercial Bank, Bassein, took the assignment subject to the condition relating to the institution of claims in a competent Court in the city of Rangoon only. Even when the plaintiff filed the present suit he did not specify anywhere in his plaint that he was not a consenting part to the condition relating to the institution of claims. In these circumstances, regard being had to the provisions of section 114 of the Evidence Act, it must be presumed that the plaintiff was a consenting party to the disputed condition. This presumption has not been rebutted.

Regarding the second contention that the disputed condition is void because of the provisions of section 28 of the Contract Act, the learned Advocate for the plaintiff-appellant has relied upon the case of *Chittaranjan Guha and another* v. *Parul Rani Nandi* (1). There it was held that—

> "Where a clause in a contract stated that any legal action arising out of the contract would be taken at Calcutta Court, though normally Courts at Calcutta and Decca would both

(1) A.I.R. (1946) Cal. 112.

> have jurisdiction, the effect of the agreement is to prevent the parties absolutely from filing a suit in the Court at Decca and as such falls under section 28 of the Contract Act."

However, in our opinion, there are strong authorities to the contrary. In *Achratlal Kesavlal Mehta and Co.* v. *Vijayam Co.* (1) it was held by Madhavan Nair, J., that where there are two Courts both of which would normally have jurisdiction to try the suit, the parties may be allowed to agree among themselves that a suit should be brought in one of those Courts and not in the other and that such an agreement does not contravene the provision of section 28 of the Contract Act. To the same effect is the decision of a Full Bench of the Lahore High Court in *Musa Ji Lukman Ji* v. *Durga Dass* (2) where the learned Judges constituting the Full Bench reviewed most of the authorities on the subject.

Accordingly, we are of the opinion that condition now sought to be impugned is not invalid.

Lastly, the Advocate for the plaintiff-appellant contends that the learned Judge of the late High Court was wrong in having interfered with the interlocutory order of the Additional District Judge in revision. However, in this connection, it is only necessary to refer to the following passage from the judgment of one of us in *Ma Than Yin* v. *Tan Keat Khang* (a) *Tan Keit Sein* (3). There it was observed at page 184—

> ". . . However sad the mistake, 'a Court has jurisdiction to decide wrong as well as right' *Malkariun Bin Shidramanapa Pasare* v. *Narhari Bin Shivappa* (4); and decisions regarding matters of law or fact, *where no question of*

(1) A.I.R. (1925) Mad. 1145.
(2) A.I.R. (1946) Lah. 56 (F.B.).
(3) (1951) B.L.R. 161 (F.B.).
(4) 27 I.A. 216 at p. 225.

C.C. 1962

U MAUNG SAN v. THE AMERICAN INTERNATIONAL UNDERWRITERS (BURMA) LTD., RANGOON.

jurisdiction is involved, do not fall within the terms of section 115 of the Code of Civil Procedure Code—***Balakrishna Udayar*** v. *Vasudeva Aiyar* (1)."

The portion underlined shows that the High Court can interfere in revision if the question of jurisdiction is involved in the decision sought to be revised.

Regarding interlocutory orders, there is ample authority for the proposition that the High Court will interfere when irremediable injury will be done and a miscarriage of justice the inevitable result if the Court holds its hand at an interlocutory stage.

For these reasons, we consider that there are no merits in this appeal and the same is accordingly dismissed with costs ; Advocate's fees being assessed at ten gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

U MAUNG WA AND ONE (APPELLANTS)

v.

THE DANUBYU MUNICIPALITY AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

July 21.

Lower Burma Town and Villlage Lands Act, s. 41—Not applicable to land leased by Municipality.

Municipal Act. s. 13—Municipal Committee—Body corporate—Can enter into contracts, may sue and be sued.

Where as a result of the cancellation of leases in respect of two pieces of land, one granted by the 1st respondent, the Danubyu Municipality and the other by the Government, the appellants brought a suit for a declaration of title and the trial Court agreeing with the contention raised by the 1st respondent that the grant of the leases being under the provisions of the Lower Burma Town and Village Lands Act, the jurisdiction of Civil Court was barred, dismissed the suit on the ground that the suit was barred by section 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act.

Held : That section 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act, can have no application to the suit land which had been leased by the Municipality to the appellants and that the 1st respondent the Danubyu Municipality being a body corporate (under section 13 of the Municipal Act) can enter into contracts, may sue and be sued in its corporate name.

Tan Kong Bu and two others v. *Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and one*, 1958 B.L.R. (H.C.) 20, *Liquidators, Janda Rubber Works, Ltd.* v. *Collector of Bombay and another*, A.I.R. 1950 East Punj. 204 ; *Sultan Ali* v. *Nur Hussain*, A.I.R., 1949 Lah. 131 (FB) ; *Raleigh Investment Co., Ltd.*, v. *Governor-General in Council*, 74 IA. 50 ; distinguished.

Mon San Hlaing for the appellants.

San Thein for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 2 of 1957 of the Additional District Court of Maubin, the plaintiffs U Maung Wa and Daw Ahminam who are the appellants in the present appeal sued the defendant-respondents (1). The Danubyu Municipal Committee as represented by its

* Civil First Appeal No. 38 of 1959 against the decree of the Additional District Court, Maubin, dated the 26th March 1959 in Civil Regular Suit No. 2 of 1957.

C.C. 1962

U MAUNG WA AND ONE v. THE DANUBYU MUNICIPALITY AND ONE.

President and (2) U Ngwe Chein, a Contractor, for declaration of title to and possession of two pieces of land and for damages for the alleged trespass on these lands. They also asked for a mandatory injunction directing the defendants to pull down so much of the building as they had already constructed on the suit lands. The plaintiffs' suit in brief was that they were owners of the two pieces of land described in the plaint, that the first was leased to their predecessor-in-title by the Danubyu Municipality on the 4th June 1940 and the second was leased to their predecessor-in-title by the Government on the 14th July 1947, that they had since the land came into their possession built a house and a motor garage after completely fencing in the two holdings, that when during April 1953 they had applied to the defendant Municipality to allow them to construct a new building in place of the old one which they had destroyed, the Municipality by the two letters dated the 20th July 1954 and the 24th July 1954 informed them that the lease granted to them had been cancelled and that they should therefore surrender the relevant documents. The defendant Municipality had since then caused the defendant U Ngwe Chein to erect a brick-nogging building, and this defendant had done so after demolishing the fencing which the plaintiffs had erected around the two holdings. Therefore, in addition to declaration of title and possession to the suit lands, the plaintiffs claimed damages for destruction of their fencing which they valued at K 120 and for being deprived of the gold dust which had accumulated on the lands as a result of the carrying on of the plaintiffs' business as manufacturers of gold plated ornaments for a large number of years. This gold dust was valued at K 3,600. The plaintiffs also asked for a mandatory injunction for the demolition of the building constructed by the defendants on the suit lands.

The defendant U Ngwe Chein by his written statement contended that he was not a necessary party to the suit as what he had done was under the instructions given to him by the Danubyu Municipality. The 1st defendant by his written statement contended *inter alia* that the leases granted to the plaintiffs have since been cancelled by itself and by the Revenue Officer concerned respectively, and that in any event the grant of the leases being under the provisions of the Lower Burma Town and Village Lands Act, the jurisdiction of Civil Court was barred. This defendant also contended that the plaintiffs were not entitled to any damages and that in any event the damages claimed were either excessive or remote. On the pleadings the learned trial Judge framed three preliminary issues, namely:—

(1) Whether the Additional District Court had jurisdiction to entertain the suit in view of the provisions of the Lower Burma Town and Village Lands Act?

(2) Whether Government was a necessary or proper party to the suit? and

(3) Whether the suit as framed was maintainable?

On the first preliminary issue the learned trial Judge holding that the suit was barred by section 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act dismissed the plaintiffs' suit with costs. Hence the appeal by the plaintiffs.

In dismissing the plaintiffs' suit the learned Additional District Judge relied mainly upon the provisions of section 41 of the Lower Burma Town and Village Lands Act which enacts that no civil Court shall have jurisdiction to determine any matter which, under this Act, is to be determined by the Revenue Officer. Assuming for the sake of argument that the cancellation of a lease granted by a Revenue Officer to a lessee, is a matter which has to be

C.C. 1962

U MAUNG VA AND ONE v. THE DANUBYU MUNICIPALITY AND ONE.

determined by him under the provisions of the Lower Burma Town and Village Lands Act, it is obvious that section 41 can have no application to the land which had been leased by the Municipality to the plaintiffs in the present suit. The Municipal Committee of Danubyu is a body corporate, (under section 13 of the Municipal Act) which can enter into contracts and it may sue and be sued in its corporate name. Therefore, where the plaintiffs contend as they have done in the present suit, that the Municipal Committee of Danubyu was wrong in cancelling the lease granted to them and that they are therefore still lessees in respect of one of the suit lands, they are entitled to file a suit for declaration and possession, and for damages due to wrongful dispossession. The learned trial Judge was therefore wrong in dismissing the plaintiffs' suit on the ground that civil Courts have no jurisdiction.

Different considerations may apply to the suit for declaration that the plaintiffs are still lessees of the land by virtue of the lease granted by the Government on the 14th July 1947. By its written statement the Danubyu Municipality had contended that this lease also had been cancelled by the Revenue Officer concerned. If this contention be true, Government would be a necessary party to the suit and the plaintiffs' suit in so far as it concerned this land would not be maintainable for non-joinder of a necessary party. Whether or not the lease granted to the plaintiffs' predecessor-in-title by the Government had since been cancelled, is a question of fact which still remains to be decided.

One of the decisions relied upon by the learned Additional District Judge is *Tan Kong Bu and two others* v. *Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and one* (1). However, that case related to a suit for a mandatory injunction restraining the Rangoon Municipal

(1) (1958) B.L.R. p. 20 (H.C.).

Corporation from ejecting the plaintiffs from the building in suit in exercise of its powers under section 157 of the Rangoon Municipal Act on the ground that the building was in a ruinous or dangerous state. That case is therefore quite distinguishable from the present. In any event the key note of the decision of U Chan Tun Aung, C.J., was the ruling of the High Court of East Punjab in *Liquidators, Janda Rubber Works Ltd.* v. *Collector of Bombay and another* (1) where it was held following the decisions in *Sultan Ali* v. *Nur Hussain* (2) and *Raleigh Investment Co., Ltd.* v. *Governor-General in Council* (3) that where a statute confers powers and a citizen has a complaint or has suffered an injury because of the exercise of powers conferred by that statute, the remedy is for the citizen to proceed in accordance with the provisions of that statute and seek under it the particular remedy prescribed by it and that the jurisdiction of civil Court is impliedly barred.

The decisions relied upon by U Chan Tun Aung, C.J., are quite inapplicable to the case now under consideration, so far as it concerns the land leased to the plaintiffs by the Danubyu Municipality.

For the reasons given above we are of the opinion that the learned Additional District Judge was wrong in having dismissed the plaintiffs' suit on a preliminary issue. In the result the appeal succeeds, the judgment and decree applied against are set aside and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code the suit is remanded to the trial Court for its readmission under its original number and for decision according to law. The costs of the present appeal must abide the final result of the suit.

(1) A.I.R. (1950) East Punj. 204. (2) A.I.R. (1949) Lah. 131 F.B.
(3) 74 I.A. 50.

C.C. 1962

U MAUNG WA AND ONE v. THE DANUBYU MUNICIPALITY AND ONE.

Advocate's fees in this Court being assessed at ten gold mohurs.

A certificate for the return of court-fees paid upon the memorandum of appeal will be issued to the appellants under section 13 of the Court Fees Act.

CIVIL REVISION.

Before U San Maung, J.

U THAN TIN (APPLICANT)

v.

AGA MOHAMED TAKEE (RESPONDENT).*

C.C. 1962

July 5.

Civil Procedure Code, s. 144—Possession—Recovery of—From third persons. O. 21, R. 100—Application under—Lies against lessees and licensees of decree-holder also.

Although section 144 of the Civil Procedure Code which deals with the question of restitution on the reversal of a decree, says that restitution should be made so as to restore the *status quo* to the parties in the suit, the judgment-debtor is entitled to recover possession from third persons if in the meantime the decree holder has leased the property to such third persons.

An application under Order XXI, Rule 100 of the Civil Procedur Code will lie not only against the decree-holder in the execution of whose decree a person has been wrongly dispossessed, but also against a lessee or a licensee of such decree-holder.

Phani Bhusan Dhar v. *Anukul Mukherjee and others*, A.I.R. 1929 Cal. 590; *Sukhan Singh and others* v. *Umar Shankar Misir and others*, A.I.R. 1935 All. 65; *U Jone Bin and one* v. *N.B. Sen Gupta*, 1958, B.L.R. (H.C.) 555; *Nishi Kanta Shaha Mondal and others* v. *Kumar Promotha Nath Roy and others*, A.I.R. 1934 Cal. 145; referred to.

N. R. Burjorjee for the applicant.

Aung Min (2) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application for revision of the order of the 2nd Judge of the City Civil Court, Rangoon, dated the 21st of March 1961, in Civil Miscellaneous Case No. 56 of 1960, wherein the learned Judge ordered the reinstatement of the respondent Aga Mohamed Takee in Room No. 6 of No. 175/179, Lewis Street, Rangoon, said to be in occupation of the applicant U Than Tin.

* Civil Revision No. 28 of 1961 against the order of the Second Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 21st March 1961 in Civil Miscellaneous No. 56 of 1960.

C.C. 1962 — J THAN TIN v. AGA MOHAMED TAKEE.

The facts giving rise to the present application for revision are briefly these: In Civil Regular Suit No. 779 of 1957 of the City Civil Court of Rangoon, the plaintiff Hussein Bux Khin filed a suit against the defendant Aga Mahmood for his ejectment from the room now in dispute on the ground that the defendant was his tenant and that he was liable to be ejected for non-payment of arrears of rent, the suit being one under section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act. The defendant Aga Mahomed who was no other than one of the three brothers of the present respondent Aga Mohamed Takee did not appear to contest the suit so that it was ordered to proceed *ex parte* against him. The present respondent Aga Mohamed Takee, however, by an application dated the 7th of August 1957, sought to be made a party-defendant to the suit on the ground that he was the administrator of the estate of his father Aga Mohamed Ali, deceased, having obtained letters of administration thereto in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1948 of the late High Court, that the suit premises, being Room No. 6 in House No. 175/179, Lewis Street, Rangoon, formed part of the estate and that he, who was in occupation as administrator, was surprised to find that the relationship of landlord and tenant was alleged to exist between Hussein Bux Khan and his brother Aga Mahmood. The application of Aga Mohamed Takee was, however, dismissed on the ground that he had no *locus standi* to be made a party-defendant and the decision of the learned trial Judge in this respect was confirmed by the late High Court in revision.

Subsequently, a decree for the ejectment of the defendant Aga Mahmood was passed *ex parte* in favour of the plaintiff Hussein Bux Khan. Then, Hussein Bux Khan took out a warrant for the ejectment of the defendant Aga Mahmood but in the execution of that

warrant it was the respondent Aga Mohamed Takees and his family who were actually ejected from the room in dispute. Aga Mohamed Takees then filed an application under Order 21, Rule 100 of the Civil Procedure Code complaining of dispossession and the Court after due investigation, directed, under Order 101 that he be reinstated in the room of which he was dispossessed. In the order passed by the learned trial Judge in this respect it was observed, *inter alia*:

> "The present enquiry reveals that Aga Mahmood was never in occupation of the premises in question but that the present applicant Aga Mohamed Takee was in occupation since 1945 up to the time of his eviction. Clearly the present applicant Aga Mohamed Takee was not a person claiming through Aga Mahomed and execution of the warrant shows that one Mustafa deputed by the Decree Holder pointed out to the Bailiff the persons to be evicted."

As against the order for reinstatement of Aga Mohamed Takee, the plaintiff Hussein Bux Khan appealed, but the same was dismissed by the late High Court on the ground that no appeal was maintainable in law and that the only way in which Hussein Bux Khan could establish his right was by way of a suit under Order 21, Rule 103 of the Civil Procedure Code.

However, the respondent Aga Mohamed Takee was unable to obtain possession of the room in dispute in spite of the order of the 3rd Judge of the City Civil Court for his reinstatement. It was found that the present applicant U Than Tin had already obtained possession of the disputed room in the meantime. Therefore, Aga Mohamed Takee had to make another application to the Court on the 24th of February 1960, and his application was dealt with by the 3rd Judge of the City Civil Court in Civil Miscellaneous Case No. 56 of 1960. Although the application was purported to have been made under Order

C.C. 1962

U THAN TIN v. AGA MOHAMED TAKEE.

21, Rule 97 of the Civil Procedure Code, the learned 3rd Judge of the City Civil Court held that it was, in fact, in continuation of the previous application under Order 21, Rule 100 of the Civil Procedure Code, and holding that U Than Tin must have come into possession of the room through Hussein Bux Khan as alleged by Aga Mohamed Takee, made the order for reinstatement which is now the subject-matter of this revision application. In that order the learned Judge observed that whereas Aga Mohamed Takee had given evidence on oath that U Than Tin came into possession through Hussein Bux Khan. U Than Tin himself did not give any evidence to the contrary and that in the circumstances it must be held that U Than Tin was holding the suit room through Hussein Bux Khan.

In the present application for revision, it is contended that since U Than Tin was not the decree holder in execution of whose decree Aga Mohamed Takee had been wrongly dispossessed, no application under Order 21, Rule 100 lay against him and that, therefore, the order for reinstatement passed under Rule 101 was invalid in law. In my opinion, however, this contention cannot be allowed to prevail.

Now, there is ample authority for the proposition that although section 144 of the Civil Procedure Code which deals with the question of restitution on the reversal of a decree, says, that restitution should be made so as to restore the *status quo* to the parties in the suit, if in the meantime the decree-holder has leased the property to third persons the judgment-debtor is entitled to recover possession from such third persons. [See *Phani Bhusan Dhar* v. *Anukul Mukherjee and others* (1), *Sukhan Singh and others* v. *Uma Shankar Misir and others* (2), *U Jone Bin and one* v. *N. B. Sen Gupta* (3).]

(1) A.I.R. (1929) Cal. 590. (2) A.I.R. (1935) All. 65.
(3) (1958) B L.R. 555 (H.C.).

In *Nishi Kanta Shaha Mondal and others* v. *Kumar Promotha Nath Roy and others* (1), it was held by a Bench of the Calcutta High Court that a lessee inducted on the land by the judgment-debtor pending litigation is a representative of his judgment-debtor within the meaning of section 47 of the Civil Procedure Code, and is bound by the decree passed against the judgment-debtor.

Following the principles enunciated above I am of the opinion that an application under Order XXI, Rule 100 of the Civil Procedure Code will lie not only against the decree-holder in the execution of whose decree a person has been wrongly dispossessed, but also against a lessee or a licensee of such decree-holder.

One of the grounds for revision is that the learned 3rd Judge of the City Civil Court had ignored the admission made by the respondent in his evidence that he was occupying the room with the permission of his brother. However, it is clear that the brother with whose permission the respondent was occupying the room was not the judgment-debtor Aga Mahomed but the 3rd brother, namely, Aga Mohamed Yusoof. Therefore, this admission on the part of the respondent does not really make any difference. His statement that he was in occupation of the room as administrator of the estate of his father Aga Mohamed Ali stands unrebutted. In this connection, it is interesting to note that Aga Mahomed the defendant in Civil Suit No. 779 of 1957, had made an application to the late High Court in Civil Miscellaneous Case No. 251 of 1948 that he had entered into an agreement dated the 26th of January 1957, to sell his share in the estate of his father Aga Mohamed Ali (which consisted of the suit house and other properties) to Hussein Bux Khan for a consideration of K 22,000 and asked for permission to sell the same. The late High

(1) A.I.R. (1934) Cal. 145.

C.C. 1962

U THAN TIN v. AGA MOHAMED TAKEE.

Court dismissed his application on the ground that no one but the administrator could sell any part of the estate of the deceased. Accordingly, the statement on oath made by Aga Mohamed Takee in connection with his application under Order 21, Rule 100 of the Civil Procedure Code against Hussein Bux Khan, that the suit for ejectment filed by Hussein Bux Khan against his brother Aga Mahmood was in pursuance of a collusion between them, is not entirely without substance.

For these reasons, I hold that there is no merit whatsoever in the present application for revision and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

U TIN (APPELLANT)

v.

U THEIN MAUNG (RESPONDENT). *

C.C. 1962

July 12.

Civil Procedure Code, O. 38, R. 5—*Attachment before judgment—Property to be attached under.*

Where in a suit for the recovery of possession of a motor lorry the plaintiff applied for and obtained an attachment before judgment of the lorry in suit and subsequently possession of the lorry pending suit on furnishing security.

Held: That the property to be attached is property belonging to the defendant and not the property which is the subject matter of the suit.

Ganu Singh v. *Jangi Lal and others*, I.L.R. (1899) 26 Cal. 531; referred to.

Ba Shun for the appellant.

R. Chaube for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 542 of 1958 of the City Civil Court of Rangoon, the plaintiff U Thein Maung, who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellant for the recovery of possession of a three-ton lorry No. A/6015 on the ground that the said lorry belonged to him and that the defendant had taken it from him on hire for a period of two months from the date of the written agreement failed to return on the expiry of the said period. Among the documents filed with the plaint was a Hire Agreement dated the 9th November 1957, which if genuine, would be in *prima facie* support of the plaintiff's case.

The defendant U Tin, however, by his written statement denied that he had taken the lorry on hire from the plaintiff U Thein Maung. His defence was that he had

* Civil Miscellaneous Appeal No. 34 of 1959 against the order of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 542 of 1958.

C.C. 1962
U TIN v. U THEIN MAUNG.

taken a loan of K 2,500 from Mr. Chaube, the Advocate appearing for the plaintiff and that he had signed the document relied upon by the plaintiff on the assurance given to him by Mr. Chaube that it was a deed of mortgage. On the 17th of June 1958, the date on which the suit was filed by the plaintiff an application for attachment of the suit lorry before judgment and delivery of the same to the plaintiff on such terms as the Court deemed fit was filed by the plaintiff. An *ex parte* order for attachment before judgment was passed by the learned trial Judge on the same day and the warrant was executed on the 21st of June 1958. Subsequently, the defendant on a notice being issued to him regarding the application for attachment before judgment, filed a written objection. In the meantime, the plaintiff filed another application dated the 25th of June 1958, for the return of the lorry to him on his furnishing security for its production as and when required by the Court; and the lorry was delivered to his possession on the 16th of July 1958, after he had furnished the requisite security. The application made by the defendant on the 23rd of August 1958, for the return of the lorry to him on his furnishing sufficient security, was dismissed by the learned trial Judge on the 3rd of March 1959. Hence the present appeal by the defendant.

The learned Advocate for the defendant-appellant contends that the learned trial Judge had no jurisdiction to pass an order for attachment before judgment of the lorry now in dispute. In our opinion, this contention should be allowed to prevail. Order 38, Rule 5 reads as follows:—

> "5. (1) Where, at any stage of a suit, the Court is satisfied, by affidavit or otherwise, that the defendant, with intent to obstruct or delay the execution of any decree that may be passed against him—
>
> (*a*) is about to dispose of the whole or any part of his property, or

(*b*) is about to remove the whole or any part of his property from the local limits of the jurisdiction of the Court,

the Court may direct the defendant, within a time to be fixed by it, either to furnish security, in such sum as may be specified in the order, to produce and place at the disposal of the Court, when required, the said property or the value of the same, or such portion thereof as may be sufficient to satisfy the decree, or to appear and show cause why he should not furnish security.

(2) The plaintiff shall, unless the Court otherwise directs, specify the property required to be attached and the estimated value thereof.

(3) The Court may also in the order direct the conditional attachment of the whole or any portion of the property so specified."

It is clear, therefore, that the property to be attached before judgment is property belonging to the defendant and not the property which is the subject-matter of the suit. In this connection, the following passage from the judgment of a Bench of the Calcutta High Court in *Ganu Singh* v. *Jangi Lal and others* (1), is apposite. The learned Judges said at page 533:—

"It will be observed that the main object of an attachment before judgment is to enable the plaintiff to realize the amount of the decree, supposing the decree is eventually made, from the defendant's property."

Accordingly, the learned trial Judge was wrong in having passed an order for attachment before judgment of the lorry now in dispute. In our opinion, the proper order which the learned trial Judge should have passed in the circumstances of this case was one under clause (*a*) of Rule 1, Order XXXIX, Civil Procedure Code. We would, therefore, set aside the order passed by the learned trial

(1) I.L.R. (1899) 26 Cal. 531.

C.C. 1962

U TIN v. U THEIN MAUNG.

Judge for attachment before judgment and delivery of the lorry to the plaintiff during the period of such attachment and direct that the lorry be returned to the defendant. The defendant will, however, be restrained by an injunction order from wasting, damaging or alienating the lorry during the pendency of the suit against him. Let each party bear its own costs of this appeal.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

U TINT (APPLICANT)

v.

DAW NYUNT NYUNT / DAW NYAN (RESPONDENT).*

C.C. 1962

July 20.

Evidence Act. s. 132—*Proviso*—"*Compelled*" *in*—*Commonsense meaning to be given to.*

Defamation—*When and when not witness liable for statement made for.*

A commonsense meaning should be given to the word "compelled" in the proviso to section 132 of the Evidence Act for in the case of ordinary laymen unacquainted with the legal technicalities, they are compelled to answer questions put either by the Court or by the Counsel, especially when the question is relevant to the case. *Emperor* v. *Banarsi*, I.L.R. 1946 All. 254, referred to.

It is now fairly settled that the English law of absolute privilege does not apply to statements made by a witness and that they are governed by the provisions of section 499 of the Penal Code. The law as it stands now is where a witness, being actuated by malice, makes a voluntary and irrelevant statement, not elicited by any question put to him while under examination, to injure the reputation of another, commits the offence of defamation, but if the statement devoid of malice is relevant to the inquiry no prosecution would lie.

Syed Ally v. *King-Emperor*, 4 B.L.J. 181, referred to.

Maung Gyi for the applicant.

No one for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trials Nos. 100 and 101 of 1960 of the Court of the Headquarters Magistrate of Tharrawaddy the applicant prosecuted respectively Ma Nyan and Ma Nyunt Nyunt, the two seamstresses for defamation under section 500 of the Penal Code. The same witnesses gave evidence against them in

* Criminal Revision Nos. $\frac{255\ B}{256\ B}$ of 1961.

Review of the order of the Headquarters Magistrate, Tharrawaddy, dated the 20th April 1961, in Criminal Regular Trials Nos. $\frac{101}{100}$ of 1960.

C.C. 1962
U TINT v. DAW NYUNT NYUNT DAW NYAN.

both the cases in the same words. The alleged defamatory words arose thus: Ma Khin Thein instituted two suits against the applicant being Civil Regular Suits Nos. 7 and 8 of 1960 in the Court of the Township Judge of Letpadan for declaration that she and the applicant were husband and wife and for cancellation of the divorce deed respectively. In Civil Regular Suit No. 7 Ma Nyan in the course of her examination-in-chief for the plaintiff deposed "ကိုမောင်တင့် နှင့် မခင်ကြည် တို့သည် လင်မယားအဖြစ် နေထိုင်ကြသည်၊ အမျိုးအနေကလည်း လင်မယားဟုထင်ကြပါသည် ....", and Ma Nyunt Nyunt similarly deposed "မခင်ကြည် နှင့် ဦးမောင်တင့်တို့အား လင်မယားအဖြစ် နေပါသည်ဟု ကျွန်မ ယူဆပါသည်" in answer to the questions put to them by the Pleader for the plaintiff.

The applicant complained that these words were intended to impute harm to his reputation as Ma Khin Kyi was his adopted daughter. He could not however give the age of Ma Khin Kyi. Though he stated that Ma Khin Kyi was adopted he could not produce a legal deed of adoption. There is nothing to show that these words or the questions put to them were objected to either by the Court or the applicant at the time.

The trial Magistrate discharged both Ma Nyan and Ma Nyunt Nyunt in both the cases holding that " if the statements are relevant to the issue in the case under inquiry no prosecution for defamation would lie ". The applicant went up in revisions of the orders of discharge to the Court of Sessions and the learned Additional Sessions Judge in his Criminal Revisions Nos. 33 and 34 of 1961 dismissed both the applications filed by the applicant against the two women. Hence these two present applications to further revise the concurrent orders of the two lower Courts.

Under section 132 of the Evidence Act a witness shall not be excused from answering any question as to any matter relevant to the matter in issue in any Civil suit, upon the ground that the answer to such question will criminate, or may tend directly or indirectly to criminate, such witness. The proviso to the Section says that no such answer, which a witness shall be compelled to give, shall subject him to any arrest or prosecution. A common-sense meaning should be given to the word " compelled " in the Proviso for in the case of ordinary laymen unacquainted with the legal technicalities, they are compelled to answer questions put either by the Court or by the Counsel, especially when the question is relevant to the case. *Emperor* v. *Banarsi* (1). The compulsion contemplated in section 132 of the Evidence Act may be express or implied. It is not necessary that it must be in any set form of words. If a witness is made to understand that he must answer all questions, it would amount to compulsion. Ordinarily the imputation made by the two women would no doubt harm the reputation of the applicant if it was not true, and would lower his moral character in the estimation of others, but Exception 9 to Section 499 of the Penal Code says it is not defamatory to make an imputation on the character of another, provided that the imputation be made in good faith for the protection of the interest of the person making it, or of any other person, or for the public good. It is now fairly settled that the English law of absolute privilege does not apply to statements made by a witness but are governed by the provisions of section 499 of the Code. The law as it stands now is where a witness, being actuated by malice, makes a voluntary and irrelevant statement, not

(1) I.L.R. 46 All. 254.

C.C. 1962

U TINT v. DAW NYUNT NYUNT DAW NYAN.

elicited by any question put to him while under examination, to injure the reputation of another, commits the offence of defamation, but if the statement devoid of malice is relevant to the inquiry no prosecution would lie. The point for consideration is therefore whether the statements made by the two women were relevant to the issue in the suit. One of the suits was for declaration that the marriage between the applicant and Ma Khin Thein subsisted, and the subject in another suit was for cancellation of the divorce deed. The evidence of these two women shows that Ma Khin Kyi was kept as a maid in the house and it appears that the plaintiff Ma Khin Thein had left the house twice, the reason being that the applicant was having an affair with Ma Khin Kyi who is said to be about thirty years of age. Considering the facts in Civil Regular Suit No. 7 of 1960 I am of the opinion that the answers given by the two women were relevant because the applicant denied that the separation was due to the fact that he was caught embracing Ma Khin Kyi. The applicant's case was that Ma Khin Thein left the house on her own accord. The fact in issue would have been why Ma Khin Thein left the house, and it is only natural that Ma Khin Thein had to explain and these two women were cited as her witnesses to say that as the applicant and Ma Khin Kyi were living as husband and wife she could not stay with the applicant any longer.

In *Sayed 'Ally* v. *King-Emperor* (1) it was pointed out that generally speaking there would be a presumption that what the litigants said was said *bona fide* in the protection of their own interests and that they would therefore be protected by the provisions of the Ninth Exception to section 499 of the Penal Code. Only those witnesses, who being actuated by malicious motive make voluntary and

(1) 4 Burma Law Journal 181.

irrelevant statements not elicited by any questions put to them while under examination to injure the reputation of another can be punished under section 500 of the Penal Code. In the instant case there is nothing to show that the two women out of malice answered the questions without being asked.

In the circumstance I see no reason to interfere with the orders of the lower Courts in discharging both the women. The revisionary powers of the Chief Court are discretionary and it is not necessarily obliged to interfere and set aside every illegal order that comes to its notice without due regard to the circumstances of the particular case. In the instant case the learned Additional Sessions Judge has come to the same conclusion upon the facts going into them all over again for himself, and I fail to see that his conclusion is wrong.

The applications are therefore dismissed.

တရားရုံးချုပ်

† ၁၉၆၂

ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီးဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ကော်ပိုရေးရှင်း ကသရစ်ဆံ ချစ်တီးယား (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အက်(စ်) အက်(စ်) ပို့ရာမန်ချန်ဒရမ် (အယူခံတရားခံ)*

ဝါရမ်းကပ်သောဒီကရီကို ဇာရီလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားရာ၊ အခြားနည်း အရေးယူနိုင်ခွင့်မရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားရုံးတရုံးသည် မိမိရုံးတွင်ရှိနေသော ဒီကရီတခုကို အခြားရုံးတရုံး ကဝါရမ်းကပ်သဖြင့် ထိုဒီကရီကို ဇာရီပြုခြင်းမှဆိုင်းငံ့ထားရန် အမိန့်ချလိုက်ပြီးသည့်နောက်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃ (၁) (ခ) (i) (ii) အရမှတပါး အခြားနည်း အရေးယူနိုင်ခွင့်မရှိတော့ချေ။

ကိုပါ(လ်)နာနာရှတ် နှင့် ဂျူဃာရီမာ(လ်)။ အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၆၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၅၂၂ ကိုခုည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဝမ်ဟုတ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံ တရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင် (နှ်)၊ ဘာနာဂျီ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခု အယူခံ တရားလို ကသရစ်ဆံ ချစ်တီးယား အပေါ်၌၊ အယူခံတရားခံ ရာမန်ချန်ဒရမ်က၊အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးတွင် အပေါင်ဒီကရီရရှိခဲ့ရာ၊ ကျသင့်သောဒီကရီငွေအတွက်အယူခံတရားလို ကသရစ်ဆံချစ်တီးယားကငွေအလိလိ ပေးဆပ်ခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၇ ခုမေလ ၃ ရက်နေ့မတိုင်မီရန်ကုန်မြို့တော်တရားမရုံးအမှုတခုတွင် အခြားသူတဦးက၊ အယူခံတရားခံရာမန်ချန်ဒရမ်အပေါ်၌

---

* ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ အယူခံမှုအမှတ် ၃၇။

† ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၃ တွင် အင်းစိန်မြို့၊ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်က ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

ငွေဒီကရီရရှိရာ၊ ထိုငွေဒီကရီကို ဇာရီပြုရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ ရန်ကုန်တရားမရုံး က တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃ အရ၊ ရာမန်ချန်ဒရမ် ရရှိသော အင်းစိန်ရုံး ဒီကရီကို ဝါရမ်းကပ်လေသည်။ ထိုနည်းဥပဒေ ၅၃ (၁) (ခ) အရ၊ ရန်ကုန်ရုံးမှ အကြောင်းကြားစာကို၊ အင်းစိန်ရုံး ရရှိသည်တွင် အင်းစိန်ရုံးက သက်ဆိုင်ရာ အမှုနွေစဉ်မှတ်တမ်းတွင် ထို ၁၉၅၇ ခု၊ မေလ ၃၁ ရက်နွေ၌ပင် အကြောင်းကြားစာ ရရှိသည်ဖြစ်၍ ဒီကရီကိုအတည်ပြုခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ၁၉၅၇ ခု၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့ ကျရောက်ကာလ အယူခံတရားခံ ရာမန်ချန်ဒရမ်၏ကိုယ်စားလှယ် ဆိုသူ ရှရီနီဗါဆန်က၊ အင်းစိန်ရုံးသို့ လျှောက်လွှာ တင်သွင်းပြီးလျှင် ရာမန်ချန်ဒရမ် ရရှိသော အပေါင်ဒီကရီငွေမှာအလီလီ ပေးဆပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ငွေတသောင်းမျှသာပေး ဆပ်ရန်ကျန်တော့ကြောင်း၊ အယူခံတရားလို ကသရစ်ဆံချစ်တီးယားကငွေ ၂,၀၅၀ ပေး သဖြင့်မပြေကျန်ရှိသောငွေအားလုံးကို အပြေအလည် ပေးဆပ်သည့်အနေဖြင့်လက်ခံ ခဲ့ကြောင်း နှင့်လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုလျှောက်လွှာပေါ်မှာပင် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ဒီကရီငွေ အပြေအလည် ပေးဆပ်ပြီးကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားခံရာမန်ချန်ဒရမ်ကိုယ် ဘိုင်အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးသို့လျှောက်လွှာတင်သွင်းပြီး မိမိ၏ ကိုယ်စားလှယ်ရှရီနီဗါ ဆန်သည်၊ မိမိအား အသိမပေးဘဲဒီကရီငွေအပြေရရှိကြောင်းလျှောက်လွှာတင်သွင်း သဖြင့်၊ ထိုလျှောက်လွှာကိုပယ်ရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ဆက်ခံသူ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးကနှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကြားနာပြီးလျှင် ရှရီနီဗါဆန် ၁၉၅၇ ခု၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက် နေ့စွဲဖြင့်တင်သွင်းသော လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ထိုသို့ ပယ်သည့်အမိန့်ကိုပြန် လည်စဉ်းစားပြင်ဆင်ရန် အတွက်အယူခံတရားလို ကသရစ်ဆံချစ်တီးယား လျှောက် ထားသော်လည်း၊ လက်မခံသဖြင့် ယခုအယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးသည် အယူခံတရားခံ ရာမန်ချန်ဒရမ် ရရှိသော ဒီကရီကို ဝါရမ်းကပ်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်ရုံးမှ အကြောင်းကြားပြီးနောက်၊ ထိုဒီကရီကို ဇာရီ ပြုခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားရန် အမိန့်ချလိုက်သည်။ ထိုသို့ဆိုင်းငံ့ထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် တရားမ ကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃၊ (၁)၊ (ခ)၊ (i) (ii) အရမှတပါး အခြားနည်း အရေးယူနိုင်ခွင့် မရှိတော့ခေျ။ **ကိုပါ (လ်) နာနာရှတ်နှင့် ကျိုဟာရီမာ(လ်) (၁)** အမှု၌ ယခင် ၁၈၈၂ ခုနှစ်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂၇၃ အရ၊ ဆုံးဖြတ်သည်တွင် ယခုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး၌ ဒီကရီကို ဝါရမ်းကပ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာ

၁၉၆၂

ကော်ပိ၊ အော်၊ အင်၊ ကော၊ တီ၊ ကသရစ်ဆံချစ်တီးယားနှင့် အက်(စ်)၊ အက်(စ်) ဒီရာမန်ချန်ဒရမ်။

(၁) အိုင်၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ၁၆၊ ဘုံဘိုင်၊ စ၀-၅၂၂။

၁၉၆၂

ကော်ပီအော်အင်ကော်တီကသရစ်ဆံချစ်တီးယားနှင့် အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ ဗီရာမန်ချန်ဒရမ်။

ရရှိသောရုံးသည်၊တရားလို၊ တရားခံတို့ ဒီကရီငွေကို အပြေအလည် ပေးဆပ်ပြီးကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ရန် လျှောက်ထားသည်ကို လက်မခံနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ထိုပုဒ်မ ၂၇၃ သည်၊ ယခုတရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၃ နှင့်အလားတူပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော် ရှေ့နေခမျာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီး ဦးစံမောင် ရှေ့မှောက်တွင်

ဆရာတော် ဦးဥဘဏိက၊ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ပါ ၂ (စောဒကများ)၊ †၁၉၆၂ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်။

နှင့်

ဦးဇောတိက (စုဒိတက)*

ဘဉဖ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ (၅)၊ ၄၆ (၃) အရ တင်သွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လိုက်နာအောင် ပုဒ်မ ၄၆ အရ၊ကူညီရာဝယ် ရုံးများတွင် တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ အရ ဆိုင်းငံ့ရန် လုံးဝအာဏာမရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဘဉဖ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) ဥပဒေအရ ဖြည့်စွက်ထားသော ပုဒ်မ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈ များတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှအပ နယ်များတွင် နယ်ပိုင် တရားမတရားသူကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးများ ဆောင်ရွက် ခြင်းမှာ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးများကို အမှုသည်များက သဘောမတူလျှင် သဘောမတူသည့်အလျောက် ဖွဲ့စည်းပေးရန် သဘဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ပုဒ်မ ၄၀ အရ၊ အဓိကရုဏ်းမှုကို စစ်ဆေး၊ စီရင်ရန် လွှဲအပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်မြို့မှအပနယ်များတွင် နယ်ပိုင်တရားသူကြီးသည်ငင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးများသည်ငင်း၊ တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ တွင် အကျုံးဝင်နိုင်သော အမှုစစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည့် တရားရုံးများ လုံးဝမဟုတ်ခေ။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၃၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရသော်ငင်း၊ ပုဒ်မ ၄၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရသော်ငင်း တင်သွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော တရားမရုံး၏ ဒီကရီ ကဲ့သို့ လိုက်နာအောင် တရားမရုံးမှ ရှိမြဲအခွင့်အာဏာများနှင့်အညီ အာဏာစက်ဖြင့် ပုဒ်မ ၄၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ကူညီပေးရာဝယ်၊ ယင်းသို့ကူညီပေးခြင်းကို အဆိုပါ တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ အရ ဆိုင်းငံ့ထားရန် လုံးဝအာဏာမရှိ။

စောဒကများအတွက်။ ။ဦးလှအောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ဤတရားမ ပြင်ဆင်မှုသည်၊ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားရုံး၏ တရားမအသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၁၀၇/၆၁ တွင်၊ တရားသူကြီးချုပ်က ၁၉၆၁ခု၊

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၄။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးဖွဲမှုအမှတ် ၁၀၆ တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားသူကြီး ချုပ်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ဆရာတော် ဦးဥာဏိက (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ပါ ၂ နှင့် ဦးဇောတိက ။

နိဝတ်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ၎င်း၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၎င်း ချမှတ်ထားသော အမိန့်များမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အမှုဖြစ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက် အတိုချုပ်မှာကား၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားရုံး၏ အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၂၆/၅၈ တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ သရက်တောကျောင်းတိုက်၊ မင်္ဂလာသာစည်ကျောင်းနေ ဦးဇောတိက ဆရာတော်က၊ ၎င်းကျောင်းတိုက် အောက်ထပ်တွင် သီတင်းသုံးနေသော ဦးခမ္မတိဏ္ဏနှင့် အပေါင်းပါ ရဟန်းရှင်လူတို့အား နှင်ထုတ်ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံစာတင်သွင်းခဲ့ရာ၊ တတိယ တရားသူကြီးက ၁၃၁၆ ခုနှစ်တွင် ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ အရ၊ ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၃၅ နှင့် ၃၈ တွင် ပေးထားသည့် အာဏာများ အသုံးပြုလျက်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ထိုခုံရုံးက ဦးဇောတိက ဆရာတော်၏အမှုကို စစ်ဆေးခဲ့ပြီးလျှင်၊ ဦးဇောတိကဆရာတော်ကို အနိုင်ပေး၍ ဦးခမ္မတိဏ္ဏနှင့် အပေါင်းပါ၊ ရဟန်းရှင်လူတို့အား အဆိုပါကျောင်းတိုက် အောက်ထပ်မှ ဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ်စာချုန်တော်အရ၊ ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ဦးခမ္မတိဏ္ဏက မေတ္တာရပ်ခံရာ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ထိုမေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ပယ်ချခဲ့၏။ ထို့နောက် ဦးဇောတိကသည် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမ တရားရုံး၏ တတိယတရားသူကြီးရှေ့၌ ဦးခမ္မတိဏ္ဏနှင့် အပေါင်းပါတို့အား ဖယ်ရှားပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ရာ၊ ထိုတရားသူကြီးသည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ အမှတ် ၁၂၅ တွင်၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးတော်၏ အမိန့်အတိုင်း ဦးခမ္မတိဏ္ဏနှင့် အပေါင်းပါတို့အား ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ဦးခမ္မတိဏ္ဏက သီတင်းမကျွတ်မီ ပြောင်းရွှေ့ရန် မဖြစ်နိုင်ဟု အကြောင်းပြခဲ့ရာ၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့အထိ အချိန်ပေးခဲ့၏။ ထိုနေ့ကျရောက်မှ မပြောင်းရွှေ့ခဲ့လျှင် နောက်ထပ်မံ အကြောင်းမကြားတော့ဘဲ ဝါရမ်းထုတ်ပေးလိမ့်မည်ဟု တတိယတရားသူကြီးက ၁၉၆၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲဖြင့်ခုမှတ်ခဲ့သော အမိန့်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည်။

သို့ရာတွင်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့မတိုင်မီ၊ ရက်အနည်းငယ်တွင်၊ သရက်တောကျောင်းတိုက်နှစ်ကျိပ်ခွစ်ဆူကျောင်းမှဆရာတော် ဦးဥာဏိကနှင့်အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၂၆/၅၈တွင်စုဒိတကဆရာတော်ဖြစ်သော ဦးမွေတိဏ္ဏတို့ကထိုအမှုတွင်စောဒကဆရာတော်ဖြစ်သောဦးဇောတိကအား၊ သရက်တောကျောင်းမင်္ဂလာသာစည်ကျောင်းတိုက်မှနှင်ထုတ်ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံလွှာတင်သွင်းခဲ့ရာ၊ထိုမေတ္တာရပ်ခံလွှာကို တရားသူကြီးချုပ်က တရားမ အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၁၀၆/၆၁ တွင်၊အရေးယူဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ်သည်။ ထိုမေတ္တာရပ်ခံလွှာနှင့်အတူ တတိယ တရားသူကြီးရှေ့တွင်ရှိသော ဇာဂရီမှု

အမှတ် ၁၂၃/၆၁ ကို၊ ဆိုင်းငံ့ပေးပါရန် မေတ္တာရပ်ခံချက် တရပ်ကိုလည်း တင်သွင်းခဲ့လေသည်။ထိုမေတ္တာရပ်ခံချက်ကို စဉ်းစားရန် အလိုငှါတရားသူကြီးချုပ်က ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၁၈၇ တွင်၊ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဇာရီမှုကိုဆိုင်းငံ့ထားရန် မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို ဦးဇောတိကက၊ အပြင်းအထန်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်တရားသူကြီးချုပ်သည် ၁၉၆၀ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက် နေ့စွဲပါ အမိန့်တွင်ဦးဥာဏိကနှင့် ဦးဓမ္မတိဏ္ဏတို့၏ လွှတ်တော်ခွေနေကြီးက အကိုးအကားပြုသော တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓဉပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ သည် အမှု ၂ မှုတွင် တရားပြိုင်များဖြစ်ကြသော အမှုသည် ၂ ဦးတို့မှာ ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်မှသာလျှင်၊ အကျုံးဝင်ကြောင်း၊ ယခုမှုကား တရားမအသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၁၀၆/၆၁ တွင်၊ စောဒကများမှာ ဦးဥာဏိကနှင့် ဦးဓမ္မတိဏ္ဏတို့ဖြစ်၍ အဓိကအားဖြင့် ဦးဥာဏိကသာလျှင် စွဲဆိုသူဖြစ်ကြောင်း၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၂၆/၅၈ မှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ဇာရီမှုအမှတ် ၁၂၅/၆၁ တွင်၊ ဦးဇောတိကက စောဒကဆရာတော်ဖြစ်၍၊ ဦးဓမ္မတိဏ္ဏနှင့် အခြားသူ တစုတို့က စုဒိတကတို့ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အမှု ၂ မှုတွင် အမှုသည်များမှာ ထပ်တူထပ်မျှ မဟုတ်နိုင်ကြောင်း ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ကောက်ယူဆုံးဖြတ်သည့် အတိုင်း ဦးဥာဏိကနှင့် ဦးဓမ္မတိဏ္ဏဆရာတော်တို့၏ မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို ပလပ်လိုက်လေသည်။

ဦးဥာဏိကနှင့် ဦးဓမ္မတိဏ္ဏ ဆရာတော် ၂ ပါးတို့က၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားမ အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၁၀၆/၆၁ တွင်၊ ပြင်ဆင်ထားသော အဆိုတရပ်ကို တင်သွင်းပြီး၊ နောက်တဖန်၊ ဇာရီမှု အမှတ် ၁၂၅/၆၁ ကို၊ ဆိုင်းငံ့ထားရန် မေတ္တာရပ်ခံပြန်ရာ၊ တရားသူကြီးက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ဖြင့် ထိုမေတ္တာရပ်ခံလွှာကိုလည်း ပလပ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပလပ်ရာတွင်၊ တရားသူကြီးချုပ်က ပြင်ဆင်ထားသော အဆိုသည်၊ မူလအဆိုနှင့် တသဘောတည်းဖြစ်၍၊ မိမိ၏ မူလချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရာ အမိန့်ချမှတ်ရန်အကြောင်း မရှိဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ယခု ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးချုပ်၏ အမိန့်များမှာ၊ မှန်ကန်သော အမိန့်များဖြစ်သည် မဖြစ်သည်ကို စဉ်းစားရာတွင် အခြေခံသဘောတရားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပေသည်။

၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေအရ၊ ဖြည့်စွက်ထားသော ပုဒ်မ ၃၆၊ ၃၇၊ ၃၈ များတွင်၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ရန်ကုန်မြို့မှအပ နယ်များတွင် နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော် တရားမရုံး တရားသူကြီးများ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးများကို၊ အမှုသည်များက သဘောမတူလျှင် သဘောမတူသည့်အလျောက် ဖွဲ့စည်းပေးရန်သာဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်

၁၉၆၂ ဆရာတော် ဦးဥာဏိက (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ပါ ၂ နှင့် ဦးဇောတိက ။

၁၉၆၂

ဆရာတော်
ဦးဥာဏိက
(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိ
တ) ပါ ၂
နှင့်
ဦးဝေတိက။

ပုဒ်မ ၄၁ အရ၊ အခြားရုံးမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရန် လွှဲအပ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်မြို့မှအပ၊ နယ်မြေးတွင် နယ်ဗိုင်တရားသူကြီးသည်ကောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရန်ကုန်မြို့ဟောင်း တရားမရုံး တရားသူကြီးများသည်ကောင်း၊ တရားမကျင့်ထုံးကို ဥပဒေအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ တွင်၊ အကျိုးငင်နိုင်သော အမှုစစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည့် တရားရုံးများ လုံးဝမဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်မ ၃၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရသော်ငင်း၊ ပုဒ်မ ၄၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရသော်ငင်း တင်သွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသော တရားမရုံး၏ ဒီကရီကဲ့သို့ လိုက်နာအောင် တရားမရုံးမှ ရှိမြဲအခွင့်အာဏာများနှင့်အညီ၊ အာဏာစက်ဖြင့် ပုဒ်မ ၄၆ ကွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ကူညီပေးရာဝယ်၊ယင်းသို့ ကူညီပေးခြင်းကို အဆိုပါ တရားမကျင့်ထုံး ကိုခဉပဒေ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၂၉ အရ၊ ဆိုင်းငံ့တားရန် လုံးဝအာဏာမရှိဖြစ်သည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော အကြောင်းများကြောင့် အမှု ၂ မှုတွင်၊ အမှုသည်များမှာ ထပ်တူထပ်မျှပင် ဖြစ်စေကာမူ တရားသူကြီးချုပ်တွင် ဇာရီကို ရပ်ဆိုင်းရန် လုံးဝပေးခွင့်မရှိဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်ရမည်။ ဤရုံးရှေ့ရှိ အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံစေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင် တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဒေါ်စောရင် (အယူခံတရားလို) †၁၉၆၂
ဇူလိုင်လ ၂၁
ရက်။

နှင့်

မောင်ကြည် (ခေါ်) ကျောက်ကမွန် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ)*

၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၊ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် အကြောင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးတို့၏ အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနစ်နာစေအောင် မဖန်တီးနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ အရ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာပြည်တွင် လာရောက်မှီတင်းနေထိုင်ကြသော နိုင်ငံခြားသားများနှင့် အကြောင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ၌ တိမ်းမြားမှု၊ အမွေဆက်ခံမှုနှင့် အလားတူမှုခင်းများ ပေါ်ပေါက်ပါက မိမိတို့ကိုးကွယ်လိုက်နာကျင့်သုံးရင်း ဘာသာလေ့ထုံးစံအရဖြစ်သော ဥပဒေကို အကာအကွယ်မယူနိုင်တော့ပေ၊ ထိုနိုင်ငံခြားသားများကို အကြောင်းပြုပြီး ၎င်းတို့နှင့်တော်စပ်သူများကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် ၎င်းတို့မှ ပေါက်ဖွားသော သားသမီးများနှင့် အခြားနည်းတော်စပ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကိုဆုံးရှုံးနစ်နာစေအောင် မဖန်တီးနိုင်တော့ပေ။

တရုပ်-မြန်မာ ကပြားဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသမီးတဦးဖြစ်သော အယူခံတရားလို ဒေါ်စောရင်သည်၊ တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာဝင်ဖြစ်သူ ကျောက်တထောင်ဆိုသူနှင့် အကြောင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်လာခဲ့သည်အတွင်း အခင်းဖြစ်မြေကို ၎င်းတို့နှစ်ဦး နာမည်ဖြင့် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ချုပ်၍ ဝယ်ယူရာတွင် အယူခံတရားလိုသည် ငွေထည့်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်လည်း တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ ကျောက်တထောင်ပိုင်မြေ ဖြစ်သွားသဖြင့် ဒေါ်စောရင်မှာ ထိုမြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှမရှိနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် လက်မခံနိုင်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘသော်နှင့် ဦးညိုပိတ်တို့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။မစ္စတာအက်(စ်) အေ၊ အေ၊ ပီလေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃၆။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၁ တွင် ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး [illegible] ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

ဒေါ်စောရင်နှင့် မောင်ကြည် (ဒေါ်) ကျောက်ကမွန်ပါ ၃။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုအယူခံ တရားလို ဒေါ်စောရင်၏ ခင်ပွန်း ကျောက်တထောင်သည်၊ တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင်ဖြစ်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူ ဖြစ်သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မူလက အငြင်းထွက်ခဲ့သော်လည်း၊ ဒေါ်စောရင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ကျောက်တထောင်သည် တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင် ဖြစ်သည်ဟု ယခုဝန်ခံ၏။ အယူခံ တရားလို ဒေါ်စောရင်သည်၊ တရုပ်-မြန်မာကပြား ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသမီး ဖြစ်၏။ ၎င်းနှင့် ကျောက်တထောင်တို့ အကြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြစဉ်အတွင်း၊ ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင်၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦးနာမည်ဖြင့် ယခုအခင်းဖြစ်မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိအိမ်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူကြသည်။ အိမ်မှာ ဂျပန်ခေတ်က ဖုံးထိ၍ ပျက်စီးသွား၏။

ကျောက်တထောင်သည်၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် သေတမ်းစာပြုလုပ်၍၊ အခင်းဖြစ်မြေနှင့် ၎င်းပိုင်ရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းအချို့ကို အထက်ပါ သားသမီးများအား ပေးပြီး၊ ကျန်ရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို ဇနီး ဒေါ်စောရင်အား ပေး၏။ ကျောက်တထောင် သေပြီးနောက်၊ ထိုသေတမ်းစာကို၊ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမ ရုံးအမှုအမှတ် ၁/၄၈ တွင် အတည်ပြုသည်။

သေသူ၏ သားများဖြစ်သူ မောင်ကြည်နှင့် ကျောက်ကင်စိန်တို့သည်၊ သေတမ်းစာအရဆောင်ရွက်ရသူများဖြစ်သည်။ ကျောက်ကင်စိန် သေဆုံးပြီးနောက်၊မောင်ကြည်က သေတမ်းစာ အတည်ပြု လက်မှတ် လျှောက်တောင်းရာ၊ ၎င်းအား ရုံးတော်က လက်မှတ်ထုတ်ပေးလိုက်သည်။

ဤအမှုတွင်၊ အယူခံ တရားလို ဒေါ်စောရင်က အယူခံ တရားခံများ ဖြစ်သူ၊ ကျောက်တထောင်၏ သား မောင်ကြည်၊ သမီး မစိန်ညွန့်နှင့် ကျောက်ကင်စိန်၏ သမီး မလှတို့အား၊ အခင်းဖြစ်မြေမှာ၊ မိမိနှင့် ကျောက်တထောင်တို့ အတူဝယ်ယူကြသည်ဖြစ်၍၊ မိမိတဝက် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ထိုမြေတဝက်ကိုခွဲ၍ ရယူလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုလေသည်။ အယူခံတရားခံများက ချေပချက်အမျိုးမျိုးဖြင့် ခုခံရာ၊ ရုံးတော်က ကောက်ချက်အများထုတ်၍ အမှုကိုစစ်ဆေးလေသည်။ သို့သော် ပဌမနှင့် ဒုတိယ ကောက်ချက်များကိုသာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အခြားကောက်ချက်များကို စဉ်းစားရန် မလိုတော့ဟုဆိုကာ၊ ရုံးတော်က အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ အောက်ရုံးတော် အကြောင်းပြချက်များမှာ၊ ကျောက်တထောင်သည်၊ တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင်ဖြစ်သဖြင့်၊ အိမ်ထောင်မှု၊ အမွေဆက်ခံမှု စသည်များနှင့် ပတ်သက်၍ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ ဒေါ်စောရင်သည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို ဝယ်ယူရာ၌၊ ငွေထည့်ခဲ့သည်ဆိုလျှင်လည်း၊ တရုပ်

၁၉၆၂
ဒေါ်စောရင်နှင့် မောင်ကြည် (ဒေါ်) ကျောက်ကမွန်ပါ ၃။

ထုံးစံဥပဒေအရ အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ ကျောက်တထောင်ပိုင်မြေနှင့် ဖြစ်သွားသဖြင့် ဒေါ်စောရင်မှာ ထိုမြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့် အခွင့်အရေးမျှ မရှိနိုင်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်၏။

မြန်မာပြည်တွင် ရှေးယခင်က၊ တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင်နှင့် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသမီး လင်မယား အဖြစ်ပေါင်းသင်းကြရာ၌၊ ခွဲတော်များက၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေကို လိုက်နာခဲ့ကြသည်။ **မရင်မြှုန့် တန်ရောက်ပု (၁)** အမှုတွင် တရားဝန်ကြီးချုပ်က၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေမှာ နှစ်ထောင်ပေါင်း များစွာက၊ အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသော်လည်း၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်မှာကား၊ ခေတ်အလိုက် အပြောင်းအလဲများ ရှိလာခဲ့ရာ၊ တရုပ်လူမျိုးနှင့် မြန်မာ အမျိုးသမီးတို့ ၏ အိမ်ထောင်မှု စသည့် ကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေကို ကိုးကားပြီး ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်တွင်၊ မြန်မာ အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့် အရေးများ အကုန်အစင်နီးပါး ဆုံးပါးခဲ့ရကြောင်းနှင့်မြွက်ဆို၏။

ထို့နောက် **ဒေါ်သိုက်နှင့် ချောင်အလင်း (၂)** တို့အမှုတွင် နိုင်ငံတော် တရားဝန်ကြီးချုပ်က တရုပ်ထုံးစံဥပဒေသည်၊ မည်သို့သော ဥပဒေ ဖြစ်သည်ကိုဝေဖန်ရာ၌၊ တရုပ်ပြည်သူ့သမတ နိုင်ငံမှာပင်၊ မင်းပြောင်း မင်းလဲဖြစ်ခဲ့ပြီးနောက်၊ တရားဥပဒေ ဟောင်းများလည်း အားလုံးလိုလိုပင် ပြောင်းလဲ ခဲ့သောကြောင့်၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေဆိုသည် တရုပ်ပြည်သူ့ သမတနိုင်ငံ၌ပင် ရှိတော့မည်မဟုတ်သဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း အသုံးပြုနိုင်မည် မဟုတ်တော့ကြောင်းဖြင့် မြွက်ဆို၏။ ထို့ပြင်လည်း တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေသည်၊ နိုင်ငံခြား ဥပဒေဖြစ်သဖြင့် မည်သို့လော ဥပဒေမျိုးဖြစ်သည်ကို သက်သေ ထင်ရှားပြရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့်လည်း မြွက်ဆို၏။

ထိုမှတပါး၊ မြန်မာပြည်တွင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်က၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူး ထိမ်းမြားမှုနှင့် အမွေဆက်ခံမှု အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ၊ ပုဒ်မ ၂၆ အရမှာ၊ ယင်းအက် ဥပဒေအရ ထိမ်းမြားသူတို့၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်ဟု မှတ်ယူခြင်းခံရ သူဘို့၏ အမွေဆက်ခံမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကိစ္စအားလုံးကို၊ ထိုသူတို့နှင့် ထိုသူတို့၏ မိသားစုအားလုံးသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာလူမျိုးချည်း ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဤအချက်ကို ဖော်ပြရခြင်းမှာ၊ မြန်မာပြည်တွင် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်၊ မြန်မာအမျိုးသမီးတို့ အခွင့်အရေး များလည်း ဖိနှိပ်ခချုတ်ချယ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်လာကြောင်းကို ထင်ရှား စေလိုသဖြင့် ဖော်ပြရခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာပြည်တွင်

(၁) ရန်ကုန်အတွဲများ၊ အတွဲ ၅၊ စာ ၄၀၆၊ ၄၁၉။

(၂) ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၃၃၊ ၁၃၈။

၁၉၆၂
ဒေါ်စောရင်
နှင့်
မောင်ကြည်
(စခါ)
ကျောက်ကမ္ဘန်
ပါ ၃။

လာရောက်မှီတင်းနေထိုင် ကြသော၊ နိုင်ငံခြားသား တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ အမျိုး သမီးများနှင့် အကြင်လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရာ၌၊ ထိမ်းမြားမှု၊ အမွေ ဆက်ခံမှုနှင့် အလားတူ မှုခင်းများ ပေါ်ပေါက်ပါက၊ မိမိတို့ကိုးကွယ်လိုက်နာ ကျင့် သုံးရင်း ဘာသာဓလေ့ ထုံးစံအရဖြစ်သော ဥပဒေကို အကာအကွယ်မယူနိုင်တော့ပေ။ ထိုနိုင်ငံခြားသားများကို အကြောင်းပြုပြီး ၎င်းတို့နှင့် တော်စပ်သူ များကလည်း၊ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ မြန်မာ အမျိုးသမီးများနှင့် ၎င်းတို့မှ ပေါက်ဖွားသော သားသမီး များနှင့် အခြားနည်းတော်စပ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဆုံးရှုံး နစ်နာစေအောင် မဖန်တီး နိုင်တော့ပေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ဤအမှုတွင် အမိကအားဖြင့် စဉ်းစားရန်အချက်မှာ၊အယူခံ တရားလိုနှင့် ၎င်း၏ခင်ပွန်း ကျောက်တထောင်တို့သည်၊ မိမိတို့ဥဒ္ဒေဖြင့် အခင်းဖြစ်မြေကို ဝယ်သလောဟူသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် အိမ်ထောင်ကြီးနှင့် အပျို ပေါင်းသင်း ကြသူများဖြစ်သည်။ ကျောက်တထောင်သည် သွားစိုက်ဆရာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်ဒေါ်စောရင်က ကျောက်တထောင် သွားစိုက်ဆရာ ဖြစ်သော် ငြားလည်း မိမိကလည်း တဖက်တလမ်းမှ စီးပွါးရှာကြောင်း။ တေဆေးဖေါ်ပြီး ကြော်ငြာများထုတ်၍ ရောင်းချခဲ့ကြောင်း။ ကျောက်တထောင်နှင့် အိမ်ထောင်ပြုစဉ် လက်ဝတ်လက်စားများပါကြောင်း ထွက်ဆို၏။ အယူခံတရားလို မောင်ကြည်ကမူကား ကျောက်တထောင်သာလျှင် မြေဘိုးငွေကို ထုတ်ပေးကြောင်း ထွက်ဆို၏။ သို့သော် မိမိဘခင် နေမကောင်းသဖြင့် ငွေကို ဒေါ်စောရင် မှတ်ပုံတင်ရုံးသို့ယူသွားပြီး ရောင်း သူအား ပေးဆပ်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် မြေဘိုးငွေချေသူမှာ ဒေါ်စောရင် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။

အောက်ရုံးမင်းက တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအတိုင်းဆိုလျှင်၊ ဒေါ်စောရင်ငွေဖြင့် ဝယ်ယူ လျှင်ပင်၊ အခင်းဖြစ်မြေမှာ ကျောက်တထောင်မြေ ဖြစ်မည်ဟူသော အဆုံးအဖြတ်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ တရုပ်ထုံးစံဥပဒေသည်၊ ယခုအခါ၌ အတည် ဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာကိုပင် စဉ်းစား ရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အတည်ဖြစ်လျှင်လည်း၊ ထိုဥပဒေ၏ အခြင်းအရာများကို မောင်ကြည်တို့က သက်သေ ထင်ရှားပြရမည့် တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း မပြခဲ့ချေ။

အခင်းဖြစ် မြေဂရုံ သက်တမ်းကုန်သဖြင့်၊ အယူခံတရားခံများ နာမည်ဖြင့် ဂရုံသစ် လျှောက်တောင်းရယူခဲ့ပါသည်ဟု ချေလွှာတွင် ထုတ်ချသော်လည်း၊ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့က ကောက်ချက်ထုတ်ရန် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားခဲ့ကြဟန်မတူ ချေ။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အယူခံတရားလို ဒေါ်စောရင်အား၊ အခင်းမြေကို တဝက်ခွဲပြီး လက်ရောက်ပေးစေရန်၊ နှစ်ရုံး စရိတ်နှင့် တကွ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အောက်ရုံး အဆိုလွှာပေါ်၌ငင်း၊ ဤရုံးအယူခံလွှာပေါ်၌ငင်း ပေးဆောင်ရန် ကျသင့်သည့် တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ဒေါ်စောရင်က ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်စောရင် နှင့် မောင်ကြည် (ခေါ်) ကျောက်ကမွန် ပါ ၃။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂
ဇူလိုင်လ ၁၁
ရက်။

ဒေါ်မော်န္တီး ပါ ၈ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

အယ်(လ်)အနင်း (ခေါ်) ဦးပါ၊ ပါ ၄ (အယူခံတရားခံများ)*

မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂၊ တရားမဝင်သော မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂၃ (က)၊ တရားဝင်သော မှတ်ပုံတင်ခြင်း။

စိတ်ဓါတ်ကို ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ချို့ငဲ့မှုကြောင့်သာ မဖြစ်နိုင်။

မည်သည့် ဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်သည်ဟု **ဆုံးဖြတ်ရာဝယ်**၊ စဉ်းစားရန် အချက်များ၊ သေအံ့ဆဲဆဲ၊ သေရတော့မည်ကို သိ၍ ပေးသော အပိုင်ပေးစာချုပ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းနိုင်သူ တဦးဦးက တင်သွင်းခြင်း မပြုဘဲ၊ အခြားသူ တဦးက တင်သွင်းခဲ့လျှင်၊ ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်သည်မှာ တရားမဝင်ချေ။ သို့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ကြောင်း သိသည်နှင့် ၄ လအတွင်း ထိုအပိုင်ပေးသော စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင် အရာရှိထံတွင် တင်သွင်း ပိုင်ခွင့် ရှိသူ တဦးဦးက ပြန်လည် တင်သွင်းခြင်း ပြုပါက၊ မှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၃ (က) အရ၊ ထိုစာချုပ်မှာ တရားဝင်သည်။

မေတ္တာအလျောက် ပေးသော စာချုပ်ကို၊ ဦးအချို့ငှ ချုပ်ဆိုရာ၌ ဦးအချို့၌သည်၊ အသည်းအသန် မမာ မကျန်း ဖြစ်နေစဉ် အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်သူ ၎င်းဇနီး ဒေါ်မော်န္တီး၊ ၎င်း၏သား ဦးအဓိန်းနှင့် ဦးအလုံးတို့က ၎င်းအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးပြီး၊ ထိုဩဇာကို မတရားသုံးစွဲသောကြောင့်သာ ချုပ်ဆိုခဲ့သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု ကန့်ကွက်ရာ၊ ထိုစဉ်အခါက ဦးအချို့၌မှာ အတော်ပင် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းနေသော်လည်း၊ ယင်းသို့ ကျန်းမာမှု ချို့ယွင်းမှုနှင့် ဦးအချို့၏ စိတ်ဓါတ်ကို ဒေါ်မော်န္တီးတို့ လွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ပြင် ဦးအချို့သည် သူဌေးကြီးတယောက် အဖြစ် သို့ ရောက်ရှိသည့်တိုင်အောင်၊ လုပ်ငန်း အဝဝကို ထမြောက်အောင်မြင်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သူ တဦး ဖြစ်သည်၊ မိမိအား သားမယားများက ဩဇာလွှမ်းမိုးသည်ကို အသာတကြည်ခံယူမည့်သူ မဟုတ်ဟု ယူဆရပေမည်။

ယင်းသို့ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်း ရှိသည့် အခြေ အနေ မပေါ်ပေါက်က ဩဇာကို မတရား သုံးစွဲသည်၊ မ သုံးစွဲသည်ဆိုသည့် အချက်ဂိုစဉ်းစား ရန်မလိုတော့ချေ။

---

* ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၇၀။

† ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၉ တွင် ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

Raghunath Prasas *v.* **Sarju Prasas** ၃ ပါတနာ စာ ၂၇၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်န္ဒီး ပါ ၈ နှင့် အယ် (လ်) အန်း (ခေါ်) ဦးပါ၊ ပါ ၄။

လူကဦး တယောက်၏၊ စီတ်အတွင်းသို့ ဝင်ကြည့်နိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့်၊ ထိုသူသည် မည်သည့်ဘာသာ၌ သက်ဝင် ယုံကြည်သည်ကို၊ ၎င်း၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာနှင့် မိတ်ဆွေ သင်္ဂဟ အပေါင်းအသင်း စသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးမှ၊ မည်သည့် ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီး ငါးပါး သီလပေးသည့်အခါ၊ သီလခံယူသူသည်၊ ဦးစွာပဌမ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးပြီး ဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိဆို၍ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ရာ၊ ယင်းကဲ့သို့ ရတနာ သုံးပါး ရှိခိုးပြီး သရဏဂုံ ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ နှုတ်အမူအရာ၊ ကိုယ်အမူအရာ၊ အားဖြင့် မိမိ၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ထင်ရှား စေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထုံးတမ်း ဓလေ့အတိုင်း သားများကို သာမဏေ ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းကြပြီး၊ ဆံချသည့်အခါ ဦးအချို့ငှက်ပိုင် ဆံခံခြင်းသည် သာသနဘောင်သို့ သွတ်သွင်းသည်ကိုမည်မျှ လေးစားကြောင်း ပေါ်လွင် ထင်ရှား စေ၏။ ထိုမျှမကသေး ဦးအချို့ငှက်သည် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလေ့ရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသည်မှာ သာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ ပြုလေ့ပြုထ မရှိကြချေ။

နောက်ဆုံး သေကောင်ပေါင်းလဲ ဖြစ်သည့်အခါ၌၊ အိပ်ယာထဲတွင် လဲနေစဉ်၊ ဦးအချို့ငှက်သည် ရဟန်း သံဃာများ ပင့်ဖိတ်၍ ပရိတ်တရား နှစ်ကြိမ်နာကြောင်း သက်သေ ထင်ရှားရှိ၏၊ ထို့နှုတ်အမူအရာ ကိုယ်အမူအရာ များနှင့် ပင် ဦးအချို့ငှက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဦးအချို့ငှက်သည် မိမိ၏ အိမ်၌ တရုပ်ဘုရားစင်၊ မိဘများ၏ လိပ်ပြာစင်နှင့် တရုပ်နတ်စင်တို့ ဆားရှိ ကိုးကွယ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူ တရုပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် တရုပ်ကပြားများသည် မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်မှုကို မစွန့်ကြောင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ တရုပ်နတ်ကို၊ မိရိုးဖလာ ထုံးစံ အတိုင်း ကိုးကွယ်ရုံမျှဖြင့် ဦးအချို့ငှက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တယောက်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ကျန်းမာစဉ် သေတမ်းစာ နောက်ဆက်တွဲ ပြုလုပ်လေ့ ရှိသော်လည်း၊ ရောဂါဖိစီးသောကြောင့် အိပ်ယာထဲလွင် လဲနေသည်တွင်မှ၊ သေတမ်းစာ နောက်ဆက်တွဲကို ပြုလုပ်သည်မှာ၊ ဦးအချို့ငှက်သည်၊ မိမိ ထိုရောဂါဖြင့် သေရတော့မည်ကို သိသောကြောင့်၊ ယင်းသို့ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။

ဦးအချို့ငှက်သည်၊ ပစ္စည်းချမ်းသာ ကြွယ်ဝအောင် တသက်လုံး ကြိုးပမ်းလာသူ ဖြစ်ရာ မေတ္တာ အလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ဖြင့် မိမိပိုင်သမျှ ပစ္စည်း အားလုံးလိုလိုကို ဇနီးနှင့် သားနှစ်ယောက် အား အပိုင်ပေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာ၌၊ မိမိသည် သေရမည့်ဘေးကို မလွဲ မရှောင်နိုင် တော့သည်ကို သိ၍သာ ပစ္စည်း အားလုံး လိုလိုကို၊ အခြားသူများအား အပိုင်ပေးသည်ဟု ယူဆရပေမည်၊ အကယ်၍ မိမိပြန်လည် ကျန်းမာ သန်စွမ်းလာမည်ထင်လျှင်၊ ဤကဲ့သို့ ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို၊ အခြားသူများ အား အပိုင်ပေးမည် မဟုတ်ချေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဦးအချို့ငှက်သည် သေခဲ့ဆဲဆဲတွင် သေရတော့မည်ကိုသိ၍ အဆိုပါ အပိုင်ပေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ မှားယွင်း သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

၁၉၆၂ အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဘဟန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

ဒေါ်မော်နွဲ့ ပါ ၈ နှင့် အယ် (လ်) အနင်း (ခေါ်) ဦးပါး၊ ပါ ၄။ အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးဘသော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုသည် မော်လမြိုင်မြို့နေ၊ ကုယ်လွန်သူ သူဌေး ဦးအချို၏ ချုပ်ဆိုခဲ့သော မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးသည့်စာချုပ်မှာ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ပျက်ပြယ်သည်ဟု ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံးတော်က ပယ်ဖျက်သည့် အမိန့်ဒီကရီကို အယူခံသော မှုခင်းဖြစ်သည်။

ဦးအချို၏သည်၊ ၁၉၄၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက် နေ့တွင် မော်လမြိုင်မြို့၌ ကုယ်လွန်ရာ၊ ဇနီးဒေါ်မော်နွဲ့နှင့် သားယောကျ်ား ၇ ယောက်၊ သမီးမိန်းမ ၄ ယောက်ကျန်ရှိရစ်လေသည်။ ထိုလ ၆ ရက်နေ့ မကုယ်လွန်မီ ၂၃ ရက်အလျင်က၊ ဦးအချို၏သည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းအမြောက်အမြားကို၊ ၎င်း၏ဇနီး ဒေါ်မော်နွဲ့၊ ဒုတိယသား အယူခံတရားလို ဦးအခိုးနှင့် အခြားသားတယောက်ဖြစ်သူ အယူခံတရားလို ဦးအလုံးတို့အား၊ မေတ္တာအလျောက် ပေးသော စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ချုပ်ဆိုသည်ကို မော်လမြိုင်မြို့ရှိ ရွှေနေများဖြစ်သော မစ္စတာ တော်စီးကူးနှင့် မစ္စတာ အိုင်ဇက်တို့က အသိသက်သေ အဖြစ် လက်မှတ်ထိုးကြောင်း ထွက်ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ထွက်ဆိုသည်ကို ခရိုင်တရားမရုံးက လက်ခံခဲ့၏။ ထို့ပြင်လည်း ဦးအချို၏မကျန်းမာ၍ မှတ်ပုံတင်ရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်မသွားနိုင်သောကြောင့် မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ လျှောက်ထားရာ၊ ထိုအရာရှိက စာရေးကြီး ဦးမောင်မောင်အား၊ ဦးအချို၏အိမ်သို့ သွားရောက်စေ၍ ဆောင်ရွက်ရကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထိုစာချုပ်ကို ဦးအချို၏ ချုပ်ဆိုခြင်းမပြုပါဟု ကန့်ကွက်သူများက သက်သေအထောက်အထား စုံးစဉ်းမျှမပြနိုင်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ဦးအချို၏သည် ထို မေတ္တာအလျောက်ပေးသော စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည်ဟု အောက်ရုံးဆုံးဖြတ်သည်ကို ဤရုံးတော်က လက်ခံရပေမည်။

ထိုမေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းနိုင်သူ တဦးဦးက တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ၊ မစ္စတာ အိုင်ဇက်တင်သွင်းခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်သည်မှာ တရားမဝင်ချေ။

ထိုစာချုပ်တရားမဝင်ကြောင်း သိရှိသောအခါ၊ ထိုစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းနိုင်ခွင့် ရှိသူများက တဖန် တင်သွင်းကြရာ၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိက ၎င်းတို့နှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးနောက် လက်ခံလိုက်လေသည်။ ကန့်ကွက်သူများက ယင်းသို့ ပြန်လည်တင်သွင်းရာ၌ ထိုပုဒ်မ ၂၃ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ကန့်သတ်ထားသည့် ကာလအပိုင်းအခြား ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသဖြင့်၊ ဒုတိယအကြိမ်

မှတ်ပုံတင်သည်မှာလည်း တရားမဝင် မခိုင်လုံဟု အဆိုရှိ၏။ အယူခံတရားလို ဦးအခိုးက မူကား၊ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံး တရားမသေးမှု အမှတ် ၁၀/၄၇ တွင် ယခု အယူခံ တရားခံများဖြစ်သော ဦးအနှင်းနှင့် ဦးအနိမ်းတို့က ဦးအချိုင်ချုပ်ဆိုခဲ့သောသေတမ်း စာ အတည်ပြုသည့်လက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် လျှောက်ထားရာတွင် ၁၉၅၂ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းသော ထိုလျှောက်လွှာကို ပြင်ဆင်သည့် လျှောက်လွှာ အပိုဒ် ၇ တွင် ထိုမေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်မှာ၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းနိုင်သူ တဦးဦးက တင်သွင်းခြင်းမပြုခဲ့ကြောင်းဖြင့် ကန့်ကွက်သည်ကို တွေ့ရသည်ဘင်မှ၊ ထိုမေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်မှာ တရားမဝင်ကြောင်း၊ ပဌမ ဦးစွာသိပြီးနောက်၊ ထိုသို့သိသည့်နေ့မှ ၄ လအတွင်း ပြန်လည်တင်သွင်းခဲ့ကြောင်း ချေပ၏။ ခရိုင်တရားမရုံးက ထိုစာချုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်ကွက်သူများဖြစ်သူ ဦးအနှင်း နှင့် ဦးအနိမ်းတို့၏ရွေနေ ဦးငွေသိန်းထံမှ စာချုပ်အရ လက်ခံရရှိသူ ဒေါ်မော်ခိုး၊ ဦးအခိုး၊ ဦးအလုံးတို့ထံ ပေးပို့သော နို့တစ်စာနှင့် ထိုသူများ၏ရွေနေများက ပြန်ကြား သောစာများ (သက်သေခံအမှတ် ဂ-၁၁-၁၂) ကို အထောက်အထားပြု၍ ဒေါ်မော်ခိုး၊ ဦးအခိုး၊ ဦးအလုံးတို့သည်၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မတ်လအတွင်းတွင် မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ် မခိုင်လုံကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟု ယူဆလေသည်။ သို့သော် ထိုစာများတွင် ထိုအပိုင်ပေးစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းပိုင်ခွင့်ရှိသူက မတင်သွင်းခဲ့ ကြောင်းကို ဖော်ပြထားခြင်း မတွေ့ရှိရချေ။ ထို့ကြောင့် ဦးအခိုးထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း ၁၉၅၂ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့ကမှသာ ထိုအပိုင်ပေးစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ တင်သွင်းပိုင်ခွင့်ရှိသူတဦးဦး တင်သွင်းခြင်းမပြုသဖြင့် ပျက်ပြယ်ကြောင်း သိရှိရသည် ဟူသော သက်သေခံချက်ကို လက်ခံရပေမည်။ ယင်းသို့လက်ခံလျှင်၊ ထိုစာချုပ်မှာ ၁၉၅၂ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့၌ ပြန်လည်တင်သွင်းသည်ဖြစ်၍၊ မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ (က)အရ၊ ပျက်ပြယ်ကြောင်းသိပြီး ၄ လအတွင်း အချိန်မီ တင်သွင်းသော စာချုပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုစာချုပ်မှာ တရားဝင်သည် ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၆၂
ဒေါ်မော်ခိုး ပါ ၈ နှင့် အယ်(လ်) အနှင်း (ခေါ်) ဦးပါ၊ ပါ ၄။

ထို့နောက်၊ ဦးအနှင်းတို့က ထိုအပိုင်ပေးစာချုပ်ကို ဦးအချိုင်ချုပ်ဆိုရာ၌ဦးအချိုင် သည် အသည်းအသန် မမာမကျန်းဖြစ်နေစဉ် ဒေါ်မော်ခိုး၊ ဦးအခိုး၊ ဦးအလုံးတို့က၊ ၎င်းအပေါ်၌ သြဇာလွှမ်းမိုးပြီး ထိုသြဇာကို မတရားသုံးစွဲသောကြောင့်သာ ချုပ်ဆိုခဲ့ သည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင်ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု ကန့်ကွက်ပြန်သေး၏။ ထိုစဉ်အခါက ဦးအချိုင်မှာ အတော်ပင် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းနေသည်မှာ သက်သေ များထွက်ဆိုချက်အရ ပေါ် လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့သော် ယင်းကျန်းမာ မှု ချို့ယွင်းရုံမျှနှင့် ဦးအချိုင်၏ စိတ်ဓါတ်ကို ဒေါ်မော်ခိုးတို့ လွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဟု

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နွဲ့း ပါ ၀ နှင့် အယ် (လ်) အနှင်း (ဒေါ်) ဦးဟ၊ ပါ ၄။

မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ပြင်၊ ဦးအချို့ငြိသည် သူဌေးကြီးတယောက်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည့် တိုင်အောင်၊ လုပ်ငန်းအဝဝကို ထမြောက် အောင်မြင်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သူတဦး ဖြစ်သည်။ မိမိအား သားမယားများက ဩဇာလွှမ်းမိုးသည်ကို အသာတကြည်ခံယမည့်သူ မဟုတ်ဟုယူဆရပေသည်။ ထို့မှတပါးလည်း၊ ဦးအနှင်းတို့ဘက်က ဒေါ်မော်နွဲ့း တို့သည် ဦးအချို့ငြိအပေါ်၌ ဩဇာလွှမ်းမိုးခဲ့သည်ဟု၊ မိမိတို့တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း သက်သေခံ အထောက်အထား စိုးစဉ်းမျှ မပြခဲ့ချေ။ **Raghunath Prasas v. Sarju Prasas** (၁) အမှုတွင်၊ ဩဇာကိုမတရားသုံးစွဲသည် မသုံးစွဲသည် ဟူသည့် အချက်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ တဦးက အခြားတဦးအပေါ်၌၊ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အခြေအနေရှိ မရှိကို၊ ဦးစွာဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ပရီဗီကောင်စီက မြွက်ဆို ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်း ရှိသည့် အခြေအနေမပေါ် ပေါက်က ဩဇာကို မတရားသုံးစွဲသည်၊ မသုံးစွဲသည်ဆိုသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရန်မလိုတော့ချေ။ ယခုအမှုတွင် ဒေါ်မော်နွဲ့းတို့က၊ ဦးအချို့ငြိအပေါ်၌ ဩဇာလွှမ်းနိုင်သည့် အခြေရှိကြောင်း သက်သေအထောက်အထားမရှိသဖြင့်၊ ၎င်းတို့က ဩဇာကိုမတရားသုံးစွဲ၍၊ မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခိုင်းသည့်အတွက်၊ ထိုစာချုပ် ပျက်ပြယ်သည်ဆိုသော ခရိုင်တရားမရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဤရုံးတော်က လက်မခံနိုင်ပေ။

ထို့ပြင်၊ ဦးအချို့ငြိသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တရုပ်-မြန်မာ ကပြားဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို၊ ၎င်းသေခါနီး ဆဲဆဲ၊ သေရတော့မည်ကိုသိပြီး ချုပ်ဆိုသည်ဖြစ်၍၊ ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင် ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု၊ ဦးအနှင်းတို့က အဆိုရှိပြန်သေး၏။ ဒေါ်မော်နွဲ့းတို့က ဦးအချို့ငြိသည် တရုပ် ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာဝင် တဦးဖြစ်ကြောင်း။ စာချုပ် ချုပ်စဉ်က ကျန်းကျန်းမာမာရှိကြောင်းနှင့် ချေပကြ၏။ ခရိုင်တရားမရုံးက ဦးအနှင်းတို့ အဆိုကိုလက်ခံပြီး စာချုပ် ပျက်ပြယ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ ပဌမစဉ်းစာရန် အချက်မှာ၊ ဦးအချို့ငြိသည် တရုပ်-မြန်မာကပြား၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင် ဖြစ်သလောဟူသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။

သူတဦးတယောက်၏ စိတ်အတွင်းသို့ ဝင်ကြည့်နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့် ထိုသူသည် မည်သည့်ဘာသာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သည်ကို၊ ၎င်း၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာနှင့် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ အပေါင်းအသင်းစသည် ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ၊ မည်သည့် ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်

(၁) ၃ ပါတနာ၊ စာ ၂၇၉။

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နှီး ပါ ၈ နှင့် အယ် (လ်) အနှင်း (ခေါ်) ဦးပါ၊ ပါ ၄။

ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးအနှင်းတို့ဘက်က၊ ဦးအချို၌၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေ အမြောက်အမြား တင်ပြလေသည်။ ဦးအချို၌သည် တရုပ်လူမျိုး မစ္စတာ အယ် (လ်) လောင်ချိုင်းနှင့် ၎င်း၏ဇနီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာအမျိုးသမီး ဒေါ်လှိုင်တို့မှ ပေါက်ဖွားသော သားတယောက်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် မော်လမြိုင်မြို့၌ နေ၍ အရွယ်ရောက်သည့်အခါ၊ စီးပွါးရှာဖွေရာ၊ သူဌေးဟု ခေါ်ရသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ဦးအချို၌သည် တရုပ်-မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသမီး ဒေါ်မော်နှီးနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍၊ သားသမီး အမြောက်အမြား ထွန်းကားခဲ့ရာ၊ ၎င်း ကွယ်လွန်သည့်အချိန်၌၊ ဒေါ်မော်နှီးနှင့် သား ၇ ယောက်၊ သမီး ၄ ယောက် ကျန်ရှိခဲ့လေသည်။ ဦးအချို၌-ဒေါ်မော်နှီးတို့သည်၊ မိမိတို့အိမ်သို့ သံဃာတော်များ အားပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးလေ့ရှိကြသည်။ ယင်းသို့ ဆွမ်းကျွေးသည့် အခါတိုင်း၊ ဘုန်းကြီး တပါးပါးက ငါးပါးသီလကို ထုံးစံအတိုင်း ဆောက်တည်စေ၏။ ထိုအခါများ၌ ဦးအချို၌သည်၊ ငါးပါးသီလကို ခံယူသည့်အခါ ခံယူလေ့ရှိ၏။ ဘုန်းကြီးငါးပါးသီလ ပေးသည့်အခါ သီလခံယူသူသည်၊ ဦးစွာ ပဌမ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးပြီး၊ ဗုဒ္ဓံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ ဆို၍ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ရ၏။ ယင်းကဲ့သို့ ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးပြီး၊ သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ နှုတ်အမူအရာ၊ ကိုယ်အမူအရာအားဖြင့် မိမိ၏ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ထင်ရှားစေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ ဦးအချို၌-ဒေါ်မော်နှီးတို့သည် ၎င်းတို့၏ သားများ လူလားမြောက်လာသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ထုံးတမ်းဓလေ့အတိုင်း၊ သားများကို သာမဏေဘောင်သို့ သွတ်သွင်းကြပြီး၊ ဆံချသည့်အခါ၌ ဦးအချို၌ကိုယ်တိုင် ဆံခံကြောင်း ခိုင်လုံသော သက်သေအထောက်အထားရှိ၏။ ယင်းသို့ ကိုယ်တိုင် ဆံခံခြင်းသည်၊ သာသနာဘောင်သို့ သွတ်သွင်းသည်ကို မည်မျှ လေးစားကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေ၏။ ထိုမျှသာ မကသေး ဦးအချို၌သည် ဘာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းလေ့ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်း သည်မှာ၊ သာမန် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ ပြုလေ့ပြုထ မရှိကြချေ။ ဦးအချို၌သည် ၎င်း၏သားကြီး ဦးအနှင်းအပေါ်၌ မကျေနပ်ဘူယ်ရာ အချက်များ ရှိဟန်တူသည်။ ဦးအချို၌ထံမှ ဦးအနှင်းထံသို့ပေးသော စာ သက်သေခံအမှတ် ၁၅(က)တွင်၊ ဦးအနှင်းသည်၊ မိဘ အားရန်ကူကဲ့သို့ ပြုကျင့်သည့်သားဖြစ်၍ အဇာတသတ်နှင့်တူကြောင်း။ လူ့ပြည်မှာ လူဖြစ်ရပြီး ယင်းသို့သော သားမျိုးနှင့် တွေ့ရသည့်အတွက် များစွာမှပင် သံဝေဂ ရကြောင်း။ သည်တဘဝတွင်သာ ဦးအနှင်းနှင့် ဆုံပါရစေလို့ ဆုတောင်းလိုက်ကြောင်း စသည်တို့ ပါရှိလေသည်။ ထိုစာကို သေချာစွာ လေ့လာဖတ်ရှုလျှင်၊ ဦးအချို၌သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ နောက်ဆုံး

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နွဲ့
ပါ ၈
နှင့်
အယ် (လ်)
အနင်း (ခေါ်)
ဦးပါ၊ ပါ ၄။

သေကောင်ပေါင်းလဲ ဖြစ်သည့်အခါ၌၊ အိပ်ယာထဲတွင် လဲနေစဉ်၊ ဦးအချို့ငြိသည်၊ ရဟန်းသံဃာများ ပင့်ဖိတ်၍ ပရိတ်တရားနှစ်ကြိမ် နာကြောင်း သက်သေထင်ရှားရှိ၏။ ထို့နှုတ်အမူအရာကိုသာမူအရာများနှင့်ပင် ဦးအချို့ငြိသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဦးအချို့ငြိ-ဒေါ်မော်နွဲ့တို့ ပြုလုပ်သော အလှူအတန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း၊ သက်သေအထောက်အထား ဖြောက်မြားစွာရှိ၏။ ချောင်းဆုံမြို့ရှိ မြင့်မိုရ်တောင်ဘုရားကိုတည်ရာ၌၊ ဦးအချို့ငြိ-ဒေါ်မော်နွဲ့တို့သည်၊ ဦးခန္ဓိနှင့် လူအများကို သင်္ကေတစင်းလုံးငှါး၍ မော်လမြိုင်မှ ချောင်းဆုံသို့ ပင့်ဖိတ်ခေါ်ဆောင်သွားပြီး၊ ဘုရားတည်ရာ၌လည်း ကိုယ်တိုင် ကမကထပြုကြောင်း သက်သေရှိ၏။ မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ဘိုးပေါ်ရှိ ဦးခန္ဓိဘုရားတည်ရန်အတွက် မြေကွက်ရအောင် ဦးအချို့ငြိ၊ အရေးပိုင်ထံ၌ လျှောက်ထား၍ ဘုရားတည်ရာ၌လည်း ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ဦးအချို့ငြိနှင့် ဒေါ်မော်နွဲ့တို့သည် ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားသို့ သွားရောက်ဖူးမျှော်ပြီး၊ တောင်ပေါ်၌ တန်ဆောင်း ဆောက်ရန်နှင့်ရေစက်ပြုလုပ်ရန်အတွက် ငွေ ၁,၅၀၀ ကျပ် လှူဒါန်းခဲ့၏။ ပုသိမ်မြို့အနီး ကျောက်ကုန်းရပ်၌ စေတီများ ပျက်စီးသည်ကို၊ ဦးအချို့ငြိနှင့် ဒေါ်မော်နွဲ့ တို့ပြင်ဆင်၍ထီးတင်ကြ၏။ ထီးတင်ပွဲသို့ မော်လမြိုင်မှ မိတ်ဆွေပေါင်း ၂၀ မျှကို မိမိတို့ကစရိတ်ခံ၍ ဖိတ်ခေါ်သွားကြ၏။ ၎င်းတို့နှစ်ယောက် မန္တလေးတောင် ဘုရားနှင့် မဟာမြတ်မုနိဘုရား၌ ပန်းကပ်ခြင်း၊ ဆီမီးပူဇော်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြု၍ တန်ဆောင်း ဆောက်ရန်အတွက် ငွေလှူဒါန်း ခဲ့၏။ ထို့မျှသာမကသေး ရဟန်း သံဃာများအား သင်္ကန်းကပ်လှူပြီး ပိဋကတ် သုံးပုံကိုလည်းလှူဒါန်းကြ၏။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဦးအချို့ငြိ-ဒေါ်မော်နွဲ့တို့ အပြုအမူများကို တောက်ထားလျှင်၊ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးစလုံးပင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူများဖြစ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးရပေမည်။

ဦးအချို့ငြိ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ အလောင်းကို ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ ထုံးစံအရ သရဏဂုံလည်းတင်၍၊ တရပ်ဘုံအိမ်များကလည်း တရပ်ဝလေ့ ထုံးစံအရ အလောင်းကို ရှိခိုးကြ၏။ ဦးအချို့ငြိအိမ်၌ ဘုရားစင်၊ မိဘများ၏ လိပ်ပြာစင်နှင့် တရပ်နတ်စင်တို့ကို ထားရှိ ကိုးကွယ်ကြောင်း သက်သေခံချက်ရှိ၏။ ထိုအချက်များမှာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးညွှန်ပြသည့်အတိုင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်သူ တရပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် တရပ်ကပြားများသည်၊ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်မှုကို မစွန့်ကြောင်းမျှသာဖြစ်သည်။

ဒေါ်မော်နွဲ့၊ ဦးအခိုးတို့ဘက်က ဦးအချို့ငြိအား အမြတ်တော်ခွန်ဝန်ထောက် ၁၉၃၂ ခု၊ အောက်တိုဘာ ၁၀ ရက်နေ့နှင့် ၁၉၃၂ ခု၊ အောက်တိုဘာ ၁၂ ရက်နေ့တွင် စစ်ဆေးရာ၌ အစစ်ခံချက်ခေါင်းစဉ်တွင် ကွန်ဖြူးရှင်းဘဲသာကို ကိုးကွယ်သူ

၁၉၆၂
ဒေါ်မော်နှီး
ပါ ၈
နှင့်
အယ် (လ)
အနှင်း (ခေါ်)
ဦး ပါ၊ ပါ ၄။

တရုပ်လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားသည်ကိုငင်း၊ ၁၉၃၉ ခု၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့၌ မိမိပြုလုပ်သော သေတမ်းစာတွင်၊ မိမိသည် ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာကိုးကွယ်သည့် တရုပ်လူမျိုးဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်ကိုငင်း ကိုးကားပြီး၊ ဦးအချုိင်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်ကြောင်း လျှောက်လဲ၏။ ခရိုင်တရားမရုံးက **မတင်နှင့် မအေးညွှန့်** (၁) အမှုကိုဘွန်းပြီး၊ ယင်းကဲ့သို့ခေါင်းစဉ်တွင် လူမျိုး နှင့် ဘာသာ ဖေါ်ပြထားသည်မှာ အရေးပါသော သက်သေခံချက်မျိုး မဟုတ်နိုင်ကြောင်း ယူဆလေသည်။ သေတမ်းစာတွင်လည်း ဦးအချုိင်သည် တရုပ်လူမျိုး ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာ ကိုးကွယ်သူဟူ၍ ဖေါ်ပြထားသည်မှာမှန်၏။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ယင်းသို့သေတမ်းစာတွင် ဖေါ်ပြထားသည်ကိုအရေးပေးပြီးစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအမှုတွင် ဦးအချုိင်သည် တရုပ်လူမျိုးမဟုတ်၊ တရုပ်-မြန်မာကပြားသာဖြစ်သည်။ ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာကိုးကွယ်သူဆိုရာ၌လည်း မည်ကဲ့သို့သော အယူအဆမျိုးရှိကြောင်း မပေါ်လွင်ချေ။ ၎င်း၏သား ဦးအခိုးက ဦးအချုိင်သည် ကွန်ဖြူးရှင်းခေါ် တရုပ်နတ်ကို ကိုးကွယ်ပါသည်ဟုဆို၏။ ဦးအချုိင် တရုပ်နတ်ကိုးကွယ်သည်ကို ဦးအခိုးက ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သည်ဟု ယူဆဟန်တူသည်။ တရုပ်နတ်ကို မိရိုးဖလာထုံးစံအတိုင်း ကိုးကွယ်ယုံမျှဖြင့် ဦးအချုိင်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက် မဟုတ်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ ဦးအခိုးတို့တင်ပြသော သက်သေ ကိုစိန်တီ(ခံပြ-၅)ကပင်၊ မိမိနှင့် ဦးအချုိင်တို့သည် ဘျုပ်ဘုံအိမ်ဝင်လူကြီးများဖြစ်၍ ဘုံအိမ်၌ရှိခိုးသောအခါ ရောက်ကြကြောင်း။ မိမိသည် တရုပ်ကပြားဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုလည်းကိုးကွယ်သည့်အပြင် မိရိုးဖလာတရုပ်နတ်ကိုလည်း ကိုးကွယ်ကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ ဦးအချုိင်သည်လည်းဦးစိန်တီကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပြီး၊ မိရိုးဖလာတရုပ်နတ်များကိုလည်း ကိုးကွယ်ဟန်တူသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဦးအချုိင်သည် တရုပ်ကပြားဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သည်ဟုခရိုင်တရားမ ရုံးဆုံးဖြတ်သည်မှာမှန်ကန်သည်ဟု ဤရုံးတော်က ယူဆသည်။

ထို့နောက်၊ ဦးအချုိင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းချုပ်ဆိုသော မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်မှာ တရားဝင်-မဝင်ဟူသော အချက်ကို စဉ်းစားရပေမည်။ ယင်းသို့ စဉ်းစားရာ၌၊ ဦးအချုိင် သေခါနီးတွင် မကြာမြင့်မီ သေရတော့မည်ကို သိသဖြင့် ထိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသလော ဟူသည့် ပြဿနာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ **ဦးတေဇဝံသနှင့် မောင်ဇော်ဖေ ပါ(၂)နှင့် ဦးကြဖူး ပါ ၂ နှင့် မောင်**

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန်စာ ၈၁။

(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၂၂၄။

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နွဲ့း ပါ ၈ နှင့် အယ် (လ) အနင်း (ခေါ်) ဦးပါ၊ ပါ ၄။

အောင်သိန်း(၁) အမှုတို့ကိုကြည့်ပါ။ ဒေါ်မော်နွဲ့း၊ ဦးအခိုးတို့ဘက်က ထိုစာချုပ် ချုပ်သည့်အချိန်၌၊ ဦးအချို့ငြင်သည်နေထိုင်မကောင်းသော်လည်း သွားလာနိုင်ကြောင်း သက်သေတင်ပြသည်။ သို့သော် အရေးအကြီးဆုံးသက်သေမှာ၊ ဦးအချို့ငြင်တို့အိမ်သုံး ဆရာဝန် ဒေါက်တာ စွန်ဒလွန်း (လိုပြ-၄)ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေသည် ဦးအချို့ငြင် သေတမ်းစာလက်မှတ် ရေးထိုးရာ၌၎င်း၊ ထိုသေတမ်းစာ၏ နောက်ဆက်တွဲ ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရာ၌၎င်း၊ အသိသက်သေအဖြစ် ပါဝင်သူတဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းက ဦးအချို့ငြင်မသေမီ ၂ လ၊ ၃ လလောက်ကစ၍၊ ဦးအချို့ငြင်အား ဒေါက်တာမူတူး အမည်မသိ ဂျပန်ဆရာဝန်တဦးတို့နှင့်အတူ မိမိကြပ်မတ်ကုသခဲ့ရကြောင်း၊ ဦးအချို့ငြင် သည် ထိုစဉ်က ဆီးရောဂါကြောင့် ခြေထောက်၊ ဝမ်းဗိုက်၊ လက်များ အနည်းငယ်စီ ဖောင်းနေကြောင်း၊ ချောင်းလည်း အနည်းအကျင်းဆိုးကြောင်း။ တခါတရံ ချောင်းဆိုးလျှင် အသက်ရှူကြပ်ကြောင်း။ ဂျပန်ဆရာဝန်က အဆုတ်ထဲတွင်ရေဝင် သော ရောဂါရှိသည်ဆိုကာ ရေကိုစုပ်ထုတ်ပေးရကြောင်း ထွက်ဆိုသည့်အပြင်၊ မသေမီ ၂ လ၊ ၃ လအချိန်အတွင်း၊ ဦးအချို့ငြင်သည် အိပ်ယာထဲတွင်နေရ၍ နောဂါအခြေ အနေမှာ ပြင်းထန်ကြောင်း။ ထိုရောဂါနှင့်ပင် သေဆုံးသွားကြောင်း ကျက်ဆို၏။ ထို့ပြင် ထိုသက်သေက ဦးအချို့ငြင် သေတမ်းစာ နောက်ဆက်တွဲလက်မှတ် ရေးထိုးစဉ်က လက်မှတ်ကောင်းစွာ ထိုးနိုင်သော်လည်း၊ အိပ်ယာမှမထတော့ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဒေါ်မော်နွဲ့း၊ ဦးအခိုးတို့သက်သေ မစ္စတာ တော်စ်ကူး(ခံပြ-၄) ကလည်း၊ မေတ္တာ အလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို ဦးအချို့ငြင်သည် မိမိနေအိမ် အပေါ်ထပ် အိပ်ခန်းထဲ တွင် လက်မှတ် ထိုးသည်ဟု အစစ်ခံသွား၏။ သေတမ်းစာ နောက်ဆက်တွဲကို ၁၉၄၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ ဦးအချို့ငြင် လက်မှတ်ထိုး၏။ ၁၉၄၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့ ၅ ရက်မျှကြာသောအခါ ဦးအချို့ငြင်သည် မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေး စာချုပ်ကို ချုပ်ဆို၏။ ထိုသို့ချုပ်ဆိုသည့်အခါ၌ ဦးအချို့ငြင်သည် ရောဂါဖိစီးသော ကြောင့် အိပ်ယာထဲတွင် လဲနေသည်မှာ၊ ဒေါက်တာ စွန်ဒလွန်းနှင့် မစ္စတာတော်စ်ကူး တို့၏ သက်သေထွက်ချက်အရ ပေါ်လွင်၏။ ထိုအပိုင်ပေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် ၂၃ ရက်အကြာ ၁၉၄၃ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ ဦးအချို့ငြင် ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သည်။

ဦးအချို့ငြင်သည် ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် သေတမ်းစာပြုလုပ်စဉ်က ကျန်းကျန်းမာမာ ရှိကြောင်း ဒေါက်တာ စွန်ဒလွန်း ထွက်ချက်အရ ထင်ရှား၏။ ကျန်းမာစဉ် သေတမ်း စာ နောက်ဆက်တွဲ ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသော်လည်း ရောဂါဖိစီးသောကြောင့် အိပ်ယာထဲ တွင် လဲနေသည်တွင်မှ၊ သေတမ်းစာနောက်ဆက်တွဲကို ပြုလုပ်သည်မှာ ဦးအချို့ငြင်

(၁) ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၃၉။

၁၉၆၂

ခေါ်မော်နှီး ပါ ၈ နှင့် အယ် (လ်) အန်း (ခေါ်) ဦးပါ ပါ ၄။

သည် မိမိ ထိုရောဂါဖြင့် သေရတော့မည်ကိုသိသောကြောင့်၊ ယင်းသို့ပြုလုပ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း ဦးအချို၌သည် ပစ္စည်းချမ်းသာ ကြွယ်ဝအောင် တသက်လုံး ကြိုးပမ်းလာသူဖြစ်ရာ မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ဖြင့် မိမိပိုင် သမျှ ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို ဇနီးနှင့်သားနှစ်ယောက်အား အပိုင်ပေးစာချုပ် ချုပ်ဆို ရာ၌၊ မိမိသည် သေရမည့်ဘေးကို မလွဲမရှောင်နိုင်တော့သည်ကို သိ၍သာ ပစ္စည်း အားလုံးလိုလိုကို၊ အခြားသူများအား အပိုင်ပေးသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကယ်၍ မိမိ ပြန်လည် ကျန်းမာသန်စွမ်းလာမည်ထင်လျှင်၊ ဤကဲ့သို့ ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို အခြားသူများအား အပိုင်ပေးမည်မဟုတ်ချေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဦးအချို၌ သည် သေအံ့ဆဲဆဲတွင် သေရတော့မည်ကိုသိ၍ အဆိုပါ အပိုင်ပေးစာချုပ်ကို ချုပ်ဆို သည်ဟု ခရိုင်တရားမရုံး ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ကာလ စည်းကမ်းသတ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက အောက်ရုံးတော်ဆုံးဖြတ်သည်မှာ မှန်ကန်သဖြင့်၊ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မပြောဆို လိုတော့ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။ အောက်ရုံးဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သည် ဟု ဤရုံးတော်ကလည်း ယူဆပေသည်။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော်ရှေ့နေခမှာ ၅၁၀ဝ ဖြစ်စေရ မည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

† ၁၉၆၂
ဇူလိုင်လ
၁၁ ရက်။

ဒေါ်မော်ခွီး ပါ ဂ (အယူခံတရားလိုမျှား)
နှင့်
အယ်အာနင်း(ခေါ်)ဦးပါ ပါ ၄ (အယူခံတရားခံမျှား)*

သေတမ်းစာအတည်ပြု လက်မှတ်လျှောက်ထားရာ၊ မည်သည့် အချက်များသည် ရုံးတော်အား၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြားသော အချက်များ။

အမွေ ဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃ အရ၊ အရွေးယူရာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် ချုတ်ချယ်ခြင်းမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ် လျှောက်ထားရာ၌၊ သေသူသည်တရုပ်-မြန်မာ ကပြားဖြစ်လျက် တရုပ်အစစ်ဖြစ်လေဟန် ဖော်ပြခဲ့သည်တကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်လျက် ကွန်ဖြူးရှင်း ဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ရုံးတော်အား လိမ်လည် လှည့်ဖြား၍ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြု လက်မှတ် ထုတ်ပေးစေရန် အား ထုတ် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရုံးတော်က အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃ အရ၊ အရွေးယူရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် အားဖြင့်၊ သတ်မှတ် ချုတ်ချယ်ထားခြင်းမရှိ။

အယူခံတရားလိုမျှားအတွက် ။ဒေါက်တာ ဘဟန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။
အယူခံတရားခံမျှားအတွက် ။ဦးဘသော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။မော်လမြိုင်မြို့နေ သူဌေး ဦးအချိုင်သည်၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့၌ သေတမ်းစာပြုလုပ်၍၊ ၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့၌၊ ထိုသေတမ်းစာ၏ နောက်ဆက်တွဲတရုပ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဦးအချိုင် ၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ပြီးနောက်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင်ငင်း၏သားကြီး ဦးအနင်းနှင့် ဒုတိယသား ဦးအခိုးတို့က၊ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံး၊ တရားမ အထွေထွေမူအမှတ် ၁၀/၄၇ တွင်၊ ထိုသေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်

* ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၇၁။

† ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ တရားမသေးအမှု အမှတ် ၁၀ တွင် ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမတရားသူကြီး ရုံးတော်မှ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နီး ပါဝ နှင့် အယ်အန်း (ခေါ်) ဦးပါပါ ၄။

ပြုလက်မှတ် လျှောက်တောင်းခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့၏လျှောက်လွှာအပိုဒ် ၃ တွင် ဦးအချုိင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည့်အခါ၌၊ ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာ ကိုးကွယ်သူ တရုပ်လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ဦးအချုိင်၏ ကျန်ရစ်သူ ဇနီးနှင့် အခြားသားသမီးများက သေတမ်းစာနှင့် ၎င်း၏နောက်ဆက်တွဲမှာ မှန်ကန်ပါသည်ဟု ဝန်ခံပြီး ဦးအုန်းနှင့် ဦးအဓိးတို့အား သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးသည်ကို မကန့်ကွက်လိုကြောင်းနှင့် လျှောက်လွှာတင်သွင်းကြ၏။ ထိုရုံးတော်က လိုအပ်သည့် သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးလျှင် ၂၆-၅-၄၇ နေ့၌ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးလိုက်သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၃ ရက်နေ့တွင်၊ ဦးအုန်းနှင့် အခြားသားတယောက်ဖြစ်သူ ဦးအုန်မိတို့က အဆိုပါအမှုတွင် အမှေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၃ အရ၊ ထိုသေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် ရုံးတော်သို့ လျှောက်ထားကြသည်။ အကြောင်းပြချက်များမှာ၊ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ် လျှောက်ထားရာ၌၊ ဦးအချုိင်ထားရှိခဲ့သော ပစ္စည်းအမြောက်အမြားကို ထိန်ဝှက်၍ လျှောက်ထားသည်တကြောင်း၊ ဦးအချုိင်သည်လည်း ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာ ကိုးကွယ်သူ တရုပ်လူမျိုးတယောက်မဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူ တရုပ်-မြန်မာကပြားတယောက် ဖြစ်သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသင့်ပါသည်ဟု အကြောင်းပြကြ၏။

ဦးအချုိင် မသေဆုံးမီက၊ မိမိပိုင် ပစ္စည်းအားလုံးလိုလိုကို ၎င်း၏ဇနီး ဒေါ်မော်နီးနှင့် သားသမီးများအနက် ဦးအဓိးနှင့် ဦးအလုံးတို့အား မေတ္တာအလျောက် အပိုင်ပေးစာချုပ်ပြုလုပ်ပြီး ပေးခဲ့သည်ဟုအဆိုရှိ၏။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံး တရားမမှုအမှတ် ၁၉/၅၂ တွင် အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့လေသည်။ ယခုအမှုတွင် အဓိကအားဖြင့်ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ၊ ဦးအချုိင်ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်သည့်အခါ၌၊တရုပ်လူမျိုးကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာကိုးကွယ်သူဖြစ်သလောဆိုသည့်ပြဿနာဖြစ်သည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍အထက်ဖေါ်ပြပါ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၉/၅၂ မှ ပေါ်ပေါက်သော ဤရုံးတော် ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၇၀/၅၉ တွင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မူလရုံးတွင် တရားမမှုအမှတ် ၁၉/၅၂ နှင့်တရားမအထွေထွေမှုအမှတ် ၁၀/၄၇ ၌ တပြိုင်တည်း သက်သေများစစ်ဆေးခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုနှစ်မှုမှပေါ် ပေါက်သောအယူခံများကိုလည်း၊ အတူတကွ ကြားနာခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အယူခံမှုအမှတ် ၇၀/၅၉ တွင် ဦးအချုိင်သည်၊ သေဆုံးသည့်အချိန်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တရုပ်-မြန်မာကပြားတဦးဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီးလေပြီ။ ဤအမှုတွင်လည်း

၁၉၆၂

ဒေါ်မော်နှီး ပါဂ နှင့် အယ်အန်း (ခေါ်) ဦးပါ ပါ ၄။

ယင်းအတိုင်းပင် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၃ တွင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ်ကို ရုံးတော်က တရားမျှတသောအကြောင်း (just cause) ရှိလျှင် နှိမ်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထိုပုဒ်မဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းချက်အရမှာ၊ မည်သည့်အခါမျှားဌ ထိုသို့တရားမျှတသော အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိသည်ကို သတ်မှတ်ထားရာတွင် အရေးကြီးသောအချက်ကို ထိန်ဝှက်၍သော်ငင်း၊ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးရန်အတွက် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရေးကြီးသည့် အကြောင်းခြင်းရာကို၊ မမှန် မကန် ဖေါ်ပြခြင်းဖြင့်သော်ငင်း၊ ရုံးတော်အား လိမ်လည်လှည့်ဖြားရ သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးစေလျှင်၊ တရားမျှတသောအကြောင်း (just cause) ရှိသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် အတည့်အလင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။

ဤအမှုတွင် သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ်လျှောက်ထားရာ၌ ဦးအချို့ိုင်သည်၊ တရုပ်-မြန်မာကပြားဖြစ်လျက် တရုပ်လူမျိုးအစစ် ဖြစ်လေဟန်ဖေါ်ပြခဲ့သည်တကြောင်း ပဒ္ဓတာသာဝင်ဖြစ်လျက် ကွန်ဖြူးရှင်းဘာသာဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြသည်တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ရုံးတော်အား လိမ်လည်လှည့်ဖြားရ သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ် ထုတ်ပေးစေရန် အားထုတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆမည် ဖြစ်သည်။

သေတမ်းစာနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အတည်ပြုလက်မှတ်ကို ၂၆-၅-၄၇ နေ့၌၊ ရုံးတော်မှ ထုတ်ပေးခဲ့ပြီးနောက်၊ ဂ-၇-၅၂ နေ့တွင်မှ ထိုလက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန်၊ လျှောက်ထားသည်ကားမှန်၏။ သို့ရာတွင် ရုံးတော်က အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆၃ အရ အရေးယူရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်အားဖြင့်သတ်မှတ်ချုတ်ချယ်ထားခြင်း မရှိပေ။ အကြောင်းခြင်းရာ အားလုံးကိုထောက်၍၊ အရေးယူရန် အကြောင်းခိုင်လုံက အရေးယူရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင်လည်းလက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် လျှောက်ထားသူများက မိမိတို့သည် **စီအာလင်း နှင့် ဒေါ် သိုက် စီရင်ထုံး** (၁)ပေါ် ထွက်လာမှ တရုပ်-မြန်မာကပြား ပဒ္ဓဘာသာဝင်တဦးသည် သေတမ်းစာမပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း သိရှိရသဖြင့်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ကျမှသာလျှင်၊ ထိုသေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် လျှောက်ထားရကြောင်းဖြင့် အကြောင်းပြ၏။ ထိုအကြောင်းပြချက်မှာ ယုတ္တိမတန်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့် ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော်ရှေ့နေခမှာ ဥပဝိ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) ၁၉၄၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ-၁၆၈။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေမှောက်တွင်

နိုင်ငံတော်အစိုးရ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်လှကျော် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၂ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်။

ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၁၊ ပဓါနထား၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်။

အယူခံ တရားခံ မောင်လှကျော်သည်၊ အရက်ချက်သည့် ပစ္စည်း ကိရိယာအစုံအလင်နှင့်တကွ၊ အရက်ဖိုအနီးတွင် ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရာ၊ မောင်လှကျော်သည် အရက်ချက်နေကြောင်း ထင်ရှားသော်လည်း၊ ယစ်မျိုးအရာရှိ ဖမ်းဆီးပြီး အပြန်တွင်၊ လမ်း၌အဆိုပါ အရက်ဖိုမှာ၊ သထုံမြို့၊ ဘင်လှိုင်ရပ်၊ ရွှေကြူးဆိုသူပိုင် ဖိုဖြစ်ကြောင်း သတင်းရရှိသဖြင့်၊ ရွှေကြူးအိမ်၌ ဝင်ရောက်ရှာဖွေသည်ဟု အစစ်ခံချက်ကို အကြောင်းပြု၍၊ အမှုကို စစ်ဆေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ထိုအရက်ဖိုမှာ မောင်လှကျော် မပိုင်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ၎င်းအား တရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေပုဒ်မ၊ ၃၁ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၌ မည်သူအရက်ချက်သည်၊ မချက်သည်ကို ပဓါနထား၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးခင်မောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မည်သူမျှမလာ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် မောင်လှကျော်အား ယစ်မျိုးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ ယစ်မျိုးဌာနမှ တရားစွဲဆို တင်ပို့ရာ သထုံမြို့၊ ပဉ္စမရာဇာဂ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးက ပြစ်မှုထင်ရှား မရှိဟု တရားသေလွှတ်သည်ကို နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၁၇ အရ၊ အယူခံသည်။ တရားလို တင်ပြသော သက်သေများ ထွက်ချက်အရ၊ အခင်းဖြစ်နေ့၌ မောင်လှကျော်သည် အရက်ချက်သည့်ကိရိယာ အစုံအလင်နှင့်တကွ အရက်ဖိုအနီးတွင် ထိုင်နေသည်ကို ယစ်မျိုးအရာရှိနှင့် အတူတကွပါသော အရာရှိများနှင့်သက်သေများ တွေ့ကြလေသည်။ ထိုစဉ်အခါ၌

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှု အမှတ် ၁၇၀။

† သထုံမြို့၊ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၆ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၂

နိုင်ငံတော်
အစိုးရ
နှင့်
မောင်လှကျော်။

မောင်လှကျော် အရက်ချက်နေသည်မှာ ထင်ရှား၏။ သို့သော် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ယစ်မျိုးအရာရှိ ဖမ်းဆီးပြီးအပြန်တွင် လမ်း၌ အဆိုပါအရက်ဖိုမှာ သတိုမြို့၊ ဘင်လိုင်ရပ်၊ ရွာကြူးဆိုသူပိုင်ဖိုဖြစ်ကြောင်း သတင်းရရှိသဖြင့် ရွာကြူးအိမ်၌ စင်ရောက်ရှာဖွေသည်ဟု အစစ်ခံသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ထိုအရက်ဖိုမှာ မောင်လှကျော် မပိုင်ဟု ယူဆပြီးလျှင် ၎င်းအား တရားသေလွှတ်လိုက်သည်။

ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၌၊ မည်သူ အရက်ချက်သည် မချက်သည်ကို ပဓိနထား၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် မောင်လှကျော် အရက်ချက်သည်မှာ ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် မောင်လှကျော်အား တရားသေလွှတ်သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုအဖြစ်အပျက်အားလုံးကို ထောက်ထား၍ ၎င်းအား အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမ ပြင်ဆင်မှု

တရားဝန်ကြီး ဦးစံမောင်ရွှေ၊ ဦးဘသော် တို့ရှေ့တွင်

မလိုန် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်လူမောင် ပါ ၄ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၅၈
ဖေဖော်ဝါရီလ
၂၀ ရက်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးထား သော လယ်ယာမြေ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်းကို စွဲ၊ ပုဒ်မ ၃၆ ပါ တားမြစ်ချက်တွင် အကျုံးဝင် ခြင်း။ တရားမရုံးတော်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးပြီးသော၊ လယ်ယာမြေကို၊ အကယ်၍ ခွဲစိတ်လိုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြား လယ်ယာမြေနှင့် လဲလှယ်လိုလျှင်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ၊ ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့် ညီညွတ်၍ နိုင်ငံတော် သမတ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ နိုင်ငံတော် သမတက ခန့်အပ် ထားသော၊ အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ၊ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးထားသည့် မြေကို ခွဲဝေပေးခြင်း ကိစ္စသည်၊ ပုဒ်မ ၃၆ တွင် ပါရှိသည့် "ဤအက်ဥပဒေပါ မည်သည့် အခြားကိစ္စကိုမျှ တရားမရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ မရှိစေရ" ဟူ၍ တားမြစ်ထားသော အချက်တွင်အကျုံးဝင်လျက်ရှိ၍၊ နိုင်ငံတော် သမတက ခန့်အပ်သော အာဏာပိုင် များ၏ခွင့်ပြုချက်အရသာလျှင် ခွဲဝေပေးနိုင်သော မြေကို၊ မည်သည့်တရားမရုံးတော်ကမှ ခွဲဝေပေးစေ ရမည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဒီကရီ ချမှတ် ပေးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ သို့အတွက်ကြောင့်၊ ယင်းကဲ့သို့သော မြေမျိုး အနက်မှ အချို့ အဝက်ကို ပိုင်ရှင်ထံမှ ခွဲဝေရယူလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုသော အမှုကို စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ တရားမရုံးတော်တွင် မရှိ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ မိုဟာမက်ကာဆင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးဘသော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၁၁၀။

† ကျောက်ဆည်မြို့ ရုံးထိုင်၊ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ် တရားမတရားသူကြီးရုံးက ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ စီရင်ချက်ကို၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ သက်ဆိုင်ရာ အတွဲတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခြင်း မပြုမီသဖြင့် ယခုအတွဲတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အယ်ဒီတာ။

၁၉၅၈

မလိုန်နှင့် မောင်လူမောင် ပါ ၄။

တရားဝန်ကြီး ဦးစံမောင်။ ။ကျေးဇူးဆည်မြို့၌ ရုံးထိုင်သည့် စဉ့်ကိုင်မြို့၊ မြို့နယ် တရားမ ရုံးတော်၏ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ တွင်၊ တရားလို မောင်လူမောင်၊ မောင်လူဆင်၊ မောင်ကျန်၊ မမြမေတို့က တရားခံ မလိုန်နှင့်အပေါ်၌ သေသူ ၎င်းတို့၏ အဖွားဒေါ်ညိုက ပေါင်နှံထားခဲ့၍ တရားခံအဒေါ်ဖြစ်သူ မလိုန်နှင့်က စိုက်ထုတ်ရွေးယူထားသော မြေကေ (၅)ရိုး မြေမျှားအနက်၊ ထက်ဝက်ဖြစ်သောမြေကို စိုက်ထုတ်ရွေးရသော ငွေ၏အချိုးကျသင့်ငွေ ၁၂၅ ကျပ်ကိုယူပြီး၊ ခွဲဝေပိုင်းခြားပေးဘို့ အမိန့်ဒီကရီထုတ်ဆင့်ရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။

တရားလိုတို့က အဆိုရှိသည်မှာ အချင်းဖြစ်မြေသည် လွန်ခဲ့သောအနှစ် ၂၅ နှစ်ကျော်ခန့်က ကြက်စိန်ရွာနေ ဦးသာပြောဆိုသူနှင့် ၎င်း၏သားမက် ကိုအောင်ကြီးတို့ ထံတွင်တရားလို၏အဖွါးဖြစ်သူဒေါ်ညိုကငွေ ၅၀၀ ဖြင့်၊ငွေပေးမြေပေါ် ပေါင်နှံထားသည့် ဧရိယာ(၁၂)ရိုး မြေ၏ တစိတ်တဒေသဖြစ်ကြောင်း။ တရားလို၏အဘိုး ဦးဘိုးမင်းမှာ အဖွါးမသေဆုံးမီ ၂၅ နှစ်ခန့်ကသေဆုံး၍၊ အဖွါး ဒေါ်ညိုသည်လည်း လွန်ခဲ့သော ၁၇ နှစ်ခန့်က သေဆုံးခဲ့ကြောင်း၊ ဦးဘိုးမင်းနှင့် ဒေါ်ညိုတို့၌ သားသမီး ၆ ယောက် ထွန်းကားသည်တွင် သမီးကြီး မစိန်မှာ ဒေါ်ညို မသေဆုံးမီ ၂ နှစ်ခန့်က သေဆုံး၍ တရားလိုတို့မှာ မစိန်က မွေးဖွါးခဲ့သော သားသမီးများ ဖြစ်ကြကြောင်း။ ဒုတိယသမီး မလိုန်မှာ ဤအမှုတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသော တရားခံဖြစ်၍၊ သား ဦးလူစံမှာ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းအဖြစ် ပျံလွန်တော်မူပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သား မောင်စံအေးမှာ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၃၀ ခန့်ကသေဆုံး၍ ၎င်း၏ သားသမီးများမှာ မောင်ဘကြည်၊ မကျင်မြိုင်၊ မောင်ချစ်ရင်နှင့် မောင်ချစ်ပုံတို့ဖြစ်ကြောင်း၊ သား မောင်စံရေးမှာ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းဖြစ်၍ ယခုအခါတွင် သေသည်ရှင်သည်ကို မသိရတော့ကြောင်း။

အချင်းဖြစ်မြေကို ဦးသာပြောနှင့် ကိုအောင်ကြီးတို့ထံ ပေါင်ထားရာမှ တရားခံသည် လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်ကျော်၊ ၁၁ နှစ်ခန့်လောက်က ပေါင်ကြေးငွေ ၅၀၀ ကို စိုက်ထုတ်ပြီး ရွေးယူထားကြောင်း။ ထို့နောက်သေသူ ဒေါ်ညို၏သား မောင်စံအေး၏ သားသမီးများနှင့် ဒေါ်ညို၏ သားထွေးဖြစ်သူ မောင်အောင်ကြီးတို့သည် တရားခံ စိုက်ထုတ်ရွေးထားငွေ ၅၀၀ ၏ အချိုးကျသင့်ငွေ ၁၂၅ ကျစီပေး၍ ကွဲမြေကိုလည်း အချိုးကျခွဲဝေပေးရန် တောင်းဆိုရာ၊ ၎င်းတို့က တောင်းဆိုထားသည့်အတိုင်း တရားခံက ခွဲဝေပေးခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက် တရားလိုနှင့် တရားခံတို့သည် မြေ၏ တောင်ပိုင်း ဧရိယာ (၅)ရိုးကို၊ အတူတကွ လုပ်ကိုင်စားသောက် နေခဲ့ကြကြောင်း။ လွန်ခဲ့သော ၁၃၁၀ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလအတွင်း တရားလိုတို့က မခွဲဝေရသေးသော မြေရိယာ (၅)ရိုးကို၊ အချိုးကျသင့်ငွေ ၁၂၅ လက်ခံ၍၊

ခွဲဝေပေးရန် တောင်းဆိုရာ တရားခံက နောက်ထပ်တန့်စ် လုပ်ကိုင်စားသောက်ပြီးမှ ခွဲဝေပေးပါမည်ဟု တောင်းပန်သဖြင့် ဆိုင်းငံ့နေရကြောင်း။ ထိုနောက် ကတိအတိုင်း တန့်စ်ကျော် အချိန်အခါတွင် အဆိုပါမြေကို ခွဲဝေပေးခြင်း မပြုသဖြင့် ယခုကဲ့သို့ တရားစွဲဆိုရကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။

၁၉၅၈
မလိုန့် နှင့် မောင်လူမောင် ပါ ၄။

တရားခံက ချေလွှာတင်သွင်းရာဝယ်၊ ထုချေသော အချက်များအနက်၊ တခုသော ထုချေချက်မှာ၊ အဆိုပါလယ်မြေသည်၊ ပူးတွဲတင်ဆက်သော (၁) အမှတ်ပါ၊ ကင်းလွတ် ခွင့်ပေးသောအမိန့်စာအရ၊ တရားခံ၏ အိမ်ထောင်သားစု ပိုင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ၎င်း လယ်မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်သော အမှုများအတွက်၊ တရားမ ရုံးတော်များတွင်၊ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မရှိဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးက ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးပြီးသော မြေများတွင်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ တရားမရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိဟူ၍ မဆိုနိုင်ကြောင်း။ ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ မကျေနပ်သဖြင့် တရားခံက ဤရုံးတော်သို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာတင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ (၁) တွင်၊ ဖေါ်ပြထားသော "တောင်သူလယ်သမား အိမ်ထောင်သားစု၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ၎င်းတို့ ပိုင်ဆိုင်သော ဇယား ၁၊ အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃၊ သို့တည်းမဟုတ် အပိုဒ် ၄ တွင်၊ သီးခြားဖေါ်ပြထားသည့် လယ်ယာမြေ အမျိုးအစားနှင့် အတိုင်းအတာကို ပုဒ်မ ၅ အရ၊ ပြန်လည်သိမ်းယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရမည်" ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ယင်းသို့ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသော မြေများကို ပုဒ်မ ၅ (၁) အရ၊ သိမ်းယူခြင်းမပြုနိုင်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးထားသည့် လယ်ယာမြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အခွင့်အရေးများမှာ၊ ပုဒ်မ ၉ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်းသာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ လယ်ယာမြေကို၊ အကယ်၍ခွဲစိတ်လိုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားလယ်ယာမြေနှင့် လဲလှယ်လိုလျှင်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ၊ ပြုသည့်နည်း ဥပဒေများနှင့် ညီညွတ်၍၊ နိုင်ငံတော် သမတ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ နိုင်ငံတော် သမတက ခန့်အပ်ထားသော အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အက်ဥပဒေအရ ပြုသည့်နည်းဥပဒေများနှင့် မညီညွတ်ဘဲသော်ငင်း၊ နိုင်ငံတော်သမတ၊ သို့တည်းမဟုတ် နိုင်ငံတော်သမတက ခန့်အပ်သော၊ အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ သော်ငင်း၊ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ အခြားလယ်ယာမြေနှင့် လဲလှယ်ခြင်း ပြုလုပ်လျှင်၊ ပုဒ်မ ၁၁(၁) (ခ) တွင်ဖေါ်ပြထားသည့် စည်းကမ်းချက်ကို ဖေါက်ဖျက်ရာရောက်၍၊ ထိုမြေကို ပုဒ်မ ၃၀ အရ၊ နိုင်ငံတော်

၁၉၅၈
——
မလိုန်
နှင့်
မောင်လူမောင်
ပါ ၄။

သမတက ဤကိစ္စအလို့ငှါ ခန့်အပ်သည့် အာဏာပိုင်များသည်၊ လျော်ကြေးမပေးဘဲ၊ ပြန်လည်သိမ်းယူရ၏။ ပုဒ်မ ၃၄ ကပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ—

"တည်ဆဲ အခြားတရားဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ လျော်ကြေးကို မည်သူရထိုက်သည်ဟူသော ပြဿနာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အငြင်းပွါးသော မှုခင်းကိစ္စနှင့်အုပ်ထိန်းသူ ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မှုခင်းကိစ္စများမှတပါး၊ ဤအက်ဥပဒေပါ မည်သည့်အခြားကိစ္စကိုမျှ တရားမရုံးက၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိစေရ။"

ဤအမှုတွင် အချင်းဖြစ် လယ်ယာမြေအပေါ်၌၊ တရားခံ မလိုန်သည်၊ ပိုင်ဆိုင်သူ တယောက်ဖြစ်ကြောင်းကို၊ တရားလိုများကပင်လျှင် ဝန်ခံထားပြီးဖြစ်သည်။ အမွေဆိုင်မြေကို၊ ၎င်းကပင် ရွေးယူထားရသဖြင့်၊ ထိုမြေပေါ်၌ ၎င်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိ၏။ ယင်းသို့ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းအား ပုဒ်မ ၅ အရ၊ နိုင်ငံတော်က ပြန်လည်သိမ်းယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထိုမြေကို တရားခံကိုယ်တိုင်က တရားလိုများအား ခွဲဝေပေးရန် ဆန္ဒရှိစေကာမူ၊ နိုင်ငံတော် သမတက ခန့်အပ်သော အာဏာပိုင်များ ခွင့်ပြုမှသာလျှင် ခွဲဝေပေးနိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးထားသည့် မြေကို ခွဲဝေပေးခြင်းကိစ္စသည်၊ ပုဒ်မ ၃၄ တွင် ပါရှိသည့် "ဤအက်ဥပဒေပါ မည်သည့် အခြားကိစ္စကိုမျှ တရားမရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိစေရ" ဟူ၍ တားမြစ်ထားသော အချက်တွင်အကျုံးဝင်လျက်ရှိ၍၊ နိုင်ငံတော် သမတ က ခန့်အပ်သော အာဏာပိုင်များ၏ ခွင့်ပြုချက်အရသာလျှင် ခွဲဝေပေးနိုင်သောမြေကို မည်သည့် တရားမရုံးတော်ကမှ ခွဲဝေပေးစေရမည်ဟူ၍၊ အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ပေးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။

အကယ်၍၊ တရားခံ ဒေါ်လှိုန်သည် အချင်းဖြစ် မြေပေါ်၌ လုံးဝပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိဘဲ၊ အာဏာပိုင်များတို့အား၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု လိမ်လည်လှည့်ဖျားကာ၊ ပုဒ်မ ၅ အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့်ကို အရယူခဲ့လျှင်၊ ၎င်းဒေါ်လှိုန်၌ မည်သည့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မျှ မရှိဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒီကရီချမှတ်ရန် တရားမရုံးတော်များတွင်၊ တရားစွဲဆိုကာ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၄ ၏ တားမြစ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်မည်၊ မကင်းလွတ်မည်ဟူသော ပြဿနာပေါ် ပေါက်လိမ့်မည်။ ယခုအမှု၌ မူကား တရားခံ မလိုန်တွင် အချင်းဖြစ် မြေပေါ်၌ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဝန်ခံထားပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာ မပေါ်ပေါက်နိုင်တော့ချေ။

အထက်တွင် ဖော်ဆိုခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ ကျောက်ဆည်မြို့ ရုံးထိုင်သည့် စဉ့်ကိုင်မြို့နယ် တရားမရုံးတော်က ဤအမှုကို လက်ခံပြီး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်

အရေးယူခြင်းမှာ၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၉ အရ၊ မှားယွင်းလျက်နေသည်ဟု ကျန်ုပ် သဘောရရှိသည်။ ထို့ကြောင့် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၅ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ ကျန်ုပ်အရေးယူပြီးလျှင်၊ တရားလို မောင်လူမောင် (ပါ) ၄ ဦးတို့၏ အမှုကို ပလပ်ရန် ကျန်ုပ် အမိန့်ရှိလိုက်သည်။

၁၉၅၈

မသို့နှင့် မောင်လူမောင် ပါ ၄။

တရားလို တရားခံတို့သည်၊ အောက်ရုံးတော်၌ငင်း၊ ဤရုံးတော်၌ငင်း၊ မိမိတို့ ကုန်ကျသော စရိတ်မျှားကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံစေရန်ကိုလည်း အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်။

အမ်၊ ကေ၊ စူပရာမန်နီသီဗါး ပါ ၅ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

အမ်၊ စူပရာမန်နီ ပါ ၅ (အယူခံတရားခံများ)*

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓ ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၉၂ (၁) (ဆ)၊ ထရပ်စကင်းအရ၊ ဂေါပကရွေးကောက်သည်ကို အတည်ပြုသောအမိန့်၊ အယူခံဝင်နိုင်သောအမိန့်။

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဓ ဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ (၁) (ဆ) အရ၊ ဘုရားကျောင်းကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန် အတွက် ထရပ်စကင်းတရပ်ပြဋ္ဌာန်းထားရာ၊ ထိုထရပ်စကင်းပါ ညွှန်ကြားချက်များအရ၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ဖြင့်၊ လစ်လပ်သော ၅ နေရာအတွက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပစေ၍၊ ဂေါပက လူကြီးများ ရွေးစေရာ၊ ရွေးကောက်ခံရသူ ၅ ဦးအားရွေးကောက်သည်ကိုအတည်ပြုသောခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်သည်၊ ယုတ်စွအဆုံး ဒီကရီကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်၍ အယူခံဝင်နိုင်သော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးစိန်နှင့် မောင်ပု၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၃၆၃။

ဦးကျော်ဇံနှင့် ဦးစိန်ဝင်း၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၂၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၇၅ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဗီပရန်ဒူဘောနှင့် အာ(ရ်)ရာဂျာဂိုပေါမစ္စရာ။ အေ၊ အိုင်၊ အား(ရ်) ၁၉၃၈၊ မဒရပ်၊ စာ ၉၁၈။

အက်(စ်) ဂျာဗိုကီလာနှင့် ဒတိုဘုရားရှိခိုးကျောင်းကော်မီတီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၃၅၊ ပရီဗီ ကောင်စီ၊ စာ ၁၅၅ ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း(၂) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျေ၊ အာ(ရ်)၊ ချောင်ဒရီလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုသည်၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၁၈/၅၉ မှ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အပြင်၊ အမှုများကိုလည်း တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤအမိန့်တရုပ်ဖြင့်ပင် အမိန့်ချမှတ်မည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ အယူခံမှုအမှတ် ၁၇ နှင့် ၁၉၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအမှုအမှတ် ၁၈ တွင် အင်းစိန်ခရိုင် တရားမတရားသူကြီး ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

အမ်၊ကေးစူပရာမန်နီသီဗါးပါ ၅ နှင့် အမ်၊စူပရာမန်နီပါ ၅။

အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄/၅၂ တွင်၊ ကမာရွတ်ရှိ ဆရီမာရီယံမန် ချစ်တီးဘုရားကျောင်းကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ထရပ်စကင်းတရပ် ရေးဆွဲခဲ့ရာ ထိုစကင်းပါ ညွှန်ကြားချက်များအရ၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး၏ အမိန့်ဖြင့် ထိုအင်းစိန် တရားမရုံးဘီးလစ်အား၊ ရွေးကောက်ပွဲကို ကြပ်မတ်ကွပ်ကဲပြီးလျှင်၊ လစ်လပ်သော ၅ နေရာအတွက်၊ ဂေါပကလူကြီးများ ရွေးကောက်ရန် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပစေခဲ့လေသည်။ ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် ယခု အယူခံတရားခံများဖြစ်သူ၊ အမ်၊ စူပရာမန်နီနှင့် အပေါင်းပါ ၄ ဦးတို့က အနိုင်ရရှိရာ၊ အယူခံမှုအမှတ် ၁၉/၆၀ တွင် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ရှုံးသူများဖြစ်သော အမ်၊ ကေ၊ စူပရာမန်နီသီဗါးတို့က အယူခံတရားလိုများအဖြစ်ဖြင့်ဝင်း၊ အဆိုပါချစ်တီးဘုရားကို ကိုးကွယ်သူ ၅ ဦးက တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၇/၆၀ တွင် အယူခံတရားလိုများအဖြစ်ဝင်း၊ ရွေးကောက်ခံရသူ ၅ ဦးအား ရွေးကောက်သည်ကို အတည်ပြုသော ခရိုင်တရားမရုံး၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ရန်အတွက် အယူခံကြလေသည်။ အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိရွေးနေကြီးက ပဏာမအားဖြင့် ကန့်ကွက်သည်မှာ ယင်းကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးကို အယူမခံနိုင်သဖြင့်၊ အယူခံများကို ပယ်သင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ပညာရှိရွေးနေကြီး ကိုးကားသော စီရင်ထုံးများအနက်၊ **ဗီပရန်ဒူဘေနှင့် အာ(ရ)၊ ရာဂျာဂိုပေါမစ္စရာ(၁)**သည်၊ ယခုအမှုနှင့်နီးစပ်သည်။ ထိုအမှုတွင် **အက်(စ်)ဂျဘိုဂီလာနှင့် ဒဟိုဘုရားရှိခိုးကျောင်းကော်မီတီ (၂)**တို့အမှုကို အကိုးအကားပြုပြီးဆုံးဖြတ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုပရီဗီကောင်စီအမှုမှာ အမိန့်ချမှတ်သော တရားသူကြီးအား ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် အာဏာလွှဲထားသည်ဖြစ်၍၊ ယခုအမှုမျိုးနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။ ထိုပရီဗီကောင်စီအမှုပါ အခြင်းအရာများကို ရန်ကုန် ဟိုက်ကုတ်က **ဦးဘိုးစိန်နှင့်မောင်ပု (၃)**တွင် ရှင်းလင်းပြသထား၏။ **ထိုဦးဘိုးစိန်အမှုနှင့်ဦးကျော်ဇံနှင့် ဦးစိန်ဝင်း(၄)**အမှုတို့အရဆိုလျှင်၊ ယခုကဲ့သို့သောအမှုမျိုးတွင် ဒီကရီချမှတ်ပြီးနောက် ဂေါပကလူကြီး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာတွင် အတည်ပြုသောအမိန့်မျိုးကို အယူခံနိုင်သည်ဟု အတည့်အလင်းဖော်ပြထားလေသည်။

ဤအမှုတွင် အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄/၅၂ တွင်၊ တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေပုဒ်မ ၉၂(၁)(ဆ)အရ၊ ဘုရားကျောင်းကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ထရပ်စကင်းတရပ် ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ဖြစ်၍ ချမှတ်သောဒီကရီမှာ စကင်းဒီကရီဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ)၊ ၁၉၃၈၊ မဒရပ်၊ စာ ၉၁၈။
(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ)၊ ၁၉၃၅၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၅၅။
(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၃၈၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၃၆၃။
(၄) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၄၂၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၂၅။

၁၉၆၂

ကေ၊စူပရာ
နန်နီသီဝါး
ပါ ၅
နှင့်
၊ စူပရာမန်နီ
ပါ ၅။

ကြောင့် ထိုစကင်းဒီကရီတင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း ရွှေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ပြီး၊ ရွှေးကောက်ခံရသူကို ရုံးတော်က လက်ခံအာဏာပြုလျှင်၊ ထိုအာဏာပြုသည့်အမိန့်သည်၊ ယုတ်စွအဆုံး ဒီကရီကိုဆောင်ရွက်ရာ၌ ချမှတ်သောအမိန့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံများကို လက်ခံကြားနာနိုင်သည်ဟု ရုံးတော်ကဆုံးဖြတ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည် ပြိုင်ဆိုင်သူများနှင့် အပြင်ဘက်မှ ကန့်ကွက်သူများတင်သွင်းသော ကျမ်းကျိန်လွှာများကို လေ့လာသုံးသပ်၍၊ ရွှေးကောက်ပွဲ၌ ကြီးကြပ်သူဘီးလစ်၏ အစီရင်ခံစာကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးနောက်၊ ကန့်ကွက်ချက်များမှာ ရွှေးကောက်ပွဲ အရှုံးအနိုင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရေးတကြီး ထိခိုက်လောက်သော ကန့်ကွက်ချက်များ မဟုတ်ဟုယူဆပြီးလျှင်၊ ကန့်ကွက်ချက်များကို ပယ်ခဲ့လေသည်။ ထိုကန့်ကွက်ချက်များအနက်၊ စကင်းအပိုဒ် ၁၃(ဆ)အရ သာမန်အားဖြင့် ရွှေးကောက်သူများသည် လက်ပြ၍ ရွှေးကောက်တင်မြွောက်ရမည်ကို မဲပေး၍ ရွှေးကောက်ကြသဖြင့်၊ ထိုရွှေးကောက်ပွဲမှာ အတည်မဖြစ်နိုင်ပါဟူသော ကန့်ကွက်ချက်သည် အရေးပါသော ကန့်ကွက်ချက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရွှေးကောက်ပွဲတွင် လူအမြောက်အမြား တက်ရောက်ကြသည် ဖြစ်သဖြင့် လက်ပြ၍ ရွှေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်သည်တကြောင်း၊ မူလကပင် ရွှေးကောက်ခံသူများသည်၊ မဲပြားများကို ပုံနှိပ်၍ ရွှေးကောက်ပွဲ၌ အသုံးပြုကြသည်တကြောင်းတို့ကြောင့် ထိုကန့်ကွက်ချက်မှာ ခိုင်လုံသော ကန့်ကွက်ချက်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ အခြားကန့်ကွက်ချက်တရပ်မှာ၊ ရွှေးကောက်ပွဲနေ့၌ ညနေ (၆)နာရီထိုးပြီးနောက်၊ အနိုင်ရသူများ၏လူများကို ရွှေးကောက်ပွဲရုံအတွင်း ဝင်ရောက်၍မဲပေးစေပြီး၊ အရှုံးရသည့်သူများ၏ လူများကိုကား၊ ယင်းသို့အခွင့်အရေးမပေးကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘီးလစ်၏အစီရင်ခံစာတွင် ထိုကန့်ကွက်ချက်မမှန်ကြောင်း အတည့်အလင်းဖေါ်ပြထားသည့်အပြင် အနိုင်ရသူများ၏ ပြန်လှန်ကျမ်းကျိန်လွှာတွင်လည်း၊ ထိုအချက် မမှန်ကန်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။

အခြားကန့်ကွက်ချက်များမှာ မရေရာလှချေ။ ရွှေးကောက်ပွဲ အရှုံးအနိုင်ကို ထိခိုက်နိုင်လောက်အောင် အရေးကြီးသော ချုတ်ယွင်းချက်များ မရှိဟု ဤရုံးတော်က ယူဆသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံများကို ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော်တွင် ပဏာမကန့်ကွက်ချက်မှာ ရှုံးသဖြင့် အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီးကျခံကြကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးညီပု (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီ၊မန္တလေး ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူ)

၁၉၆၂
ဇူလိုင်လ
၉ ရက်။

များ *

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃၊ သတ်မှတ်သော အချိန်အတွင်း သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို တင်သွင်းရန်၊ ပျက်ကွက်သူအား သီးစားချထားခြင်း မပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရမှာ၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း လယ်ယာလုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင်လိုသူတို့သည်၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို ကျေးရွာ သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ထိုကဲ့သို့သော လျှောက်လွှာများကို လက်မခံနိုင်တော့ချေ။

ထို့ကြောင့် အခင်းဖြစ်မြေကို အခင်းဖြစ် နှစ်အတွက်၊ လုပ်ကိုင်ရန် ကျေးရွာသီးစားချထားရေးကော်မိတီထံတွင် လျှောက်ထားခြင်း မပြုခဲ့သော လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃) ဦးဖိုးညို အား၊ တိုင်းသီးစား ချထားရေးကော်မိတီက ဦးဖိုးညိုသည် အိမ်စောင့် အစိုးရလက်ထက်၌ လျှောက်ထားသူ ဦးညီပု ခေတ္တသူကြီးဖြစ်စဉ် ဦးညီပု၏ ဩဇာအာဏာကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့် လျှောက်ထားခြင်း မပြုခဲ့သည်ဟု အကြောင်းပြုပြီး ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီက အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးညီပု အား ချထားသည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍ ဦးဖိုးညိုအား အခင်းဖြစ်မြေကို ချထားရာတွင် တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အကြောင်းပြချက်မျိုးဖြင့် အထက်ပါ ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ လျှောက်ထားရန် ပျက်ကွက်သူအား သီးစားချထားခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစိန်လှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်သားခံရသူအမှတ် (၁) နှင့် (၂) တို့အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကြော်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အခင်းဖြစ်နှစ်အတွက်၊ ယခု လျှောက်ထား ခံရသူအမှတ် (၃) ဦးဖိုးညိုသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေ ၅ ကေကိုလုပ်ကိုင်ရန် အတွက်၊ ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံ လျှောက်ထားခဲ့ခြင်းမပြုချေ။

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃။

၁၉၆၂

ဦးညိုပု နှင့် ကိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မတီ၊ မန္တလေး ပါ ၃။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ ထိုမြေကို ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးညိုပုအား ချထားလိုက်သည်။ ဦးဖိုးညို အယူခံရာတွင်၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက ထိုမြေ ၅ ကေနှင့် ပတ်သက်၍ ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ထိုမြေကို ဦးဖိုးညိုအား ချထားလိုက်သည်။ တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီက လည်း၊ ဦးဖိုးညိုသည် အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်၌ ဦးညိုပု ခေတ္တသူကြီးဖြစ်စဉ် ဦးညိုပု၏ ဩဇာအာဏာကို ကြောက်၍သဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းမပြုခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပြီး အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးဖိုးညိုအားပင်ချထားလိုက်သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရမှာ၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင်လိုသူတို့သည်၊ သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကန့်သတ်ထားသော အချိန်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ထိုကဲ့သို့သော လျှောက်လွှာများကို လက်မခံနိုင်တော့ချေ။ ထိုဖော်ပြချက်များကို ထောက်၍ ကျေးရွာသီးစား ချထားရေး နည်းဥပဒေများမှာ တိကျပြတ်သားပြီး၊ တိုင်းကော်မိတီပေး ပြသောအကြောင်းပြချက်မျိုးဖြင့်၊ ထိုပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ လျှောက်ထားရန် ပျက်ကွက်သူအား သီးစားချထားခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်နှင့် ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီ၏ အမိန့်တို့ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ဦးထွန်းလင်း (ခေါ်) ရှောင်ထွန်းလင်း ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ) ၁၉၆၂

နှင့် ဇူလိုင်လ

တိုင်းမင်းကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မိတီ ၁၀ ရက်။
အဖွဲ့၊ မော်လမြိုင်မြို့ ပါ ၄ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ကျေးရွာကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို၊ ၁၅ ရက်ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသော အယူခံကို ကြားနာခွင့်မရှိ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၉ အရ၊ ပုဒ်မ ၅ သည် အထူးအက်ဥပဒေများနှင့် မဆိုင်။

ကျေးရွာကော်မိတီမှ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အမိန့်ချမှတ်ပြီး ၁၅ ရက် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သွင်းသောအယူခံကို ခရိုင်သီးစား ချထားရေး ကော်မိတီသည် အယူခံကို ကြားနာခွင့်မရှိ။

ဦးဘိုကျော်နှင့် ပဲခူးခရိုင် မြေယာကော်မိတီပါ ၂။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာမျက်နှာ ၈၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ယင်းကဲ့သို့ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီးမှ တင်သောအယူခံကို စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ ကိုမှီး၍ လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသည်ဆိုကာ လက်ခံခြင်းသည် မှားယွင်းသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၉ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ယင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ သည် အထူးအက်ဥပဒေများနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု အတည့်အလင်းဖော်ပြထားသည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။ဦးဘရုံလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် (၁) နှင့် (၂) အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကျော်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ် (၃) နှင့် (၄) အတွက်။ ။ဦးညွန့်ဟန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးထွန်းလင်း၊ ဒေါ်အေးရွှေတို့နှင့် လျှောက်ထား ခံရသူအမှတ် (၃) ဦးသာလှိုင်၊ အမှတ် (၄) ဦးအုံးလှိုင်တို့သည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို၊ ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်တွင် လှုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာကော်မိတီထံ လျှောက်ထားကြရာ၊ ကျေးရွာ ကော်မိတီက

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၅၇။

၁၉၆၂

ဦးထွန်းလင်း (ခေါ်) ရှောင်ထွန်းလင်း ပါ ၂ နှင့် တိုင်းမင်းကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်း သီးစား ချထားရေးအဖွဲ့၊ မော်လမြိုင် ပါ ၄။

ယခု လျှောက်ထားသူများအား ချထားလိုက်သည်။ ယခုလျှောက်ထားသူများသည် ထိုမြေကိုပိုင်ဆိုင်သူများ ဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ကျေးရွာကော်မီတီ အမိန့်ချမှတ်သည့်နေ့မှာ ၁၉၆၁ ခု၊ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ဦးသာလှိုင်နှင့် ဦးအုံးလှိုင်တို့သည် ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်သီးစား ချထားရေးကော်မီတီထံ ၁၉၆၁ ခု၊ ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့ကမှသာလျှင် အယူခံတင်သွင်းသည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေ ၁၆ အရမှာ၊ ကျေးရွာကော်မီတီ၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်သူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မီတီထံ စီရင်ချက် ချမှတ်သည့်နေ့မှ ၁၅ ရက်အတွင်းအယူခံဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့အယူခံမဝင်လျှင်၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မီတီသည် အယူခံကို ကြားနာပိုင်ခွင့်မရှိခေါ်။ **(၁)တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ဦးဘိုးကျော်နှင့် ပဲခူးခရိုင် မြေယာကော်မီတီပါ ၂** ကိုကြည့်ပါ။

ခရိုင်သီးစား ချထားရေး ကော်မီတီနှင့် တိုင်းသီးစား ချထားရေး ကော်မီတီတို့က ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်၍ အယူခံလွှာ တင်သွင်းသည်ကို စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ကိုမှီး၍ လုံလောက်သော အကြောင်းပြသည်ဆိုကာ၊ အယူခံကို လက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ ထိုစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ သည်အထူးအက်ဥပဒေများနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု အတည့်အလင်းဖော်ပြထားသည်။

ထို့ကြောင့် ခရိုင်သီးစား ချထားရေး ကော်မီတီ၏ အမိန့်နှင့် တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မီတီ၏ အမိန့်တို့ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

(၁) ၁၉၅၁ ခု၊ မြန်မာပြည်ခရိုင်ထုံးမျာ၊ စာမျက်နှာ ၈၈။ (S.C.)

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

၁၉၆၂

ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်။

ဦးသောပါက ပါ ၂ (စောဒကများ)

နှင့်

ဦးကုမာရ ပါ ၅ (စုဒိတကများ)*

သံဃိကကျောင်းအတွက် ဝုဝဝါသရက္ခက ဂေါပက မခန့်နိုင်ခြင်း။

သံဃိကကျောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စောဒကနှင့် စုတိဒကတို့ ဝိဝါဒါ ဓိကရဏ်းမှု ဖြစ်ပွါးကြရာတွင် ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက ရဟန်းတော်နှစ်ပါးအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းတွင် လက်ရှိစောင့်ရှောက်နေထိုင်သူ ဖြစ်သည်ဟု တွေ့ရှိ၍၊ ထိုကိုယ်တော်များအား ပင် ဝုဝဝါသရက္ခက ဂေါပကပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် စောင့်ရှောက်နေထိုင်ကြစေဟု အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူလိုက်ကြသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှာ သံဃိကကျောင်းဖြစ်၍၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည် အဆိုပါ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးအား၊ ဝုဝဝါသရက္ခက ဂေါပကပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် မခန့်အပ်နိုင်။

စောဒကများအတွက်။ ။ဦးဖသာထော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကများအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ဦးသောပါက ပါ (၂) နှင့် ဦးကုမာရပါ (၅) တို့သည် မိတ္ထိလာခရိုင်၊ ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်၊ ရွာတန်းရွာ၊ သရက်ခြံကျောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှု ဖြစ်ပွါးကြရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားမနယ်ပိုင်ရုံးက စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့ အသီးသီး တင်မြှောက်ကြသော၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ၂ ပါးနှင့် ကြားခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ၁ ပါးအပါအဝင် ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး ဖွဲ့ပေးလိုက်လေသည်။ ထိုခုံရုံးသည်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို ပေးတော်မူကြလေသည်။ သို့သော် ဦးသောပါက တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်က ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို သဘောမတူသဖြင့်၊ လက်မှတ်မထိုးခဲ့။

အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှာ သံဃိကကျောင်းဖြစ်သည်။ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များရာက ဦးဝိလာသနှင့် ဦးဝိစိတ္တ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးအား၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းတွင်

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၂၃၆။

၁၉၆၂ ::သောပါက ပါ ၂ နှင့် ဦးကုမာရ ပါ ၅။

လက်ရှိ စောင့်ရှောက် နေထိုင်သူဖြစ်သည်ဟု တွေ့ရှိ၍ ထိုကိုယ်တော်မျိုးအားပင် ဓဝဝါသရက္ခကဂေါပက ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် စောင့်ရှောက် နေထိုင်ကြစေဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူလိုက်ကြသည်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဦးသောပါက မကျေနပ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် ဤရုံးတော်သို့ မေတ္တာရပ်ခံလေသည်။ ယင်းသို့ ပယ်ဖျက်ရန်အကြောင်း အမျိုးမျိုးပြခဲ့သော်လည်း၊ လျှောက်လဲချက် ကြားနာစဉ် နောက်ဆုံး၌ အရေးကြီး သောအချက်တချက်သာ ကျန်တော့သည်။ ၎င်းအချက်မှာ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် တို့သည် အထက်ဖေါ်ပြပါ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးအား၊ ဓဝဝါသရက္ခက ဂေါပကပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်ဖြင့် ကျောင်းတွင် စောင့်ရှောက်နေထိုင်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။

ဤအမှုနှင့်အလားတူ အမှုတရပ် မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် တကောင်း ကျောင်းတိုက် နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းမှုတွင်၊ မန္တလေးမြို့၊ မြို့မခရိုင် ဝိနိစ္ဆယ ဆရာတော် များနှင့် မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနရုံးတို့ မည်သို့မည်ပုံ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံး အဖြတ် ပေးသည်ကို အလျဉ်းသင့်သဖြင့် ဖေါ်ပြရန် လိုသည်ဟု ထင်မိပေသည်။ ထိုအမှုတွင် သံဃိကကျောင်းတိုက် ဖြစ်သော တကောင်း ကျောင်းတိုက် အလုံးကို ဂေါပကရက္ခတအဖြစ် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခဲ့သူ ဦးကုသလကိုယ်တော် ပျံလွန်တော် မမူမီ၊ ဦးနန္ဒိယအား၊ စာချုပ်ဖြင့် အပ်နှင်းလှူဒါန်းခဲ့သည်ဆို၍ ဦးနန္ဒိယနှင့် အခြား ရဟန်းများ ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း ဖြစ်ပွါးရာ၊ မန္တလေးမြို့ အရှေ့မြောက်မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနက ဦးနန္ဒိယအား၊ ရက္ခိက ဂေါပိတအဖြစ် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန် ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူလိုက်ကြသည်။ မန္တလေးမြို့၊ မြို့မခရိုင် ဝိနိစ္ဆယ ဌာနက ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ဓမ္မောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

"၁။ ပျံလွန်တော်မူသော ဆရာတော် ဦးကုသလပိုင်သော လဟုဘဏ်ပစ္စည်း ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ဆရာတော် ဦးနန္ဒိယ အပိုင်ယူစေ။

၂။ တကောင်း ကျောင်းတိုက် အာရာမ်မြေနှင့် သံဃိက အဆောက် အဦ အားလုံးကို ဥပစာရ သိမ်တွင်းရှိ သံဃာများက စောင့်ရှောက်ကြစေ။

၃။ တကောင်း ကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ သံဃာများဆန္ဒအရ မိမိတို့တိုက်တွင်းမှ ဖြစ်စေ သံဃာအား ကျေးဇူးများမည်ထင်သော တိုက်တပါးမှ သံဃာ တပါးကို တိုက်သွင်းသို့ပင်၍ သိတင်းသုံး နေထိုင်၍ဖြစ်စေ၊ အကြီးအမှူး နာယက ဆရာတော် တပါး တင်မြှောက် ထားကြစေ။

၄။ မိမိတို့တိုက်တွင်း၌ အစောင့်အရှောက် မရှိသော သံဃိက ကျောင်းများကို သံဃာ့ဆန္ဒအရ၊ အစောင့်အရှောက် သံဃာတပါးစီ တင်မြှောက်ထား ပြီးလျှင်၊ မြတ်စွာဘုရား သားတော်ပီပီသသ ဓူရန့စ်ပါးကို ပွါးများ နေထိုင်ကြစေ။"

၁၉၆၂
ဦးသောပါက
ပါ ၂
နှင့်
ဦးကုမာရ
ပါ၅။

မန္တလေးမြို့ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနရုံးက ထိုခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန အဆုံးအဖြတ် အားလုံးကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

ယခုအမှုတွင်လည်း၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှာ သံဃိကကျောင်းဖြစ်၍၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည်၊ ဦးဝိလာသနှင့် ဦးဝိစိတ္တ ကိုယ်တော်နှစ်ပါးအား၊ ဓုဝဝါသရက္ခိတ ဂေါပိတပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်ခန့်အပ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဦးဝါသဝနှင့် ဦးဝိစိတ္တတို့၏ပညာရှိ ရှေနေကြီးကလည်း၊ ယင်းသို့ ဓုဝဝါသရက္ခက ဂေါပက ခန့်အပ်သည်မှာ မှားယွင်း၍ ခန့်အပ်မိဟန် တူကြောင်း လျှောက်ထား၏။ အကယ်၍ ထိုကိုယ်တော် နှစ်ပါးအား ယာယီအားဖြင့် ကျောင်းတိုက်ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် ခန့်ထားပြီး၊ ဝိနည်းတော်အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ သံဃာများက ထိုကျောင်းကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် နာယကတင်မြှောက်လျှင်၊ ဤရုံးတော်က မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန်အကြောင်း မြင်မည်မဟုတ်ခေ့။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ အဆုံး အဖြတ် နောက်ဆုံးပိုင်းဖြစ်သော ဦးဝါလာသနှင့် ဦးဝိစိတ္တ ကိုယ်တော် နှစ်ပါးအား၊ သရက်ခြံ စတုဒ္ဒိသာ သံဃိက ကျောင်း၌ ဓုဝဝါသရက္ခက ဂေါပက ပုဂ္ဂိုလ်များ အဖြစ် ဖြင့် စောင့်ရှောက် နေထိုင်ကြစေ ဟူသော အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော် ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များသည် အမှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးလျှင်၊ ဝိနည်းတော် အတိုင်း မိမိတို့ တော်တည့် မှန်ကန်မည် ထင်သည့် အဆုံးအဖြတ်ကို ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့သည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံရမည် ဖြစ်သည်။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court).

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

1. DEFENCE SERVICES ACT AND RULES.

DEFENCE SERVICES RULES. RULES 22(3)—*Giving evidence on oath by accused during investigation—Not permitted by—When such evidence can be given. Rules* 57(1)(*a*), 117(3)(*a*)—*Relevant rules—To be read with* s. 137, *Defence Services Act*, 1959—*Against whom and when such evidence may be used.* There is nothing in Rule 22(3) of the Defence of Services Rules to enable an accused to give evidence on oath during the course of investigation of case. Evidence on oath can be given by an accused only when he is on trial, and after the Court has explained that he is free to elect or decline to give evidence on oath. The relevant rules are Rule 57(1)(*a*) and Rule 117(3)(*a*) which should be read together with section 137 of the Defence Services Act. It is only then that the evidence of an accused if given on oath, may be used against a person or persons tried jointly with him.

MAUNG THAN MAUNG AND ONE *vs.* THE UNION OF BURMA 263

EVIDENCE ON OATH—WHEN CAN ACCUSED GIVE SUCH EVIDENCE—RULE 22(3) OF THE DEFENCE SERVICES RULES—WHEN CAN SUCH EVIDENCE BE USED AGAINST A PERSON OR PERSONS TRIED JOINTLY WITH HIM ... 263

ထရုးခံတို့၏ထွက်ချက် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ အပိုဒ် (ခ) အရ၊ ရေးမှတ်ယူထားသော ထွက်ချက်များတွင် ပါဝင်နေသော ဖြောင့်ဆိုချက်များ။ သက်သေခံဥပဒေအရ တရားရုံးချုပ်များတွင် သက်သေခံအဖြစ် သုံးနိုင် မသုံးနိုင် 271

မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၀၊ ၈၉၊ ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၂ စစ်တရားရုံးများသက်သေခံ အက်ဥပဒေကို လိုက်နာရန်။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ တပ်မှူးနှင့် ၎င်းကလွဲအပ်ထားသော အရာရှိ၊ သက်သေထွက်ချက်နှင့် တရားခံ ထွက်ချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ လိုက်နာရန်ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည့် တရားခံ၏ ဖြောင့်ဆိုချက်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၀ တွင် ပုဒ်မ ၈၉ မှ ၉၃ အထိဖော်ပြထားသော အချက်များကို ထောက်ရှုကာ စစ်တရားရုံးများသည် အမှုကိုစစ်ဆေး စီရင်ရာတွင် သက်သေခံ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ အပိုဒ် (စ) တွင်၊ တပ်မှူးကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ တပ်မှူးက လွဲအပ်ထားသော အရာရှိကသော်၎င်း သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ရေးမှတ်ယူပြီးနောက်၊ တရားခံ

PAGE

တို့အား ထုက်ချက်ပေးလိုလျှင် ပေးနိုင်သည်၊ မပေးလိုက နေနိုင်သည်ဟု သဘော ပေးပြီးနောက်၊ တရားခံများက သူတို့၏ ထုက်ဆိုချက်ကို အလိုအလျောက် ပေးလို ဆည်ဟု ဆိုပါက ရေးမှတ်ယူရင်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ ရေးမှတ်ယူပြီးလျှင်တရားခံတို့က ငွေ ထုက်ဆိုချက်ကို ဖတ်ပြရကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ တရားခံများက ယင်းသို့ထုက်သော ထုက်ချက်များတွင် ငြင်းဆိုချက် များ ပါရှိပါက ငင်းငြင်းဆိုချက်ကို သက်သေခံ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက် များတွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

ဓမ္မာင်လှရွှေ ပါ ၂ နှင့် မြည်းထောင်ဝန်မှန်မာနိုင်ငံဇာတ် 271

LIST OF CASES REPORTED

	PAGE
Maung Than Maung and one v. The Union of Burma ...	263
မောင်လှသန္ဓ ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်	271

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung, J., Col. Maung Win and U Aung Gyi JJ.

MAUNG THAN MAUNG AND ONE (APPELLANTS)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT). *

C.C. 1962

July 27.

Defence Services Rules—Rules 22(3)—Giving evidence on oath by accused during investigation—Not permitted by—When such evidence can be given. Rules 57 (1) (a), 117 (3) (a)—Relevant rules—To be read with s. 137, Defence Services Act, 1959—Against whom and when such evidence may be used.

There is nothing in Rule 22 (3) of the Defence of Services Rules to enable an accused to give evidence on oath during the course of investigation of case. Evidence on oath can be given by an accused only when he is on trial, and after the Court has explained that he is free to elect or decline to give evidence on oath. The relevant rules are Rule 57 (1) (*a*) and Rule 117(3)(*a*) which should be read together with section 137 of the Defence Services Act. It is only then that the evidence of an accused if given on oath, may be used against a person or persons tried jointly with him.

Tin Maung for the appellants.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—B.A.F./577 Flight Sgt. Than Maung and B.A.F./3566 Corporal Kyaw Myint of the Air Force Element Unit were sent up for trial before a Field General Court-Martial presided over by Major Ba Tin with Capt. Wan Maung and Capt. Tun Wai, as Members, on a charge under section 57 of the B.A.F. (D) Act, 1947, for committing a civil offence of cheating and dishonestly inducing delivery of property contrary to section 420 of the Penal Code. Two other charges for forgery and causing disappearance of evidence of offence under sections 468 and 201 Penal Code respectively, were also added. By an order dated 25th June 1961, the two accused were found guilty only under the 1st charge of cheating and were sentenced to three months' regorious impresonment each,

* Criminal Apeal No. 5 of 1962.

C.C. 1962

MAUNG THAN MAUNG AND ONE v. THE UNION OF BURMA.

apart from being dismissed from the service and reduced to the ranks. The order was confirmed on the 4th September 1961 and promulgated at Rangoon on the 15th September 1961. An appeal under section 6, Union Judiciary Act was filed before the late Supreme Court on 5th October 1961, and subsequently came for disposal before this Court.

The facts of the case may briefly be stated as below:

On 9th June 1960, two persons, in air force uniforms, came to J.V.C. No. 11 of which U Tha Hein (PW 6) was one of the Managers. He was shown a letter, signed by one Boh Win Swe, wherein a request was made for sale of four coils of G.I. wire needed badly for use at the Air Force Element Unit. U Tha Hein believed the urgency of the request and sanctioned the sale. The letter of request was then taken by these two persons in uniform to sales assistant Maung Kyaw Mya (PW 7) who, after reading the letter and order of sanction to sell, prepared the voucher (Exhibit ๑) at a special sale rate for four coils of G.I. wire which totalled K 164·40. Subsequently, these four coils of G.I. wire were taken delivery at the J.V.C. godown where Shwe Tha Tun (PW 8) was in charge. According to him two persons came to take delivery, one being in uniform and the other in plain clothes.

Two days after the sale of the four coils of G.I wire U Tha Hein received information that negotiations were being made in 25th Street for the re-sale of these very four coils of wire. His suspicion being aroused he informed Bogyi Ba Nyunt (PW 2) a Director of the same J.V.C. No. 11 and, after giving him the details, he also handed over the letter of request. Bogyi Ba Nyunt in turn informed Bohmu Saw Pyu of the Air Force Element Unit and forwarded to him the letter of request. Bohmu Saw Pyu sent for Bogyi Kyaw Myint (PW 3) of the Investigation Department of the Air Force Element Unit at

Mingaladon and, after giving him the necessary information, asked him to trace and make enquiries from the J.V.C. concerned. The letter of request had in the meantime been sent to Bohmu Aung Din (PW 4) also of the Air Force Element Unit. When he studied it he soon discovered that the signature on the letter was not that of Boh Win Swe. He also noted that the letter paper did not belong to the Air Force. He even showed the letter to 2nd appellant Kyaw Myint who belonged to the staff of his office and Kyaw Myint also agreed with Bohmu Aung Din that the letter was not the kind used in the office. Bohmu Aung Din further showed the letter to Corporal Aung Myint who returned to duty from his leave on 13th June 1960, and the latter also said that the letter of request was not from their office. Comparisons were also made with genuine letters to prove this fact. Being fully assured that this letter of request was not genuine, Bohmu Aung Din kept it in the iron safe together with the other letters which had been used for comparison.

It so happened that at the time when these preliminary enquiries were going on, Boh Win Swe (PW 5), whose signature had been found on the letter of request, was away on tour. He left Rangoon on 25th May 1960 and returned on the 12th June 1960. Bohmu Aung Din contacted him by phone on the 13th June 1960, but as he was unable to come to Bohmu Aung Din till after breakfast, Bohmu Aung Din also left his office for breakfast and, this time, he left the letter of request with other papers on his office table. On return, he and Boh Win Swe met at the office to discuss the letter of request which, when searched for, had mysteriously disappeared. The office staff was questioned but the letter could not be found. Bohmu Aung Din then sent for Bogyi Kyaw Myint of the Investigation Department of the Air Force Element Unit, and asked him to make enquiries.

C.C. 1962 — MAUNG THAN MAUNG AND ONE v. THE UNION OF BURMA.

Bogyi Kyaw Myint made necessary enquiries and finally traced the source to J.V.C. No. 11. He found that three of the J.V.C. staff would be able to identify the two persons who had come in uniform to make the purchase in question with the letter of request. He took these three persons to Mingaladon on 18th June 1960, and kept them together in the office. He then had about 40-50 *Yebaws* and Corporals of the Air Force Element Unit in their respective uniforms lined up for identification. The two appellants were in that number. Only one of the J.V.C. staff, namely, Kyaw Mya (PW 7) was able to pick out only 1st appellant Than Maung. Kyaw Mya however identified him three times in succession and on each occasion before the second and third parade, Bogyi Kyaw Myint allowed 1st appellant Than Maung to change his clothes and take up any position he liked in the line. Second appellant Kyaw Myint was not included in the third parade and, in fact, no one identified him.

Although 1st appellant Than Maung had been identified, Bogyi Kyaw Myint did not arrest him. He had his movements followed and kept him mixed with his own men of the investigation department. It appears that a few days after this, 1st appellant Than Maung made a request to be allowed to see Bogyi Kyaw Myint. When the request was granted 1st appellant Than Maung confessed to Bogyi Kyaw Myint that he was involved in the purchase of the four coils of G.I. wire at J.V.C. No. 11 together with 2nd appellant Kyaw Myint, and Than Maung gave a written confession to this effect. When 2nd appellant Kyaw Myint was sent for, he too admitted and gave a written confession to Bogyi Kyaw Myint. But these written confessions were not put up before the Court-Martial.

Two other civilian witnesses, namely, Ngwe Daung (PW 9), a driver, and Maung Thein Lwin (PW 10), a brother

of 1st appellant Than Maung, were examined before the Court- Martial as prosecution witnesses but as they resiled from their former statements when a summary of evidence was recorded, no value can be attached to their evidence.

The main points for consideration are (1) whether the identification of 1st appellant Than Maung by Kyaw Mya (PW 7) can be relied upon, (2) whether the confessions of the two appellants can be acted upon, and (3) whether the offence of cheating was committed.

According to Bogyi Kyaw Myint the identification parade was held on 18th June 1960, nine days after the sale of the four coils of G.I. wire. Kyaw Mya supports the fact that out of about 50 to 60 persons dressed in uniforms he picked out 1st appellant Than Maung. According to him, he (Kyaw Mya) picked out Than Maung twice, but Bogyi Kyaw Myint, who probably has a record, said Kyaw Mya identified 1st appellant Than Maung three times in succession. Second appellant Kyaw Myint was lined up on the 1st and 2nd parade but he was not identified. We think that this was a very fair identification and for Kyaw Mya to be able to pick out 1st appellant twice or thrice as the case may be, we do not think that it can be said he had any doubt, at least as to one of the two persons who had come in uniform nine days ago, that is, on the 9th June 1960, to J.V.C. No. 11, to make the purchase of the four coils of G.I. wire. It is true that before the Court-Martial, Kyaw Mya failed to identify 1st appellant Than Maung once more. Had he done so, it might have been too good to be true. But it must not be forgotten that since 18th June 1960, when he identified 1st appellant Than Maung, more than 13 months had elapsed when he was before the Court-Martial as a witness on 20th July 1961. As a matter of fact Kyaw Mya did state frankly in his examination-in-chief "ထိုလူ နှစ်ယောက်ကို ကျနော် ယခုမြင်လျှင် မြွှေးမည် မထင်ပါ"။ This was of course

C.C. 1962

MAUNG THAN MAUNG AND ONE v. THE UNION OF BURMA.

reasonable in the circumstances, and we are of opinion that Kyaw Mya correctly identified 1st appellant Than Maung on 18th June 1960 when his memory was fresh and clear.

As regards the inculpatory statements made by both the appellants, it is in Bogyi Kyaw Myint's evidence that 1st appellant was kept at Mingaladon after he had been identified by Kyaw Mya, and that a few days later, 1st appellant requested to be allowed to see him. Upon being brought into his office room, Bogyi Kyaw Myint said 1st appellant admitted that he was involved with 2nd appellant in the purchase of the four coils of G.I. wire at J.V.C. No. 11 and that 1st appellant Than Maung gave a written confession to that effect. Bogyi Kyaw Myint then sent for 2nd appellant Kyaw Myint who too, like 1st appellant, after admitting, gave a written confession. As mentioned earlier these written confessions are not in the proceedings of the Court-Martial and we do not therefore know their contents. Bogyi Kyaw Myint admitted in cross-examination that in the case of 1st appellant he was kept in the office room for three to five days, and in the case of the 2nd appellant for two days. The voluntary nature of their confessions given after this detention therefore becomes doubtful, and, in these circumstances, these confessions cannot be considered.

Next, there is the evidence of Boh Sein Hlaing Tin (PW 1) who recorded the summary of evidence during the investigation stage. He stated that he gave the two accused due warning that if they wished to give evidence on oath they could do so or, if they did not wish to give evidence on oath, they need not do so. But, as they offered to give evidence on oath, Boh Sein Hlaing Tin said he recorded their evidence on oath. The two statements thus recorded on oath are Exhibit "ဃ" and Exhibit "c." As can be seen from these two Exhibits "ဃ" and "c"

recorded on 18th July 1960 and 22nd July 1960 respectively; Boh Sein Hlaing Tin purported to follow the procedure laid down in Rule 22 (3) of the Defence Services Rules. But a perusal of Rule 22 (3) gives no indication that an accused, at that stage of investigation, can give evidence on oath. Evidence on oath can be given by an accused only when he is on trial, and after the Court has explained that he is free to elect or decline to give evidence on oath. The relevant rules are, Rule 57 (1) (*a*) and Rule 117 (3) (*a*) which should be read with section 137 of the Defence Services Act, 1959. It is only then that the evidence of an accused if given on oath, may be used against a person or persons tried jointly with him. In these circumstances, Exhibit "ဃ" and Exhibit "c" are also inadmissible.

The letter of request bearing Boh Win Swe's signature was certainly not genuine. He was out on tour from 25th May 1960 to 12th June 1960 and his signature found in the letter, presented on 9th June 1960 at J.V.C. No. 11, could not be his. Bohmu Aung Din showed this letter to 2nd appellant Kyaw Myint who belonged to his office when Bohmu Aung Din received it from Bohmu Saw Pyu. Its subsequent disappearance on 13th June 1960 when temporarily left on the office table is only a piece of suspicious circumstance against 2nd appellant since he alone could possibly have a motive to cause its disappearance. However this, by itself, cannot connect him with the purchase of four coils of G.I. wire at J.V.C. No. 11 at the time when the alleged cheating was committed.

It was urged by the learned Counsel for the appellants that, even if it could be said that the appellants purchased the four coils of G.I. wire, no wrongful loss was caused to U Tha Hein. But it must be remembered that the letter, bearing the signature of Boh Win Swe, requesting sale of G.I. wire, was the means which facilitated the inducement

C.C. 1962

MAUNG THAN MAUNG AND ONE v. THE UNION OF BURMA.

since, if U Tha Hein had not been deceived by the intentional and dishonest representation of the two persons in Air Force uniform, U Tha Hein would not have sanctioned the sale of the four coils of G.I. wire, and much less at a special price.

In the circumstances, we are satisfied that the offence of cheating was committed by 1st appellant Than Maung who was correctly identified, and we would therefore dismiss his appeal. But as there is no evidence against 2nd appellant Kyaw Myint his appeal is allowed.

ရန်ကုန်မြို့စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ ဦးလှအောင်နှင့် ဦးအောင်ကြီးတို့ ရှေ့မှောက်တွင်

မောင်လှရွှေ ပါ ၂ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၂ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၈၊ ၈၉၊ ၉၀၊ ၉၁၊ ၉၂ စစ်တရားရုံးများ သက်သေခံ အက်ဥပဒေကို လိုက်နာရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ်နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ တပ်မှူးနှင့် ၎င်းကလွဲအပ်ထားသော အရာရှိ၊ သက်သေထွက်ချက်နှင့် တရားခံ ထွက်ချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ လိုက်နာရန်ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ သက်သေခံ အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည့် တရားခံ၏ ဖြောင့်ဆိုချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၈၈ တွင်၊ ပုဒ်မ ၈၉ မှ ၉၃ အထိ ဖော်ပြထားသော အချက်များကို ထောက်ရှုကာ စစ်တရားရုံးများသည် အမှုကိုစစ်ဆေး စီရင်ရာတွင် သက်သေခံ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ်နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၊ အပိုဒ် (စ)တွင်၊ တပ်မှူးကိုယ်တိုင်သော်၎င်း၊ တပ်မှူးက လွဲအပ်ထားသော အရာရှိကသော်၎င်း သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ရေးမှတ်ယူပြီးနောက်၊ တရားခံတို့အား ထွက်ချက်ပေးလိုလျှင် ပေးနိုင်သည်၊ မပေးလိုက နေနိုင်သည်ဟု သတိပေးပြီးနောက်၊ တရားခံများက သူတို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို အလိုအလျောက်ပေးလိုသည်ဟု ဆိုပါက ရေးမှတ်ယူရကြောင်း။ ယင်းသို့ရေးမှတ်ယူပြီးလျှင် တရားခံတို့အားဝင်းတို့၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ဖတ်ပြရကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အကယ်၍ တရားခံများက ယင်းသို့ ထွက်သောထွက်ချက်များတွင် ဖြောင့်ဆို ချက်များ ပါရှိပါက၊ ၎င်းဖြောင့်ဆိုချက်ကို သက်သေခံ အက်ဥပဒေအရ၊ တရားရုံးချုပ်များတွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးလှအောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေ ဦးလှသင်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဆုဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၇ နှင့် ၈။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အကျဉ်းစစ်တရားရုံး၊ အမှတ် ၅၇/၆၀ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့စွဲပါ အကျဉ်းစစ်တရားရုံး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၂

မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ကျွန်အမှုတွင်၊ အယူခံတရားလိုများဖြစ်ကြသော၊ မောင်လှရွှေနှင့် မောင်မြင့်ဆွေတို့အား၊မြောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်၏ ဗိုလ်မှူး ဘိုးရင်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ် အမှတ် ၅၇/၆၀ မှ စွပ်စွဲချက် ၃ ရပ်စလုံးပေါ် တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု စီရင်ခါ၊ သေဒဏ်ချမှတ်လိုက်ခြင်းကို၊ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က၊ တသက်တကျွန်း လျော့ပေါ့အပြစ်ပေးလိုက်ပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလိုများက ယင်းသို့ အပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကို မကျေနပ်၍ အယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

အပြစ်ပေး စီရင်ခြင်း ခံရသည့် စွဲချက် ၃ ရပ်မှာ—

(၁) စစ်ပုန်ကန်မှုကို ပူးပေါင်းကြံစီခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကြည်းတပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ (က) အရ၊ အပြစ်ပေးစီရင်လိုက်ခြင်း၊

(၂) တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းအား ကြိုတင်ကြံစီထားသည့်အတိုင်း စတင်းသေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ တွဲဘက်ခါ အပြစ်ပေးစီရင်လိုက်ခြင်းနှင့်

(၃) ကြိုတင်ကြံစီထားသည့်အတိုင်း တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောကို စတင်းသေနတ်နှင့်ပစ်ရာ၊ ခြေထောက်နှစ်ဘက်စလုံးတွင် ဒါဏ်ရာရရှိခြင်းကြောင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၇ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ တွဲဘက်ခါ အပြစ်ပေးစီရင်လိုက်ခြင်းများဖြစ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက် အတိုချုပ်မှာကား၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလကုန်ခါနီးတွင်၊ ထီးလင်းမြို့နယ်တွင် စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်နေသော (၈) တပ်ခွဲ၏၊ တပ်စုမှူး ဗိုလ် လှမောင်(လိုပြ ၁) သည်၊တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောအုပ်ချုပ်သည့်တပ်စိပ်နှစ်စိပ်ကို တပ်ခွဲမှ လေးလံသော ပစ္စည်းများကို စောင့်ရှောက်ရန်အတွက်၊ သံပုရာရွာ စခန်းတွင်ထားခဲ့၏။ ထားခဲ့သည့်တပ်စိပ်နှစ်စိပ်အနက်၊ တပ်စိပ်တစိပ်ကို၊ တပ်ကြပ်ကြီး စိန်ဝင်းက ဦးစီး၍၊ အခြားတပ်စိပ်ကို တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကော က အုပ်ချုပ်ရသည်။ ထို့နောက် ဗိုလ် လှမောင်သည်၊ချင်းတောင်၊ ပုလိပ်ထိပ်တောင်ကို ရှင်းလင်းရန် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း၊ အခြားတပ်စိပ်နှစ်စိပ်ကို ၎င်းနှင့်အတူ ခေါ်ဆောင်သွား၏။

၁၉၆၀ ခု၊ ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့ နံနက် ၆ နာရီ အချိန်ခန့်တွင်၊၎င်းတို့သည် ချင်းယင်းမာရွာမှ သံပုရာရွာဘက်သို့ ထွက်ခဲ့ရာ၊လမ်းတွင် အရပ်သား ဆက်သားတယောကနှင့်တွေ့၍၊၎င်းဆက်သားထံမှစာတစောင်ရရှိသည်။၎င်းစာကိုတပ်ခွဲမှူး ဗိုလ်ကြီး မင်းဇင်နှင့်အတူ ဖတ်ကြည့်ရာ၊ အမည်မသိသူများက သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်၍၊ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေဒဏ်ရာရပြီး တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းမှာ သေဆုံးသွားကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းသို့

၁၉၆၂
မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

သိရှိရသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဗိုလ် လှမောင်သည် သံပုရာရွာ တပ်စခန်းသို့ အလျင်အမြန် သွားရောက်ခဲ့၊ စာသင်ကျောင်းတွင် သေနေသော တပ်ကြပ် စိန်ဝင်း၏ အလောင်းကို သေနတ်ဒဏ်ရာများနှင့် တွေ့ရှိရ၏။ ဒဏ်ရာရသော တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကိုမူကား မတွေ့ရတော့ချေ၊ ထို့နောက် စုံစမ်းစစ်ဆေးရာ၊ အချင်းဖြစ်သည့်ည ဂ နာရီနှင့် ၉ နာရီ ခြားတွင်၊ ကင်းတာဝန်ကြသည့် တပ်သား ထန်ခေါ်ဝေးက၊ အချင်းဖြစ်ည ဂ နာရီ ကျော်ကျော်အချိန်တွင်၊ အယူခံတရားလို တပ်သား လှရွှေသည်၊ အီကွတ်မင့် (Equip ment) အပြည့်အစုံကို ဝတ်ဆင်ခါ၊ စတင်းသေနတ်တလက် ကိုင်ဆောင်၍၊ စာသင်ကျောင်းပေါ် သို့ တက်သွားသည်ကိုမြင်ကြောင်း အစစ်ခံလေသည်။

ထို့ကြောင့် တပ်သား လှရွှေအပေါ် တွင် ဗိုလ် လှမောင်က မသင်္ကာဖြစ်ပြီးလျှင် လှရွှေနှင့် အပေါင်းအဖော်များဖြစ်ကြသော၊ မြင့်ဆွေ၊ အောင်ခင် တို့ကို ဖမ်းဆီးရန် အမိန့်ပေးလိုက်၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် ဒဏ်ရာရရှိသော တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေ ထီးလင်းသို့ပို့သည့်အခါ၊ အစောင့်အရှောက်အဖြစ် ပါသွား၍၊ ထီးလင်းသို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသဖြင့်၊ ၎င်းတို့အား ဖမ်း၍ အချုပ်တွင် ချုပ်ထားရန် ထီးလင်း စစ်ဆင်ရေးဌာနချုပ်သို့ အကြောင်းကြားလိုက်လေသည်။ တပ်ကြပ်ကြီး စိန်ဝင်း၏ အလောင်းကိုလည်း၊ ထိုနေ့ နေ့လည် ၂ နာရီခွဲ အချိန်ခန့်တွင် မီးသင်္ဂြိဟ်လိုက်၏။ ယင်းသို့ မီးမသင်္ဂြိဟ်မီ သေချာစွာ စစ်ဆေးကြည့်ရာ၊ အလောင်းတွင် ဘယ်ဘက်ကျိုင်းအောက်မှဝင်ပြီး၊ ညာဘက်ကျိုင်းအောက်မှထွက်သော သေနတ်ဒဏ်ရာ ၄ ချက် ရှိကြောင်း၊ ထိုဒဏ်ရာများမှာ စတင်းသေနတ်ဖြင့် ပစ်ခြင်းကြောင့် ရရှိဟန်တူကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၆၀ ခု၊ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် နောက်ထပ် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားသည့် တပ်သား ရဲညွှန့်၊ တပ်သား သက်လွင်နှင့် တပ်သား ရန်ခိုလုံးတို့ကိုပါ ခေါ်ဆောင်၍၊ ဗိုလ် လှမောင်သည် ထီးလင်းစစ်ဆင်ရေးဌာနချုပ်သို့ သွားရောက်လေသည်။ ၎င်းတို့ကို စစ်မေးသည့်အခါ၊ ၎င်းတို့က အယူခံတရားလို တပ်သား လှရွှေက တောခိုရန်အတွက် ၎င်းတို့အား တိုင်ပင်နှိုးနှောပြောဆိုကြောင်း၊ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့က တောခိုရန် သဘောမတူဟု၍ လှရွှေအား ပြန်ပြောလိုက်ကြောင်း ထွက်ဆိုကြလေသည်။ ထီးလင်းစစ်ဆင်ရေးဌာနချုပ်သို့ ရောက်ရှိသည့်အခါ၊ စစ်ဆင်ရေးမှူး ဗိုလ်မှူး မောင်မောင်ကို အကြောင်းစုံ ပြောပြပြီးနောက်၊ ဗိုလ်မှူး မောင်မောင်၏ အမိန့်အရ ချုပ်နှောင်ထားသော တပ်သား ၆ ယောက်တို့အား ထီးလင်းမှတဆင့် တပ်ရင်းရှိရာ ချောက်မြို့သို့ ခေါ်ဆောင်လာပြီးလျှင် တပ်ရင်းရောက်သည့်အခါ၊ တပ်ရေး ဗိုလ်ကြီး ထွန်းတင်ထံသို့ သတင်းပို့ပြီး ဖမ်းဆီးထားသော တပ်သား ၆ ယောက်တို့အား တပ်ရင်းအချုပ်တွင် ချုပ်ထားလိုက်သည်။

၁၉၆၂

ားမောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ျည်ထောင်စု
ျန်မာနိုင်ငံ
တော်။

အခင်းဖြစ်သောညက၊ တပ်သား ထန်ခေါ်ဝေး (လိုပြ ၃) သည်၊ တပ်စခန်းတွင်း ကင်းတာဝန်ကို ည ဂ နာရီမှ ၉ နာရီအထိ ထမ်းဆောင်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကင်းတာဝန် ကျနေစဉ်ည ၉ နာရီ မထိုးခင်၊နာရီကို သိချင်သည့် အတွက် တပ်သားအယူခံ တရားလို လှရွှေအား သွားရောက်မေးမြန်း၏။ ထိုအခါ တပ်သား လှရွှေကို ကျောင်းအောက်တွင် တွေ့ရှိ၍၊ လှရွှေမှာ (Equipment) အပြည့် အစုံဝတ်ထားလျက်ရှိသည်။ ယမ်း တောင့် ထည့်ထားသည့် ခါးပတ်၊ ဘေးလွယ်အိပ်များ အပြင် လှရွှေသည် စတင်း သေနတ် တလက် ကိုင်ဆောင်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုသို့ တွေ့ရှိရသဖြင့် တပ်သား ထန်ခေါ်ဝေးက လှရွှေအား။ မင်းဘာကြောင့် ဝတ်စုံကို ဝတ်ထားသလဲဟု မေးမြန်းရာ၊ လှရွှေက၊ ငှင်းကင်းလှည့်ကျမည် ထင်၍ ဝတ်ထားကြောင်း ပြန်ပြောလေသည်။ ထိုအခါ ထန်ခေါ်ဝေးက မိမိအလှည့်ပြီးလျှင် တပ်သား သက်လွင်၏ ကင်းလှည့် ဖြစ်ကြောင်း၊ လှရွှေ၏ အလှည့်မဟုတ်ကြောင်း ပြန်ပြောလိုက်သေး၏။ ထို့နောက် တပ်သား လှရွှေက၊ ၉ နာရီ မထိုးသေးဘူးဟု ပြောသဖြင့် ထန်ခေါ်ဝေးသည်၊ ကျောင်း အောက်မှ ထမင်းချက်သည့် မီးပုံချောင်ဘက်သို့ ထွက်သွားလေသည်။ ထိုသို့ လှည့်သွား ပြီးနောက် ကျောင်းအနီး ရေအိုးစဉ် အလွန်သို့ ရောက်သည့် အခါတွင် ကျောင်းပေါ်မှ စတင်းသေနတ်သံများ ဆက်ခါဆက်ခါ ကြားရ၏။ သေနတ်သံ ကြားသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထန်ခေါ်ဝေးသည် အကွယ် အကာရသော နေရာယူပြီး စောင့်ရှောက်လျက်ရှိသည်။ အခြား တပ်သားများလည်း ကျောင်းအောက်တွင် နေရာယူပြီးသည့် အခါ ထန်ခေါ်ဝေးသည်၊ ကျောင်းပေါ်တွင် ဘာဖြစ်သည်ကို သိရှိရန် သွားရောက်ရာ ကျောင်းပေါ်ရောက်ရှိသည့်ကာလ၊ တပ်သား ထန်းဟာက၊ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကို ပွေ့ထားပြီး၊ ဘိုကေအား ဘယ်သူ ပစ်သလဲဟူ၍ မေးသံကြားရလေသည်။ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းမှာလည်း သူ၏ အိပ်ရာပေါ်တွင် သေနတ်ဒဏ်ရာများဖြင့်၊ သေနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် တပ်သား ထန်းဟာက တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကို တပ်သား အယူခံ တရားလို မြင့်ဆွေပစ်ကြောင်း ဘိုကေကပြောသည်။ ထို့အတွက် မြင့်ဆေကို လိုက်၍ သတ်ရမည်၊ တပ်သား မြင့်ဆွေ ဘယ်မှာလဲဟုမေး၏။ ထန်ခေါ်ဝေးကလည်း၊ ဘိုကေကို သေနတ်နှင့် ပစ်သူ တပ်သား မြင့်ဆွေကိုလိုက်ရှာပြီး သစ်ပစ်ဘို့ ကောင်း သည်ဟု ပြောရာ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေက သူဒဏ်ရာ ရရှုံသာရှိပြီး သေမှာ မဟုတ် သဖြင့် တပ်သား မြင့်ဆွေကို လိုက်ပြီး သတ်ဘို့ မလိုဆိုပြီး တပ်သား ထန်းဟာနှင့် ထန်ခေါ်ဝေးတို့ကို တားမြစ်လေသည်။

ထိုကဲ့သို့ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေက ပြောသဖြင့် တပ်သား ထန်းဟာသည်၊ ကျောင်း ပေါ်သို့ ပြန်တက်လာပြီးလျှင် တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကို ပတ်တီး စည်းပေးလေသည်။ ထို့နောက် ဒု-တပ်ကြပ် တင်မောင်က တပ်သား အားလုံးကို တန်းစီခိုင်းရာ၊ တပ်သား

ရဲညွှန့်ကိုမှ အပ၊ ကျန်တပ်သား အားလုံးကို တွေ့ရှိရ၏။ ထို့နောက် တပကြပ်ကြီး ဘိုကော ကို ထီးလင်း စစ်ဆေးရုံသို့ အစောင့် အရှောက်ဖြင့် ပို့လိုက်ရာ၊ အယူခံ တရားလို လှဖေ နှင့် အယူခံ တရားလို မြင့်ဆွေတို့လည်း သူတို့ အလိုအလျောက်လိုက်သွားကြလေသည်။ နာရီဝက်ခန့် ကြာသည့်အခါ စောစောပိုင်းက ပျောက်နေသည့် တပ်သား ရဲညွှန့်သည်၊ တပ်စခန်းသို့ ပြန်ရောက်လာ၍၊ ၎င်းအား ဒု-တပ်ကြပ်တင်မောင်က စစ်မေးရာတွင် ၎င်းက ပြန်ပြောသည်မှာ၊ တပ်သား လှဖေနှင့် တပ်သား မြင့်ဆွေတို့ နှစ်ယောက်က ၎င်းတို့ တောခိုရာသို့ လိုက်ရန်ပြောကြောင်း သူက မလိုက်လိုကြောင်း ပြန်ပြောလိုက် ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းနှင့် တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောတို့ကို သေနတ်နှင့် ပစ်သံကြားသည့် အခါ သူ့ကိုလည်း တပ်သား လှဖေနှင့် တပ်သား မြင့်ဆွေတို့က ပစ်သတ်မည်ကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့် ထွက်ပြေးသွားကြောင်း အစစ်ခံလေသည် စသဖြင့် ဤသက်သေက ထွက်ဆိုလေသည်။

1962
မောင်လှဖေ
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

တပ်သား ထန်းဟာ (လို့ပြ ၄) သည်၊ စောစောပိုင်းက တပ်သား အယူခံ တရားလို လှဖေကို သူ၏ အိပ်ရာပေါ်တွင် တွေ့မြင်ပြီးနောက် မိမိလည်း အိပ်ရာထဲတွင် လဲလျောင်းလျက်နေ၏။ ထိုနောက် ကျောင်းပေါ်ထပ်မှ သေနတ်သံများ ကြားရသည့် အခါ တပ်သား လှဖေကို ကျောင်းအောက်တွင် မတွေ့မမြင်တော့ပေ။ သေနတ်သံများ ရပ်စဲသွားသည့် အခါ၊ တပ်သား ထန်းဟာသည် ကျောင်းပေါ်သို့ တက်သွားရာ၊ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းသည်၊ သူ၏ အိပ်ရာပေါ်တွင် သေနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းတွင် ဒဏ်ရာ မည်မျှရသည်ကို မကြည့်သေးဘဲ၊ ဒဏ်ရာများရှိသော တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောကို သတိကောင်းစွာ ရရှိစကားပြောနိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရသဖြင့် ဘိုကောရသည့် ဒဏ်ရာများကို တပ်သား ထန်းဟာက ပတ်တီးစည်း၍ ပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောအား တပ်သား ထန်းဟာက သူ့ကို မည်သူ သေနတ် နှင့် ပစ်ကြောင်း မေးမြန်းရာ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောက တပ်သား မြင့်ဆွေပစ်သည်ဟု ပြန်ပြောလိုက်သည်။ ဤသို့ ပြောသံကြားသဖြင့် တပ်သား ထန်းဟာသည်၊ ကျောင်း အောက်သို့ ဆင်းသွားကြီးလျှင် ကျောင်းအောက်တွင် နေရာယူနေသော တပ်သား အားလုံးတို့အား တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောကို တပ်သား မြင့်ဆွေက ပစ်သည်ဆိုကြောင်း၊ မြင့်ဆွေကို လိုက်ရှာရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားလေသည်။ ထိုအခါ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောက တပ်သား ထန်းဟာအား၊ မြင့်ဆွေကို လိုက်မှာပြီး သတ်ရန် မလို သူသေမှာ မဟုတ်ဘူးဟု ပြန်ပြောသော်လည်း တပ်သား ထန်းဟာသည်၊ မြင့်ဆွေကို လိုက်လံရှာ ဖွေရာ၊ ကျောင်း အနောက်ဘက်တွင် တွေ့ရှိလေသည်၊ တွေ့ခိုက်သည့် အခါတွင် တပ်သား ထန်းဟာက၊ မြင့်ဆွေကို သေနတ်နှင့်ချိန်ပြီး။ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောကို သေနတ်နှင့် ပစ်တယ် မဟုတ်လားဟု မေးရာ၊ မြင့်ဆွေက သူမပစ်ရကြောင်း ပြန်ပြောလေသည်။

၁၉၆၂

မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ညီထောင်စု
ဒုန်မာနိုင်ငံ
တော်။

သို့ရာတွင် တပ်သား ထန်းဟာက မြင့်ဆွေကို မယုံကြည်သဖြင့် သူ၏ သေနတ်ကို ယူပြီး ပျောင်းဝန့်ငှ့် ကျည်ခွံထွက်သည့် နေရာများကို နှန်းကြည့်ရာ၊ ယမ်းခိုးများ တက်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် တပ်သား မြင့်ဆွေ၏ သေနတ်ကို နှုတ်ပြီး တင်မောင်ထံသို့အပ်ပြီး ရမ်းခိုးများ တက်နေကြောင်း ပြောကြားသည်။ ထိုနောက် ဒဏ်ရာ ရရှိသော တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကို ထီးလင်းသို့ အစောင့် အရှောက်နှင့် လိုက်ပို့ရာ၀ယ်၊ တပ်သား ထန်းဟာလည်း ပါသွား၏။ တပ်သား ထန်းဟာ အပြင် တပ်သား အယူခံတရားလို လှရွှေ၊ တပ်သား အယူခံ တရားလို မြင့်ဆွေနှင့်အခြားတပ်သား ၃ ဦး လည်း ပါသွားလေသည် စသည်ဖြင့် ဤသက်သေက ထွက်ဆို၏။

အမှုကို တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ် စံမြတ်ရွှေ၏ အမိန့်အရသက်သေခံချက် အကျဉ်းချုပ်ကို ရေးမှတ်ယူရသော ဗိုလ်ကြီး ထွန်းတင် (လိုပြ ၅) သည် တရားခံတပ်သားအားလုံး၏ ရှေ့တွင် သက်သေများ၏ သက်သေခံချက်အကျဉ်းချုပ်ကို ရေးမှတ်ယူရလေသည်။ ယင်းသို့ သက်သေခံချက်များကို ရေးမှတ်ယူပြီးနောက်၊ တရားခံအားလုံးအား ထွက်ဆိုချက်ပေးလိုမပေးလို မေးမြန်းသည့်အခါ တရားခံအားလုံးကထွက်ဆိုချက်ပေးလိုကြောင်း ပြောပြသဖြင့် အယူခံတရားလို နှစ်ဦး အပါအဝင်ဖြစ်သော တရားခံအားလုံးတို့၏ ထွက်ဆိုချက်**ကို** ရေးမှတ်ယူလေသည်။ အယူခံတရားလိုတပ်သား လှရွှေ၏ထွက်ချက်မှာ သက်သေခံအမှတ် (၈) ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလို တပ်သား မြင့်ဆွေ၏ထွက်ချက်မှာ သက်သေခံအမှတ် (၄) ဖြစ်သည်၊ လှရွှေကထွက်ဆိုခဲ့သည်မှာ၊ အချင်းဖြစ်သည့်နေ့မတိုင်မီ၊ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မိမိနှင့် တပ်သားမြင့်ဆွေ၊ တပ်သား အောင်ခင်၊ တပ်သား ရဲညွှန့်၊ တပ်သားထန်ခိုလုံတို့သည်။ တပ်ကြပ် **စိန်ဝင်း**ကို သတ်ပြီး တောခိုရန် တိုင်ပင်ကြကြောင်း၊ ထိုသို့တိုင်ပင်ရခြင်းမှာ မိမိအဘို့ ဘာရည်ရွယ်ချက်မှ မရှိဘဲ တပ်သား ရဲညွှန့်၊ တပ်သား ထန်ခိုလုံတို့အား တပ်ကြပ်ကြီး စိန်ဝင်းက အပြစ်ပေးရိုက်နှက်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်သာ လာရောက်တိုင်ပင်သည့်အခါ၊ မိမိသည် အရက်မူးနေစဉ်ဖြစ်၍ စိတ်လိုက်မာန်ပါ သဘော တူခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းကို သေနတ်နှင့်ပစ်ရန် မိမိကတာဝန်ယူ၍ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကို သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်ရန် တပ်သား မြင့်ဆွေက တာဝန်ယူကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်သော ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့သည် ဂနာဂီ ၄၅ မိနစ် အချိန်တွင်၊ မိမိစစ်ဝတ်တန်ဆာများ (Equipment) ဝတ်ဆင်ပြီး စတင်းသေနတ်ကို ယူ၍ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းတို့ အိပ်သည့်ကျောင်းအပေါ် ထပ်သို့ တက်သွားပြီးလျှင် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းကို အိပ်ယာတွင် ထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း၊ တပ်သား မြင့်ဆွေအိပ်နေသည့်နေရာသို့ သွားကာ မြင့်ဆွေအား ခြေတောက်နှင့် ကုတ်၍ အချက်ပေးပြီး တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းရှိရာသို့လှည့်၍ စတင်းသေနတ်နှင့် မောင်းတင်ခါ ၁၀ ချက် ၁၅ ချက်ခန့်

၁၉၆၂

မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
မြဦးထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

ပစ်လိုက်ကြောင်း၊ ပစ်ခတ်ပြီးနောက်မိမိသည် ကျောင်းအောက်သို့ ဆင်းခဲ့ရာ များမကြာမီ တပ်သား မြင့်ဆွေလည်း စတင်းသေနတ်ကို ကိုင်တွယ်ပြီး လိုက်လာခဲ့ကြောင်း။ ထိုနောက်တောခိုရန် အကြံအစီကို ပယ်ဖျက်ပြီး မှားသမျှအပစ်ကို ခံယူကြရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။

မြင့်ဆွေက ထွက်ဆိုခဲ့သည်မှာ၊ မိမိတို့သည် ဦးစွာကြိုတင်စီစဉ်ချက်အရ၊ ၁၉၆၀ ခု၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့ည ၈ နာရီ ၄၅ မိနစ် အချိန်တွင် တပ်သား လှရွှေသည် မိမိအိပ်သော ကျောင်းပေါ်သို့ တက်လာပြီးလျှင် မိမိအား ခြေထောက်ဖြင့် အချက်ပေးပြီး အစီအစဉ်အတိုင်းလုပ်ကြရန် ရွှေ့မှနေ၍ တပ်သား လှရွှေကစတင်းဖြင့် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းကို ပစ်ခတ်လိုက်ကြောင်း၊ ထိုနောက်၊ မိမိလည်း စီစဉ်ချက်အရ၊ တပ်ကြပ်ကြီးဘိုကေအား ပစ်ခတ်လိုက်ပြီး တပ်သား လှရွှေနောက်သို့ လိုက်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအချိန်တွင် မိမိတို့မှာ အရက်အလွန်မူးနေသည့်အတွက်၊ ကယောင်ကတမ်းနှင့် တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေကိုပစ်ခတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်ရွှေ့၌ တပ်သားလှရွှေက ထွက်ဆိုသော အချက်များမှာ အချင်းဖြစ်ပွါးစဉ်က မိမိအရက်သောက်ပြီး မူးမူးရွားရွားနှင့် လုပ်မိလုပ်ရာ လုပ်လိုက်ကြောင်း တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကေနှင့် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းတို့နှစ်ဦးစလုံးအပေါ်၌ မည်ကဲ့သို့မျှ စိတ်ဆိုးစိတ်နာခြင်း မရှိကြောင်း၊ မုန်းတီးစိတ်လည်း မရှိကြောင်း၊ ဖြစ်ပွါးခဲ့သော ကိစ္စမှာလည်း အရိုက်ခံရသော တပ်သား ရန်ခိုလုံနှင့် တပ်သား ရဲညွှန့်တို့အတွက် မခံချင်စိတ်ဖြစ်ပြီး ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အရက်မမူးလျှင် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်မည်မဟုတ်ကြောင်း များပင်ဖြစ်သည်။ အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်ရွှေ့၌ အယူခံတရားလို မြင့်ဆွေက ထွက်ဆိုသည်မှာ အချင်း မဖြစ်ပွါးမီ ၁ ရက်က တပ်သား လှရွှေသည် မိမိနှင့်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေဖြစ်၍ သူနှင့်အတူ တောခိုရန် လာရောက်တိုင်ပင်သဖြင့် မိမိကလည်း သဘောတူလိုက်ကြောင်း၊ အချင်းဖြစ်ပွါးသောနေ့တွင် မိမိနှင့်တကွ တပ်သား လှရွှေ၊ တပ်သား အောင်ခင်တို့သည် အရက်မူးအောင် သောက်ကြကြောင်း၊ ထို့နောက်၊ မိမိလည်း စာသင်ကျောင်းအပေါ်ထပ်ရှိ အိပ်ယာသို့ သွား၍ အိပ်နေရာ၊ တပ်သား လှရွှေသည် မိမိရှိရာသို့ တက်လာပြီး မိမိကို ခြေဖြင့်ကုတ်ပြီး ထွက်သွားသဖြင့် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းအိပ်နေသော နေရာအရောက်တွင် တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းကို စတင်းသေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်ကြောင်း၊ မိမိလည်း ရောင်သလိုဖြစ်ပြီး စတင်းသေနတ်ကိုကိုင်၍ အရမ်းပစ်မိပစ်ရာ ပစ်ခတ်လိုက်ကြောင်း များပင်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ အကျဉ်းချုပ် သက်သေခံချက်များကို ရေးမှတ်ရသော ဗိုလ်ကြီးထွန်းတင် (လို့ပြ ၅) ၏ ရွှေ့၌ အယူခံတရားလို တပ်သား လှရွှေနှင့် အယူခံတရားလို တပ်သားမြင့်ဆွေတို့ ထွက်သော ထွက်ချက်များမှာ၊ သက်သေခံဝင်လျှင် ၎င်းထွက်ချက်

၉၆၂

မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

မျှားနှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် အကျဉ်းစစ်တရားရုံးချုပ်ရှေ့တွင် ထွက်သော ထွက်ချက်မျှားနှင့် အခြားသက်သေခံချက်မျှား စုပေါင်းကြည့်ရှုပါက အယူခံတရားလိုမျှားသည် ကြိုတင်ကြံစီချက်အရ တပ်ကြပ် စိန်ဝင်းကို စတင်းသေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်၍ တပ်ကြပ်ကြီး ဘိုကောကို သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် စတင်းသေနတ်ဖြင့် ပစ်ရာဒဏ်ရာရစေခဲ့ကြောင်းထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရမည်။ ထို့အပြင် ယင်းသို့ပြုမူချက်မျှားမှာ တောခိုရန် အကြံအစီနှင့် ပြုလုပ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုမျှားက ဗိုလ်ကြီး ထွန်းတင် ရွှေဝယ်၊ ထွက်ဆိုခဲ့သော အချက်မျှားမှာ သက်သေခံဝင် မဝင်ဟူသောအချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ရန်လိုသည်။ အချင်းဖြစ်သော၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေမှာ အတည်မဖြစ်သေးချေ။ ထိုအက်ဥပဒေသည်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်၊ ဤအက်ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၂၃၇ ကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ ၃၉ ဖြင့် ပြင်ဆင်ခဲ့၏။ ပြင်ဆင်ထားသော ပုဒ်မ ၂၃၇၊ ပုဒ်ခွဲ (၂) မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> ပုဒ်မခွဲ (၂)။ ။ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ၊ မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ်အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ရေတပ်စည်းကမ်းအက်ဥပဒေနှင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံလေတပ်စည်းကမ်း အက်ဥပဒေမျှားသည်၊ ဤအက်ဥပဒေကို လိုက်နာသူမျှား၊ ဤအက်ဥပဒေ စတင်အာဏာမတည်မီက၊ ကျူးလွန်သည့် အဆိုပါ အက်ဥပဒေမျှားအရဖြစ်သော ပြစ်မှုမျှားနှင့် ၎င်းအဆိုပါပြစ်မှုမျှား ကျူးလွန်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆိုပါ ပြစ်မှုမျှား ကျူးလွန်ခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ကိစ္စအားလုံးနှင့်၎င်း၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေမျှားကို မရုပ်သိမ်းဘဲသကဲ့သို့ ဆက်လက်သက်ဆိုင်စေရမည်၊ သို့ရာတွင် ပြစ်ဒဏ်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်မျှား၊ ပြစ်ဒဏ်လွတ်ငြိမ်းသက်သာခွင့်မျှား၊ ပြစ်ဒဏ်ဆိုင်းငံ့ထားခြင်းမျှားအပြင်၊ အယူခံခြင်းမျှားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားသည်၊ ထိုသူတို့နှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်။

ထို့ကြောင့် ဤအမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် စည်းကမ်းမျှားမှာ၊ မြန်မာနိုင်ငံကြည်းတပ် အက်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေမျှားသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ထိုအက်ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၈၈ တွင်၊ ပုဒ်မ ၈၉ မှ ပုဒ်မ ၉၃ အထိ ဖေါ်ပြထားသော အချက်မျှားကို ထောက်ရှုကာ စစ်တရားရုံးမျှားသည် အမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရာတွင် သက်သေခံ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဟူ၍ ဖေါ်ပြထားသည်။ တဖန် နည်းဥပဒေမျှားကို ကြည့်ရှုပြန်ရာ တရားခံတဦးဦးအပေါ်၌ မိမိ

၁၉၆၂

မောင်လှရွှေ
ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်။

ကိုယ်ဘိုင် ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ရန်သင့်သလော၊ သို့မဟုတ် အထက်အရာရှိထံသို့ငင်း၊ စစ်ဘားရုံးသို့ငင်း တင်ပို့ရန်သင့်သလောဟု စုံစမ်းရန် အလို့ငှါ တပ်မှူးများအား၊ အဆိုပါ နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅ တွင်ပါသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုခဥပဒေအရ၊ စက်ချင်ရုံးသို့ ပြစ်မှုစီရင်ရန်တင်ပို့သင့် မသင့်၊ စုံစမ်းသော တရားသူကြီး ထမ်းဆောင်သော တာဝန်နှင့် ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်ကြောင်း ကျန်ုပ်တို့ ဘွေ့ရှိရသည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၅၊ အပိုဒ် (စ) တွင်၊ တပ်မှူးကိုယ်တိုင် သော်၎င်း၊ တပ်မှူးက တာဝန်လွှဲအပ်သော အရာရှိကသော်၎င်း၊ သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ရေးမှတ်ယူပြီးနောက် တရားခံတို့အား ထွက်ချက် ပေးလိုလျှင် ပေးနိုင်သည်၊ မပေးလိုက နေနိုင်သည်။ အကယ်၍ ထွက်ချက်ပေးခဲ့သည် ရှိသော် ၎င်းတို့၏ အမှုတွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု သတိပေးပြီးနောက် တရားခံများက သူတို့၏ ထွက်ချက်ကို အလိုအလျောက် ပေးလိုသည်ဟု ဆိုပါက ရေးမှတ်ယူကြောင်း၊ ယင်းသို့ ရေးမှတ်ယူပြီးလျှင် တရားခံတို့အား၊ ၎င်းတို့၏ ထွက်ချက်ကို ဖတ်ရကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အကယ်၍ တရားခံများက ယင်းသို့ ထွက်သော ထွက်ချက်များဘွင် ဖြောင့်ဆိုချက်များ ပါရှိပါက၊ ၎င်းဖြောင့်ဆိုချက်ကို သက်သေခံ အက်ဥပဒေအရ၊ တရားရုံးခုံုပ်များဘွင် သက်သေခံအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ကျန်ုပ်တို့ သဘော ရရှိသည်။

ယင်းသို့ သဘောရှိသည့်အတိုင်း၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံဘရားလို တပ်သားဟောင်း မောင်သုခရွှန့် အယူခံဘရားလို တပ်သားဟောင်း မောင်မြင့်ဆွေတို့ အပေါ်၌ အပြစ် ပေးစီရင်ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟု ကျန်ုပ်တို့ ယူဆပြီးလျှင် ၎င်းတို့၏ အယူခံကို ပလပ် လိုက်သည်။

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1962 — *Aug.* 4

DAW KHA LAY MA (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Witness—Credibility of. "Contraband"—Meaning of.

If a witness is proved to have made a statement to the police, though unsworn, in distinct conflict with his evidence on oath, his testimony is negligible. The principle is that a person who makes inconsistent statements is unreliable and his evidence should be ignored. *Fazlur Rahman and others* v. *Emperor*, I.L.R. 1946 Cal. (Vol.II) 339, referred to.

When a person makes a statement to the police and denies same in the witness-box such statement is inadmissible either in favour of or against him.

Walli Mohamed v. *The King*, A.I.R. (1949) P.C. 103, followed.

"Contraband" means goods prohibited for possession by law.

Aye Maung for the appellant.

Tin Maung (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The appellant was convicted under section 8 (1) of the Essential Supplies and Services Act for being in unlawful possession of 3,960 yards of textiles. She was entitled to hold only 210 yards but was found to possess 4,170 yards of poplin and she was sentenced to pay a fine of K 1,000 or in default to undergo six months' rigorous imprisonment by the learned First Special Judge (SIAB and BSI Act) of Rangoon in his Criminal Regular Trial No. 11 of 1961. The excess quantity of 3,960 yards was confiscated.

The facts of the case are not disputed. The main point for decision as submitted by the appellant in her defence here and in the trial Court is whether the Exhibits Nos. 2

* Criminal Appeal No. 51 of 1962 from the order of the First Special Judge (S.I.A.B & B.S.I. Act), Rangoon, dated the 18th April 1962, in Criminal Regular Trial No. 11 of 1961.

and 3 letters are genuine or not. Her defence is that Ma Mya Thein (DW 4) and Ma Ma Lay (D W3) sent her sixty rolls and seventy nine rolls of poplin respectively as per Exhibits letters Nos. 2 and 3 for dyeing. The learned trial Judge did not believe that these letters were genuine. I must say at the outset that he came to the right conclusion. There is ample evidence from which inference could be drawn that her story was concocted. I shall mention only a few points.

In Exhibit " E ", which is her statement to the police, she said that 139 rolls stamped with the seal of the Civil Supplies Department found with her were the remainder of the rolls she bought on several occasions at K 59 per roll from a man whom she would be able to recognize. She denied this statement in her evidence. If a witness is proved to have made a statement to the police, though unsworn, in distinct conflict with his evidence on oath, his testimony is negligible. *Fazlur Rahman and others* v. *Emperor* (1).

When a person makes a statement to the police and denies same in the witness-box such statement is inadmissible either in favour of or against him. *Walli Mohamed* v. *The King* (2). The principle is that a person who makes inconsistent statements is unreliable and his evidence should be ignored. *Fazlur Rahman and others* v. *Emperor* (*supra*).

She stated that the textiles were sent to her for dyeing but in her evidence she deposed that she had not started her business at the time of the seizure.

She deposed that both Ma Mya Thein and Ma Ma Lay came to her personally and delivered the rolls but in the Exhibits Nos. 2 and 3 it is stated that they were sent to her. If her evidence is true then there is no meaning in sending the letters and asking for receipts. In both the letters the

(1) I.L.R. (1946) (Vol. II) 339. (2) A.I.R. (1949) P.C. 103.

C.C. 1962

DAW KHA LAY MA v. THE UNION OF BURMA.

words "ဝေါ်" were used. She deposed that she did not grant a receipt to Ma Ma Lay but Ma Ma Lay stated that she got a receipt from her. She further said that both these ladies came in different jeeps driven by a driver but these drivers were not cited as her witnesses to support her case.

The appellant further deposed that she had to pay K 4,000 to Ma Ma Lay and K 3,200 to Ma Mya Thein as compensations a few days later. There is no reason at all to pay these huge amounts if her case was true. She could have at least waited till the disposal of the case.

There are material discrepancies in her defence as shown above. The learned trial Judge has discussed the facts of the case in a very able manner and has given his reasons with which I am in entire agreement. Since the appellant was not entitled to hold the excess rolls of 3,960 yards lawfully the order of confiscation is correct. The learned Advocate for the appellant contended before me that these excess rolls are not "contraband" as held by the learned trial Judge and they should not have been confiscated. "Contraband" means goods prohibited for possession by law. It is not confined to such goods exported or imported. These rolls are prohibited goods and they are liable to be confiscated under the Act. The intention of the Legislature is not to allow these prohibited goods or articles to get into the hands of the people. The use of this word by the learned trial Judge could only be in this sense.

For all the reasons given the appeal fails and is dismissed.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

KO KYIN SEIN (APPLICANT)

v.

U SAW CHAIN POON (RESPONDENT).*

C.C.
1962
Aug. 23.

Party defendent—Application to be made—When refused.

The applicant applied to be made a party defendant in the suit for ejectment against the legal tenant Ko Sein on the ground that on the death of the said Ko Sein—whose death, however, was not proved—he was accepted as the tenant of the house by the plaintiff landlord.

Held: That the applicant need not be added as a party defendant in the suit *Ma Kyin Tin* v. *Babu Nanigram Jamnadass Firm and one*, (1955) B.L.R. (H.C.) 110. *Bacha Sham Sunder Kuer and others* v. *Balgobind Singh*, A.I.R. (1930) Pat. 323, distinguished.

T. P. Wan for the applicant.

Kyaw Htoon for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1,434 of 1956 of the City Civil Court of Rangoon which was instituted on the 25th of October 1956, the plaintiff U Saw Chain Poon, now deceased, and represented for the purpose of the present application for revision by his wife Daw Than Nyun and his children, Maung Kauk Wan and Ma Khin Kyan sued one Ko Sein for his ejectment from Room No. 15 on the 1st Floor of House No. 20—28, 64th Street, Rangoon, on the ground that the defendant was his tenant and that he was in arrears of rent for the months of February 1956 till August 1956, the suit being one under section 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act. No less than 14 summonses issued returned unserved until, ultimately, substituted summonses were ordered to be

* Civil Revision No. 62 of 1959 against the order of the Registrar, City Civil Court, Rangoon, in Civil Regular Suit No. 1434 of 1956.

C.C. 1962

KO KYIN SEIN v. U SAW CHAIN POON.

issued on the 29th of May 1957. As the defendant still did not appear the learned trial Judge directed, on the 24th of September 1957, that the suit should proceed *ex parte* against Ko Sein. On that date Ko Kyin Sein, the present applicant, filed an application to be made a party-defendant in the suit on the ground that he had been living in the suit room together with his uncle Ko Sein and that when his uncle went away from Rangoon he was paying rent on behalf of his uncle and on the death of his uncle, the landlord U Saw Chain Poon had accepted him as a tenant and that rent receipts had since been issued in his own name instead of that of his uncle Ko Sein.

An inquiry was held by the learned trial Judge who came to the conclusion that the present applicant Ko Kyin Sein had not proved that his uncle Ko Sein was dead and that, therefore, Ko Kyin Sein cannot be made a party-defendant in the suit. The application of Ko Kyin Sein was accordingly dismissed on the 13th of October 1959 and an *ex parte* decree as against Ko Sein was passed on the 22nd of October 1959.

Being dissatisfied with the order of the learned trial Judge dated the 13th of October 1959, the applicant Ko Kyin Sein has filed the present application for revision. His learned Advocate has relied mainly upon two decisions:—(i) by this Court in *Ma Kyin Tin* v. *Banu Nanigram Jamnadass Firm and one* (1) and (ii) by the Patna High Court in *Bacha Sham Sunder Kuer and others* v. *Balgobind Singh* (2).

However, the facts in *Ma Kyin Tin's* (1) case are entirely different. There Ma Kyin Tin claimed to be a sub-tenant of Khoo E Sein who was himself a tenant of the plaintiff Banu Nanigram Jamnadass Firm and Ma Kyin Tin claimed that in her capacity as sub-tanant and with the consent of the head-tenant she had been paying rent direct

(1) (1955) B.L.R. 110 (H.C.). (2) A.I.R. (1930) Pat. p. 323.

to the landlord and that, therefore, she should be allowed to intervene to show that there was no rent due by the tenant to the landlord as alleged by him. Accordingly she was directed to be made a party-defendant in the suit. In *Bacha Sham Sunder Kuer and others* v. *Balgobind Singh* (2) however, the landlord sued the tenant for his ejectment and a third party who alleged that the holding had been transferred to him with the consent of the landlord and that he, and not the defendant, was the real tenant of the holding, was directed to be added as a party-defendant under Order I, Rule 10 of the Civil Procedure Code.

Bacha Sham Sunder Kuer's case (2) is also distinguishable from the present. Here the applicant Ko Kyin Sein claimed that he became a tenant after the death of his uncle. If so, his claim is entirely independent from that of Ko Sein, the defendant in the suit and if a decree is passed against the defendant he can resist it on the ground that not being a person holding under Ko Sein he cannot be ejected in execution of the decree. Moreover, if as he claims, Ko Sein was already dead at the time the decree was passed against him the decree would be a nullity. It cannot be executed against anybody.

For these reasons I consider that the present applicant Ko Kyin Sein need not be added as a party-defendant in the suit filed by U Saw Chain Poon against Ko Sein. The present application for revision is, therefore, dismissed with costs: Advocate's fees 2 (Two) Gold Mohurs.

(2) A.I.R. (1930) Pat. p. 323.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1962

Aug. 31.

MA TIN AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

P. P. ANANTHANARAYAN AIYAR (RESPONDENT).*

Sale of property in another district—Jurisdiction of Court to order.

Where a mill situate in the Myaungmya District is ordered to be sold by the District Court, Bassein, in terms of the compromise decree passed by it there is no necessity to attach the same or to transfer its decree to Myaungmya for its attachment and sale. The District Court, Bassein, can itself order the sale after due proclamation.

Kyaw Khin for the appellants.

V. San C. Po for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by Ma Tin and her husband—P. L. K. Kasi Chettyar who are the judgment-debtors in Civil Execution Case No. 1 of 1949 of the District Court of Bassein, in which the decree-holder is the respondent P. P. Ananthanarayan Aiyar against the order of the learned District Judge dated the 16th of July 1960 in the above-mentioned proceedings. The facts giving rise to the present appeal are briefly as follows:—

The 2nd appellant P. L. K. Kasi Chettyar and the respondent P. P. Ananthanarayan Aiyar had certain money dealings which led to litigations between them and the passing into the possession of the respondent P. P. Ananthanarayan Aiyar certain pieces of paddy land, 10 in number, in various townships of Bassein and Myaungmya districts as well a rice mill known as Annamalaiyar Rice Mill, Godowns and out-houses and the site on which they are situate in Thinnigaung *Kwin*, Thigwin Circle of Einme Township, Myaungmya district.

* Civil Miscellaneous Appeal No. 31 of 1960 against the order of the District Court, Bassein, dated the 16th July 1960, in Civil Execution Case No. 1 of 1949.

Subsequently, the 1st appellant Ma Tin filed a suit against the respondent P. P. Ananthanarayan Aiyar for a declaration that these properties belonged to her. This was Civil Regular Suit No. 7 of 1940 of the District Court of Bassein which was at the stage of the Letters Patent Appeal before the late High Court of Judicature at Rangoon, when this country was invaded by the Japanese armed forces. The proceedings were destroyed during the War and steps were taken to reconstruct the same in Civil Miscellaneous Case No. 1 of 1945 of the District Court of Bassein. Eventually, a compromise decree was passed between the parties to the suit, namely, the then plaintiff Ma Tin and the then first and second defendants P. L. K. Kasi Chettyar and P. P. Ananthanarayan Aiyar to the effect that Rs. 3,000 was to be paid on or before the 31st of December 1945 by Ma Tin and her husband P. L. K. Kasi Chettyar to P. P. Ananthanarayan Aiyar and that Rs. 8,000 was to be paid by the 22nd of August 1946; in the meantime, the properties must be in the joint possession of P. L. K. Kasi Chettyar and P. P. Ananthanarayan Aiyar. In the default of the payment of the 1st instalment on the 31st of December 1945, P. L. K. Kasi Chettyar should cease to be in possession of the properties and the same shall be handed over to the exclusive possession of P. P. Ananthanarayan Aiyar. In the event of the failure of payment of the second instalment on or before the 22nd of August 1946, the amount remaining outstanding together with a penalty of Rs. 1,000 which was agreed by the parties as reasonable compensation for the default, should be recoverable by the sale of the properties through Court without contest by Ma Tin and P. L. K. Kasi Chettyar.

A default was made in respect of the 2nd instalment due on or before the 22nd August 1946 and P. P. Ananthanarayan Aiyar filed, on the 19th of January 1949, an application for the execution of the compromise decree by sale

C.C. 1962

MA TIN AND ANOTHER v. P. P. ANANTHANARAYAN AIYAR.

of the properties in Civil Regular Suit No. 7 of 1940 and payment to him of Rs. 9,000 due in terms of the compromise decree. In this he met with many and varied oppositions on the part of Ma Tin and P. L. K. Kasi Chettyar. These difficulties which were subsequently overcome were fully set out in the judgment of the late High Court dated the 28th of July 1958, in Civil Miscellaneous Appeal No. 85 of 1955, by which the High Court confirmed the order of the District Judge dated the 5th of October 1955 that execution should proceed according to law. Ma Tin and Kasi Chettyar sought to appeal against the order of the High Court but their application for special leave was dismissed by the late Supreme Court on the 29th of September 1959 in Civil Miscellaneous Application No. 120 of 1958. Ma Tin and Kasi Chettyar then made yet another attempt to baulk the efforts of P. P. Ananthanarayan Aiyar and the order of the learned District Judge dated the 16th July, 1960, now under appeal, is the result of their attempt.

Three points which have been taken before the learned District Judge have also been urged before us. *Firstly*, that Mr. Sen who had been acting as an Advocate for P. P. Ananthanarayan Aiyar was not in a position to sign and verify the schedule of properties to be sold as he had, as early as the 22nd of March 1955, asked for leave to withdraw from the case on the ground that he was not able to get timely instructions from the decree-holder who was in India. However, as pointed out by the learned District Judge, in the events which transpired, Mr. Sen did not withdraw from the case. Therefore, he was well in a position to file the schedule of properties to be sold, which was merely a matter of record. Furthermore, he was in a position to settle the terms of the sale proclamation, as the matters required for this purpose could easily

have been ascertained by him without reference to his client in India. The *2nd point* urged is that the compromise decree was merely tantamount to creating a charge on the properties mentioned in the decree and that, therefore, a final decree should have been drawn up by the Court before ordering the sale of the properties. In this connection, the decision in the case of *Ram Raghubir Lal and others* v. *United Refineries (Burma) Limited and others* (1) is relied upon. There it was held that under section 100 of the Transfer of Property Act of 1882, read with Order 34, Rule 15 of the Code of Civil Procedure, a decree to enforce by sale a vendor's lien should be in the form of a preliminary decree for sale, as in the case of a mortgage. By analogy, it is contended that in the present case also the compromise decree should be regarded as a preliminary decree and that a final decree should have been drawn up. In our opinion, there is no merit whatsoever in this contention. In the case relied upon by the learned Advocate for the appellants, the plaintiffs had to file a suit to enforce the charge which had been created in their favour. In the present case the sale is to be in consequence of the terms of a compromise decree which is complete in itself, and requires no further enquiry on the part of the Court with a view to draw up a final decree. The *3rd point* urged by the learned Advocate for the appellants is that since the mill which is sought to be sold is situate in Myaungmya district, the District Court of Bassein, within whose jurisdiction that mill is not situate has no power to sell the same. This objection also must be overruled as the mill is directed to be sold in terms of the compromise decree, and there is no necessity to attach the same. Therefore, there is no necessity for the District

(1) I.L.R. 11 Ran. 186 (P.C.).

C.C. 1962

LA TIN AND ANOTHER v. P. ANANTANARAYAN AIYAR.

Court of Bassein to transfer the decree to Myaungmya for attachment and sale of the mill. It can itself order the sale after due proclamation.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees in this Court being assessed at 5 (Five) Gold Mohurs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Maung Maung, J.

MAUNG NAY THAING (*a*) MAUNG THAING (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962

Aug. 31.

Private defence—Right of—Absence of plea of—Power of Court to take cognisance of. Penal Code—Exceptions to—Burden of proof—Not heavy as burden on prosecution.

If the circumstances as they emerge from the evidence indicated that the accused had acted in the exercise of the right of self-defence the Court could have recognised that right even in the absence of a plea.

The burden that rests on an accused person to prove that he came within the exceptions to the Penal Code is not to be taken to be as heavy as the burden that rests on the prosecution to prove his guilt beyond all reasonable doubt.

No one for the appellant.

Toe Maung (Government Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appellant has been convicted by the learned First Special Judge, Mergui, under section 302 (2) of the Penal Code and sentenced to transportation for life.

While certain facts of the case seem to be clear there is room for doubt, as the learned Government Advocate frankly admits, as to what actually happened in the godown where the appellant hit the deceased Maung Than Pe on the head with a heavy stick. The answer to the questions as to whether the appellant was acting within his right of self-defence must depend on what actually happened in the godown. The incident began not too far from the edge of the waters where Ma Myint (PW 2), wife of the deceased Than Pe, was sitting on a small bridge

* Criminal Appeal No. 28 of 1962 from the order the the First Special Judge Mergui, dated the 20th November 1962 in Criminal Regular Trial No. 13 of 1961.

C.C. 1962

AUNG NAY THAING (*alias*) MAUNG THAING v. HE UNION OF BURMA.

which jutted out into the river. Her husband came along disembarking from a sampan and in a playful manner he aimed his bamboo water container at her and hit the appellant instead. This angered the appellant somewhat and the deceased Than Pe apologized, and the two of them proceeded towards the godown which was, according to Ma Myint, some 25 feet away. The appellant was then alleged to have seized a piece of firewood and hit Than Pe on the back of his head twice. Than Pe fell to the ground and Ma Myint ran up to take him up in her lap.

While the appellant in his defence at the trial tried to make out that he never did attack the deceased in the godown, there can be no doubt that he did attack the deceased inflicting the wounds which caused the death of the deceased a day later in hospital and which Dr. Po Eng (PW 1) found to be sufficient, in the ordinary course of nature, to cause death. Yet Ma Myint (PW 2) said in her examination by the Court that when her husband and the appellant proceeded from the waters edge to the godown she was sitting with her back to the godown. Then she heard the sound as if something was hit and her husband's voice shouting, " I can't get you with the bamboo, I will have to use a stick ". Ma Myint proved to be wavering witness partly, no doubt as the learned Special Judge noted, because she was a simple woman and perhaps also because of the language difficulty. While she said in her examination-in-chief that she saw the appellant hit the deceased twice, she said later on questions by the Court that she did not see the first blow struck but heard the sound and on turning round to look, she saw the appellant hit her husband once felling him to the ground.

Another man who was present in the vicinity at the time of the incident was Maung Ba Shin (PW 3). While supporting the story of Ma Myint as far as what happened at the bank of the river was concerned, he too could not

conclusively clear up the doubt as to what happened in the godown. He said he heard a noise coming from the godown and on turning round to look, he saw the deceased Than Pe fall to the ground with the appellant standing about 10 feet away with the exhibit stick in his hand. Later, in the course of the examination-in-chief, he said that he did see the appellant hit the deceased on the back of his head and his earlier statement that he first saw the appellant standing 10 feet away from the deceased was an error due to his being unable to understand the questions. Here again the learned Special Judge took care to record a note that language was a difficult barrier between the witness, the Public Prosecutor and the Court. This observation as to the language barrier was made again later in the course of the examination of the witness and the learned Special Judge remarked that even the simplest questions did not seem to get through to the witness who would just blurt out any reply that sprang to his mouth. Examined by the Court at the end witness said that he saw the appellant hit the deceased just once. Maung Ba Lin Pe (PW 4) was with Ma Myint (PW 2) and Maung Ba Shin (PW 3) at the time of the incident, but he too did not see how the whole thing happened in the godown. Like Maung Ba Shin, he looked round towards the godown only when he heard a noise and by that time the deceased Than Pe was bent and about to fall and the appellant was hitting him on the head with a stick.

The stories told by the abovementioned witnesses leave room for doubt as to who attacked whom first and in view of the fact that Ma Myint, widow of the deceased, said she heard her husband say, " I can't get you with the bamboo, I will have to use a stick," there is a probability that he began attacking the appellant in the godown and the appellant hit back in self-defence. It is not that the witnesses were dishonest. Even in their wavering answers

C.C. 1962

MAUNG NAY THAING (*alias*) MAUNG THAING v. THE UNION OF BURMA.

their simplicity and honesty came through but the fact remains that they were too simple to comprehend the questions put to them in Court, and that language stood as a wall between them, the Public Prosecutor and the learned Special Judge.

While the appellant at his trial did not strongly make a plea of self-defence, yet if the circumstances as they emerge on the evidence indicated that he had acted in the exercise of that right the learned trial Judge could have recognized that right even in the absence of a plea. It is also a well-known principle that the burden that rests on an accused person to prove that he came within the exceptions to the Penal Code is not to be taken to be as heavy as the burden that rests on the prosecution to prove his guilt beyond all reasonable doubt. In this case the circumstances as they are seen from the prosecution evidence itself render it probable that the appellant had acted in the exercise of his right of private defence.

I would therefore allow the appeal. The conviction and sentence passed on the appellant Maung Nay Thaing (*a*) Maung Thaing are hereby set aside and he is acquitted so far as this case is concerned.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Maung Maung, J.

MAUNG SAN THEIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962

Aug. 20.

Evidence—Law of—Basic Principle of. Basis of decision—What.

It is a basic principle of the law of evidence that evidence is weighed and not counted ; it is the quality rather than the quantity of witnesses produced that must form the basis of decision.

No one for the appellant.

U Toe Maung (Government Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—A conviction has been recorded against the appellant by the learned Special Judge, Moulmein, under section 364 (*b*) of the Penal Code and the only question of importance that I need to consider in this appeal is whether the conviction was properly founded on the evidence of U Ta (PW 1) alone.

U Ta and Maung Kyar Yin (PW 2) were kidnapped for ransom by a group of three *lusoes* on the night of the 23rd July 1960. Maung Kyar Yin was released in the morning after a night-long journey by canoe to take the ransom notes back to U Thaung (PW 5), the father-in-law of U Ta. Maung Kyar Yin was unable to recognize any of the *lusoes* but U Ta, who spent another whole day as captive of the *lusoes*, said that he recognized the appellant Maung San Thein and another man Shwe Kyi, who is absconding. U Ta said that he had known Maung San Thein since the latter was a boy.

Daw Nye (PW 2), wife of U Ta, stated that her husband was kept two nights in captivity and when he was returned

* Criminal Appeal No. 1 of 1962 from the order of the Special (Sessions) Judge, Moulmein, dated the 29th November 1961, in Criminal Regular Trial No. 49 of 1960.

C.C. 1962

MAUNG SAN THEIN v. THE UNION OF BURMA.

he told her that he recognized two of the *lusoes*. He did not, however, reveal their identities to her. U Pan Ni (PW 6), said that U Ta told him that he recognized Shwe Kyi and San Thein among the *lusoes* and that this denunciation by U Ta was made a day or two after his return. The delay by a day or two in making the denunciation might perhaps detract from the weight of U Ta's evidence, but when we consider that time is not such a precise element among people in the villages the learned Special Judge was no doubt correct in considering that the denunciation was spontaneous and immediate.

The learned Government Advocate drew my attention to the decision in *Maung Shwe* v. *The Union of Burma* (1) in which it was enunciated that conviction could be based even in cases falling under section 302 of the Penal Code with the risk of the death penalty, on the evidence of one witness if that evidence was believed. It is of course a basic principle of the law of evidence that evidence is weighed and not counted ; it is the quality of the evidence rather than the quantity of witnesses produced that must form the basis of decision.

In this case, the learned Special Judge, who has had the advantage of observing the demeanour of the witnesses who were produced at the trial, has chosen to believe U Ta (PW 1) and I also consider that his evidence supported to some extent by those of the prosecution witnesses to whom he made the denunciations is sufficient to convict the appellant. In his appeal, the appellant has not been able to bring forth any defences that he did not produce at the trial.

I hold that the conviction has been properly made and that the sentence of transportation for life, the minimum sentence which could be awarded under the law as it stood, is correct. The appeal is dismissed.

(1) (1960) B.L.R. 243.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

MAUNG SEIN BROTHERS (APPELLANTS)

v.

THE BURMA PLASTIC MOULDERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1962 Aug. 18.

Suit for declaration of ownership of registered design and for injunction Defence of design being neither new nor original—Permissible.

In a suit for declaration of ownership of a certain design which has been registered by the plaintiffs and for an injunction to restrain the defendants from using a similar design it is open to the defendants to raise as a defence to the plaintiffs' suit that the plaintiffs' design was neither new nor original.

Ram Sahai v. *Agnoo*, A.I.R. 1922 All. 496 ; *Mohammad Abdul Karim* v. *Mohammad Yasin and another*, A.I.R. 1934 All. 798 ; *Qadar Baksh* v. *Ghulam Mohammad*, A.I.R. 1934 Lah. 709 ; *Dwarkadas Dhanji Sha* v. *Chhotalal Ravicarandas & Co.*, A.I.R. 1941 Bom. 188 ; referred to.

Hla Pe (1) (*alias*) *A. H. Paul* for the appellants.

M. Sulaiman for Messrs. Sborma and Boon for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 715 of 1955 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiffs—The Burma Plastic Moulders who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellants Maung Sein Brothers for a declaration that they are the sole owners of the design which had been registered by them and as such solely entitled to the exclusive user of the said design on combs manufactured and sold by them and for a perpetual injunction restraining the defendants from manufacturing or selling combs bearing a similar design. They also asked for damages and for delivery to them of all dies, implements, moulds, etc., used by the defendants for the purpose of manufacturing combs in imitation of the plaintiffs'

* Civil First Appeal No. 62 of 1959 against the decree of the Chief Judge, City Civil Court, Rangoon, in Civil Regular Suit No. 715 of 1955.

C.C. 1962

MAUNG SEIN BROTHERS v. THE BURMA PLASTIC MOULDERS.

design. The defendants by their written statement contended, *inter alia*, that the registration of the plaintiffs' design at Calcutta had no effect in Burma and that, in any event, the design which the plaintiffs claimed to be the inventors was so common that it had been in use since before the War.

On the pleadings the learned Chief Judge of the City Civil Court framed several issues, *inter alia*:—

(1) Did the plaintiffs register the design of their combs in Calcutta and if so, what is the effect of validity of such registration in Burma?

(2) Is the plaintiffs' design new or original?

The learned Chief Judge answered the 1st issue in favour of the plaintiffs. As regards the 2nd issue he came to the conclusion that the defendants cannot in the present suit raise as a defence that the plaintiffs' design was neither new nor original. Then, coming to the conclusion that the combs manufactured by the defendants closely resemble in design those manufactured by the plaintiffs, gave a decree in favour of the plaintiffs as asked for by them except that he awarded damages of K 500 instead of K 1,000 claimed by the plaintiffs. Hence this appeal by the defendants.

In this appeal the learned Advocate for the defendant-appellants no longer contends that the registration of the plaintiffs' design in India had no legal effect in this country. Moreover, in view of the fact that by the Burma Patents and Designs (Emergency Provisions) Act, 1946, which came into force on the 1st of July 1941, the Indian Patents and Designs Act of 1911 continues to have effect in Burma, as if, notwithstanding the separation of India and Burma, Burma had continued to be a part of India.

The only point now raised by the learned Advocate for the defendant-appellants is that the learned trial Judge was

wrong in the conclusion arrived at by him that the defendants cannot raise as a defence to the plaintiffs' suit that the plaintiffs' design was neither new nor original. In our opinion, there is clear authority for the proposition that the defendants can raise such a defence in this suit. In *Ram Sahai* v. *Agnoo* (1), it was held that the registration of a design is not effective unless the design or configuration, sought to be protected, is new and original and not of a pre-existing common type, and that where the evidence clearly indicated that the designs in question were in use from long before the date when the registration of the patent was applied for by the plaintiff it was not possible to say that the designs were new or original and accordingly plaintiff was not entitled to protection which he sought by way of declaration and injunction.

The law on the subject has, however, been elaborately discussed by another Bench of the Allahabad High Court in *Mohammad Abdul Karim* v. *Mohammad Yasin and another* (2). There it was held that where a suit is filed for injunction to restrain the defendants from using a certain design which the plaintiff has registered and for damages, it is open to the defendant to plead that the plaintiff was not the proprietor of the particular design and that it was not a new invention or design of the plaintiff on the date of registration as a proprietor must be the author or one who has acquired the design from the author or a person on whom such rights have devolved and the words "registered proprietor" mean a person who is in fact the proprietor and who has also been registered as such and not merely a person who is registered as a proprietor.

The argument of the learned trial Judge in the case now under consideration that such a defence as is allowable under sub-section (2) of section 29 of the Indian Patents

(1) A.I.R. (1922), All. 496. (2) A.I.R. (1934), All. 798.

C.C. 1962

MAUNG SEIN BROTHERS v. THE BURMA PLASTIC MOULDERS.

and Designs Act of 1911, is not available in a suit for infringement of copyright to designs because of the absence of a specific provision to that effect has been fully dealt with by the learned Judges of the Allahabad High Court on *Mohammad Abdul Karim's* case (2).

The decision in the case of *Ram Sahai* v. *Agnoo* (1) was followed by the Lahore High Court in *Qadar Baksh* v. *Ghulam Mohammad* (3). The latest decision on the point, however, is that of the Bombay High Court in *Dwarkadas Dhanji Sha* v. *Chhotalal Ravicarandas & Co.* (4) where the decision in the case of *Mohammad Abdul Karim* v. *Mohammad Yasin and another* (2) was cited with approval. We may, therefore, usefully quote the following passage from the judgment of the learned Judge of the Bombay High Court:

> "Plaintiffs' counsel argued that it was open to any interested person under section 51A at any time after the registration to present a petition to the High Court for cancellation of the registration of the design on the ground of previous publication or also on the ground that it was not a new or original design. Such a petition could also within one year from the date of the petition be presented to the Controller subject to an appeal to the High Court. Section 64 of the general portion of the Act also provides for any person making an application for rectification of the register of patents or designs on the ground that any entry was wrongly made in the register. Counsel further argued that in the absence of any such cancellation the register of designs which contains the name of the proprietor of the registered design was conclusive on the point that the person registered as proprietor was the proprietor of a new or original design.
>
> The words of section 46 (3) however are that the entry with regard to the name and address of the proprietor or proprietors of the registered design is *prima facie* evidence to that effect. That means in my opinion that there is a *prima facie* presumption that the person whose name is registered

(1) A.I.R. (1932), All. 496.
(2) A.I.R. (1934), All. 798.
(3) A.I.R. (1934), Lahore 709.
(4) A.I.R. (1941) Bom. 188.

as the proprietor is the proprietor of a new or original design, but the entry in the register is not conclusive proof thereof, and the presumption can be rebutted. It is true that under section 43 no registration can be effective unless the design sought to be protected is new or original and not of a pre-existing common type. But the certificate is not conclusive, and there is nothing in the Act which prevents the defendant in a suit for damages for infringement of a registered design under section 53 from raising in defence the plea that the design was previously published and was neither new or original: (See 56. *All.* 1032). It was pointed out that unless it was final and conclusive there was no advantage in having a certificate of registration. The advantage is that if no evidence is led by the defendants to the contrary, the certificate is sufficient evidence that the plaintiffs are the proprietors, that is proprietors of a new or original design. If evidence is led, it is for the Court to come to its finding on the question. A further advantage is that as the register is *prima facie* evidence of the matters contained in it, the onus ordinarily will be on the defendants to show that the plaintiffs are not the proprietors of the registered design in question.

Counsel for the plaintiffs also drew the attention of the Court to the several corresponding sections of the part of the Act dealing with patents. It is provided under section 20 (3) that the register of patents shall also be *prima facie* evidence of any matters by the Act directed or authorized to be inserted therein. Section 26 provides for the revocation of a patent on any of the grounds stated therein. Section 29 (1) provides for the institution of suits for infringement of patents. It is provided by section 29 (2) that every ground on which a patent may be revoked under the Act shall be available by way of defence to a suit for infringement. Counsel pointed out that there was no corresponding section in the portion of the Act dealing with designs, nor was section 29 (2) made applicable in the matter of designs under section 54 of the Act. It was therefore argued that as there was no section in regard to designs corresponding to section 29 (2) in regard to patents, the Act did not contemplate such a defence in the case of registered designs. I do not accept that argument. It might be that the reason for not making

C.C. 1962

MAUNG SEIN BROTHERS v. THE BURMA PLASTIC MOULDERS.

a specific provision in section 53 similar to the provision in section 29 (2) was as is pointed out in *56 All. 1032* at pp. 1036-37.

But what is really significant is that the Legislature has not definitely provided anywhere in the Act that the certificate of registration until cancellation is conclusive proof of the fact that the grantee of the certificate is the proprietor of the design, that is to say, the proprietor of a new or original design. I do not think that the Legislature would have left such an important point merely for inference. Nor is it provided in the Act that the only remedy of an aggrieved party is under section 51A and section 64 of the Act, and that if no such application is made the aggrieved party cannot urge his grounds of defence in a suit brought by the registered proprietor under section 53 (2) of the Act. My attention was drawn to the observations of Halsbury, Hailsham's Edn., Vol. XXXII, p. 696, para. 1006, in which it is stated that it seems to be doubtful whether the validity of the registration can properly be raised by way of defence in a suit for infringement of a design, and whether it should not rather be sought by means of a motion for rectification of the register. It is however also pointed out that the former course has often been adopted, though it may be by consent of the parties. I, however, agree with the conclusion arrived at by the learned Judges of the Allahabad High Court in *56 All. 1032* that the defendant to a suit under section 53 (2) is not confined to his remedy laid down by those particular sections of the Act. and that the points pleaded in the written statement by the defendants are points which can be raised in a suit like the present."

The learned trial Judge in trying to distinguish the cases of *Qadar Baksh* v. *Ghulam Mohammad* (3) and *Ram Sahai* v. *Agnoo* (1) said that these decisions were given long before the amending Act XII of 1939 was promulgated, enabling a defendant in a suit brought by a patentee for alleged infringement of his patent, under section 29 (1) of the Indian Patents and Designs Act to raise in defence under

(1) A.I.R. (1922), All. 496. (3) A.I.R. (1934), Lahore 709.

section 29 (2) of the Act, that the plaintiff is not a true and first inventor of the patent complained of. However, the learned Judge seems to have overlooked the fact that sub-section (2) of section 29 was already there in this form:

> "Every ground on which a patent may be revoked under the Act shall be available by way of defence to a suit for infringement."

Therefore, the distinction sought to be made by the learned trial Judge was really not of any significance.

For these reasons we are of the opinion that the learned trial Judge was wrong in considering that the defendants could not by way of defence in the suit under appeal to plead the plaintiffs' design was neither new nor original.

In the result, the appeal succeeds. The judgment and decree of the trial Court are set aside and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code, the suit is remanded for trial after it has been registered under its original number. Costs so far incurred by the parties to the suit must abide the final result on the merits: Advocate's fees in this appeal being assessed at 10 (Ten) Gold Mohurs. A certificate under section 13 of the Court Fees Act will be issued for the refund of court-fees paid by the appellants on the memorandum of appeal.

APPELLATE CIVIL.

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1962

Aug. 31.

MAUNG YE AND ONE (APPELLANTS)

v.

MA ME TIN (RESPONDENT).*

"Burden of proof"—Meaning—Erroneous placement of Burden—Effect of

"Burden of proof" can mean either of these two things which are apt to be confused : the duty to begin or introduce evidence, or the duty to establish a case. Now, generally the duty to begin is assigned on considerations of commonsense and covenience. The duty to establish a case, however, is one that must be fully and satisfactorily discharged by the party on whom the duty lies, as for example, the duty of the prosecution in a criminal case to establish the guilt of the accused beyond all reasonable doubt. In a civil suit also an terroneous placement of the burden of proof may be a mere irregularity if inspite of it all the necessary evidence came forth on the record on which a trial Judge could come to clear and conclusive findings. On the other hand, error in placement of the burden might result in failure to establish a clear and conclusive case, if the Judge made his decision on that inconclusive medley of facts then a miscarriage of justice might happen and the error would then be fatal. It is not, therefore, sufficient to say either that burden of proof is simply a matter of procedure which cannot affect the rights of the parties or the correctness of the findings, or on the other hand that burden of proof is a vital question that touches the rights of the parties and invalidates the findings if it has been erroneously placed. "Burden of proof" has to be considered in the light of the circumstances of each case and also in the sense in which the expression is used, that is, whether it is used to mean the duty to begin a case or the duty to establish one's case.

Po Shin for the appellants.

T. C. Torrens for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The learned Advocate for the appellants frankly admits that as there have been concurrent findings on the facts by the Court of the Township Judge, Taikkyi, in its Civil Regular Suit No. 1 of 1960 and the learned Additional District Judge, Insein, in hearing

* Civil Second Appeal No. 20 of 1961 from the decree of the Additional District Court, Insein, dated the 27th February 1961, in Civil Appeal No. 17 of 1961.

the First Appeal, it is only on questions of law that he must rely for the success of this Second Appeal. Also the learned Advocate places his reliance on only one of the grounds advanced in the memorandum of appeal, that is, whether the placing of the burden of proof on the appellant-defendants at the trial of the suit by the learned Township Judge had led to a miscarriage of justice.

The appellants were sued by the respondent in the Court of the Township Judge for ejectment from the suit plot of land. The plaintiff-respondent claimed that she had been in legal possession of the plot of land for some 20 years and that about two years after her husband died the defendant-appellant Maung Ye, one of her step-children, trespassed into her land and built and occupied a house. She complained against the trespass to elders and to U Dway (PW 2), another step-son. As the defendant-appellants refused to leave, she had to move elsewhere, renting rooms in the house of Maung Aung Myint (PW 3), and she sued for ejectment and recovery of possession of the plot of land. The learned Township Judge started from the premise that the plaintiff was in legal possession and the defendant-appellant having dispossessed her must bear the burden of proving that he had a superior title. The learned Judge, therefore, called upon the defendant-appellant to begin and it is this placing of the burden of proof that was challenged before the first Appellate Court and is again made the principal ground of appeal before me.

"Burden of proof" can mean either of these two things which are apt to be confused: the duty to begin or introduce evidence, or the duty to establish a case. Now, generally, the duty to begin is assigned on considerations of commonsense and convenience. The duty to establish a case, however, is one that must be fully and satisfactorily discharged by the party on whom the duty lies, as for

C.C. 1962

UNG YE ID ONE v. ME TIN.

example, the duty of the prosecution in a criminal case to establish the guilt of the accused beyond all reasonable doubt. In a civil suit also an erroneous placement of the burden of proof may be a mere irregularity if in spite of it all the necessary evidence came forth on the record on which a trial Judge could come to clear and conclusive findings. On the other hand, error in placement of the burden might result in failure to establish a clear and conclusive case, and if the Judge made his decision on that inconclusive medley of facts then a miscarriage of justice might happen and the error would then be fatal. It is not, therefore, sufficient to say either that burden of proof is simply a matter of procedure which cannot affect the rights of the parties or the correctness of the findings, or on the other hand that burden of proof is a vital question that touches the rights of the parties and invalidates the findings if it has been erroneously placed. "Burden of proof" has to be considered in the light of the circumstances of each case and also in the sense in which the expression is used, that is, whether it is used to mean the duty to begin a case or the duty to establish one's case.

At the original trial before the learned Township Judge an issue was framed, being Issue No. 1, to consider whether the suit plot of land was undivided *atetpa* property to which the defendant-appellant had legal claim. This issue brought out evidence relating to the entire history of the suit land. All available evidence was marshalled by the defendants in an attempt to prove that the suit land was undivided *atetpa* property as well as by the plaintiff-respondent in an attempt to establish that it was not *atetpa* property but at the most *hnapazon* or *letetpwa* property acquired by her and her late husband during their coverture. Evidence was also led by the plaintiff in the suit that she had given, in a family arrangement, K 400 as half the value of the land to the eight step-children by her

late husband. All but the appellant Maung Ye accepted their shares of the K 400 in fulfilment of the arrangement while Maung Ye returned his share after taking and keeping it for a month. This and other evidence which were brought on the record enabled the learned Township Judge to reach the conclusion that the suit land was not *atetpa* property and that the plaintiff who was in legal possession of the plot of land had been dispossessed by the defendant without proper legal sanction and that the plaintiff was, therefore, entitled to a decree for ejectment and recovery of possession. With these findings the learned first Appellate Judge fully agreed, observing that " the plaintiff has discharged the burden that falls on her under the law although she was not called upon to begin the case." The learned Judge did say as regards the question of legal title to the land that " there is no documentary evidence in this case regarding the purchase of the land in dispute and in my view the oral evidence adduced by both sides on this point is equally weak and inconclusive "; and the learned Advocate for the appellants argued that as the evidence produced was weak on both sides the plaintiff-respondent on whom the burden lay to prove her title must fail in her case. On a careful reading of the whole judgment of the learned Additional District Judge, I consider that his remarks as to the weakness of evidence were confined to the matter of legal title to the land in dispute, for example, absence of registered deeds of sale or transfer, and I find that the learned Judge was fully satisfied as regards the possessory title of the plaintiff-respondent.

Thus, even though there might have been some irregularity at the trial in the placement of the burden of proof, that is the right to begin, yet the records show that the parties were fully aware of the material issues in the suit and that they did produce the best evidence that they could marshal in meeting the issues. The records thus

C.C. 1962

AUNG YE AND ONE v. ME PIN.

show that the plaintiff-respondent had been in continuous legal possession for 20 years, that when her husband died she continued to live on the suit land, that there was a family arrangement in which she paid out K 400 to her eight step-children as their late father's share in the suit land, that the defendant-appellant entered the suit land and built a house against her protests, and even that the defendant-appellant enjoyed some notoriety in the town and was under orders to report his movements to the police station so that it would not be entirely unreasonable when the plaintiff-respondent stated that she was driven by fear of him to move out from her land and home when he moved in. On all these facts established to the satisfaction of the learned Township Judge at the trial and of the learned Additional District Judge, Insein, on first appeal, the findings were recorded, to my mind correctly, that the plaintiff-respondent who had possessory title to the suit plot of land of which she had been in peaceful occupation for some 20 years had been dispossessed by the defendant-appellant otherwise than in due course of law. On those findings which were based on material facts properly produced despite the irregularity as regards the burden of proof the plaintiff-respondent's suit was decreed as prayed for.

I do not, therefore, consider that the placement of the burden of proof has in any way caused a miscarriage of justice in the decision of the suit. The appeal is dismissed with costs.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C. J., and U San Maung, J.

SHEIK ABDUL WAHID (APPLICANT)

v.

DAW THAN TIN AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

Aug. 30.

Urban Rent Control Act, 1960, s. 2 (g)—*"Tenant" includes legal representative—Right of legal representative to be brought on record of deceased tenant.* s. 23(2)—*Order made under, without legal representative on record—Illegal.*

In the proceedings before the Rent Controller, Rangoon, purported to be under section 22 of the Urban Rent Control Act brought by the 1st respondent against Sheik Rahim, father of the applicant and another the applicant applied to be brought on the record as the legal representative of his father Sheik Rahim who had died during the pendency of the proceedings. The said application was refused and the Rent Controller proceeded to pass an order under section 23 (2), Urban Rent Control Act, 1960 directing that anyone in possession of the suit premises should be forcibly ejected.

Held: That as the definition of "tenant" occurring in clause (*g*) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1960, includes a legal representative as defined in the Code of Civil Procedure the applicant who claims to be the son and legal representative of the deceased Sheik Rahim is entitled to be added as a party in the proceedings and that it was wrong for the Assistant Rent Controller to have passed an order for the ejectment of the applicant who claims to be in possession of the premises in suit as a tenant in succession to his father without giving him an opportunity of showing cause why such order should not have been passed.

V. San C. Po for the applicant.

San Lwin for the respondent No. 1

Hla Maung (Government Advocate) for the respondent No. 2.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by Sheik Abdul Wahid, son of the deceased Sheik Rahim who was the 1st respondent in Proceedings No. 415A of 1960 of the Controller of Rents, Rangoon, for a *writ of certiorari* to

* Civil Miscellaneous Application No. 29 of 1962. Application for direction in the nature of Certiorari against the order of the Assistant Controller of Rents, Rangoon, in Proceedings No. 415 A of 1960.

C.C. 1962

SHEIK ABDUL WAHID v. DAW THAN TIN AND ONE.

quash the order of the Assistant Rent Controller, Rangoon, dated the 5th of May 1962. The facts giving rise to the present application are briefly these: On the 26th of October 1960, Daw Than Tin who is the 1st respondent in the present application by Sheik Abdul Wahid, filed before the Rent Controller, an application purporting to be under section 22 of the Urban Rent Control Act, 1960, for necessary action against Sheik Rahim and Mr. Pady on the ground that Sheik Rahim was her tenant in House No. 38 of Morgan Webb Street, Myenigon, Rangoon, and that Sheik Rahim had sublet the premises to Mr. Pady without the necessary permission from the Rent Controller.

After notices had been issued to Sheik Rahim and Mr. Pady and these persons had filed written objection to Daw Than Tin's application on the ground that the premises in question had never been sublet by Sheik Rahim to Mr. Pady, Sheik Rahim was absent on one of the dates fixed for the hearing of the case. So, the Assistant Rent Controller passed an order on the 20th of June 1961, that the case should be heard *ex parte* against him.

On the 14th of November 1961, Sheik Rahim filed an application supported by affidavit asking the Assistant Rent Controller to set aside the order for *ex parte* hearing and to allow him to contest Daw Than Tin's application, on the ground that he had been away in Syriam where he lay sick in his daughter's house and that when he came to Court on the 20th of June 1961, he heard that the case had been fixed for *ex parte* hearing. The application was objected to by Daw Than Tin on the ground that it was belated and that it did not disclose any substantial ground for setting aside the order for *ex parte* hearing of the case. While hearing into the merits of this application by Sheik Rahim was pending, Sheik Rahim died and his son, Sheik Abdul Wahid, by an application dated the 29th March 1962, asked the Court to make him a party to the

C.C. 1962

SHEIK ABDUL WAHID v. DAW THAN TIN AND ONE.

case as legal representative of his deceased father. The Assistant Rent Controller, however, refused to make him a party to the proceedings and by an order dated the 5th of May 1962, directed that anyone in possession of the suit premises should be forcibly ejected under sub-section (2) of section 23 of the Urban Rent Control Act, 1960. He also directed that the room should be allotted to Daw Than Tin to enable her to let it out to a suitable tenant.

Being aggrieved with the order of the Assistant Rent Controller, Sheik Abdul Wahid has filed the present application to have it quashed by the issue of a *writ of certiorari*.

Now, the definition of " tenant " occurring in Clause (*g*) of section 2 of the Urban Rent Control Act, 1960, includes a legal representative as defined in the Code of Civil Procedure. Therefore, Sheik Abdul Wahid who claims to be the son and legal representative of the deceased Sheik Rahim is entitled to be added as a party-respondent in Proceedings No. 415A of 1960 in place of his deceased father Sheik Rahim. Therefore, it was wrong for the Assistant Rent Controller to have passed an order for the ejectment of Sheik Abdul Wahid who claims to be in possession of the premises in suit as a tenant in succession of his father without giving him an opportunity of showing cause why such an order should not have been passed.

Accordingly, the order of the Assistant Rent Controller dated the 5th of May 1962, is quashed. The applicant Sheik Abdul Wahid will be allowed costs in this Court, Advocate's fees being assessed at 3 (Three) Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL.

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1962

Aug. 30.

T. H. CHAN AND ONE (APPLICANTS)

v.

THE ASSISTANT RENT CONTROLLER, RANGOON AND ONE (RESPONDENTS).*

Urban Rent Control Act. s. 21(4)—*When inapplicable.*

Where a tenant in occupation of premises allowed a doctor to make use of the major portion of the ground floor of the premises and the Assistant Rent Controller of Rents ordered the prosecution of the tenant and ejectment of the doctor.

Held: That section 21(4) of the Urban Rent Control Act can have no application whatsoever to the case and the order of the Assistant Controller of Rents for prosecution and ejectment is wrong.

Hla Thein for the applicants.

Hla Maung (Government Advocate) for the 1st respondent.

Hla Sein for 2nd respondent,

U SAN MAUNG, J.—This is an application by T. H. Chan and Dr. Tan Setti who are the respondents in Proceedings No. 401A of 1961 of the Office of the Controller of Rents, Rangoon, to quash the order of the Assistant Rent Controller dated the 28th of May, 1962. The facts giving rise to the present application are briefly these: U Mya, who is the 2nd respondent in the present application, filed an application before the Rent Controller, Rangoon, for necessary action against T. H. Chan and Dr. Tan Setti on the ground that T. H. Chan was his tenant of the southern half of a *pucca* building known as No. 126, Crisp Street, Rangoon, and that T. H. Chan had sublet the groundfloor to Dr. Tan Setti without any permission from the Rent

* Civil Miscellaneous Application No. 57 of 1962 for direction in the nature of *Certiorari* against the order of the Assistant Rent Controller, Rangoon in Proceedings No. 401 A of 1961.

Controller. Both T. H. Chan and Dr. Tan Setti, however, by their written objection contended that the groundfloor had not been sublet as alleged by U Mya but that T. H. Chan had allowed his friend Dr. Setti to make use of a portion measuring 10 feet by 10 feet for about four hours a day as his " Consulting Room " and that no rent was charged for such use and occupation. The Assistant Rent Controller, however, after due enquiry came to the conclusion that practically the whole of the groundfloor had been sublet by T. H. Chan to Dr. Tan Setti and that therefore Dr. Tan Setti should be forcibly ejected as provided for in section 23 (2) of the Urban Rent Control Act, 1960 and that T. H. Chan should be prosecuted under section 22 of the Act.

Being dissatisfied with this order of the Assistant Rent Controller, the present applicants T. H. Chan and Dr. Tan Setti sought to have it quashed by the issue of a *writ of certiorari*.

Now, the premises in suit consist of a groundfloor, firstfloor and a structure erected on the terrace. The approach to the firstfloor is through a staircase from the groundfloor ; while the present applicants T. H. Chan and Dr. Tan Setti contend that Dr. Tan Setti was only allowed to occupy a small space measuring 10 feet by 10 feet on the groundfloor, the 2nd respondent U Mya contends that whereas this space was used as the " Waiting Room " for the patients coming to see Dr. Tan Setti, the inner portion of the room was used as " Consulting Room and Dispensary." Be that as it may, it is common ground that the approach to the firstfloor was through a staircase situated on the groundfloor and that Dr. Tan Setti only occupied the groundfloor from 10 to 12 in the morning and from about 4 to 6 in the evening. The Assistant Rent Controller while concluding that the premises in question must be regarded as residential held that T. H. Chan should

C.C. 1962

T. H. CHAN AND ONE v. THE ASSISTANT RENT CONTROLLER, RANGOON AND ONE.

be prosecuted for the offence punishable under section 22 read with section 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960 for failure to inform the Rent Controller that he had vacated from the groundfloor, and that Dr. Tan Setti was liable to be ejected forcibly under section 23 (2) of the Act.

Now, there is nothing to show that T. H. Chan had vacated from the premises in question, being the southern half of a *pucca* building known as No. 126, Crisp Street, Rangoon. He is still occupying that premises although he might have allowed Dr. Tan Setti to make use of the major portion of the groundfloor during his consulting hours. Accordingly, section 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960, can have no application whatsoever to the case now under consideration. Therefore, the order of the Assistant Rent Controller for the prosecution of T. H. Chan and for the ejectment of Dr. Tan Setti is wrong. This order will, therefore, be set aside with costs, Advocate's fees in this Court being assessed at 5 (Five) Gold Mohurs.

APPELLATE CRIMINAL.

Before U Kyaw Zan U, J.

THE REVOLUTIONARY GOVERNMENT (APPELLANT)

v.

SUTAR (RESPONDENT).*

C.C. 1962

Aug. 31.

Union Citizenship Act. "Legally adopted son or daughter"—Intention of Legislature regarding—Apatittha *or* Chatta-bhatta *adopted foreigner cannot "inherit" citizenship of adoptive parents. Law of citizenship not to be interpreted too liberally.*

The Legislature in enacting the Union Citizenship Act must have meant *Kittima* adoption when it included "legally adopted son or daughter in the words 'ဘဝးသမီး'ဂ"

When an *Apatittha* or *Chatta-bhatta* adopted child of foreign descent is not entitled to inherit *ab initio* it is impossible to hold that such a child shall get the same citizenship as his/her adoptive parents automatically on being adopted as such. When there is no intention that such a child shall inherit he/she cannot "inherit" the citizenship of the adoptive parents. The law of citizenship which governs the nationality of a person must not be interpreted too liberally.

Mya Than Nu for the appellant.

No one for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trial No. 130 of 1961 of the Court of the 2nd Additional Magistrate of Pa-an, the respondent Sutar was prosecuted under section 5 (*1*) of the Registration of Foreigners Act for failing to register as a foreigner under Rule 6 (*1*) (*a*) of the Rules framed under section 3 of the said Act.

The respondent who is 45 years of age denied that he is a foreigner. He is a posthumous child and when his mother, a Hindu by the name of Monee died, he was only eight years of age. He was said to have been given away

*Criminal Appeal No. 99 of 1962 from the order of the Second Additional Magistrate, Pa-an, dated the 29th December 1961 in Criminal Regular Trial No. 130 of 1961.

C.C 1962

THE REVOLUTIONARY GOVERNMENT v. SUTAR.

by his uncle to U Po Nyein's family (ဦးဘိုးညိမ်း အိမ်ခွဲသားပေးလိုက်ပါသည်). His uncle is not a witness in the case and it is not known whether he was his natural guardian when he gave him away. When he was 25 years of age U Po Nyein who fed and clothed him died so he was taken in by U Po Nyein's nephew U Ba Yin (DW 2) "out of pity" for services in the house where U Po Nyein's wife Ma Thein Hlaing also lived. The respondent himself admitted that there was no deed of adoption but he was brought up by U Po Nyein for service in the house. He claimed to be the adopted son of U Po Nyein, who was a Burmese Buddhist, and, as such, he is a citizen of the Union of Burma.

The point for consideration therefore is whether he is the adopted child of the late U Po Nyein, and, if so, whether he is the citizen of the Union of Burma. In fairness to the respondent I must say that there is evidence to show that he was brought up by U Po Nyein from the age of eight years until the age of 25 when U Po Nyein died. After U Po Nyein's death he was taken in by U Po Nyein's nephew to help with the daily chores in the house and not by U Po Nyein's wife Ma Thein Hlaing. U Po Nyein never ordained him as a novice or a *Koyin* or gave him any education. Ma Thein Hlaing did not give him any property after her husband's death. From all these facts it can safely be concluded that he was taken in only as a *Chatta-bhatta*, a foundling, a destitute and a hunger-stricken child who had been fed and brought up in the family through compassion but not as a child of the family under the Burmese Buddhist Law. According to U Ba Yin, U Po Nyein had already an adopted daughter by the name of Ma Ohn Sein then.

U Ba Yin deposed that his uncle "adopted" (ဧမ့်ပေးပါသည်) the respondent. It is a very loose word. The Burmese word "ဧမ့်" means either "to bear" or "to feed,

nourish or bring up". It appears the learned trial Magistrate was carried away by the words "မွေးစားပါသည်" He held that the respondent is the adopted son of U Po Nyein and as such he is a citizen of the Union under section 11 (i) of the Constitution. The words "မွေးစားသည်" do not clearly convey the true legal significance as the English word "adoption" gives. Under the English Adoption Act rights, duties, obligations and liabilities vested in are exercisable by and enforceable against the adoptor as though the adopted child were a child born to the adoptor in lawful wedlock. In Halsbury's Laws of England, Volume 21, 3rd Edition, it is said, "If the adopted child is not a citizen of the United Kingdom and Colonies, and the adoptor, or in a joint adoption the male adoptor, is such a citizen, the child takes that citizenship".

I have said above that there is no proof that the uncle ever consented to the alleged adoption even assuming that he was then his natural guardian. There is, of course, nothing to prevent a Burmese Buddhist from adopting a foreigner of different faith, religion or race. Under section 2 of the Union Citizenship Act "children" include adopted children. The point for determination is whether *Chatta-bhatta* is included in the word "children". The section says the child must be legally adopted child (တရား ဥပဒေအရ မွေးစားသော သားသမီး). Under the Burmese Buddhist Law there is only one form of legal adoption with all the formalities attached to it, and that is, *Kittima* adoption. Under Burma Act 14 of 1932 (Registration of *Kittima* Adoption Act) which came into force with effect from 1st April 1941 a registered deed attested by at least two witnesses giving consent by the adoptive and natural parents to the adoption is necessary to make a legal adoption of a child as a *Kittima* child with the intention that the child shall inherit. Under the Burmese Buddhist Law there is a distinction between the adoption with a view to

C.C. 1962 — THE REVOLUTIONARY GOVERNMENT v. SUTAR.

inherit and adoption out of pity. The first kind is *Kittima* adoption and the second kind is *Apatittha* or *Chatta-bhatta* adoption. *Chatta-bhatta* adoption is the lowest form of adoption. An adoption, in the strict legal sense of the term, is taking a child as one's own with right to inherit. A full adoption like *Kittima* adoption is the legal adoption with the right to inherit. *Apatittha* adoption is a casual adoption while *Chatta-bhatta* adoption is only a compassionate adoption. Both are "adoptions" without any intention that the child shall inherit. Consequently, they are not full adoptions in the strict sense. Of the three kinds under the Burmese Buddhist Law mentioned above, *Kittima* adoption is the only full adoption in the true sense. The Legislature in enacting the Union Citizenship Act must have meant *Kittima* adoption when it included "legally adopted son or daughter" in the words "သားသမီး". The Registration of *Kittima* Adoption Act recognizes only this form of adoption. It makes no reference to *Apatittha* or *Chatta-bhatta* child. When such a child of foreign descent is not entitled to inherit *ab initio* it is impossible to hold that such a child shall get the same citizenship as his/her adoptive parents automatically on being adopted as such. When there is no intention that such a child shall inherit he/she cannot "inherit" the citizenship of the adoptive parents. The law of citizenship which governs the nationality of a person must not be interpreted too liberally. To put a liberal interpretation may result in chaos. It is not imaginable that an orphan boy of foreign descent brought up by the a Burmese Buddhist family out of sheer pity with a view to make him help in the house could automatically become a Burmese citizen. He is merely a "ကောင်ဟူ မွေးစားသော သား". In the absence of any specific rules, regulations or laws giving such right of citizenship it cannot be held that a *Chatta-bhatta* or an *Apatittha* child for that matter is recognized by the Union

Citizenship Act. When *Kittima* adoption is now required to be made by a deed duly registered and attested by at least two witnesses it is unthinkable how a *Chatta-bhatta* child merely picked up or given away and brought up can be treated as a legally adopted child for the purpose of conferring a citizenship. U May Oung, J., the eminent jurist in his Leading Cases on Buddhist Law, Part II, Second Edition, said that *Chatta-bhatta* child did not rank as a child of the family of its adoptive parents.

For all the reasons given the order of acquittal of the respondent is set aside. He is a *dhobi* (washerman). He has failed to prove that he is not a foreigner under section 4 of the Registration of Foreigners Act. He might have been under the *bona fide* impression that he was a citizen. In the circumstance a severe punishment is not called for. He is therefore convicted under section 5 (*1*) of the Registration of Foreigners Act and sentenced to pay a fine of K 15 (Kyats fifteen only) or in default to suffer one month's rigorous imprisonment.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1962 — *Aug. 16.*

THE UNION OF BURMA (APPELLANT)

v.

KO AH KYAUNG (*a*) KO TIN TUN (RESPONDENT).*

Shops and Establishments Act, s. 5 (3)—*Offences exempted by.*

Section 5 (3) of the Shops and Establishments Act gives exemption to offences relating to section 6 (1) of the Act and section 5 (3) (*b*) does not say hat it gives exemption to the offence committed under section 11 of the Act.

Mya Than Nu (Government Advocate) for the appellant.

No one for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The respondent Ko Ah Kyaung (*a*) Ko Tin Tun was prosecuted under section 6 (2) and section 11 of the Shops and Establishments Act (Act No. 59 of 1959) for not giving one day's leave to the labourers in the week and for not keeping a register, and also for not displaying the notices in a prominent place of his shop on Strand Road, Myaungmya, but the learned 7th Additional Magistrate of Myaungmya in his Criminal Regular Trial No. 39 of 1961 acquitted him on the ground that the appellant was exempted under section 5 (3) (*b*) of the Act.

I have heard the learned Government Advocate who appears for the Union and I agree with her that section 5 (3) (*b*) does not apply to the case. Section 5 (3) gives exemption to offences relating to section 6 (*1*) of the Act but in the present case the appellant was prosecuted for an offence under section 6 (2) of the said Act. Section 5 (3) (*b*) does not say that it gives exemption to the offence

* Criminal Appeal No. 4 of 1962 from the order of the Seventh Additional Magistrate, Myaungmya, dated the 28th June 1961 in Criminal Regular Trial No. 39 of 1961.

committed under section 11 of the Act. Reading the lower Court's record and the judgment, I find that the trial Magistrate has misconceived the law. Under section 14 of the Act the appellant must be convicted for offences committed under section 6 (2) and section 11 of the Act.

Accordingly the appellant is convicted under the aforesaid two sections and sentenced to pay a fine of K 5 for each making a total sum of K 10 or in default to suffer one week's rigorous imprisonment for each default.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1962
Aug. 1.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

MAUNG KAN THEIN (RESPONDENT).*

Criminal Procedure Code, s. 109—*Order of imprisonment in default of furnishing security under—Illegal.*

No provision is made in the Criminal Procedure Code to order imprisonment in default of furnishing security under section 109 of the Code and an order directing the respondent to suffer one year's imprisonment in default of furnishing security is absolutely illegal.

Uttam Chand Singh v. *Emperor*, 25 Cr. L.J. 430, referred to.

Ba Pe (Government Advocate) for the applicant.

No one for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The respondent Maung Kan Thein was called upon to show cause why he should not furnish security for good behaviour under section 109 of the Code of Criminal Procedure. The trial Township Magistrate of Sadoketaya in his Criminal Regular Trial No. 19 of 1961 ordered him to furnish security in the sum of K 1,000 or in default to undergo one year's rigorous imprisonment. I agree with the learned Government Advocate who appears for the Union that the entire trial is full of illegalities and irregularities. Instead of inquiring into the matter following the procedure as in the summons case under section 117 of the Criminal Procedure Code, the learned trial Magistrate took up the case as a warrant case.

In section 117 (2) of the Code it is stated that such an inquiry shall be made, as nearly as may be practicable,

* Criminal Revision No. 34 (B) of 1962. Review of the order of the Township Magistrate, Sadoketaya, dated the 25th October 1962 in Criminal Regular No. 19 of 1961.

where the order requires security for keeping the peace in the manner prescribed for conducting trials and recording evidence in summons-cases ; it further says that where the order requires security for good behaviour no charge need be framed. These provisions of law were not complied with by the learned trial Magistrate. The order directing the respondent to suffer one year's imprisonment in default of furnishing security is absolutely illegal. The respondent had already furnished a security soon after the passing of the order. Hence this order has no effect. Moreover, under section 123 of the Code, if a person does not give such security he shall be committed to prison until such period as the Court which made the order deems fit. Sub-section (2) of the said section says, if such person does not give security as ordered, the Magistrate can issue a warrant directing him to be detained in prison pending the orders of the Sessions Judge. No provision is made in the Code to order imprisonment in default of furnishing security under section 109 of the Code of Criminal Procedure.

Again the bond executed by the respondent and the sureties filed in the original record is invalid. This bond is not in accordance with the order passed by the Court. In it the surety was made to furnish security in the sum of K 1,000 while the accused was ordered to furnish security in the sum of K 500 only. The order of the trial Court did not also mention how many sureties he would accept in its order.

In *Uttam Chand Singh* v. *Emperor* (1) it was held that the provisions of section 112 of the Code of Criminal Procedure should be complied with strictly. It was further held that a case under section 107 of the Code should not be treated as a warrant case. This applies to the present case also. This authority also held that an order directing

(1) XXVI Cr. Law Journal, p. 430.

C.C. 1962

HE UNION OF BURMA v. AUNG KAN THEIN.

that in default of furnishing the required security the accused should undergo rigorous imprisonment is altogether illegal.

For all these reasons the order of the trial Court must be set aside. Accordingly I direct that a fresh inquiry be made under section 109 of the Code of Criminal Procedure against the respondent by another competent Magistrate other than the Township Magistrate of Sadoketaya (U Khin Maung Tin) as the learned District Magistrate may direct in the matter.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

THE UNION OF BURMA (APPELLANT)

v.

U SEIN BAN AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1962 — *Aug.* 18.

Imports Clearance (Control) Order, 1951—"for personal use"—Meaning of.

When a person or an individual or a Union or a Company applies for a license or a permit to import a car for "personal use" as allowed by the Imports Clearance (Control) Order, 1951, it means that the applicant—whether it be an individual or a company—will use the car for his/its use, *i.e.* to be used by the applicant and it is wrong to interpret the words "for personal use" to mean "for private use"

Tin Maung (Government Advocate) for the appellant.

Choung Po and Pha Tha Htaw for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Criminal Regular Trial No. 142 of 1959 of the Second Special Judge (S.I.A.B. & B.S.I. Act) of Rangoon the three respondents and three others were sent up for trial under section 5 (1) and (3) of the Control of Imports and Exports (Temporary) Act, 1947, for contravening the Imports Clearance (Control) Order, 1951. Paragraph 2 of the Order says:

> "Where a licence or a permit is issued under the Import Trade Control Order, 1947, to any person to import into the Union of Burma a motor vehicle *for personal use*, clearance from the customs of any motor vehicle imported under such licence or permit shall be made on the following conditions:
>
> (*a*) that the person importing the said motor vehicle shall not transfer, sell or otherwise dispose of the same within a period of two years from the date of its clearance from the customs, without the previous permission in writing of the Director of Supply, Ministry of Commerce."

* Criminal Appeal No. 475 of 1961. Appeal from the order of the Second Special Judge (S.I.A.B. & B.S.I. Act) of Rangoon, dated the 22nd August 1961 in Criminal Regular Trial No. 142 of 1959.

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. J SEIN BAN AND TWO OTHERS.

The first and second respondents U Sein Ban and U Ba Tha are the President and Secretary respectively of the Supreme Tamwe Motor Bus Union while the third respondent U Han Tin is the Managing Director of the Insein Motor Bus Union Limited. The case against them is that the Supreme Tamwe Motor Bus Union of which the first and second respondents are responsible officers applied for and obtained an import licence (Exhibit ဝ) to import five Ikarus passenger motor buses from Hungary and transferred two of them to the Insein Motor Bus Union Limited without the previous permission in writing of the Director of Supply, Ministry of Commerce. These two buses having been painted red (Insein colour) were said to have plied on the Insein Line while the Supreme Tamwe Motor Bus Union plied their three buses on their Tamwe Line in their own blue colour.

It is not wise to go into the merits or demerits of the case in view of the order I am going to pass in this appeal. The case boils down to this: the first and second respondents contravened the aforesaid Order and the third respondent abetted the offence under section 5 (3) of the Control of Imports and Exports (Temporary) Act. The trial Court found that though the two buses were imported by the Tamwe Bus Union they were registered on arrival at the instance of U Han Tin of the Insein Bus Union as belonging to the Tamwe Bus Union. The learned trial Judge also pointed out in his judgment the decision of the Supreme Tamwe Bus Union at its meeting dated 30th March 1956 (Exhibit ၁-ဃ) which runs as follows:

"၂။ နိုင်ငံခြားမှ ကားမှာယူရေး နှင့် ပတ်သက်၍ ဟန်ဂေရီမှ ကား ၅ စီး မှာယူ၍ အဖွဲ့ချုပ်တွင်ငွေအင်အားနည်းသောကြောင့် ၃ စီးကို ယူပြီး၊ကျန် ၂ စီး ကို အင်းစိန်သို့ပေးခန့်။"

The Bond (Exhibit က-၂) undertaking that no such transfer or sale would be made was signed by the first and

second respondents. It was alleged that not only did U Han Tin apply for registration but he also sent his clerk Ko Kyaw Din to attend to the delivery of the buses from the Customs though his Union was not the Importer. The trial Court pointed out many other pieces of evidence but it is best to refrain from discussing them at this stage.

The learned trial Judge however did not come to any finding that there was a sale or a transfer but he acquitted the three respondents by interpreting the words " for personal use " in the aforesaid Order as " for private use." He was of the opinion that since the application for the import was " to ply for passengers (Exhibit ၁-၅) the import was not " for personal use." His interpretation is clearly wrong. These words should be read with reference to the context. The other three accused had been previously discharged. The Revolutionary Government has now come up under section 417 of the Code of Criminal Procedure to set aside the order of acquittal of the three present respondents. The appeal must be allowed.

When a person or an individual or a Union or a Company applies for a license or a permit to import a car for " personal use " as allowed by the aforesaid Order it means that the applicant—whether it be an individual or a Company—will use it for his/its own use, *i.e.* to be used by the applicant. In the instant case the Supreme Tamwe Bus Union the importer was to use the buses for its own purpose *i.e.* running passenger buses for its own personal business or profit. The learned Government Advocate referred to me to section 11 of the Penal Code which shows " Person " includes " any Company or Association, or body of persons, whether incorporated or not." It includes artificial or juridical persons. He also referred to me to section 2 (*44*) of the General Clauses Act. Reading with the reference to the context it is clear that the import of

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. U SEIN BAN AND TWO OTHERS.

the passenger buses was allowed by the Ministry to the Supreme Tamwe Bus Union for its own personal business or use.

The learned Advocates for the respondents submitted that there was in fact no sale or transfer of the two buses to Insein Bus Union. It cannot be denied that evidence was led by the prosecution as shown above on this point but unfortunately the trial Court gave no definite finding on this important point.

In the circumstances, I think it will be in the interest of justice that the case should be ordered to be retried. The order of acquittal is therefore set aside and the case is remanded to the Court of the Second Special Judge (S.I.A.B. & B.S.I. Act) of Rangoon which is now presided over by another Judge for retrial of the three respondents.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

U THINT AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW CHIT PU (deceased) by her legal representatives U SAN MYA AND SEVEN OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1962

Aug. 16.

Administration suit. Omission of some properties of deceased from plaintiff's list—Right of any party to allege and prove—Not fatal to suit.

It is open to any party to an administration suit to allege and to prove that some of the properties belonging to the estate of the deceased have been left out by the plaintiff in the list of properties given by him or her. The plaintiff cannot be non-suited merely on account of the fact that he or she has no mentioned in her plaint all the properties comprised in the estate of the deceased.

Maung Maung Khin for the appellants.

No one for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1953 of the District Court of Pyinmana sitting at Yamèthin, the plaintiff Daw Chit Pu, who died during the pendency of the suit and was represented by her husband and legal representative U San Mya filed a suit for the administration of the estate of her deceased father U Lu Maung, the defendants being her two brothers who are the present appellants U Thint and U Wint, the respondent Ma Hla Ye who was the out-of-time grand-daughter of U Lu Maung, and Ma Saw Hmin and five others, who were the *Atet* grand-children of her mother Daw Khin who was an *Eindaunggyi* at the time of her marriage with U Lu Maung. In the suit Ma Hla Ye contended that her deceased father U Nyi Bu, being an *Orassa*, she was entitled to an equal share with Daw Chit Pu, U Thint and U Wint.

* Civil First Appeal No. 26 of 1960 against the decree of the District Court of Pyinmana (sitting at Yamethin) in Civil Regular Suit No. 6 of 1953.

C.C. 1962

U THINT AND ONE v. DAW CHIT PU (DECEASED) BY HER LEGAL REPRESENTATIVES U SAN MYA AND SEVEN OTHERS.

The defendants Ma Saw Hmin and her brothers and sisters contended that there had already been a partition of the estate of U Lu Maung which took place after his death. The defendant-appellants U Thint and U Wint contended, *inter alia*, that the plaintiff's suit was not maintainable as there had already been a partition of the estate of their father U Lu Maung, and that in any event the plaintiff had not mentioned in her plaint all the properties comprised in the estate of U Lu Maung.

The learned District Judge after framing the necessary issues came to the conclusion that the partition, if any, which took place after the death of U Lu Maung was invalid in law as it was effected by an unregistered document, and that even if Daw Chit Pu had not mentioned in paragraph 3 of her plaint all the properties comprised in the estate of the deceased U Lu Maung she could not be non-suited on that account. In the result, the learned District Judge granted a preliminary decree for the administration of the estate of U Lu Maung and declaring the shares to which the plaintiff and the several defendants were entitled.

The present appeal by the defendants U Thint and U Wint who alone seriously contested the plaintiff's suit, is mainly on the ground that the plaintiff's suit should have been dismissed as she had not mentioned in her plaint the properties belonging to the estate of U Lu Maung which were in possession of the defendants other than U Thint and U Wint. Other grounds of appeal have been waived by the learned Advocate for the appellants.

Now, it is settled authority that an administration suit is really a suit for accounts as between members of the family of the deceased, *i.e.* heirs to the estate of a deceased person as such. [See *Maung Thein* v. *Daw Htwe and*

(1) (1951) B.L.R. 410 (H.C.).

others (1) and *Ma Hla Myint and four others* v. *Ma Sein Myaing and two others* (2)]. Consequently, it is open to any party to an administration suit to allege and to prove that some of the properties belonging to the estate of the deceased have been left out by the plaintiff in the list of properties given by him or her. The plaintiff cannot be non-suited merely on account of the fact that he or she has not mentioned in her plaint all the properties comprised in the estate of the deceased. In the case now under consideration it is still open to the defendant-appellants to prove that the properties belonging to the estate are in possession of the plaintiff herself or of some of the other defendants in the suit.

For these reasons we consider that there is no merit in this appeal and it is accordingly dismissed with no order as to costs, the plaintiff and the other defendants being not represented in this appeal.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၂
ဩဂုတ်လ
၁၅ ရက်။

ဂိုက္ကး (လ်) ပတပ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဘာဂ္ဂါတီးလား(လ်) (အယူခံတရားခံ)*

မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဇင်စီအက်ဥပဒေ၊ လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းရန်အတွက် မြီစား၏တာဝန်များ၊ မြီရှင်၏ အခွင့်အရေး၊ ရုံး၏ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်၊ စောလွန်းသည့် မြီရှင်၏ လျှောက်လွှာ၊ ပုဒ်မ ၄ (၃) အရ၊ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်ခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဇင်စီ အက်ဥပဒေအရ မြီစားက မိမိအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပါရန် ရုံးလိုလျှောက်သည်တွင် မြီစားသည် အနည်းဆုံး ကြေးမြို ကျပ် ၅၀၀ တင်ရှိကြောင်း၊ ၎င်းကြေးမြိုကို ပေးဆပ်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း သက်သေထင်ရှား ပြရမည်ဖြစ်သည်။ မြီရှင်သည် ပုဒ်မ ၂၅ (၂) အရ၊ လျှောက်ထားသူမြီစား ကြေးပေးဆပ်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း တင်ပြနိုင်ငြားလည်း အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ ခြွင်းချက်အရဆိုလျှင်၊ မြီစားက မိမိတင်ရှိသော ကြွေးမြိုကို မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း အမြင်အားဖြင့် လုံလောက်သော သက်သေအထောက်အထား တင်ပြလျှင် ရုံးသည် အခြားသက်သေများကို ဆက်လက်ကြားနာရန်မလိုဘဲ မြီစားအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ မြီစားကလျှောက်ထားသည့်ကိစ္စတွင် မြီရှင်က မြီစား၏လျှောက်လွှာတွင် ဖော်မပြသော ၎င်းပိုင် အခြားပစ္စည်းများ ရှိသေးသဖြင့်၊ ၎င်းပစ္စည်းများကို ရုံးက ထိန်းသိမ်းရန် လျှောက်ထားခြင်းသည် စောလွန်းလှသည်၊ မြီရှင်၏ အဆိုပါလျှောက်လွှာကို အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၃) အရ ပယ်သည့်အမိန့်ကို အယူခံနိုင်သည်။

နယန်တာရာဒါစိနှင့် စန်ဖုန်မ်မီဒီယာ၊ အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၅၂၊ စာ ၆၆၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ပီ၊အင်နှ်၊ဂိုရှ်၊ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။တဦးတယောက်မှမလာ။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယေးအဖွဲ့အယူခံမှု၊ အမှတ် ၅၄။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ အင်ဆော်လဇင်စီအမှု အမှတ် ၃ တွင် ၂၃-၆-၆၁ နေ့စွဲပါ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခု အယူခံတရားခံ၊ ဘဂ္ဂါတီးလားလ်က မိမိအား၊ လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းရန် အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးသို့ လျှောက်ထားရာ၊ ၎င်း၏မြို့ရှင် ယခုအယူခံတရားလို ဂိုကူးလ်ပတပ် က ကန့်ကွက်လေသည်။ လျှောက်လွှာတွင် ဘဂ္ဂါတီးလားလ် ဖေါ်ပြသည်မှာ၊ ဂိုကူးလ်ပတပ်သည်၊ မိမိအပေါ် ၌ရရှိသော ဒီကခိုင္ခေ ၂,၄၀၀ နှင့် စရိတ်အတွက် မိမိအားဖမ်းဆီးရန် စိုင်းပြင်းနေကြောင်း၊ မိမိမှာ ထိုးငွေကို မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ဖေါ်ပြပြီး၊ လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပါရန် လျှောက်ထားခဲ့၏။ လျှောက်လွှာနှင့်အတူ တင်သွင်းသောပစ္စည်းစာရင်းတွင် ကျပ် ၃၀ မျှတန်သော အာတ်အစားနှင့် အိပ်ယာများကိုသာ ဖေါ်ပြထားသည်။ မြို့ရှင်က ဘဂ္ဂါတီးလားလ်မှာ အိမ်တဆောင်၊ စက်ဘီးတစီးနှင့် နွား ၁၁ ကောင် ပိုင်ကြောင်းဖြင့်၊ ၎င်းပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ရုံးဘီးလစ်အား ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ရန် လျှောက်ထားသည်တွင် ရုံးက ဘီးလစ်အား ပစ္စည်းထိန်းခန့်လိုက်၏။ ပစ္စည်းထိန်းက အဆိုပါပစ္စည်းများကို ဘဂ္ဂါတီးလားလ်လက်ရှိဖြစ်ကြောင်း မတွေ့ရကြောင်းဖြင့် အစီရင်ခံ၏။

၁၉၆၂
ဂိုကူး(လ်)ပတပ် နှင့် ဘဂ္ဂါတီးလား (လ်)။

ထို့နောက် မြို့ရှင်က မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရ ထိုပစ္စည်းများကို ဘဂ္ဂါတီးလားလ်ပိုင် မပိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် လျှောက်ထားရာတွင် ရုံးက နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်ပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေး၏။ ယင်းသို့ စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ မိမိဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၃) ကို ကိုးကား၍၊ မြို့ရှင်လျှောက်ထားသည်ကို ပယ်လိုက်သည်၊ ထိုသို့ပယ်သည့်အတွက် မြို့ရှင်က ဤရုံးသို့ အယူခံခြင်းဖြစ်သည်။ **နယန်တာရာဒါစီ** နှင့် **စန်ဖူနပ်စ်မီဒီယာ** (၁) အမှုတွင်၊ ယင်းသို့ ပစ္စည်းများ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ရန် ငြင်းဆိုယောအမိန့်ကို၊ အယူခံနိုင်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားလေသည်။

သို့သော် မြန်မာပြည် အင်ဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၊ ပုဒ်မ ၂၄ ခြွင်းချက်နှင့် ပုဒ်မ ၂၅(၂)တို့ကို ပူးတွဲ၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ယခုကဲ့သို့ မြို့စားက မိမိအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပါရန် ရုံးသို့လျှောက်ထားသည်တွင် မြို့စားသည် အနည်းဆုံးကြွေးမြီ ကျပ် ၅၀၀ တင်ရှိကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ အခြားအကြောင်းတခုခုကို သက်သေထင်ရှား ပြရမည့်အပြင်၊ မိမိသည် တင်ရှိသောကြွေးကို ပေးဆပ်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်းကိုလည်း သက်သေ ထင်ရှားပြရမည်ဖြစ်သည်။ မြို့ရှင်သည် ပုဒ်မ ၂၅(၂)အရ၊ လျှောက်ထားသူ မြို့စား ကြွေးပေးဆပ်နိုင်စွမ်းရှိကြောင်း တင်ပြနိုင်ငြားလည်း၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄ ခြွင်းချက်အရဆိုလျှင်၊ မြို့စားက မိမိတင်ရှိသော ကြွေးမြီကို မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း အမြင်အားဖြင့် လုံလောက်သော

(၁) အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၅၂၊ စာ ၆၆၂။

၁၉၆၂
ဂိုကူး(လ်)ပတပ်နှင့် ဘာဂါတီးလား (လ်)။

သက်သေ အထောက်အထား တင်ပြလျှင်၊ ရုံးသည် အခြားသက်သေများကို ဆက်လက် ကြားနာရန် မလိုဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့ဖြစ်ရကား၊ မြီစားက အမြင်အားဖြင့် ထင်ရှားသော သက်သေ အထောက်အထား တင်ပြလျှင်၊ ရုံးက ၎င်းအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ယခုအမှုတွင် အောက်ရုံးသည်၊အထက်ဌာနဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အမှုကိုစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ၊ မြီရှင်လျှောက်ထားချက်အရ သက်သေများကို စစ်ဆေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ မြီရှင်လျှောက်ထားသည်မှာလည်း စောလွန်းလှသည်။ လျှောက်ထားသူအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုမီ၊ ၎င်းပိုင်ပစ္စည်းများကို အခြားသူများနှာမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်းထားသည်၊ မထားသည်ဆိုသည့် ရှုပ်ထွေးလှသော ပြဿနာများကို ရုံးက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုသင့်သေးပေ။ သို့ဖြစ်၍၊ အောက်ရုံးက ယခုလျှောက်ထားသူသည်၊ အခန်းဆော်လဝင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ အရ၊ လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် ရှိ မရှိကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပြီး၍၊ ၎င်းအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလျှင်၊ မြီရှင်သည် အထက်ဖေါ်ပြပါ ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရုံးသို့ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရ လျှောက်ထားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။ အောက်ရုံးသည်၊ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးရန် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

မြီစားသည်၊ ဤရုံးသို့ မလာဆောက်သဖြင့် တရားစရိတ်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုခေါ့။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

မကျင်မေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးအုံးဆိုင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၂
သြဂုတ်လ
၁၆ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၇ အာမခံသည် အမှုသည်မဟုတ်။

အမှုသည်တဦးအတွက် အာမခံသူသည်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ အရေးယူခံရရာတွင် ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ အမှုသည်တဦးအဖြစ် သို့ မရောက်ချေ။

ဒေါ်မင်းဘော်နှင့် အေ၊ ဗီ၊ ပီ၊ အယ်လ်၊ အင်၊ ချစ်တီးယား၊ ၁၉၃၅၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ရန်ကုန် ၃၉ ကို ရှင်းပြသည်။

ဆီဗါဆင်းနှင့် ဆီဇီအာရ်၊အမ်၊ချစ်တီးယား၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၉၊ စာ ၄၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးစံသိန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ဦးဘဆွ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။။ ။ကျွန်အမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံ အမှတ် (၁) ဦးအုံးဆိုင်က၊ အယူခံတရားခံ အမှတ် (၂) မောင်လှရွှေအပေါ်၌၊ ဟင်္သာတမြို့နယ်ပိုင်တရားမရုံး အမှုအမှတ် ၇/၅၅ တွင်၊ ငွေဒီကရီ တရပ်ရရှိခဲ့ရာ၊ ထိုဒီကရီငွေကို ပေးဆပ်ရန်အတွက်၊ မောင်လှရွှေနှင့် ၎င်း၏ဇနီး ယခုအယူခံတရားလို မကျင်မေတို့က ဟင်္သာတမြို့ရှိ အိမ်နှစ်ဆောင်ကို အာမခံအဖြစ် ဈေးသွင်းစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြသည်။ ထို့နောက် ဦးအုံးဆိုင်သည် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ အရ ဇာရီပြုလုပ်ပြီး၊ ထိုအိမ်များကို ရောင်းချရာမှ လေလံပွဲတွင် ဝယ်ယူသည်။

မကျင်မေက ဟင်္သာတခရိုင် တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅/၅၉ တွင်၊ ယင်းသို့ ရောင်းချခြင်းသည်၊ မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မထိခိုက်ကြောင်း မြွက်ဆိုကျေညာစေရန် တရားစွဲဆိုလေ

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၃၉။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၅ တွင် ၂၂-၆-၅၀ နေ့စွဲပါ ဟင်္သာတခရိုင် တရားမ တရားသူကြီး ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

ကျင်မေ
နှင့်
ုံးအုံးဆိုင်
ပါ ၂။

သည်။ ခရိုင်တရားမရုံးက **ဒေါ်မင်းဘော်နှင့် အေ၊ဗီ၊ပီ၊အယ်လ်၊အင်၊ ချစ်တီးယား အမှု** (၁)ကို ကိုးကားပြီး၊ မကျင်မေသည်၊ အမှုံသည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ဤအမှုပါကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တရားမထုံး မစဉ်နိုင်ဟု အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။

ယခုပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာ အာမခံဖြစ်သူ မကျင်မေသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ အရ အရေးယူခံရရာ၌၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇ အရ၊ အမှုသည်တဦးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည်၊ မရောက်ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ မကျင်မေသည်၊ အမှုသည်တဦးအတွက် အာမခံသာဖြစ်သည်။ အမှုသည်**မဟုတ်ခေ့။** အမှုသည်ထံမှ အကျိုးခံစားခွင့် ရရှိသူလည်း မဟုတ်ခေ့။ အမှုသည်က တာဝန်ရှိသည့် အတိုင်း မဆောင်ရွက်လျှင်၊ ဒီကရီငွေကို ပေးဆပ်ရမည့်တာဝန်သာရှိသည်။ ထိုတာဝန်မှ တပါး အမှုအကြောင်းခြင်းရာနှင့် မည်သို့မျှ ဆက်ဆိုင်ခြင်းမရှိခေ့။ ထို့ပြင်လည်း တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ တွင် ထိုပုဒ်မအရ အရေးယူခံရသူ အာမခံသည်၊ မိမိအပေါ်၌ အရေးယူသည့်အတွက် အယူခံလိုလျှင်၊ အမှုသည်တဦးကဲ့သို့ပင် အယူခံနိုင်ကြောင်း သာ ဖေါ်ပြထားသည်။ အခြားကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အမှုသည်ကဲ့သို့ ယူဆရမည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုခေ့။

အောက်ရုံးမင်း ကိုးကားသော အမှုဘွင်လည်း၊ အာမခံသည် အမှုသည်တဦးကဲ့သို့ ပင်၊ အယူခံနိုင်ကြောင်းသာ ဖေါ်ပြထားသည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ **ဆီဗါဆင်း နှင့် ဆီဗီအာရ်၊အမ်၊ ချစ်တီးယား** (၂) အမှုတွင် အာမခံသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ အားလုံးသော ကိစ္စများအဘက် အမှုသည်မဟုတ်ကြောင်း အတိအလင်း ဆုံးဖြတ်ထားလေသည်။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးအမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ အမှုကို ယှဉ်ကစဉ်ဆိုသည့်အတိုင်း ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ပေးပို့လိုက်သည်။

အယူခံလွှာတွင် ပေးသွင်းသောရုံးခွန်ကို၊ အယူခံသူအား ပြန်လည်ပေးဆပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံ အမှတ် (၁)သည်၊ အယူခံတရားလို၏တရားစရိတ်ကို ပေးဆောင် ရမည်။ ဤရုံးတော်ရှေ့နေခမှာ ၇၅ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) ၁၉၃၅၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ရန်ကုန်၊ ၃၉။

(၂) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၉ စာ ၄၄၄။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေတွင်

ခမောင်ထွန်းစိန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

နိုင်ငံတော်အစိုးရ (အယူခံတရားခံ)*

†၁၉၆၂
ဩဂုတ်လ ၂၇
ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၄ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစွာပြရန် တာဝန်၊ သက်သာခွင့်ပေးနိုင်ခြင်း ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ပါသည်ဟု ထင်ရှားစွာပြရန်တာဝန်တက် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပြစ်မှုကျူးလွန်စဉ်က မိမိသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍နေကြောင်း ထင်ရှားစွာ ပြသနိုင်ရန်မှာ အဓိကအားဖြင့် တရားခံ၏တာဝန်ဖြစ်သည်။

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မောင်ပို ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး၊ စာ ၁၈၆။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးလှခိုင်၊ ၁၉၅၈ ခု၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၁၄၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သို့ရာတွင် အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာတို့က ၎င်းသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံကိုယ်တိုင်က အမှုစစ်ဆေးစဉ်အခါက ထုချေခြင်းမပြုခဲ့စေကာမူ၊ သို့မဟုတ် ထုချေသော်လည်း မိမိ၏သက်သေများအားဖြင့် မိမိစိတ် ပေါ့သွပ် နေခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားပြသနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့စေကာမူ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက အခြားသက်သေ အထောက်အထားများကို ကိုးကား၍ တရားခံအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်သည်။

တရားခံတဦးသည် မိမိ၏သဘန်အားဖြင့် ရာဇဝတ်မှုမြောက်သော ပြုလုပ်မှုသည်၊ ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတို့ကို အားကိုး၍သာလျှင် ၎င်း၏စိတ်ပေါ့သွပ်ခဲ့ခြင်းကို သက်သေထူနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတို့မှ ၎င်းစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်လောက်အောင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားလာလျှင်လည်း တရားခံကသော်၎င်း၊ တရားခံ၏ ရှေ့နေကသော်၎င်း စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကို အကာအကွယ်မယူစေကာမူ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ အကျိုးကို တရားခံအား ပေးသင့်သည်။ တရားခံအား စိတ်ပေါ့သွပ်၍ နေခဲ့လေမလား ဟူသော သံသယဒဏ်ပြာ၏အကျိုးကို ပေးရမည်ဟူ၍ မဆိုလို၊ တရားခံကိုယ်တိုင်ကသော်၎င်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက် အခြေအနေ အားလုံးကသော်၎င်း၊ ၎င်းစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေရမည်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၀၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၎၁ တွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ မြောင်းမြမြို့ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၂
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
နိုင်ငံတော်
အပိုးရ။

ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ထင်ရှားစွာပေါ်လွင်ခြင်းရှိန် တာဝန်၏ အလေးချိန်သည်၊ တရားလိုက တရားခံသည် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ပါသည်ဟု ထင်ရှားစွာ သက်သေထူရမည့် တာဝန်ထက် အနည်းငယ် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

Etwa Oraon v. State, A.I.R. 1961 Pat. 355 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မည်သူမျှမလာ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အပိုးရလွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံတရားလိုအား၊ လူနှစ်ဦးကို ခုတ်သတ်မှုနှင့် တဦးကို ပြင်းထန်စွာ ဒါဏ်ရာရစေသော ဒါးခုတ်မှုတို့ဖြင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရငင်း၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ အရငင်း ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု မြောင်းမြမြို့ ပညာရှိစက်ရှင် (အထူး) တရားသူကြီးက တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။

အမှုမျှားနှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုက ဒါးနှင့်ခုတ်သော အကြောင်းအချက် အချင်းအရာမျှားဘင် သံသယကင်းစင်ပေသည်။ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းစိန်သည်၊ ၎င်း၏ဇနီး မလုံးစိန် တရားလိုပြ(၁)နှင့်အတူ၊ မလုံးစိန်၏ ဦးလေးတော်သူ ဦးဖူးညို၏ အိမ်တွင် ခေတ္တ သွားရောက်တည်းခိုနေခိုက်၊ ထမင်းစားပြီးစ တမနက်ခင်းတွင် မလုံးစိန်၏ဘခင် ဖြစ်သူ ဦးစံရုံကို၊ အကြောင်းမဲ့သက်သက်ထ၍ ဒါးနှင့် ဦးခေါင်းနှင့် လက်တို့ကို ခုတ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ခုတ်သဖြင့် ဦးဖူးညိုက ထ၍ဆဲရာ၊ ဦးဖူးညိုကိုပါ မောင်ထွန်းစိန်က ခုတ်ပြန်သည်။ ထိုကဲ့သို့ပင် ဆက်လက်၍ နီးရာလူကိုခုတ်ရာ မလုံးစိန်၏ အရီးဒေါ်ဆွယ်ကိုပါ ဒါးဖြင့်ခုတ်ပြန်လေသည်။ ဦးဖူးညိုနှင့် ဒေါ်ဆွယ်တို့သည်၊ ဒါးဒဏ်ရာ များဖြင့် စကားမေးမရတော့ဘဲ အသက်ကုန်ကြ၍၊ ဦးစံရုံမှာ ဆေးရုံတွင် တလခန့် ကုသခဲ့ရပြီး၊ တရားလိုပြသက်သေ အမှတ် (၈)အဖြစ် အမှုစစ်ဆေးရာတွင် သက်သေ ခံနိုင်ခဲ့လေသည်။ မောင်ထွန်းစိန်သည်၊ ထိုကဲ့သို့ ဆေမျိုးတော်သူ လူသုံးဦးတို့ကို အခကြောင်းကျိုးမဲ့ သက်သက် ဒါးဖြင့် ခုတ်ရမ်းခဲ့ပြီးနောက်၊ ရွာတာဘက်ကမ်းသို့ ထွက်ပြေးကာ ရဲဌာနအုပ် ဦးမွန်ထော် တရားလိုပြသက်သေ (၉)တို့ လိုက်အလာတွင် ဒါးကိုချ၍ အဘမ်းခံခဲ့လေသည်။

အမှုစစ်ဆေးစဉ်အတွင်း ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည်၊ တရားခံသည် ရူးသည် မရူးသည်ဟူသော ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်နိုင်စေရန်အတွက် မြောင်းမြခရိုင် ဆရာဝန်ကြီး တရားလိုပြသက်သေ (၃)ထံပို့၍ စစ်ဆေးစေခဲ့လေသည်။ ဆရာဝန်ကြီးက တရားခံသည် ရူးသွပ်၍မနေကြောင်းကို အစီရင်ခံသဖြင့်၊ အမှုဆက်လက် စစ်ဆေးခဲ့လေသည်။

၁၉၆၂
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
နိုင်ငံတော်
အစိုးရ။

ဤအယူခံတွင် ဆုံးဖြတ်ရန်ပြဿနာမှာ အယူခံတရားလို မောင်ထွန်းစိန်သည် ဦးဖူးညိုနှင့် ဒေါ်ဆွယ်တို့အား ဒါးဖြင့်ခုတ်သတ်သော အချိန် ဦးစံရုံအား ဒါးဖြင့်ခုတ်၍ ဒဏ်ရာ အပြင်းအထန် ရစေခဲ့သောအချိန်တွင် မိမိ၏စိတ်ကို မိမိမပိုင်နိုင်၊ မိမိ၏ပြုမူ ချက်ဘို့၏သဘော၊ ပြုမူချက်တို့သည်၊ ရာဇဝတ် မှုကျူးလွန်ခြင်းများဖြစ်သည်ကိုမသိ၊ ရူးသွပ်သည်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သလော ဟူသော ပြဿနာသာ ဖြစ်ပေသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၀၄ အရ၊ ကင်းလွတ်ခြင်းကို ခံစား၍၊ မိမိ၏ပြုမူခဲ့ခြင်းတို့အတွက်၊ ပြစ်ဒဏ်သင့်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရသင့်သလော ဟူ သည့် ပြဿနာဖြစ်ပေသည်။

ဤပြဿနာကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးကလည်း ကောင်းစွာ သတိမူ၍ စဉ်းစား ခဲ့ပေသည်။ သို့ရာတွင် **ဘုရင်မင်းမြတ်**နှင့် **မောင်ပို** (၁)နှင့် **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** နှင့် **ဦးလှခိုင်** (၂)တို့ကို ကိုးကား၍၊ အခင်းဖြစ်စဉ်က၊ မိမိသည် ရူးသွပ်နေပါသည်။ မိမိပြုလုပ်နေသော ပြုမူချက်တို့၏သဘောကို မိမိမသိခဲ့ပါဟူ၍ ထုချေလျှောက်လဲရန်၊ ထင်ရှားစွာ သက်သေပြရန်မှာ တရားခံ၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတာဝန်ကို ကျေ ပြန်စွာ မထမ်းရွက်နိုင်ခဲ့၍၊ တရားခံသည်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၀၄ ၏ အကျိုးကို ခံစား နိုင်ခွင့်မရှိ၊ မိမိကျူးလွန်ခဲ့သော ပြစ်မှုတို့အတွက် ပြစ်ဒဏ်ကို ခံစားရမည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ ပေသည်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၀၄ တွင်၊ အောက်ပါကဲ့သို့ဆိုသည်—

> "စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့် ပြုစဉ်အခါက မိမိ၏ပြုလုပ်မှုသည်၊ မည်သို့သောဟာ ရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ မတော်မမှန်သည်ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည် ကိုသော်၎င်း မသိနိုင်သော သူ၏ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုမမြောက်"

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ မိမိပြုလုပ်မှုသည် စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့် ပြစ်မှုမမြောက်နိုင် ကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ သက်သေထူရန်တာဝန်သည်၊ တရားခံအပေါ်၌ ကျရောက် ကြောင်းကို ဥပဒေစီရင်ထုံးမျာ်းကပင် ထပ်မံ ထင်ရှားစေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၀၄ တွင် အကျုံးဝင်သောမှုသည်၊အင်္ဂလိပ် ရာဇဝတ်ဥပဒေတွင် စိတ်ပေါ့သွပ်သူ၏ ပြုမူချက်တို့သည် ပြစ်မှု မြောက် မမြောက် ဟူသော ကိစ္စရပ်ကို ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ သော **Mc Naughton's Case** (၃)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး အဆက်ဆက်တွင် လည်း ဖေါ်ပြအတည်ပြုပြီးဖြစ်သော မူတရပ်ဖြစ်ပေသည်။

---

(၁) ၁၉၄၆ ခု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၀၆။

(၂) ၁၉၅၀ ခု၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၃။

(၃) ၁၀၄၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်စီရင်မှုများ အမှတ် ၄၊ စာမျက်နှာ ၀၄၇။ (1843) 4 State Trials 847.

၁၉၆၂

မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
နိုင်ငံတော်
အစိုးရ။

ဤအမှုတွင်၊ ၎ငး်ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၄ တွင် အကျုံးဝင်သောမူကို၊ မှန်သည် မမှန်သည် စောဒကတက်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ ၎ငး်မူနှင့် ဤအမှု အဖြစ်အပျက်တို့ကို မည်သို့ စပ်ဟပ်၍ ယူရမည်ကို လက်တွေ့အားဖြင့် ရှာဖွေဆန်းစစ်ရန်ဖြစ်ပေသည်။ ပြစ်မှု ကျူးလွန်စဉ်က မိမိသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍နေကြောင်း ထင်ရှားစွာ ပြသနိုင်ရန်မှာ အဓိကအားဖြင့် တရားခံ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အမှု၏ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာတို့က ၎ငး်သည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း ထင်ရှားစေလျှင် တရားခံကိုယ်တိုင်က အမှုစစ်ဆေးစဉ်အခါက ထုချေခြင်းမပြုခဲ့စေကာမူ၊ သို့မဟုတ် ထုချေသော်လည်း မိမိ၏ သက်သေများအားဖြင့်သာ၊ မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားပြသနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့စေကာမူ၊ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက အခြားသက်သေ အထောက်အထား များကို ကိုးကား၍ တရားခံအား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၄ ၏ သက်သာခွင့်ကို ပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားခံတဦးသည် မိမိ၏ သာမန်အား ဖြင့် ရာဇဝတ်မှုမြောက်သောပြုလုပ်မှုသည်ထိုစဉ်အခါက မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့၍ ပြုလုပ် ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ပြသနိုင်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ အမှု၏ အဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်း ကျင် အခြေအနေတို့ကို အားကိုး၍သာလျှင်၊ ၎ငး်၏စိတ်ပေါ့သွပ်ခဲ့ခြင်းကို သက်သေ ထူနိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတို့မှ ၎ငး် စိတ် ပေါ့သွပ်နေခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်လောက်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာလျှင်လည်း တရားခံ ကသော်၎ငး်၊ တရားခံ၏ရှေ့နေကသော်၎ငး် စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကို အကာအကွယ်မယူစေ ကာမူ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၄ ၏အကျိုးကို၊ တရားခံအား ပေးသင့်သည်ဟုယူဆသည်။

အယူခံကိုကြားနာရာတွင် ပညာရှိ အစိုးရလွှတ်တော် ရှေ့နေကြီးကလည်း၊ ဤအမှုတွင် တရားလိုပြသက်သေများကပင် တရားခံသည် မိမိ၏ မိဘဆွေမျိုးတော်စပ် သော လူကြီးသူကြီးများကို အကြောင်းမဲ့ သက်သက်ထ၍ ဒါးနှင့်ခုတ်သည့်အချိန်က စိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းမရှိခဲ့သည်ကို အထူးထပ်မံစဉ်းစား ဘို့ သင့်ကြောင်းဖြင့် ပွင့်လင်းစွာ လျှောက်ထားသည်။ အကယ်၍ အယူခံတရားလိုသည် ဒါးခုတ်မှု ကျူးလွန်စဉ်ကငင်း၊ ယခု တသက်တကျွန်း အပြစ်ဒဏ်ကျခံနေရစဉ်ငင်း၊ စိတ်ပေါ့သွပ်နေလျှင်၊ ၎ငး်အား အကျဉ်းချထားခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူများအတွက် ဖြစ်စေ၊ ၎ငး်ကိုယ်တိုင်အတွက်ဖြစ်စေ မည်သို့မျှ အကျိုးထူးမည် မဟုတ်ကြောင်းတို့ကို လည်း လျှောက်ထားလေသည်။ ဥပဒေစီရင်ထုံးများနှင့် အမှု၏ အဖြစ်အပျက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်၍ လေ့လာရာတွင် အောက်ပါတို့ကို တွေ့ရသည်။

တရားလိုပြသက်သေ အမှတ် (၁) မလုံးစိန်သည် အယူခံတရားလို၏ ဇနီးဖြစ်သည်။ ၎ငး်က ရိုးသားစွာဖြင့် မိမိမြင်တွေ့သမျှတို့ကို သက်သေခံခဲ့လေသည်။ ကျွန်မယောကျ်ား က စိတ်နောက်နေ၍၊ ကျွန်မအဖေ ဦးစံရွှံကို ခုတ်ပါသည် စသည်ဖြင့် ထွက်ဆို၍ ကျွန်မ

အဖေနှင့် တရားခံတို့သည် ရန်စတစုံတရာမင့်ပါ။ တရားခံစိတ်နောက်လို့ ဆေးကုရန် ဦးဖူးညိုအိမ်သို့ ကျွန်မတို့အားလုံး သွားကြပါသည်။ ဦးဖူးညိုနှင့် တရားခံသည် ရန်စ မရှိပါ၊ အချင်းမပြစ်မီ ၁၄-၅ ရက်လောက်ကစ၍ တရားခံ စိတ်နောက်ပါသည် ဟူ၍ လည်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ ဦးဖူးညို၏သားဖြစ်သူ ကိုချစ်မောင် တရားလိုပြသက်သေ အမှတ် (၅) ကလည်း ထွန်းစိန်သည် ဦးဖူးညိုတို့ကို မိဘလို ရှိသေပါသည်။ ထိုအခါက ထွန်းစိန် စိတ်နောက် မနောက် ကျွန်တော်မသိပါ၊ ကျွန်တော့်အဖေက ဆရာခေါ်ပြီး ထွန်းစိန်ကို ကုရသည် ဟူ၍ထွက်ဆိုပေသည်။ တရားလိုပြသက်သေ အမှတ် (၆) ဦးပုကြီးကလည်း ကိုဖူးညိုက တရားခံကို သားလိုချစ်ပါသည်၊ တရားခံကလည်း ကိုဖူးညိုကို အဖေလိုချစ်ပါသည်။ တူအရီးလည်း တော်ပါသည်။ တရားခံစိတ်မကောင်း ဘူးဆိုလို့ ဦးစံရုံက သတင်းလာမေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဦးစံရုံ၊ ဦးဖူးညိုနှင့် တရားခံတို့ စာခါမျှ ရန်မဖြစ်ဘူးပါ ဟူ၍ အစစ်ခံခဲ့သည်။ မောင်ထွန်းစိန်က ဦးဖူးညို၊ ဦးစံရုံနှင့် ဒေါ်ဆွယ်တို့ကို ဒါးနှင့်ခုတ်စဉ်က မြင်တွေ့ခဲ့ရသော မစန်း တရားလိုပြသက်သေ အမှတ် (၇)ကလည်း၊ ခုတ်တာတွေ့တွေ့တော့ ကျွန်မအိမ်ပေါ်မှ ဆင်းပြေးပါသည်။ ကွင်း တရားသက်ခန့်ကြာမှ ကျွန်မ အိမ်ပြန်လာပါသည်။ ကိုထွန်းစိန် စိတ်နောက်၍ ဘယ် ထွက်သွားသည်ကို မသိပါ၊ ဟု ထွက်ဆိုအစစ်ခံသည်။ ထိုကဲ့သို့ သေသူများနှင့် ဆွေမျိုး တော်စပ်ကြသူများ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေများက တရားခံအပေါ်တွင် ထွက်ဆိုထား ချက်များကို လေးနက်စွာ စဉ်းစား ဆင်ခြင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် ဦးလှခိုင် (၂) တွင် သာမန်အားဖြင့် ရည်ရွယ် ချက် အကျိုးအကြောင်းမရှိဘဲ၊ ပြုမူမှုတိုင်းတွင် ကျူးလွန်သူ စိတ်ပေါ့သွပ်၍ ပြုလုပ်မှု ဟူ၍ မယူဆနိုင်၊ အကယ်ပင် စိတ်ပေါ့သွပ်နေ၍ ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခဲ့မိကြောင်းကို ထင်ရှားစေရုံးမည်ဟု စီရင်ထုံးပြုထားသည်တို့ကို လေးစားစွာ လက်ခံရမည်။ သို့ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းလုံးဝမရှိသည်ကိုထပ်လောင်း၍အခြားသော အဖြစ်အပျက်တို့ကလည်း၊ ကျူးလွန်သူ စိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်းကို အထောက် အထားပြုကြလျှင် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမဲ့ခြင်းသည်လည်း၊ ထိုကဲ့သို့ အထောက်အထား တခုဖြစ်ပြန်သည်ကို သတိချပ်ရပေမည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံတော် နှင့် ဦးလှခိုင် (၂)၏ အမှု အဖြစ်အပျက်တို့တွင် တရားခံသည် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးအကြောင်းမဲ့ သက်သက်မဟုတ်ဘဲ၊ ဒါးကို ဆဲကိုင်၍ သေသူ၏အိမ်သို့လာခဲ့ ကြောင်း၊ အိမ်ပေါ် သို့တက်၍ သေသူအား ဒါးနှင့်ခုတ်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ချက်များကို တွေ့ရှိရကြောင်းဖြင့် တရားလွှတ်တော် ဝန်ကြီးများက အယူခံကြားနာရာတွင် မှတ်ချက် ချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ထိုကဲ့သို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း၊

1962

မောင်ထွန်းစိန် နှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရ။

(၂) ၁၉၅၈ ခု၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၁၄၃။

၁၉၆၂
ဒေါင်ထွန်းစိန်
နှင့်
နိုင်ဇံတော်
အစိုးရ။

ကြဲရွယ်ခြင်းတို့ကို မတွေ့ရ။ အတူတည်းခိုနေသည့်အဆင့်တွင် အယူခံတရားလိုက ငြိုးကန့်ထ၍ မိမိ၏ဇနီးဘက်မှ ဘခင်-ဦးကြီးနှင့် အရီးတော်သူတို့ကို ခုတ်ကြောင်းမှာ ဖေါ်ပြသော စီရင်ထုံးပါ အမှုအဖြစ်အပျက်များနှင့် ကွဲလွဲသောအချက်တို့ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တိုင် အခုတ်ခံခဲ့ရသူ ဦးစံရဲ့ တရားလိုပြသက်သေ (၈)က ကိုချစ်မောင် တရားလိုပြသက်သေ (၅)အား၊ ငါဟာငါထိုင်နေတာ ထွန်းစိန်ကထပြီး ဒါးနှင့်ခုတ်သည်ဟု ပြောခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးသည်၊ တရားခံအား ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာစံဘုတ် တရားလိုပြသက်သေအမှတ် (၃)ထံသို့ပို့၍၊ စိတ်ပေါ့သွပ်နေ မနေ စစ်ဆေးခဲ့သည်မှာ အထူးလျော်ကန်သော ကိစ္စရပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာဝန်ကြီးက တရားခံအား ထုံးစံအတိုင်း အမေးအဖြေပြုလုပ်၍ လေ့လာပြီးနောက်၊ တရားခံသည် မေးသော မေးခွန်းများကို ဖြောင့်မတ်စွာ ဖြေဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအား စစ်ဆေးသောအချိန်၌ တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍ မနေပါ။ သို့ရာတွင် ဤ ကဲ့သို့ စစ်ဆေးရာတွင် လပေါင်းများစွာ၊ သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်းများစွာ သေချာစွာ လေ့လာမှသာ အစစ်ခံရသူသည် စိတ်ပေါ့သွပ်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောင်းမွန်သည်ကို တတ်အပ်ပြောနိုင်ပါသည်ဟု အစီရင်ခံခဲ့သည်။ ဆရာဝန်ကြီးသည် စိတ္တဇရောဂါတွင် အထူးလေ့လာကျင့်သုံးခဲ့သော ဆရာဝန် ဟုတ်ဟန်မတူ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိတ္တဇရောဂါကို သေခြာစွာကုသနိုင်ရန် လေ့လာထားကြသော ဆရာဝန်များသည် တနေ့တခြား အရည်အတွက်အားဖြင့် များပြားလာသော်လည်း၊ တတိုင်းပြည်လုံးအနေဖြင့် လိုအပ်သည့် အရေအတွက်ကိုကား မရောက်မှိသေးပေ။ စိတ္တဇရောဂါသည်များအား ကုသပေးရန် ဆေးရုံများလည်း တိုင်းပြည်တွင် လိုသလောက်မရှိကြပေ။ အထူးသဖြင့် ဤအမှုမှာကဲ့သို့ တောရွာများတွင် ရိုးသားကာ သိနားလည်ခြင်းနည်းကြသော ရွာသူရွာသားများက စိတ်၏ကျန်းမာခြင်း ချို့တဲ့မှု၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ ကျန်းမာခြင်း ချို့ယွင်းမှုတို့ကို မိရိုးဖလာနတ်၊ သခြင်း မပြုခဲ့၍ဖြစ်ရသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် အယူခံတရားလိုက ၎င်း၏အယူခံလွှာတွင် ဖေါ်ပြသကဲ့သို့ နတ်တင်ရန် ကြက်ဝက်အရေအတွက်များကို ကျွန်တော် မတင်ဘဲ စားသောက်မိ၍ စိတ်လက်မကြည်မသာဘဲ၊ လူတွေ့ရင် ရှက်ခိုးခြင်း၊ ငိုယိုခြင်း၊ ရိုက်ချင်ခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆကြပြန်သည်။

ရာဇဝတ်ဥပဒေထိန်းသိမ်းရေး၊ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူတို့ကို ပြစ်ဒဏ်ပေးရေးတို့နှင့်ပတ်သက်၍၊ မူအမျိုးမျိုးကဲ့လျက်ရှိသည်။ အဓိကအားဖြင့် ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတို့ကို ထောင်ဒဏ်ပေးခြင်းစသည်တို့ကို ပြု၍၊ အမျှားပြည်သူတို့ကို ကာကွယ်ခြင်းမှာ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က လက်ခံသော မူတရပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူမှားအား၊ တနေ့တွင် အမျှားပြည်သူ၏ အသိုက်အဆုံတွင်းသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်ပြီးလျှင်

တာဝန်သိသော၊ တိုင်းပြည်ကို အကျိုးပြုသော ပြည်သားများ ဖြစ်စေရန် ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ ကုသပေးခြင်းသည်လည်း၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေ ထိန်းသိမ်းရေး၏ အရေးကြီးသော ရည်ရွယ်ချက် တရပ်ဖြစ်သင့်သည်။ အချို့တိုင်းပြည်များတွင် ဤရည်ရွယ်ချက်ကို လွန်ကဲစွာ လိုက်နာ၍ အကျဉ်းထောင်များကို စာရိတ္တပြုပြင်ရေးကျောင်းများသဘွယ်၊ စိတ်ဓါတ်ပြုပြင်ကုသရေး ဆေးရုံသဘွယ် ပြုပြင်ဖန်တည်းကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်းပြည်၌မူကား၊ ထိုကဲ့သို့ လွန်ကဲစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊ အင်အား အခြေအနေ မရှိသေးသော်လည်း၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများအား ထောင်ဒဏ် ခပ်ထား လျှင်ပြီးသည်ဟူသော ယူဆချက်နှင့် တင်းတိမ်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ပြုပြင်ကုသပေးနိုင်သော သူများအား ပြုပြင်ကုသပေးရန် တရားရုံးများနှင့် နိုင်ငံကို ထိန်းသိမ်း ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရတို့က အင်အားနှင့် ချိန်ဆ၍ နိုင်သမျှ တာဝန်ကို ယူရပေမည်။

၁၉၆၂
မောင်ထွန်းစိန်
နှင့်
နိုင်ငံတော်
အစိုးရ။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးက ဤအမှုနှင့် ဆီလျော်သော **Etwa Oraon** ဗ. **State** (၄) စီရင်ထုံးကို ညွှန်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းစီရင်ထုံးတွင် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄ နှင့် ပတ်သက်သောစီရင်ထုံးအမျိုးမျိုးကိုလေ့လာစစ်ဆေး၍၊ ၎င်းပုဒ်မအရ တရားခံက၊ မိမိစိတ်ပေါ့သွပ်နေခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တာဝန်မှာ၊ ရာဇဝတ်မှုတခုခုတွင် တရားခံသည်ပြစ်မှုကိုကျူးလွန်ကြောင်းထင်ရှားစွာ ပြသရန် တရားလို အပေါ် သို့ ကျရောက်သောတာဝန်လောက် မကြီးလေးသင့်ကြောင်း။ အကယ်၍ အမှု အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာများနှင့်တရားခံ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်၊ အမှုမဖြစ်မီပြုမူနေထိုင်ခြင်း၊ အမှုဖြစ်ပြီးနောက် ပြုမူနေထိုင်ခြင်း စသော ဆီလျော် ဆက်စပ်သည့် အကြောင်း အအချက် အရပ်ရပ်တို့ကို လေ့လာပြီးနောက်၊ တရားရုံးက တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ထင်မြင်ယုံကြည်နိုင်လျှင် ပုဒ် ၈၄ ၏အကျိုးကို တရားခံအားပေးနိုင်သည်ဟူ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ တရားခံအား စိတ်ပေါ့သွပ်၍ နေခဲ့လေမလားဟူသော သံသယဒဋ္ဌိဟ ၏ အကျိုးကိုပေးရမည်ဟူ မဆိုလို၊ တရားခံကိုယ်တိုင်ကသော်၎င်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက်အခြေအနေ အားလုံးကသော်၎င်း ၎င်းစိတ်ပေါ့သွပ် နေခဲ့ကြောင်းကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ထင်ရှားစွာ ပေါ်လွင်စေရန် တာဝန်၏ အလေးချိန်သည်၊ တရားလိုက တရားခံသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ပါသည် ဟူ၍ ထင်ရှားစွာ သက်သေထူရမည့် တာဝန်ထက်အနည်းငယ် ပေါ့လျော့၍ လက်ခံနိုင်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။

ဤအမှုမျိုးတွင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန် အချက်အလက်များနှင့် အကယ်၍ တရားခံသို့မဟုတ်တရားလိုသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၈၄ ၏ ခွင့်လွှတ်ချက်ကို ခံစားထိုက်သည့်

(၄) A.I.R. (1961) Patna, 355.

၁၉၆၂

မောင်ထွန်းဦးနှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရ။

ဟုယူဆခဲ့လျှင်၊ ၎င်းနှင့် ပတ်သက်၍ စီမံ ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်များကို ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ကုလားညို (၅) တွင်လည်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ စီရင်ထုံးများနှင့် ဤအမှုအဖြစ်ပျက်သော အချက်အလက်များကို နှိုင်းယှဉ်၍ စဉ်းစားသုံးသပ်ရာတွင် အယူခံတရားလိုသည် သေဆုံးသူ ဦးပုးညိုနှင့် ဒေါ်ဆွယ်တို့အား ဒါးဖြင့် ခုတ်၍ သတ်ခြင်း၊ ဦးစံရုံအား ဒါးဖြင့်ခုတ်၍ အပြင်းအထန်ဒဏ်ရာရစေခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့စဉ်က၊ စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့် မိမိ၏ ပြုလုပ်မှုသည်၊ မည်သို့သဘောရှိသည်ကိုသော်၎င်း၊ မတော်မမှန်သည်ကို သော်၎င်း၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ကိုသော်၎င်း မသိနိုင်ခဲ့ဟူ၍ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ပြုမူတို့သည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၈၄ ၏ ကင်းလွတ်ခွင့်ကို ခံယူ၍ ပြစ်မှုမမြောက်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူခံကို လက်ခံ၍ပညာရှိအဏုံးတရားသူကြီးက ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရသည့် အမိန့်နှင့် အပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်တို့ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အယူခံ တရားလိုအား၊ ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်သမျှပြစ်မှုတို့မှ တရားသေလွတ်စေရမည်။ သို့ရာတွင် အများပြည်သူတို့၏ လုံခြုံမှုအတွက်၎င်း၊ အယူခံ တရားလို၏ အရည်အကျိုးအတွက်၎င်း၊ ၎င်းအား တံတားကလေး စိတ္တဇဆေးရုံသို့ လိုအပ်သလောက် ထိန်းသိမ်းကုသပေးခြင်းကို ခံယူရန်စေရန် ပို့စေရမည်။ ထိုမှနောက်တွင် ဆေးရုံတာဝန်ခံ ဆရာဝန်ကြီးများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနအကြီးအကဲတို့က ၎င်း၏ ရောဂါလုံးဝကင်းစင်စွာပပျောက်ပြီဟု ယူဆ၍၊ ၎င်းအား ထိန်းသိမ်းကုသရန် မလိုတော့ဟု ယုံဆသောအခါ သင့်တော်သော အစီအမံတို့ဖြင့် ၎င်းအား ဆေးရုံမှဆင်းခွင့်လိုရာသို့ လွှတ်လပ်စွာသွားခွင့်တို့ကို ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၇၁ အရ၊ လိုအပ်သော အစီရင်ခံခြင်းကို ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ တရားရေးဌာနသို့ ပို့စေရမည်။

(၅) ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၄၄၊ သို့မဟုတ် (1943) Criminal Law Journal, p. 228.

တရားရုံးချုပ်၊

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၂ ခြောကုတ်လ ၃၀ ရက်။

အစုစပ်စာချုပ်တွင် အိမ်လခ၊ တလလျှင် ၁၅၀ ပေးရသော ဥပစာနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရေးထားသောအချက်။

ဥပစာကို လွှဲပြောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ တရားမဝင်။

အိမ်ငှါးခ တလလျှင် ၁၅၀ ပေးဆောင်ရသော ဥပစာနှင့် ပတ်သက်၍ အစုစပ်စာချုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်းပေါ်ပြထား၏။

"The business premises and the goodwill contributed by the 2nd Partner, shall absolutely become the property of the firm on the execution of these presents and the business premises shall be transferred to the firm in its name."

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ်သော ဥပစာအတွက် တလလျှင်၊ အိမ်ငှါးခ ၁၅၀ ပေးဆောင်ရသဖြင့် ထို့ဥပစာ၏တန်ဘိုးမှာ ၁၀၀ ထက်မနည်းနိုင်ပေ၊ အဆိုပါ အစုစပ်စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းလည်း၊ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လွှဲပြောင်းခြင်းအတွက် မှတ်ပုံတင်သည်မဟုတ်၊ အစုစာချုပ်အရ အခင်းဖြစ် ဥပစာကို လွှဲပြောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ ထိုလွှဲပြောင်းခြင်းသည် တရားမဝင်နိုင်ပေ။

အိန္ဒိယပြည်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးနှင့် ကုတ် (ချို) ဝါးထံ၊ ကျောက်ကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ၆၅ အိန္ဒိယအယူခံများ၊ စာ ၄၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။မစ္စတာအာ (ရ်)၊ ဘာစူးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးညွှန့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။မူလက မဟာဝါဘီဘီဟာဒွင်အရက် (ဖ်) သည်၊ မိမိပိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပန်းဆိုးတန်းရှိ၊ အိမ်ခန်းတွင်အိမ်ငှါးအဖြစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူ ယခုအယူခံတရားခံ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အား၊ ထိုအိမ်ခန်းမှ နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၌

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၄၁ ၌၊ ၁၉၆၁ ခု၊ မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော်အယူခံဘက်ရုံးတော် ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ၁ထေး ပါ ၂ နှင့် အေးကေ၊ ဒါဝတ်။

မူလရုံးတွင်ငင်း၊ တရားလွှတ်တော် အယူခံ တွင်ငင်း တရားရှုံးခဲ့သည်။ တရားလွှတ်တော်တွင် အယူခံမှု မပြီးပြတ်မီ၊ မဟာဝါဘီဘီသေဆုံးသဖြင့်၊ ယခုအယူခံတရားလို များက၊ ငင်း၏တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ၏။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ခွင့်ရသဖြင့်၊ အယူခံဝင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ယခုအငြင်းမပွါးတော့ချေ။ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှာ လူနေရန် ဥပစာ မဟုတ်။ စီးပွါးရှာမှုတွင် အသုံးပြုသော ဥပစာဖြစ်သည်။ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည်၊ထိုအိမ်ခန်းတွင် စီးပွါးရှာနေစဉ်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့၌ ဒေါ်တင်ရီ၊ ဦးဘတင် ဆိုသူတို့နှင့် ၃ ဦးစပ် ရွှေလမ်း ဒွေလမ်း ကုမ္ပဏီနာမည်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် အစုစပ် စာချုပ် ချုပ်ဆို၍ မှတ်ပုံတင်ကြ၏။ ထိုကုမ္ပဏီမှာ၊ မူလက ဒေါ်တင်ရီနှင့် ဦးဘတင်တို့ အစုစပ်များအဖြစ် စီးပွါးရှာခဲ့ကြသော ကုမ္ပဏီ၏ နာမည်ဖြစ်၏။ အစုစပ်အသစ်တွင်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်က ဒုတိယအစုစပ်ဝင်ဖြစ်၍ အခင်းဖြစ် ဥပစာနှင့် မိမိပိုင် အခြားလုပ်ငန်း အခွင့်အရေးများကို အစုရှယ်ယာအဖြစ် ထည့်သွင်းလေသည်။ ငင်းဥပစာနှင့် ပတ်သက်၍ အစုစပ်စာချုပ်တွင် အောက်ပါ အတိုင်းဖေါ်ပြထား၏။

> ". . . The business premises and the goodwill contributed by the 2nd Partner, shall absolutely become the property of the firm on the execution of these presents and the business premises shall be transferred to the firm in its name."

ထိုအစုစပ်စာချုပ် ချုပ်ပြီးမျှမကြာမီပင်၊ ဒေါ်တင်ရီ၊ဦးဘတင်နှင့် အေးကေ၊ ဒါဝတ်တို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင် မိမိတို့၏လုပ်ငန်းဆောင်တာကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြ၏။

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည် ရန်ကုန်မြို့ ငှါးရမ်းခကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ငှါးရမ်းခကြိုးကြပ်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က)အရ၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီသို့ တဆင့် အငှါးချထားခွင့်တောင်း၏။ ကြိုးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင် မဟာဝါဘီဘီထံ နို့တစ်စာ ထုတ်ရာ၊မဟာဝါဘီဘီ၏ရှေ့နေကြီး မစ္စတာ ဘစူးက ကြိုးကြပ်ရေးဝန် ထံလာရောက်ပြီး ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီသည်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင် လုပ်ငန်းစတင်ဆောင်ရွက်ကတည်းက အိမ်ခန်းခကို ပေးဆောင်ခဲ့ရာ၊ မဟာဝါဘီဘီက ငှက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ် ထိုကုမ္ပဏီတွင် အစုစပ်ဝင်တဦးဖြစ်ကြောင်း၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို ထိုကုမ္ပဏီသို့ တဆင့်ငှါးရန်မလိုတော့ကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထား၏။ ယင်းသို့လျှောက်

ထားသည်တွင်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်၏ရွှေနေကြီးက လျှောက်လွှာကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အမှုပိတ်လိုက်၏။ ထိုဘမူပိတ်သည့်နေ့မှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့ဖြစ်၏။

၁၉၆၂

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ ၂ နှင့် ဒေး၊ကေ၊ ဒါဝတ်။

ထိုနောက် ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင်၊ မဟာဝါဘီဘီက အထက်ဌေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အား၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲခဲ့၏။ ၎င်းအကြောင်းပြချက်မှာ၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည် အိမ်ခန်းငှါးစာချုပ် ချုပ်ဆိုစဉ်က ထိုအိမ်ခန်းကို အခြားသူတဦးအား လွဲပြောင်းခြင်းသော်၎င်း၊ တဆင့်အငှါးချထားခြင်း သော်၎င်း မပြုပါဟု ဝန်ခံခဲ့သည်တကြောင်း။ ထို့ပြင် ရွှေလမ်း ဒွေလမ်း ကုမ္ပဏီအားအငှါးချထားရာ၌၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်တစုံတရာမရှိဘဲ အငှါးချထားခဲ့သည် တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မိမိကဝင်းအား နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းဖြင့်စွဲဆို၏။ အောက်ရုံးများကအထက်ဌေါ်ပြခဲ့သော မစ္စတာ ဘစူးပြောကြားချက်ကြောင့်၊ ၎င်း၏ အမှုသည် မဟာဝါဘီဘီမှာ၊ ရွှေလမ်း ဒွေလမ်း ကုမ္ပဏီအား အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကိုလွဲပြောင်းချထားခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ငြင်းဆိုခြင်းမပြုနိုင်တော့ဟု ယူဆကြသည်။ သို့သော် မစ္စတာ ဘစူးပြောကြားချက်များကို သေချာစေ့ငဲ့စွာ လေ့လာသုံးသပ်ပါက၊ မဟာဝါဘီဘီသည် ရွှေလမ်းဒွေလမ်းကုမ္ပဏီအား အိမ်ငှါးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ အကြောင်းသော်ကား၊ မစ္စတာ တစူးပြောကြားချက်တွင်၊ အေးကေးဒါဝတ်သည် ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီတွင်အစုစပ်ဝင်ဖြစ်သဖြင့်၊ ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီအား ထိုအိမ်ခန်းကို တဆင့်လွဲပြောင်းချထားရန် မလိုတော့ကြောင်းဖြင့်သာ ပြောဆိုလေသည်။ ထိုမှတပါး၎င်း၊ မဟာဝါဘီဘီသည်၊ ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီထံမှ ငှါးခကို လက်ခံဆောင်၌၊ ထိုကုမ္ပဏီနာမည်ဖြင့် ပြေစာများထုတ်ပေးခြင်းမပြုဘဲ၊ အေးကေး ဒါဝတ်နာမည်ဖြင့်သာ ပြေစာများ ထုတ်ပေးလေသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ မဟာဝါဘီဘီသည် ရွှေလမ်း ဒွေလမ်းကုမ္ပဏီထံမှ အိမ်ခများလက်ခံဆောင်၌၊ အိမ်ငှါးအဖြစ် လက်ခံခြင်းမပြုဘဲ အိမ်ငှါးဖြစ်သူ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အတွက် ပေးဆောင်သည်ဟုသာ အသိအမှတ်ပြုသည်ဟုသောလျှောက်ထားချက်သည်၊ ယုတ္တိမဘန်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။

ထို့ပြင်၊ အခင်းဖြစ်ဥပဒေစာအတွက် တလလျှင်အိမ်ငှါးခ ၁၅၀ ပေးဆောင်ရသဖြင့်၊ ထိုဥပစာ၏တန်ဘိုးမှာ ၁၀၀ ထက်မနည်းနိုင်ပေ။ အထက်ဌေါ်ပြခဲ့သော အစုစပ်စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရာ၌လည်း အခင်းဖြစ်ဥပဒေစာကို လွဲပြောင်းခြင်းအတွက် မှတ်ပုံတင်သည်မဟုတ်။ အစုစပ်စာချုပ်အဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍အစုစပ်စာချုပ်အရ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို လွဲပြောင်းသည်ဟုဆိုနိုင်

၁၉၆၂

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ ၂ နှင့် အေ၊ကေ၊ ဒါဝတ်။

စေကာမူ၊ ထိုသို့လွှဲပြောင်းခြင်းသည် တရားမဝင်နိုင်ပေ။ **အိန္ဒိယပြည်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးနှင့် ကုတ်(၆၅) ဝါးထံ၊ကျောက်ကုမ္ပဏီလီမိတက် (၁) ကိုကြည့်ပါ။**

ဥပစာလွှဲပြောင်းခြင်း အတည်မဖြစ်သည်သာမက၊ အစုစပ် စာချုပ်တွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားသက်သေထွက်ချက်တွင်ဖြစ်စေ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်က ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီ အား၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို တဆင့် ငှါးရမ်းထားသော အခင်းဖြစ်ဥပစာကို ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ထည့်သွင်းပြီး၊ ထိုဥပစာတွင် ထိုလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ကြခြင်းသာဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းများကြောင့် မဟာဝါဘီဘီ အဓိကအားဖြင့် အားကိုးသောအချက်မှာ တရားဥပဒေအရ မခိုင်လုံခြေ။ သို့ဖြစ်၍ ၎င်း၏စွဲချက်ကို ပလပ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိတော့ခြေ။

အယူခံကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးတော်ရှေ့နေခမှာ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၆၅ အိန္ဒိယ အယူခံများ၊ စာ ၄၅။

တရားမှုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတေး ပါ၂ (အယူခံတရားလိုများ) — ၁၉၆၂ ခြုကုတ်လ ၃၀ ရက်။

နှင့်

အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ် ပါ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

အိမ်ခအစား လျော်ကြေးဟု ဖေါ်ပြတောင်းဆိုသော နို့တစ်၊ တရားဝင်ခြင်း။

အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးအား နို့တစ်စာပေးကာ၌၊ တရားဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အိမ်ငှါးခကို၊ လျော်ကြေးဟူသော အမည်ဟု ဖေါ်ပြစေရုံမျှနှင့် ထိုနို့တစ်စာမှာ တရားမဝင်ဟု မဆိုသင့်ချေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အာ(ရ်)၊ ဘာစူးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ဦးညွန့်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၂) အတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၁) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုဆိုင်ရာ၊ရန်ကုန်မြို့မတရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၉၉၄/၅၅ တွင် မဟာဝါဘီဘီဟာရွှင်အာရက်(ဖ်)သည်၊ မိမိပိုင် ပန်းဆိုးတန်းအိမ်အမှတ် ၇၁/၇၃ ရှိအခန်းတွင်၊ အငှါးခံယူသူအဖြစ် လုပ်ငန်းဆောင်တာဆောင်ရွက်သူ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အား နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုလေသည်။ အောက်ရုံးအမိန့်အရ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ထံမှ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို ပြောင်းလွှဲခံယူသည်ဆိုသော ရွှေလမ်းငွေလမ်းကုမ္ပဏီအား၊ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုလေသည်။

မဟာဝါဘီဘီ၏အကြောင်းပြချက်မှာ၊ မိမိသည် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အား အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို တလလျှင်ငွေ ၁၅ ကျပ်နှုန်းဖြင့် အငှါးချထားခဲ့ရာ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ နိဝင်္ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါနို့တစ်စာဖြင့်၊ ထိုနှစ် ဒီဇင်္ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင်၊ အခင်းဖြစ်အခန်းမှ ထွက်ခွါသွားရန် အကြောင်းကြားခဲ့ကြောင်း။ထို့ပြင်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည်၊ ထိုနှစ်အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ ပေးဆောင်ရန်ရှိသည်များကို မပေးဆောင်

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၅။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမတ် ၄၃ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် (အယူခံဘက်) ၌၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၂၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပထေး ပါ ၂ နှင့် အေ၊ကေ၊ ဒါဝတ် ပါ ၂။

သဖြင့်၊ ၁၉၅၅ ခု၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ တောင်းဆိုစာကို စာတိုက်မှမှတ်ပုံတင်၍ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ထံသို့ ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း။ ထိုသို့ပေးပို့ပြီးနောက်၊ ရက်သတ္တသုံးပတ် ကြာသော်လည်း၊ ထိုငွေများကိုမရရှိခဲ့ကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။ တရားစွဲဆိုသည့်နေ့မှာ ၁၉၅၅ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။

အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည်၊ သမ္မာန်စာရရှိသော်လည်း ရုံးသို့လာရောက်ထုချေခြင်းမပြုချေ။ ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီသည်၊ ထုချေလွှာတင်သွင်းပြီးလျှင်၊ မိမိမှာ မဟာဝါဘီဘီ၏သဘောတူချက်ဖြင့် အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းကို အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ထံမှတဆင့် အိုင်းခံယူခဲ့ကြောင်းဖြင့်ထုချေ၏။ သို့သော် ထိုထုချေချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ယခုတရားမကြီးမှု အမှတ် ၉၉၄/၅၅ နှင့်တပြိုင်တည်း ကြားနာစစ်ဆေးသော အောက်ရုံးတရားမကြီးမ အမှတ် ၃၇၄/၅၃ မှပေါ်ပေါက်သော အယူခံအမှတ် ၃/၆၂ တွင် ဤရုံးကလက် မခံခဲ့ချေ။

ယခုအမှုတွင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အချက်များမှာ၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်သည်၊ ဒေါ်တင်ရီ၊ ဦးဘတင်တို့နှင့် အစုစပ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီး၊ အခင်းဖြစ်အခန်းတွင် ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီအမည်ဖြင့် စီးပွါးရှာနေစဉ် ယင်းကုမ္ပဏီအစုစပ်ဝင်များ၏ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာ စလူဂျားသည်၊ အိမ်ခကို မဟာဝါဘီဘီအား ပေးဆောင်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ပေးဆောင်သည်မှာအိမ်ငှါးဖြစ်သူ အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အတွက် ပေးဆောင်သည်ဟု ဤရုံးက ယူဆခဲ့၏။ ၁၉၅၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါနို့ တစ်စာကို မဟာဝါဘီဘီက အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ထံပေးပို့ပြီးနောက်၊ မဟာဝါဘီဘီနှင့် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်တို့သင့်မြတ်ကြဟန်မတူချေ။ ထိုကြောင့် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်အတွက် မစ္စတာ စလူဂျားသည်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ နိုဝင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလအတွက် ကျသင့်သောအိမ်ခကို ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံတင်သွင်းခဲ့၏။ ထို့နောက် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအတွက် ကျသင့်သောငွေကိုလည်း ထပ်မံတင်သွင်းခဲ့၏။ ထို့နောက် ကျသင့်သောငွေများကို တင်သွင်းခြင်းမပြုတော့ချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ ၄ လအတွက် ကျသင့်သောငွေကို၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံတင်သွင်းပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ထို ၄ လအတွက် အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ပျက်ကွက်သည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ သို့သော် ထိုနောက်ဆုံးတင်သွင်းသည့်နေ့မှ နို့တစ်စာပေးသည့် ၁၉၅၂ ခု၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့အထိ ကျသင့်သောအိမ်ခန်းခငွေကို အေ၊ ကေ၊ ဒါဝတ်ပေးဆောင်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထိုငွေနှင့်ပတ်သက်၍ နို့တစ်စာတွင် အိမ်ငှါးခဟုဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ၊ အိမ်ခန်းကိုအသုံးပြုသည့်အတွက် လျော်ကြေးဟုဖော်ပြထား၏။ ယင်းသို့ဖော်ပြသည့်အတွက် ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက နို့တစ်စာမှာ၊ တရားမဝင်ကြောင်း လျှောက်လဲ၏။

၁၉၆၂

အမ်၊ အီး၊ အမ်၊ ပတ်း ပါ ၂ နှင့် အေ၊ကေ၊ ဒါ၀တ် ပါ ၂။

မဟာ၀ါဘီဘီအား အကြံပေးသူကမဟာ၀ါဘီဘီသည်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါ၀တ်အား ၁၉၅၂ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့၌ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ထွက်ခွါသွားရန် နို့တစ်စာပေး သဖြင့်၊ထိုနေ့နောက်တွင် အေ၊ကေ၊ဒါ၀တ်သည်၊အိမ်ငှါးမဖြစ်တော့ဟုယူဆဟန်တူသည်၊ သို့သော် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ဆ)တွင် အိမ်ငှါးဆိုသည်မှာ၊ အငှါးချထားမှု ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ မိမိအားငှါးရမ်းသည့် ဥပ စာကို အိမ်ရှင်၏သဘောတူညီချက်အရဖြစ်စေ၊သဘောတူညီချက်အရမဟုတ်ဘဲဖြစ်စေ၊ လက်ရှိနေထိုင်မြဲနေထိုင်သူလည်းပါ၀င်သည်ဟုပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ အေ၊ ကေ၊ ဒါ ၀တ်သည်၊ အဆိုပါနို့တစ်စာရပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင် မိမိ၏လုပ်ငန်းဆောင် တာကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေသည်ဖြစ်၍ နို့တစ်စာတွင်၊ သတ်မှတ်သည့်ရက်ကုန်ဆုံး သော်လည်း၊ တရားဥပဒေအရ အိမ်ငှါးပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ၎င်းကအိမ်ငှါးအား အိမ်ခကိုဆက်လက်ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါနို့တစ်စာတွင်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ လျော် ကြေးပေးရမည်ဟု တောင်းခံထားသည်ကမှန်၏။ သို့ရာတွင် တရားဥပဒေအရ ပေး ဆောင်ရမည့် အိမ်ငှါးခကို လျော်ကြေးဟူသောအမည်ခံစေရုံမျှနှင့် ထိုနို့တစ်စာမှာ တရားမ၀င်ဟုမဆိုသင့်ပေ။

ထို့ကြောင့် အေ၊ ကေ၊ ဒါ၀တ်သည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (က)တွင် အကျုံး၀င်သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ် ၌ တောင်းဆိုသည့်ဒီကရီကို ချမှတ်ရပေမည်။ ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီမှာလည်း အေ၊ ကေ၊ ဒါ၀တ်ကိုအကြောင်းပြု အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းတွင် လုပ်ငန်းဆောင်တာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်း အပေါ် ၌လည်း ဒီကရီချမှတ်ရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံးဒီကရီအားလုံးကိုပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အေ၊ ကေ၊ ဒါ၀တ်နှင့် ရွှေလမ်း ငွေလမ်းကုမ္ပဏီအား၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ထွက်သွားစေရန် အမိန့်ဒီကရီချမှတ် လိုက်သည်။

အယူခံတရားခံများသည်၊ အယူခံတရားလို တရားရုံးအားလုံး၌ကုန်ကျသောတရား စရိတ်ပေးဆောင်စေရမည်။ ဤရုံးတော်၏ ရွှေနေခမှာ ငွေ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၂

ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်။

ဦးအောင်သန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဥက္ကဋ္ဌ (ဗဟိုမှတ်ပုံတင် အာဏာပိုင် အဖွဲ့)၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန (အယူခံတရားခံ) *

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄။ မည်သည့်အခါ မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုက၊ မိမိထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်ကို၊ ထုတ်ဝေခြင်းမှ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းထားကြောင်း၊ ပြန်လည်ထုတ်ဝေသည့် အခါတွင် ကြိုတင်၍ အစီရင်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စာတစောင်ကို အယူခံတရားခံထံသို့ ပေးပို့ရာ၊ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုသည် မိမိ၏လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်းသည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးဖြစ်၍၊ မှတ်ပုံတင် သက်သေခံ လက်မှတ်ကို ပြန်အပ်ရန် တောင်းဆိုလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်ဆိုင်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများနှင့် ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရဆိုလျှင် ပုဒ်မ ၁၄ (၁)တွင်ဖော်ပြထားသောပြစ်မှုကို ကျူးလွန်မှုသာလျှင်၊ အာဏာပိုင်က၊ ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသူအား၊ ထုတ်ပေးသည့် မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ပေမည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှကျော်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားလို ဦးအောင်သန်းသည်၊ပြည်သူ့ဂျာနယ်ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှ စတင်ထုတ်ဝေခဲ့၏။ ထိုထို့သောအကြောင်းမျိုးကြောင့် ဂျာနယ်ထုတ်ဝေခြင်းကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခဲ့ရ၏။ ၁၉၆၀ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ဂ နေ့တွင် ဦးအောင်သန်းက၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့သို့၊ မိမိသည်၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်ကို ၁၉၆၀ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့ နောက်မှစ၍ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းခဲ့ကြောင်း။ ပြန်လည်ထုတ်ဝေသောအခါတွင်၊ ကြိုတင်အစီရင်ခံ အကြောင်း

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ အယူခံအမှုအမှတ် ၆၄။

† ၁၉၆၀ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ဗဟိုမှတ်ပုံတင် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ရုံးတော်က၊ ချမှတ်သောအဓိန်ကို အယခံဝင်မှု။

ကြားမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် စာတစောင်ပေးပို့လေသည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊အောက်တိုဘာ ၃၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့က၊ ဦးအောင်သန်းထံ အမှာစာ တစောင် ပေးပို့လိုက်၏။ ထိုအမှာစာတွင်ပါရှိသည့် ဤအမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော အချက် များမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့ထုတ်၊ ပြည်သူ့ဂျာနယ်အတွဲ ၉၊ အမှတ် ၂၆၊ အမှတ်စဉ် ၂၆၆ ထုတ်ဝေပြီးနောက်မှစ၍ အဆိုပါဂျာနယ်ထုတ် ဝေခြင်းရပ်ဆိုင်းထားသည်ကို ဗဟိုမှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့က လုပ်ငန်းဖျက် သိမ်းသည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးဖြစ်၍ နောင်အဆိုပါ ဂျာနယ်ထုတ်ဝေ လိုပါက လျှောက်လွှာအသစ်ထပ်မံတင်ရန်နှင့် ဂျာနယ် ထုတ်ဝေခြင်းကိုလည်း ဤဗဟိုမှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏အမိန့်ရမှသာလျှင် ထုတ်ဝေနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤအဖွဲ့ရုံးမှ လူကြီးမင်းအား ၁၉၆၀ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ပေးခဲ့သည့် မှတ်ပုံတင် သက်သေခံလက်မှတ် အမှတ် ရန်ကုန် (၀၁၉၆) အပြင်ဝန်ခံချက်နှင့် ကတိခံဝန်ခံချက်များကိုပါ ဆောလျင်စွာပြန်လည်ပေးအပ် စေလိုပါကြောင်း။

၁၉၆၂

ဦးအောင်သန်း နှင့် ဥက္ကဋ္ဌ (ဗဟို မှတ်ပုံတင်အာ ဏာပိုင်အဖွဲ့)၊ ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန။

သက်ဆိုင်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပုံနှိပ်သူများ ထုတ်ဝေသူများ (မှတ်ပုံတင်) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄ တွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းထား၏။

၁၄။ ။(၁)ပုံနှိပ်သူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ဝေသူသည်—

(က) ပုဒ်မ ၁၃ အရဖြစ်သော ပြစ်မှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(ခ) မိမိ၏ လုပ်ငန်းရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အကျိုးကိုအားပေးဆောင်ရွက် စဉ်းစားဇာတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၃၀(က)၊သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃၀ (ခ) အရဖြစ်သော၊ သို့တည်းမဟုတ် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အရေးပေါ်စီမံမှု အက်ဥပဒေအရ ဖြစ်သော ပြစ်မှုအတွက် သီးခြားအကြိမ်ပေါင်း သုံးကြိမ်ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရလျှင်

မှတ်ပုံတင်အာဏာပိုင်က၊ ထိုပုံနှိပ်သူအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ဝေသူအား ထုတ်ပေး သည့် မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်ကိုဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ ပုဒ်မ ၁၄(၁)တွင် ဖေါ်ပြထားသော ပြစ်မှု ကို ကျူးလွန်မှုသာလျှင်၊ အာဏာပိုင်က ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသူအား ထုတ်ပေးထားသည့် မှတ်ပုံတင်သက်သေခံလက်မှတ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်ပေမည်။ ယခုမူကား၊ ဦးအောင်သန်း

၁၉၆၂

အာင်သန်း နှင့် ၁ ဦး (မဟိုဝ်ပုံတင်အာဝသိုင်အမှဲ)၊ နှိုက်ကြားရေး ကြီးဌာန။

သည်၊ ထိုပြစ်မှုတခုခုကို ကျူးလွန်ကြောင်းမပေါ်လွင်ချေ။ ၎င်းကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ဂျာနယ်ကို ခေတ္တမျှသာရပ်ဆိုင်းထားကြောင်း အာဏာပိုင်ထံ အစီရင်ခံခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အာဏာပိုင်၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်မျာသည်၊မိမိတို့တရားစရိတ်ကို၊မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

	PAGE
Than Zauva *v.* The Union of Burma	355

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

PAGE

Akal Sahu *v.* Emperor, A.I.R. (1948) Pat. 62 at 63, referred to 368

Allahwarayo Daryakhan *v.* Emperor, A.I.R. (1940) Sind. 53, referred to 367

B. Titus and others, A.I.R. (1941) Mad. 720, referred to 367

Maung Han and three others *v.* The King, (1947) R.L.R. 37, referred to 369

——— Shin and two others *v.* The Union of Burma, (1948) B.L.R. p. 425, referred to 369

Nga Ba Kyaing *v.* Emperor, A.I.R. (1936) Ran. 131, followed 366

Pakala Narayan Swami *v.* The King-Emperor, 18 Pat. 234, (P.C.) dissented from 366

Ramdayal Mangilal *v.* The King, (1941) R.L.R. 784, dissented from 366

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS:

BURMA ARMY ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE..

BURMA ARMY ACT, RULES, CHAP. 4—*Investigation of charges prior to Court Martial—Analogous to committal proceedings under Cr. P.C. —Statements made to Army Officer in course of—Rule* 15 (f)—*Statements of accused made under—Admissible in evidence against accused. Confession—Exculpatory matter.* The proceedings relating to the investigation of charges prior to a Court-Martial, as provided for in Chapter 4 of the Burma Army Act, Rules, corresponding to Chapter 5 of the Defence Services Rules are proceedings before a Commanding Officer of an Army Unit or before an officer deputed by him, analogous to committal proceedings under the Code of Criminal Procedure. Therefore the statements of accused recorded under Rule 15 (*f*) of the Burma Army Act, Rules, corresponding to Rule 22, sub-rule (3) of the Defence Services Rules are admissible in evidence. Statements made by an accused to an Army Officer in the course of investigation of charges prior to a Court-Martial relevant to incriminating facts are admissible in evidence against the accused as admissions of incriminating facts. *Nga Ba Kyaing* v. *Emperor*, A.I.R. (1935) Ran. 131; followed. *Allahwarayo Daryakhan* v. *Emperor*, A.I.R. (1940) Sind. 53; *In re B. Titus and others*, A.I.R. (1951) Mad. 720; *Akal Sahu* v. *Emperor*, A.I.R. (1948) Pat. 62 *Pakala Narayan Swami* v. *The King-Emperor*, 18 Pat. 234 (P.C.) *Ramdayal Mangilal* v. *The King*, (1941) R.L.R. 784 dissented from. A confession must admit in terms the offence, or at any rate substantial portion of facts which constitute the offence and no statement that contains exculpatory matter can amount to a confession if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed. The question whether a statement does or does not amount to a confession, is only important when the statement in question can only be made use of as a confession. *Maung Shin and two others* v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R. 425; *Maung Han and three others* v. *The King*, (1947) R.L.R. 37, referred to.

THAN ZAUVA *v.* THE UNION OF BURMA 355

CONFESSION—TO ADMIT IN TERMS OF OFFENCES—STATEMENTS CONTAINING EXCULPATORY MATTER DO NOT AMOUNT TO CONFESSION, IF PROVED WOULD NEGATIVE THE ALLEGED OFFENCE 355

STATEMENT OF THE ACCUSED—RULE 15 (*f*) OF THE BURMA ARMY ACT—CORRESPONDING TO RULE 22—SUB-RULE (3) OF DEFENCE SERVICES RULES—ADMISSIBILITY UNDER 355

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U San Maung J, Cal. Hla Aung and U Aung Gyi,

THAN ZAUVA (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A. 1962

Aug. 17.

Burma Army Act Rules. Chap.4—Investigation of charges prior to Court Martial—Analogous to committal proceedings under Cr.P.C.—Statements made to Army Officer in course of—Rule 15(f)—Statements of accused made under—Admissible in evidence against accused. Confession—Exculpatory matter.

The proceedings relating to the investigation of charges prior to a Court Martial, as provided for in Chapter 4 of the Burma Army Act Rules, corresponding to Chapter 5 of the Defence Services Rules are proceedings before a Commanding Officer of an Army Unit or before an officer deputed by him, analogous to committal proceedings under the Code of Criminal Procedure. Therefore the statements of accused recorded under Rule 15(*f*) of the Burma Army Act Rules corresponding to Rule 22, sub-rule (3) of the Defence Services Rules are admissible in evidence.

Statements made by an accused to an Army Officer in the course of investigation of charges prior to a Court Martial relevant to incriminating facts are admissible in evidence against the accused as admissions of incriminating facts.

Nga Ba Kyaing v *Emperor*, A.I.R. 1936 Ran. 131 followed. *Allahwarayo Daryakhan* v. *Emperor*, A.I.R. 1940 Sind. 53; In re B.Titus and others, A.I.R. 1941 Mad. 720. *Akal Sahu* v. *Emperor*, A.I.R. 1948 Pat. 62 at 63; *Pakala Narayan Swami* v. *The King-Emperor*, 18 Pat. 234 (P.C.); referred to; *Ramdayal Mangilal* v. *The King*, 1941 R.L.R. 784; dissented from.

A confession must admit in terms the offence, or at any rate substantial portion of facts which constitute the offence and no statement that contains exculpatory matter can amount to a confession if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed. The question whether a statement does or does not amount to a confession, is only important when the statement in question can only be made use of as a confession.

Maung Shin and two others v. *The Union of Burma*, 1948 B.L.R. 425; *Maung Han and three others* v. *The King*, 1947 R.L.R. 37, referred to.

W. Kyin Htone for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

* Criminal Appeal No. 3 of 1961.

C.M.A. 1962

THAN ZAUVA v. THE UNION OF BURMA.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by Than Zauva, a Rifleman of Station Command, Rangoon, against the conviction under section 396A of the Penal Code read with section 41 of the Burma Army Act and the sentence of death thereunder, the sentence having been commuted to one of transportation for life and dismissal from service by the General Officer Commanding, Burma Army. In the connected appeal No. 7 of 1962, Rifleman Zai Chin of Camp, Ministry of Defence, has appealed against the conviction under section 396A of the Penal Code read with section 41 of the Burma Army Act and the sentence of death thereunder for the same robbery with murder in respect of which the present appellant Than Zauva had been convicted. The sentence of Zai Chin had also been commuted by the General Officer Commanding, Burma Army, to one of transportation for life and dismissal from service.

The conviction of the present appellant was by a Summary Court Martial No. 5 of 1960 presided over by Major By Tin and the conviction of Rifleman Zai Chin was by the Summary Court-Martial No. 4 of 1960 also presided over by the same officer.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these: At about 6 a.m. in the morning of the 9th of September 1959, Ma Tin Myint (PW 1), wife of Ko Kyaw U (PW 2), a mechanic residing at Kyaukkon, was alarmed to see a man lying dead with bleeding injuries near a heap of brickbats about four or five cubits away from the entrance to her compound. He was naked to the waist and was wearing a pair of black trousers. She accordingly informed her husband, who accompanied by Ward Headman U Thaung reported the matter at Yankin Police Station where his statement was recorded by Head Constable Maung Aye (PW 3), as a First Information Report. U Than Sein (PW 4), Police Station Officer of that Police

Station, then sent necessary information to Dr. Maung Maung Taik, a Police Surgeon, and Captain Tun Baw (PW 6), who was then in charge of the Kyant-khain-yay Association of the Yankin Police Station area. The Police Station Officer and Head Constable Maung Aye then went to inspect the scene of crime which was about two furlongs away from the Police station. Soon after their arrival there, Dr. Maung Maung Taik (PW 11), Captain Tun Baw (PW 6), the then Assistant Commissioner of Police U Myaing and others also arrived. On a close inspection of the dead body it was found to be clad with a pair of black trousers and a pair of black shoes. There were contused wounds on the head involving injury to the brain and there were stab wounds and incised wounds on the chest and at the back of the chest. Three State Lottery tickets were found inside the trouser pocket and there was a blood-stained clasp knife and brickbats in the vicinity. Captain Tun Baw and the Police Station Officer who were present at the scene of crime came to the conclusion that the deceased might be a soldier.

In the early hours of the morning of the 9th of September 1959, at about 12-30 a.m. to be more exact, U Aung Hla (PW 9), Sub-Inspector of Thamaing Police Outpost, was seated inside the outpost when he heard the report of a gun from the direction of Kyaik-kala cemetery about two furlongs to the north-east of the outpost. Accordingly, he went there to investigate at about 7 a.m. that morning. He saw wheel marks of a motor vehicle leading to a pond where *kywe-gaung-thee* was being cultivated, and also signs indicating that somebody had been inside the pond. He accordingly enlisted the help of a villager Ko Hla Sein who went into the pond and thence fished out one side of an army regulation boot and a sock. U Aung Hla then brought the boot and the sock to the Police Station for safe custody.

C.M.A. 1962
THAN ZAUVA v. THE UNION OF BURMA.

That morning Major Khin Zaw (PW 5), who was then a Captain attached to the Camp, Ministry of Defence, arrived at his office at about 8 a.m. He saw in a vernacular newspaper "Mandaing" accounts relating to the two incidents, namely, the finding of the body of a murdered man at Kyaukkon, Kanbe, and the hearing of the report of a gun from the direction of Kyaik-kala cemetery in which direction a jeep was seen to have proceeded. He then went to the Headquarters of Southern Command and returned to his own office at about 11 a.m. There he met P.S.O. U Than Sein and Captain Tun Baw who informed him that the person who was found murdered was probably a soldier from the Staff College at Kalaw who had come down to Rangoon and was putting up at Camp of the Ministry of Defence, and who was not seen since the night of 8th of September 1959. By referring to the Camp Register, Major Khin Zaw found that one Rifleman Pyaung Si Loba of Staff College, Kalaw, had been attached to Camp, Ministry of Defence since the 3rd of September 1959. On the suggestion given by the police officers that a jeep belonging to the army might have been used by the murderers, Major Khin Zaw then checked the register showing the movements of motor vehicles on the 8th of September 1959. He found that jeep No. 0284 (o) which had been allotted on the 8th of September 1959 for the use of Col. Than Sein of Ba Htoo Myo and driven by Rifleman No. 115396 Zai Chin of Camp, Ministry of Defence, was not returned that day. Major Khin Zaw therefore deputed Captain Maung Maung who was in charge of motor vehicles to bring the jeep car as well as its driver Rifleman Zai Chin. When Zai Chin arrived Major Khin Zaw asked him why he had not signed the register on the 8th of September 1959, regarding the return of the jeep to Camp. Zai Chin then told Major Khin Zaw that although Col. Than Sein discharged the jeep at 6 p.m. he could not return

to Camp as he went to see a cinema show. When asked why he could not be back by midnight, Zai Chin said that he went for a drive and did not return to Camp till about 2 a.m. in the early hours of the morning of the 9th of September 1959. Not being satisfied with Zai Chin's answers, Major Khin Zaw put him under arrest in the Quarter Guard. He deputed the Police Station Officer U Than Sein to inspect the jeep and U Than Sein found blood-stains on the back seat and the back rest of jeep No. 0284 (o). On this fact being reported to Major Khin Zaw the latter went to the Quarter Guard to interrogate Rifleman Zai Chin. Then Zai Chin said that he was afraid to divulge the truth for fear of being killed. On Major Khin Zaw assuring him regarding his safety, Zai Chin said that the murder was committed by a dwarfish Lushai Rifleman of Station Command, Rangoon. Zai Chin also said that this Lushai was in possession of a local made pistol and that therefore care should be taken in effecting his arrest. Major Khin Zaw then deputed Captain Tun Baw to effect the arrest, and Captain Tun Baw made enquiries from the Headquarters Station Command whether there was a dwarfish Lushai at that office. The Warrant Officer from whom Captain Tun Baw made this enquiry then brought to him the appellant who said that his name was Than Zauva. The appellant was then brought under arrest to Major Khin Zaw who took him to the Quarter Guard, and there made Rifleman Zai Chin to have a peep at him for the purpose of identifying him. Rifleman Zai Chin then said the appellant was the dwarfish Lushai who had committed the murder.

Soon after, Major Khin Zaw who had a chance meeting with U Soe U, Subdivisional Police Officer, Insein, who had come to give evidence before a Court-Martial, showed U Soe U the report in " Mandaing " newspaper relating to the event at Kyaik-kala cemetery. He told U Soe U that

C.M.A. 1962

THAN ZAUVA v. THE UNION OF BURMA.

he would come to see the place and in the meantime to take steps to ensure that the wheel marks leading to the pond were not obliterated. At about 3 p.m. Major Khin Zaw accompanied by Captain Tun Baw went to inspect the pond near Kyaik-kala cemetery. There he was informed by Subdivisional Police Officer U Soe U that the police had in safe custody an army boot and sock which were found inside that pond. An attempt was made to photograph the wheel marks but because of the rain which fell since the previous night, these marks were not so clear as to be visible in a photograph. Major Khin Zaw next proceeded to Mayangone Police Station and there took possession of the army boot and sock which the police had seized. Arriving back at Camp, Ministry of Defence, Major Khin Zaw caused Rifleman Zai Chin to be brought out of Quarter Guard and Zai Chin went to his room and from there brought a dagger which he said he had found underneath the seat of the jeep while he was washing it. It was 9 p.m. then. Half an hour later, Major Khin Zaw proceeded to the Army Record Office where the appellant Than Zauva was in military custody. Major Khin Zaw showed the appellant the army boot and sock which he had brought from Mayangone Police Station and Than Zauva admitted that these boot and sock were his. Major Khin Zaw then asked the appellant Than Zauva the whereabouts of the pistol which was used in inflicting a gunshot wound on the deceased Rifleman Pyaung Si Loba. The appellant at first denied that he was in possession of such a pistol. However, on being coaxed by Major Khin Zaw and told that Rifleman Zai Chin had already made a clean breast of the whole affair, the appellant offered to produce his pistol. Accordingly, the appellant took Major Khin Zaw to his residential quarters which was inside the compound of an Army Depot at Kyaukkon. There hidden under a heap of firewood was a pistol exhibited in the case.

The appellant Than Zauva also produced from inside a box of clothing a twenty-kyat currency note, a ten-kyat currency note, and a Roamer wristlet watch with black plastic strap saying that these were the properties of the deceased Rifleman Pyaung Si Loba. The watch is Exhibit 8 in the connected case. Major Khin Zaw also made the appellant Rifleman Than Zauva put on one side of the boot which he had brought from Mayangone Police Station and found that it fit the appellant. The wristlet watch, the currency notes and the pistol obtained from Than Zauva and the dagger obtained from Zai Chin were made over by Major Khin Zaw to Police Station Officer U Than Sein.

On the 12th of September 1959, U Sein Tun (PW 8), Inspector of Police, went to the appellant Than Zauva's residence at Kyaukkon for the purpose of making a search for the army boot and sock forming a pair with those found in the pond at Kyaik-kala. He found the appellant's wife Ma Dwai and when told to produce the boot and sock, she produced the same which formed a pair with the boot which was found inside Kyaik-kala pond. According to Police Station Officer U Than Sein (PW 6) when he met the appellant Than Zauva and Zai Chin, the accused in the connected case, he also questioned them and seized a beret cap and an army belt from the appellant Than Zauva. He also seized an army belt from Zai Chin. These were stained with blood and they were sent to the Chemical Examiner. A report was received to the effect that they were stained with blood. Cutting from the seat of the jeep car No. 0284 (၀) also showed that it was stained with blood. A report from the Serologist and Chemical Examiner to the Government of India was to the effect that the cutting from the jeep cushion and the army belt and the beret cap were all stained with human blood *vide* Exhibit (၄).

C.M.A. 1962

THAN ZAUVA v. THE UNION OF BURMA.

After the investigation which was mainly conducted by army officers with the help of the police had been concluded, investigation of charges against the appellant and Zai Chin, the accused in the connected case were made as provided for in Chapter 4 of the Burma Army Act Rules corresponding to Chapter 5 of the Defence Services Rules. In course of this investigation, Captain Kya Tun (PW 12) recorded the statement of the appellant Than Zauva as provided for in Rule 15 (*f*) of the Burma Army Act Rules, after warning him that he was not obliged to say anything unless he wished to do so, and that whatever he might say would be taken down in writing and might be given in evidence against him. The statement of Than Zauva. Exhibit (ခ), is to the effect that he first met the deceased Rifleman Pyaung Si Loba on the 7th of September 1959 on introduction by Rifleman Zai Chin. On that day they went to see a cinema on Sule Pagoda Road where an English picture was being shown, and there he was informed by Zai Chin that he knew Pyaung Si Loba since they were at Kalemyo before they joined the army. The appellant again met the deceased Pyaung Si Loba and Zai Chin at 10-30 a.m. on the 8th of September 1959 and the deceased told him that he had come to Rangoon from Kalaw to take away some properties for his Unit. It was suggested that they should see an Indian film that evening and when the appellant demurred saying that he had no money Zai Chin said that he would pay for the show and that they should meet together in front of Ritz Cinema. Zai Chin also asked the appellant to bring with him the local made pistol which Zai Chin wanted to buy from him. That evening he went and met Zai Chin and the deceased Pyaung Si Loba who came in a jeep. They then went for a drive to the Strand where Zai Chin asked him whether he had brought the pistol with him. He showed the pistol and one cartridge to Zai Chin and also demonstrated how the

pistol should be used. When he asked Zai Chin for the money, the latter said that he had plenty and that he would pay the price in due course. They came back to the Ritz Cinema for the purpose of seeing the film " Mother India ". Instead, he and the deceased Pyaung Si Loba went to a liquor shop to have a drink of liquor with the money given by Zai Chin, while Zai Chin himself went to a teashop. Finding that it was too late to see the film as the show had already begun, they went in the car along Insein Road in search of a prostitute as Zai Chin suggested to the deceased Pyaung Si Loba he should have a woman that night. On the way they had tea at a teashop and filled the car with two gallons of petrol. It was already dark when they arrived at a wooden spot on Insein Road. The car was stopped, and they proceeded in the direction of a house where they thought they could get a woman. He was leading the way while the deceased Rifleman Pyaung Si Loba followed behind him and Zai Chin behind the deceased. Zai Chin then went back to the car saying that he had forgotten something and came back bringing an unknown article in his hand. They proceeded on their way and saw at a distance a house inside of which was lit by a small lamp. Zai Chin said that it was too early and said they should wait awhile. They then arrived at a bridge and there he heard the report of a gun. Being afraid, he lay flat on his face. He turned round to look, and saw Zai Chin holding a pistol in his hand. He also heard the noise of somebody inside a pond. He wrested the pistol from Zai Chin's hand and threatened to shoot Zai Chin with it, saying that he had another round of cartridge which he had secreted with him. He also asked Zai Chin whether his purpose in bringing them there was to kill both of them. Zai Chin then said that he only meant to harm the deceased Rileman Pyaung Si Loba with whom he had a serious quarrel while they were together

C.M.A. 1962

HAN ZAUVA v. HE UNION OF BURMA.

at Kalemyo. In the meantime, Pyaung Si Loba who was a Lushai like himself, shouted for help. He therefore tried to pull the deceased out of the pond but was frustrated in his attempt by Zai Chin who struck the deceased with something on the head and the deceased again fell into the pond. He therefore pointed the pistol at Zai Chin who then went back to the car. He followed Zai Chin and persuaded him to bring the car back to the pond with a view to look for the deceased by the aid of the light from the head lamps of the car. He then took out his uniform and heaped it on the bank before going inside the pond to bring out the deceased. However, as he could not swim the deceased had to be fished out of the pond with the aid of a pole which the deceased caught hold of. They then went back in the car to look for a suitable place to give medical aid to the deceased. They did not however wish to go to the General Hospital or to a Military Hospital. On the way they stopped the car and while he was trying to bandaged the wound on the deceased's head, Zai Chin struck the deceased with some weapon. The deceased then ran down from the car chased by Zai Chin. The deceased fell near a pile of bricks and Zai Chin continued to assault him. He therefore got hold of the pistol and pointing it at Zai Chin made him drive the car to his house leaving the deceased where he lay near the pile of bricks. Arriving at his house, Zai Chin washed out the blood-stains on the car. He then looked for the bundle of his clothing which was kept inside the car and found that one side of his boots was missing. He asked Zai Chin where it was, and Zai Chin said that he had brought everything he could find near the pond. Later, Zai Chin gave him a currency note for twenty kyats and another for ten kyats. He also gave him a wristlet watch which he said was worth K 70. Zai Chin asked him to take these properties and

to give him the pistol. He (appellant) however demurred and Zai Chin said that he would come later for the pistol.

Regarding the boot which was found from the pond at Kyaik-kala, the appellant admitted in his statement that it was his.

The wristlet watch with the black strap which was seized from the possession of the appellant was identified by Bishahi of the Staff College, Kalaw, as that belonging to the deceased. According to Bishahi (PW 10), he came with the deceased Pyaung Si Loba from Kalaw to Rangoon for the purpose of getting certain equipment for his Unit. On arrival at Rangoon they put up at the Camp of the Ministry of Defence. The deceased Pyaung Si Loba was wearing a wristlet watch with a black strap. While at the Camp Pyaung Si Loba was seen going about with Zai Chin, the accused in the connected case. Three or four days later Pyaung Si Loba did not come back to Camp. About two days later he saw an account in a vernacular newspaper regarding the murder at Kyaukkon. He was then taken by Captain Tun Baw to the mortuary at the Rangoon General Hospital where he identified the body of Rifleman Pyaung Si Loba. Regarding the wristlet watch which Pyaung Si Loba was wearing before his death it was shown to him by Captain now Major Khin Zaw and he identified it as that of the deceased. He could identify it from its size, appearance and the fact that it had a black strap on because he often saw the deceased wearing it.

Before the Court-Martial the appellant, after the close of the case for the prosecution, did not elect to give evidence on oath or to make a statement without being sworn. Under Rule 57 of the Defence Services Rules, he was not obliged to do either. Therefore the evidence of Major Khin Zaw regarding the various statements made to him by the appellant regarding the boot which was found at the pond at Kyaik-kala, the pistol which was produced by

C.M.A. 1962

IAN ZAUVA v. IE UNION F BURMA.

him as his, and the currency notes and the wristlet watch which were produced as those belonging to the deceased Pyaung Si Loba stands unrebutted. So is the statement made by him under clause (*f*), Rule 15 of the Burma Army Act Rules.

As already observed by this Court in another case, the proceedings relating to the investigation of charges prior to a Court-Martial, as provided for in Chapter 4 of the Burma Army Act Rules, corresponding to Chapter 5 of the Defence Services Rules are proceedings before a Commanding Officer of an Army Unit or before an officer deputed by him, analogous to commital proceedings under the Code of Criminal Procedure. Therefore the statements of accused recorded under Rule 15 (*f*) of the Burma Army Act Rules corresponding to Rule 22, sub-rule (3) of the Defence Services Rules are admissible in evidence.

Regarding the statements made by the appellant to Major Khin Zaw, they are also admissible in evidence as admissions of incriminating facts. In coming to this conclusion we are not unmindful of the dictum of the Privy Council in *Pakala Narayan Swami* v. *The King-Emperor* (1) which was relied upon by Mosely, J., in *Ramdayal Mangilal* v. *The King* (2) where the learned Judge held that the statements made to a police officer by an accused person in the course of an investigation are not admissible in evidence, even when the person making them was not accused at the time of making the statements. However, in *Nga Ba Kyaing* v. *Emperor* (3) Mosely, and Ba U, JJ., held that " a statement by the accused which amounts to an admission that he was present at the scene of the crime and that he was accompanying the persons who had committed the crime and which is otherwise exculpatory, fixing the sole guilt on the other man, although entirely inadmissible as

(1) 18 Patna 234 (P.C.) (2) (1941) R.L.R. 784.
(3) A.I.R (1936) Rangoon 131.

against the other accused, is admissible for what it is worth, against the person making it under section 18 and section 21 of the Evidence Act". This decision of the Rangoon High Court was referred to with approval by a Bench of the Sind High Court in *Allahwarayo Daryakhan* v. *Emperor* (4) where it was held by distinguishing the case of *Pakala Narayan Swami* v. *The King-Emperor* (1) that considerations which attach to the question of the admissibility of a confession made under section 162 of the Criminal Procedure Code are different from the considerations which attach to a confession made before a Magistrate and that an admission of incriminating facts made by an accused person to a Magistrate under section 164, Criminal Procedure Code, or a statement made to the Court during the course of the trial is admissible in evidence for what it is worth against the person who makes it under sections 18 to 21, Evidence Act.

In *re B. Titus and others* (5) Horwill, J., made the following observations at page 722:

> ". . . A person who subsequently becomes an accused may have made many admissions which do not implicate himself in any criminal charges; and these would be admissible under section 21, Evidence Act. Mr. Jayarama Ayyar quotes a decision of the Privy Council in 18 Pat. 234 and argues that the Committee held that statements that are described as admissions in civil actions are confessions in criminal cases. I do not however find anything to that effect in their judgment. On the other hand, they have given an illustration of a case of an admission which would not amount to a confession. They however ruled out the statement in question, which was that the accused had slept on the night of the offence in the house of the person who was killed—not because it was either a confession or admission but because it had to be excluded under section 162, Criminal Procedure Code, as being a statement made to the police during the course of investigation."

(1) 18 Patna 234 (P.C.) (4) A.I.R. (1940) Sind, 53.
(5) A.I.R. (1941) Madras 720.

C.M.A. 1962

AN ZAUVA v. E UNION BURMA.

The whole matter has however been elaborately discussed by a Bench of the Patna High Court in *Akal Sahu* v. *Emperor* (6) but we need only reproduce the following passage of the judgment in that case:

> "The aforesaid general provisions regarding admission are, however, subject to certain excluding sections, such as, section 24, section 25 and section 26, Evidence Act. These sections deal with a confession made by an accused person. The word 'confession' has not been defined in the Evidence Act, and I shall presently discuss what is a confession. It is, however, clear, as has been observed in several decisions, that 'confessions' are a sub-species of 'statements' and a species of admissions. If, therefore, the statement of a person, who is subsequently accused of an offence, whether the statement is embodied in a first information or not, is of the nature of a confession and comes within the provisions of any of the excluding sections mentioned above, then the statement is clearly not admissible in evidence. This general statement is again subject to section 27, Evidence Act, which is a proviso to the preceding sections. Besides the sections of the Evidence Act referred to above, there is another section, section 162, Criminal Procedure Code, which may exclude the statement of a person made to a Police Officer in the course of an investigation, even though the statement is treated as a first information and is made by a person who is subsequently accused of an offence. The test for the application of section 162, Criminal Procedure Code, would be if the statement was made to a Police Officer in the course of an investigation. At one time it was thought that section 162, Criminal Procedure Code, did not apply to statements made by an accused person: *vide* the decisions in 54 Cal. 237, 9 P.L.T. 449 and certain other decisions. In view of the decision of their Lordships of the Judicial Committee in A.I.R. 1939 P.C. 47, those decisions must be considered to have been overruled and section 162, Criminal Procedure Code, will apply to the statement of an accused person if the other conditions of the section are fulfilled. The position, therefore, comes to this. The statement of a person, who is subsequently accused of an offence, may be admissible in

(6) A.I.R. (1948) Patna 62 at 63.

evidence as an admission provided it is not of the nature of a confession and does not come within the excluding sections of the Evidence Act, or is not hit by section 162, Criminal Procedure Code. Such a statement may also be admissible under other sections of the Evidence Act, *e.g.*, section 8, Explanation 1."

No doubt, it is settled law that a confession must admit in terms the offence, or at any rate substantial portion of the facts which constitute the offence and that no statement that contain exculpatory matter can amount to a confession, if the exculpatory statement is of some fact which if proved would negative the offence alleged to be confessed. However, the question whether a statement does or does not amount to a confession, is only important when the statement in question can only be made use of as a confession. As for instance, if it is a statement of an accused person who is dead implicating himself and an accomplice in the crime and is therefore admissible under section 32 (3) of the Evidence Act *vide Maung Shin and two others* v. *The Union of Burma* (7) and the statement of an accused person which is sought to be used as against a co-accused under section 30 of the Evidence Act *vide Maung Han and others* v. *The King* (8).

In the present case, the statements made by the appellant to Major Khin Zaw and to Captain Kya Tun (PW 12) are admissible against the appellant even though they may not amount to confession of the guilt of the offence of robbery with murder.

(1) Accordingly, it has clearly been proved by his own admission that the appellant was present at the scene of shooting at the pond near Kyaik-kala cemetery, and that the army boot which was found inside the pond was his. This admission is corroborated by the finding of the other side of the boot to form the pair, at his house.

(7) (1948) B.L.R. p. 425. (8) (1947) R.L.R. p. 37.

C.M.A. 1962

HAN ZAUVA v. HE UNION OF BURMA.

(2) It is clear from his own admission that the local made pistol exhibited in the case is his. This pistol could have caused the gunshot wound found on the head of the deceased.

(3) It is clear from his own admission that the watch which was seized from his possession belonged to the deceased Pyaung Si Loba. This is corroborated by the evidence of Bishahi (PW 10) who had accompanied the deceased from Kalaw to Rangoon and was together with the deceased for several days in Rangoon. According to Bishahi, he could recognise the wristlet watch to be that of the deceased.

No doubt the appellant in his statement to Captain Kya Tun (PW 12) and recorded by the Captain as provided for in Rule 15 (*f*) of the Burma Army Act Rules tried to say that the shooting of the deceased and the causing of the subsequent injuries found on the deceased were by Zai Chin, the accused in the connected case. Circumstances point to the contrary. It is the appellant who was found in possession of the pistol which could have caused the gunshot wound found on the deceased and it was the appellant who was in possession of the wristlet watch which was stolen from the deceased. Therefore, at the very least the appellant must be the person who had committed robbery in which one of the robbers murdered the deceased Pyaung Si Loba, even if all the injuries found on the deceased were not inflicted by him. Accordingly, he has been rightly convicted of the offence punishable under section 396A of the Penal Code read with section 41 of the Burma Army Act. The sentence of transportation for life needs no interference. The appeal is accordingly dismissed.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

AH KYIN (APPELLANT)

v.

LEE TAPE MAN (RESPONDENT).*

C.C. 1962 *Sept.* 6.

Cause—Determination in—Basis for. Partnership—Existence of—Sharing of profits—Not necessarily indication of.

The determination in a cause must be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in, or consistent with the case there by made. *P. T. Christensen* v. *K. Suthi*, 5 L B.R. 76 ; *Eshenchunder Singh* v. *Shamachurn Bhutto*, (1866) 11 Moore I.A. 7 ; *Mylapore Inyasawmy Vyapoory Moodliar* v. *Yeo Kay*, (1887) I.L.R. 14 Cal. 801 (P.C.) ; *U Than Tin* v. *M. Ba Ba*, 1953 B.L.R. (S.C.) 9 ; referred to.

Even though one of the terms of the agreement between the plaintiff and the defendant was the sharing of profits this would not necessarily make them partners.

Messrs. Chimanram Motilal and another v. *Jayantilal Chhaganlal and another*, I.L.R. (1939) Bom. 616 ; *Hirabai Gendalal* v. *Bhagirath Ramchandra & Co.*, A.I.R. (1946) Bom. 174 ; *Madho Prasad and others* v. *Gouri Dutt Ganesh Lal*, A I.R. (1939) Pat. 323 ; referred to.

Aye Maung for the appellant.

S.A.A. Pillay for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 163 of 1959 of the Original Side of the late High Court, Rangoon, the plaintiff Lee Tape Man who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellant Ah Kyin, a Building Contractor, for the recovery of K 8,500, being the money which he had advanced to Ah Kyin to enable him to carry on his contract work and K 2,500 as damages for breach of contract.

The plaintiff's case was that on or about the 26th of February 1959, the defendant approached him for an

* Civil First Appeal No. 66 of 1961 against the decree of the High Court (Original Side), dated the 30th June 1961, in Civil Regular Suit No. 163 of 1959.

C.C. 1962

AH KYIN v. LEE TAPE MAN.

advance of K 8,500 saying that he had secured the labour contract for the construction of U Naw Memorial Church and that to carry out that contract he was in need of financial assistance. As an inducement for this assistance, he offered to give the plaintiff 50% of the profits derived from the work and also to employ him as a Supervisor of the work at a salary of K 250 per mensem. The defendant undertook to hand over to him all the bills and vouchers for purchases made in connection with the work and also the account books which he himself would write up. He also undertook to hand over all cheques and cash payments received by him to be deposited in the bank in which an account was to be opened in his (plaintiff's) name. The plaintiff then agreed to the terms proposed by the defendant and accordingly a sum of K 4,000 was advanced to the defendant on the 26th February 1959 and another sum of K 4,500 on the 24th March 1959.

In accordance with the arrangement between them a bank account was opened in the name of the plaintiff in the Burmese Economic Bank Limited, to enable the plaintiff to issue cheques and pay cash to the defendant in connection with the work, and also to credit the monies made over to the plaintiff by the defendant as and when he received payments. The defendant complied with all the terms and conditions agreed upon till the end of May 1959, when the plaintiff became ill and could not, therefore, attend to supervise the work. Subsequently, the defendant failed to hand over to the plaintiff cheques received by him from U Naw Memorial Church Construction Committee, but kept the sums involved in his possession, and left the plaintiff in the dark regarding receipts and payments. Therefore, the plaintiff through his Advocate Mr. Pillay sent a notice dated the 13th of October 1959, calling upon the defendant to account for the monies which he had received from the U Naw Memorial Church Construction

Committee and to make over the balance in his possession. The defendant ignored this notice and hence the necessity for filing the present suit in which the plaintiff claimed K 8,500, being the sum which he had advanced to the defendant and K 2,500 for damages which he had suffered, being half the estimated profits of K 5,000.

The defendant Ah Kyin by his written statement totally denied the plaintiff's assertion relating to the financial assistance given by him and the conditions thereto. On the other hand, the defendant contended that the plaintiff was merely an Accountant and General Clerk whom he had employed at a salary of K 250 per mensem.

On the pleadings the most important issues framed by the learned trial Judge were:

(i) Whether the plaintiff had advanced two sums of K 4,000 and K 4,500 on the 26th February 1959 and 24th of March 1959 under the terms and conditions alleged in paragraphs 1 and 2 of his plaint;

(ii) Whether the plaintiff was merely an Accountant and General Clerk of the defendant as alleged by him in paragraph 1 of the written statement.

After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge held that some sort of partnership existed between the plaintiff and the defendant. However, instead of passing a decree for dissolution of partnership and for accounts which would be a logical result of his conclusion, the learned Judge gave a decree for K 11,000 to the plaintiff, made up of K 8,500 the total sum advanced by the plaintiff and half the estimated profits amounting to K 2,500. Accordingly, one of the grounds of appeal

C.C. 1962

AH KYIN v. LEE TAPE MAN.

is that on the learned trial Judge's own finding a preliminary decree for dissolution of partnership and for accounts should have been passed by him.

The plaintiff in giving evidence told a story which had been mainly set out by him in his plaint. To reinforce his story that he was not appointed as an Accountant and General Clerk of the defendant he said that he did not know how to write in English or in Burmese, that the accounts were written up by the defendant himself, and that even when money had to be drawn from the bank from the account which was maintained in his name it was usually the defedant who wrote out the cheque in English. The defendant himself in giving evidence admitted that it was he who wrote out the entries in the Account Book, and filled up the cheques when money had to be drawn from the bank from the account maintained there in the plaintiff's name. No cogent reason has, however, been assigned by the defendant as to why the bank account should have been opened in the name of the plaintiff if the plaintiff was merely a Clerk of his. This fact strongly supports the plaintiff's story that he was in fact a financier of the defendant and that one of the conditions of the contract between them was that an account should be maintained in the plaintiff's name and that the account books should be kept in his custody.

Two witnesses whom the learned trial Judge believed, came forward in support of the story of the advances made by the plaintiff to the defendant. One of them in Daw Aye Yi (PW 1), a friend of the plaintiff's mother. According to her, while she was on a visit to the plaintiff's house she saw the plaintiff's mother giving large sums of money to the defendant who was also there. Thereupon, she asked the plaintiff why so much money had to be given and the plaintiff replied in the presence of the defendant that K 4,500 had to be paid to enable him (the plaintiff) to work

together with the defendant. Another witness, Kyin Lin (PW 2) was present at the plaintiff's house when the first sum of K 4,000 was given. According to this witness he saw the plaintiff's mother chatting with the defendant although he did not hear what they were talking about. Later, the plaintiff conferred with his mother, and he being a friend of the family, joined in the discussion. The plaintiff told his mother that the defendant had received a labour contract for which a sum of K 8,500 was required and the plaintiff wanted his mother to advance this sum so that he could work in partnership with the defendant sharing the profits in the ratio of ½ and ½. Thereafter, this witness saw the plaintiff's mother giving K 4,000 to the defendant saying that she did not have as much as K 8,500 with her at the moment. Plaintiff's mother, Kyin Phone Kamp (PW 9) who gave evidence also thought that the relationship between her son and the defendant was that of partners.

The defendant's story, however, was that he was never present at the plaintiff's house on the two occasions deposed to by Daw Aye Yi (PW 1) and Kyin Lin (PW 2). On the other hand, he said that he employed the plaintiff as a Clerk to replace Man Ko (DW 1), his former Clerk who was promoted as a Master Mason in his employ. In this, he is supported by Man Ko (DW 1) and other Masons, Mohamed Ali (DW 2) and Swamy (DW 3) and Ko Moe Tee (DW 4). These witnesses said that so far as they were aware, the plaintiff was a mere Clerk who used to disburse their wages to them and to make notes of such disbursements in his book.

Now, the learned trial Judge who has had the opportunity of seeing the witnesses and of appraising their credibility, preferred to accept the plaintiff's version of the story rather than that of the defendant. Therefore, bearing in

C.C. 1962

AH KYIN v. LEE TAPE M.N.

mind the principles laid down in the case of *Chinnava* v. *U Kha* (1), we see no reason for accepting the defendant's version of the story that the plaintiff was a mere Clerk in his employ. However, the question which now arises is this: Can the finding of the learned trial Judge that the plaintiff and the defendant were partners be supported in law?

Now, it is settled law that the determination in a cause must be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in, or consistent with the case thereby made. [See *P. T. Christensen* v. *K. Suthi* (2) and the two decisions relied upon by the learned Judges who decided *Christensen's* case. They are: *Eshenchunder Singh* v. *Shamachurn Bhutto* (3) and *Mylapore Iyasawmy Vyapoory Moodliar* v. *Yeo Kay* (4). See also *U Than Tin* v. *M. Ba Ba* (5) where Christensen's case was referred to with approval.]

In the case now under consideration, it was nobody's case that the relationship between the plaintiff and the defendant was that of partners. While on the one hand the plaintiff contended that he had advanced K 8,500 to the defendant and that the inducements offered to him were the sharing of profits and the prospect of a regular employ, the defendant contended that the plaintiff was a mere employee of his. No doubt, witnesses like Kyin Lin (PW 2) and the plaintiff's own mother Kyin Phone Kamp (PW 9) thought some sort of partnership existed between the two of them. However, merely because in consideration of financial assistance rendered to him the defendant consented to share the profits with the plaintiff and also to employ him as a Supervisor, these facts will not necessarily make them partners. The labour contract which the defendant Ah Kyin obtained from

(1) I.L.R. XIV. Ran. 11.
(2) 5 L.B.R. 76.
(3) (1866) 11 Moore I.A. 7.
(4) (1887) I.L.R. 14 Cal. 801 (P.C.).
(5) (1953) B.L.R. 9 (S.C.).

U Naw Memorial Church Construction Committee was all along kept in the defendant's name. The plaintiff was never introduced by the defendant to those responsible for the construction of the church, as a partner. The bank account was opened not in the name of the partnership but in the name of the financier. Therefore, even though one of the terms of the agreement between the plaintiff and the defendant was the sharing of the profits this would not necessarily make them partners. In *Messrs. Chimanram Motilal and another* v. *Jayantilal Chhaganlal and another* (1), it was held by a Bench of the Bombay High Court that the one essential element of partnership is that one partner can as agent bind his other partners in any matter falling within the scope of the partnership business, and that a joint venture does not become a partnership if the relationship between the parties in respect of the particular subject-matter does not expressly or by necessary implication involve the right of one party to pledge the other as an agent. In *Hirabai Gendalal* v. *Bhagirath Ramchandra & Co.* (2) also the Bombay High Court held that although the right to participate in the profits of a business is a strong test of partnership, whether that relationship does or does not exist must depend on the real intention and contract of the parties, and that the true test is whether such a participation of profits constitutes the relationship of principal and agent between the person taking the profits and those actually carrying on the business. [See also *Madho Prasad and others* v. *Gouri Dutt Ganesh Lal* (3)].

For these reasons, we consider that the learned trial Judge was wrong in the conclusion arrived at by him that the plaintiff and the defendant were partners. He was also wrong in awarding a sum of K 2,500 as estimated

(1) I.L.R. (1939) Bom. 616. (2) A.I.R. (1946) Bom. 174.
(3) A.I.R (1939) Pat. 323.

C.C. 1962 — AH KYIN v. LEE TAPE MAN.

share of the profits without going into accounts of what the plaintiff had asked for as damages for breach of contract but which he has neither pleaded nor proved the quantum of damages due to him.

In the result, the appeal succeeds in part. The decree of the trial Judge granting K 2,500 to the plaintiff as his share of the profits is set aside; instead, the plaintiff will be granted a decree for K 8,500, being the amount advanced by him to the defendant. He will be given proportionate costs in the trial Court. Each party must bear its own costs of this appeal.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

HARCHARN SINGH MADAN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962 Sept. 1.

Secondary evidence. What is—Purpose for admission of—Contents of existing and non-existing public documents—Evidence of.

Secondary evidence means and includes copies made from the original by mechanical processes, and copies made from or compared with the original. Secondary evidence is admissible to prove the contents of a document when the original has been lost.

The only form of secondary evidence permitted in proof of the contents of a public document is a certified copy granted under section 76 of the Evidence Act, if the original still exists. Where, however, the original is lost or not traceable any other form of secondary evidence permitted by section 63 of the said Act may, under clause (*c*) of section 65 of the said Act, be given.

Kunneth Odangat Kalandan v. *Vayoth Palliyil Kununni Kidavu and others*, I.L.R., 6 Mad. 80 ; *Chandreshwar Prasad Narain Singh* v. *Bisheshwar Pratap Narain Singh*, I.L.R. 5 Pat. 777 (794); *Chikka Veerasetty* v. *Nanjundachari and another*, A.I.R. (1955) Mysore 139 ; referred to.

Aung Min (2) for the appellant.

Tin Maung (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The appellant, a foreigner, was convicted by the First Special Judge (SIAB & BSI Act) of Rangoon in his Criminal Regular Trial No. 77 of 1959 on 24th April 1962 on two counts under section 24 (*1*) of the Foreign Exchange Regulation Act read with section 109 of the Penal Code for having abetted Air France in infringing the provisions of A.S.B. Circular No. 1 of 1956 issued by the Controller of Foreign Exchange, and sentenced to six months' rigorous imprisonment on each count. The sentences were to run concurrently. These

* Criminal Appeal No. 24 of 1962 from the order of the Special Judge (S.I.A.B. & B.S.I. Act), Rangoon, dated the 24th April 1962, in Criminal Regular Trial No. 77 of 1959.

C.C. 1962

HARCHARN SINGH MADAN v. THE UNION OF BURMA.

"deterrent sentences" were awarded in view of his previous convictions on 15th December 1958 under sections 21 (3)/24 of the same Act, read with section 120B of the Penal Code in Criminal Regular Trial No. 29 of 1957 of the same Court where he was sentenced to imprisonment till the rising of the Court and to pay a fine of K 1,000. No appeal was however preferred against these convictions and sentences. So far as the case now under consideration is concerned the appellant was released on bail on 7th May 1962. He was therefore in jail for about a fortnight.

It was contended by the learned Advocate for the appellant that since his conviction on 15th December 1958 the appellant has not committed any similar offence and therefore these "deterrent sentences" were not called for. These offences were not under the Penal Code so section 75 of that Code has no application. Under paragraph 645 of the Courts Manual, however, when the accused has been previously convicted of a similar offence. but to which no special provision of law allowing enhanced punishment in the case of a second or *subsequent conviction* applies, it is nevertheless expedient to pass a more severe sentence than would be passed on a first offender in a similar case. The words "*subsequent offence*" in section 75 of the Penal Code and the words "*subsequent conviction*" in the aforesaid paragraph of the Courts Manual are significant. Criminal Form 82 is used for the former and Criminal Form 83 is used for the latter. The contention of the learned Advocate for the appellant that more severe sentences were not called for because the offences committed in the other case were subsequent to the offences in the present case though they ended earlier is not therefore tenable. The conviction in the instant case is the "subsequent conviction".

The appellant was alleged to have bought the Air Ticket (Exhibit A) on 14th March 1957 and the Air Ticket

(Exhibit C) on 6th April 1957 from Air France contrary to the provisions of the A.S.B. Circular No. 1 of 1956 issued by the Controller of Foreign Exchange U Min Swe (PW 11). It is not disputed that he has the power under section 21 (3) of the Foreign Exchange Regulation Act to issue this Circular, a true copy of which was filed as Exhibit P in the case. The relevant part runs thus:

"PASSAGE BOOKINGS.

2. *Non-Nationals*

Bookings may be accepted in kyats on production of necessary passport if:-

(*a*) the passenger has resided in Burma continuously for not less than six months; or

(*b*) the passenger holds either a valid Re-Entry *Visa* for unrestricted stay in Burma OR a special Re-Entry *Visa*, OR a D.P.R. *Visa*."

The learned Advocate for the appellant contended that this Circular does not apply to passengers. He submitted that though the appellant is a travel agent he bought the tickets as a passenger. It must be remembered that he was convicted as an abettor, the principal offender J. Florent, the Manager of Air France having absconded. The learned Advocate next contended that that Circular was never served on the appellant and was not published. This contention has no substance. U Min Swe, the author of the Circular deposed "Exhibit P is a true copy of the ASB Circular No. 1 of 1956 issued by me". Exhibit P is a carbon copy. The original was proved by him to have been untraced or lost. Secondary evidence means and includes copies made from the original by mechanical processes, and copies made from or compared with the original. Secondary evidence is admissible to prove the contents of a document when the original has been lost. It is true the only form of secondary evidence permitted in proof of the contents of a public document like the

C.C. 1962

HARCHARN SINGH MADAN v. THE UNION OF BURMA.

Exhibit P in the instant case is a certified copy granted under section 76 of the Evidence Act, if the original exists. Where, however, the original is lost or not traceable any other form of secondary evidence permitted by section 63 of the said Act may, under clause (c) of section 65 of the said Act, be given. *Kunneth Odangat Kalandan* v. *Vayoth Pallivil Kunhunni Kidavu and others* (1). This was followed in *Chandreshwar Prasad Narain Singh* v. *Bisheshwar Pratap Narain Singh* (2) where Das, J. held: "In my opinion, the rule laid down in section 65 that a certified copy is the only secondary evidence admissible when the original is a public document does not apply where the original has been lost or destroyed". The same view was held in *Chikka Veerasetty* v. *Nanjundachari and another* (3). U Maung Maung (PW 3) also proved the exhibit to be the true copy. He said cyclostyled copies were sent to all the Air-lines, Booking Agents and to Travel Agents in Burma as shown in the Exhibit. When the prosecution has failed to prove that a copy was served on the appellant I think a presumption may be made under section 114 of the Evidence Act that an official act, *e.g.* sending copies of the exhibit Circular, had been regularly performed, or, that a common course of business had been followed especially when the appellant himself in his evidence on oath deposed of the awareness of the contents of the Circular. First in his examination by the Court he "stated that he asked J. Florent to present the Bill which was the price of the ticket from Rangoon to Bangkok at Bangkok, the reason being that I was not entitled to pay the price thereof in Burmese currency". Again in his evidence he stated:

> "The sum of K 264 was paid to Air France in the form of a cheque (Exhibit B). The reason why that sum of money was paid in Rangoon by means of the said cheque instead

(1) I.L.R. 6 Mad. 80. (2) I.L.R. 5 Pat. 777 (794).
(3) A.I.R. (1955) Mysore 139.

of paying the same in Bangkok is this. The bill for that sum of money was presented to my Office in Rangoon by mistake by Air France. According to the regulation enforced by Airlines, the claims under any bills are to be met within a fortnight of their presentation. If the bills were not paid, we would be declared as defaulters. The result would be that our Agency would be terminated. So, I had to pay up the bill despite the condition that the sum of K 264 was to be recovered at Bangkok.

The sum of K 347 in respect of the air ticket (Exhibit C) was paid on presentation of the bill (Exhibit E). This amount was included in the cheque (Exhibit G). The reason why I had to pay up that sum of money is the same as shown in respect of the sum of K 264 covered by the cheque (Exhibit B)."

In his cross-examination he again repeated: "At the time of the purchase of the air ticket (Exhibit A) from Mr. Colas he told me that I could not buy the air ticket with Burma currency. This is the reason why I asked him to present the Bill for that air ticket in Bangkok." As for the other ticket he said that he took the initiative of telling Mr. Tranter to present the Bill in Bangkok. In *T. N. Ahuja & Co. and another* v. *The Commissioner of Income-Tax, Burma, Rangoon* being Civil Appeals Nos. 10 and 11 of 1960 of the late Supreme Court it was said that as the Income-tax Act could not be comprehensive so as to contain detailed provisions as to its application, it was usual to delegate to a subordinate authority the power to frame *rules and regulations* to carry out the purposes of the Act. The Judgment says:

". . . Section 90 applies to all statutes in force and where rules under an Act are framed by the prescribed authority, the Constitutional requirement is that they must be laid before Parliament. Failure to perform this duty imposed by the Constitution would render whoever is responsible for the failure, liable to be taken to task but for the reasons we have already stated, the rules would continue

C.C. 1962

HARCHARN SINGH MADAN v. THE UNION OF BURMA.

to have the force of law until they are annulled by Parliament or revoked in some other manner."

When this *dictum* is considered the contention that the Circular in question in this case was not published and accordingly it had no effect is not sound. I have stated above that the Circular itself was issued for information and guidance by the Airlines, Travel Agents, etc. Promulgation is necessary under section 4 of the Burma General Clauses Act for an Act to take effect. The section does not refer to direction or rules as defined in section 2 (52) of the said Act. When an officer has power to make *Directions* under section 21 (3) of the Foreign Exchange Regulation Act effecting an agent and when that officer has identified the Directions, it is no defence to say that those Directions do not govern the agent when that agent is aware of those Directions. U Aung Khine, J. in the order in the revision case where the appellant applied to quash the charges distinguished "*direction*" from "*rule*" and held that Exhibit P is merely a direction or instruction and not a rule made under section 27 of the Foreign Exchange Regulation Act.

There is no dispute that the appellant paid in Burmese currency in contravention of the direction given in the Circular. I see no substance in this appeal, it is therefore dismissed. My order dated 7th May 1962 granting bail to the appellant is hereby vacated. He shall be re-arrested and committed to prison to serve the remaining portion of his imprisonment.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

MAUNG KYAW SEIN (APPELLANT)

v.

U KHIN MAUNG (RESPONDENT).*

C.C. 1962

Sept. 7.

Suit for letters of administration—Status of respondent—When not necessary to be decided—Decision of status not res judicata *in subsequent suit.*

Where in a suit for letters of administration the status of the applicant as the son of the deceased in respect of whose estate letters were applied for is held proved it is not necessary for the Court to give a decision regarding the status of the respondent who claims to be the adopted son of the deceased in the absence of any counter-application by the respondent for letters of administration and the decision relating to his (respondent's) status cannot operate as *res judicata* in a subsequent suit for administration filed by him.

Hafiz Mohamed Fateh Nasib v. *Sir Swarup Chand Hukum Chand, Firm and another*, A.I.R. (1942) Cal. 1 ; *Shakarlal Patwari* v. *Hiralal Murarka and others*, A.I.R. (1950) P.C. 80; *Maung Ba Han and another* v. *Maung Tun Yin*, I.L.R. 12 Ran. 629 ; referred to.

Ba Than (3) for the appellant.

Aye Maung for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Miscellaneous Case No. 184 of 1957 of the Original Side of the late High Court, Rangoon, U Khin Maung who is the respondent in the present appeal filed an application for letters of administration to the estate of the late U Ba Tin, a Burmese Buddhist, who died at Rangoon on or about the 16th of November, 1955, on the ground that he was the son of U Ba Tin and that on the death of U Ba Tin, the only heirs and legal representatives were himself and Daw May May, his step-mother. He also said that one, Maung Kyaw Sein (the present appellant) was intermeddling with the estate of the deceased U Ba Tin by falsely representing that he was

* Civil First Appeal No. 45 of 1959 against the decree of the High Court (Original Side), dated the 3rd June 1959, in Civil Regular Suit No. 46 of 1958.

C.C. 1962

MAUNG KYAW SEIN v. U KHIN MAUNG.

an adopted son. The application was accompanied by an affidavit of Daw May May admitting U Khin Maung's status and agreeing to the grant of letters of administration to him. However, on notice being issued to the present appellant Maung Kyaw Sein, the latter filed a written objection on the ground that U Khin Maung was not a son of U Ba Tin and that the only heir to the estate was himself as an adopted son of U Ba Tin. The learned Judge on the Original Side thereupon framed three issues of which the 1st and 2nd were: (i) Was the applicant U Khin Maung son of U Ba Tin ? and (ii) Was Maung Kyaw Sein an adopted son of U Ba Tin?

As the application of U Khin Maung became contested the case was registered as a suit and tried accordingly. After hearing evidence cited by both the parties to the suit the learned trial Judge came to the conclusion: (*a*) that U Khin Maung was the son of U Ba Tin, and (*b*) that Maung Kyaw Sein was not an adopted son of U Ba Tin. He then passed an order for the issue of letters of administration to U Khin Maung on his furnishing security and paying the usual court-fees.

In this appeal by Maung Kyaw Sein his learned Advocate says that he will no longer dispute the status of U Khin Maung. He, however, contended that it would still be necessary for this Court to consider whether or not the appellant Maung Kyaw Sein is an adopted son of U Ba Tin as the decision of the Original Side of the late High Court against Maung Kyaw Sein would operate as *res judicata* in a subsequent suit for administration filed by him.

In our opinion, the status of U Khin Maung having been admitted it is unnecessary for us to determine the disputed status of the appellant Maung Kyaw Sein in order to consider whether letters of administration should or should not be granted to U Khin Maung. In point of fact

in the absence of any counter-application for letters of administration by Maung Kyaw Sein it was quite unnecessary for the learned trial Judge to have considered his status once it was held that U Khin Maung was the son of U Ba Tin. Therefore, the decision relating to the status of Maung Kyaw Sein cannot operate as *res Judicata* in a subsequent suit for administration filed by him.

In *Hafiz Mohammad Fateh Nasib* v. *Sir Swarup Chand Hukum Chand, Firm and another* (1), it was held by a Bench of the Calcutta High Court that where several issues have been framed, the decision on each issue which supports the ultimate decision in the case must be regarded as *res judicata* between the parties to the suit, but that if a decision does not support the ultimate decree, such decision cannot operate as *res judicata* between them. In *Shankarlal Patwari* v. *Hiralal Murarka and others* (2), the Privy Council held that when the Court held that a suit is not maintainable by reason of failure to comply with section 80 of the Civil Procedure Code, findings given on merits were obiter and did not support plea of *res judicata* either in favour of or against a party to the suit.

In *Maung Ba Han and another* v. *Maung Tun Yin* (3) it was held that where the claim of an applicant for letters of administration to a deceased person's estate is admitted by rival applicants the Court would normally grant letters of administration to such applicant provided he is a fit and proper person to administer the estate and under such circumstances it is unnecessary for the Court to consider the status of the other rival claimants. In that case rival claimants filed counter applications for letters of

(1) A.I.R. (1942) Cal. 1. (2) A. I.R. (1950) P.C. 80.
(3) I.L.R. 12 Ran. 629.

C.C. 1962

MAUNG KYAW SEIN v. U KHIN MAUNG.

administration. A *fortiori* where there are no counter-applications it is quite unnecessary for the Court to consider the status of the respondent.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 2 (Two) Gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

U WA (APPELLANT)

v.

U BA TUN (RESPONDENT).*

C.C. 1962

Sept. 1.

Civil Procedure Code. O. 5, R. 17—Affixation of copy of summons—Duty of process-server under—Due service—What is not.

When a defendant or his agent or an adult member of his family in his absence refuses to take delivery of a copy of the summons tendered to him, it is necessary for the process-server to affix a copy of the summons to the outer door or to some other conspicuous part of the house in which the defendant ordinarily resides or carries on business, etc., as required by Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code.

S.N. Grama v. *Bombay Steamships*, A.I.R. (1929) Bom. 257 ; *Mahadeo Singh* v. *Basgit Singh*, I.L.R. 4 Pat. 135 ; referred to. *Teja Singh* v. *Jaswant Singh and others*, A.I.R. (1935) Lah. 171 ; *Nageshwar Bux Rai* v. *Biseswar Dayal Singh*, I.L.R., 3 Pat. 236 ; dissented from.

It cannot be taken as due service when merely on the refusal of the defendant or his agent or an adult member of his family to take delivery of the summons or to give permission for its affixation for the process-server to bring the copy away and return the same with a report to that effect. Unless it is physically impossible for the process-server to affix a copy of the summons to a conspicuous part of the house he should make his best endeavour to carry out the direction contained in Order 5, Rule 17.

K.K.N.K.A.R. Chettyar Firm v. *Aga M. Sheerazee*, A.I.R. (1939) Rangoon 436 ; referred to.

Ba Than (3) for the appellant.

Aung Min (2) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal by U Wa, the defendant in Civil Regular Suit No. 708 of 1952 of the City Civil Court of Rangoon filed against him by the plaintiff-respondent U Ba Tun, against the order of the learned 2nd Judge of the City Civil Court dated the 17th

* Civil Miscellaneous Appeal No. 26 of 1961 against the order of the Second Judge, City Civil Court, Rangoon, dated the 17th March 1961, in Civil Regular Suit No. 708 of 1952.

C.C. 1962
U WA v. U BA TUN.

of March 1961, wherein the learned Judge refused to set aside the *ex parte* decree passed against him. The circumstances giving rise to the present appeal are briefly as follows:

On the 26th of May 1952, the plaintiff-respondent U Ba Tun filed a suit against the defendant-appellant U Wa who resided in Kyaung-gyi-dan, Okpo, Minhla West Township, Tharrawaddy district, for the recovery of K 6,250, being the price of a car delivered to the defendant for purpose of sale. On the same day, summons for the appearance of the defendant was issued by the Court for service through the Township Court of Minhla West. The summons was subsequently returned with the report of A1 (Aye Won), the process-server that on the 5th of May 1952 (probably a mistake for the 5th of June 1952) he went to the house of the defendant U Wa and finding his wife Daw Saw who told him that U Wa was away in Rangoon, tendered the summons to her. She not only refused to accept the delivery of the summons and to sign in acknowledgment of the same but also did not allow him to affix a copy of it at a conspicuous place outside the house. Therefore, he was returning the summons without effecting service. To this report was appended the report of the Bailiff, Okpo, who was also a Commissioner for Oaths that the process-server A1 had sworn to the truth of his report. Therefore, it may be held that the process-server's report was supported by his affidavit. Subsequently, holding that summons had been duly served on the defendant the then 2nd Judge of the City Civil Court, Rangoon, heard the case *ex parte* against the defendant U Wa and passed a decree against him as prayed by the plaintiff U Ba Tun. The judgment in the plaintiff's favour was passed on the 27th of July 1952 but the decree was actually signed only on the 9th of August 1952. On the 18th of November 1955, the plaintiff U Ba Tun filed

C.C.
1962
U WA
v.
U BA TUN.

an application for the execution of his decree against U Wa, but the learned 2nd Judge of the City Civil Court summarily dismissed his application on the ground that it was obviously time barred. The plaintiff U Ba Tun appealed to the late High Court which after due notice to the defendant U Wa who appeared to contest the appeal, directed that execution should proceed against him on the ground that the application for execution was within time. The defendant U Wa being dissatisfied with the judgment of the late High Court appealed to the late Supreme Court but his appeal was dismissed on the 2nd of December, 1960.

On the 1st of August 1956, the defendant U Wa filed an application under Order 9, Rule 13 of the Civil Procedure Code before the City Civil Court, Rangoon, for the setting aside of the *ex parte* decree against him. In the affidavit accompanying the application, U Wa stated that neither he nor any adult member of his household had received any summons relating to the suit filed against him by U Ba Tun, that he only came to know on the 18th of July 1956, of the existence of the *ex parte* decree passed against him, when he received the notice from the High Court regarding the appeal of U Ba Tun against the dismissal of his application for execution and that, therefore, the *ex parte* decree should be set aside.

The plaintiff, on the other hand, by his written objection stated that it was not true that the defendant U Wa was not aware of the filing of the suit against him or of the *ex parte* decree which was subsequently passed in favour of the plaintiff, and that an inquiry would reveal the fact that the defendant knew about the existence of the suit as well as that of the *ex parte* decree. Accordingly, it was not true that he only came to know of the existence of the *ex parte* decree on receipt of the notice from the High Court on the 18th of July, 1956. In fact,

C.C. 1962
U WA v. U BA TUN.

the defendant even boasted that the application for the execution of the decree would be dismissed by the City Civil Court as time barred. To the written objection of the plaintiff U Ba Tun, the defendant U Wa reiterated his denial about the knowledge of the suit as well as the *ex parte* decree, and said that his application under Order 9, Rule 13 was within time.

The learned 2nd Judge of the City Civil Court with the consent of both the parties kept the proceedings relating to the application for the setting aside of the *ex parte* decree " temporarily closed " pending the appeal to the High Court by the plaintiff U Ba Tun against the order dismissing his application for execution as time barred. This obviously meant that the application was to be kept pending the result of the decision of the High Court. Be that as it may, the defendant U Wa by his application dated the 27th of December 1960, asked the Court to revive his application under Order 9, Rule 13 of the Civil Procedure Code and the Court without holding any inquiry into the merits of U Wa's application, dismissed it by an order dated the 17th of March 1961, now under appeal. The reason given by the learned Judge in adopting this course was that on the face of the process-server's report, summons must be held to have been duly served on the defendant, and that, in any event, the conduct of the defendant in prosecuting the proceedings before the High Court and the Supreme Court in the matter of the dismissal of the application for execution filed by U Ba Tun, betrayed his lack of *bona fide* in respect of his application under Order 9, Rule 13 of the Civil Procedure Code.

Now, even taking the report of the process server as incontrovertible, he had clearly not complied with the provisions of Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code by not affixing a copy of the summons on the outer door or some other conspicuous part of the house of the defendant U Wa, when his wife Daw Saw refused to accept

a copy of the summons and to sign in acknowledgment of it. There is nothing to show that it was physically impossible for the process-server to have so affixed the copy of the summons which Daw Saw refused to accept. Merely because Daw Saw refused to give him permission to do so, the process-server should not have tamely come away without making an attempt to affix the copy of the summons as required by Rule 17.

In support of his contention that summons must be deemed to have been duly served in spite of the omission to affix a copy of it as required by Rule 17, the learned Advocate for the plaintiff-respondent U Ba Tun has cited the case of *Teja Singh* v. *Jaswant Singh and others* (1). There it was held that where a person refuses to accept the summons when tendered by the process-server and the proceedings are taken *ex parte* against him, the fact that the summons has not been affixed on the outer door of his house as required by Order 5, Rule 17, would be at the most an irregularity, and would not effect the validity of the service. However, there are decisions which go to indicate that it is the duty of the process-server, when acting under Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code, to affix a copy of the summons as directed therein unless it is physically impossible for him to do so.

In *Nageshwar Bub. Rai* v. *Biseswar Dayal Singh* (2) summons was served by delivery of a copy of the summons together with a copy of the plaint to the defendant personally (the defendant being personally known to the peon), but the defendant refused to grant a receipt therefor but retained the summons and the copy of the plaint. Consequently, the peon had no other copy to affix upon the outer door or other conspicuous part of the house; and it was held that as the defendant had by his conduct rendered it impossible to have the copies affixed on the

(1) A.I.R. (1935) Lahore 171. (2) I.L.R. III. Pat. 236.

G.C. 1962

U WA v. U BA TUN.

house, he cannot be permitted to take advantage of his own wrong and to plead that the omission rendered the service invalid.

This case was distinguished by another Bench of the Patna High Court in *Mahadeo Singh* v. *Basgit Singh* (1). There it was held that where a person to whom a notice under section 49 of the Bengal Tenancy Act of 1885 which had to be served in the same manner as a summons as provided for in Order 5 of the Civil Procedure Code, 1908, accepted the notice but refused to grant a receipt for it, Order 5, Rule 17 applied, and that its provisions must be strictly complied with and the notice must be affixed on the outer door or a conspicuous part of the house.

Much more apposite is the decision of the Bombay High Court in *S. N. Grama* v. *Bombay Steamships* (2). There it was held that under Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code, a duplicate summons must be affixed to the outer door or to some other conspicuous part of the house in which the defendant resides and that merely leaving the duplicate summons on the teapoy of the defendant's residence is not complying with the requirements of this rule and that accordingly, the *ex parte* decree must be set aside.

In my opinion, when a defendant or his agent or an adult member of his family in his absence refuses to take delivery of a copy of the summons tendered to him, it is necessary for the process-server to affix a copy of the summons to the outer-door or to some other conspicuous part of the house in which the defendant ordinarily resides or carries on business, etc., as required by Order 5, Rule 17 of the Civil Procedure Code, so that if the defendant or his agent or an adult member of his family, changes his mind, he can inspect the copy of the summons to find out who is the plaintiff, what is the nature of the suit, before which

(1) I.L.R. IV. Pat. 135. (2) A.I.R. 1929 Bom. 257.

Court it is instituted, and on which date it is fixed for hearing. It cannot be taken as due service when merely on the refusal of the defendant or his agent or an adult member of his family to take delivery of the summons or to give permission for its affixation for the process-server to bring the copy away and return the same with a report to that effect. Unless it is physically impossible for the process-server to affix a copy of the summons to a conspicuous part of the house he should make his best endeavour to carry out the direction contained in Order 5, Rule 17.

In the case now under consideration an inquiry is clearly necessary with a view to find out: (1) whether it was physically impossible for the process-server to have affixed a copy of the summons to a conspicuous part of the house of the defendant even assuming that his report is true; (2) whether the process-server did in fact go to the house of the defendant and experience the circumstances mentioned in his report; (3) whether it is true that the defendant only came to know about the existence of the decree against him on receipt of the notice from the High Court regarding the plaintiff U Ba Tun's appeal, or (4) whether the defendant was all along aware of the institution of the suit against him and the passing of the *ex parte* decree.

In this connection the observations Bench of the late High Court of Judicaure at Rangoon in *K.K.N.K.A.R. Chettyar Firm* v. *Aga M. Sheerazee* (1) may be usefully quoted. There it was held that: " In Article 164, Limitation Act, and Order 9, Rule 13, Civil Procedure Code, the expression " due service of summons " means not only that the summons was served in proper form according to the directions laid down in the Code, but also that that summons was served under circumstances which enabled the Court to be satisfied that the defendant had knowledge of

(1) A.L.R. 1939. Ran. 436.

C.C. 1962

U WA v. U BA TUN.

the decree against him, except of course in the case where the defendant had purposely put it out of his power to have such knowledge."

In the result, the appeal succeeds. The order of the learned 2nd Judge of the City Civil Court appealed against is set aside, and the learned Judge directed to deal with the application of the defendant U Wa under Order 9, Rule 13 of the Civil Procedure Code according to law in the light of the remarks made above. Let each party bear its own costs of this appeal.

တရားရုံးချုပ်

စာရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်ခမောင် တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

ကိုလန်ဘား (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပရာဖူးလာချန်ဒရာပါသကာ ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက် ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသောအမှုများ၊ သာမန် အက်ဥပဒေများ အရသာလျှင်စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသော တရားမမှုများနှင့် မသက်ဆိုင်။ ထိုတရားမမှုများကို သာမန်အက်ဥပဒေများအရသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ တရားဝင်နို့ တစ်စာ အိမ်ဌါးအား ပေးပြီးဖြစ်ရကား၊ အိမ်ဌါးသည် နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုသည် ကိုမခုခံနိုင်တော့ပေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးသန်းဝင်း၊ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်စီဆင်း၊ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုလျှောက်ထား ခံရသူများက၊ လျှောက်ထားသူ ကိုလန်ဘား အပေါ်၊ ပုသိမ် အနောက်ပိုင်း မြို့နယ်တရားမရုံး၊ တရားမမှု အမှတ် ၇/၆၀ တွင်၊ ပုသိမ်မြို့ရှိ၊ မိမိတို့ပိုင် နှစ်ထပ်အိမ်အောက်ထပ်တောင်ဘက် အစွန်ဆုံး အခန်းမှ နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ မြို့နယ် တရားမရုံးက၊ လျှောက်ထားခံရသူများအား နှင်ထုတ်ရန်ဒီကရီမရထိုက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ပုသိမ်မြို့ခရိုင်

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁၂ တွင် ၁၉၆၂ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၃၀ ရက် ပေးစွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်ရုံး၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ကိုလန်ဘား နှင့် ပဆုဖူး (၁၁ချုန် ဒဆုပါလကာ ပါ ၃။

တရားမ ရုံးက မူကား၊ လျှောက်ထား ခံရသူများနှင့် လျှောက်ထားသူသည်၊ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍၊ လျှောက်ထား ခံရသူများက၊ ဟုဆိုလွဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းမှ ထွက်ခွါသွားရန် လျှောက်ထားသူသို့ နို့တစ်စာ ပေးပြီး ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ လျှောက်ထား သူမှာ လည်း၊ လျှောက်ထား ခံရသူများ၏ သဘောတူညီချက် မရရှိဘဲ၊ အိမ်ခန်း သံမံသလင်း ခုံကို ဖျက်ချခြင်း၊ မူလ တံခါးကို ဖျက်ပြီး၊တံခါးသစ် တပ်ခြင်း စသည့် ဥပစာ အခြေအနေ ဆိုးရွား သွားစေသည့် အမှုများ ပြုသည် တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နှင်ထုတ်စေရန် ဒီဂရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ လျှောက်ထားသူက၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ တရား စီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အထူး အယူခံဝင်ခွင့် ရရှိရန် ယခု လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအမှုတွင် ထူးခြားသည့် အချက်တရပ်မှာ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင်၊သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင်၊ စတင် အာဏာ မတည်မီ ကြားကာလ အတွင်း ဖြစ်သော၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင်၊ လျှောက်ထား ခံရသူများက၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ်၌၊ အိမ်မှ နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်၍၊ သာမန်အားဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေများသည်၊ ထိုစွဲဆိုမှုနှင့် သက်ဆိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့၌၊ စတင် အတည်ဖြစ်သော၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း၏။

"၄၄။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှာ၊ သက်တမ်း ကုန်ဆုံး၍၊ အာဏာတည်ခြင်းမှ ရပ်စဲသွားစေကာမူ—

(ခ) ဤအက်ဥပဒေ စတင် အာဏာတည်သည့် အချိန်၌၊ တရားရုံးတွင် ဖြစ်စေ၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ အရ၊ ခန့်ထားသည့် ကြီးကြပ်ရေး ဝန်ထမ်းတွင် ဖြစ်စေ၊ မပြီး မပြတ်ဘဲ ကျန်ရှိနေသေးသော တရားမမှုများကိုလည်း၊ ရာဇဝတ်မှုမျိုး ဖြစ်သော မှုခင်းများမှ တပါး၊ အခြားမှုခင်းများကိုလည်း၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ၊ ပြီးပြတ်အောင်စစ်ဆေး စီရင်ရမည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ အက်ဥပဒေ အရ၊ ထုတ်ပြန်သော၊ သို့တည်း မဟုတ် ပြုလုပ်သော အမိန့် ကြော်ငြာစာများ၊ အမိန့်များ၊ နည်းဥပဒေ များနှင့်

ရာထူးခန့်ထားခြင်းများသည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ မည်သည့် အခါ ကမျှ သက်တမ်း မကုန်ဆုံးဘဲ၊ အာဏာတည်လျက် ရှိဘိသကဲ့သို့ ဆက်လက် အတည် ဖြစ်စေရမည်။"

၁၉၆၂

ကိုသန်ဘား နှင့် မရာဖူး လာချုန် ဒရုပါလကာ ပါ ၃။

ယခုတရားမမှုသည်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ စတင် အတည်ဖြစ်သော၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင်၊ မပြီး မပြတ်ဘဲ ကျန်ရှိနေ သေးသည်ကား မှန်၏။ သို့သော် ထိုပုဒ်မ ၄၄ (ခ) ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို စဉ်းစားရာ၌၊ သက်ဆိုင်ရာ တရား ဥပဒေကြောင်း ဆိုင်ရာမူများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား ခြင်းမပြုဘဲ၊ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူ ခဲ့လျှင်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေများ မရှိမီ ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသော မှုခင်းများမှာ၊ အထွေးထွေး အလွှတ် ရှုတ်ဖြစ်၍၊ အမှုသည်များမှာ များစွာမှားယွင်း နစ်နာပေလိမ့်မည်။ ဥပမာ ဆိုလျှင်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄ (က) အရ၊ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့် အမိန့် မရ ရှိလျှင်၊ အိမ်ရှင်သည် အိမ်ငှါးအား၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (ဃ)၊ (င)၊ သို့တည်းမဟုတ် (စ) အရ၊ တရား မစွဲနိုင်ပေ။ တနားရုံးကလည်း၊ ထိုစွဲဆိုမှုကို လက်မခံနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကြားကာလတွင် ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ အစရှိသော သာမန် အက်ဥပဒေများ အရ၊ တရားစွဲပိုင်ခွင့် ရှိသူများ၊ တရားစွဲခဲ့ရာတွင်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) အရ၊ ထိုအမှုကို၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ၊ ပြီးပြတ်အောင် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း မပြုနိုင်တော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အခွင့် အမိန့် မရရှိဘဲ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့သောကြောင့် အမှုကိုပင် လက်မခံနိုင်၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးထံ နို့တစ်စာ ပေးပြီး အိမ်ငှါးခြင်း ရပ်စဲစေခဲ့လျှင် အိမ်ငှါးအား၊ အိမ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်စေရန် တရားစွဲဆိုနိုင် ပေမည်။ သို့တရားစွဲဆိုနိုင်သည့် အလျောက် ကြားကာလတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့လျှင်လည်း၊ အဆိုပါ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ၊ အမှုကို အပြီးအပြတ် စစ်ဆေး စီရင်ရမည်ဆိုလျှင်၊ စစ်ဆေး စီရင်ရန်ပင် လိုတော့မည် မဟုတ်ပေ။ အကြောင်း သော်ကား၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ ၌၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အကြောင်း တခုခုရှိမှ သာလျှင် အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးအား၊ အိမ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုနိုင်ပေမည်။

အဆိုပါ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) ၌၊ တရားရုံးတွင် ဖြစ်စေ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ထံတွင် ဖြစ်စေ၊ ပြီးမြတ်ဘဲ ကျန်ရှိနေသေးသော တရားမမှုများကိုငင်း၊ ထုဇဝတ်မှု မျိုးဖြစ်သော

၁၉၆၂

ကိုလန်ဘား နှင့် ဦးဖူး လာချန် ၁ဈဝပါလကာ ပါ ၃။

မှုခင်းများမှ တပါး၊ အခြား မှုခင်းများကိုလည်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ၊ ပြီးပြတ်အောင် စစ်ဆေးစီရင်ရမည်ဟူ၍၊ ရုံးတွင် ကျန်ရှိသည့် တရားမ မှုခင်းများနှင့် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ ကျန်ရှိသည့် အခြား မှုခင်းများကို၊ ရောပြွန်း၍၊ ဖေါ်ပြထားသည့် အလိုမှာ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ တည်ရှိစဉ်က တင်သွင်းခဲ့၍၊ မပြီး မပြတ် ကျန်ရှိသော အမှုများကို ထိုအက်ဥပဒေအရ၊ အပြီးအပြတ် ဆုံးဖြတ်စေလိုဟန် တူသည်။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ပုဒ်မ ၄၄ (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ၊ ရှင်းလင်းသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ၊ **ရွန်နန်းရီရဲတီ (စ်) လီမိတက် နှင့် ဗဲလီဒီစိန်မိုင်ကယ်** (၁) အမှုတွင်၊ ပရီဗီ ကောင်စီက အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့၏။

> "... Where the words of a statute are clear they must, of course, be followed; but, in their Lordships' opinion, where alternative constructions are equally open, that alternative is to be chosen which will be consistant with the smooth working of the system which the statute purports to be regulating; and that alternative is to be rejected which will introduce uncertainty, friction or confusion into the working of the system."

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ (ခ) ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ကြားကာလတွင် တင်သွင်းသော တရားမမှုများနှင့် မသက်ဆိုင်။ ထိုတရားမမှုများကို၊ သာမာန် အက်ဥပဒေများအရသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ယူဆသည်။

ယင်းသို့ ဖြစ်၍၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ တရားဝင်နို့တစ်စာ အိမ်ဌါးအား ပေးပြီးဖြစ်ရကား၊ အိမ်ဌါးသည် နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုသည့်ကို မခုခံနိုင်တော့ပေ။

လျော်ကြေးကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ကျိုးတော် ရွှေနေခမှာ၊ ဂျ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) ၁၉၂၄၊ အေ၊ စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၀၅၊ ၁၉၂၂။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့၌

ဒေါ်ချူးအုံ (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၂
စက်တင်ဘာလ
၂၅ ရက်။
နှင့်
ဒေါ်ခ (အယူခံတရားခံ)*

ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်း (Partition)၏ အဓိပ္ပါယ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းခွဲဝေခြင်း (Partition) ဆိုသည်မှာ၊ ထိုပစ္စည်းဆိုင်ရာ အတူအကျိုးခံစားပိုင်သည့် အခွင့်အရေးအနက်၊ အချို့ကို မိမိနည်းတူ အကျိုးခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသူအားစွန့်၍ ထိုသူကလည်း ဖလယ်သည့်အနေဖြင့် အပြန်အလှန် စွန့်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးတိပိဝမ်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဝမ်ဟုတ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုသည်၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်ချူးအုံက အယူခံတရားခံ ဒေါ်ခထံမှ လက်ပံတန်းမြို့နယ်၊ ကိုင်းတောစုရွာရှိ ခြံမြေတကွက်ကို လက်ဆောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုရာမှ ပေါ်ပေါက်လာသော အယူခံမှုဖြစ်သည်။ ဒေါ်ချူးအုံ အဆိုမှာ ၎င်းခြံမြေသည် မိမိနှင့် ခင်ပွန်း ဦးလှကျော်တို့ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ခြံမြေဖြစ်၍၊ ထိုခြံမြေပေါ်ရှိအိမ်၌ မိမိ၊ ဦးလှကျော်နှင့် ဦးလှကျော်၏တူမ ယခုအယူခံတရားခံ ဒေါ်ခတို့ အတူနေထိုင်ခဲ့ကြရာမှ၊ လွန်ခဲ့သည့် ၁၀ နှစ်ခန့်က ဦးလှကျော်သေဆုံး၍၊ တရားမစွဲမီတနှစ်ခန့်က၊ ထိုနေအိမ် ဆွေးမြေ့ယိုယွင်းသဖြင့်ဖျက်ပြီး အခြားတနေရာတွင် ယာယီပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ ဒေါ်ခအား၊ ထိုခြံမြေပေါ်၌ ခေတ္တနေထိုင်ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း။ ထိုမြေပေါ်၌ အိမ်သစ်ဆောက်ရန်အတွက် ဒေါ်ခအား၊ ဖယ်ရှားပေးရန် ပြောရာ၊ ဒေါ်ခငြင်းဆိုခဲ့ကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။

ဒေါ်ခချေပသည်မှာ၊ မိမိသည် ဦးလှကျော်၏ တူမဖြစ်၍၊ ဦးလှကျော်နှင့် ပဌမအိမ်ထောင် ဒေါ်ရွှေထိန်တို့က မိမိအား ကိုတ္တိမသမီးအဖြစ် မွေးစားခဲ့ကြောင်း။ဒေါ်ရွှေ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမရုံတော်ရ အယူခံမှုအမှတ် ၄၄။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှု အမှတ် ၁ တွင် ၂၂-၄-၆၁ နေ့ရှိပါ၊ ဘာယာဝတီ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

ဒေါ်ချူးအုံ နှင့် ဒေါ်ခ။

ထိန် ကွယ်လွန်သည့် အခါ၊ ဦးလှကျော်နှင့် ဒေါ်ချူးအုံတို့ အိမ်ထောင်ကြီးချင်းအကြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း၍ အချင်းဖြစ်အိမ်၌ နေထိုင်ကြရာ၊ မိမိလည်း အတူ နေခဲ့ကြောင်း။ ထိုနောက် ထိုအိမ်နှင့် ခြံမြေမှာ ဦးလှကျော် အမွေရခဲ့သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ မိခိနှင့် ဒေါ်ချူးအုံတို့ အမွေခဲ့ကြရာ၊ ခြံမြေကို မိမိရရှိ၍ အိမ်ကို ဒေါ်ချူးအုံ ရရှိခဲ့ကြောင်းဖြင့် ထုချေလေသည်။

လက်ပံတန်းမြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးသည်၎င်း၊ သာယာဝတီရာဘက် ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၎င်း၊ ဒေါ်ခအား၊ ဦးလှကျော်-ဒေါ်ရွှေထိန်ဇို့ ကိတ္တိမသမီးအဖြစ် မွေးစားသည်ဆိုသည့် ချေပချက်ကို လက်မခံကြချေ။ လက်ခံရန် အကြောင်းလည်း စိုးစဉ်းမျှမရှိချေ။ ဒေါ်ခ တင်ပြသော သက်သေဒေါ်စိန်နု၊ ဒေါ်စိန်ညွန့်တို့မှာ ထိုမွေးစားသည်ဆိုသည့် အချိန်၌ ကလေးအရွယ်မျှသာ ရှိကြသေး၏။ ဒေါ်စိန်နု ထွက်ဆိုသည်မှာ၊ ဒေါ်ခအား ဦးလှကျော်တို့ မွေးစားကြောင်း လူကြီးများ ပြောနေကြသံကို ငှင်းနှင့် မစိန်ညွန့်တို့ မလှမ်းမကမ်းက ကြားရကြောင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုသက်သေခံချက်မျိုးမှာ တန်ဘိုးမရှိလှချေ။ အခြားပေါ်ပေါက်သည့် သက်သေခံချက်များကို လေ့လာရာ၌၊ ဒေါ်ခအား ဦးလှကျော်တို့ မွေးစားကြောင်း အိမ်နီးချင်းများနှင့် ရပ်ရွာလူကြီးများ မကြားသိကြကြောင်း ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ခသည် ဦးလှကျော်-ဒေါ်ရွှေထိန်တို့၏ ကိတ္တိမသမီး မဟုတ်ကြောင်း ဖြေဆိုရပေမည်။

သို့ဖြစ်ရာကား၊ အကယ်၍ ဒေါ်ချူးအုံနှင့် ဒေါ်ခတို့ "အမွေခဲ့ဝေ" ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို လက်ခံစေကာမူ၊ ထိုသို့ခဲ့ဝေသည်မှာ အမွေခဲ့ဝေသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ပစ္စည်းခဲ့ဝေခြင်း (Partition) ဆိုသည်မှာ၊ ထိုပစ္စည်းဆိုင်ရာအတူ အကျိုးခံစားပိုင်သည့် အခွင့်အရေးအနက်၊ အချို့ကို မိမိနည်းတူ အကျိုးခံစားပိုင်ခွင့်ရှိသူအား စွန့်၍၊ ထိုသူကလည်း ဖလှယ်သည့်အနေဖြင့် အပြန်အလှန် စွန့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုမူကား၊ ဒေါ်ခ၌ အကျိုးခံစားနိုင်ခွင့် မရှိသဖြင့်၊ အကယ်၍ ဒေါ်ခခဲ့မြေကို ရရှိလျှင်လည်း၊ ဒေါ်ချူးအုံက မေတ္တာအလျောက် ပေးခြင်း (gift) အားဖြင့် ရရှိသည်ဟု တရားဥပဒေသဘောအရ ဆိုရပေမည်။ ယင်းသို့ မေတ္တာ အလျောက် ပေးခြင်းသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၃ အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် မပြုလုပ်သဖြင့်၊ တရားမဝင်ချေ။

ဤနေရာ၌ အလျဉ်းသင့်သဖြင့် ပေါ်ပြလိုသည်မှာ၊ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးသည်၊ ဒေါ်ခအမွေမမှီ၊ မြေးအဖြစ် အမွေခံခွင့်ရှိကြောင်း ပေါ်ပြသည်မှာ၊ အထင်အရှား မှားယွင်းလေသည်။ ဒေါ်ခ၏ ချေလွှာတွင်၊ အမွေမမှီ မြေးအဖြစ် အမွေခံထိုက်ကြောင်း အလျဉ်းမပေါ်ပြခဲ့ပေ။

၁၉၆၂

ဒေါ်ချူးအုံ နှင့် ဒေါ်ခ။

အခမဲ့ခွဲဝေသည်ဆိုသည်မှာလည်း၊ ဒေါ်ခ ထူသောသက်သေ ဦးသိန်းဖေနှင့်ဦးစိန်ပုင့်တို့၏ဆွက်ချက်များသည်၊ မရေရာသဖြေ။ ဦးသိန်းဖေက၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂမှစ၍ အိမ်နှင့်ခြံမြေကိုပါ ခွဲဝေကြောင်း ထွက်ဆိုသော်လည်း၊ ဦးစိန်ပုင့်ကမူကား၊ အိုးခွက်စသည့် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂကိုသာ ခွဲဝေကြောင်း။ အိမ်နှင့်ခြံမြေကို မခွဲဝေကြောင်း။ ထွက်ဆိုလေသည်။ ထိုမှတပါး လည်း၊ ထိုသက်သေများသည် ဒေါ်ချူးအုံနှင့် ဒေါ်ခတို့ မည်သည့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ရှိကြသည်ကို မသိကြချေ။ ဦးသိန်းဖေ ထွက်ဆိုသည်မှာ "ဘာဖြစ်သို့ မခအား ဒေါ်ချူးအုံက အခမဲ့ခွဲဝေ ရမည်ဆိုတာကိုလည်း မသိပါ" ဟုထွက်ဆို၏။ ဘာမျှမသိဘဲ အမွေခွဲဝေ ပေးသည်ဆိုသူ၏ သက်သေခံချက်ကို လက်မခံသင့်ပေ။ အခမဲ့ခွဲဝေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မူလရုံး ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ ရာဘာက်ခရိုင် တရားမရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍၊ မူလရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီအတိုင်း တည်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဒေါ်ခသည် ဒေါ်ချူးအုံ၏၊ ရုံးသုံးတရားစရိတ်ကို ပေးဆောင်ရမည်။ ကျန်ရုံး ရှေ့နေခသည် ဂဈိ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့၌

† ၁၉၆၂
စက်တင်ဘာလ
၂၅ ရက်

မောင်စိန်ညွန့် (အယူခံတရားလို)
နှင့်
မအေးကြည် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ) *

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုး မင်္ဂလာဆောင်ရန်ကတိ၊ မည်သည့်အခါ မမြောက်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများဖြစ်သူ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမ မင်္ဂလာဆောင်ရန်နှစ်ဦးစလုံးသဘောမတူဘဲမင်္ဂလာဆောင်ရန် ကတိအထမမြောက်ခဲ့။

မောင်သိန်းပါ ၂ နှင့် မသက်နှင်းပါ ၂၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ဂ၊ စာ ၃၄၇။

မောင်ဘိုးသော်နှင့် မောင်သာလှိုင် အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၁၉၁၇-၂၀၊ အတွဲ ခ၊ စာ ၁၀၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးတင်လှလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးထွန်းဝင်းလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုသည် အယူခံတရားလို မောင်စိန်ညွန့်က၊ အယူခံတရားခံ မကြင်စိန်နှင့် ၎င်း၏ မိဘများဖြစ်သူ၊ မောင်ကြာဆိုင်-မအေးကြည်တို့အပေါ်၌၊ မင်္ဂလာဆောင်ရန် ကတိပျက်ကွက်သဖြင့် လျော်ကြေးငွေ ၅၀၀ ရလိုမှု တရားစွဲဆိုရာမှ ပေါ်ပေါက်လာသော အယူခံမှုဖြစ်သည်။

စလင်းမြို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံးက မောင်စိန်ညွန့် စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။ မင်းဘူးရာဘက် ခရိုင်တရားမရုံးကမူကား၊ မကြင်စိန်သည် မောင်စိန်ညွန့်နှင့် လက်ထပ်ရန် သဘောတူကြောင်း သက်သေခံချက် မရှိဟုယူဆပြီး၊ မူလရုံး၏ ဒီကရီကို ပယ်လိုက်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၅၉။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရား မ အယူခံမှု အမှတ် ၃ တွင် ၂၂-၆-၆၁ နေ့စွဲပါ မင်းဘူးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂
မောင်စိန်ညွှန့်
နှင့်
မအေးကြည်
ပါ ၃။

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာလူမျိုးများ ဖြစ်သူ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမ မင်္ဂလာဆောင်ရန် နှစ်ဦးစလုံး သဘောမတူဘဲ၊ မင်္ဂလာဆောင်ရန် ကတိ အထမမြောက်နိုင်ခဲ့။ **မောင်သိန်းပါ ၂ နှင့် မသက်နှင်းပါ ၂** (၁)အမှုနှင့် **မောင်ဘိုးသော်နှင့် မောင်သာလှိုင်**။ (၂) တို့အမှုတွင် အထက်ပါအတိုင်း အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့လေသည်။

ဤအမှုတွင် မောင်စိန်ညွှန့်နှင့် ၎င်းထူသော သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကို ဖတ်ရှုရာ၌၊ သူကြီးဦးအောင်ညွှန့် (လိုပြ ၁)၊ ကာလသားခေါင်း ဦးထော် (လိုပြ ၂) နှင့် အခြားလူကြီးများ မောင်ကြာဆိုင်-မအေးကြည်တို့ အိမ်သို့သွားရောက်၍၊ မောင်စိန်ညွှန့်နှင့် မကြင်စိန်တို့အား လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန်အတွက် စေ့စပ်ကြောင်း လမ်းကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ သို့သော် ထိုသက်သေများ ထွက်ချက်အရပင် မောင်စိန်ညွှန့်သော်၎င်း၊ မကြင်စိန်သော်၎င်း၊ ယင်းကဲ့သို့ ကြောင်းလမ်းသည့် နေရာ၌မရှိကြချေ။ ဦးအောင်ညွှန့်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ၎င်းက စကားကမ်းလှမ်းသည့် အခါ၊ မောင်ကြာဆိုင်-မအေးကြည်တို့ မည်သို့မျှ ပြန်မပြောကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဦးအောင်ညွှန့်က သဘောတူ မတူမေးဘို့မလိုပါဟု ထွက်ဆိုလေသည်။

မောင်ကြာဆိုင်၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် အခြားပေါ်ပေါက်သည့် အကြောင်း ခြင်းရာများကို ထောက်ရှုလျှင်၊ မောင်ကြာဆိုင်-မအေးကြည်တို့သည်၊ မိမိတို့၏ ရွာသူကြီး ဦးအောင်ညွှန့်နှင့် အခြားမိမိတို့အပေါ် ဩဇာညောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စကားကို မလွန်ဆန်ဝံ့၍ ဦးအောင်ညွှန့်တို့ လာရောက် စေ့စပ် ကြောင်းလမ်းသည်ကို လက်ခံလိုက်ခဟန်တူသည်။

ဖိတ်စာချိုက်သော ဦးစော (လိုပြ ၃) က မကြင်စိန်နှင့် အဖေါ်များ မိမိထံ လာရောက်ပြီး၊ ဖိတ်စာမချိုက်ရန် တားမြစ်ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဖိတ်စာခိုက်ပြီးနောက် မောင်ကြာဆိုင်အိမ်သို့ အချို့အဝေး ပို့သည့်အခါ၊ ထိုဖိတ်စာများကို လက်မခံလိုက်ကြောင်း မောင်စိန်ညွှန့်၏ အဆိုမှာပင် ပေါ်လွင်၏။

မစစ်မြေ (လိုပြ ၄) ၏ သက်သေခံချက်မှာလည်း မယ်မယ်ရရ မဟုတ်ချေ။ ၎င်း၏ အစစ်ခံချက်မှာပင်၊ လူကြီးများ အိမ်ရှေ့နေးတွင် စကားပြောနေစဉ်၊ မကြင်စိန်က "လူကြီးများ စေ့စပ်လို့ ယူရပါမယ်ဟု ကျွန်မကို ပြောပါသည်" ဟုထွက်ဆို၏။ ဤထွက်ချက် မှန်လျှင်လည်း မကြင်စိန် သဘောမတူကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ဖိတ်စာ

(၁) အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ဂ၊ စာ ၃၄၇။

(၂) အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ ၁၉၁၇-၂၀၊ အတွဲ ၃၊ စာ ၁၀၆။

၁၉၆၂
မောင်စိန်ညွန့်
နှင့်
မအေးကြည်
ပါ ၃။

ရှိက်သူအား ဖိတ်စာမရှိက်ရန် မကြင်စိန် ကိုယ်တိုင် သွားရောက် တားမြစ်သည် ဆိုသည့်အချက်ကလည်း၊ မကြင်စိန် သဘောမတူကြောင်း သာရှိပေါ်လွင် ထင်ရှား စေ၏။

အထက်ပါ အကြောင်း အားလုံးကိုထောက်၍ ကာယကံရှင် ဖြစ်သူ မကြင်စိန်က မောင်စိန်ညွန့်နှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရန် သဘောမတူကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆ ပြီး၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးမှေနေခမှာ ဂဈ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌

ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၂
စက်တင်ဘာလ
၁၄ ရက်။

တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂၊မည်သည့် ကိစ္စတွင် အသုံးပြုရာဝယ် မှန်ကန်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားလိုက စွဲသော အမှုတွင် သက်သေ အချို့ကို စစ်ဆေးပြီးနောက် ရုံးက သာမန်အားဖြင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အမှုကို ချိန်းလိုက်ရာ၊ ထိုအမှု ချိန်းဆိုသောနေ့တွင် အယူခံတရားခံနှင့်ဒုဒ်၏ရှေ့နေ လာရောက်ကြသော်လည်း အယူခံ တရားလိုသော်ငင်း၊ ဇုင်း၏ ရှေ့နေ သော်ငင်းမလာမရောက်ခြင်းကြောင့် ရုံးသည် အယူခံ တရားလိုစွဲဆိုသောအမှုကို တရားမကျင့်ထုံး၊ အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ ကိုအသုံးပြု၍၊ပလပ်လိုက်ခြင်းသည်မှန်ကန်သည်။တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ ကို အသုံးမပြုနိုင်ချေ။

အီနာတူလာ ဘရူနိယာနှင့် ဂျီဘန်မိုဟင်ရွိုင်း၊အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၁၊ကာလကတ္တား၊ စာ ၉၅၆။

ပစ် (ခ်) မားနှင့်စရီရမ်မူလူ၊အိန္ဒိယဒီဂျင်ထုံးများအတွဲ ၄၁၊မဒရပ်၊ စာ ၂၀၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဦးအောင်ကြီးနှင့် မြန်မာပြည် အစိုးရ၊ ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊စာ ၅၁၂ လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီအင်ဘနာဂျီ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် (၂) အတွက်။ ။ဦးဝမ်ဟုတ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၅ တွင်၊ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ က၊ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ၊ ရမ်ကူမာလစ်လာနှင့် အခြားတရားခံများအား၊ အခင်းဖြစ်မြေနှင့် ထိုမြေပေါ်တွင် ဆောက်ထားသော အိမ်များကို ခွဲဝေပြီး၊ မိမိပိုင်သုံးပုံတပုံကို ရရှိရန်နှင့် ထိုပစ္စည်းများကို လက်ရှိထားသူ တရားခံ

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ အယူခံမှု အမှတ် ၆၈၊ ၆၉။

† ၁၉၅၅-၅၆ ခုနှစ်၊တရားမကြီး အမှု အမှတ် ၂ တွင် ၁၆-၉-၆၀ နေ့စွဲပါ အင်းစိန် ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၂

ရမ်ပရာတပ်
လစ်လာ
ဦး
ရမ်နီရမ်ဂျန်
လစ်လာ
ဖြစ် ၃။

များထံမှ လျော်ကြေးရရှိရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ထိုရုံးတရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၆ တွင်၊ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာက •အခင်းဖြစ် ပစ္စည်းများမှာ၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ၊ ရမ်ကူမာလစ်လာနှင့် စန်တီလာလစ်လာ အစုစပ် ၃ ဦးဘိုပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရာ၊ စန်တီလာလစ်လာ သေဆုံးသဖြင့်၊ ထိုအစုစပ်မှာ ပျက်သွားကြောင်း။ ထို့နောက် မိမိသည် စန်တီလာလစ်လာ၏ သားကြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာနှင့် ရမ်ကူမာလစ်လာ နှစ်ဦးတို့က မိမိသံမှဒေ ၇,၃၃၃ ကျပ် ၃၃ ပြား အသီးသီးရရှိလျှင်၊ ၎င်းတို့သုံးပုံတပုံစီ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ရေစစ်တြီ စာချုပ်ဖြင့် လွှဲပြောင်းရောင်းချရန် သဘောတူခဲ့ကြောင်း။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးအနက် ရမ်ကူမာလစ်လာ က စာချုပ်ပါ ကတိအတိုင်း ငွေ ၇,၃၃၃ ကျပ် ၃၃ ပြားကို လက်ခံပြီး စာချုပ် ချုပ်ဆိုရန် သဘောတူခဲ့ကြောင်း။ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာမူကား စာချုပ် ချုပ်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့ကြောင်းဖြင့်၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာအား၊ ထိုကတိအတိုင်း လွှဲပြောင်းစာချုပ် ချုပ်ဆိုရှိ ရေစစ်တြီပြုလုပ်စေရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။

အထက်ပါနှစ်မှုကို အမှုသည်များ သဘောတူညီချက်အရ တပြိုင်တည်း ကြားနာ၍ သက်သေများကို တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၅ တွင် စစ်ဆေးသည်။

အဆိုပါအရောင်းကတိစာချုပ်မှာ၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၅ တွင် တင်သွင်းထားသော သက်သေခံအမှတ် ၈၊ ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်တွင် အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ထိုးထားသူ ဘိနရပ်ပရဆတ်ဟိမတ်ဆင်ကနှင့် တရားခံဖြစ်သူ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ နှစ်ဦးတို့အား ကော်မရှင်ဖြင့် စစ်ဆားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုနောက် ရုံးရှေ့တွင် ကျန်သက်သေများကို စစ်ဆေးရန်အတွက် အမှုနှစ်မှုကို ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ထို ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့ ကျရောက်သည့်အခါ အမှုများခေါ်ရာ၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာသော်၎င်း၊ ၎င်း၏ရှေနေသော်၎င်း မလာဆောက်ချေ။ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာနှင့် ၎င်း၏ရှေနေ လာရောက်ကြသည်။ ထိုကြောင့် ရုံးသည်၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ စွဲဆိုသော တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၅ ကို တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ နှင့် အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၈ တို့အရ၊ စခိတ်နှင့်တကွ ပယ်ပလိုက်သည်။ ကျန်တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂/၅၆ တွင်၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ မလာဆောက်သဖြင့်၊ အမှုကိုတဖက်သတ် စစ်ရန်ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ တရားလို ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာအား စစ်ဆေးပြီး၊ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သည့် ကော်မရှင်ဖြင့် စစ်ဆေးသည့် သက်သေခံချက်များကို သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်း၍၊ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာက၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာအား၊ ငွေ ၇,၃၃၃ ကျပ် ၃၃ ပြားပေးလျှင်၊ ရမ်ပရာတပ်လစ်လာက၊ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း စာချုပ်ချုပ်ဆို၍ ရေစစ်တြီပြုလုပ်ရန် ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်။

အထက်ပါ အမိန့်နှစ်ရပ်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ ရမ်ပရာဘပ်လစ်လာ လျှောက်ထားရာ မအောင်မြင်သဖြင့် ဤအယူခံမှု နှစ်မှုတွင် အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနှစ်မှုကို စာပိုင်တည်း ကြားနာခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ဤအမိန့်တရော်ဖြင့်ပင် အမိန့်ချမှတ်မည်ဖြစ်သည်။

ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်၊ တရားလိုဖြစ်စေ၊ တရားခံဖြစ်စေ မလာရောက်သော်လည်း၊ ကော်မရှင်ဖြင့် စစ်ဆေးခဲ့သော သက်သေခံချက်များ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ ကို အောက်ရုံး အားမူပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၍၊ **အီနာတူလာဘစူနီယားနှင့် ကျီဘန်မိုဟင်ရွိုင်း** (၁) အမှုကို ကိုးကား၏။ သို့သော် ထိုဝိရင်ထုံးမှာပင် ပေါ်လွင်သည်မှာ၊ တရားလိုနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးခနာက်၊ တရားခံ တဦး စစ်ဆေးနေစဉ်၊ အမှုချိန်းလိုက်ရာ ချိန်းဆိုသောနေ့၌ တရားခံ မလာရောက်သဖြင့် ရုံးက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ အရ၊ အရေးယူသည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်း မြွက်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်၊ ထိုမျှသာမကသေး **ပစ်(ချ်)မားနှင့် စရီရမ်မူလူ** (၂) အမှုဘွင်လည်း တရားလိုသက်သေများစစ်ဆေးပြီးနောက်၊ **တရားခံ** နှင့်ပင်၏ သက်သေများ စစ်ဆေးရန်အတွက် အမှုချိန်းလိုက်ရာ၊ ချိန်းဆိုသည့်နေ့တွင် တရားခံ မလာရောက်သဖြင့် ရုံးက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၂ အရ အရေးယူသည်မှာမှန်ကန်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားလေသည်။ ဤအမှုမှာလည်း ရမ်ပရာတပ်လစ်လာ သက်သေ တင်ပြရန်အတွက် အချိန်တောင်းသဖြင့် ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့သို့ အမှုချိန်းရသည်မဟုတ်။ သာမန်အားဖြင့်သာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အမှုချိန်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်းဥပဒေ ၃ ကို အသုံးမပြုနိုင်ချေ။ နည်းဥပဒေ ၂ ကိုအောက်ရုံး အသုံးပြုသည်မှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို ၁၉၆၀ ခု၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့၌ ရမ်ပရာဘပ်လစ်လာ၏ ရှေနေကြီးသည်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ တရားမရုံးတွင် အမှုလိုက်ရန်ရှိပြီး၊ အင်းစိန်ခရိုင် တရားမရုံးတွင်လည်း ရမ်ပရာတပ်လစ်လာအတွက် အထက်ပါအမှုများတွင် ဆောင်ရွက်ရန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေနေကြီးသည် ရန်ကုန်ရုံး၌ အမှုလိုက်နေစဉ်၊ အင်းစိန်ရုံး၌ မိမိ၏ ကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်သင့်သော်လည်း၊ အစီအစဉ် တခုမျှ မပြုလုပ်ခဲ့ပေ။ ဤအမှုများဘွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အဖြစ် အပျက် များနှင့် **ဦးအောင်ကြီးနှင့် မြန်မာပြည် အစိုးရ** (၃) တို့အမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အဖြစ်

(၁) ၄၁၊ ကာလကတ္တား၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၉၅၆။

(၂) ၄၁၊ မဒရပ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၂၀၆။

(၃) ၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၁၂။

၁၉၆၂

ရမ်ဟရာထမ်
လစ်လာ
နှင့်
ရမ်နီရမ်ဂျန်
လစ်လာ ပါ ၃။

အပျက်များမှာ ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင် စုံညီခုံရုံးက၊ အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့သည်။

"... Advocates who are engaged in cases which are fixed for hearing at a given time and place cannot be allowed to treat the Court before which the hearing is to take place with contumely or indifference, and then apply casually for reinstatement of a suit dismissed in their absence merely because they hoped or believed that they might attend the hearing. They must take reasonable precautions, and the provisions of Order IX, Rule 9, become meaningless if it can afterwards be urged that although none were taken and there was no sufficient cause for their non-attendance the suit can still be restored to the file because the litigant would suffer if it were not."

ထိုစုံညီခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၉ နှင့် နည်းဥပဒေ ၁၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ အတိုင်းဖြစ်၍၊ ကျွန်ုပ်တို့ လိုက်နာရပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံနှစ်မှုစလုံးကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ရမ်ဟရာတပ် လစ်လာသည်၊ ရမ်နီရမ်ဂျန်လစ်လာ အား၊ တမှုလျှင် ဧရှေနေခငွေ ၈၅ ပေးဆောင် ရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်တို့ရှေ့၌

ဦးစိန်းမောင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးစိန်ဘ ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်။

ဘဏ္ဍာခရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၅၊၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲ မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခ အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကဲ့သို့ပင်အကျိုး သက်ရောက်ခြင်း၊ ၎င်းအက်ဥပဒေ ဒုတိယ (၁) (၎) အရ၊ ချုပ်ဆိုထားသော ခံဝန်ချုပ်၊ အဆိုပါ ကြော်ငြာစာအရ၊ အာနိသင် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း။

လျှောက်ထားသူ ဦးစိန်းမောင်က မိမိ၏ အိမ်တွင်ငှါးရမ်းနေထိုင်သုမျှား ဖြင့်ကြသော လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ဦးဝိန်ဘနှင့် အမှတ် (၂) မဟင်းမှိုင်းတို့အပေါ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁) (၎) အရ၊ နှင်ထုတ်လိုရှိ တရားစွဲဆိုရာ၊ မြို့နယ်တရားမရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဒီကရီ ချမှတ်ရာ၌ မြို့နယ်တရားမရုံးသည် အဆိုပါအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (၎) အရဖြင့်၊ အိမ်ငှါးများ ထွက်ခွါသွားပြီးနောက်၊ ၅ လအတွင်း အိမ်သစ်ဆောက်၍ အိမ်ငှါးများက ထိုအိမ်သစ်တွင် ပြန်လည်နေထိုင်လိုလျှင် ပြန်လည်ချထားရန်နှင့် အာဏာ၍ ပျက်ကွက်ပါက၊ ငွေ၁၀,၀၀၀ ပေးလျော်ရန် ဦးစိန်းမောင်အား၊ ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ရာ၊ အိမ်သစ်ဆောက်၍ ပြီးစီးသည့် အခါ၊ အိမ်သစ်တွင် နေထိုင်ခွင့်ရရန် ဦးစိန်းမောင်နှင့် ဦးစိန်ဘ၊ မဟင်းမှိုင်းတို့ အချင်းများကြလေသည်။ (အချင်း ဖြစ်ကြသည့် အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍၊ ဦးစိန်းမောင်ပါ ၂ နှင့်ကိုစိန်ဘ၊ မဟင်းမှိုင်း ၁၉၆၀၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာ ၄၅၅ ကို ကြည့်ပါ၊ အယ်ဒီတာ)။

ထိုနောက် ဦးစိန်းမောင် ခံဝန်ချက် အာဏိုင်းဒလိုက်နာ ပျက်ကွက်သည် ဆိုကာ ၎င်းထံမှ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် သိမ်းဆီးရန် အာဏာ ၎င်းဦးအိမ်ကို ဝါရမ်းကပ်၍ ရောင်းချရန် မြို့နယ်တရားမရုံး ဆောင်ရွက်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၅ မှ ၎၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထုတ်ဝေ ပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကဲ့သို့ပင် အကျိုး

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာ အမှတ် ၂၀၇။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊တရားမဇာဂရီမှု အမှတ် ၉ ၁၀ တွင်၊ ၂၀-၉-၆၁ နေ့စွဲပါပြောင်းမြို့၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်ကိုအမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၂

ဦးစိန်းမောင် နှင့် ဦးစိန်ဘ ပါ ၃။

သက်ရောက်ပြီး အိမ်သစ်များကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရာ၌ ထိုအက်ဥပဒေကပင် ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးသည် ဟုမှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။

ကေလပ် (စ်) နတ်နှင့်အိုးရ၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၇ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊စာ ၇၉၀။

ဦးစိန်းမောင် ချုပ်ဆိုသည့် ခံဝန်ချုပ်၏ အာနိသင်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ သက်ရောက်သော အာနိသင်သာ ဖြစ်၍၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာ အရဖြင့် အခင်းဖြစ် အိမ်သစ်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ အာဏာစက်မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေကြောင့်သာ အသက်ဝင်နေသော ခံဝန်ချုပ် မှာလည်း အာနိသင် ဆိတ်သုဉ်းရတော့မည် ဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်နှင့် ဦးဘထွန်းပါ ၁၊ ၁၉၅၉ ခု၊ တရားမသေး အမှု အမှတ် ၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးအေးမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) နှင့် (၂) အတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃) အတွက်။ ။အစိုးရဖျေနေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုဘွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးစိန်းမောင်က၊ လျှောက်ဘားခံရသူ အမှတ် (၃) မြောင်းမြို့မှ၊ မြို့နယ်တရားမ ဘရားသူကြီး၏ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမဘရိမှု အမှတ် ၉ နှင့် ၁၁ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁)-ဦးစိန်ဘနှင့် အမှတ် (၂) မဟင်းမှုိင်း အသိုးသိုးတို့၏ လျှောက်ထားချက်အရ လျှောက်ထားသူ ချုပ်ဆိုခဲ့သော ခံဝန်ချုပ်ပါ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ကို၊ အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန်အဘွက်၊ ၎င်းပိုင်အိမ်ကို ပါးရမ်းကပ်ပြီး ရောင်းချရန် ကြော်ငြာသည့်အမိန့်ကို၊ အာမခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာမျှားမှာ၊ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမှုိင်းတို့သည်၊ ဦးစိန်းမောင်ပိုင် မြောင်းမြို့မှိုဂို့၊ နှစ်ဆယ်အိမ်ဘသုံးတွင် တခြမ်းစီ နေဆိုင်ခဲ့ကြသော အိမ်ဌားမျှား ဖြစ်သည်။ ဦးစိန်းမောင်သည် ထိုအိမ်မှာ ဟောင်းနွမ်းသဖြင့် အသစ်ပြန်ဆောက် လိုကြောင်းနှင့် မြောင်းမြို့မှိုဂို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံးတွင် အိမ်ဌားမျှားဖြစ်သူ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမှုိင်းတို့အပေါ်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဇ) အရ၊ နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုရာ၊ မြို့နယ်တရားမရုံးက စွဲဆိုသည့်

အတိုင်း ဒီကရီ ချမှတ်သိုက်သည်။ သို့သော် ယင်းသို့ ဒီကရီချမှတ်ရာ၌၊ မြို့နယ်တရားမ ရုံးသည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဇ) အရဖြင့် အိမ်ငှါးများ ထွက်ခွါ သွားပြီးနောက်၊ ၅ လအတွင်း အိမ်သစ်ဆောက်၍ အိမ်ငှါးများက ထိုအိမ်သစ်တွင် ပြန်လည် နေထိုင်လိုလျှင်၊ ပြန်လည် ချထားရန်နှင့် အကယ်၍ ပျက်ကွက်ပါက ၎ ၁၀,၀၀၀ ပေးလျော်ရန် ဦးစိန်းမောင်အား ခံဝန်ချုပ်ချုပ်ဆိုစေခဲ့လေသည်။ ထိုအမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်သည့်နေ့မှာ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂
ဦးစိန်းမောင်
နှင့်
ဦးစိန်ဘ ပါ ၃။

အိမ်သစ်ဆောက်လုပ်ပြီးသောအခါ၊ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့သည်၊ ထိုအိမ်သစ် တွင် မိမိတို့အား ပြန်လည်ချထားရန်အတွက် မြို့နယ်တရားမရုံးသို့ လျှောက်ထားကြ လေသည်။ ဦးစိန်းမောင်ကလည်း၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဘော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှာ် ၃၅ အရ၊ ထိုနေ့ နောက်ပိုင်းတွင်၊ အသစ်ဆောက်လုပ်သော အိမ်များကို၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ ကင်းလွတ်စေခဲ့သဖြင့်၊ ထိုအိမ်သစ်ကို ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့အား ပြန်လည်ချထားခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ လေသည်။ ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာမှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ ထုတ်ဝေပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကဲ့သို့ပင်၊ အကျိုးသက်ဆောက်ပြီး အိမ်သစ်များကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရာ၌၊ ထိုအက်ဥပ ဒေကပင် ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ **ကေလမ်နတ်နှင့် အစိုးရ** (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။ မြို့နယ်တရားမရုံးက၊ ထိုလျှောက်လဲချက်ကို လက်မခံသဖြင့် မြောင်းမြခရိုင် တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ထိုလျှောက်လဲချက်ကို လက်ခံပြီး၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံပင့်သည်တွင်၊ တရားလွှတ်ခုတ်က ခရိုင်တရားမရုံး၏ အမိန့် ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၏ အမိန့်အတိုင်းတည်စေ၏။

ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့ အိမ်သစ်ကို မိမိတို့အား ပြန်လည်ချထားရန် မြို့နယ် တရားမရုံးသို့ ထပ်မံလျှောက်ထားကြရာ၊ ဦးစိန်းမောင်က ၎းတို့အားအိမ်သစ်အပေါ် ထပ်တွင်သာ ပြန်လည်ချထားပါရန် ပန်ကြား၏။ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့က မူလက မိမိတို့ အိမ်ဟောင်းတွင် နေထိုင်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အပေါ်ထပ်ရော အောက်ထပ်ပါ တခြမ်းစီ နေထိုင်လိုကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထားကြ၏။ မြို့နယ်တရားမရုံးက ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမူဝင်းတို့လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အမိန့်ချမှတ်သိုက်ရာ၊ မြောင်းမြခရိုင်တရားမ

(၁) ဇော၊ အိုင်၊ အာ(ရ) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၇၉၀။

၁၉၆၂
ဦးစိန်မောင်
နှင့်
ဦးစိန်ဂ ပါ ၃။

ရုံးကလည်း၊ ထိုအမိန့်ကို အံတည်ပြုလိုက်၏။ တရားလွှတ်တော်သို့ ဦးစိန်မောင် အယူခံဝင်ရာ၌၊ တရားလွှတ်တော်က ယံခင်တရားလွှတ်တော် အယူခံမှုတွင်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်မှာ အထက်ဖေါ်ပြပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအရ၊ ကင်းလွှတ်ခွင့်မရနိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်၍၊ ထိုပြဿနာကို ထပ်မံစဉ်းစားနိုင်တော့ကြောင်းယူဆပြီး၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

ထို့နောက်၊ ဦးစိန်မောင် ခံဝန်ချုပ်အတိုင်း မလိုက်နာ ပျက်ကွက်သည်ဆိုကာ၊ ၎င်းထံမှ ငွေ ၁၀,၀၀၀ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းရန်အတွက်၊ ၎င်းပိုင်အိမ်ကို ဝါးရမ်းကပ်၍ ရောင်းချရန်၊ မြို့နယ်တရားမရုံး ဆောင်ရွက်သဖြင့် ဦးစိန်မောင် ယခု လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်ပါအတိုင်း၊ ဆုံးဖြတ်ပြီး မှုခင်းကို ထပ်မံစောကြောခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်ဆုံးဖြတ်သည်မှာ၊ အမှုသည် အချင်းချင်းအဘို့ရာ၌၊ မှန်ကန်ပေမည်။ သို့သော် အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ထုတ်သင့် မထုတ်သင့် စဉ်းစားရာ၌၊ သာမန်တရားမမှုများမှာကဲ့သို့၊ အမှုသည်များ၏ အခွင့်အရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်၊ မဖြစ်သည်ဆိုသည့် ပြဿနာမှာ အဓိကမဟုတ်ချေ။ ယခုဆုံးဖြတ်ရမည်မှာ၊ အခင်းဖြစ်အိမ်သစ်သည်၊ ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ ကင်းလွှတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအိမ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချုပ်ဆိုသော ခံဝန်ချုပ်အတိုင်း အရေးယူရာ၌၊ မြို့နယ်ဘရားမရုံးသည်၊ မိမိအား အပ်နှင်းထားသော အာဏာကို ကျော်လွန်၍ အရေးယူ မယူဆိုသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စမှာ၊ ဤရုံးနှင့် မြို့နယ်တရားမရုံးတို့နှင့်သာဆိုင်သည်။ မြို့နယ် တရားမရုံး အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင်၊ ဤရုံးက ကြိုးကြပ်ကွပ်ကဲသည့် အနေဖြင့်၊ ထိုဆောင်ရွက်မှုကို ပယ်ဖျက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဦးစိန်မောင်အား ခံဝန်ချုပ်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်စေသင့်သည်ဆိုသည့် အရေးဆိုချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဦးစိန်မောင်သည်၊ မြို့နယ်တရားမရုံး အမိန့်အရ၊ ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ထိုခံဝန်ချုပ်၏ အာနိသင်မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဦးရမ်းခ ကြိုးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေမှ သက်ရောက်သော အာနိသင်သာ ဖြစ်၍၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာအရဖြင့်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်သစ်မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဦးရမ်းခ ကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအာဏာစက်မှ လွှတ်မြောက်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေကြောင့်သာ အသက်ဝင်နေသော ခံဝန်ချုပ်မှာလည်း အာနိသင် ဆိတ်သုဉ်းရတော့မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်၊ ယခင် စာရုံး

လွှတ်တော်ချုပ်က ဦးအေးမောင် နှင့် ဦးဘထွန်း ပါ (၁) အမှုတွင် အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့၏။

၁၉၆၂
ဦးစိန်းမောင်
နှင့်
ဦးဝိန်ဘ ပါ ၃။

"..... မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ) အရ၊ အိမ်အဆောက်အဦကို ပြင်ဆင်ရန်၊ သို့မဟုတ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် အခွင့်အမိန့်ရပြီးနောက်၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်သော၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သော အိမ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူကား၊ ယခုလက်ရှိ တည်ဆဲဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ အချို့ကိစ္စများတွင် အိမ်ငှါးဟောင်းအား ပြန်လည်၍ တင်ထားပါမည်ဟူသော ဂတိခံဝန်ချက်ပေးရန် လုံမည်မဟုတ်တော့ပေ။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅ အရဆိုလျှင်၊ ၎င်းနေ့နောက်တွင် အသစ်ဆောက်လုပ်သောအဆောက်အဦများ၊ သို့မဟုတ် အကြီးအကျယ် ပြင်ဆင်ထားသောအဆောက်အဦများသည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေနှင့် လုံးဝမသက်ဆိုင်တော့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သောကိစ္စမျိုး၌၊ အိမ်ရှင်က လက်ရှိပျက်စီးယိုယွင်းနေသော အဆောက်အဦ၏အစား၊ အဆောက်အဦအသစ်တခုကို တည်ဆောက်ရန်၊ ထိုမြေနှင့် လက်ရှိ အဆောက်အဦမှ အိမ်ငှါးဟောင်းကို ဖယ်ပေးစေလိုရန် တိုက်တွန်းစဲဆိုသောအခါတွင်၊ အဆောက်အဦအသစ်ကို အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားအတွင်း ပြီးစီးအောင် ဆောက်ပါမည်ဟူသော ကတိခံဝန်ချက် ခံလျှင် လိုတော့မည်ဖြစ်သည်။ အိမ်ငှါးဟောင်းအား၊ ပြန်လည်၍ ထိုကဲ့သို့ အသစ်ဆောက်လုပ်သည့်အိမ်တွင်၊ သို့မဟုတ် အဆောက်အဦတွင် တင်ထားပါမည်ဟူသော ခံဝန်ချက်မျိုးမှာ လုံးဝမလိုတော့ချေ။"

တဖန်၊ မြို့နယ်တရားမရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီကို စောဒနာမဝင်နိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ထိုဒီကရီအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်သာ ရှိတော့ကြောင်းဖြင့် အိမ်ငှါးများဖြစ်သူ ဦးစိန်ဘနှင့် မဟင်းမိုင်းတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲပြန်သေးသည်။ သို့သော် ထိုဒီကရီတရားမဝင်တော့ကြောင်းဖြင့် ဦးစိန်းမောင် လျှောက်ထားသည်မဟုတ်။ မိမိဆောက်သောအိမ်သစ်မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင်၊ အကျုံးမဝင်တော့သဖြင့်၊ ထိုအိမ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်အရ အရေးမယူနိုင်တော့ကြောင်းဖြင့်သာ စောဒနာခြင်းဖြစ်သည်။ နီးစပ်သော သာဓကတရပ် ဆောင်ရမည်ဆိုလျှင်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၆၀ အရ၊ ဒေဒီကရီအတွက် ဝါးရမ်းဖမ်းခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားသော ပစ္စည်းကို၊ ဒီကရီတည်လျက် ဝါးရမ်းမဖမ်းနိုင်သကဲ့သို့ပင်၊

(၁) ၁၉၅၉ ခု၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၄၇။

၁၉၆၂

ဦးစိန်းမောင်
နှင့်
းစိန်ဘ ပါ ၃။

အခင်းဖြစ် အိမ်သစ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြို့ပြဆိုင်ရာဥပဒေများအရ ဖြစ်စေ၊ ထိုအက်ဥပဒေကိုမှီး၍ ချုပ်ဆိုသော ခံဝန်ချုပ်အရဖြစ်စေ၊ အရေးမယူနိုင်တော့ခြင်းသာဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်တဝ၊ ဦးစိန်းမောင်သည်၊ ဒုတိယအကြိမ် တရားလွှတ်တော် ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ဖြစ်စေ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ဖြစ်စေ၊ ဆက်လက်အယူခံခွင့်ရှိသည်ကို အယူမခံဘဲ၊ အမှုခေါ်စာချွန်တော် လျောက်ထားသဖြင့်၊ စာချွန်တော် မထုတ်သင့်ကြောင်းဖြင့်လည်း ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျောက်လဲပြန်သေး၏။ **ဦးစံဝင်းနှင့် တရားရေးဝန်ကြီးဌာန** (၁) အမှုတွင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဤကဲ့သို့သော လျောက်လဲချက်မျိုးကို လက်မခံခဲ့ချေ။ အိန္ဒိယပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကလည်း၊ **အတ္တာပရဒေး(စ်)အစိုးရနှင့်မဟာမက်နူး** (၂) အမှုတွင်၊ အောက်ရုံးသည် မိမိအာဏာကို ကျော်လွန်ခဲ့သော်ငင်း၊ သဘာဝတရားမျှတရေး စည်းကမ်းများကို ဖေါက်ဖျက်ခဲ့သော်ငင်း ဆုံးဖြတ်လျှင်၊ သာမန်ရုံးသို့ အယူခံဝင်နိုင်စေကာမူ၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသောရုံးက အမှုခေါ်စာချွန်တော်အမိန့်ဖြင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်သာမက၊ ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မြောင်းမြို့မြို့နယ်၊ တရားမရုံး၊ တရားမ ဇာရီအမှုအမှတ် ၉/၆၀ နှင့် ၁၀/၆၀ တွင် ချမှတ်သော အမိန့်အာဏာလုံးကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်ဖြင့် စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ငွေ ၁၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်မ ၈၅။
(၂) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်စီရင်ထုံးများ ၅၅၉။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

ကဝစိ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၂ အောက်တိုဘာ လ ၁၈ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ ရေးမှတ်ထားသော သက်သေခံချက်များကို မည်သည့် အခါမှသာလျှင် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း။

သေနတ်နှင့် ပစ်သဖြင့် ရာမယား ဒဏ်ရာရသော အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးသော်အမှုတွင် အယူခံ တရားလိုကို ရှာမတွေ့သဖြင့် ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂ အရ၊ အရေးယူပြီး၊ ငွေးအပေါ်၌ သက်သေခံချက်များ ရေးမှတ်ရာ၊ ရာမယားနှင့် ငင်းဇနီးအံချီး တို့ ၂ ယောက် သက်သေခံလေသည်။ သို့သော် အမှု စစ်ဆေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက အဆိုပါအမှုတွင် တရားခံဖြစ်သော ဖောင်သန်းမောင်အား တရားရှင် လွှတ်လိုက်လေသည်။ ထိုနောက်အယူခံ တရားလိုကို တွေ့ရှိ၍ ငင်းကို တရားစွဲဆိုရာ၊ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့အား ရုံးသို့ လာရောက် သက်သေခံရန် သမ္မာန်စာထုတ်၍ ဆင့်ခေါ် ရာတွင် မတွေ့ရှိဘဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ သူကြီးက ငင်းတို့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြောင်း အစစ်ခံသဖြင့်၊ ထိုသူနှစ်ဦး၏ သက်သေခံချက်များကို အသုံးပြုပြီး ယခုအယူခံ တရားလိုအပေါ်၌ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခဲ့သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယင်းသို့ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့၏ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂၊ ဒုတိယ အပိုဒ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့ သေဆုံးခဲ့လျှင်သော်၎င်း၊ ထိုပုဒ်မပါ အခြားလုံလောက်သော အကြောင်းတခုခုရှိလျှင်သော်၎င်း ငင်းတို့၏ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုနိုင်ပေမည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းတခုခုမရှိလျှင် အလျဉ်းအသုံးပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။တဦးတယောက်မျှမလာ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရလွှတ်တော်ရှေ့နေ ဦးထွန်းညို လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၉၅။

† ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့မှ သဒ္ဓိမြို့၊ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် (အထူးအာဏာရ) တရားသူကြီးအမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၂
ကာစိ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့ည ၈ နာရီ အချိန်လောက်တွင်၊ သထုံခရိုင်၊ ပေါင်ရဲဌာနာအုပ်ငှ်၊ ရွာတန်းရွေရွာနေ ရာမယားနှင့် အိမ်နီးချင်းများ၊ ရာမယားအိမ်ရှေ့၌ မီးလုံးနေစဉ် လူဆိုး ၁၀ ယောက်ခန့် သေနတ် ကိုယ်စီကိုင်၍ ရောက်လာပြီး၊ ရာမယားအား ဆွဲခေါ်သွားကြ၏။ ရာမယား ကိုယ်လွတ် ရုန်းပြေးသည်ဘွင်၊ လူဆိုးတယောက်က နောက်မှ သေနတ်နှင့် ပစ်သည့်အခါ၊ ရာမယား ဒဏ်ရာရပြီး ထွက်ပြေး ပုန်းကွယ်နေ၏။ များမကြာမီ ကင်းသမားများ ရောက်လာ၍ ရာမယားကို ရှာဖွေတွေ့ရှိရပြီး ဆေးရုံသို့ ပို့လိုက်ကြ၏။

ထိုမှုခင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သန်းမောင် ဆိုသူအား ဖမ်းဆီးပြီး သထုံမြို့၊ စတုတ္ထ ရာဘက် (အထူးအာဏာရ) ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆/၅၇ တွင် တရားစွဲဆို တင်ပို့ရာ၊ ရာမယားနှင့် ၎င်း၏ဇနီး အံချီးတို့၏ သက်သေခံချက်များ မယုံထိုက်ဟု ယူဆကာ၊ သန်းမောင်အား တရားရှင် လွှတ်လိုက်၏။ ထိုအမှုစစ်ဆေး နေစဉ်၊ ယခုအယူခံ တရားလို ကာစိကို ရှာဖွေမတွေ့သဖြင့် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၂ အရ အရေးယူပြီး၊ ၎င်းအပေါ်၌ ထိုရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆/၅၇ တွင် သက်သေခံချက်များ ရေးမှတ်လေသည်။

ဤအမှုတွင်၊ ရာမယားနှင့် အံချီတို့အား ရုံးသို့လာရောက် သက်သေခံရန် သမ္မာန် စာထုတ်၍ ဆင့်ခေါ်ရာတွင်၊ မတွေ့ရှိဘဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ သူကြီးက ၎င်းတို့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြောင်း အစစ်ခံသဖြင့် ထိုသူနှစ်ဦး၏ သက်သေခံချက်များကို အသုံးပြုပြီး၊ ယခု အယူခံ တရားလို အပေါ်၌ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့၏ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၂၊ ဒုတိယအပိုဒ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင် နေသည်။ ရာမယားနှင့် အံချီးတို့ သေဆုံးခဲ့လျှင်သော်၎င်း၊ ထိုပုဒ်မမှ အခြားလုံလောက်သော အကြောင်း တခုခုရှိလျှင်သော်၎င်း ၎င်းတို့၏ သက်သေခံချက်ကို အသုံးပြုနိုင်ပေမည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းတခုခု မရှိလျှင် အလျဉ်းအသုံးပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရုံးများလက်စွဲ (ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်) အပိုဒ် ၅၁၃ (၃)ပါ ညွှန်ကြားချက်များကို လေ့လာ၍ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

ရာမယားနှင့် အံချီးတို့၏ သက်သေခံချက်များမှာ ယုံကြည်လောက်သော အခြေအနေရှိလျှင်၊ အထက်ပါ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်သင့်ပေမည်။ သို့သော် ထိုသူနှစ်ဦး၏ အစစ်ခံချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ ၎င်းတို့ယခုအယူခံ တရားလို အပေါ်၌ စွပ်စွဲခဲ့သည်မှာ အခြေအမြစ်မရှိ မခိုင်လုံကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ရာမယားထွက်ချက်တွင်၊ ကင်းသမားမောင်မြဖေ က လူဆိုးတွေအနက် မည်သူကို မှတ်မိသနည်း မေးရာ၊ မိမိက

၁၉၆၂
ကာစီ
နှင့်
ပြည်လောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မည်သူပါသည်မပါသည်ကို ပြောမိမပြောမိ သတိမရဘဲ အာစစ်ခံ၏။ ထိုသက်သေသည်၊ တရားခံ သန်းမောင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မူလက အတိအကျ စွပ်စွဲပြီး၊ သန်းမောင်ပင် မိမိအား သေနတ်နှင့် ပစ်ပါသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်းတွင်၊ သန်းမောင် ပါသည်မပါသည်ကို အသေအချာ မပြောနိုင်ကြောင်း။ လူဆိုးတယောက်မှာ သန်း မောင်နှင့် တူ၍သာ သန်းမောင်ပါသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း မိမိအား သန်းမောင်က သေနတ်နှင့် ပစ်သည်ဟု တိုင်ခဲ့သည်မှာလည်း အထင်နှင့် တိုင်ခဲ့သည် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။" ဤသက်သေမျိုး၏ ထွက်ဆိုချက် အပေါ်မူတည်၍ တရားခံ တဦးအား အပြစ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ အဲချီးသည်လည်း ကင်းသမား မောင်မြဖေ က လူဆိုးများကို သိသလားမေးရာ မိမိကသိကြောင်းသာပြော၍ နာမည်ဖေါ်မပြော ကြောင်း အစစ်ခံ၏။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ရာမယားနှင့် အဲချီးတို့သည်၊ လူဆိုးများကို မှတ်မိရန် အားကြောင်း မပေါ်ချေ။ ရာမယားက မိမိနှင့် အိမ်နီးချင်းများ မီးလုံးနေသော မီးပုံမှာ သစ်ရွက်၊ ကောက်ရိုးနှင့် အမှိုက်များကို မီးထည့်ထား၍ လူဆိုးများ လာစဉ်က မီးတောက်မနေဘဲ၊ မီးခဲကလေးများသာ ရှိကြောင်း အစစ်ခံ၏။ ဤကြောင့် မီးရောင် ဖြင့် လူဆိုးများကို မှတ်မိသည်ဆိုသည်မှာ ယုတ္တိမတန်ပေ။ ၎င်း၏မိန်းမ အဲချီးသည်၊ ထိုစဉ်အခါက မီးမလုံဘဲ မီးပုံမှတလံကွာလောက်ရှိ မိမိတို့အိမ်ရှေ့ ကပြင်တွင် ထိုင်နေ ကြောင်း။ လူဆိုးများ မီးပုံနားသို့ ရောက်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် အဲချီးထွက်ပြေး ကြောင်း ရာမယားထွက်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အဲချီးလည်း လူဆိုးများကို အသေအချာ ထွေ့မြင်လိုက်ဟန် မတူချေ။

ထိုသက်သေ လင်မယားမှ အပ၊ အယူခံ တရားခံ အပေါ်၌ ထွက်ဆိုနိုင်သော အခြားသက်သေ မရှိချေ။

တရားခံ ပေးပြသော သက်သေများကို စဉ်းစားရန် မလိုတော့ပေ။

အယူခံ တရားခံ အပေါ်၌ ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ၎င်းအား ဤအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားသေ လွှတ်၍ အချုပ်မှလွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေဥ

ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ ရှားမား (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်။

† ၁၉၆၂

၁။ ဦးတင်လှိုင်၊ ၂။ ဦးသက်ရှည် (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅၊ အမှုကို ရပ်သိမ်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်း ချက်များ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်သင့်သည့် လမ်းစဉ်၊ ပုဒ်မ ၄ (ခ) ရုံးအမှုလိုက်ရဲအုပ်သည် အစိုးရ ရှေ့နေ (Public Prosecutor) ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်၊လျှောက်ထား ခံရသူ အမှတ် (၂) ဦးသက်ရှည်က၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ဦးတင်လှိုင်အပေါ်၊ ရပ်ရှင်ကား ကော်ပီကထုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ ဦးသက်ရှည်၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ တရားခံဖြစ်သူ ဦးတင်လှိုင်အား ဖမ်းဆီးရန် လူဖမ်းဝရမ်းထုတ်ပြီး ရပ်ရှင်ကားကိုလည်း သိမ်းဆည်းရန် အတွက် ဝရမ်းထုတ်၍ အမှုကို ၂၈-၆-၆၂ နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ ထိုအတောအတွင်း ၅-၆-၆၂ နေ့၌ လျှောက်ထားသူ ရှားမားသည်၊ အဆိုပါ ရပ်ရှင်ကား ကော်ပီမှာ၊ မိမိပိုင်ဆိုင်သဖြင့်၊ မိမိအား ပြန်ပေးပါရန် လျှောက်လွှာကို စတုတ္ထ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံ တင်သွင်းရာ၊ တရားသူကြီးက ထိုလျှောက်လွှာကို ၂၈-၆-၆၂ နေ့၌ တင်ပြရန် လျှောက်လွှာပေါ်မှာပင် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ထိုအတောအတွင်း ၂၂-၆-၆၂ နေ့၌ ဦးသက်ရှည်၏ ရှေ့နေနှင့် ဦးတင်လှိုင်၏ ရှေ့နေကြီးတို့သည် စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးသို့ လာရောက်ကြသည်။ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက ခစ်၍ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်အရ အမှုကို နုတ်သိမ်းခွင့် ပြုကြောင်းဖြင့်၊ ဦးကင်လှိုင်အား ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၄ အရ၊ တရားရှင်လွှတ်ပြီး ရှေ့နေကြီး နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်အရ၊ ရပ်ရှင်ကားကို ဦးသက်ရှည်အား ထုတ်ပေးရန်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဦးသက်ရှည်၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ရန်ကုန်ခရိုင်၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ သက်ဆိုင်သည့် ရုံးအမှုလိုက် ရဲအုပ်က၊ စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးတွင်၊ ဤအမှုကို ရပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်ထားရန် ရဲဝန်ထောက် (ရုံး)က ညွှန်ကြားပေးရန်အမိန့်ချမှတ်ပြီး၊ ထိုအမိန့် မိတ္တူကို စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသိသာရန်ပေးပို့သည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။

စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ အမှုလိုက်ရဲအုပ် မလာရောက်ဘဲ၊ အမှုကိုရပ်သိမ်းခွင့် စာဖြင့် လျှောက်ထားသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်။ ထို့အပြင် စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရား

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၅ (ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၆၁၅ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၂ ရက် နွေစဉ်ပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

သူကြီးသည် အမှု ရုပ်သိမ်းခွင့် ပေးသင့်၊ မပေးသင့်ကို၊ မိမိသဘောအတိုင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး အမိန့်အရ၊ ရုပ်သိမ်းခွင့် ပြုသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်။

အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ အမှုလိုက်ရဲအုပ်သည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် စတုတ္ထရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ခံသို့ သွားရောက်၍၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅ အရ၊ အမှုရုပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်တောင်းပြီး ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကလည်း၊ အမှုအဖြစ်အပျက်များကို၊ မိမိကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ခွင့်ပြုသင့်၊ မပြုသင့်အမိန့် ချမှတ်ရမည်။

ခံုးအမှုလိုက် ရဲအုပ်သည်၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄ (န)အရ၊ အစိုးရရှေ့နေ (Public Prosecutor) ဖြစ်သည်။

ရှားဆင်းနှင့် ဂျီတင်ဒရာနုပ်ဆင်(နှ) C.W.N. အတွဲ ၃၆၊ စာ ၁၆၊ ၂၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစိန်ဖူးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

သျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးထွန်းအောင်(၂)လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၆၂

ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ရှားမား နှင့် ၁။ ဦးတင်လှိုင်၊ ၂။ ဦးသက်ရှည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ရရှိသမျှသော အမှုတွဲများနှင့် လျှောက်ထားသူ ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ရှားမား၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး ပြောကြားချက်များအရ၊ သိရှိရသည်မှာ၊ ရှားမားနှင့် ဦးသက်ရှည်တို့သည် "အိမ်တွင်းနတ် ၇ ပါး" ရုပ်ရှင်ကား ကော်ပီ ၃ ထုပ်စပ်တူ ရိုက်ခဲ့ကြောင်း။ ထိုရုပ်ရှင်ကားများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးသက်ရှည်က ရှားမားအား ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမဆာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင် ရာဇသော်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ကြောင်း။ ရှားမားကလည်း အပြန်အလှန် ရာဇဝတ်မှု စွဲဆိုခဲ့ကြောင်း။ ထိုနှစ်မှုစလုံးမှာ ယခုရန်ကုန်မြို့၊ပဌမဆာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၌ စစ်ဆေးလျက်ရှိကြောင်း။ ဦးသက်ရှည်သည် ရန်ကုန်မြို့မတရားမရုံး၌ ထိုရုပ်ရှင်ကားများ လက်ရှိရရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက်၊ ဦးသက်ရှည်ကပင် ဦးတင်လှိုင်အား ထိုရုပ်ရှင်ကား ကော်ပီတဆုပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆၁၅/၆၂ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ တရားစွဲဆိုကြောင်း ဖြစ်သည်။ ထိုရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၆၁၅/၆၂ ကို စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ (၂၉-၅-၆၂) **နေ့၌** တင်ရာ၊ တရားသူကြီးက၊ တရားခံဖြစ်သူ ဦးတင်လှိုင်အား ဖမ်းဆီးရန် လူဖမ်းဝရမ်း ထုတ်ပြီး၊ ရုပ်ရှင်ကားကိုလည်း သိမ်းဆည်းရန်အတွက် ရှာဖွေဝရမ်း ထုတ်လိုက်၏။ အမှုကို (၂၀-၆-၆၂) နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ ထိုအတောအတွင်း (၅-၆-၆၂) **နေ့၌** ရှားမားသည်၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင် လျှောက်**လွှာတင်ပြီး**၊ အဆိုပါ အမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ရုပ်ရှင်ကားမှာ မိမိပိုင်ဆိုင်သဖြင့်၊ **မိမိထား ပြန်ပေး**ရန် လျှောက်ထား၏။ တရားသူကြီးက ထိုလျှောက်လွှာကို (၂၀-၆-၆၂)**နေ့၌ တင်ပြရန်** လျှောက်လွှာပေါ်မှာပင် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။

၁၉၆၂

ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ ရှားမားနှင့် ၁။ ဦးတင်လှိုင်၊ ၂။ဦးသက်ရှည်။

ထိုအတောအတွင်း (၂၂-၆-၆၂) နေ့၌ ဦးသက်ရှည်၏ ရှေ့နေကြီးနှင့် ဦးတင်လှိုင်၏ ရှေ့နေကြီးတို့သည်၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ လာရောက်ကြသည်။ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်အရ အမှုကို နုတ်သိမ်းခွင့်ပြုကြောင်းဖြင့်၊ ဦးတင်လှိုင်အား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄ အရ၊ တရားရှင်လွှတ်ပြီး၊ ရှေ့နေကြီး နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အရ၊ ရုပ်ရှင်ကားကို ဦးသက်ရှည်အား ထုတ်ပေးရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

ထိုသို့ အမိန့်ချမှတ်သည်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ ရှားမားက အကျိုးထိခိုက်သူ တဦးအနေဖြင့်၊ ယခု လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအမှုတွင် ဦးသက်ရှည်၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ရန်ကုန်ခရိုင်၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ သက်ဆိုင်သည့် ရုံးအမှုလိုက် ရဲအုပ်က၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးတွင်၊ ဤအမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်ထားရန် ရဲဝန်ထောက် (ရုံး) က ညွှန်ကြားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီး၊ ထိုအမိန့်မိတ္တူကို စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသိသာရန် ပေးပို့သည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ အမှုလိုက် ရဲအုပ် မလာရောက်ဘဲ၊ အမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့် စာဖြင့် လျှောက်ထားသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်၊ ထို့ပြင်၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊ အမှုရုပ်သိမ်းခွင့်ပေးသင့် မပေးသင့်ကို၊ မိမိသဘောအတိုင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးအမိန့်အရ၊ နုတ်သိမ်းခွင့်ပြုသည်မှာလည်း မှားယွင်းလေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ အမှုလိုက်ရဲအုပ်သည်၊ မိမိကိုယ်တိုင်၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ သွားရောက်၍၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄၉၄၊ ၄၉၅ အရ၊ အမှုရုပ်သိမ်းခွင့် လျှောက်တောင်းပြီး၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးကလည်း အမှုအဖြစ်အပျက်များကို၊ မိမိကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ ခွင့်ပြုသင့် မပြုသင့် အမိန့်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ရုံးအမှုလိုက် ရဲအုပ်သည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၄ (နှ) အရ၊ အစိုးရရှေ့နေ (Public Prosecutor) ဖြစ်သည်။ ရှားဆင်းနှင့် ဂျီတင်ဒရာနပ်ဆင်(နှ) (၁) အမှုတွင်၊ စာမျက်နှာ ၂၀ ၌ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုထားသည်။

> ". . . . . The action of the Public Prosecutor in entering appearance simply for the purpose of withdrawal, though unusual, was neither illegal nor irregular. In accordance with the procedure laid down in sections 492 to 495, Criminal Procedure Code, the Public Prosecutor can take change of any prosecution at any time and without asking anybody's con-

(၁) Calcutta Weekly Notes အတွဲ ၃၆ စာ ၁၆—၂၀။

sent. Thereafter the prosecution is to be directed by the Public Prosecutor and if he thinks fit he may ask the Court to allow him to withdraw the prosecution."

၁၉၆၂

ဘီ၊ အယ် (လ်)၊ ရှားမား နှင့် ၁။ ဦးတင်လှိုင်၊ ၂။ ဦးသက်ရွှည်။

ဤအမှုတွင်၊ အထက်၌ ပေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မှားယွင်းချက်များ တွေ့ရှိရသော်လည်း၊ ယခုရှားမား လျှောက်ထားသည်မှာ၊ တရားစီရင်ရေး၌ ကူညီဆောင်ရွက်ရန် အတွက် လျှောက်ထားခြင်းမဟုတ်။ ရုပ်ရှင်ကား မိမိလက်သို့ ရောက်ရှိရန်အတွက် လျှောက်ထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထိုရုပ်ရှင်ကားမှာလည်း၊ ရှားမားနှင့်ဦးသက်ရွှည်တို့ အပြန်အလှန် စွဲဆိုကြသော၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဌမရောဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးရှေ့ရှိ အမှုများတွင် သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးများက ပြောကြားကြ၏။ ထို့ပြင်လည်း ဦးသက်ရွှည်နှင့် ဦးတင်လှိုင်တို့ ကြေနပ်မှု ရကြပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဦးတင်လှိုင်အား တရားရှင်လုတ်သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုပြန်လည် စစ်ဆေးစေလျှင်လည်း၊ ဦးသက်ရွှည် ထိရောက်စွာ သက်သေတင်ပြခြင်း မပြုတန်ရာသဖြင့် အကြောင်းထူးတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

• တရားရုံးချုပ်၌

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေဥ

မတလုပ်မ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

၁၉၆၂

အောက်တိုဘာ

လ ၃ ရက်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြူနီစီပါလ်စ် စက္ကရီတေရီ (တောင်ငူမြို့) လျှောက်ထားခံရသူ

မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ) အရ၊ အဆောက်အဦဖြိုဖျက်သွားစေရန်အမိန့်မပေးနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ)အရ၊ အဆောက်အဦဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်ပေးနိုင်ခွင့် မရှိသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ်တွင် အဆိုပါ ပုဒ်မအရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ပြီး၊ အမိန့်ချမှတ်သော နေ့မှ တလအတွင်း နေအိမ်အဆောက်အဦကို ဖြိုဖျက်သွားစေရန် ချမှတ်သောအမိန့်သည် မှားယွင်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။တဦးတယောက်မျှမလာ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။တဦးတယောက်မျှမလာ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ကျွန်အမှုတွင်၊ တောင်ငူမြို့၊ တတိယဆာဘက် ရာဇသတ် တရားသူကြီးက၊ မတလုပ်မအား၊ မြူနီစီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၅ (၃)နှင့် ပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ပြီး၊ ဒဏ်ငွေ ၂၅ ကျပ်ပေးဆောင်စေရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ် ရက်သတ္တသုံးပတ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည့်အပြင်၊ ထိုအမိန့် ချမှတ်သော နေ့မှ တလအတွင်း နေအိမ်အဆောက်အဦကို ဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။

တောင်ငူစက်ရှင်တရားသူကြီး တင်ပြသည့်အတိုင်း၊ မြူနီစီပါယ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၂ (ခ) အရ၊ အဆောက်အဦ ဖြိုဖျက်သွားစေရန် အမိန့်ပေးပိုင်ခွင့် မရှိခဲ့။ ထို့ကြောင့် မတလုပ်မ အပေါ်၌ အိမ်ကို တလအတွင်း ဖြိုဖျက်သွားရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၁ (ခ)။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၄ တွင် ချမှတ်သော။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက် နေ့စွဲပါ တောင်ငူမြို့၊ စက်ျင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့၌

ရာဆင် (မ) (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မက်ဆာ(စ်)အီး၊ အက်(စ်)၊ မာရကန်အင်ဆန်း(စ်) (အယူခံ တရားခံများ)

၁၉၆၂

အောက်တိုဘာ လ ၂၀ ရက်။

ဌါနမှူးသည်ဆိုသည့်ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုင်ရှင်ဆိုသူက၊ ဌါနမှူးသည်ဆိုသောသူကို ၎င်းပစ္စည်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် စွဲဆိုသောအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကပြဿနာ။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (၈)၊ မြေဌါး၏ အခွင့်အရေး၊ မှားသော ယူဆချက်။

အယူခံတရားခံများဖြစ်သူ မက်ဆာ(စ်)အီး၊အက်(စ်)၊မာရကန်နှင့် သားများက၊အယူခံ တရားလို ရာဆင်(မ်)အား၊ မိမိတို့ပိုင် အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေမှထွက်ခွါသွား စေရန် စွဲဆိုသောအမှုတွင် ရာဆင်(မ်)က၊အခင်းဖြစ်မြေမှာ၊ အယူခံတရားခံကမွေဖီပိုင်သော်လည်း၊ အိမ်မှာမူကား မိမိကိုယ်တိုင် ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ဖြစ်ကြောင်း ထုချေရာ၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးက၊ အခင်းဖြစ်အိမ်မှာ ရာဆင်(မ်)ဆောက်လုပ်သောအိမ်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ဌါနမှူးသည်ဆိုသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားလိုမျှားပိုင်သည်၊သို့တည်းမဟုတ်တရားခံပိုင်သည်ဆိုသည့်ပြဿနာမှာ၊ အဓိကပြဿနာမဟုတ်ချေ၊ အဓိကအချက်မှာ၊ တရားလိုများသည်၊ ရာဆင်(မ်)အား၊ အိမ်ရောမြေပါဌါးသည်၊ မဲဌါးသည်ဆိုသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်၊ ဤအမှုဌ် တရားလိုများသည်၊ ရာဆင်(မ်)အား၊ မြေကိုသာဌါးသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဆင်(မ်)သည်၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်၌၊ အိမ်မဆောက်မီ၊ မာရကန်နှင့်သားများအားလုံးထံမှ ဆောက်ခွင့်မရသဖြင့်၊ ထိုအိမ်မှာ မာရကန်နှင့် သားများပိုင်သည်ဟုယူဆချက်သည် မမှန်ချေ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈၊ အပိုဒ်(၈)အရ ဆိုလျှင်၊ မြေရှင်နှင့်မြေဌါးတို့ အခြားနည်း ဆန့်ကျင်၍ သဘောတူညီချက်မရှိလျှင်သော်ငင်း၊ ဆန့်ကျင်သော ဒေသန္တရထုံးစံ ဓလေ့မရှိလျှင်သော်ငင်း၊ မြေဌါးသည်၊ ဌါနမှူးသည့်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးစေကာမူ ဌါနမှူးသည့်မြေ မိမိလက်ရှိဖြစ်နေသမျှကာလပတ်လုံး၊ ထိုမြေပေါ်၌၊ ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောက်အဦများကို မြေကိုမူလအခြေအတိုင်းရှိအောင် စီမံပြီးလျှင်၊ ထိုအဆောက်အဦကို ဖျက်ယူနိုင်ပေမည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှု အမှတ် ၅၇။

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၅ တွင်၊ စစ်တွေမြို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂ အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးအောင်ကြီးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

ရာဆင် (မ်) နှင့် မက်ဆာ (စ်) အီး၊ အစ် (စ်)၊ မာရကန်အင် ဆန်း (စ်)။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။မစ္စတာအင်၊ အာ (ရ်)၊ ဘကျော်ကျိလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊မက်ဆာ (စ်) အီး၊အက် (စ်)၊မာရကန်နှင့် သားများက၊ ယခုအယူခံ တရားလို ရာဆင် (မ်) အား၊ စစ်တွေမြို့ရှိ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေမှ ထွက်ခွါသွားစေရန်၊ စစ်တွေမြို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၅/၅၉ တွင်၊ တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဤတရားလိုများ၏ အဆိုလွှာတွင်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေမှာ မိမိတို့ပိုင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကို ဌားရမ်းခတလလျှင်ငွေ ၃၀ ကျပ်နှင့် ရာဆင် (မ်) အား၊ ဌားရမ်းခဲ့ကြောင်း၊ ရာဆင် (မ်) သည်၊ ဌားရမ်းခများကို လပေါင်းများစွာမပေးဘဲ နေသဖြင့်၊ ၁-၄-၄၉ နေ့၌ နို့တစ်စာဖြင့် ထိုမပြေကျန်ငွေများကို တောင်းဆို၍၊ ထိုနှစ် ပြီလကုန်၌ အဌားချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ကြောင်း အဆိုရှိ၏။ ရာဆင် (မ်)၏ ချေပလွှာတွင်၊ အခင်းဖြစ်မြေမှာ မက်ဆာ (စ်) အီး၊ အက် (စ်)၊ မာရကန်နှင့်သားများကုမ္ပဏီပိုင်သော်လည်း၊ အိမ်မှာမူကား၊ မိမိကိုယ်တိုင် ဆောက်လုပ်သော အိမ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဌားရမ်းခမှာလည်းတလလျှင်ငွေ ၃၀ ကျပ်မဟုတ်၊ မျှတသောဌားရမ်းခမှာ တလလျှင်ငွေ ၆ ကျပ်သာဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ပြင် မိမိထံပေးပို့သောနို့တစ်စာမှာလည်းတရားမဝင်ကြောင်းဖြင့် ထုချေလေသည်။

အောက်ရုံးနှစ်ရုံးက၊ အခင်းဖြစ်အိမ်မှာ ရာဆင် (မ်) ဆောက်လုပ်သော အိမ်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ သက်သေခံ အထောက်အထား ခိုင်လုံသည်ဟု တွေ့ရှိရသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ဌားရမ်းသည်ဆိုသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားလိုများပိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားခံပိုင်သည် ဆိုသည့်ပြဿနာမှာ၊ အဓိကပြဿနာမဟုတ်ချေ။ အဓိကအချက်မှာ၊ တရားလိုများသည်၊ ရာဆင် (မ်) အား၊ အိမ်ရောမြေပါ ငှါးသည်မငှါးသည်ဆိုသည့် အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤအမှု၌ တရားလိုများသည်၊ ရာဆင် (မ်) အား၊ မြေကိုသာ ငှါးသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ပဌမအယူခံရုံးက၊ တရားလိုများ ပေးပို့လိုက်သော နို့တစ်စာကို၊ ရာဆင် (မ်) ရရှိ၍၊ ထိုနို့တစ်စာမှာ တရားဝင်သော နို့တစ်စာ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဤရုံးတော်က လက်ခံသည်။ ငှါးရမ်းခမှာ၊ တလလျှင် ၃၀ ကျပ် ဖြစ် မဖြစ် ဆိုသည့် အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ရာဆင် (မ်) ကိုယ်တိုင်ကပင်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ စ၍ အခင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင်ရှိသော အိမ်ခန်းတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအိမ်မှာ မော်ဇာဟစ်ဆိုသူ ဆောက်၍နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ မော်ဇာဟစ်ထံမှ မိမိငွေ ၁၀၀ ကျပ်နှင့်

၁၉၆၂

ရာဆင် (မ်) နှင့် မက်ဆာ(စ်) အီး၊ အက်(စ်) မာရကန်အင် ဆန်း (စ်)။

ဝယ်ယူလိုက်ပြီး၊ ထိုအခန်းတွင်ပင် ဆက်လက်နေထိုင်၍ တရားလိုများအား၊ ငှါးရမ်းခ ငွေ တလလျှင် ၃၀ ကျပ် ပေးကြောင်း ဝန်ခံ၏။ သို့သော်၊ ၎င်းက ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင်၊ အိမ်ဟောင်း ပြိုပျက်နေသဖြင့် အိမ်သစ်ဆောက်ပေးရန် တရားလိုများ အနက် ကြီးကြပ် အုပ်ချုပ်သူ ဆူလတန်မာရကန်ထံ သွားရောက်ပြောကြားရာ၊ ဆူလတန်မာရကန်က အိမ်သစ်ဆောက်မပေးနိုင်ကြောင်း၊ သို့သော် ရာဆင်(မ်) ကိုယ်တိုင် အိမ်ဆောက်လိုက ဆောက်လုပ်နေထိုင်နိုင်ကြောင်း၊ မြေခကို အနိုးအနားရှိ မြေငှါးများ ပေးသည့် အတိုင်းဘဲးရန် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားလိုက်ပါသည်ဟုဆို၏။ ဤအချက်ကိုချေပလွှ တင်ငင်း၊ ရာဆင်(မ်) ရှေ့နေထံမှ တရားလိုများထံ ပေးပို့သော နို့တစ်ပြန်စာ သက် သေခံအမှတ် "၁" တွင်ငင်း ဖော်ပြခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ထို့ပြင်လည်း၊ မှလကတည်းက မော်ဇာဟစ် မိမိအိမ်နှင့် အခင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင်နေပြီး တလလျှင် ငွေ ၃၀ ကျပ် ငှါးရမ်းခပေးခဲ့ပြီးနောက်၊ ရာဆင်(မ်)လည်း၊ မော်ဇာဟစ် ထွက်ခွါသွားသည့် အခါ၌၊ ၎င်း၏အိမ်ကို ဝယ်ယူပြီး တလလျှင်ငွေ ၃၀ ကျပ် ဆက်လက်၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပေးခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ကြောင့် ရာဆင်(မ်)၏ ထွက်ချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။

ပဌမအယူခံရုံးက ရာဆင်(မ်)သည်၊ အခင်းဖြစ် မြေပါ်၌ အိမ်မဆောက်မီ၊ မာရကန်နှင့် သားမျာ့ အားလုံးထံမှ ဆောက်ခွင့် မရသဖြင့်၊ ထိုအိမ်မှာ မာရကန်နှင့် သားများ ပိုင်သည်ဟု ဆို၏။ ထိုယူဆချက်မှာ မှန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ပစ္စည်းလွှဲ ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈၊ အပိုဒ်(၈) အရဆိုလျှင်၊ မြေရှင်နှင့် မြေငှါးတို့ အခြားနည်း ဆန့်ကျင်၍ သဘောတူညီချက် မရှိလျှင်သော်ငှင်း၊ ဆန့်ကျင်သော ဒေသန္တရထုံးစံပေယ့် မရှိလျှင်သော်ငှင်း မြေငှါးသည်၊ ငှါးရမ်းသည့် သက်တမ်း ကုန်ဆုံးစေကာမူ ငှါးရမ်းသည့်မြေ မိမိလက်ရှိဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ထိုမြေ ပေါ်၌ ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောက် အဦများကို၊ မြေကိုမူလအခြေအတိုင်း ရှိအောင် စီမံပြီးလျှင်၊ ထိုအဆောက်အဦကိုဖျက်ယူနိုင်ပေမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ အောက်ရုံးနှင့်ရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီများကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ရာဆင်(မ်) အား၊ အခင်းဖြစ် မြေမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ရာဆင်(မ်)သည်၊ ထိုမြေပေါ်ရှိ အိမ်ကို ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈၊ အပိုဒ်(၈) တွင် ပေးထားသည့် အချိန်အတွင်း သော်ငှင်း၊ ယခုအမိန့်ချမှတ်သည့် နေ့မှစ၍ သုံးလအတွင်းသော်ငှင်း နောက်ကျရာ ကာလအတွင်းတွင်၊ ဖျက်ယူသင့် ဆောင်သွားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့၏ တရားစရိတ်အားလုံးကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံကြရ မည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့၌

ဦးဘထွန်း (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်ခင်ညိမ်း (လျှောက်ထားခံရသူ)

၁၉၆၂

အောက်တိုဘာ
လ ၂၄ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆ (က)၊ ရုံးရှေ့သို့မရောက်သေးသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်အမိန့်၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံတွင် မရှိသောအာဏာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုကိုတင်ပို့သော နွေမှာပင်၊ ရုံးသို့တင်ပို့ခြင်း မပြုသေးသော အချင်းဖြစ် မော်တော်ဘတ်(စ်)ကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆ (က)အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ခင်ညိမ်းအား၊ ထိုမော်တော်ဘတ်(စ်)ကားကို အာမခံ ၂ ဦးဖြင့် ပြန်ပေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ အာဏာမရှိဘဲ ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်သည်။

ခလျှောက်ထားသူအတွက်။ ။သခင်ချစ်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးတင့်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဒေါ်ခင်ညိမ်းဆိုသူက မိမိပိုင်မော်တော်ဘတ်(စ်)ကား အမှတ် က/၈၀၃၃ ကို ကားမောင်းသူ မောင်ခင်ညွန့်ထံ မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်နှင့်တကွ အပ်နှံထားရာ၊ မောင်ခင်ညွန့်သည် ထိုဘတ်(စ်)ကားကို ဝယ်လေဟန်စာချုပ်အတုချုပ်ဆိုပြီး၊ မော်တော်ယာဉ် ဥဒာနရုံးတွင် နာမည်ပြောင်းလဲ၍ ရောင်းချကြောင်းဖြင့်၊ ရဲဌာနာတွင် တိုင်ချက်ဖွင့်ရာ ရဲဌာနာက အမှုစုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး၊ မောင်ခင်ညွန့်နှင့် အခြားသူ ၂ ဦးအား၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ တရားစွဲတင်ပို့လေသည်။ အမှုတင်ပို့သည့် နွေမှာပင်၊ ဒေါ်ခင်ညိမ်း၏ ရှေ့နေကြီးက ထိုမော်တော်ဘတ်(စ်)ကားကို ဒေါ်ခင်ညိမ်းအား ပြန်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ ပဉ္စမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၁,၀၀၀ ကျပ်တန်ခံစန် ၂ ဦးဖြင့် ပြန်ပေးရန်အမိန့်ချမှတ်

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃၇ (ခ)။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၅ တွင်၊ ချမှတ်သော၊

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန် ခရိုင် စက်ရုံတရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

လိုက်လေသည်။ ထို့နောက် ဦးဘထွန်းက ထိုဘတ်(စ်)ကားကိုမောင်ခင်ညွန့်ထံမှ ဝယ်ယူသူ မိမိအားသာလျှင် ပြန်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် ဒေါ်ခင်ညိမ်းနှင့် ဦးဘထွန်းတို့၏ ရှေ့နေကြီးများကို ကြားနာပြီးနောက် ဦးဘထွန်း၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားရာတွင်လည်း မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ဦးဘထွန်း ယခုလာရောက် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်ခင်ညိမ်း။

ဦးဘထွန်း၏ လျှောက်လွှာတွင်၊ အချင်းဖြစ် မော်တော်ဘတ်(စ်)ကားကို ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ တင်ပို့ခြင်း မပြုသေးသည်ဖြစ်၍၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆(က) အရ၊ ထိုမော်တော်ကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဖေါ်ပြထား၏။ ထိုအချက်ကိုလည်း အဓိကအားဖြင့် ဦးဘထွန်း၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက လျှောက်ထား၏။ ထိုလျှောက်ထားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဒေါ်ခင်ညိမ်းက ချေပခြင်းမပြုနိုင်ချေ။ ၎င်း၏ရှေ့နေကပင် အချင်းဖြစ် ဘတ်(စ်)ကားကို ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ တင်ပို့ခြင်း မပြုရသေးကြောင်း။ သို့သော် မော်တော်ဘတ်(စ်)ကားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မှတ်ပုံတင် စာအုပ်ကို ရုံးသို့ပို့ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဘတ်(စ်)ကားကိုလည်း ရုံးသို့တင်ပို့ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ဤလျှောက်လဲချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။အချင်းဖြစ် မော်တော်ဘတ်(စ်)ကားကို ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံးသို့ တင်ပို့ခြင်း မပြုနိုင်စရာ အကြောင်းမမြင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည် ထိုဘတ်(စ်)ကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမိန့်ချမှတ်ရန် အာဏာမရှိချေ။ ဒေါ်ခင်ညိမ်းအား၊ ထိုဘတ်(စ်)ကားကို အမှုအတောအတွင်း ပေးအပ်ထားရန် ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1962 — Nov. 6.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

MAUNG SOE AUNG AND THREE OTHERS (RESPONDENTS).*

Criminal Procedure Code, s. 437—Further inquiry—When not be ordered—Power to direct—Exercise of.

Revision-Criterion in.

Where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure.

Emperor *v.* Alam, I.L.R. 49 All. 879, referred to.

The power to direct a further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection, especially where the question involved are merely matters of fact.

Abdul Rashid Sheikh and others *v.* Momtaz Sheikh, A.I.R. 1924 Cal. 229, referred to.

The trial Court was both entitled and bound to value and weigh the evidence and if it disbelieved the evidence and discharged the accused, the question in revision depends upon whether it is a reasonable order, the criterion being, not whether the revising Court agrees with it, but whether it is rational in the sense that it could not be fairly described as perverse or manifestly contrary to the evidence.

U Hnit (Government Advocate) for the applicant.

Maung Maung Khin for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The respondents were prosecuted for dacoity but they were discharged by the learned Special (Sessions) Judge of Pyinmana on the ground that no conviction could be given on the evidence of the approver Maung Moe Kyaw (PW 2) which was not corroborated. The Government has now filed an application to revise the said order of discharge and to direct a further inquiry on

*Criminal Revision No. 57 B of 1962. Review of the order of the Special Judge, Pyinmana, dated the 10th May 1962 in Criminal Regular Trial No. 16 of 1960.

the ground that on the approver's evidence, which is legal evidence, a *prima facie* case has been made out against the respondents. In *Ali Meah* v. *The Union of Burma* (1) it was held that illustration (*b*) of section 114 and section 133 of the Evidence Act are not inconsistent. However, a severe test will have to be made of an approver's evidence, and a conviction based solely on an approver's evidence will be an exception rather than a general rule. A rule of prudence has emerged and it is so universally followed as to amount to a rule of law that it is unsafe to convict on the evidence of an accomplice unless it is corroborated in material particulars to implicate the accused. When it is unsafe therefore to convict on the uncorroborated evidence of an accomplice, or, an approver for that matter, it will be sheer waste of public revenue, time and energy to frame a charge against the accused.

I have heard the arguments of the learned Government Advocate who appeared for the Union and the learned Advocate for the respondents, and have also scrutinized the evidence for the prosecution but I fail to find any corroboration. With the exception of the approver and Maung Nu Ran (PW 4) none of the witnesses said they recognized any of the accused (respondents). The evidence of Maung Musa (PW 1) the informant is admittedly self-contradictory. In his First Report (Exhibit " Ka-Gyi ") he stated there were six *lusoes* with three revolvers and a rifle but in his evidence he said one *lusoe* stood in front of his car while two others came up. When confronted with his report he changed his statement and said that three *lusoes* stood in front of his car and stopped him. Even if his statement that three *lusoes* stopped him and two came up is true there were only five and not six *lusoes*. According to his evidence the *lusoes* carried only two revolvers. According to the approver he received K 20

(1) (1954) B.L.R. 65 S.C.

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. MAUNG SOE AUNG AND THREE OTHERS.

but in his confession he said he received K 23. The only witness who stated that he recognized the approver standing two cubits in front of Jeep No. 772 was Maung Nu Ran (PW 4) but his evidence is not acceptable. The trial Court also disbelieved his evidence. He deposed that when he was driving right in front he saw the Jeep standing in front of him with its bonnet and lights open and the approver standing in front of the Jeep. When he passed this Jeep a man flashed an electric torch from the side of the road but he accelerated and stopped at two hundred yards away from the Jeep. He had never seen the approver before and he stated that he remembered the number of the Jeep when he looked casually as he passed through. He admitted that he never mentioned the number of this Jeep to anybody. Maung Kyaw Aye (PW 14) deposed that on the following day at about 8 a.m. the respondents came in Jeep No. 772 to him for repairs but there is no satisfactory proof that this Jeep was used in the dacoity. A woman by the name of Daw Khin Tint (PW 5) was examined to identify this Jeep but in the cross-examination she was found to be an illiterate woman. She admitted she did not know the numbers or the alphabets. The evidence of the District Superintendent of Police (PW 17) is not helpful. He stated he found the impression of the right rear tyre of the Jeep on the road about one and ahalf miles away from the place of occurrence but in his cross-examination he had to admit such impressions were very common.

The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure. *Emperor* v. *Alam* (2). The power to direct a

(2) I.L.R. 49 All. 879.

further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection, especially where the questions involved are merely matters of fact. In *Abdul Rashid Sheikh and others* v. *Momtaz Sheikh* (3) it was held by the Bench of the Calcutta High Court that where no fresh evidence is likely to be produced on further inquiry the superior Court should hesitate before exercising its powers under section 437 of the Code, unless there are palpable errors in the decision of the lower Court and not merely a difference of opinion as to the weight to be given to the discrepancies in evidence. The trial Court has discussed the evidence carefully, and has given reasons which in my opinion are sufficient to justify its conclusion that the evidence of the prosecution witnesses was insufficient to support the charge of dacoity. The testimony of accomplices in general and in the absence of special circumstances, is open to various objections self-protection, promise of a pardon, and hope of lenient treatment. In *Parasharam Bhika and another* v. *Emperor* (4) the Bench of the Bombay High Court held that an order of discharge, made after hearing all the prosecution evidence should not be set aside unless it could be said that the order was perverse or manifestly unreasonable and inconsistent with an honest appreciation of the evidence before the Court. In the instant case there is nothing to show that the order of discharge is perverse, unreasonable or inconsistent with an honest appreciation of the evidence. The trial Court was both entitled and bound to value and weigh the evidence and if it disbelieved the evidence and discharged the accused (respondents), the question in revision depends upon whether it is a reasonable order, the criterion being, not whether the revising Court agrees with it, but whether it is rational in the sense that it could not be fairly described as perverse or manifestly contrary to the evidence. It has

(3) A.T.R. 1924 Cal. 229. (4) I.L.R. LVII Bom. 430.

C.C. 1962

THE UNION OF BURMA v. MAUNG SOE AUNG AND THREE OTHERS.

considered the whole of the evidence produced by the prosecution and came to the conclusion that it was not sufficient to frame a charge against the respondents. If the evidence be of such a nature that no reasonable person would ever on that evidence hold the accused guilty he must be discharged.

Following these principles I feel I cannot entertain this application to revise the order of the trial Court. Accordingly it is dismissed.

တရားရုံးမျုပ်ခ်ဳ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

မောင်ကျော်ကျော် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

မောင်ကျော်ညိန်း ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၂
နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်

ကောက်ချက်မရှိ၊ သက်သေခံချက်မရှိဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးခြင်း၊ မှားယွင်းခြင်း။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(ဃ)၊ ဥပစာဆိုသည့် စကားအဓိပ္ပါယ်။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ဂ (၄)၊ အငှါးချထားသောအိမ်ကို မီးလောင်သဖြင့်၊ အငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်၊ အိမ်ငှါးမျာ၏အခွင့်အရေး။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများဝိုင် အခင်းဖြစ် နေအိမ်အောက်ထပ်တွင် အိမ်ငှါးအဖြစ် နေကြသော၊ အယူခံတရားခံများသည်၊ အိမ်ကိုမီးလောင်သဖြင့် ထွက်ခွါသွားရာ၊ အိမ်ရှင်များက ထိုမြေယာကို၊ ခြံစည်းရိုးကာထားပြီး၊ မီးလောင်ပြီးတလအတွင်းအယူခံတရားခံများကထိုခြံစည်းရိုးကို ဖျက်၍ မြန်စီပါယ်ရုံး၏ အခွင့်အမိန့်အရ၊ ထိုမြေရာအပေါ်တွင် တဲအိမ်ဆောက်ကြသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုတို့က အယူခံတရားခံများအား မြေမှထွက်သွားစေရန် တရားစွဲသောအမှုတွင် အယူခံတရားလိုတို့အား၊ အိမ်အောက်ထပ်သာငှါးကြောင်း၊ အိမ်မြေယာကိုမငှါးခဲ့ကြောင်းအယူခံဟရားခံတို့ကလည်း ဆိုအချက်ကို ငြင်းဆိုခဲ့သော်လည်း ၎င်းအချက်နှင့်မတ်သက်၍ ကောက်ချက်မထုတ်၊ သက်သေလည်း မပြကြဘဲ၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးနှင့် ခရိုင်တရားမရုံးများက အယူခံတရားခံများအား၊ အိမ်အောက်ထပ် ကိုသာငှါးရမ်းကြောင်း အိမ်မြေရာကိုပါ မငှါးရမ်းကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြခြင်းသည် မှားယွင်းလေသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂(ဃ)ပါ ဥပစာဆိုသည်မှာ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ထားသည့် မြေကိုငှင်း၊ အငှါးချထားသည့် အဆောက်အဦ၊ သို့တည်း ဟုတ် အဆောက်အဦ အစိတ်အပိုင်း တခုခုကိုငှင်း ဆိုလိုသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားခံတို့ ငှါးရမ်းနေထိုင်ခဲ့သည်မှာ အခင်းဖြစ် အိမ်အောက်ထပ်နှင့် မြေရာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ဂ(၄) ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အခင်းဖြစ်အိမ် မီးလောင်သည့်အခါ၌၊ အငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်ရှိသူမှာ အိမ်ငှါးများဖြစ်သော အယူခံ တရားခံများသာ ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ အထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားလွှတ်တော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

မောင်ကျော်ကျော် ပါ ၂၊ နှင့် မောင်ကျော်ညိန်း ပါ ၃။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးဘသော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခု အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်သူ မောင်ကျော်ကျော်နှင့် နှမ၊ မလှလှတို့က မိမိတို့ပိုင် ဟင်္သာတမြို့နယ်၊ လက်သမားမြောက်ရပ် ဦးဘခဲ့လမ်းရှိ နေအိမ်အောက်ထပ်တွင် အိမ်ငှါးအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြသော အယူခံတရားခံ မောင်ကျော်ညိန်း၊ ကိုမောင်သန့်နှင့် ဆင်နီဂနီတို့အား ထိုနေအိမ်မီးလောင်ပြီးနောက် မြေရာပေါ်တွင် တဲထိုးနေကြသဖြင့် ထိုတဲကိုဖျက်သိမ်းပြီး မြေမှုထွက်ခွါသွားစေရန် နှင့် အခြားသက်သာခွင့်များ ရရန်အတွက် ဟင်္သာတမြို့နယ်၊ တရားမရုံးဥ တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ နယ်ပိုင်တရားမရုံးသည် စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်၏။ ဟင်္သာတခရိုင်၊ တရားမရုံးထံ အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်ရုံးက မူလရှုံး၏ ဒီကရီကို အနည်းငယ်သာ ပြင်လိုက်၏။ မောင်ကျော်ညိန်းတို့ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာတွင်လည်း မအောင်မြင်သဖြင့် ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ အယူခံဝင်ရာတွင် တရားဝန်ကြီး နှစ်ပါးထိုင် ခုံရုံးက၊ မောင်ကျော်ကျော်၊ မလှလှတို့ စွဲဆိုသော အမှုကို ပလပ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့က ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ဖြင့် ယခု အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အယူခံ တရားခံ မောင်ကျော်ညိန်းပါ သံးဦးတို့သည်၊ အခင်းဖြစ် နေအိမ်အောက်ထပ်တွင် မောင်ကျော်ကျော်၊ မလှလှတို့၏ အိမ်ငှါးအဖြစ် တလလျှင် အိမ်ခငွေ ၇၅ ပေး၍ နေထိုင်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထိုအချိန်သည်၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဟင်္သာတမီးကြီးတွင် မီးလောင်သဖြင့် မြေရာသာ ကျန်ခဲ့ကြောင်း မေါ်လွင်၏။ မီးလောင်ပြီးနောက် မောင်ကျော်ညိန်းတို့သည်၊ ထိုမြေရာမှ ထွက်ခွါသွားကြပြီး၊ တလအတွင်း မြေရာပေါ်သူ ပြန်လည်တက်ရောက်၍ တဲအိမ်ဆောက်လုပ်နေထိုင်ကြ၏။ ယင်းသို့ တဲအိမ်မဆောက်မီ၊ မောင်ကျော်ကျော်တို့က မြေကို ခြံစည်းရိုးကာသဖြင့်၊ ခြံစည်းရိုးကို ဖျက်ပြီး တဲအိမ်ဆောက်ကြသည်၊ ယင်းသို့ တဲအိမ်ဆောက်သည်မှာ ဟင်္သာတမြို့မြှုနှစ်ပါယ်ရုံး၏ အခွင့်အမိန့်အရ၊ ယာယီတဲအိမ်ဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အထက်ပါ အကြောင်းချင်းရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဤရုံး၌ အငြင်းမထွက်တော့ချေ။

မောင်ကျော်ကျော်တို့၏ အဆိုတွင်၊ မောင်ကျော်ညိန်းတို့အား အိမ်အောက်ထပ်ကို သာ ငှါးကြောင်း၊ အိမ်မြေရာကို မငှါးခဲ့ကြောင်း ဖေါ်ပြ၏။ ထိုအချက်ကို မောင်ကျော်ညိန်းတို့၏ ချေပလွှာတွင် ငြင်းဆိုခဲ့၏။ သို့သော်ငြားလည်း၊ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်ထုတ်ရန် မည်သည့်အမှုသည်ကမျှ တရားမရုံးထံ လျှောက်ထား

ခဲ့ကြဟန် မတူခြေ၊ ယင်းသို့ မလျော်ကထားသဖြင့်လည်း တရားမရုံးက ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်မထုတ်ခဲ့ပေ။ အမှုသည်များသည် နေအိမ်အောက်ထပ်ကိုသာ ငှါးသည်၊ အိမ်အောက်ထပ်ရောမြေပါ ငှါးသည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် သက်သေပေးပြခြင်း မပြုခဲ့ကြခြေ၊ သို့ပါလျက်နှင့် နယ်ပိုင်တရားရုံးသည်၎င်း၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည်၎င်း၊ မောင်ကျော်ညိန်းတို့သည်၊ အိမ်အောက်ထပ်ကိုသာ ငှါးရမ်းခဲ့ကြောင်း အိမ်မြေရာကိုပါ မငှါးရမ်းခဲ့ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်ကြသည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။

၁၉၆၂

မောင်ကျော် ပါ ၂။ နှင့် မောင်ကျော်ဒီ ညိန်း ပါ ၃။

ထို့ပြင်လည်း၊ အခင်းဖြစ်အိမ်သည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သဖြင့် အိမ်ရှင်၊အိမ်ငှါးအဖြစ် တည်နေသေးလျှင်၊ ငှါးရမ်းရာ၌ အိမ်အောက်ထပ်သာငှါးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြေရာပါငှါးသည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုအက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ထို အက်ဥပဒေပုံမ ၂(ဃ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်သဖြေဖေါ်ပြရမည် ဆိုလျှင်၊ ဥပစာဆိုသည်မှာ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ထားသည့် မြေကိုငှင်း၊ အငှါးချထားသည့် အဆောက်အဦ၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆောက်အဦ အစိတ်အပိုင်း တခုခုကိုငှင်း ဆိုလိုသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မောင်ကျော်ညိန်းတို့ ငှါးရမ်းနေထိုင်ခဲ့သည်မှာ၊ အခင်းဖြစ် အိမ်အောက်ထပ်နှင့် မြေရာဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ အိမ်မီးလောင်သဖြင့် အိမ်ငှါးအဖြစ်မှ ရပ်စဲခြင်း ဖြစ်မဖြစ် ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ (ဂ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ ထို ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

108. In the absence of a contract or local usage to the contrary, the lessor and the lessee of immoveable property, as against one another, respectively, possess the rights and are subject to the liabilities mentioned in the rules next following, or such of them as are applicable to the property leased:

(e) if by fire, tempest or flood, or violence of an army or of a mob or other irresistable force, any material part of the property be wholly destroyed or rendered substantially and permanently unfit for the purposes for which it was let, the lease shall, at the option of the lessee, be void.

၁၉၆၂

ာင်ကျော်
ျာ် ပါ ၂၊
နှင့်
ာင်ကျော်
ိုး ပါ ၃။

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ **အခင်းဖြစ်** အိမ်မီးလောင်သည့်အခါ၌ အငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့်ရှိသူမှာ၊ အိမ်ငှါးများဖြစ်သော မောင်ကျော်ညိန်းတို့သာ ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် မောင်ကျော်ညိန်းတို့က အိမ်ငှါးချထားခြင်းကို ဖျက်သိမ်းသည်ဟု သက်သေ အထောက်အထားမရှိသည်သာမက၊ အိမ်မီးလောင်၍ ထွက်ပြေးပြီး များမကြာမီ ပင် မြေရာပေါ် သို့တက်၍ ယာယီတဲဆောက်ပြီး နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။

မောင်ကျော်ကျော်တို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ မောင်ကျော်ညိန်းတို့သည်၊ မီးလောင်ပြီး မြေရာမှထွက်ခွါသွားသည်တကြောင်း၊ ၎င်းတို့ထွက်ခွါသွားလျှင်သွားခြင်း မောင်ကျော်ကျော်တို့က မြေရာငင်းခတ်သည် တကြောင်းတို့ကြောင့် မောင်ကျော်ညိန်းတို့သည် အငှါးချထားသည်ကို ပြန်လည်ပေးအပ်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မောင်ကျော်ညိန်းတို့သည်၊ အိမ်မီးလောင်သောကြောင့် ထွက်ပြေးပြီး၊ မကြာမီပင် အိမ်မြေရာပေါ် သို့ တက်ရောက်၍ နေထိုင်ကြသည်ကိုထောက်လျှင် ၎င်းတို့သည် အငှါးချထားခြင်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်သည်ဟု မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မယူဆနိုင်ပေ။

ဤအမှုတွင် တရားရုံးများသည်၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြ၏၊ သို့သော် ဤအမှုနှင့် အတိအကျသက်ဆိုင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပစ္စည်း လဲပြောင်းခြင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈(၄)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖြစ်သည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ဤအမှု အကြောင်းချင်းရာနှင့် အထူး ဝိသေသဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖြစ်သဖြင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ပဋိညာဉ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ ကို လွှမ်းမိုးသည်ဟု ယူရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၁၅ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေဥ၊

† ၁၉၆၂
နိုဝင်ဘာလ
၂၇ ရက်။

မခင်အေး (လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ဘီဂျလီ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃၊ အငြင်းဖြစ်ပွါးသော ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုခွင့် ရှင်းပစ္စည်းပြန်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုသည်ကို ကန့်ကွက်ခြင်းမပြု။

လျှောက်ထားသူ မခင်အေးက မိမိ အခြားသူနှစ်ဦးအပေါ် တွင် ရရှိသောဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ် ရာတွင်း အခင်းဖြစ်၊ နွားနှစ်ကောင် အပါအဝင် ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းဘမ်းရာ၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဘီဂျလီက တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ၊ လျှောက်ထားရာ အောင်မြင်သော်လည်း နွားများမှာ မခင်အေးပင် လက်ရှိဖြစ်နေသေးသဖြင့်၊ ဘီဂျလီက ၎င်းနွားများကို လက်ရှိရလိုမှု တရားစွဲရာတွင် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကား၊ ဘီဂျလီ တရား စွဲဆိုသည်ကို ပိတ်ပင်ကြောင်း မခင်အေးအတွက် လျှောက်လဲချက်ပေးလေ၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၆၃ အရဆိုလျှင် ထိုအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ၊ စုံစမ်းရာ၌၊ တရားရုံးသေဿုကသာလျှင် အငြင်းဖြစ်ပွါးသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုရန် ဖြစ်သည်။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကား၊ ဘီဂျလီ မိမိပိုင်နွားများကို လက်ရှိထားသူထံမှ ပြန်လည်ရယူရန်အတွက် တရားစွဲဆိုသည်ကို မည်သို့မျှ ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုချေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစံသိန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မံညှသူမျှ မလာရောက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုလျှောက်ထားသူ မခင်အေးသည်၊ ညောင်တုံးမြို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၊ ဇာရီမှုအမှတ် ဂ/၅၉ တွင်၊ ချုတ်ကရောနှင့် မအေးရင်တို့ အပေါ် ရရှိသော ဒီကရီကို ဇာရီပြု၍ ယခု အခင်းဖြစ် နွားနှစ်ကောင် အပါအဝင် ပစ္စည်းများကို ဝါးရမ်းဖမ်းစေခဲ့၏။ ယခုလျှောက်ထားခံရသူ ဘီဂျလီက၊ အခင်းဖြစ် နွားနှစ်ကောင်မှာ မိမိပိုင်နွားများဖြစ်ကြောင်းဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၂၆။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ဂ တွင်၊ မအူပင်မြို့ ရာဘက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ချမှတ်သော ဒီကရီကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂
မခင်အေး
နှင့်
ဘီကျလီ။

၅၈ အရ၊ လျှောက်ထားရာ၊ အောင်မြင်ခဲ့၏။ သို့သော ထိုနှောင်းများမှာ မခင်အေးပင် လက်ဝယ်ဖြစ်နေသေးပြီး၊ မိမိအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုရာ မရရှိ၊ ညောင်တုံးမြို့၊ မြို့နယ်တရားမရုံး တရားမကြီး မှုအမှတ် ၂၀/၆၁ တွင်၊ လက်ဝယ်ရလိုမှု တင်းစွဲဆိုလေသည်။ ထိုအမှုဘွင် မခင်အေး၏ ပညာဘို့ ရွေးနေကြီးသည်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဒေမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များက၊ ဘီကျလီတရားစွဲဆိုသည်ကို ပိတ်ပင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ထိုလျှောက်လဲချက်ကို လက်မခံဘဲ၊ ဘီကျလီအား နှောင်းများ ပြန်လည်ပေးအပ်စေရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ မခင်အေး အယူခံဝင်ရောက်တွင်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ အရဆိုလျှင်၊ ထိုအမိန့် ၂၁၊ နည်း ၅၈ အရ၊ စုံစမ်းရာ၌ တရားရုံးသောသူကသာလျှင်၊ အငြင်းပွါးသည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်သည့်အတိုင်းလည်း၊ မခင်အေးသည် ဘီကျလီအပေါ် ၌ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၃ အရ၊ တရားစွဲဆိုထားသည်ဟု သိရှိရသည်။

သို့သော် ထိုတရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၆၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကား ဘီကျလီအား မိမိပိုင်နှောင်းများကို လက်ဝယ်ထားသူထံမှ ပြန်လည်ရယူရန်အတွက် တရားစွဲဆိုသည်ကို မည်သို့မျှ ကန့်ကွက်ခြင်း မပြုချေ။

ဘီကျလီသည်၊ ဤရုံးသို့လာရောက်၍ ထုချေခြင်းမပြုချေ၊ ဝင်ဖြစ်၍ လျှောက်လွှာကို စရိတ်မခို ပလပ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

ဘရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးမောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

မူစတာအာမက် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

စူလတန်အာမက် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

တရားမဝင်သော သီးစားချထားရေးအမိန့်။

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက လျှောက်ထားသူအား သီးစားချထားသောအမိန့်ကို အတည်ပြုသော ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး အကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ၊ လက်ငုတ် သီးစားမဟုတ်သူကို သီးစားချထားသော တိုင်းမင်းကြီး၏ အမိန့်သည် တရားမဝင်ချေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးအောင်ကြီး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူ မူစတာအာမက်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ဆူလတန်အာမက်တို့ အခင်းဖြစ်မြေကို ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက်၊ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံ လျှောက်ထားကြရာ၊ ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီက၊ ထိုမြေကို မူစတာအာမက်အား သီးစားချထားလိုက်သည်။ ဆူလတန်အာမက်သည်၊ ထိုအမိန့်ကို မကျနပ်သဖြင့် ခရိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံ အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ အမိန့်ချမှတ်သည့် အတိုင်း အတည်ပြုလိုက်သည်။ ဆူလတန်အာမက်သည်၊ တိုင်းသီးစားချထားရေး

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၇။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ သီးစားပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၅/၆၁၊ ၆၂ ရခိုင်တိုင်း သီးစားချထားရေးဌာနချမှတ်သောအမိန့်ကို လျှောက်ထားမှု။

၁၉၆၂
—
မူစ်တာ အာမက် နှင့် စူလဘန်အာမက် ပါ ၂။

ကော်မိတီဆံ ဧရာဒကပင်ရာဇ်၌၊ မူစ်တာအာမက်က၊ မိမိမကွန်းမာ၌ ခိုန်းဆိုသည့် နေ့ရက်၌ တိုင်းသီးစားခံထားရေး ကော်မိတီဖွဲ့မှောက်သို့ လာရောက်ခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့် နောက်ထပ် ရက်ခိုန်းပေးပါရန် သံကြိုးစာဖြင့် ပန်ကြား၏၊ တိုင်းမင်းကြီးက အောက်ပါအမိန့်ကို ချမှတ်လိုက်သည်။

"ဖျားနေကြောင်း သံကြိုးစာရသည်၊ သံကြိုးစာကို ယုံကြည်ရန်မရှိပေ။ သို့အတွက် တဘတ်သတ် အမိန့်ချသည်။

ခရိုင်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သည်၊ တရားလိုအား သီးစားချသည်။"

ဤအမိန့်မှာ တရားငင်သောအမိန့် မဟုတ်ပေ။ အဘယ်အခြောင်းကြောင့် လက်ငုတ် သီးစားဆိုသူအား မြေချထားခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆူလတန်အာမက်အား ချထားသည်ကို ဖေါ်ပြခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဆူလတန်အာမက်၏ ပညာရှိရွေနေကြီးသည်၎င်း၊ တိုင်းမင်းကြီးအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော အစိုးရ ပညာရှိရွေနေကြီးသည်၎င်း၊ ထိုအမိန့်ကို မထောက်ခံနိုင်ကြပေ။

တိုင်းမင်းကြီး၏အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

တိုင်းမင်းကြီးသည်၊ အမှုသည်များအား ကြားနာပြီး၊ နောက်ထပ် အမိန့်တရပ် ချမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့၏တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

နူးအာမက် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးထွန်းမောင် (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ • ၂၇ ရက်။

တားဝရမ်း၊ မည်သည့်အမှုမျိုးတွင်မထုတ်သင့်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့်၊ ၃၉ နှင့် သီးခြား သက်သာခွင့် အရ ထုတ်သော တားဝရမ်းများ၊ တသဘောတည်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျော်ကြေး ငွေ ပေးသင့်သည့်အမှု၌ တားဝရမ်းမထုတ်သင့်။

မူလာပြိုသော ၁၂ ကြိမ်မြောက် တရားမကျင့်ထုံးကျမ်း၊ စာအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁,၁၅၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ အရထုတ်သော ယာယီတားဝရမ်းနှင့် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေအရထုတ်သော အမြဲတားဝရမ်းမှာ အခြေခံအားဖြင့် တသဘောတည်းပင်ဖြစ်သည်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၄(စျ)တွင် ယုံကြည်အပ်နှံမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖေါင်လဲ့ဖေါက်ပြန်ပြုသော အမှုမျိုးမှတပါး၊ သာမန်အားဖြင့် လျော်ကြေးပေး၍ တားဝရမ်းထုတ်သကဲ့သို့ပင် ထိရောက်စွာ သက်သာခွင့်ပေးနိုင်သော အမှုမျိုးတွင် တားဝရမ်းထုတ်ပေးရမည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်(နှ်)၊ စီ၊ ဆင်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အေးမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအယူခံ တရားလို နူးအာမက်သည်၊ အယူခံတရားခံ ဦးထွန်းမောင်အပေါ်၊ ပုသိမ်ခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅/၆၁ တွင်၊ ဦးထွန်းမောင်က မိမိအား တဦးတည်း ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆေးပေါ့လိပ်များ သွင်းစေရန်နှင့် အခြားသူများသို့ ရောင်းချခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ဒီကရီနှင့် ဦးကွန်းမောင် ကတိပျက်ကွက်သည့်အတွက် လျော်ကြေးရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ ထိုအမှုအတော အတင်း အထက်ပါ စွဲဆိုချက်အတိုင်း၊ ဦးထွန်းမောင်သို့၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ အရ၊ တားဝါရမ်းဆုတ်ရန် လျှောက်ထား၏။ ခရိုင်တရားမရုံးက ထိုလျှောက်ထားချက်ကို ပယ်လိုက်သဖြင့် ယခု အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအမှဲ အယူခံမှုအမှတ် ၆၄။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅ တွင်၊ ပုသိမ်မြို့ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

အာမက်
နှင့်
ဦးမောင်

နူးအာမက်သည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်လောက်ကစ၍၊ ဦးထွန်းမောင်၏ တဦးတည်း ကိုယ်ငားလှယ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံခဲ့ရသူဖြစ်သည်။ ပုသိမ်ခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃/၅၂ တွင်၊ နူးအာမက်က ဦးထွန်းမောင်အပေါ်ကို ထိုတဦးတည်းကိုယ်စားလှယ် လုပ်ငန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာရင်းရှင်းရန် တရားစွဲဆိုရာ နောက်ဆုံး၌ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပြေငြိမ်းကြပြီး နူးအာမက်က ဦးထွန်းမောင်အား ငွေ ၇,၀၀၀ ကျော်ပေးပြီး၊ ဦးထွန်းမောင်က နူးအာမက်အား ယခင်ကအတိုင်း တဦးတည်းကိုယ်စားလှယ် ပြန်လည်ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ယခုအမှုတွင်လည်း ဦးထွန်းမောင်က နူးအာမက်ထံမှ ငွေ ၆,၀၀၀ မျှ ရရန် ကျန်သေးသည်ဆိုကာ၊ တရားတထုံး စွဲခဲ့သော်၏။ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးသည် ယခုကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ရှေ့နေကြီးများအား ကြားနာပြီးနောက်၊ ဦးထွန်းမောင် စွဲဆိုသော အမှုမှ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် စာရင်းများကို ဘတ်ရှုသဖြင့် နူးအာမက်၏ ရှေ့နေကြီးက ထိုအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကျွမ်းတွင်ကြောင်း ဝေဖန်၏။ တရားသူကြီးသည် ထိုကဲ့သို့မပြုလုပ်သင့်ပေ၊ သို့သော် တရားသူကြီး အခြေပြုသည့် အကြောင်းပြချက်မှာ၊ ထိုအမှုတွဲပါ အချက်များနှင့် မစပ်ဆိုင်ဘဲ ဥပဒေအရ သာလျှင် အကြောင်းပြ၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ တရားသူကြီးသည် ပါရဂူမူလာပြုသော ၁၂ ကြိမ်မြောက် တရားမကျင့်ထုံးကျမ်း၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁,၁၅၈ ကို ညွှန်း၍၊ လျော်ကြေးငွေ ပေးသင့်သည့် အမှုဌ် တားဝါရမ်း မထုတ်သင့်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ နူးအာမက်၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤမှုမှာ မှန်ကန်သော မူဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၃၉ အရထုတ်သော ယာယီတားဝရမ်းနှင့် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေအရထုတ်သော အမြဲတားဝရမ်းမှာ အခြေခံအားဖြင့် တသဘောတည်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ (စ)အရဆိုလျှင်၊ ယုံကြည်အားထားနှုန်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ဖေါက်လဲဖေါက်ပြန်ပြုသော အမှုမျိုးမှထပါး၊ သာမန်အားဖြင့် လျော်ကြေးပေး၍ တားဝရမ်း ထုတ်သကဲ့သို့ပင် ထိရောက်စွာ သက်သာခွင့်ပေးနိုင်သော အမှုမျိုးတွင် တားဝါရမ်း ထုတ်ပေးရမည် မဟုတ်ပေ။ ဤအမှုတွင် တဦးတည်းကိုယ်စားလှယ်က မိမိအား ကိုယ်စားလှယ် ခန့်ထားသူသည် အခြားသူများအား ထိုကိုယ်စားလှယ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ကုန်များ ရောင်းချခြင်းအတွက် တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်ခံသည်မှာ စီးပွါးရေး ဖြစ်ထွန်းအောင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းတရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေခမာ ငွေ ၈၅ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ဗြိတိသျှနှင့် နိုင်ငံခြားသမဂ္ဂမ်းစာအသင်း (အယူခံတရားလို) †၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ရက်။

နှင့်

ဦးတင်မောင် (အယူခံတရားခံ) *

နှုတ်ကတိ၊ အငှါးချထားခြင်း၏အခြေခံသဘော၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၊ အိမ်ရှင်နှင့်အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်သည့်အချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နှုတ်ကတိ (Oral Agreement) ပြုသည်ဆိုရာ၌၊ တဦးနှင့်တဦးတွေ့ဆုံပြီး အပြန်အလှန်ပြောဆို၍ ကတိပြုကြရမည်ဟု တရားဥပဒေသဘောအရ မဆိုလိုချေ။ အငှါးချထားခြင်းသည်၊ အခြေခံသဘောအရ၊ ငှါးရမ်းသူနှင့် အငှါးခံယူသူ နှစ်ဦးသဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ၊ ၄ အရဆိုလျှင် ပဋိညာဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သော၊ ထိုအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေတွင် ပါဝင်ဘိသကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။

အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ် ငှါးရမ်းခံယူရာ၌ ကိုယ်အမှုအရာဖြင့်ပင် အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ရောက်ရှိနိုင်သည်။

ပေါလေါ(ခ်)နှင့် မူလာတို့ပြုသည့် အိန္ဒိယပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေကျမ်းကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးသန်းအောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၁)လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို ဗြိတိသျှနှင့် နိုင်ငံခြား သမဂ္ဂမ်းစာအသင်းသည်၊ မိမိပိုင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ အမှတ် ၂၆၂ ရှိ အဆောက်အဦ အောက်ဆုံးထပ် မြောက်ဘက်ခန်းတွင်၊ ပါရာမောင့် ဆံသဌာနဖွင့်ပြီး စီးပွါးရှာနေသူ၊ အယူခံတရားခံ ဦးတင်မောင်အား၊ ထိုအခန်းမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန်၊ တရားလွှတ်တော် မူလရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ထိုရုံးက ဦးတင်မောင်သည်၊ အယူခံတရားလို၏ အိမ်ငှါးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အမှုကိုပယ်လိုက်၏။ အယူခံဝင်ရာ၌

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူး တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၂။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ ယခင်တရားလွှတ်တော်(အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ) ကချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

မြို့တိသူနှင့် နိုင်ငံခြားသမ္မာကျမ်းစာအသင်းနှင့် ဦးတင်မောင်။

လည်း မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ တဖန် အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှုအဖြစ်အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အငြင်းပွါးမှုမရှိချေ။ အဆိုပါ အဆောက်အဦသည်၊ အယူခံတရားလိုပိုင် ဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သည့်စစ်ကြီးအတွင်း ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားလိုသည် မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွါခဲ့ရာ၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင်၊အယူခံတရားခံသည်၊ အငှါးဖြစ်အခန်း အားလပ်နေသည်ကို တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ထိုအခန်းတွင် ဆံသလုပ်ငန်းဌာန ဖွင့်၏။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က၊ ၁၉၄၈ ခု၊ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၁)အရ၊အယူခံတရားခံအား၊ ထိုအခန်းတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် အခွင့်အမိန့်ပေး၍၊စံငှါးခကိုလည်း သတ်မှတ်လိုက်၏။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ကျရောက်ကာလ နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ထိုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဥပစာများကို မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုလိုက်၏။ ထိုပုဒ်မ ၁၂၊ အပိုင်း (၂)အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်သည်၊ ယင်းသို့ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုပြီးသည့် နေ့မှ ၃ လ ဆက်လက် တည်နေရမည်ဖြစ်ရာ၊ကြီးကြပ်ရေးဝန် နေထိုင်ရန် ခွင့်ပေးသည့် အမိန့်သည်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့နောက်တွင် မတည်ရှိတော့ချေ။ သို့သော်ငြားလည်း၊ ထိုစဉ်က အယူခံတရားလိုအသင်း၏ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အတွင်းရေးမှူးသည်၊ ၁၉၅၆ မှ၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ မတ်၊ ဧပြီ၊ မေ၊ ဇွန်လများအတွက် ဆက်ကာဆက်ကာ အိမ်ငှါးခများကို အယူခံတရားခံထံ ဘိလ်များပေးပို့ တောင်းခံပြီး၊ အယူခံတရားလို အိမ်ငှါးခများ ပေးသည့်အခါ၊ လက်ခံ၍ ပြေစာများ ပေးခဲ့လေသည်။ ထိုနှစ် ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့၌ အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံထံ အခင်းဖြစ်အခန်းမှ ထွက်ခွါ ပယ်ရှားရန် နို့တစ်စာ ပေးလေသည်။

အယူခံတရားခံက အထက်ပါအချက်များ မှန်ကန်ကြောင်းဝန်ခံပြီး၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မိမိထံမှ အိမ်ငှါးခများကို လက်ခံခဲ့သဖြင့် မိမိအား အိမ်ငှါးအဖြစ် သဘောတူလက်ခံခဲ့ကြောင်းဖြင့် ချေပလေသည်။ ယခုဆုံးဖြတ်ရမည့် ပြဿနာမှာ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အခြေအနေတွင်၊ အယူခံတရားခံသည်၊ အယူခံတရားလို၏ အိမ်ငှါး ဖြစ်သလော၊ဟူသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ မူလရုံးသည်ဝင်း၊ အယူခံရုံးသည်ဝင်း၊ ထို အချေအနေတွင် ယခုအမှုသည်နှစ်ဦးသည်၊ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကြကြောင်းဖြင့် အဆုံးအဖြတ် ပေးကြလေသည်။

ထိုတရားရုံးများတွင်ဝင်း၊ ဤရုံးရှေ့မှောက်၌ဝင်း တင်ပြသော စီရင်ထုံးများပါ အမှု အကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ ဤအမှုအခြင်းအရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ မကိုက်

ဥဒေါ်

ဖြိုတီးသူနှင့် နိုင်ငံခြားသမ္မာကျမ်းစာအသင်းနှင့် ဦးတင်မောင်။

ညီချေ။ ထိုစီရင်ထုံး အသီးသီးတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော အခြေအနေအရသာလျှင် အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့ကြလေသည်၊ ဤအမှုပါ အခြင်းအရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ကိုက်ညီသော စီရင်ထုံးကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရှေ့နေကြီးများ တင်ပြခြင်းမပြုနိုင်ခဲ့ချေ။ ဤရုံးကလည်း ရှာဖွေ၍ မတွေ့ရှိခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် သက်ဆိုင်ရာအက်ဥပဒေများနှင့် အခြေခံ မူများအရသာလျှင် အဆုံးအဖြတ် ပေးရချေမည်။

ပဌမအချက်မှာ၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းရာ၌၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး ကာက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၇ အရ၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်ဆို၍၊ သို့တစ်ဆင့်မဟုတ် နှုတ်ကတိပြုပြီး၊ လက်ရောက်ပေးအပ်၍ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ရာ၊ ယခုမူကား မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းလည်းမပြု၊ နှုတ်ကတိလည်း မရှိသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံအား အခင်းဖြစ် အခန်း ငှါးရမ်းခြင်းမမြောက်ဟူသော တင်ပြချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံသည် မူလကပင် လက်ရှိဖြစ်ခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းအား ထပ်မံ လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် လိုမည်မဟုတ်ပေ။ ဤလျောက်ထားချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှုတ်ကတိ (Oral Agreement) ပြုရမည်ဆိုရာ၌၊ တဦးနှင့်တဦး တွေ့ဆုံပြီး အပြန်အလှန် ပြောဆို၍ ကတိပြုကြရမည်ဟု တရားဥပဒေ သဘောအရ မဆိုလိုချေ။ အငှါးချထားခြင်းသည်၊ ဒေခြေခံသဘောအရ၊ ငှါးရမ်းသူနှင့် အငှါးခံယူသူနှစ်ဦး သဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းလဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရဆိုလျှင်၊ ပဋိညာဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ထိုအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေတွင် ပါဝင်ဘိသကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လေရာ၊ ယခုအမှုသည်များ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ်ရောက် မရောက် ဆုံသည်မှာ ပဋိညာဉ်ကိစ္စရပ် ဖြစ်ရကား၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ သဘောတကြွဲရှယ်ချက်ကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

> "The communication of proposals, the acceptance of proposals, and the revocation of proposals and acceptances, respectively, are deemed to be made by any act or omission of the party proposing, accepting or revoking, by which he intends to communicate such proposal, acceptance or revocation, or which has the effect of communicating it."

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို လင်းပါးရာ၌ ဥပဒေပါရာကြီးများဖြစ်သော ပေါလော့(ခ်)နှင့် မူလာတို့ပြုသည့် အိန္ဒိယပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေကျမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုကြ၏။

> "It is matter of the commonest experience that the communication of intentions may be effectually made in many

၁၉၆၂

ဗြိတိသျှနှင့် နိုင်ငံခြားသမဂ္ဂမ်ား စာအသင်း
နှင့်
ဦးတင်မောင်။

other ways besides written, spoken, or signalled words. For example, delivery of goods by their owner to a man who has offered to buy them for a certain price will be understood by every one, unless there be some indication to the contrary, to signify acceptance of that offer. No words are needed, again, to explain the intent with which a man steps into a ferry-boat or a tramcar, or drops a coin into an automatic machine."

ထိုကြောင့် ယခုအမှုသည်များသည်၊ ထိုအိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ် ငှါးရမ်းခံယူရာ၌ ကိုယ်အမူအယာနှင့်ပင်၊ အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်သည်ဟုဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦး အိမ်ရှင်အိမ်ငှါးဖြစ်ရန် သဘောတူ ကြံရွယ်မှု ရှိ မရှိသာလျှင် ပခါနုဖြစ်သည်။

ထိုအဖြစ်သို့ ရောက် မရောက်ဆိုသည့် ပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာချုပ်အစရှိသော တိုက်ရိုက်သက်သေခံ မရှိရကား၊ ၎င်းတို့၏အမူအယာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းခြင်းရာကိုထောက်၍၊ အဆုံးအဖြတ် ပြုရပေမည်။ မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပဌမ အယူခံရုံးသည်၎င်း၊ ၁၉၅၆ ခု၊ ဇန္နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ နောက်ပိုင်းတွင် အယူခံတရားလိုအား မည်သည့် တရားဥပဒေမျှ ချုပ်ချယ်ခြင်းမရှိဘဲလျက်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို ပြန်လည် ရရှိရန်အတွက်၊ မဆောင်ရွက်သည်သာမက၊ အယူခံတရားခံထံ အိမ်ခတောင်းသည့် ဘီ(လ်) များပင် ပို့သည်ကိုငင်း၊ ယင်းသို့ တောင်းခံသည့် အိမ်ခကို အယူခံတရားခံ ပေးဆောင်သောအခါ၊ ရရှိကြောင်း ပြေစာများ ပေးခဲ့သည်ကိုငင်း ထောက်၍၊ အယူခံတရားခံအား အိမ်ငှါးအဖြစ် လက်ခံသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်မှာ အခြေအမြစ်မရှိ၊ ယုတ္တိမတန်ဟုဆိုရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ အိမ်ခ တောင်းဆို လက်ခံခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက တရားရုံးသို့ လာရောက်ပြီး၊ မှားယွင်း၍သော်ငင်း၊ အခြားအကြောင်းကြောင့်သော်ငင်း၊ ယင်းသို့ တောင်းဆိုလက်ခံမိကြောင်းနှင့် ၎င်းလင်းခြင်း မပြုခဲ့သဖြင့်လည်း ထိုယူဆဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ခိုင်လုံနေပေသည်။ ထိုမှတပါး၊ အဆိုပါအဆောက်အဦတွင် အခြားအိမ်ငှါးများလည်း ရှိသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံအား အိမ်ငှါးတဦးအဖြစ် လက်ခံခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်အကြောင်း ထပ်လောင်းပေါ်လွင်ခဲ့လေသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ကျိုရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်၊

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

မကျင်ဥ ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

မအေး (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ တရားရုံးနှင့် ချုပ်ဆိုသောပဋိညာဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရမည်။

အယူခံတရားခံမအေးက ဘုတ်ဂါပါ ၆ ဦးအပေါ် တင် ၎င်းတို့နေအိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန်၊ ရှုံးကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ အနိုင်ဒီကရီရရှိသည်တွင် ဘုတ်ဂါတို့တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်၏။ ထို အတောအတွင်း မအေးက မိမိရရှိသောဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရန် လျှောက်ထားရာ၊ ဘုတ်ဂါတို့က ထို့ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားစေရန် တရားလွှတ်တော်သို့ လျှောက်ထားသည်တွင်၊ တရားလွှတ်တော်က ဘုတ်ဂါတို့အိမ်တန်ဘိုးငွေ ၄,၀၀၀ ကျပ်နှင့်တရားစရိတ်ငွေ ၇၀၀ ကျပ်မျှအတွက်အာမခံငွေ ၅,၀၀၀ ကျပ်တန် ခံဝန်ချုပ်ဆိုလျှင်၊ အယူခံမှုအတွင်း၊ ဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံ့ထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ယင်းအမိန့်အတိုင်း အယူခံတရားလိုတို့က၊ အာမခံအဖြစ် ခံဝန်ချုပ်ဆိုကြသည်၊ ဘုတ်ဂါတို့အယူခံကို တရားလွှတ်တော်ကပယ်လိုက်၏။ ထိုပယ်သည့်အမိန့်မချမီ၊ ပြည်သူ့ အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အဖွဲ့က၊ အဆိုပါအိမ်ကိုဖျက်ခဲ့၏။ သို့အတွက် အိမ်ကိုလက်ဆောက်မရနိုင်တော့ဘဲ၊ တရားစရိတ်ငွေကိုသာ ရရှိခဲ့သောမအေးက၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ဆိုသူများအပေါ် အရေးယူရန်လျှောက်ထားရာ၊ မူလရုံးနှင့်အယူခံရုံးတို့က၊ အိမ်ကိုဖျက်ပြီးသော်လည်း၊ ခံဝန်ချုပ်ဆိုသူများစာချုပ်အတိုင်း အိမ်ဘိုးငွေပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားရုံးနှင့်ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်များကို၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်မသက်ဆိုင်စေရဟု ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၊ ၌ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိရကား၊ ယခုခံဝန်ချုပ်အတည်ဖြစ်မဖြစ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ထိုသို့ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင်၊ ခံဝန်ချုပ်မှာ၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့က၊ အမှုပါအိမ်ကို ဖျက်လိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ အိမ်နှင့်စပ်လျဉ်းသမျှ ပဋိညာဉ်သည် အတ်သုဉ်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့်ခံဝန်သူများထိုအိမ်အတွက် လျော်ငွေမပေးဆောင်ထိုက်ပေ။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၈။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ်၊ ၇၊ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘာသုလွှတ်တော် (အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ) ချမှတ်သောဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂
မကျင်ဥ ပါ ၂
နှင့်
မအေး။

Joseph Constantine Steamship Ltd. v. Imperial Smelting Corporation Limited. (1942) A.C. 154, 162.

မိုဟာမက်၊အစ်၊မေလ်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၄၆၈။

ကေ၊အမ်၊မိုဒီနှင့် မိုဟာမက်စီဒီကွေ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၄၂၃။

ရန်ကုန် တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီလီမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၂၇၊ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

Mohanlal Motilal နှင့် Radhahisan Laxminaraic, 20 A.I.R. 1935 Nag. 258 နှင့်ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးအေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘအုန်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုအယူခံတရားခံ မအေးက ဘုတ်ဂါ ပါ ၆ ဦးအပေါ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင်ရှိ နေအိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမတရားရုံး၌၊အနိုင်ဒီကရီရရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ဘုတ်ဂါတို့ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်၏။ ထိုအတောအတွင်း မအေးက မိမိရရှိသော ဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရန် လျောက်ထားရာ၊ ဘုတ်ဂါတို့က ထိုဇာရီပြုလုပ်ခြင်းမှ ဆိုင်းငံထားစေရန် တရားလွှတ်တော်သို့လျောက်ထား၏။ တရားသွတ်တော်က ဘုတ်ဂါတို့ အိမ်တန်ဘိုးငွေ ၄,၀၀၀ နှင့် တရားစရိတ် ငွေ ၇၀၀ မျှအတွက် အာမခံစေ၍ ၅,၀၀၀ တန် ခံဝန်ချုပ်ဆိုလျှင်၊ အယူခံမှုအတွင်း၊ ဒီကရီကို ဇာရီပြုခြင်းမှ ဆိုင်းငံထားစေရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။ ယင်းအမိန့်အတိုင်း ယခု အယူခံ တရားလို မကျင်ဥနှင့် မမြသွင်တို့က၊ အာမခံများ အဖြစ် ခံဝန်ချုပ်ဆိုကြသည်။

ထိုစာချုပ်ပါ အရေးကြီးသော အချက်များမှာ၊အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

"Accordingly we, Ma Kyin U and Ma Mya Thwin, of our own free will stand security to the extent of K 5,000 (K Five Thousand) mortgaging the property specified in the Schedule hereto, and covenant that if the decree of the first Court be confirmed or varied by the appellate Court the said defendants shall act in accordance with the decree of the appellate Court and shall pay whatever may be payable by them thereunder, and if they should fail therein then any amount so payable shall be realised from the property mortgaged, and if the sale proceeds of the sale of the said property are insufficient to pay the amount due, we and our

legal representatives will be personally liable to pay the balance. To this effect we have executed this security bond on this 20th and 21st day of April 1956."

၁၉၆၂
မကျင်ဥပါ ၂
နှင့်
မအေး။

ဘုတ်ဂါတို့ အယူခံကို တရားလွှတ်တော်က ပယ်လိုက်၏။ ထိုပယ်သည့်အမိန့်မချမီ၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့က၊ အဆိုပါအိမ်ကို ဖျက်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားခံ မအေးသည်၊ မိမိရရှိသည့် ဒီကရီအတိုင်း ထိုအိမ်ကို လက်ရောက်မရနိုင်တော့ဘဲ၊ တရားစရိတ်ငွေကိုသာ ရရှိခဲ့၏။ ယခုအယူခံမှုသည်၊ မအေး တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ဆိုသူများအပေါ် အရောယူရန် မူလရုံးသို့ လျှောက်ထားရာ၊ မူလရုံးနှင့် အယူခံရုံးတို့က အိမ်ကိုဖျက်ပြီးသော်လည်း ခံဝန်ချုပ်ဆိုသူများ စာချုပ်အတိုင်း အိမ်ဘိုးငွေပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်သဖြင့်၊ပေါ် ပေါက်သော အယူခံဖြစ်သည်။

ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ ဒုတိယအပိုဒ်တွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

"A contract to do an act which, after the contract is made, becomes impossible, or, by reason of some event which the promisor could not prevent, unlawful, becomes void when the act becomes impossible or unlawful."

တရားရုံးနှင့် ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်များကို၊ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မသက်ဆိုင်စေရဟု ယင်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁ ၌ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိရကား၊ ယခုခံဝန်ချုပ် အတည် ဖြစ်မဖြစ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ယင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ထိုသို့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် ခံဝန်ချုပ်မှာ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့က၊အမှုပါအိမ်ကို ဖျက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ အိမ်နှင့်စပ်လျဉ်းသမျှ ပဋိညာဉ်သည် ပျက်သုဉ်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဤပြဿနာမျိုးနှင့် စပ်ဆိုင်၍၊ ***Joseph Constantine Steamship Line Ltd.*** v. ***Imperial Smelting Corporation Limited*** (1) တွင်၊အင်္ဂလန် ပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုသည်။

"From the classic judgment of Blackburn J. in *Taylor* v. *Caldwell* (2), I extract these passages: ". . . . where, from the nature of the contract, it appears that the parties must from the beginning have known that it could not be fulfilled

(1) (1942) A.C. 154, 162. (2) 3 B. & S. 826, 833.

၁၉၆၂

မကျင့်ဥပါ၂၂
နှင့်
မအေး။

unless when the time for the fulfilment of the contract arrived some particular specified thing continued to exist, so that, when entering into the contract, they must have contemplated such continuing existence as the foundation of what was to be done; there, in the absence of any express or implied warrantly that the thing shall exist, the contract is not to be construed as a positive contract, but as subject to an implied condition that the parties shall be excused in case, before breach, performance becomes impossible from the perishing of the thing without default of the contractor."

ယင်းသို့သော အဆုံးအဖြတ်မျိုးကို မြန်မာပြည်၌လည်း၊ **မိုဟာမက်အစ်မေလ်နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်(၃)အမှု၊ ကေအမ်-မိုဒီနှင့် မိုဟာမက်စီဒီကေ့ (၄)** အမှုနှင့် **ရန်ကုန် တယ်လီဖုံးကုမ္ပဏီလိမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၅)**အမှုတို့တွင် ထိုမူအတိုင်း ပင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

အယူခံတရားခံ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး တင်ပြသော ***Mohanlal Motilal*** နှင့် ***Radhahisan Laxminaraic*** **(၆)**အမှုပါအကြောင်းခြင်းရာများသည်၊ယခုအမှုနှင့် ကွာခြားလေသည်။ ထိုအမှုတွင် အာမခံများ တရားရုံးနှင့် ခံဝန်ချုပ်ဆိုပြီးနောက် ခံဝန်သူများ သဘောမတူဘဲ မိမိတို့တာဝန်ယူသည့်ကိစ္စ အခြေအနေပြောင်းလဲလျှင်၊ ထိုခံဝန်သူများ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၃ မှ ၁၇၉ ထိပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မကိုးကားနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် တရားရုံးနှင့် ခံဝန် ချုပ်ဆိုရာ၌၊ မြို့နှင်၊ မြို့စား၊ ခံဝန်သူဟူ၍ မဖို့ကြောင်းဖြင့် အတိအလင်း မြွက်ဆို၏။

ဤအမှုပါ အခြင်းအရာများသည်ကား၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆ ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်များဘင်ငင်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ မူဟွင်ငင်း အကျုံးဝင်လေသည်။ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့က၊ အမှုပါအိမ်ဖျက်သည်ကို ခံဝန်သူများ မည်သို့မျှ ငင် ရောက် တားမြစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ခံဝန်သူများသည်၊ အမှုပါအိမ် တည်ဆဲပါစေမည် ဟူ၍လည်း အာမ မခံခဲ့၊ ဥပဒေသဘောအရ၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အဖွဲ့က ဖျက်သည့်အခါ၊ ထိုအိမ်နှင့်စပ်သည့် ပဋိညာဉ်မှာ ဆိတ်သုဉ်းတော့၏။ ထို ကြောင့်၊ ခံဝန်သူများ ထိုအိမ်အတွက် လျော်ငွေ မပေးဆောင်ထိုက်ဟုဆုံးဖြတ်ရပေ မည်။

အောက်ရုံးအမိန့်များကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၁၇၀ိ ဖြစ်စေရမည်။

(3) (1940) R.L.R. Page 468.
(4) (1947) R.L.R. 423.
(5) (1948) B.L.R. 527.
(6) A.I.R. (1935) Nagpur 258.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်ရွှေဥ။

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅ (အယူခံတရားလိုများ)
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်။

ပဋိညာဉ်တိုင်ချက်

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဋိညာဉ်တိုင်ချက်ဆိုသည်မှာ တနေရာတချိန်တည်းတွင်၊ တဦးတည်းက တိုင်ရသည်ဟု တထစ်ချမဟုတ်ဘဲ၊ နှစ်နေရာတွင် တိုင်ကြားသူနှစ်ဦးက တသီးတခြားစီတိုင်တန်း၍၊ တိုင်တန်းချက်တခုနှင့်တခု အချိန်ကွဲလွဲနေသော်လည်း၊ တိုင်ချက်နှစ်ခုစလုံးပင် သက်သေခံဝင်၍ ရပ်စားနိုင်သည်။

ကေရာဇ်နှင့်လာလ်ဂျီရေး၊ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၃၆ ပဋ္ဌာန၊ ၁၁၊ ကိုးချည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးလှညွှန့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။
အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေ ဦးဘဘေ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံတရားလိုတို့အား၊ ရွှေဘိုမြို့၊ ဒုတိယအထူး (ရာဘာက်စက်ရှင်) တရားသူကြီးက ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အထူးမူ အမှတ် ၁၀ ဟု၎င်း၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟူ၍ တွေ့ရှိပြီးလျှင်၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်စီ အသီးသီးကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

အခင်း ဖြစ်ပွါးသော နေရာမှာ၊ ဝက်လက်မြို့နယ်၊ လှထွေရွာဖြစ်၍၊ အချိန်မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့ ညဦးပိုင်းတွင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အယူခံတရားလို မောင်ခင်မောင်မှာ၊ လှထွေကျေးရွာ ဒိုင်နယ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး (ဗ-တ-လ-စ)၏ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အယူခံတရားလို မောင်ပေါ်ထေမှာ ထိုကျေးရွာဒိုင်နယ်အတွက် ပြည်ထောင်စု(ပ-ထ-စ) အဖဲ့၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သည်။ အခင်းဖြစ်သောနေ့ညနေ နေဝင်ပြီးစအချိန်လောက်တွင်၊ ရွှေဘိုရိုင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပ-မ-ညီ-တ)၏ သဘာပတိဖြစ်သူ ဦးအောင်လွင်နှင့် ဝက်

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၁။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအထူးမူအမှတ် ၁၀၊ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ရွှေဘိုမြို့၊ ဒုတိယအထူး (ရာဘာက်စက်ရှင်) တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုအယူခံသည်။

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅ နှင့် မြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

လက်မြို့နယ်အတွက် အဆိုပါအဖွဲ့၏ သဘာပတိဖြစ်သူ ဦးအောင်သိန်းတို့သည် လှည့်ဖွဲ့ ရွာသို့ သွားရောက်ကြ၍ ပ-မ-ည-တ အဖွဲ့၏ အမှုဆောင် လူကြီးတဦးဖြစ်သော ဦးအေးမောင်၏အိမ်၌ စည်းဝေး ဆွေးနွေးကြလေသည်။ ရွာမှ အဖွဲဝင်များကိုလည်း ငှင်းတို့နှင့်အတူ စည်းရုံးရေးကိစ္စများကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် ဦးအေးမောင်အိမ်သို့ လာရောက်ရန် ဦးအေးမောင်၏ သားမက်ဖြစ်သူ မောင်လှရွှေ (လိုပြ-၃)နှင့် ဦးအေးမောင်၏ မိန်းမဖြစ်သူ ဒေါ်အေးတင် (လိုပြ-၆)တို့က၊ သွားရောက်ဘိတ်ခေါ်ကြသည်။

ဦးအေးမောင်၏အိမ်တွင် ထိုကဲ့သို့စည်းဝေးနေအတွက် ပ-မ-ည-တ စစ်ကိုင်းခရိုင် သဘာပတိဖြစ်သော ဦးအောင်လွင် (လိုပြ-၁)နှင့် လှထွေရွာ ပ-မ-ည-တ အဖွဲ့ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးထွန်းရှိန် (လိုပြ-၄)တို့သည်လည်း ရှိနေကြသည်။ ထိုအတောအတွင်း တွင် ရွာသား ၃၀ ခန့် သံပုံးများကိုတီး၍ "ဦးအေးမောင်-ဦးအောင်လွင် အလိုမရှိ" ဟု ကြွေးကြော်ကာ၊ ဦးအေးမောင်၏ အိမ်ရှေ့၌ လမ်းမပေါ်တွင် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် နာရီပက်မျှ လျှောက်ကြလေသည်။ ထိုသို့ ကြွေးကြော် အော်ဟစ်ကြသောသူများ ပြန်သွား၍ အတန်ကြာလျှင်၊ ဦးအေးမောင်၏ အိမ်ရှေ့အဖိအောက်တွင် မီးဖိုကို ဝိုင်း၍ထိုင်ကာ၊ ဦးအောင်သိန်း ဦးအေးမောင်၊ (လိုပြ-၅) ဦးအောင်လွင် (လိုပြ-၁) ဦးထွန်းရှိန် (လိုပြ-၄) စသူတို့သည် စကားပြော၍ နေကြလေသည်။ ထိုအခိုက် ခါးလုံတို့ကို ကိုင်စွဲသော လူ ၅ ဦးခန့် ရှင်ဘောင်တန်း၍ ငှင်းတို့ရှိရာသို့ လာသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ငှင်းလူ ၅ ဦးနှင့်၏ နောက်မနီးမဝေးတွင်လည်း အခြား ခါးလုံ ကိုင်စွဲသော လူ ၄-၅ ဦးခန့် လိုက်လာသည်ကိုလည်း မီးဖိုတွင် ဝိုင်း၍ထိုင်နေသူတို့က တွေ့ကြရသည်။ ရွှေတန်းမှတက်လာသော လူများတွင် ခါးကိုကိုင်စွဲသော အဖူးခ တရားလို မောင်ခင်မောင်ကို မှတ်မိပါသည်ဟူ၍ ဦးအောင်လွင်က ထွက်ဆိုသည်။ မောင်ခင်မောင်ကို ယင်းက သိဘူးသူဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ ကောင်းစွာ မှတ်မိပြီးလျှင် တပ်အပ်စွဲနိုင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ မောင်လှရွှေ (လိုပြ-၃)ကမူ မောင်ခင်မောင်အပြင် မောင်ပေါ၀ေ၊ မောင်ဌေးဆောင်နှင့် မောင်ချစ်စိန်တို့ကိုပါ ကောင်းစွာ တွေ့မြင်လိုက်ရသည်ဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်။ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ပေါ၀ေနှင့် မောင်ချစ်စိန်တို့မှာ ခါးများကို စွဲကိုင်၍ မောင်ဌေးဆောင်၏လက်တွင် လှံ၊ သို့မဟုတ် ခဂင်းဟူ၍ ခွဲခြားမပြောနိုင်သော လက်နက်တခု ပါလာသည်ကို သက်သေက ထွက်ဆိုလေသည်။ ဦးထွန်းရှိန် (လိုပြ-၄)ကလည်း၊ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ပေါ၀ေ၊ မောင်ဌေးဆောင်နှင့် မောင်ချစ်စိန်တို့ လက်နက်ကိုင်ဆောင်၍ ငှင်းတံတိုလာကြသည်ကို တွေ့မြင်ရကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုခဲ့လေသည်။ သက်သေ ဦးထွန်းရှိန်သည် လှထွေ ရွာသားဖြစ်၍ ငှင်းရွာ ပ-မ-ည-တ အဖွဲ့တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပေသည်။ မောင်ခင်မောင် မောင်ပေါ၀ေ စသူတို့မှာလည်း တရွာသားများ ဖြစ်ကြပြီးလျှင်၊ ပ-ထ-စ အဖွဲ့ဝင်

များ၊ ခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ ဦးထွန်းနှိန်အနေနှင့် ၎င်းထွက်ဆိုသကဲ့သို့ မောင်ခင်မောင်နှင့် အခေါင်းပါတို့ကို မီးရောင်အောက်တွင် မြင်ရရှိ မှတ်မိကြောင်း၊ လူများ အော်ဟစ် ကြွေးကြော်နေစဉ် မောင်ဝင်မောင်နှင့် မောင်ချစ်စိန်တို့၏ တိုင်သံကို ကြားရကြောင်း ထွက်ဆိုရာတွင် မှားယွင်းစရာမရှိ၊ မမှတ်မိစရာ အကြောင်းမရှိပေ။

၁၉၆၂
မောင်ခင်မောင် ပါ ၅ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ခါးလှံကို ကိုင်စဲ့သောသူများကို မောင်ခင်မောင်က "ခုတ်ဟ-သတ်ဟ" ဟူ၍ တိုင်သံပေးလိုက်သောအခါ ၎င်းတို့အားလုံးသည် အိမ်အဖီတွင်းမှ အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ခုတ်ကြတော့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ခုတ်ရန်ဝင်လာသည်တွင် ဦးထွန်းဂိုန်နှင့် မောင်လှရွှေတို့က နေရာမှ ထ၍ပြေးကြသည်။ ဦးအောင်သိန်း၊ဦးအောင်လွင်နှင့် ဦးအေးမောင်တို့က အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ပြေးကြသဖြင့်၊ ဦးအောင်သိန်းကို လူဆိုးများက အိမ်ခန်းတွင်မိ၍ ဝိုင်းပြီး ထိုးကြ ခုတ်ကြ လုပ်ကြလေသည်။ ဦးအောင်လွင်သည် အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ပြေးရာ၌ အိမ်ခန်းတံခါးတွင် ဦးအေးမောင်၏ သမီး၊ မောင်လှရွှေ၏ ဇနီးဖြစ်သူ မဌေးကြည်သည် ကလေးသိပ်နေသည်ကို တွေ့မြင်လိုက်ရသည်။ ထိုအခန်းမဖြတ်၍ မီးဖိုဘက်သို့ဝင်ကာ ပုန်းနေသောအခါ၌ အိမ်ခန်းမထဲမှ ခုတ်ထစ်သံများကို ကြားရပြီးနောက်၊ဦးအောင်သိန်း၏ ညည်းညူသံကို ကြားလိုက်ရသည်။ လူဆိုးအခွို့က ဓါတ်မီးနှင့်ထိုး၍ မီးဖိုတွင်းသို့ ကြည့်ကြသဖြင့်၊ ဦးအောင်လွင်သည်၊ မီးဖိုခန်းတွင် ကပ်၍ရပ်ပြီးလျှင် ပြူတင်းပေါက်မှ ခုန်ဆင်းပြေးရလေသည်။

မောင်လှရွှေ (လိုပြ-၃)သည်၊ မီးရောင်အောက်တွင် မောင်ခင်မောင်နှင့် အခြားသူများကို မြင်ရပြီးနောက် ၎င်းသူတို့ ဓါးလှံဖြင့် ရန်ပြုရန် ဝင်အလာတွင် ထွက်ပြေးခဲ့လေသည်။ မောင်ခင်မောင်မှာ မောင်လှရွှေနှင့် ယောက်ဖတော်စပ်၍ ကောင်းစွာမှတ်မိကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ မောင်လှရွှေသည် ထွက်ပြေးပြီးနောက် ရွာနှင့် ၂ တိုင်ခန့်ဝေးသော စွန့်ဦးရွာ၌ ဦးအောင်သိန်း၏လယ်ထဲ၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သမျှကို ဦးအောင်သိန်းမိန်းမဖြစ်သူ မလုမင် (လိုပြ-၁၈)ထံ တိုင်ကြားပြီးနောက် ဦးအောင်ညွန့် (လိုပြ-၁၇) ထံတွင်လည်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ ထိုနောက် ရွာသာကြီးကင်းဂါတ်သို့ သွား၍ ဦးထွန်းမောင် (လိုပြ-၁၄)ထံ တိုင်ကြားသဖြင့် မောင်လှရွှေ၏ တိုင်ကြားချက်ကို ဦးထွန်းမောင်က နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ရေးမှတ်ထားလိုက်လေသည်။ ၎င်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို သက်သေခံအမှတ် (စ)အဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းမှတ်တမ်းတွင် မောင်လှရွှေက ၎င်း၏ ဘခင် ဦးအေးမောင် နေအိမ်တွင် ဦးအောင်သိန်းနှင့် လူ ၄-၅ ယောက် မီးဖိုနား ဝိုင်း၍စကားပြောနေကြစဉ် လှထွေရွာမှ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ပေါ်ဝေ၊ မောင်ဌေးဆောင်၊ မောင်ချစ်စိန်နှင့် အမည်မသိ လူ ၄-၅ ယောက်သည် ဓါး-လှံများကိုင်၍ ၎င်းရောက်ထိုးခုတ်သဖြင့်၊ ၎င်းထွက်ပြေးခဲ့ရကြောင်းဖြင့် တိုင်တန်းသည်ကို မှတ်တမ်းတင်သားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅။ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ဦးအေးမောင် အိမ်တွင်းသို့ဝင်ရောက်၍ ဦးအောင်သိန်းအား အသေထိုးခုတ်ကြသည်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်တွေ့ရသော သက်သေနှစ်ဦးမှာ ဦးအေးမောင်နှင့် ၎င်း၏သမီး မဌေးကြည်တို့ပင် ဖြစ်သည်။ ဦးအေးမောင်က အောက်ပါကဲ့သို့ ထွက်ဆိုသည်။

"မောင်ခင်မောင်က လုပ်ဟဟု အော်လိုက်သောအခါ၊ မောင်ဌေးဆောင်က မိမိအား ခရင်းနှင့်ထိုးကြောင်း၊ ထိုသို့ အထိုးခံရပြီးနောက် မိမိသည် အိမ်ထဲသို့ ဝင်ပြေးကြောင်း၊ နောက်မှ လူများလိုက်လာပြီး ခါးနှင့်ခုတ်ကြသဖြင့် လက်နှင့် ကျော်တွင် မိမိဒဏ်ရာရခဲ့ကြောင်း၊ အိမ်တွင်းသို့ရောက်သောအခါ တံခါးကို ပိတ်၍ တွန်းထားရကြောင်း၊ ထိုအခါ အိမ်တွင်းသို့ရောက်ရှိနေသော မောင်ခင်မောင်က ဦးအောင်သိန်းအား ခါးနှင့်ခုတ်နေသည်ကို မြင်ရကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ခုတ်နေသည်မှာ ၆ တောင်ခန့်မျှဝေးသော နေရာမှ မြင်ရသဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား မြင်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းနောက် တံခါး တွန်းထားသော်လည်း၊ အပြင်က တွန်းဝင်သည့် အင်အားကို မနိုင်သဖြင့်၊ ပွင့်ထွက်သွားရာ၊ မောင်ဌေးဆောင်နှင့် သင်းဘတို့ ဝင်ပြေးလာပြီး မောင်ခင်မောင်နှင့်အတူ ဦးအောင်သိန်းအား ဝင်၍ ထိုးကြခုတ်ကြကြောင်း၊ ဦးအောင်သိန်း လဲသွားပြီးနောက် မောင်ချစ်မိန်နှင့် မောင်ပေါဝတို့သည် ခါးလှံများကို ကိုင်ဆောင်ပြီး အခန်းထဲသို့ ပြေးဝင်လာကြပြီးလျှင်မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ဌေးဆောင်၊ သင်းဘတို့နှင့်အတူ ရောနှောသွားကြောင်း၊ ထိုအခါတွင် မိမိသည် တံခါးရွက်အကွယ် ပုန်းနေရာမှ သမီး မဌေးကြည်၏ကုတင်အောက်သို့ ဝင်လိုက်ကြောင်း၊ မောင်ခင်မောင်နှင့် အပေါင်းပါတို့ ထွက်သွားပြီးနောက်ကုတင်အောက်မှဆွဲ၍ သေနေသောဦးအောင်သိန်း၏ နံဘေးနားတွင် လှဲကာ ငှဲးပါ သေချင်ဟန် ဆောင်နေရကြောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ခုတ်ထစ်နေကြစဉ်သမီး မဌေးကြည်သည်၊ အိမ်တွင်းဝင် ကလေးများနှင့် အတူ ရှိကြောင်း၊ မောင်ခင်မောင်ဘိုလူစု ထွက်သွားပြီးနောက် မဌေးကြည်သည် အိမ်ပြင်သို့ထွက်၍ "ဦးလေးသိန်းတို့၊ အဖေတို့ သေကုန်ကြပါပြီ"ဟူ၍ အရပ်ကြားအောင် အော်ဟစ်သော်လည်း၊ မည်သူမျှ ပေါ်မလာကြောင်း စသည်တို့ဖြင့် ထွက်ဆိုလေသည်။"

ထိုကဲ့သို့ ထွက်ဆိုသည်များကို အရေးပါ အရာရောက်သော အချက်တို့၌ မဌေးကြည် (လိုပြ-၂)က ထောက်ခံထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မဌေးကြည်က မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ဌေးဆောင်နှင့် သင်းဘတို့သည် ဦးအောင်သိန်းကို ဝိုင်း၍ ထိုးကြ၊ခုတ်ကြကြောင်း၊ ထိုအခါ မိမိက ကလေးများနှင့် ကျွန်မကိုချမ်းသာပေးပါဆိုပြီး ဝပ်နေရ

ကြောင်း၊ မောင်ခင်မောင်တို့လူသိုက် ပြန်သွားကြသောအခါ မိမိသည် အပြင်သို့ ထွက်၍ အော်ဟစ်ကြောင်း၊ မည်သူမျှ မလာကြဘဲ၊ အတန်ကြာမှ မိခင် ဒေါ်အေးတင်အိမ်သို့ပြန်လာကြောင်း။

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅။ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် မျက်မြင်သက်သေများနှင့် အခြားသော သက်သေအထောက်အထားကြောင့်၊ ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်သော မောင်ခင်မောင်နှင့် ၄ ဦးတို့အပေါ်တွင် ဦးအောင်သိန်းအား သေစေမှုဖြင့် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လူအများဝိုင်း၍ ထိုးခုတ်ကြခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မည်သူ့လက်ချက်ဖြင့် ဦးအောင်သိန်း သေဆုံးရသည်ကို တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်ဟုဆိုကာ စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား၍ အယူခံတရားလိုတို့အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အရမဟုတ်ဘဲ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၆ အရသာလျှင် ပုဒ်မ ၁၁၄ နှင့် တွဲဘက်၍ ပြစ်ဒဏ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဒုယူခံ တရားလိုတို့၏ကိုယ်စား ပညာရှိ လွှတ်တော်ရွှေနေကြီး ဦးလှညွှန့်က အဓိကထား၍ လျှောက်လဲခဲ့သည်မှာ မဋ္ဌေးကြည်နှင့် ဦးအေးမောင်တို့၏ ထွက်ဆိုချက်တို့သည် ကွဲလွဲချက်များ ပါဝင်နေသဖြင့်၊ လက်မခံထိုက်၊ သို့တည်းမဟုတ် မယုံကြည်သိုက်ကြောင်း၊ မဋ္ဌေးကြည်သည်၊ အခင်းဖြစ်ပြီး နောက်တနေ့တွင် ရဲသားများနှင့် လူကြီးများ လာရောက်စုံစမ်းသောအခါ မည်သူမည်ဝါတို့က ဦးအောင်သိန်းတို့အား သတ်ဖြတ်ထိုးခုတ်သည်ကို မသိရမကြောင်းဖြင့် ရုံးတွင် အစစ်ခံ ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ နောက်ရဲအဖွဲ့လာပြန်သောအခါလည်း၊ မိမိနှင့်အဖေတို့က ကြောက်ရွံ့သဖြင့် မည်သူက ခုတ်ကြသည်ကို မသိကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း အစစ်ခံလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မဋ္ဌေးကြည်က မသိကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုခဲ့ကြောင်းကို မောင်ကံရင် (ခံပြ-၆) ကလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ရဲဒုနာအုပ် ဦးဘစိန် (လိုပြ-၂၇)က၊ ၁၉-၁-၆၁ နေ့တွင် လှထွေရွာသို့ နေ့ပိုင်းလောက်တွင် ရောက်သွားရာ၊ အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးသော အခါ၌လည်း၊ မဋ္ဌေးကြည်က မည်သူတို့သည် တရားခံများ ဖြစ်ကြကြောင်းကို ပြောခဲ့သည်ကို မတွေ့ရ။ ၃၁-၁-၆၁ နေ့ရက်တွင် စုံထောက်ရဲမှူး ဦးတင်မောင် (လိုပြ-၃၁) က အမှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအခါမှ မဋ္ဌေးကြည်က အမည်များကို ထုတ်ဖော်၍ ပြောခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် မဋ္ဌေးကြည်က မောင်ခင်မောင်နှင့် အခြားလူတို့ကို စွပ်စွဲခြင်းမှာ အခင်းဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ရိုးရိုးသားသား ဖွင့်ဟထုတ်ဖော်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ အချိန်အတော်ကြာမှ စိတ်ကူးရ၍ အမှုဆင်ခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ယူဆထိုက်ကြောင်းဖြင့် ပညာရှိ လွှတ်တော်ရွှေနေကြီး ဦးလှညွှန့်က လျှောက်လဲသည်။

သို့ရာတွင် မဋ္ဌေးကြည်၏ ရုံးတွင်အစစ်ခံချက်အရ၊ ၎င်းအမှုသွား အမှုလာ အားလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင်၎င်း၊ လှထွေရွာတွင် ထိုအချိန်က ပ-မ-ည-တ နှင့် ပ-ထ-စ နိုင်ငံရေး

၁၉၆၂

ဒေါ်ခင်မောင်မောင်
ပါ ၅ ။
နှင့်
ပြည်ဆောင်စု
ပြန်မှာနိုင်ငံ ။

စည်းမှုံးရေးပဋိပက္ခမှာပြင်းထန်လျက်ရှိခဲ့သည်။ မောင်ခင်မောင်နှင့် အပေါင်းပါတို့သည် ပ-မ-ညာ-တ၏ ဆိုင်းဘုတ်ကို ဖျက်ဆီးဖြုတ်ချသဖြင့် နှုံးတင်၍ အမှုစွဲဆိုခြင်းခံရ၊ ဒဏ်တပ်ခံရပြီး နောက်များမကြာမီပင် အခင်းဖြစ်သောကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ရသည်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ဆိုင်းဘုတ်ဖြုတ်ချသည့် အဆင့်မှ လူ ၂၀-၃၀ ဝိုင်း၍ သံပုံးတီးကြ၊အော်ဟစ်ကြွေးကြော်ကြသည့်အဆင့်၊ ၎င်းနောက် ခါးလှံ စွဲကိုင်၍ ခုတ်ကြ သတ်ကြသည့် အဆင့် အထိ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပွါးနေသော ပဋိပက္ခတို့၏ အလယ်တွင် မဌေးကြည်သည် ကြောက်ရွံ့သဖြင့် မေးသမျှလူမျှားအား ဖြစ်သမျှအကြောင်းစုံကို မပြောဝံ့မည်မှာ ဓမ္မတာကိစ္စတရပ်ဟူ၍ ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းပြင် ဦးအောင်သိန်းအား မိမိရွေတွင်ပင် ဝိုင်း၍ခုတ်ကြ ထစ်ကြသည်မှာလည်း မိန်းမသားတဦးအတွက် သွေးလန့်ဖွယ်ရာ ကိန့်လည်းဖြစ်သည်။ ထိုခုတ်ထစ်၍အပြီး မိမိနှင့်ကလေးများသာ အိမ်တွင်ကျန်ရှိနေသဖြင့် ထွက်၍ အရပ်သို့ ကူညီပါရန် အော်ဟစ်ရာတွင်လည်း မည်သူမျှ မလာငဲ့သည့် ရွာအခြေအနေကိုလည်း သတိပြုရမည်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏ဘခင် ဦးအေးမောင်လည်း ဒဏ်ရာများဖြင့် ဦးအောင်သိန်းအနီးတွင် လှဲလျောင်း၍ သေချင်ဟန်ဆောင်နေရရာမှ သူမသေကြောင်း မဌေးကြည်အား ပြောသောအခါ၌လည်း မဌေးကြည်က သေချင်ဟန် ဆက်၍ဆောင်နေပါ၊ သို့မဟုတ်က တလှဲပြန်လာ၍ သတ်ကြလိမ့်ဦးမည်ဟူ၍ သတိပေးခဲ့သည်ကိုလည်း စဉ်းစားစရာ ဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်သည်လည်း မဌေးကြည်ကဲ့သို့ပင် နှံနက်လင်းသောအခါ၊ ရောက်ရှိလာကြသော ရဲအရာရှိများထံသို့ သတ်ဖြတ်ခုတ်ထစ်သူများသည် မည်သူမည်ဝါများဖြစ်ကြောင်းကို မသိကြောင်းဖြင့် ပြောခဲ့သည်ဟူ၍ ၎င်း၏ နှုံးတင် ထွက်ဆိုချက်တွင် တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ အချိန်မလင့်ဘဲ ဖွင့်ဟပြောဆိုခြင်း မရှိသည်ကို ပညာရှိလွှတ်တော်ရွေးနေကြီး ဦးလှညွှန့်က ညွှန်ပြ၍ ဦးအေးမောင်၏ ထွက်ဆိုချက်ကိုလည်း မယုံကြည်ထိုက်ကြောင်းဖြင့် လျော်ကလဲသည်။ သို့ရာတွင် ရွာတွင် တညလုံးလုံး မည်သူမျှ အခင်းဖြစ်သည့်ခနရာသို့မလာဝံ့၊ကြောက်ရွံ့၍ နေရကြသော အခြေဖြစ်သည်၊ မနက်မိုးလင်း သောအခါ ဒဏ်ရာရလျက်ရှိသော ဦးအေးမောင်ကို လှည်းတစီး၊ ဦးအောင်သိန်း၏ အလောင်းကို လှည်းတစီးဖြင့်တင်၍ ဝက်လက်ရဲဌာနာသို့ သွားရောက်ကြသောအခါ၊ ရဲဌာနာတွင် ဦးအေးမောင်က သက်သေခံအမှတ် (က)ဖြစ်သော ပဉ္စမသတင်းပေး အစီရင်ခံချက် တင်သွင်းသော စာဌမ္ဘကား၊ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ဌေးဆောင်၊ မောင်ချစ်စိန်၊ သင်းဘနှင့် မောင်ပေါဝေတို့၏ အမည်တပ်၍ ၎င်းအား ဒဏ်ရာရစေမှု၊ ဦးအောင်သိန်းအား သတ်မှုဖြင့် စွဲခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပညာရှိ လွှတ်တော်ရွေးနေကြီး ဦးလှညွှန့်က သက်သေခံအမှတ် (စ)ဖြစ်သော ဒေါ်ခင်မောင်မောင်၏ ရွာသာကြီးရဲကင်းဌာနာတွင် တိုင်တန်းချက်သည် သက်သေခံအမှတ်

(က) ဦးအေးမောင်၏ တိုင်တန်းချက်ထက် စောချိန်သေဖြင့် သက်သေခံအမှတ် (က)သည် တရားဝင်သော တိုင်တန်းချက်မဟုတ်တော့ပါ၊ **ရွှေဖရုနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်** (၁)ကို ရည်ညွှန်း၍ ပဌမသတင်းချက်ဆိုသည်မှာ၊ ပဌမဦးစွာ ရဲဌာနာသို့ တိုင်တန်း၍ မှတ်သားထားချက်ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ထိုနောက် ရဲသို့ ပြောကြားချက်တို့သည် အမှုစစ်အေး စုံစမ်းရာတွင် ပြောကြားချက်များ ဖြစ်သဖြင့် သက်သေခံ မဝင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှိ အစိုးရလွှတ်တော်ရွေးနေကြီး ဦးဘအေက လျှောက်လဲသကဲ့သို့ပင် ၎င်းပဌမသတင်း တိုင်ချက်ဆိုသည်မှာ တနေရာ တချိန်တည်းတွင် ဘဦးတည်းက တိုင်တန်းရသည်ဟူ၍ တထစ်ချမဟုတ်ဘဲ၊ နှစ်နေရာတွင် တိုင်ကြားသူ နှစ်ဦးက တသီးတခြားစီ တိုင်တန်း၍ တိုင်တန်းချက်တခုနှင့်တခု အချိန်ကွဲလွဲသော်လည်း၊ တိုင်ချက်နှစ်ခုစလုံးကိုပင် သက်သေခံဝင်၍ စဉ်းစားနိုင်ကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် **ကေရာင်နှင့် လာလ်ဂျီရေး** (၂)၊ ဤအမှုတွင် အထူးစိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာ ကောင်းသည်မှာ၊ ရွာသာကြီးရဲကင်းတွင် ဝင်ရောက်တိုင်ကြားခဲ့သော မောင်လှရွှေသည် အခင်းဖြစ်စဉ်က ထွက်ပြေး၍ ဦးအေးမောင်နှင့်မတွေ့ရတော့ဘဲ၊ မိမိအလိုအလျောက် မိမိမြင်တွေ့ခဲ့ရသည်တို့ကို တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးအေးမောင်မှာမူ၊ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ဖြင့် နောက်တနေ့တွင် လှည်းဖြင့် ဝက်လက်သို့ အရောက်တွင်မှ ဝင်ရောက် တိုင်တန်းရခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်လှရွှေ၏ ရွာသာကြီးရဲကင်းတွင် တိုင်ကြားချက်သည် ၁၉-၁-၆၁ နေ့ မနက် ၄ နာရီခွဲခန့်တွင် ဖြစ်၍၊ ဦးအေးမောင်၏ တိုင်ကြားချက်သည် ဝက်လက်ရဲဌာနာတွင် ၎င်းနေ့ ညနေ ၄ နာရီလောက်တွင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံအမှတ် (က)နှင့်(စ) နှစ်ခုစလုံးပင် အမှုတွင် လက်ံစဉ်းစားနိုင်သည်ဟူ၍ ယူဆနေသည့်ပြင်၊ မောင်လှရွှေနှင့် ဦးအေးမောင်တို့ တကွဲတပြားစီဖြစ်ပြီး နှစ်နေရာတွင်တရက်တည်း နာရီပိုင်းမျှသာ ကွဲလွဲတိုင်းတန်းရာတွင်၊ မောင်ခင်မောင်နှင့် အပေါင်းပါတို့၏ နာမည်တပ်၍ စွပ်စွဲနိုင်ခဲ့သည်မှာလေးနက်စွာစဉ်းစားရမည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပေသည်။ အခင်းဖြစ်ရာမှ အပြေးအလွှားလာခဲ့သောမောင်လှရွှေသည် မောင်ခင်မောင်ဘို့အပေါ် အမှုဆင်ရန် စဉ်းစားချိန်လည်းမရ၊မိမိ၏ ယောကျ်ားဖြစ်သူ ဦးအေးမောင်နှင့် အခြား ပ-မ-ည-တ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် အချိန်မရခဲ့ဦးအေးမောင်အဘို့ဆိုလျှင်လည်း ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တို့ဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြသည်ဖြစ်ရာ၊ ဝက်လက်ရဲဌာနာတွင် မောင်ခင်မောင်တို့အပေါ် အမှုဆင်ရန် စဉ်းစားမိမည်လည်းမဟုတ်၊ မှန်ရာကိုသာ ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့သည်ဟူ၍ယူဆရပေမည်။ သို့ရာတွင် တိုင်တန်းချက် နှစ်ရပ်ကို ဘတ်ကြည့်ရာတွင် ဦးအေးမောင်၏ တိုင်တန်းချက်တွင်

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင် ပါ ၅။ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

(၁) ၁၉၄၁ခု၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးစာမျက်နှာ ၃၄၆။

(၂) အေ၊အိုင်၊အာ(ရဲ)၊ ၁၉၃၆ ပတ္တနာ ၁၁။

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင်
ပါ ၅။
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ဌေးဆောင်၊ မောင်ချစ်စိန်၊ မောင်ပေါဝေနှင့် သင်းဘတို့ကို စွပ်စွဲသော်လည်း၊ မောင်လှရွှေ၏ တိုင်တန်းချက်ကိုမူ သင်းဘ၏ နာမည်မပါသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

မောင်ခင်မောင်နှင့် အယူခံတရားလို ဖြစ်ကြသော အပေါင်းပါတို့သည် ၎င်းတို့အပြစ်မရှိပါ၊ အခင်းဖြစ်ပွါးစဉ်အခါက အခြားနေရာများသို့ ရောက်ရှိနေကြကြောင်းဖြင့် ထုချေခဲ့ကြသည်။ ထိုထုချေချက်တို့ကို ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက မယုံကြည်ခဲ့၊ ကျန်ပ်အနေနှင့်လည်း ၎င်းထုချေချက်တို့သည် လုံလောက်သည်၊ ယုံကြည်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်ဟူ၍ မယူဆနိုင်။ သက်သေခံအမှတ် (၁)သည်၊ စာစင်ရှာသကြီး ဦးကံဖူး (ခံပြ-၁)က တင်သွင်းသော ၎င်းရှာ၏ ည့်သည်မှတ်ပုံတင် စာရင်းစာအုပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစာအုပ်တွင် ၁၈-၁-၆၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ပေါင်္ခေသည် လှထွေရှာမှ စာစင်ရှာသို့ လာရောက်၍ သာလွင် (ခံပြ-၂)၏အိမ်တွင် တည်းခိုကြောင်းဖြင့် မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက ဤမှတ်တမ်းစာအုပ်မျိုးကို ပြုလုပ်ရန် ခက်ခဲခြင်းမရှိ၊ မှတ်တမ်းစာအုပ်ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လည်း ယုံကြည်လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ စာရင်းစာအုပ်များကို ကျန်ပ်ကြည့်ရှုရာတွင် ည့်သည်များစာရင်းကို ကျကျနနမှတ်ထားသည်ကို မတွေ့ရ။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ပေါင်္ခေလာသည့်အကြောင်း မှတ်ထားသည့်စာမျက်နှာတွင် ၁-၁၂-၅၉ အတွက် မှတ်ပြီးသည့် နောက် ၅-၁-၆၁ နေ့သို့ တန့်စ်ကျော်ခုန်၍ မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ မှတ်ခြင်းအားဖြင့် သက်သေခံအမှတ် (၁)ကို စံနစ်တကျ မှန်မှန်ကန်ကန် မှတ်သားသည်ဟူ၍ မယူဆနိုင်။ အလားတူပင် မောင်ခင်မောင်ကလည်း အခင်းဖြစ်သောနေ့ ညနေပိုင်းတွင် ၎င်းသည်၊ ကယ်ပါရှာတွင် ရောက်ရှိနေကြောင်း ချေပသည်။ ကယ်ပါရှာသူကြီး ဦးထွန်းသွင် (ခံပြ-၃)က သက်သေခံအမှတ် (၂) ည့်စာရင်းစာအုပ်ကို တင်သွင်း၍ ထိုအချက်ကို ထောက်ခံသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းည့်စာရင်းစာအုပ်မှာ မောင်ခင်မောင်၏ အမည်ထည့်သွင်းသည့် စာမျက်နှာမှစ၍ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် မှတ်ထားသည့် စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပြန်သဖြင့်၊ ထိုစာအုပ်သည် မှန်မှန်ကန်ကန် မှတ်သားထားသော စာအုပ်မဟုတ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ပညာရှိအထူးတရားသူကြီးကဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ကို ကျန်ပ်သဘောတူသည်။ အခြားသော တရားခံများက အခင်းဖြစ်သော အချိန်၌ ၎င်းတို့သည် အခြားနေရာများသို့ ရောက်ရှိနေကြပါသည်ဆိုသော ထုချေချက်တို့မှာလည်း ခိုင်လုံယုံကြည်လောက်ဘွယ် မရှိကြောင်းဖြင့် ကျန်ပ်တွေ့ရှိရသည်။

အယူခံတရားလိုတို့အပေါ်တွင် ပညာရှိအထူးတရားသူကြီးက ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၂၆ ဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးထားသည်မှာ သက်သာသည်ဟူ၍ ယူဆရမည်။ အကယ်စင်စစ်

ရန်းဘို့သည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ချက်ဖြင့် ဦးအောင်သိန်းနှင့် ပ-မ-ည-တ အဖွဲ့ဝင်တို့အား ခုတ်သစ်သတ်ဖြတ်ရန် လာကြသည်ဟုဆိုလျှင် ဆိုနိုင်သည်။ ထိုကြိုတင်ပြင်ဆင်ချက်ဖြင့် ဦးအောင်သိန်းအား သတ်ဖြတ်ကြသဖြင့်၊ လူသတ်မှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် သင့်ကောင်း သင့်ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ပညာရှိ အစိုးရလွှတ်တော် ရွှေနေကြီး ဦးဘတောက ဤကိစ္စတွင် စွက်ဖက်၍ပြင်ဆင်လျှောက်ထားခြင်းမပြုပါ၊ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၆/၁၁၄ ဖြင့် အသီးသီးအပြစ်ကျနေသည်ကိုသာ အတည်ပြုပါရန်လျှောက်ထားသည်။

၁၉၆၂

မောင်ခင်မောင် ၀၀ ၅။ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံဘရားလို သင်းဘအပေါ် ၌ကား၊ သက်သေထွက်ချက်များ အနည်းငယ် ကွဲလွဲကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ မောင်လှရွှေ၏ တိုင်တန်းချက် သက်သေခံအမှတ် (စ) တွင် သင်းဘကို ထည့်သွင်းဖေါ်ပြမထားခြင်းသည်လည်း စဉ်းစားစရာအချက် ဖြစ်သည်။ မဌေးကြည်နှင့် ဦးအေးမောင်တို့က သင်းဘကို အိမ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ဓါးနှင့် ခုတ်သူများထဲတွင် ပါဝင်မှတ်မိကြောင်း ထွက်ဆိုထားသည်မှအပ အခြားသော မျက်မြင်သက်သေများကမူ၊ ထိုသို့ ဝင်ရောက်ထိုးနှုတ်ကြသည့်အထဲတွင် သင်းဘ ပါဝင်ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုနိုင်ခြင်းမရှိချေ။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် မဌေးကြည်နှင့် ဦးအေးမောင်တို့၏ ထွက်ချက်တို့ဖြင့် သင်းဘအပေါ် အပြစ်ပေးနိုင်ရန် လုံလောက်ပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအမှုတွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အချက်အလက်တို့အရ၊ လူ ၂၀-၃၀ ဝိုင်း၍ သံပုံးတီးကြသည့် နောက်ပိုင်း မကြာမီပင် လူများ အိမ်ထဲသို့ ဝင်ရောက်ထိုးခုတ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ သင်းဘသည် သံပုံးတီးရာတွင် ပါဝင်၍ ထိုးခုတ်ရာတွင် မပါဝင်ဘဲလည်း နေနိုင်သည်။ ဗဟုတ်ဗယက် အဖြစ်အပျက်တွင် မဌေးကြည်နှင့် ဦးအေးမောင်တို့က သင်းဘကိုမြင်၍ စွပ်စွဲသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ သံသယပေါ်ပေါက်ပုံယာရှိသဖြင့်ငင်း၊ သံသယအကျိုးကို အယူခံတရားလို သင်းဘအား ပေးရန်ဖြစ်သည်။

အယူခံဘရားလိုများ ဖြစ်ကြသော မောင်ခင်မောင်၊ မောင်ပေါဝေ၊ မောင်ဌေးဆောင်နှင့် မောင်ချစ်စိန်တို့အပေါ်တွင် ပညာရှိ အထူးတရားသူကြီးက ပြစ်မှုထင်ရှားတွေ့ရှိခြင်းကို မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ ပေးထားသော ပြစ်ဒဏ်မှာလည်း ပြစ်မှုနှင့် မမျှတဟူ၍ မဆိုနိုင်ပေ။ ထိုကြောင့် ၎င်းအယူခံတရားလိုများ၏ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

အယူခံဘရားလို သင်းဘကိုကား၊ သံသယ၏အကျိုးကိုပေး၍ ၎င်းအား ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ထားခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်တို့ကို ပယ်ဖျက်၍ ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်သမျှ တရားသေလုတ်ဧစရုန် ကျွန်ုပ်အမိန့်ချမှတ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

†၁၉၆၂

နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်။

မည်ို (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အုန်းပင်တန်း၊ ဂျူးမာမဂျစ် (အယူခံတရားခံ) *

ဗလီအများပြည်သူဆိုင်ရာ (Public Trust)

ဗလီကိုစီမံအုပ်ချုပ်သူ၊ ဗလီပိုင်မြေမှ နှင်ထုတ်ရန်တရားစွဲနိုင်သူ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမဂျစ် (ခေါ်) အုန်းပင်တန်းဗလီကို ၎င်း၏ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူ ဦးဟာရွှင်၏ဘခင် လက်ထက်ကတည်းဆောက်ပြီး၊ ထိုဗလီရှိရာရပ်ကွက်၌ မဟာမက်ဘာသာဝင်များသည် ထိုဗလီ၌ ဘုရားရှစ်ခိုးကြသဖြင့်၊ ထိုဗလီသည် အများပြည်သူဆိုင်ရာ (Public Trust) ဖြစ်သည်ဟုယူဆရပေမည်။

ဦးဟာရွှင်သည် ဗလီကိုစီမံအုပ်ချုပ်သူအဖြစ်၊ ဗလီပိုင်မြေမှ အယူခံတရားလိုအား နှင်ထုတ်ရန် **အတွက်**၊ အမှုကိုစွဲဆိုနိုင်သည်။

ကိုးပါးနှင့်မဟာမက်ဂျက်ဖါး၊ ဧအေ၊အိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၅။ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊အင်၊ဘနာဂျီ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အယူခံတရားခံက၊ အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမဂျစ်(ခေါ်) အုန်းပင်တန်းဗလီ၊ ၎င်း၏ စီမံအုပ်ချုပ်၍ ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူ ဦးဟာရွှင်အမည်ဖြင့်၊ တရားလိုအဖြစ် ဖေါ်ပြပြီး၊ ယခုအယူခံတရားလို မည်ို၏ ခင်ပွန်း အပ္ပဒူရာမန်အား၊ ထိုဗလီပိုင်အခင်းဖြစ်မြေမှ နှင်ထုတ်လိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ အပ္ပဒူရာမန် သေဆုံးပြီးနောက်၊ မည်ိုအား ၎င်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလည် အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့၏။

---

* ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ အထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၂၀။

† ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၄၄ တွင် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် (အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ)၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

[၁၉၆၂
မည်ို
နှင့်
အုန်းပင်တန်း
ဂျူးမာမဂျွစ်။

အခင်းဖြစ်မြေမှာ ဗလီပိုင်ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှား၏။ ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွါးမှုမရှိချေ။ သို့သော် အပ္ပဒူရာမန်ရှိစဉ်က၊ ချေပသည်မှာ မိမိသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ငှါးရမ်း၍ နေထိုင်ခဲ့သူမဟုတ်၊ မြေခွန်မြေခများ ပေးဆောင်၍ နေခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ တရားစွဲဆိုပုံစွဲဆိုနည်းမှာလည်း တရားမဝင်ကြောင်း၊ ဦးဟာရွှင်သည် ထိုဗလီ၏ ယုံကြည်အပ်နှံခြင်း ခံရသူဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေထင်ရှား ပြစေလိုကြောင်းဖြင့်ချေပခဲ့လေသည်။

အောက်ရုံးများက တရားလိုမှာ ဦးဟာရွှင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းဗလီကို စီမံအုပ်ချုပ်သော ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူအဖြစ် တရားစွဲဆိုကြောင်း၊ ဦးဟာရွှင်သည် အခင်းဖြစ်မြေကို ဗလီအတွက် အပ္ပဒူရာမန်အား ငှါးရမ်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း ဦးဟာရွှင်က အပ္ပဒူရာမန်အား အခင်းဖြစ်မြေမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် လိုအပ်သော နို့တစ်စာများ ပေးပို့ကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမထွက်ခဲ့ချေ။

ဤရုံး၌ အဓိကအားဖြင့် လျှောက်လဲသည်မှာ တရားစွဲဆိုသူသည် ဗလီဖြစ်သဖြင့်၊ ယခုအမှုကို စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ကြောင်း၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၉၂ အရသာလျှင် ဂေါဟာလူကြီးများက ထိုဗလီပိုင်မြေမှ အယူခံတရားလိုအား နှင်ထုတ်ရန်အတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအမှုပါ ဗလီမှာ ဦးဟာရွှင်၏ဘခင် ဘောဘာစီလက်ထက်က တည်ဆောက်ပြီး ကိုယ်တိုင်စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ဘောဘာစီ ကွယ်လွန်သောအခါ၊ ဦးဟာရွှင် အရွယ်မရောက်သေးသဖြင့်၊ လူကြီးငါးယောက် အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုလူကြီးငါးယောက် သေဆုံးကုန်ကြပြီးနောက် ဦးဟာရွှင် ဆက်လက် အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ထိုဗလီရှိရာရပ်ကွက်၌ မဟာမက်ဘာသာဝင်များသည် ထိုဗလီ၌ ဘုရားရှိခိုးကြ၏။ ထိုဗလီသည် အများပြည်သူ ဆိုင်ရာ (Public Trust) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ သို့သော် ထိုဗလီသည် ပစ္စည်းပိုင်ခွင့်ရှိသူ၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသူ (Juristic Person) ဖြစ်ကြောင်း အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး အကိုးအကား မပြနိုင်ပေ။ ယခု တရားစွဲဆိုသည်မှာလည်း၊ ထိုဗလီတရားလိုအဖြစ် တရားစွဲဆိုသည်မဟုတ်၊ ဦးဟာရွှင် တရားလိုအဖြစ် တရားစွဲဆိုသည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။ ထိုဗလီ၏တည်ရာသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင် အုန်းပင်တန်းလမ်း၌ ဖြစ်၏။ အဆိုလွှာတွင် တရားလို၏နေရပ်မှာ အမှတ် ၃၇၊ ဦးကြွယ်ဟိုးလမ်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်ဟု ဖေါ်ပြထား၏။ ထို့ပြင်လည်း တရားလိုအဖြစ် စွဲဆိုသော အုန်းပင်တန်း ဂျူးမာမစ်ဂျွစ် (ခေါ်) အုန်းပင်တန်းဗလီ၊ ၎င်း၏စီမံအုပ်ချုပ်၍ ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူ ဦးဟာရွှင်မှာ၊ ဗလီမဟုတ်ဘဲ၊ ထိုဗလီကို စီမံအုပ်ချုပ်သော ဦးဟာရွှင်သာ ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရပေမည်။ ဦးဟာ

၁၉၆၂
မည်ဦးနှင့်
အန်းပင်တန်း
ဂျူးမဘမျှစ်။

ရှင်သည် ဗလီကို စီမံအုပ်ချုပ်သူအဖြစ် ယခုအမှုကို ဦးဆိုန်ဒင်ကြောင်း အတောက်အထား သာခကရှိ၏။ ဂိုပါးနှင့် မဟာမက်ဂျက်ဖါး (၁) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြား၏။

Now a 'de facto' manager or a trustee 'de son tort' has certain rights. He can sue on behalf of the trust and for its benefit to recover properties and moneys in the ordinary course of management.

ထိုမြွက်ကြားချက်နှင့် သတောတူသဖြင့် ကျွန်ုပ်ဘို့ လက်ခံရပေမည်။ အယူခံမှုကို လက်ခံရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် ငဒုတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမျာငွေ ၈၅ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) အေးအိုင်းအာ(ရ) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၅။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ဦးမောမက်အိစွတ် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးနဇီခန် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၅၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် ဆောက်လုပ်သောအိမ်နှင့် စပ်သျှဉ်း၍ အမိန့်ချမှတ်ရန် ကြီးကြပ်ရေးဝန်တွင် အာဏာမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် ဆောက်လုပ်သော အခင်းဖြစ်အိမ်မှာ မြို့ပြဆိုင်ရာဥပဒေများမှ ခြွင်းချန်ခံရမှုခံကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ ကင်းလွတ်သဖြင့် ထိုအိမ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်မှ အမိန့်ချမှတ်ရန်အာဏာမရှိခဲ့။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးကိုကိုကြီး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးဘသန်း(၂)နှင့် အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ပြည်မြို့ လက်ထောက် ဌါးရမ်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်က လျှောက်ထားခံရသူ ဦးနဇီခန်အား၊ အခင်းဖြစ် တိုက်အိမ် တောင် ဘက်အစွန်အခန်းတွင် နေထိုင်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁)အရ၊ အခွင့်အမိန့် ပေး လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးမောမက်အိစွတ်က အမှုခေါ် စာချွန် တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ၏ ကျမ်းကျိန်ချေပလွှာတွင်၊ လျှောက်ထားသူ ဖော်ပြသည့် အတိုင်း၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ထို့ကြောင့် ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန အမိန့် ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၃၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အခင်းဖြစ်အိမ်မှာ

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၅၅။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမူအမှတ် ၁၇၁ တွင်၊ ပြည်မြို့ လက်ထောက်ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် ချမှတ်သောအမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

ဦးမာမက်အီစွတ် နှင့် ဦးနုဇံခန် ပါ ၂။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားချမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှ ကင်းလွတ်လေသည်။ ထိုဒိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်မှာ အမိန့်ချမှတ်ရန် အာဏာမရှိခဲ့ချေ။

ဌားချမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ အမိန့်ကို၊ အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်မျှားသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ဒေါ်သိန်းပု (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပဲခူးတိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်။

မည်သည့်အခါ၊ စောဒကလွှာကို တိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့ကလက်ခံပြီးဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်ခြင်း။

သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၇ အရ၊ ခရိုင်သီးစားချထားရေးအဖွဲ့သို့ အယူခံဝင်ခြင်းမပြုသောသူ၏စောဒကလွှာကို တိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့က လက်ခံပြီးဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးစိန်ဟုတ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် သာယာဝတီခရိုင်၊ လက်ပံတန်းမြို့နယ်၊ မအူကုန်းရပ် မြို့နယ်**သီးစားချထားရေး**အဖွဲ့က၊ အခင်းဖြစ်မြေကို ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်သိန်းပုအား၊ ၁၉၆၂-၆၃ ခုနှစ်အတွက် **သီးစားချထားလိုက်၏**။ ထိုအမိန့်ကို လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၂ မောင်လှမောင်က၊ ခရိုင်**သီးစားချထားရေး** အဖွဲ့ထံ အယူခံမဝင်ဘဲ၊ ပဲခူးတိုင်း **သီးစားချထားရေးအဖွဲ့ထံ** စောဒကဝင်ခဲ့၏။ တိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့က၊ **သီးစားချထားရေး** နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၂ (၁)(ဂ)အရ၊ ချထားရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။

မောင်လှမောင်သည်၊ **မိမိ၏**ကျမ်းကျိန်ချက်၌ ဖေါ်ပြသည်မှာ ၁၉၆၂-၆၃ ခု သီးစားနှစ်အတွက် မိမိသည် ကျေးရွာကော်မီတီထံ သီးစားလျှောက်ထားသော်လည်း၊ အတွင်းရေးမှူးက လျှောက်လွှာပြန်ပေးပြီး ဒေါ်သိန်းပုအား သီးစားချထားလိုက်ကြောင်း ဖေါ်ပြထား၏။ သို့သော် ၎င်းသည် ခရိုင်**သီးစားချထားရေး** အဖွဲ့ထံ အချိန်မီအယူခံဝင်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၇ အရ၊

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၁။

† ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်၊ သီးစားပြင်ဆင်မှုအမှတ်၊ တီ၊အာ(ရ)၊ ၂၃၅ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးတိုင်းမင်းကြီးရုံးမှ ချမှတ်သော အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ဒေါ်သိန်းပုနှင့် ပဲခူးတိုင်း သီးစားချထားရေး အဖွဲ့ ပါ ၂။

ယင်းသို့ ခရိုင်သီးစားချထားရေးအဖွဲ့သို့ အယူခံဝင်ခြင်းမပြုသော သူ၏ စာဒကလျှောကို၊ တိုင်းသီးစားချထားရေးအဖွဲ့က လက်ခံပြီး ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ အကြောင်းသော်ကား၊ တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီသည်၊ ထိုနည်းဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ မိမိသင့်လျော်သည်ထင်မြင်သည့် အမိန့်ကို ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီးကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ဦးပုပ္ပရမ္မ (စောဒက)

နှင့်

မုဒိုမြို့နယ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၉ (စုဒိတကများး)*

† ၁၉၆၂
နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

ရုံးက မထောက်ခံနိုင်သော ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်များ။

ဘုဝဘ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၂)၊ သက်သေစစ်ဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြု၊ ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပါလီမန်၏ သဘော၊ ပုဒ်မ ၂၂ (၁) ကို ဇလိုက်နာမှုကြောင့် ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရုံးကခင်ရောက် စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စောဒက ဦးပုပ္ပရမ္မက စုဒိတက အမှတ် ၄ မှ ၉ အထိ ဖြစ်ကြသော ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့အား၊ မိမိစောင့်ရှောက် အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်ဆိုသော အခင်းဖြစ် ကွမ်းလှဒေကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် စွဲဆိုခဲ့သော အဓိကရုဏ်းမှုတွင်၊ စုဒိတကများဖြစ်သော ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့က၊ ဒေါဒက ဦးပုပ္ပရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အခိုကရုဏ်းမှု စွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲလျက်၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ဥးပုပ္ပရမ္မအား အခင်းဖြစ် ကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် ချမှတ်တော်မူသော အဆုံးအဖြတ်ကို ဤရုံးတော်က မထောက်ခံနိုင်။

ဘုဝဘ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (၂) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ကန့်ကွက် ခံရသည့် ဆရာတော်က ငြင်းဆိုလျှင် ဝိနည်းထိုရ် ဆရာတော်များက ဆုံးဖြတ်၍၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆရာတော်က နာခံရမည်ဟုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်၊ သက်သေများ စစ်ခံဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ပုဒ်မ ၂၅ (၂) ကို ပြဋ္ဌာန်းရာ၌ ပါလီမန်သည် ဝိနည်းထိုရ် ဆရာတော်များ၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်ကို ယုံကြည်ကိုးစားသောအားဖြင့်၊ ကန့်ကွက်ခံရသည့် ဆရာတော်မှအပ ဖြစ်သော၊ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များရာ၏ ဆုံးဖြတ်ရာကို နာခံရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန်တူသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ထိုပုဒ်မ ၂၂ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အကြောင်းတရပ်ရပ်ကြောင့် အဓိကရုဏ်းမှုဘုံတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိသော ဆရာတော်သည်၊ ဒင်းရောက်ဆောင်ရွက်ကြောင်းပေးရှိလျှင်၊ ဤရုံးက ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။

ဦးဝါသဝန္တင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနပါ ၂။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမသေး အမှုအမှတ် ၆၅။ ခြားနားခြင်းကိုပြသည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးထွေ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၆၀။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန စောဒနာဝင်မှု အမှတ် ၄ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် မောင်္ဂလာရပ်ခံမှု။

ဥဒေါ်၂

ဦးပုပ္ပဖရမ္မ နှင့် မုဒိမ်မိုနယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန စီ ၉။

အမှုကြားနာစစ်ဆေးရာတွင် မပါဝင်သော ဆရာတော်သည်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ပြုရာတွင် ပါဝင်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ သို့အတွက် အမှုကို ကြားနာခြင်းမပြုသော ဆရာတော်ပါဝင်၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးသော ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို ဤသို့ကမထော်ခံပိုင်။

စောဒကအတွက်။ ။သခင်ချစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတက အမှတ် ၃ အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအမှတ် ၄ မှ ၉ အထိအတွက်။ ။မစ္စတာ ဒွီ-စံ-စီ-ဖိုး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခု အယူခံ စောဒက ဦးပုပ္ပဖရမ္မသည်၊ အယူခံ စုဒိတက အမှတ် ၄ မှ ၉ ဖြစ်သော ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့အား၊ မိမိစောင့်ရှောက် အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်ဆိုသော အခင်းဖြစ် ကွမ်းလှောကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန်၊ မုဒိမ်မိုနယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနဌ အဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုခဲ့၏။ ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဦးပုပ္ပဖရမ္မအား၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ကျိုက္ခမီခရိုင်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒနာဝင်ရာ၊ ထိုဌာနက ဦးပုပ္ပဖရမ္မနှင့် အဆိုပါ စုဒိတကများ သင့်တင့်စွာ အတူသီတင်းသုံးကြရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူကြ၏။ ဦးပုပ္ပဖရမ္မသည် ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သေးသဖြင့်၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒနာဝင်ပြန်၏။ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနက၊ ဦးပုပ္ပဖရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ကွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်တော် မူလိုက်၏။ ယင်းသို့ ချမှတ်သည့် ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ ဤရုံးသို့ မေတ္တာရပ်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။

ဦးပုပ္ပဖရမ္မ၏ ပညာဒ္ဒါရှေ့နေကြီးက အကြောင်း ၃ ချက်ပြ၍၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနအဆုံးအဖြတ်မှာ မတည်နိုင်ကြောင်းဖြင့် လျောက်လဲ၏။ ပဌမအချက်မှာ၊ ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့က ဦပုပ္ပဖရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါစေရန် အဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲလျက်၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၊ ဦးပုပ္ပဖရမ္မအား၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူကြခြင်းမှာ၊ မိမိတို့အား အပ်နှင်းထားသော အာဏာနယ်နိမိတ်ကို ကျော်လွန်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် တရားမဝင် အတည်မဖြစ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် လျောက်လဲ၏။ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတာဝန်ခံဆရာတော်၏ ခြေပချက်တွင်၊ ခိုက်ရန်ပြုခြင်း၊ သံသာကဲ့ပြားအောင် ပြုခြင်းစသော အမှုမျိုးကိုပြု၍ ဆုံးမ၍မရသော ဒုဋ္ဌစိတ္တုပ္ပါဒ်အား နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိရာ၊ ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့ လျောက်လဲချက်တွင်၊ ဦးပုပ္ပဖရမ္မအား နှုတ်ထုတ်ရန် ပန်ကြားသောကြောင့်၊ ဦးပုပ္ပဖရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန်

အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူခဲ့ကြကြောင်း အဆိုရှိ၏။ ဒုဗ္ဗဗပုဂ္ဂိုလ်အား ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အခြေအနေတွင် နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဆိုသော်ငြားလည်း၊ ယခုအမှုတွင် ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့က၊ ဦးပုပ္ပရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ရန်အတွက် အဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ယင်းသို့ စွဲဆိုခြင်းပြုခဲ့လျှင်၊ ဦးပုပ္ပရမ္မအား၊ အကြောင်းပြ၍ ခုခံချေပခွင့် ပေးမှသာလျှင် တရားမျှတမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးပုပ္ပရမ္မက ဦးခေမာဝန္တနှင့် အပေါင်းပါတို့အား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုသည်ကို၊ ဦးပုပ္ပရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြခြင်းကို ဤနုံးက မထောက်ခံနိုင်ပေ။

၁၉၆၂

ဦးပုပ္ပရမ္မ နှင့် မုဒုမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၉။

ဒုတိယ လျှောက်လဲချက်မှာ၊ ယခု ဝိနိစ္ဆယ စောဒနာမှုကို ကြားနာရန်အတွက် နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူ ဆရာတော်၊ စက်ဘူဆရာတော်နှင့် ဖက်ပင်အိုင် (အရှေ့ပိန်းကုန်း) ဆရာတော်တို့ ပါဝင်သော နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ဖွဲ့စည်းသည်တွင်၊ ဖက်ပင်အိုင် ဆရာတော်နှင့် စက်ဘူဆရာတော်တို့မှာ စဒိတကဖြစ်သော ဦးခေမာဝန္တပါ ၆ ဦးတို့နှင့် ရင်းနှီးသည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ကန့်ကွက်လွှာများ အကြိမ်ကြိမ်တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ထိုကန့်ကွက်ချက်များကို၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅(၂) အရ၊ ကြွင်းကျန်သော ဝိနည်းမိုရ်ဆရာတော် ၉ ပါးရှိသည့်အနက်၊ နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူ ဆရာတော်၊ ဘုရားဖြူ ဆရာတော်နှင့် ပြည်လုံးချမ်းသာ ဆရာတော်ကြီးသုံးပါးကသာလျှင်၊ အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့ကြောင်း။ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ ကန့်ကွက်သူ ဦးပုပ္ပရမ္မအား စစ်ကြောမေးမြန်းခြင်းလည်း မပြုခဲ့သောကြောင့်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်သည် မတည်ထိုက်ပါဟု လျှောက်လဲပြန်သေး၏။

၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့၏။

"၂၅။ ။(၁) မည်သည့် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်၊ သို့မဟုတ် ဩဝါဒ စရိယဆရာတော်မျက်ိုယ်တိုင် အမှုသည်ဖြစ်နေသည့်အမှု၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင် အကျိုးသက်ဆိုင်နေသည့်အမှု၊ သို့မဟုတ် အချင်းဖြစ်ပွါးကြသည့် စောဒက၊ စုဒိတကတို့နှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး အကျွမ်းတဝင် ဖြစ်နေသည့်အမှု၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင် သက်သေ ပါဝင်နေသည့်အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဩဝါဒ ပေးခြင်းမပြုရ။

(၂) မည်သည့်အမှုသည်မဆို၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် ပါဝင်သည့် ဆရာတော် တပါးပါးမှာ ကိုယ်တိုင် အကျိုးသက်ဆိုင်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အချင်းဖြစ်ပွါးကြသည့် စောဒက၊ စုဒိတကဘို့နှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ကန့်ကွက်နိုင်သည်။ ယင်းသည့် ကန့်ကွက်ချက်ကို ကန့်ကွက်ခြင်းခံရ

၁၉၆၂

ဦးပုပ္ပရမ္မ နှင့် မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၉။

သည့် ဆရာတော်က ငြင်းဆိုခြင်းမပြုလျှင်၊ ၎င်းဆရာတော်၏အစား၊ အခြားဆိုင်ရာ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် တပါးကို ရွေးကောက်ထည့်သွင်းရမည်။ ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသည့် ဆရာတော်က ငြင်းဆိုလျှင်၊ ထိုဆရာတော်သည် ထိုကန့်ကွက်ချက်စစ်လျှင်း၍ ကြွင်းကျန်သော ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နာခံရမည်။"

ဦးပုပ္ပရမ္မ၏ ပညာရှိရွေနေကြီးက တရားလွှတ်တော်ချုပ် ဦးဝါသဝန္ဒင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနပါ ၂(၁) အမှုကိုညွှန်း၍၊ ထိုအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသည့် ဆရာဘော် ၂ ပါးနှင့် တာဝန်ခံဆရာတော်မှအပ ကျန်သော ရန်ကုန်မြို့ရှိ နိုင်ငံတော် ဝိနည်းခိုဂ်ဆရာတော်တို့က ကန့်ကွက်ခံရသော ဆရာတော်တို့သည် ထိုအမှုပါ အယူခံ စောဒက ပုဂ္ဂိုလ် ဦးအရိယဝံသနှင့်ရင်းနှီးနှီး အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်သည်ဆိုသော ကန့်ကွက်ချက် မှန်-မမှန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများတင်ပြလျှင်၊ သက်သေများအား၊ စစ်ဆေးပြီး အမိန့်ချမှတ်ပါရန်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က မေတ္တာ ရပ်ခံခဲ့ကြောင်း သာခက တင်ပြ၏။ ထိုအမှုမှာလည်းအချေပိန္နကုန်းဆရာတော်နှင့်ပတ်သက်၍ကန့်ကွက်မှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော အယူခံစောဒကနှင့် အယူခံစုဒိတကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သဘောတူညီချက်အရ အထက်ပါအတိုင်း မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအမှုမှာမူကား၊နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနအတွက် တာဝန်ခံဆရာတော်က ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်၊ ခရိုင်များမှ နိုင်ငံတော် ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များ တိုးလာခြင်းကြောင့် ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသော ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် တပါးပါးမှအပ ကျန်ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်အားလုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ယူရမည်ဆိုသည်မှာ မလွယ်ကူလှကြောင်း။ထို့အပြင် လည်း ထိုပုဒ်မ ၂၅(၂) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသည့် ဆရာတော်က ငြင်းဆိုလျှင်၊ ထိုဆရာတော်သည် ထိုကန့်ကွက်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြွင်းကျန်သော ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နာခံရမည်ဟူ၍သာ ပြဋ္ဌာန်းကြောင်း။ ကန့်ကွက်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်သေများ စစ်ဆေးကြားနာရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုကြောင်းဖြင့် ချေပ၏။ ဤအမှုတွင် ဦးပုပ္ပရမ္မ၏ ကန့်ကွက်ချက်ကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော် ၃ ပါး ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ ဆရာတော် ၃ ပါး ဆုံးဖြတ်သည်မှာ ပုဒ်မ ၂၅(၂)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အခြေအနေအရ လိုက်နာနိုင်သမျှ လိုက်နာပြီး ဆုံးဖြတ်ဟန်တူသည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ၃ ပါး၊ သို့တည်းမဟုတ် ကြွင်းကျန်သော ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော် ၄ ပါးလုံးအနက်၊ များရာဆုံးဖြတ်သည့် ကိစ္စမှာ

(၁) တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊တရားမသေးမှု အမှတ် ၆၅။

လည်း၊ ဤအခိုကရုဏ်းမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရာ၌ အာဏာနယ်နိမိတ်မှ ကျော်လွန်၍ စစ်ဆေး စီရင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ၊ ကျင့်ထုံးကျင့်စဉ်အရ စီရင်သည်ဟုသာ ယူဆသင့်ပေသည်။

ဦးပုပ္ပရမ္ဘအား မိမိ၏ကန့်ကွက်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးခြင်း မပြုဆိုသည့် အချက်မှာလည်း၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅(၂)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ကန့်ကွက်ခံရသည့် ဆရာတော်ကခြင်းဆိုလျှင်၊ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များက ဆုံးဖြတ်၍၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဆရာတော်က နာခံရမည်ဟုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သက်သေများ စစ်ဆေးရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုချေ။ ပုဒ်မ ၂၅(၂)ကို ပြဋ္ဌာန်းရာ၌ ပါလီမန်သည် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်ကို ယုံကြည်ကိုးစားသောအားဖြင့်၊ ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသည့် ဆရာတော်မှအပဖြစ်သော ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များရာ၏ ဆုံးဖြတ်ရာကို နာခံရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဟန်တူသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ထိုပုဒ်မ ၂၂(၁)တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အကြောင်းတရပ်ရပ်ကြောင့် အဓိကရုဏ်းမှုဘွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိသောဆရာတော်သည်၊ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ကြောင်း တွေ့ရှိလျှင်၊ ဤခုံးက ဝိနိစ္ဆယဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ပေမည်။

ဤအမှုဘွင်ကား၊ ဖက်ပင်အိုင် (အရွှေပိန္နဲကုန်း) ဆရာတော်သည် အယူခံစုဒိတကဦးခေမာဝန္တတို့နှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးရှိကြောင်း ချေချေမြစ်မြစ် အထောက်အထားရှိသည်ကို မတွေ့ရချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဦးပုပ္ပရမ္ဘသည်၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းရာ၌ အထောက်အထားများနှင့် တင်သွင်းသင့်ပေသည်။ တို့ကြောင့် ဦးပုပ္ပရမ္ဘ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဒုတိယအကြောင်းပြချက်မှာ မခိုင်လုံဟုယူဆသည်။

တတိယအကြောင်းပြချက်သည်၊ ဤအဓိကရုဏ်းမှုကို ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူဆရာတော်၊ ဖက်ပင်အိုင် (အရွှေပိန္နဲကုန်း) ဆရာတော်နှင့် စက်ဘူဆရာတော်တို့ အပါအဝင် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယခုံ ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်၊ စက်ဘူဆရာတော် နုတ်ထွက်သွားသဖြင့် မော်လမြိုင်ကန့်ဂေါ်ကျောင်း ဆရာတော်အား အစားသွင်းခဲ့ပြီးနောက် ကြားနာ စစ်ဆေးသည့်အခါ၌ နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူ ဆရာတော်နှင့် ကန့်ဂေါ်ကျောင်းဆရာတော် ၂ ပါး မကြွရောက်နိုင်သဖြင့်၊ ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များက ဓမ္မာရုံဆရာတော်နှင့် ပြည်လုံးချမ်းသာ ဆရာတော် ၂ ပါးကို အမှုစစ်ဆေးရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်ခန့် အပ်၍ ထိုဆရာတော်နှစ်ပါးနှင့် ဖက်ပင်အိုင် (အရွှေပိန္နဲကုန်း) ဆရာတော်တို့က အမှုစစ်ဆေးကြောင်း။ ထို့နောက် အဓိန်ချမှတ်ရာတွင် အမှုကို ကြားနာခြင်းမပြုသော နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူ ဆရာတော်နှင့် အမှုကြားနာရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ဖက်ပင်အိုင် (အရွှေပိန္နဲကုန်း) ဆရာတော်၊ ပြည်လုံးချမ်းသာ ဆရာတော် ၃ ပါးက

၁၉၆၂

ဦးပုပ္ပရမ္မ နှင့် မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန ပါ ၉။

ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူကြသောကြောင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်မှာ တရားမဝင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲခြင်း ဖြစ်သည်။ နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူဆရာတော်နှင့် ကန့်ဂေါ်ကျောင်း ဆရာတော် မကြွရောက်နိုင်သဖြင့် ဓမ္မာရုံဆရာတော်နှင့် ပြည်လုံးချမ်းသာဆရာတော် ၂ ပါးအား နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် တင်မြှောက်သည်မှာ၊ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅(၃)အရ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ငြားလည်း အမှုကြားနာစစ်ဆေးရာတွင် မပါဝင်သော နှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူ ဆရာတော်သည်၊ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ပြုရာတွင် ပါဝင်နိုင်ခွင့် မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ဤရုံးကမထောက်ခံနိုင်ပေ။

ဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသော ဝိနည်းဓိရ် ဆရာတော်များမှာအပ၊ ကျန် ဝိနည်းဓိရ် ဆရာတော်များအနက်မှ ဆရာတော် ၃ ပါးအား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ဤအမှုကြားနာရန်အတွက် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန ဖွဲ့စည်းသင့်ပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်ရပေသည်။

စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့သည်၊ မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံရမည် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

အယာနုလာ (ခေါ်) ဟန္နးလ၁ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးပါစိန် ပါ ၃ (အယူခံတရားခံများ) *

†၁၉၆၂ နို၀င်ဘာလ ၂၂ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) နှင့် (၃) အရ၊ ဆောင်ရွက်သည့် ကိစ္စများ၊ သာမန်ကိစ္စမျိုးမဟုတ်။

လူနေထိုင်သော ဥပစာ၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာ၊ အငှါးချထားခြင်း အစီအစဉ် ခြားနားချက် အငှါးချထားခြင်းမူ။

မည်သည့်အခါ အိမ်ရှင်သည် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာသူအား ဥပစာကို အငှါးချထားနိုင်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကို၊ တရားခံအဖြစ် ထည့်ရန်မလိုသည့်အမှု။

ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ ဥပစာက်အငှါးချထားခြင်း ခံရသူ၊ ဥပစာတွင် တရားသဖြင့် နေထိုင်သူဖြစ်သည်။ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) အရ၊ အိမ်ရှင်ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ အိမ်ငှါးချထားခွင့် တောင်းရာ၌ငင်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ထိုပုဒ်မအပိုဒ် ၃ အရ၊ အခွင့်ပေးရာ၌ငင်း သာမန်ကိစ္စမျိုးဟူ၍ မမှတ်ယူနိုင်ပေ။

လူနေထိုင်သော ဥပစာများတွင် စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာများထက် အရေးကြီးသောကြောင့်၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်အား အငှါးချထားခွင့် ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းပြီး၊ လူနေအိမ်ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား မိမိကိုယ်တိုင် အိမ်ရှင်အား အမိန့် ပေးခြင်းအားဖြင့် အငှါးချထားရန် အစီအစဉ်များ ပြုရခြင်းဖြစ်သည်။

ယူအားဖြင့် လူနေအိမ် ဥပစာကိုသော်၎င်း၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာကိုသော်၎င်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ။ အိမ်ရှင်မငှါးနိုင် ဌါးလျှင် ရာဇဝတ်ဒဏ်ာဏ်ငွေ့မည် ဖြစ်သည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌာနရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (ကက) (၄) (ဂ) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ဥပစာတရပ်ရပ်ကို ချထားရန်အတွက် သင့်တော်သော အိမ်ငှါးရှာမရလျှင်၊ အိမ်ရှင်အား ထိုသို့ရှာမရကြောင်း အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကြောင်းကြားသည့်အခါ အိမ်ရှင်သည် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာသူအား၊ ဥပစာကို အငှါးချထားနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့ အငှါးချထားသည့် ကိစ္စမျိုးတွင် ယခုတရားစွဲဆိုသော အမှုမျိုး၌ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်း စွဲဆိုရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထူးအယူခံမှု အမှတ် ၁၁။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံ အမှတ် ၇ တွင်၊ ၁၉၆၀ ခု၊ သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့စွဲပါ တရားရုံးချုပ်အယူခံဘက်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီဂရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

အယာနုလာ (ခေါ်) ဟန္နးလာ နှင့် ဦးပါစိန် ပါ ၃။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆ (က) (၃) အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အိမ်ရှင် ဦးပါစိန်က အယူခံ တရားခံဖြစ်သူ ဦးဟိန်အား၊ အငှါးချထားရာ၊ ထိုခွင့်ပြု ချက်ကို မဖျက်သိမ်းသမျှ ကာလပတ်လုံး ဦးဟိန်သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများတွင်၊ တရားသဖြင့် နေထိုင်သောသူဟူ၍ မှတ်ယူရမည်။ ၎င်းအား ယခုအယူခံတရားလိုက နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲပိုင်ခွင့် မရှိပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ အမှတ် (၁) အတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၁) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ အမှတ် (၃) အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးထွန်းညို လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို အယာနုလာ (ခေါ်) ဟန္နးလာသည်၊ အယူခံတရားခံ ဦးပါစိန် ပိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စတောက်တ်လမ်း (သိမ်ဖြူလမ်း) အမှတ် ၁၇၅၊ အိမ်အခန်းနံပါတ် ၁-၂ တွင် မူလက အိမ်ငှါးအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ဟန်တူသည်။ ဦးပါစိန်သည် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(က)အရ၊ ထိုအိမ်ခန်းများကို ဦးဟိန်ဆိုသူအား အငှါးချထားရန် လျှောက်ထားရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က ထိုပုဒ်မ အပိုဒ်(၃)အရ၊ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း အငှါးချထားခွင့်ပေးလိုက်သည်။ အယာနုလာက ဦးပါစိန်သည်၊ မဟုတ်မမှန် သော အကြောင်းခြင်းရာများကို၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ တင်ပြပြီး၊ လိမ်လည်၍ ကြီးကြပ် ရေးဝန်ထံမှ အိမ်ငှါးခွင့် ရယူခဲ့သည်တကြောင်း၊ မိမိအားလည်း အဆိုပါအိမ်ခန်း များမှ အဓမ္မစုံနှစ်ဖြင့် နှင်ထုတ်သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမိန့် မှာ ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု မြွက်ကြားရန်နှင့် ထိုအိမ်ခန်းများ လက်ရှိဖြစ်သူ ဦးဟိန်အား နှင်ထုတ်ပြီး မိမိအား အိမ်ခန်းများပေးအပ်ရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။

မူလရုံးသည်၎င်း၊ အယူခံရုံးသည်၎င်း တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုမီ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၈၀ အရ၊ နို့တစ်စာပေးပို့ခြင်း မပြုခဲ့သဖြင့်၊ အမှုကို တရားမစွဲနိုင်ဟု ယူဆကာ ပလပ်လိုက်၏။

ဤရုံးတွင် အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်အား တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၈၀ အရ၊ တရားမစွဲနိုင်စေကာမူ၊ ဦးပါစိန်နှင့် ဦးဟိန်တို့အား တရားစွဲနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကို အမှုမှထုတ်ပယ်ပြီးလျှင်၊ ဦးပါစိန်နှင့် ဦးဟိန် တို့အား ဆက်လက်တရားစွဲဆိုခွင့် ပြုသင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။

အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများမှာ လူနေအိမ်ခန်းမဟုတ်၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ အိမ်ခန်းများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဦးပါစိန်သည်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆(က)အရ လျော်ကထားခဲ့၍၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ကလည်း ထိုပုဒ်မ အပိုဒ် ၃ အရ ဦးပါစိန် အား ဌားရန်ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

အယာနုလာ (ခေါ်) ဟန္နးလာ နှင့် ဦးပါစိန် ပါ ၃။

ထိုပုဒ်မ ၁၆(က)(၁)တွင် အိမ်ရှင်သည် ဥပစာကို တဦးတယောက်အား ဌားရမ်းလိုလျှင်၊ ထိုသူအား ဌားရမ်းနိုင်ခွင့်ကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျော်လျှောနှင့်တက္က လျော်ကရမည်ဟု အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်း၏။ ထိုပုဒ်မ ၁၆(က)(၃)အရလည်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ယင်းသို့ လျော်ကလျှာရရှိလျှင်အကျဉ်းနည်း စုံစမ်းပြီး၊ ကန့်ကွက်ရန် အကြောင်းမမြင်လျှင်၊ ဌားရမ်းခွင့်ပေးမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း၏။ အိမ်ရှင်တဦးတယောက်သည်၊ ထိုပုဒ်မ ၁၆(က) အပိုဒ် (၁)၊ သို့မဟုတ် အပိုဒ် (၂)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆(ခ)အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်က ထောင်ဒဏ် သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်စလုံးသော်၎င်း ကျခံစေနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ အိမ်ငှါးချထားခွင့် တောင်းရာ၌၎င်း၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အခွင့်ပေးရာ၌၎င်း သာမန်ကိစ္စမျိုးဟူ၍ မမှတ်ယူနိုင်ပေ။ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှာ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးဆုံးပြီးနောက်၊ နေအိမ်ဥပစာများနှင့် အခြားဥပစာများ ရှားပါးသောကြောင့်၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်အား မိမိသတ်မှတ်သောသူကို အငှါးချထားရန် အမိန့်ပေး၍သော်၎င်း၊ အိမ်ရှင်အား အငှါးချထားခွင့်ပေး၍သော်၎င်း ကြပ်မတ်ကြည့်ရှုရလေသည်။ လူနေအိမ်ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆(ကက)(၄)အရ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အိမ်ရှင်အား မိမိညွှန်ကြားစာတွင်ပါသူ တဦးတယောက်အား အငှါးချထားရမည်ဟု ညွှန်ကြားရမည် ဖြစ်သည်။ လူနေထိုင်သော ဥပစာများမှာ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာများထက် အရေးကြီးသောကြောင့်၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်အား အငှါးချထားခွင့်ပေးရန် ပြဋ္ဌာန်းပြီး၊ လူနေအိမ်ဥပစာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကား၊ မိမိကိုယ်တိုင် အိမ်ရှင်အား အမိန့်ပေးခြင်းအားဖြင့် အငှါးချထားရန် အစီအစဉ်များ ပြုရခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့သော အစီအစဉ်မှာ ဥပစာ အမျိုးအစား ခြားနားသောကြောင့်၊ ဥပစာအလိုက် ဆောင်ရွက်ရသော အစီအစဉ်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သဘောမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ မူအားဖြင့် လူနေအိမ်ဥပစာကိုသော်၎င်း၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာကိုသော်၎င်း ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ အိမ်ရှင်မငှါးနိုင်။ ငှါးလျှင် ရာဇဝတ်ဒဏ် သင့်မည်ဖြစ်သည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ အငှါးချနည်းတမျိုးရှိသေး၏။ ၎င်းမှာ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆(ကက)(၄)(ဂ)အရပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအပိုဒ်

၁၉၆၂

အယာနုလာ (ခေါ်) ဟန္နးလာ နှင့် ဦးပါစိန် ပါ ၃။

ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ဥပစာ တရပ်ရပ်ကို ချထားရန်အတွက် သင့်တော်သော အိမ်ငှါး ရှာမရလျှင်၊ အိမ်ရှင်အား ထိုသို့ရှာမရကြောင်း အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့အကြောင်းကြားသည့် အခါ အိမ်ရှင်သည် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာသူအား ဥပစာကို အငှါးချထားနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့အငှါးချထားသည့် ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ယခုတရားစွဲဆိုသော အမှုမျိုး၌ ကြီးကြပ်ရေးဝန်အား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။

ယခုအမှု၌မူကား၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ ဦးပါစိန်က ဦးဟိန်အား အငှါးချထားသည်ဖြစ်၍၊ ထိုခွင့်ပြုချက်ကို မဖျက်သိမ်းသမျှ ကာလပတ်လုံး ဦးဟိန်သည် အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများတွင် တရားသဖြင့် နေထိုင်သောသူဟူ၍ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအား ယခုအယူခံတရားလိုက် နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့် မရှိပေ။

ထို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးချေနေခမှာ ၈၅ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေဥ၊

မောင်ပါ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၅ အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ပေးမှု လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်သော အချက်များ။

တရားစီရင်ရာတွင် မပြုလုပ်အပ်သည့် အချက်များ။

အယူခံတရားလိုအား၊ ရှမ်းပြည်ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၅၇ အရ၊ ညအချိန် ပုန်းလျှိုးအိမ်ကျော်နင်းမှု၊ ပုဒ်မ ၃၈၀ အရ၊ နေအိမ်အတွင်း ခိုးမှုနှင့် ပုဒ်မ ၇၅ အရ၊ ရှုံးပြစ်မှုမျိုးများ ယခင်က ကျူးလွန်ခဲ့ဘူးသဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ဘိုးပေးခြင်း စသဖြင့်၊ ပုဒ်မသုံးခုပေါင်းစပ်ကာ၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ် ပြစ်ဒဏ်ဘာသုံးလုံး၍ ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၇၅ ကိုထည့်သွင်း၍ အပြစ်ပေးထားသော်လည်း၊ အဆိုပါ ပုဒ်မတွင် လိုအပ်သည့် တရားခံသည် ယခင်က အလားတူအမှုမျိုးများအတွက်၊ ၃ နှစ်ဖြစ်စေ၊ ၃ နှစ်ထက်ပို၍ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ်တမျိုးကို တရားရုံး တခုခုက ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် အပြစ်ပေးခံရဘူးကြောင်းကိုလည်း သက်သေခံချက်မရှိ၊ ဤအကြောင်းကြောင်းကြောင့် ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်နှင့် ပြစ်ဒဏ်တို့သည် တရားမဝင်၊ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

စေတနာအလျောက်သော်၎င်း၊ ဒေါသအလျောက်သော်၎င်း၊ တရားစီရင်ရာတွင် ဥပဒေကင်းလွတ် ချွတ်ချော်လွဲမှားခြင်း မပြုလုပ်အပ်။ တရားဥပဒေ စိုးမိုးသော ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံတွင်၊ ဥပဒေအတွင်းကသာလျှင် တရားစီရင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာလျှင် ဩဇာရှိသူ၊ မရှိသူ၊ ဆင်းရဲသူ၊ ချမ်းသာသူ၊ အယုတ်အလတ် အမြတ်မရွေး၊ တူညီမျှတသော ဘဝကို ရရှိကြမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။တဦးတယောက်မျှမလာ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေ ဦးဘဘော လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။အယူခံတရား လိုမောင်ပါ အား၊ အရွှေပိုင်းရှမ်းပြည် ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၁၂ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၅၇ အရ၊ ညအချိန် ပုန်းလျှိုး အိမ်ကျော်နင်းမှု ပုဒ်မ ၃၈၀

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၄၇။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၁၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁၂ ရက် နေ့စွဲပါ အရွှေပိုင်း ရှမ်းပြည်၊ ကျိုင်းတုံမြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၂

မောင်ပါ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အရ၊ နေအိမ်အတွင်းတွင် ခိုးမှုနှင့်ပုဒ်မ ၇၅ အရ၊ ငင်းပြစ်မှုမျိုးများ ယခင်က ကျူးလွန်ခဲ့ဘူးသဖြင့်၊ ပြစ်ဒဏ်တိုးပေးခြင်းစသည်ဖြင့် ပုဒ်မ သုံးခုပေါင်းစပ်ကာ၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်၊ ပြစ်ဒဏ်တရပ်လုံး၏ ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးစီရင်ချက်တွင်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ နှစ်စလောက်ကစပြီး လျှင်၊ ကျိုင်းတုံမြို့ထဲ၌ အိမ်များ ဖေါက်ထွင်းမှု၊ ခိုးမှုများမကြာခဏဖြစ်ပွါးခဲ့ကြောင်း။ ဖေါက်ထွင်းခိုးယူခြင်း ခံရသော အိမ်ရှင်များက တိုင်တမ်းကြ၍ ရဲအဖွဲ့မှ အထူးဝိရိယစိုက်၍ တရားခံများအား ရှာဖွေကြရာ၊ သဲလွန်စရ၍ အယူခံတရားလို မောင်ပါကို သွားရောက်ဘမ်းဆီးခဲ့ကြောင်း။ မောင်ပါ၏အိမ်ကို ဝိုင်းကြရာတွင် ၎င်းက အိမ်ထဲမှ နေ၍ သက်သေခံတင်ထားသော ပစ္စတိုသေနပ်ဖြင့်၊ ၄-၅ ချက် ပစ်ခတ်ခုခံကြောင်း။ သက်သေခံပစ္စည်းများဖြစ်သော နာရီ၊ ရွှေလက်စွပ်စသည်တို့ကို မောင်ပါ၏ထံမှ ရရှိကြောင်း။ ၎င်းပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်သူများက၊ ၎င်းတို့ထံမှ ခိုးယူသွားသော ပစ္စည်းများအဖြစ် မှတ်မိကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသားဖေါ်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

သက်သေထွက်ချက် အထောက်အထားတို့ကို ဘတ်ရှူလေ့လာကြည့်ရာတွင် အရေးကြီးသော သက်သေတဦးဖြစ်သည့် ရဲဌာနာအုပ် ဦးအောင်ဖေ (လို့ပြ-၁က) မောင်ပါအား ကျိုင်းတုံမြို့တွင် လွန်ခဲ့သော အိမ်ဖေါက်ထွင်းမှုများ၌ ပါဝင်ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟု သင်ကာမကင်းရှိ၍ လိုက်လံထောက်လှမ်းရာ ပျောက်ဆုံးနေသော ပစ္စည်းများ မောင်ပါအိမ်မှ တွေ့ရှိပါသည်ဟု မူလအစစ်ခံချက်တွင် ထွက်ဆိုသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် တရားခံမောင်ပါက ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာ၌ ဦးအောင်ဖေ က၊ သက်သေခံပစ္စည်းများကို တရားခံအိမ်မှ သိမ်းဆည်းသော ပစ္စည်း ဟုတ်မဟုတ် ကျွန်တော်မသိပါဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ နန်းနီ (လို့ပြ-၂) က၊ ၎င်းထံ တချိန်က သက်သေခံရွှေဆွဲပြားတခုနှင့် အခြားရွှေဆွဲပြားတခုကို မောင်ပါနှင့်တူသော ယောကျ်ားတယောက်လာရောက်ရောင်းချသွားကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် တရားခံက ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာ၌ ၎င်းရောင်းချ သွားသောသူကို ကောင်းစွာ မမှတ်မိပါဟူ၍ ဆိုသည်။ အလားတူပင် တရားလို့ပြသက်သေ ၃ ဖြစ်သော စိုင်ဆမ်းက၊ တရားခံမောင်ပါနှင့်တူသော မြန်မာယောကျ်ားတဦးသည် ၎င်း၏ဆိုင်သို့လာ၍ ရွှေဆွဲပြားနှစ်ပြားရောင်းချသွားကြောင်း ထွက်ဆို၍ ရောင်းသောသူမှာ မောင်ပါနှင့်တူသည်ဟု ယူဆကြောင်းသာ ပြောနိုင်သည်။

သက်သေခံပစ္စည်းများ ပြသသည့် ပုံစံများတွင် ကျိုင်းတုံမြို့၊ တတိယ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း၊ ၎င်း တရားသူကြီးကိုယ်တိုင် သက်သေခံ ထွက်ဆိုထားခြင်းကို အမှုတွဲတွင် မတွေ့ရပေ။

၁၉၆၂

မောင်ပါ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အထက်ပါကဲ့သို့ အမှုတွဲကို သေချာစွာ လေ့လာကြည့်သောအခါ၊ အယူခံတရားလို အား အပြစ်ပေးထားသောရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၅၇၊ ညအချိန် ပုန်းလျှိုး၍ အိမ်တွင်းသို့ ကျော်နင်းမှုအတွက် သက်သေခံ တစုံတရာ မတွေ့ရ။ ပုဒ်မ ၃၈၀၊ နေအိမ်တွင်းတွင် ခိုးယူမှုနှင့်ပတ်သက်သော်လည်း၊ သက်သေခံ အထောက်အထား တစုံတရာမရှိ။ ကျိုင်းတုံမြို့တွင် ၁၉၆၁ ခု၊ နှစ်ဦးမှစ၍ ဖေါက်ထွင်း ခိုးယူခြင်းခံရသည် ဟူသော သူတို့က မိမိတို့၏ ပစ္စည်းပါဟူ၍ ပြသသော သက်သေခံ ပစ္စည်းများကိုလည်း မောင်ပါ၏ နေအိမ်တွင် တွေ့ရှိရပါသည်ဟူ၍ တရားလိုပြသက်သေ (၁)ဖြစ်သော နယ်ရဲဌာနာအုပ် ဦးအောင်ဖေ ကိုယ်တိုင်ကလည်း မစွဲနိုင်။ အမှုကို စစ်ဆေးရာတွင် ပဌမ သတင်း တိုင်တမ်း ချက် အမျိုးမျိုး၊ အမှုနှင့် မပတ်သက်သော သက်သေခံချက်အမျိုးမျိုးတို့ကို စုပေါင်း ထွေးလုံး၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၅ ကို ထည့်သွင်း၍ အပြစ်ပေးထားသော်လည်း၊ အဆိုပါပုဒ်မတွင် လိုအပ်သည့်တရားခံသည် ယခင်က အလားတူ အမှုမျိုးများအတွက် ၃ နှစ်ဖြစ်စေ ၇ နှစ်ထက် ပို၍ဖြစ်စေ ထောင်ဒဏ်ဘမျိုးတို့ တရားရုံးတခုက ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် အပြစ်ပေးခံရဘူးကြောင်း ကိုလည်း၊ သက်သေခံချက်မရှိ။ ဤအကြောင်းကြောင်းကြောင့်၊ ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၂ တွင် ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ဘိုသည် တရားမဝင်၊ ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍ ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ပညာရှိ အစိုးရ လွှတ်တော်ရှေနေကြီး ဦးဘဘေ ကလည်း၊ပွင့်လင်းရိုးသားစွာပင် အယူခံတရားလို မောင်ပါ၏အပေါ်၌ ချမှတ်သော အမိန့်သည် မှားယွင်း၍ တရားမဝင် ကြောင်းဖြင့် လျောက်ထားသည်။

ဤအမှုကို စစ်ဆေးခဲ့ရာတွင်၊ ကျိုင်းတုံမြို့၌ ဖေါက်ထွင်းခိုးယူမှုများ၊ များပြား နေသဖြင့် တရားခံကို တွေ့ရှိလျှင် အမှတ်တရ တရားစီရင်ရမည်ဟူ၍ ထားရှိခဲ့သော ပညာရှိ တရားသူကြီး၏ စေတနာကို ယုံမှားသံသယမရှိနိုင်။ မောင်ပါကိုမိ၍ အမှု တင်သောအခါ၊ ကျိုင်းတုံနယ် စော်ဘွားကြီးက၊ ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံ တရားခံအား အကယ်၍ ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိပါက ကြီးလေးသော အပြစ်ပေးရန်နှင့် ဖြစ်နိုင်ပါက ထောင်ဒဏ်ပြီးဆုံးသောအခါ၊ ၎င်းတရားခံကို ရှမ်းပြည်နယ်မှပင် နှင်ထုတ် ရန် အမိန့်ချမှတ်ပေးရန် စာဖြင့် ရေးသားထားသည်ကိုလည်း အမှုတွဲတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထိုစာတွင် တရားခံကို ပြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှမဝေဘန်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ "နယ်ရဲဌာနာက မောင်ပါကို ဘမ်းဆီးပြီးသည့်နောက် ယခုအချိန်အထိ ထိုကဲ့သို့ အိမ်ဖေါက်ဆွင်းမှု ဘယ်နေရာမှာမှ ဖြစ်ပွါးခြင်းမရှိတော့ပါ" ဟူ၍ ဆိုထားခြင်းကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ထိုစာတွင် ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက "အမှုဒဏ်၊ ကျွန်ုပ် ကိုယ်ဘိုင်စစ်မယ်" ဟူသော မှတ်ဘမ်းကိုလည်း တွေ့ရသည်။

၁၉၆၂

မောင်ပါ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

နယ်ပယ်တွင် လူဆိုးသူခိုးမရှိအောင် ပြုလုပ်လိုသည့်စေတနာဖြင့် ကျိုင်းတုံ စော်ဘွားကြီးက ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသို့ ရေးသားခြင်း၊ ပညာရှိ တရားသူကြီးကိုယ်တိုင် အမှုစစ်ဆေးခြင်းတို့၏ စေတနာကို ချီးကျူးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စေတနာအလျောက်သော်၎င်း၊ ဒေါသအလျောက်သော်၎င်း တရားစီရင်ရာတွင် ဥပဒေ ကင်းလွတ် ခွတ်ချော်လွဲမှား၍ မပြုလုပ်အပ်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးသော ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဥပဒေအတွင်းကသာလျှင် တရားစီရင်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာလျှင် ဩဇာရှိသူ မရှိသူ၊ ဆင်းရဲသူ၊ချမ်းသာသူ၊ အယုတ်အလတ် အမြတ်မရွေး တူညီမျှတသောဘဝကို ရရှိကြမည်ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်၊တရားခံမောင်ပါ အား၊ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟူ၍ ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ပေးပြီးနောက်၊ မောင်ပါက အယူခံဝင်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရာဘက် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ မြန်မြန်ဆန်ဆန် အယူခံလွှာကို ပို့ပေးခြင်း၊ ရာဘက်စက်ရှင်တရားသူကြီးက မိမိလက်ခံ စစ်ဆေးနိုင်သော အယူခံမဟုတ်သဖြင့်၊ ပြန်ပို့သောအခါ၌ အယူခံလွှာကို မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်သို့ ဆောလျင်စွာ ပို့ပေးခြင်း စသည်တို့သည်လည်း၊ ပညာရှိ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး ကိုယ်တိုင် တရားဥပဒေ စိုးမိုးခြင်း၏ သဘောအနှစ်သာရတို့ကို နားလည်ကျင့်သုံးကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည့် အချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားလို မောင်ပါ၏အပေါ်တွင်၊ အရှေ့ပိုင်း ရှမ်းပြည် ခရိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၂ တွင် ပြစ်မှုထင်ရှား တွေ့ရှိခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ၎င်းအမှုနှင့်ပတ်သက်သမျှ မောင်ပါ အား၊ တရားသေ လွှတ်စေရမည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ရွှေနေတဦး၏ကိစ္စ *

၁၉၆၂

နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်။

ရွှေနေရွှေရပ်မျှားအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၊ ၁၃ အရ၊မည်သည့်အခါ ရွှေနေတယောက်အပေါ်၌ အရေး မယူနိုင်ကြောင်း၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၁) (ခ)၊ ၄(၂) စိတ်စေတနာ။

ဦးသာထွန်းသည်၊ ဒုတိယကမ္ဘ ၁စစ်ကြီးမဖြစ်မီမှစတင်၍၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ၊ အထက်တန်း ရွှေနေအဖြစ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းနှစ်တွင် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၌ ထောက်ပံ့ရေး အရာရှိအဖြစ် ဝင်ရောက်အမှုထမ်း၏။ ထိုနောက် ဦးသာထွန်းသည်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အတွင်း ရွှေနေအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မိမိ၏လိုင်စင်ကိုလဲရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုလိုင်စင်မှာ အစိုးရ အမှုထမ်းနေစဉ်အတွင်း၊ နှစ်စဉ်လဲလှယ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ထို့ကြောင့်ဦးသာထွန်းအပေါ်၌ ရွှေနေရွှေရပ်မျှား အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၊ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃ အရအရေးမယူနိုင်။

အထက်ရွှေနေတဦး၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးမျှား၊ စ ၁ ၁၀၂ ကိုသဘောတူလက်ခံသည်။

၁၉၄၈ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄(၁)(ခ)နှင့်ပုဒ်မ ၄(၂)အရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းခံရသော မိမိ၏လက်အောက်တွင် အမှုထမ်းနေသူအား မရိုးမဖြောင့်သောစိတ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ကူညီခြင်း စသည်ဖြင့်ခဲ့ကြောင်း သက်သေခံမရှိ။ သို့သော် ပေါ့လျော့မှုအတွက် အထက် ဖော်ပြပါပုဒ်မများအရ၊ အပြစ်ပေးခြင်းခံရသော အထက်တန်းရွှေနေဖြစ်သူ ဦးသာထွန်းအပေါ်၌ အရေးမယူနိုင်။

စရိုက်ဘတ်မားနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၇ ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စ ၁၃၅။

ဟါရီပရာဆတ်ရေဂိုးနှင့်နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စ ၂၀၄။

ဒေါက်တာစိုဂရေးနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာ့ပြည်စီရင်ထုံးမျှား ၁၉၅၂ ခု (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စ ၄၄၊ တို့ကိုရှည်ညွှန်းသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် ဦးညို၊ တရားလွှတ်တော်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ် ၁၆။

ဘင်ဂေါလ်အစိုးရဥပဒေအကြံပေးအရာရှိနှင့် အမ်၊ဘီ၊ ကာချရန်ဒလာလ်၊ ၁၉၄၆ ခု၊ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံးမျှား၊ အတွဲ ၂၊ စ ၁၂၇ နှင့်သဘောကွဲလွဲသည်။

လျှောက်ထားသူအဘွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၂) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

ရုံးတော်သဟာယအဖြစ်။ ။အစိုးရရွှေနေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်ထားမှုအမှတ်၊ ၂၇။

၁၉၆၂

ရွှေနေတဦး၏ ကိစ္စ။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိကြီး။ ။ဤအမှုသည် ဦးသာထွန်းဘီ၊အေ၊ဘီ၊အယ်(လ်) ၁၉၆၂ ခုနှစ်အတွက် အထက်တန်းရွှေနေ လိုင်စင် ပြန်လည်ထုတ်ပေးရန် လျှောက်တောင်းသည့်ကိစ္စမှ ပေါ်ပေါက်သော မှုခင်းဖြစ်သည်။

ဦးသာထွန်းသည်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီမှ စတင်၍၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ၊ စစ်တွေမြို့၌ အထက်တန်းရွှေနေအဖြစ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ထိုနှစ်တွင် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၌ ထောက်ပံ့ရေးအရာရှိအဖြစ် ဝင်ရောက်အမှုထမ်း၏။ စစ်တွေမြို့၊ ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေး အဖဲ့ပိုင် ကုန်ပစ္စည်းများ ပျောက်ဆုံးခဲ့သဖြင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ ဂိုဒေါင်မှူးနှင့် ဦးသာထွန်းတို့အား၊စစ်တွေမြို့၊တတိယရာဘာက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၃၉၄/၅၉၊ ၃၉၅/၅၉ နှင့် ၃၉၆/၅၉ တွင်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၁)(ခ)နှင့် ပုဒ်မ ၄(၂)အရ၊ တရားစွဲဆိုတင်ပို့ရာ၊ တွဲဘက်တရားခံ ဂိုဒေါင်မှူး မောင်သာထွန်းစိန်က မိမိမှာအပြစ်ရှိကြောင်း ဝန်ခံသဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ်၌ အမှုအသီးသီးတွင် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ဦးသာထွန်းအားလည်း အပြစ်ပေးခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းသည်၊ မရိုးမဖြောင့်သောစိတ်ဖြင့် မောင်သာထွန်းစိန်အား ဝင်ရောက်ကူညီခြင်း စသည် ပြုခဲ့ကြောင်း သက်သေခံမရှိဟု ဆိုကာ၊ ပေါ့လျော့မှုအတွက် အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မများအရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခဲ့ပြီး ၃ မှ စလုံးတွင်၊ ရုံးမင်းတထိုင် ထောင်ဒဏ် ကျခံစေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရက ပြစ်ဒဏ်ကို တိုးမြှင့်ချမှတ်ရန်အတွက်၊ စစ်တွေခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးသို့ စောဒကဝင်ရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက အောက်ရုံးအမိန့် ချမှတ်ခဲ့သည်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။

ထို့နောက် ဦးသာထွန်းသည်၊အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အတွင်း ရွှေနေအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ မိမိ၏လိုင်စင်ကိုလဲရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုလိုင်စင်မှာ အစိုးရအမှုထမ်းနေစဉ်အတွင်း၊နှစ်စဉ်လဲလှယ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဤကိစ္စဘွင် ပဌမစဉ်းစားရန် အချက်မှာ၊ဦးသာထွန်းအပေါ်၌၊ ရွှေနေရွှေရပ်များအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ အရေးယူနိုင်သလောဟူသည့် ပြဿနာပင် ဖြစ်သည်။ **အထက်တန်း ရွှေနေတဦး** (၁)အမှုတွင်၊ ရွှေနေလိုင်စင်မှာ နှစ်စဉ်လဲရသည်ဖြစ်၍၊ လိုင်စင်မလဲဘဲထားခဲ့လျှင် ထိုရွှေနေသည်၊ အမှုလိုက်နိုင်ခွင့် မရှိရကား၊ ၎င်းအပေါ်၌ အထက်ဖော်ပြပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ အရေးမယူနိုင်ကြောင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သဘောတူ လက်ခံရပေမည်။

(၁) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်ခရိုင်ထုံးမျာ၊ စာ ၁၀၂ ။

၁၉၆၂

ရွှေနေတဦး၏ ကိစ္စ။

ထို့ပြင်လည်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ အမှုများတွင်ဦးသာထွန်း ကြီးကြပ်မှု ပေါ့လျော့သည်ကိုသာ တွေ့ရှိရသည်။ အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားမှု တစုံတရာမတွေ့ရှိရခေျ။ ၎င်းအပေါ်၌ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သော တရားရုံးများသည်၊ တရားလွှတ်တော်၏ **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် နှင့် ဦးညို (၂)** အမှုတွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄(၁)(ဃ)တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဖေါက်လွဲဖေါက်ပြန်မှု ကျူးလွန်ရာ၌၊ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ရန် စိတ်စေတနာ (Mens rea) ရှိ-မရှိကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုကိုးကားခဲ့လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်၌ **ဘင်ဂေါအစိုးရ ဥပဒေအကြံပေးအရာရှိနှင့် အမ်ဘီကာချရန်ဒလာလ်(၃)** အမှုတွင် ပါဝင်သော မြွက်ကြားချက်ကို၊ ကိုးကားပြီး အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ သို့သော်၊ ထိုမြွက်ကြားချက်မှာ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ပါ မြွက်ကြားချက်ဖြစ်ရကား၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ချမှတ်သော**စရိုနီဘတ်မားနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်(၄)** အမှုတွင် ပရီဗီကောင်စီကဖယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုပရီဗီကောင်စီ အဆုံးအဖြတ်ကို အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ **ဟာရီပရာဆတ်ရေဂိုး နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ (၅)** တွင် လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး၊ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားချက်ကို ထုတ်ဖော် ကိုးကားခဲ့၏။

> " . . . . With due respect to the High Court, Their Lordships think it necessary to express their dissent from this view. They see no ground for saying that offences against those of the Defence of India Rules here in question are within the limited and exceptional class of offences which can be held to be committed without a guilty mind. *See* the judgment of Wright J. in (1895) 1 Q.B. 918 at p. 921. Offences which are within that class are usually of a comparatively minor character, and it would be a surprising result of this delegated legislation if a person who was morally innocent of blame could be held vicariously liable for a servant's crime and so punishable with imprisonment for a term which may extend to three years." Their Lordships agree with the view which was recently expressed by the Lord Chief Justice of England, when he said :

---

(၂) တရားလွှတ်တော် ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ် ၁၆။

(၃) ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ၂၂ ကာလကတ္တားစီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၂၇။

(၄) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၄၇ ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၁၃၅။

(၅) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၀၄။

၁၉၆၂

ရွှေနေတဦး၏
ကိစ္စ။

"It is in my opinion of the utmost importance for the protection of the liberty of the subject that the Court should always bear in mind that, unless the statute, either clearly or by necessary implication, rules out means or as a constituent part of a crime, a defendant should not be found guilty of an offence against the criminal law unless he has got a guilty mind:" 1946 110 J.P. 317 at p. 318.

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင်၊ မြန်မာပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ **ဒေါက်တာစီဂရေ့ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၆)**အမှုတွင်လည်း၊ အထက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့၏။

ဦးညို (၂) အမှုစီရင်ပြီးနောက်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေအရ၊ မူလ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၁)၌ "ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တဦးတယောက်သည် အောက်ပါ တခုခုကိုပြုလုပ်လျှင်" ဆိုသည့် စကားရပ်အစား၊ "ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တဦးတယောက်သည် မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြားလိုသော သဘောဖြင့်ဖြစ်စေ၊အောက်ပါတခုခုကို ပြုလုပ်လျှင်" ဆိုသည့်စကားရပ်ကို ထည့်သွင်းလိုက်၏။ ထို့ကြောင့်၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဦးညို (၂) အမှုတွင် ချမှတ်သော အဆုံးအဖြတ်သည် မတည်ရှိတော့ပေ။ သို့သော် အလားတူ အက်ဥပဒေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကြောင်းပေါ်ပေါက်က ဦးညို (၂) အမှုတွင် ချမှတ်သောမှုကို ထပ်မံစဉ်းစားသင့်ကြောင်းနှင့် ဖေါ်ပြရပေမည်။

ဤအမှုတွင်၊ ဦးသာထွန်းအပေါ်၌ အရေးယူရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့်၊ ၎င်းလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လိုင်စင်လဲလှယ်ခွင့်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၆) ဘီ၊အယ်၊(လ်)၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၂ ခု၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၄၄။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

အထက်တန်းရှေ့နေတယောက်ကိစ္စ *

† ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်။

ရှေ့နေ၏ မသင့်လျော်သောပြောဆိုချက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်မှုတမှုတွင် စွဲချက်တင်သင့် မတင်သင့်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်လဲချက်ပေးရာတွင် တရားခံဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော အထက်တန်းရှေ့နေဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူက "ဤရုံးတော်မှ စွဲချက်မတင်ဘဲ၊ လွှတ်ကြည့်စမ်းပါ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမည်ဆိုတာသိစေရမယ်" ဟူ၍ထည့်သွင်းပြောဆိုခြင်းသည် မှားယွင်းချက်ချော် မသင့်လျော်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ရာဂျာနီကန်တာဘို(စ်)နှင့်အမျှား အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှားအတွဲ ၄၉၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၇၃၂ (၁၀၄)။

ကေစီ၊ချတ်ကရာ၊ ပါတီစီရင်ရေးသားသော ရှေ့နေမျှားကျင့်ထုံးအက်ဥပဒေ၊ စာမျက်နှာ ၄၀။

အောက်တန်းရှေ့နေ တယောက်ကိစ္စ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးမျှား(တရားလွှတ်တော်) စာ ၁၂၉၊ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။နိုင်ငံတော် ရှေ့နေချုပ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘသော့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကျွိုက်လတ်မြို့၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၇ တွင်၊ တရားခံအား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၅ အရ၊ တရားစွဲဆို၍၊ တရားလိုဘက်မှ သက်သေများကို၊ စစ်ဆေးပြီးသောအခါ၊ စွဲချက်တင်သင့် မတင်သင့်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လျှောက်လဲချက်ပေးရာတွင်၊ တရားခံဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော အထက်တန်းရှေ့နေ ဦးဘကွန်က "ဤရုံးတော်မှ စွဲချက်မတင်ဘဲ၊ လွှတ်ကြည့်စမ်းပါ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမည်ဆိုတာ သိစေရမယ်" ဟူ၍ ထည့်သွင်းပြောဆိုသဖြင့်၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ထိုသို့သော စကားမျိုးကို ထည့်သွင်း၍ ပြောဆိုခြင်းမပြုရန်၊ ပြောပြသည့်အခါ၊ ရှေ့နေ ဦးဘကွန်က တဖန် ထပ်မံ၍၊ "ကျွန်တော်ပြောနိုင်တယ်" ဟူ၍ ပြောဆိုပြန်သည့်အတွက်၊ နယ်ပိုင်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲလျှောက်ထားမှုအမှတ် ၂၁။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စုံစမ်းမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ ဖျာပုံခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကိုလျှောက်ထားမှု။

၁၉၆၂

အထက်တန်းရှေ့နေတယောက်ကိစ္စ။

ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင် တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ ရှေ့နေ ဦးဘကွန့်အပေါ်၊ လိုအပ်သလို အရေးယူပါရန် လျှောက်ထားသည်။

ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးက နယ်ပိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးသန်းလှနှင့် သက်သေများကို၊ စုံစမ်းမေးမြန်းစစ်ဆေးပြီး၊ ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်များအရ၊ ရှေ့နေ ဦးဘကွန့်သည် နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၌၊ လျှောက်လဲခုက်ပေးရာတွင်၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တင်ပြလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း "ဤရုံးတော်မှ စွဲချက်မတင်ဘဲ၊ လွှတ်ကြည့်စမ်းပါ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမည်ဆိုတာ သိစေမယ်" စသည်ဖြင့် ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားသည်ဟု ယူဆသော်လည်း၊ ဦးဘကွန့်သည်၊ ရုံးတော်ကို မထေမဲ့မြင်ပြုလုပ်လိုသော စိတ်ထားဖြင့် ထိုသို့သော စကားကို ထည့်သွင်းပြောဆိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ လျှောက်လဲခုက်ပေးရာတွင်စိတ်လိုက်မာန်ပါ စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် ပြောဆိုခြင်းမျှသာဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်သည့်အတွက်၊ ၎င်းအပေါ် ဆက်လက်၍ အရေးယူရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ကြောင်းဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အစီရင်ခံစာတင်သွင်းသည်။

ဖျာပုံမြို့၊ ခရိုင် တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇုံစမ်းမှုအမှတ် ၁ ကို ဘာ်ရွှေလေ့လာရာ၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ရှေ့နေ ဦးဘကွန့်သည်၊ လျှောက်လဲခုက်ပေးရာတွင်၊ "ဤရုံးတော်မှ စွဲချက်မတင်ဘဲ လွှတ်ကြည့်စမ်းပါ၊ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမည်ဆိုတာ သိစေမယ်" စသည်ဖြင့်၊ ထည့်သွင်းပြောဆိုသွားကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။

ကလကတ္တား စီရင်ထုံး အတွဲ ၄၉၊ စာမျက်နှာ ၇၃၂ (၁၀၄) တွင်

"A Pleader is also an officer of the Court, and as such he owes the duty of good faith and honourable dealing to the Courts before which he practises his profession. His high vocation is to inform the Court as to the law and facts of the case and to aid it to do justice by arriving at correct conclusions. The practice of the law is not a business open to all who wish to engage in it: it is a personal right or privilege limited to selected persons of good character with special qualifications duly ascertained and certified; it is in the nature of a franchise from the State conferred only for merit and may be revoked whenever misconduct renders the pleader holding the license unfit to be entrusted with the powers and duties of his office."

ဟူ၍သော်၎င်း။

ကေးစီးချုတ်ကရာဇဝါတီ စီရင်ရေးသားသော ရွှေနေများကျင့်ထုံး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ နှင့်ပတ်သက်၍၊ စာမျက်နှာ ၄၀ တွင်

၁၉၆၂

အထက်တန်းရွှေနေတယောက်ကိစ္စ။

"A Pleader is expected to always maintain towards the Court a respectful attitude and to treat the Court with courtesy and deference. He should not indulge in objectionable observations or insinuations against the Judges in the course of arguments or in affidavits so as to lower their authority or to bring the administration of justice into contempt."

ဟူ၍သော်၎င်း။

ရန်ကုန်စီမံကိန်းထုံး အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၂၆၅ တွင်

"A Pleader has duties and obligations to his client in respect of the suit or matter which is entrusted to him and is pending in Court. There is a further and equally important duty and obligation upon him, *viz.*, to co-operate with the Court in the orderly and pure administration of justice."

ဟူ၍သော်၎င်း။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) ၁၂၉ တွင်

"An Advocate and every legal practitioner are expected to maintain a high standard of decorum in their conduct before Court and to maintain a high degree of professional ethics. . . . . Their duty is to assist the Court in the proper Administration of justice and to refrain from doing anything which will reflect on the administration of justice or on the high office of an honourable profession."

ဟူ၍သော်၎င်း။

ဘော်ပြည့်နှင်းကြားထားသည်ကိုထောက်ရှုလျှင်၊ရွှေနေဦးဘကွန့်သည်၊ အထက်တန်းရွှေနေတယောက်ဖြစ်ပါလျက်၊ နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၌ ဘော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ပြောဆိုပြုမူသည်မှာ မှားယွင်းချွတ်ချော် မသင့်လျော်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော်လည်း နယ်ပိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ရွှေနေ ဦးဘကွန့်အပေါ် ယခုကဲ့သို့ လျောက်ထားရခြင်းမှာ ၎င်းကို မလိုမုန်းထား၍ လျောက်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ရုံးတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း အနေဖြင့်သာ လျောက်ထား

၁၉၆၂

အတက်တန်း ရွှေနေတယောက် ကိစ္စ။

ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဘော်ပြပြီး၊ ရွှေနေ ဦးဘကွန်က ၎င်း၏ခြေလှမ်းတွင် နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးအပေါ် မည်သို့မျှ အာဏာတမထားဘဲ၊ ၎င်းရဟန်းအင်တာဗျူးနေစဉ် ဖုံးမျော်တွေ့ဆုံ၍ ဆွမ်းခံဘွယ်ဘောစဉ်ကိုပင် လှူဒါန်းခဲ့သည်ဟု ဘော်ပြသည်တို့ကို ဖျာပုံမြို့၊ ပညာရှိ ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ဦးဘကွန်အပေါ် ဆက်လက်၍ အရေးယူရန်မသင့်ကြောင်းဖြင့်၊ အစီရင်ခံစာ တင်သွင်းသည်တို့နှင့် စုပေါင်း၍ ထောက်ရှုဆင်ခြင်စဉ်းစားရာ၊ ရွှေနေ ဦးဘကွန်သည် နောင်အခါတွင် ဘော်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများ၌ ညွှန်ကြားထားသည့်အတိုင်း၊ ရုံးရွှေတွင် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် အခါ၊ ရွှေနေ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လျော်ညီစွာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ပြုမူမည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့်၊ ၎င်းအား နောင်အခါတွင်၊ရွှေနေတယောက်အနေဖြင့်၊ ရုံးရွှေ၌ ယခုကဲ့သို့ ပြောဆိုပြုမူခြင်းကို လုံးဝရှောင်ကြဉ်ရန်နှင့် စီရင်ထုံးများတွင် ညွှန်ကြားထားသည့် အတိုင်း၊ တသွေမတိမ်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်၊ အထူးသတိပေးပြီး ၎င်းအပေါ် ဆက်လက်၍ အရေးယူရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌၊

ဦးလက္ခဏ ပါ ၂ (စောဒကများ)

နှင့်

ဦးဝါသမိန္ဒ ပါ ၄ (စုဒိတကများ)* † ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်။

ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏အဆုံးအဖြတ်၊ မည်သည့်အခါ ရုံးကဝင်ရောက်စုံက်ဖက်သည်၊ မည်သည့်အခါဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တပါး လက်မှတ်မထိုးခြင်းကြောင့် ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏အဆုံးအဖြတ်မှာ ိရင်ပိုင်ခွင့်နယ်နိမိတ်မှ ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်လျှင်သော်၎င်း၊ အခြားအရေးကြီးသော ပျက်ကွက်မှုများရှိလျှင်သော်၎င်းသာလျှင် ဤရုံးက အမှုခေါ် စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်။

ဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တပါးသည်၊ အခြားခုံဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များနှင့်အတူ၊ အမှုကိုကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်၍၊ စီရင်ချက်ချမှတ်ရာ၌လည်း၊ အခြားဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်များနှင့်အတူချမှတ်ပါလျက်နှင့်၎င်းဝိနည်းဓိုရ်ဆရာတော်တပါးတည်း ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်ကို လက်မှတ်ထိုးခြင်းမပြုယုံမျှနှင့် စီရင်ချက်ပျက်ပြယ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။

မအုန်းကြည်နှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနရုံးပါ ၂၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၄၀၊ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးလှစိန် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

စုဒိတကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ဦးဇာဂရသည်၊ ဒလမြို့၊ မင်္ဂလာစံကျောင်းတိုက်ကို ပဂ္ဂလိက ပိုင်ရှင်အဖြစ်ဖြင့်၊ ယခု မေတ္တာရပ်ခံသူ ဦးလက္ခဏနှင့် ဦးတိက္ခတို့အား၊ ထိုကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ ဇရပ်တဆောင်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် အဓိကရုဏ်းမှု စွဲဆိုရာတွင်၊ ရန်ကုန်မြို့မ တရားမရုံးက ဦးဉာဏ၊ ဦးတိက္ခနှင့် ဦးဝါသမိန္ဒတို့ ပါဝင်သော ဝိနည်းဓိုရ် ခုံတရပ်ဖွဲ့လိုက်၏။ ဦးတိက္ခမှာ ဦးလက္ခဏနှင့် ဦးတိက္ခတို့တင်မြှောက်သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဖြစ်၍၊ ဦးဉာဏမှာ ဦးဇာဂရ တင်မြှောက်

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမေတ္တာရပ်ခံလွှာအမှတ် ၁၂။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်းမှုအမှတ် ၉၄ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ အိမ်တော်ရာ၊ ဒက္ခိဏာဝန်ကျောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ဦးလက္ခဏ ပါ ၂ နှင့် ဦးဝါသမိန္ဒ ပါ ၄။

သော ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဖြစ်ပြီး၊ ဦးဝါသမိန္ဒမှာ ခုံဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်နှစ်ပါး တင်မြောက်သော ကြားခုံ ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်ဖြစ်၏။ ထိုမင်္ဂလာ စံကျောင်းတိုက် အဓိကရုဏ်းမှုကို ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ ဆရာတော် များရာ၏ သဘောအရ၊ စီရင်ချက်ချမှတ်တော် မူကြ၏။ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဦးလက္ခဏနှင့် ဦးတိက္ခတို့က အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ ယခုမေတ္တာရပ်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

အခင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်နှင့် အရာမ်မြေကို မူလက ဦးဝရသာမိ ပဂ္ဂလိကပိုင်၍ ၁၃၀၀ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၉ ရက်နေ့တွင် ဦးသောဘိတနှင့် ကျောင်းဒါယကာ ဦးရွှေလှ၊ ဦးဘိုးဒီ၊ ကျောင်းအမကြီး ဒေါ်စိန်သီးတို့အား စာတမ်းဖြင့် အပိုင် အပ်နှံ စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဆို၏။ ထိုစာတမ်း သက်သေခံ အမှတ်(က)ကို၊ မှတ်ပုံမတင်ခဲ့ပေ။ ၁၃၁၆ ခုနှစ်တွင် ဦးသောဘိတက အဆိုပါ အရာမ်နှင့်တကွသော မင်္ဂလာစံကျောင်းကို ဦးဝါယမအား အပိုင်ပေးအပ်ခဲ့၏။ ထိုအပိုင်ပေးအပ်သည့် စာတမ်း သက်သေခံ အမှတ် (ခ) ကို၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်ခဲ့၏။ ထို့နောက် ၁၃၁၇ ခုနှစ်တွင် ဦးသောဘိတ၊ ဦးညိမ်းမောင်၊ ဦးဘိုးဒီ၊ ဒေါ်စိန်သီးတို့က ဦးဝါယမအား ကျောင်းအပ်သည့် စာတမ်းဖြင့် အပ်ကြ၏။ ထိုစာတမ်း သက်သေခံ အမှတ် (ဂ)ကို မှတ်ပုံမတင်ချေ။ မှတ်ပုံတင်ရန်လည်း လိုမည်မဟုတ်ပေ။ ၁၃၂၂ ခုနှစ်တွင်၊ ဦးဝါယမနှင့် ဦးဇာဂရတို့သည်၊ ထိုကျောင်းတိုက်နှင့်တကွ အဆောက်အဦ၊ ဥယျာဉ်၊ ဇိမာန်၊ ရေကန်ရေတွင်း စသည့် ဂရုဘဏ်လဟုဘဏ်အရာမ်တို့ကို လဲပြောင်းသည့် ဒိဿန္တရစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြသည်။ ထိုစာချုပ် သက်သေခံအမှတ် (ဃ)ကို သက်ဆိုင်ရာ ဝိနိစ္ဆယဌာနတွင် မှတ်ပုံတင်၏။ ယခု မေတ္တာရပ်ခံသူများ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ ဦးဝရသာမိ စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဆိုရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ဦးသောဘိတသည်၊ ကျောင်းတိုက်ကို ပဂ္ဂလိကပိုင်အဖြစ် မရောက်နိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဦးသောဘိတက စွန့်လွှတ်သဖြင့် ခံယူသူ ဦးဝါယမသည်ဂင်း၊ ဦးဝါယမက ဒိဿန္တရပြု၍ ခံယူသော ဦးဇာဂရသည်ဂင်း၊ ကျောင်းတိုက်ကို မပိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ဤအမှုသည်၊ အယူခံမှု မဟုတ်။ ဝိနိစ္ဆယခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်မှာ၊ စီရင်ပိုင်ခွင့် နယ်နိမိတ်မှ ကျော်လွန်၍ ဆုံးဖြတ်လျှင်သော်ဂင်း၊ အခြားအရေးကြီးသော ပျက်ကွက်မှုများ ရှိလျှင်သော်ဂင်း၊ သာလျှင် ဤရုံးက အမှုခေါ်စာချုပ်တော်အမိန့်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည် ဖြစ်သည်။ ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ ၌ “ ” မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် တစုံတရာရှိနေသည့် အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေ အာဏာ တည်သည့်နေ့တွင်၊ တရားမရုံး၌ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်သည့် စည်းဓမ္မက္ခန် အဓိကရုဏ်း မှု တစုံတခုကို၊ မည်သည့် ဝိနိစ္ဆယဌာနကမျှလက်မခံရ”ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကား

မှန်၏။ ၁၃၀၈ ခုနှစ်တွင် ဦးဝရသာမိက ဦးသောဘိတအား၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းတိုက်ကို အပိုင်ပေးခဲ့သည့် စာတမ်းမှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မရှိသဖြင့် တရားမဝင်ချေ။ သို့သော် ၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေအတည်ဖြစ်ပြီးမှ ဦးသောဘိတက ဦးဝါယမအား စွန့်ရာဌာနချင်း၊ ဦးဝါယမနှင့် ဦးဇာဂရတို့ ဒိုင်သန္ဓိက ပြုလုပ်ရာဌာနင်း စာချုပ်အသီးသီးကို တရားအတိုင်း မှတ်ပုံတင်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဤရုံးက ဝိနိစ္ဆယဌာန အက်ဥပဒေ အတည်မဖြစ်မီ ချေးယခင်က လွှဲပြောင်းခဲ့ခြင်းသည်၊ အတည် ဖြစ်၊မဖြစ်ကို စဉ်းစားရန် မလိုတော့ချေ။ ယခုအဓိကရုဏ်းမှုကို စွဲဆိုသည့်အမိန့်၌ စောဒကအဖြစ် စွဲဆိုသူ ဦးဇာဂရသည်၊ မှတ်ပုံတင်ပြီး စာချုပ်များအရ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဦးလက္ခဏ ပါ ၂ နှင့် ဦးဝါသမိန္ဒ ပါ ၄။

အခင်းဖြစ် ကျောင်းတိုက်မှာ ဒိုင်သန္ဓိက ပစ္စည်းဖြစ်၍၊ ဦးဇာဂရ တဦးတည်း စောဒကအဖြစ် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ပါဟု လျှောက်ထားပြန်သေး၏။ သို့သော် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံးရှေ့မှောက်၌ လျှောက်လဲခြင်း ပြုခဲ့ဟန်မတူချေ။ ထို့ကြောင့် ဤအချက်ကို ဤရုံးက ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည် မဟုတ်ပေ။

ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်ကို ယခု မေတ္တာရပ်ခံသူများ တင်မြောက်သော ခုံဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော် ဦးတိက္ခက လက်မှတ်မထိုးခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ အမှုတွဲ နှေ့စဉ် မှတ်တမ်းများကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ဦးတိက္ခသည် အခြားခုံ ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော် များနှင့်အတူ အမှုကို ကြားနာ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ကြောင်း၊ စီရင်ချက် ချမှတ်ရာ၌ လည်း၊ အခြားဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော်များနှင့်အတူ ချမှတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဦးတိက္ခကိုယ်တော် ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်ကို လက်မှတ်ထိုးခြင်း မပြုရုံမျှနှင့် စီရင်ချက် ပျက်ပြယ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ထိုအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားလွှတ်တော် **မအုန်းကြည်နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနမှူးပါ ၂** (၁) အမှုတွင်၊ ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးဌ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ် ပျက်ပြယ်ခြင်းမဖြစ်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မေတ္တာရပ်ခံလွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ စောဒကနှင့် စုဉ်တကတို့သည်၊ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

(၁) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရာမအသေးအမှုအမှတ် ၄၀။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌။

† ၁၉၆၂
နိုဝင်ဘာလ
၇ ရက်။

ဦးပြန့် လျှောက်ထားသူ

နှင့်

မောင်တင်မောင် ပါ ၄ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၊ ကျေးရွာဘဏ်မှ ချေးငွေကိုပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ မသက်ဆိုင်၊ အမတော်ကြေးနှင့် ခြားနားခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်တွင် လုပ်ကိုင်သောသီးစားလက်ငုတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုနှစ်က ကျေးရွာဘဏ်မှချေးယူခဲ့သောငွေ ၄၀၀ ကျပ်ကို လုံးဝပြန်မဆပ်သဖြင့်၊ . . ပျက်ကွက်ရှိသည်ဆိုကာ၊ . အခင်းဖြစ်မြေကို ၎င်းနှင့်ယှဉ်ပြိုင်လျှောက်ထားသူပိုင်ရှင် မောင်တင်မောင်အား ချထားလိုက်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေးနည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ကျေးရွာဘဏ်မှချေးငွေကို ပေးဆပ်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့်၊ သီးစားလက်ငုတ်အားပြန်လည်သီးစားချထားခြင်းမပြုရဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။

အမတော်ကြေးမှာ နိုင်ငံတော်စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးယူသောငွေနှင့် ခြားနားလေသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဒေါ်ခင်လေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၁ အတွက်။ ။မစ္စတာ ချောင်ဘေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၂၊၃၊၄ တို့အတွက်။ ။အစိုးရရွှေနေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ သီးစားလက်ငုတ်ဟောင်း ဦးပြန့်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၁ ပိုင်ရှင် မောင်တင်မောင်တို့အခင်းဖြစ် မြေကို ၁၉၆၁-၆၂ ခု၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ညောင်ပင်ရွာ ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မီတီထံ ယှဉ်ပြိုင်လျှောက်ထားရာ၊

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၇၀။

† ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်၊ တိုင်းသီးစားပြင်ဆင်မှုအမှတ်၊ ၁၀၊ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၆ရက် နေ့စွဲပါ မန္တလေးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မီတီ၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂

ဦးပြန့်နှင့် မောင်တင်မောင် ပါ ၄။

ကျေးရွာ သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက ဦးပြန့်သည် ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်တွင် လုပ်ကိုင်သော သီးစား လက်ငုတ်ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုနှစ်က ကျေးရွာဘဏ်မှ ချေးယူခဲ့သော ငွေ ၄၀၀ ကို လုံးဝပြန်မဆပ်သဖြင့်၊ ပျက်ကွက်မှုရှိသည်ဆိုကာ၊ အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ရှင် မောင်တင်မောင်အား သီးစားချထားလိုက်၏။ ဦးပြန့်အယူခံဝင်ရာ၊ မန္တလေးတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက ၎င်းအား ၂ ဧကာ၊ မောင်တင်မောင်အား ၃ ဒဿမ ၄၈ ကေခွဲ၍ ချထားလိုက်၏။ တိုင်းသီးစား ချထားရေး ကော်မိတီက ကျေးရွာ သီးစားချထားရေးကော်မိတီ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဘဏ်ချေးငွေများကို လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ကြောင်းဖြင့် အခင်းဖြစ် မြေတကွက်လုံးကို မောင်တင်မောင်အား ချထားလိုက်၏။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ကျေးရွာဘဏ်မှချေးငွေကို ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့်၊ သီးစား လက်ငုတ်အား ပြန်လည် သိမ်းချထားခြင်းမပြုရဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိပေ။ မောင်တင်မောင်၏ ပညာမှီ ရွှေနေကြီးက၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချေးယူထားသော အမဟော်ကြေးကို လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက် လျှင်၊ သီးစားလက်ငုတ်အား ပြန်လည်ချထားရမည်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။ သို့သော် အမတော်ကြေးမှာ နိုင်ငံတော်စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်မှ ချေးယူသောငွေနှင့် ခြားနားလေသည်။

ထိုကြောင့်၊ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာ ခရိုင်နှင့် တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီတို့၏ အမိန့်အသိမ်းကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌။

† ၁၉၆၂
နိုဝင်ဘာလ
၁ ရက်။

ဦးစံလှ (လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
မကွေးတိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီ ပါ ၆
(လျှောက်ထားခံရသူများ)*

သီးစားချထားရေးကော်မိတီက၊ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိသောပြဿနာ။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ်၁၃၊ "သီးစားချထားရန်လျှောက်ထားသူ မဟုတ်သူကို၊ သီးစားချထားခြင်းမပြုနိုင်။

အခင်းဖြစ်လယ်မြေကို သီးစားချထားရန်အတွက် လျှောက်ထားသူ ဦးစံလှကတဘက်၊ဦးဘိုးပြောင်း၏ သမီးမသောင်းကြည်နှင့် ၎င်း၏ခင်ပွန်းမောင်လှမောင်တို့ကတဘက်၊ အပြိုင်အဆိုင် လျှောက်ကြရာ၊ မကွေးမြို့နယ်၊ မယ်လှတောင်ဒိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီနှင့် မကွေးခရိုင် သီးစားချထားရေးကော်မိတီက တိုမြေကို ဦးစံလှအား ချထားလိုက်သည်တွင်၊၎င်းမြေကိုမိမိအား သီစားချထားရန် လျှောက်ထားခြင်းမပြုဘူးသောဦးဘိုးပြောင်းက အဆိုပါအမိန့်ကိုမကျေနပ်သဖြင့် မကွေးတိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီထံသို့ စောဒကဝင်ရာ၌၊ အခင်းဖြစ်မြေမှာ မိမိပိုင်ဖြစ်၍၊ ဦးစံလှထံ ပေါင်နှံထားရာမှ ပြန်ရွေးပြီး ဦးစံလှအား၊သီးထောက်ခမပေးဘဲ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြောင်း ကျမ်းကျိန်ချက်တွင် မြွက်ဆိုလေသည်။ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မိတီက အဆိုပါလယ်မြေကို ဦးဘိုးပြောင်းအား၊ လက်ငုတ်သီးစားတယောက်အနေဖြင့် ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခွင့် ပြုလိုက်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သီးစားချထားမည့် လယ်မြေသည်၊ ဦးဘိုးပြောင်းမွေးဖွားဆိုသည့်အတိုင်း အပေါင် ရွေးပြီးဖြစ်သည် မဖြစ်သည်၊မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည် စသည့်ပြဿနာများကို သီးစားချထားရေးကော်မတီက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်မရှိချေ။ သာမန်တရားရုံးများ၏ အရာသာဖြစ်ချေသည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေးနည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၃ အရဆိုလျှင် ခရိုင်သီးစားချထားရေးကော်မိတီက သတ်မှတ်ထားသောအချိန်ကာလအတွင်း လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင်လိုသူတို့သည် သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာ သီးစားချထားရေးကော်မိတီ၊သို့တည်းမဟုတ် မြို့မရပ်ကွက်သီးစားချထားရေးကော်မိတီထံသို့တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးပြောင်းသည်၊ လျှောက်ထားခဲ့သူမဟုတ်သဖြင့်၊၎င်းအား သီးစားချထားခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၆၁။

၁၉၆၂

မောင်စံလှနှင့် မကွေးတိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မတီပါ ၆။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘစိုး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

●လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၁၊၂၃ အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးလှမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၄၊၅၊၆ အတွက်။ ။ဦးထွန်းဌေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အငြင်းမပွါးသည့် အချက်များမှာ မကွေးမြို့နယ်၊ ကွင်းအမှတ် ၁,၆၅၅ အုပ်ဖိုကွင်း ဦးပိုင်အမှတ် ၇၂ မြေခွိန် ၀.၂၀ ကေရှိယာမြေကို မူလပိုင်ရှင် ဒေါ်သော့က၊ ဒေါ်ဘုန်ထံသို့ ငွေ ၉၀၀ ကျပ် ဖြင့် လက်ရောက်အပေါင်ထားခဲ့သည်။ ဒေါ်သော့ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ၎င်း၏သားမက် ယခု လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၆) ဦးဘိုးပြောင်းသည်၊ ထိုမြေကို ဒေါ်ဘုန်ထံမှ ရွေးချ၍ ယခု လျှောက်ထားသူ ဦးစံလှထံ ငွေ ၉၀၀ ဖြင့် ထပ်မံ ပေါင်ပြန်၏။ ထိုနောက် ဦးဘိုးပြောင်းသည်၊ ထိုမြေအနက် ၈မိုယာ ၄.၅၆ ရှိ ဦးပိုင်အမှတ် ၇၂(၁)ကို၊ ဦးစံလှထံမှ သီးစားခံယူ၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ ၆ နှစ်မျှ သီးစားခမျှားကို မပျက်မကွက် ပေးဆောင်ပြီးနောက်၊ ဆက်လက်ပေးဆောင်ခြင်းမပြုတော့ချေ။ ထိုနောက် ထိုမြေကိုလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ဦးစံလှသည်၊ မကွေးမြို့နယ် မယ်လှတောင်ဒိုင်သီးစားချထားရေး ကော်မတီသို့ မိမိအား သီးစားချထားပါရန် လျှောက်ထား၏။ ဦးဘိုးပြောင်း၏သမီး မသောင်းကြည်နှင့် ၎င်း၏ခင်ပွန်း မောင်လှမောင်တို့ကလည်း၊ မိမိတို့အား သီးစားချထားရန် အပြိုင် လျှောက်ထားကြ၏။ မယ်လှတောင်ဒိုင် သီးစား ချထားရေးကော်မတီနှင့် မကွေးခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မတီတို့က၊ ထိုမြေကို ဦးစံလှအား ချထားလိုက်၏။ ဦးဘိုးပြောင်းသည်၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ တိုင်းသီးစားချထားရေးကော်မတီထံ စောဒကတက်၏။

၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်အတွက်လည်း၊ ဦးစံလှကတဘက်၊ မောင်လှမောင်-မသောင်းကြည်တို့ကတဘက်၊ အပြိုင်လျှောက်ထားကြပြန်၏။ ယခင်နှစ်ကကဲ့သို့ပင် မယ်လှတောင်ဒိုင် သီးစားချထားရေးကော်မတီနှင့် မကွေးခရိုင် သီးစားချထားရေး ကော်မတီတို့က၊ ဦးစံလှအား ချထားလိုက်သည်။ ဦးဘိုးပြောင်းသည် ထိုအမိန့်ကိုလည်း မကွေးတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မတီထံ စောဒကတက်၏။

မကွေးတိုင်း သီးစားချထားရေး ကော်မတီသည်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၀ ရက် နေ့စွဲဖြင့် ဒေတာက်ပါ အမှုနှစ်မှုစလုံးအတွက် အမိန့်တရပ်ချမှတ်ပြီးလျှင်၊ အဆိုပါမြေကို ဦးဘိုးပြောင်းအား လက်ငုတ် သီးစားတယောက်အနေဖြင့် ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခွင့် ပြုလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကိုအမှုခေါ် စာခွန်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် အတွက် ဦးစံလှ ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဦးစံလှ နှင့် မကွေးတိုင်း သီးစားချထားရေးကော်မိတီ ပါ ၆။

ဦးဘိုးပြောင်း၏ ကျမ်းကျိန်ချက်တွင် ပေါ်ပြသည်မှာ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် မိမိသည် ဂ ဧက ဒဿမ ၂၀ မျှရှိ လယ်တကွက်လုံးကို ဦးစံလှထံမှ ပြန်လည်ရွေးယူပြီးနောက်၊ ဦးစံလှက ၎င်း၏လုပ်ကွက်ဖြစ်သော ဦးပိုင်အမှတ် ၇၂(၂)ကို ၎င် ၉၀၀ ကျပ်ဖြင့်၊ ပေါင်ထားရန် ပြောသဖြင့် အပေါင်ထားခဲ့ကြောင်း၊ ယခု အခင်းဖြစ်သော ဦးပိုင် အမှတ် ၇၂(၁)ကိုမူကား၊ မိမိကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သဖြင့် ဦးစံလှအား သီးထောက်ခံ မပေးဘဲ ကိုယ်တိုင်လုပ်ကြောင်းမြွက်ဆို၏။ ၎င်းမြွက်ဆိုသည့်အတိုင်း အပေါင်ရွေးပြီး ဖြစ်သည် မဖြစ်သည်၊ မည်သူပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည် စသည့် ပြဿနာများကို သီးစားချထားရေး ကော်မိတီက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိခဲ့။ သာမန်တရားရုံးများ၏ အရာသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤအမှုတွင် ဦးဘိုးပြောင်းသည် ၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်အတွက်သော်၎င်း၊ ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်အတွက်သော်၎င်း အခင်းဖြစ်မြေကိုမိမိအားသီးစားချထားရန်မည်သည့် သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံသို့မှ လျှောက်ထားခြင်း မပြုသည်မှာ ထင်ရှား၏။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုင် ၁၃ အရဆိုလျှင်၊ ခရိုင်သီးစား ချထားရေး ကော်မိတီက သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း လယ်ယာမြေ လုပ်ကိုင်နေသူနှင့် လုပ်ကိုင်လိုသူတို့သည် သီးစားချထားရန် လျှောက်လွှာများကို သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မရပ်ကွက် သီးစားချထားရေး ကော်မိတီထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးဘိုးပြောင်းသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်သူအဖြစ်နှင့် သီးစားခံယူရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာသို့ လျှောက်လွှာ တင်သွင်းရန်မလိုဟူသော အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ထို အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးစံလှထံမှ ပြန်လည်ရွေးယူပြီး မပြီး ဖြစ်သည်ဆိုသည့် ပြဿနာကို တရားရုံးများကသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်တကြောင်း၊ ထိုမြေကို အမွေရသူမှာ ၎င်း၏ဇနီးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ထိုမြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မိမိသည် မည်သို့သော အ ကြောင်းများကြောင့် သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ရသည်ကိုငင်း စဉ်းစားဘွယ်ရာ ပြဿနာများ ရှိနေသေးသည်။

ယခုအမှုတွင်ကား၊ ဦးဘိုးပြောင်းသည် လျှောက်ထားခဲ့သူမဟုတ်သဖြင့်၊ ၎င်းအား သီးစားချထားခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် တိုင်းသီးစားချထားရေး ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌။

အေးအင် (နှ) အိုင်ဆရက်မာမက် ပါ ၈ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

†၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်။

အိမ်ရှင်ကအိမ်ငှါးကို နှင်ထုတ်ခြင်း။ တရားစီရင်ရေးအာဏာ သုံးစွဲ၍ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ(နှင်ထုတ်ခြင်း)အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၊ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသူက အယူခံဝင်ရာတွင်၊ အစိုးရ၏အမိန့်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ထုတ်ပေးခြင်းမပြု။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိမ်ရှင်ကအိမ်ငှါးအား အိမ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရာ၌၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုသုံးစွဲ၍ နှင်ထုတ်သည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။

မဟာမက်ဟနစ်ပါ ၂ နှင့်ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးပါ ၂၊ ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်)စာ ၁၁၊

ဦးပေါ်နှင့်မအူပင်မြို့ မြူနီစီပါလ်အဖွဲ့ ပါ ၃၊ ၁၉၆၂ ခု၊မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ(ဇွန်လထုတ်) တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဘာမားကိုး(လ်)စတိုးလီမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုး ရ၊အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းဝန်ပါ ၂၊ ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၂၁ ကိုရှင်းပြသည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသူအား၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရထံအယူခံဝင်ရာ၊ထိုအယူခံမှုတွင် ချမှတ်သောအစိုးရ၏အမိန့်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်သည်။

ဒေါ်ခင်ဖုန်းနှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တရားမသေး အမှုအမှတ် ၅၁/၅၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထိုအမိန့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အမှုခေါ် စာချန်တော် ထုတ်ပေးခြင်းမပြု။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။မစ္စတာခူး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးညွှန့်တင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၃၅။

† ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန၊ အတွင်းဝန်၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါအမိန့်ကို၊အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၂

အေ၊အင်(နှ) အိုင် ဆရက် မာမက် ပါ ၈ နှင့် ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရ အဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အေ၊အင်(နှ)၊အိုင် ဆရက်မာမက်ပါ ၈ ဦးက၊ မိမိတို့အိမ်ဂေါ်းများအဖြစ် နေထိုင်သော ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်စေးတန်း အိမ်အမှတ် ၂၅၃-၂၈၅ ရှိ၊ အခန်းများမှ ထွက်ခွါသွားစေရန်၊ ရန်ကုန်မြို့နီစီပါယ်မင်းကြီးက အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနသို့ အယူခံဝင်ရာလည်း မအောင်မြင်၍၊ ထိုအမိန့်များကို အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

မူလက ရန်ကုန်မြို့တော် မြူနီစီပါယ်ကော်ပိုရေးရှင်း၌၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေအရ နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိချေ။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ် ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) (ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေဖြင့် ပြင်ဆင်ပြီး၊ ရန်ကုန်မြို့ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းအားလည်း အဆိုပါ အက်ဥပဒေအရ နှင်ထုတ်ပိုင်ရန် အာဏာအပ်နှင်းခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ အာဏာအပ်နှင်းပြီးနောက်၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်းခင်းကြီးက ယခု လျှောက်ထားသူများအား၊ အိမ်ဥပစာမှ ထွက်ခွါသွားရန် အမိန့်ထုတ်ဆင့်လိုက်၏။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးက ယင်းသို့ မြူနီစီပါယ် ကော်ပိုရေးရှင်း မင်းကြီးက နှင်ထုတ်သည့်အမိန့်နှင့် ထိုအမိန့်ကို အယူခံရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနက ချမှတ်သောအမိန့်များမှာ၊ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အာဏာကို သုံးစွဲ၍ ချမှတ်သော အမိန့်များမဟုတ်ကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အာဏာကိုသုံးစွဲ၍ ချမှတ်သောအမိန့်များသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆေးပေ၏။ လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ချမှတ်သော **ဘားမားကိုး(လ်)စတိုးလီမိတက်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန်ပါ ၂ (၁)**(၁)ကို အထောက်အထားပြု၍၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေအရ၊ နှင်ထုတ်သည့်အမိန့်မျိုးကို၊ အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ငင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ကြောင်း တင်ပြ၏။ သို့သော် ထိုအမှုတွင်၊ ယင်းသို့ နှင်ထုတ်သည့်အမိန့်သည်၊ အာဏာယ်ကြောင့် ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အာဏာကို သုံးစွဲ၍ ချမှတ်သောအမိန့်ဖြစ်ကြောင်း ဇလုလာသုံးသပ်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။

(၁) ၁၉၅၉ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၁။

ဦးပေါ်နှင့် မအူပင်မြို့ မြူနီစီပါလ်အဖွဲ့ပါ ၃ (၂) အမှုတွင်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်နှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်တို့၊ ခြားနားပုံကို အသေးစိတ် ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ထိုအမှုဌ အောက်ဖော်ပြပါ မြွက်ကြားချက်ကို ကိုးကားခဲ့လေသည်။

၁၉၆၂

အေ၊အင်(နှ်) အိုင် ဆရက်မင်္ဂ မက် ပါ ဂ နှင့် ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ပါ ၂။

> "Whenever any body of persons having legal authority to determine questions affecting the rights of subjects, and having the duty to act judicially act in excess of their legal authority they are subject to the controlling jurisdiction of the King's Bench Division exercised in these writs."

ထိုအမှုမှာကဲ့သို့ပင် ယခုအမှုတွင်လည်း၊ ရန်ကုန်မြူနီစီပါလ် ကော်ပိုရေးရှင်းမင်းကြီးက၊ လျှောက်ထားသူများအား၊ အခင်းဖြစ် အဆောက်အဦမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ထုတ်ဆင့်သည်မှာ၊ တရားရေးဆိုင်ရာ အာဏာကိုသုံးစွဲ၍ ချမှတ်သော အမိန့်များ မဟုတ်ချေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ မြူနီစီပါလ်ကော်ပိုရေးရှင်းသည်၊ အိမ်ရှင်ဖြစ်၍၊ ယခု လျှောက်ထားသူများသည် အိမ်ငှါးများ ဖြစ်ကြသည်။ အိမ်ရှင်က အိမ်ငှါးအား အိမ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရာ၌၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုသုံးစွဲ၍ နှင်ထုတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ တရားလွှတ်တော်ချုပ် **မဟာမက်ဟနစ်ပါ ၂ နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၂** (၃) တို့ အမှုဘွင်၊ အစိုးရက သူတဦးတယောက်အား အငှါးချထားသည်ကို ဖျက်သိမ်းသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်သာဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ယခုအမှုမှာလည်း ထိုနည်းဘူပင်ဖြစ်၏။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အစိုးရအိမ်ဥပစာ (နှင်ထုတ်ခြင်း) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသူအား၊ နိုင်ငံဘော်အစိုးရထံ အယူခံဝင်ခွင့်ပေးထားသဖြင့်၊ အယူခံမှုဘွင် ချမှတ်သော အစိုးရ၏အမိန့်သည်၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ဖြစ်သလော ဟူသည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားရပေဦးမည်။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော မဟာမက်ဟနစ် (၃) အမှုဘွင်လည်း၊ အခေးပိုင်၏ အမိန့်ကို တိုင်းမင်းကြီးထံ အယူခံဝင်ပြီးနောက်၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးထံ စောဒကဝင်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ထိုအခိုင်္ခမျာားမှာ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်များသာဖြစ်သည်ဟု အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့

(၂) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှု အမှတ် ၂၀၆၊ (1962) B.L.R. (June issue).
(၃) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်ချုပ်) စာ ၁၁၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၂

အေ၊အင်(နှ) အိုင် ဆရက်မာမက် ပါ ဂ နှင့် ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့များ ဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ပါ ၂။

လေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ တရားလွှတ်တော်ချုပ် **ဒေါ်ခင်ဖုန်းနှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၄** (၄)အမှုတွင်လည်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်များကို အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအမိန့်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အမှုခေါ်စာချန်တော် ထုတ်ပေးခြင်းမပြုခဲ့ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည် ဖြစ်သည်။

(၄) တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားမသေးမှု အမှတ် ၅၁၊ ၅၈။

APPENDIX

(Judgments of the Courts-Martial Appeal Court)

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

	PAGE
Sein Hla Win v. The Union of Burma	50

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံရုံး

	PAGE
U Soe Lin v. The Union of Burma, (1953) B.L.R. 212 referred to	509

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

ACTS :

BURMA ARMY ACT.

DEFENCE SERVICES ACT.

DEFENCE SERVICES RULE:—

Defence Services Rules, Rule 57 *Desirability of applying, s.* 137 (b), *Defence Services Act—When applying—Defence Services (Amendment) Act, s.* 17—*Criminal Procedure Code, s.* 342 (1)(b).

When the Court complies with Rule 57, Defence Services Rules, it would be desirable that Section 137 (*b*) of the Defence Services Act be also complied with to prevent contentions being raised with a view to render a trial null and void on the allegation that prejudice had been caused. The fact that emphasis is laid on the requirement of caution can be seen from section 17 of the Defence Services (Amendment) Act, 1960. Section 137 (*b*) of the Defence Services Act is the same as section 342 (1)(*b*) of the Criminal Procedure Code (*vide* Vol. VIII, Burma Code, p. 253). Civil Courts do have to comply with section 342 (1) (*b*) of the Criminal Procedure Code. *U San Lin* v. *The Union of Burma* (1953) B.L.R. 212, referred to.

SAW HLA WIN v. THE UNION OF BURMA 503

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

Before U Saw Ba Thein, Col. Hla Aung and U Aung Gyi

SAW HLA WIN (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A. 1962

Nov. 23

Defence Services Rules, Rule 57 *Desirability of applying s* 137 (b). *Defence Services Act—When applying—Defence Services (Amendment) Act, s.* 17—*Criminal Procedure Code, s.* 342 (1) (b).

When the Court complies with Rule 57, Defence Services Rules, it would be desirable that Section 137 (*b*) of the Defence Services Act be also complied with to prevent contentions being raised with a view to render a trial null and void on the allegation that prejudice had been caused. The fact that emphasis is laid on the requirement of caution can be seen from section 17 of the Defence Services (Amendment) Act, 1960.

Section 137 (*b*) of the Defence Services Act is the same as Section 342. (1) (*b*) of the Criminal Procedure Code (*vide* Vol. VIII, Burma Code, p. 253) Civil Courts do have to comply with Section 342 (1) (*b*) of the Criminal Procedure Code.

U San Lin v. *The Union of Burma*, 1953 B.L.R. 212, referred to.

Ba Than (2) for the appellant.

Khin Sein (Government Advocate) for the respondent.

U AUNG GYI, J.—This is an appeal by 188510 Rifleman Saw Hla Win of the 22nd Battalion, The Burma Regiment, against the conviction and sentence of death passed upon him on 17th November 1960, in Summary General Courts-Martial No. 54 of 1960 presided over by Major Ne Lin. The sentence of death was however commuted to one of transportation for life and dismissal from service by an order of General Ne Win, Chief of Staff, on 19th March 1962.

The charges against Rifleman Saw Hla Win were, firstly, under section 27 (*a*) of the Burma Army Act in that

* Criminal Appeal No.. 11 of 1962.

C.M.A. 1962

SAW HLA WIN v. THE UNION OF BURM...

he, on 12th December 1959, together with three others, namely, 182258 Rifleman Shwe Maung, 415301 Rifleman Pyon Cho, and 188516 Rifleman Maung Sein, had conspired to cause a mutiny at Kamakalu outpost, Bogale Township, Pyapon District, and to murder 14797 Corporal Tin Maung, in charge of the said outpost, and secondly, under section 41 of the Burma Army Act read with section 302 of the Penal Code, as amended by Criminal Law (Second Amendment) Act, 1957, for the murder of Corporal Tin Maung.

Besides Rifleman Saw Hla Win, the trials of Rifleman Shwe Maung and Rifleman Maung Sein were held separately according to the provisions of Rule 152 of the Defence Services Rules relating to Summary General Courts-Martial. Their appeals will be dealt with in separate orders.

The facts of this case are as follows:

The outpost at Kamakalu, Bogale Township, was under the charge of 14797 Corporal Tin Maung with four other Riflemen subordinate to him, namely, Saw Hla Win, Shwe Maung, Pyon Cho and Maung Sein.

From the evidence of Rifleman Maung Sein (PW 1) and Rifleman Pyon Cho (PW 2), there can be no doubt whatever that though Corporal Tin Maung was placed in charge of the outpost, he behaved and acted in a manner which was not in keeping with his responsibility. Both these two riflemen alleged that Corporal Tin Maung ill-treated his men by words and by deeds. He struck and abused them even in the public not caring whether they would be made to look foolish or not. He took Rifleman Maung Sein's ring, pawned it and gambled with the proceeds. He even misappropriated the daily allowances due to the riflemen. When Rifleman Maung Sein reminded him regarding the day he had pawned his ring, Corporal Tin Maung resented it, and being drunk, he abused Rifleman Maung Sein and threw a *dah* at him. There is also the

evidence of villager Maung Mya Thein (PW 3) that about two days before the mutiny at the outpost, and the murder of Corporal Tin Maung, one S.P.R. Tun Yin, who had overstayed his leave, had his legs chained and was beaten by Corporal Tin Maung before the public at a cross road. It is therefore clear that Corporal Tin Maung, to the knowledge of many, had misused his position in various ways not be fitting one placed in authority at the outpost.

On the day in question, namely, 12th December 1959, Corporal Tin Maung went out in the evening to get drunk as usual and returned to the outpost by 9 p.m. He had apparently received a report from one villager, Nyein Hlaing, that Rifleman Shwe Maung had abused him. Using this as a reason, but without asking for any explanation, Corporal Tin Maung assaulted Rifleman Shwe Maung and told him that his wife, a prostitute, should not be allowed to come to the outpost again. Being very drunk, Corporal Tin Maung then went to sleep after this assault on Rifleman Shwe Maung.

The outpost was in a *phongyi-kyaung* and while Corporal Tin Maung and S.P.R. Thein Shwe slept upstairs, the other three riflemen slept on the ground floor of the *kyaung*.

According to Rifleman Maung Sein and Rifleman Pyon Cho, it was about 11 p.m. or so when Rifleman Shwe Maung, who was on *kin* duty for the night, came and woke them up. He also woke up appellant Rifleman Saw Hla Win, who was sleeping with them. At Rifleman Shwe Maung's suggestion, they finished the bottle of liquor which was found at the foot of Corporal Tin Maung's bed. Rifleman Shwe Maung then related to the other three what they themselves had seen and how Corporal Tin Maung had assaulted him and called his wife a prostitute. He asked them whether the Corporal should not be murdered.

C.M.A. 1962

SAW HLA WIN v. THE UNION OF BURMA.

These four men considered the matter and they too recounted the occasions they had been ill-treated by the Corporal. Finally, they all agreed that the Corporal should be put to death. Rifleman Maung Sein in his evidence further stated that Rifleman Shwe Maung suggested that he (Rifleman Maung Sein) should kill S.P.R. Thein Shwe, lest, if he be spared, he would be available as a witness against them. Rifleman Maung Sein, however, declined to commit the murder. He was, therefore, detailed to wait at the bank of the pond and that he should fire off some rounds into the air after he had heard some shots at the outpost itself. The evidence of both Rifleman Maung Sein and Rifleman Pyon Cho shows that after Rifleman Maung Sein had gone and waited at the bank of the pond, only about 15 fathems away, there were shots at the out post, and later, from the bank of the pond. When Rifleman Maung Sein returned to the outpost, he found the dead body of S.P.R. Thein Shwe on the footpath of the *phongyi-kyaung* compound and that of Corporal Tin Maung on the floor near his bed. He was told by Rifleman Shwe Maung himself that he had killed S.P.R. Thein Shwe and that Rifleman Saw Hla Win had killed the Corporal.

Soon after the mutiny and the murder of the Corporal, the four riflemen planned to inform the public that the insurgents had attacked the outpost and killed the Corporal and the S.P.R. After agreeing upon this, Rifleman Pyon Cho went and called headman U Kyaw Shein (PW 6). when he arrived with his wife, he was told the Story as arranged and also how Corporal Tin Maung and S.P.R. Thein Shwe had thereby lost their lives. Maung Soe (PW 4) was also present when this information was given to the headman. As required, the headman wrote out a report and the two dead bodies were sent by boat in the early hours of the morning to the State Hospital at Bogale

with three villagers. On the same day, *Bogyi* Hla Sein arrived at the outpost with his *yebaws*. The four riflemen were examined and their explanation being unsatisfactory, they were arrested and taken away.

Riflemen Saw Hla Win, Shwe Maung and Maung Sein were sent up for trial and, in the present appeal by Rifleman Saw Hla Win, who was tried separately like the others, the statements of Rifleman Maung Sein and Rifleman Pyon Cho constituted the chief evidence against him. There being no joint trial of the three accused, and, as separate trials were held, Riflemen Maung Sein and Pyon Cho have figured as ordinary witnesses. Learned Counsel for the appellant, however, contended that the evidence of these two riflemen stand on the same footing as that of accomplices and that corroboration in material particulars is therefore required for a conviction.

In this case, we do not think it will be necessary to go into the law with regard to the evidence given by an accomplice because firstly, there is no retraction to be considered, and furthermore appellant Rifleman Saw Hla Win himself gave evidence after he had been fully explained his rights and liabilities under Rule 57 of the Defence Services Rules. In his evidence, Rifleman Saw Hla Win supported the story as unfolded by Rifleman Maung Sein and Rifleman Pyon Cho and appellant admitted he shot *Saya* Tin Maung while Rifleman Shwe Maung shot at S.P.R. Thein Shwe. When the charge was read out to him by the Court before the prosecution witnesses were examined, Rifleman Saw Hla Win pleaded not guilty. The Court, therefore, at the end of his examination-in-chief, had occasion to ask him why he had denied the charge at the beginning of the trial and yet in his examination-in-chief (under Rule 57) he admitted his guilt. He explained that his denial to the charge was not on oath while his examination as a witness was on oath. This is therefore

C.M.A. 1962

SAW HLA WIN v. THE UNION OF BURMA.

quite sufficient for our acceptance that his admission of guilt has proved the case for the prosecution that he shot at and killed Corporal Tin Maung on the night in question.

Learned Counsel for appellant also drew our attention to the fact that when appellant was explained the provisions of Rule 57, Defence Services Rules at page 13 of the Proceedings, the Court did not however warn him as required under the provisions of section 137 of the Defence Services Act, 1959. A comparison between Rule 57 (*a*), (*b*), (*c*) and section 137 of the Defence Services Act, does show that the warning as pointed out by Counsel for the appellant is absent in Rule 57.

Section 137 of the Defence Services Act reads thus:

> Every person accused of an offence shall be a competent witness on his own behalf in any trial of the said offence, whether the person so accused is accused solely or jointly with any other person or persons, and his evidence may be used against any person or persons tried jointly with him:
>
> Provided that—
>
> (*a*) the accused shall not be examined as a witness except at his own desire;
>
> (*b*) before giving evidence the accused shall be warned by the Court that he is not bound to give evidence, and that if he does so his evidence may be used against any person or persons tried jointly with him.

Rule 57 of the Defence Services Rules reads:

> 57. (*1*) After the close of the prosecution case the Court shall explain to the accused that;
>
> (*a*) if he wishes, he may give evidence on oath as a witness or make a statement without being sworn but that he is not obliged to do either;
>
> (*b*) if he gives evidence on oath, he will be liable to be cross-examined by the prosecutor and to be questioned by the Court and the Judge-advocate (if any), but that, if he makes a statement without being sworn, no one will be entitled to ask him any questions.

The words that are wanting in Rule 57 would therefore be with regard to the warning " and that if he does so, his evidence may be used against any person or persons tried jointly with him ". There is therefore some force in the contention put forward by learned Counsel for the appellant that this warning should be given. It appears therefore that due deference should be paid to the required warning understood in respect of the second portion of section 137 (*b*) of the Defence Services Act, since it can easily be envisaged that when two or more persons are standing joint trial this warning would become necessary. In the instant case, however, the Court fully followed Rule 158 (3) which says that—

> The Court shall explain to the accused, as laid down in Rule 57, his rights when making his defence. .

There is no mention of any requirement of warning as found in section 137 (*b*) of the Defence Services Act. At any rate, we think that when the Court complies with Rule 57, it would be desirable that section 137 (*b*) of the Defence Services Act be also complied with to prevent contentions being raised with a view to render a trial null and void on the allegation that prejudice had been caused. The fact that emphasis is laid on the requirement of caution can be seen from section 17 of the Defence Services (Amendment) Act, 1960. In the present case, as there was no co-accused standing trial with appellant Rifleman Saw Hla Win, the warning, even if given, would not have served its purpose. Section 137 (*b*) of the Defence Services Act is the same as section 342 (1) (*b*) of the Criminal Procedure Code (*vide* Volume VIII Burma Code, p. 263). Civil Courts do have to comply with section 342 (1) (*b*) of the Criminal Procedure Code and a relevant ruling on this point can be found in *U Soe Lin* v. *The Union of Burma* (1).

(1) (1953) Burma Law Reports, p. 212.

C.M.A 1962

SAW HLA WIN v. THE UNION OF BURMA.

The evidence given by Rifleman Maung Sein and Rifleman Pyon Cho relate to the conspiracy to cause a mutiny, and to the reasons for the murder of Corporal Tin Maung in which appellant Rifleman Saw Hla Win took an active part. The entire absence of traces of an attack by insurgents as evidenced by headman U Kyaw Shein support the two riflemen that their first object was to throw off suspicion falling upon them. Appellant Rifleman Saw Hla Win in his evidence also supported the two riflemen and he voluntarily admitted his guilt.

In the circumstances mentioned above, we do not see any grounds for interference, and we would therefore confirm the conviction and sentence and the order of dismissal passed upon the appellant Rifleman Saw Hla Win, and dismiss his appeal.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

U OHN KYAW, MAUNG SAW MAUNG AND ONE AND MAUNG BA SEIN (APPLICANTS)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1962 — DEC.

Criminal Procedure Code, s. 498—Powers of Sessions Judge under s. 561—Powers of Chief Court under s. 497 (5)—Cancellation of bail—Limitations.

There is no provision in section 498 of the Code of Criminal Procedure which empowers a Sessions Judge to cancel the bail granted by himself. It only gives discretionary power to the "Court of Session" to grant bail or to reduce the amount of bail required by the Magistrate or Police.

It is different with the Chief Court. It can cancel the bail granted by itself under section 561A of the Code in the exercise of its inherent powers.

Under clause (5) of Section 497 of the Code of Criminal Procedure only the High Court or the Court of Session or the trial Court can order re-arrest of a person who has been released under section 497. The power conferred by section 497 (5) to cancel the bail is expressly limited to cases in which the accused has been released under section 497, and the provision of Clause (5) of section 497 have no application to an accused person who has been released under section 498.

The Union of Burma v. *U Khin Maung*, (1949) B.L.R. (H.C.) 657; *Ahmad and others* v. *The Crown*, A.I.R. (1950) Lah. 195, referred to. *U Maung Maung* v. *The Union of Burma*, (1949) B.L.R. (H.C.) 503, explained.

Tin Maung, Mya Sein and *Nyun Myaing* for the applicants.

Ba Pe (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The applicants in these three applications for bail under section 498 of the Code of Criminal Procedure arising out of the Criminal Regular Trial No. 85 of 1962 of the Court of the Fifth Additional Magistrate of Mandalay were sent up together for trial for the offence under section 4 (1) (*c*) read with section 4 (2) of the Suppression of Corruption Act punishable with seven

* Criminal Misc. Applications Nos. 11, 17 and 22 of (1962) (Mandalay) under section 498, Criminal Procedure Code.

C.C. 1962

U OHN KYAW, MAUNG SAW MAUNG AND ONE AND MAUNG BA SEIN v. THE UNION OF BURMA.

years imprisonment. The applicant U Ohn Kyaw is the Police Station Officer of Chan-mya Thazi Police Station of Mandalay while the others are Head Constables under him. All the three applications will be dealt with in this order.

The trial Court rejected their applications for bail on the 7th July 1962 so U Ohn Kyaw applied to the Court of Sessions under section 498 of the Code of Criminal Procedure to set aside the order of the trial Court and to admit him to bail pending trial. Notice was issued to the learned District Magistrate but there was no appearance on behalf of the Union to oppose the application, and accordingly the learned Additional Sessions Judge granted him bail under section 498 of the Code of Criminal Procedure on the 14th July 1962 in his Criminal Miscellaneous Application No. 5 of 1962, but about a fortnight later on the 28th July 1962 the learned Public Prosecutor on behalf of the Union applied to the Court to cancel the bail on ground that U Ohn Kyaw being an influential person is in a position to tamper with the witnesses for the prosecution supported by two affidavits deposed by two Police Officers, and the learned Additional Sessions Judge without notice to U Ohn Kyaw straight away cancelled the bail granted by him in absolute terms without any reservation. Hence his application under section 498 of the Code of Criminal Procedure to this Court to admit him to bail pending trial followed by two more similar applications by the other applicants. Not a witness for the prosecution has been examined as yet since the institution of the case on the 17th July 1962 due to absence of the informant and U Ohn Kyaw's learned Advocate in Rangoon on personal reasons which, of course, is not a good reason to postpone the hearing. I may add here that it is the duty of the prosecution to get the attendance of its witnesses especially those who are important in the case on the date fixed for hearing.

I shall first deal with the application of U Ohn Kyaw the Police Station Officer. The learned Public Prosecutor in his application dated the 28th July 1962 did not state under what section of the law he desired the learned Judge to cancel the bail granted by him, but the learned Judge specifically stated in his order dated the 28th July 1962 that he cancelled the bail under section 497 (5) of the Code of Criminal Procedure accepting the facts stated in the affidavits filed by two Police Officers. I am fully aware of the fact that no application has been made to revise the order dated the 28th July 1962 of the learned Additional Sessions Judge countermanding his own order, but I am of the opinion that in the interest of Justice the matter should not pass without comment on the law applicable. The point for consideration therefore, is whether the learned Additional Sessions Judge can under section 497 (5) of the Code of Criminal Procedure cancel the bail granted by him under section 498 of the said Code. There is no provision in section 498 of the Code of Criminal Procedure which empowers the learned Additional Sessions Judge or the learned Sessions Judge for that matter to cancel the bail granted by itself. It only gives discretionary power to the " Court of Session " to grant bail or to reduce the amount of bail required by the Magistrate or Police. A careful perusal of sections 497 and 498 reveals that Legislature has intentionally placed difficulties in the way of the cancellation of the bail where it was once granted. It is different with the Chief Court. It can cancel the bail granted by itself under section 561A of the Code in the exercise of its inherrent powers. The position of the Court of Session was the same in India under section 498 of the Code prior to the amendment in 1955. In India the Court of Session can now cause any person who has been admitted to bail under section 498 (1) to be re-arrested and may commit him to custody. The function of our Courts is to interpret

C.C. 1962

U OHN KYAW, MAUNG SAW MAUNG AND ONE AND MAUNG BA SEIN v. THE UNION OF BURMA.

the law as it stands in Burma. The authority is elsewhere to legislate or amend if it deems fit to do so.

Under Clause (5) of Section 497 of the Code of Criminal Procedure only the High Court or the Court of Session or the trial Court can order re-arrest of a person who has been released under section 497. The word "this" in clause (5) is significant. In the instant case U Ohn Kyaw was admittedly released by the learned Additional Sessions Judge under section 498 of the Code. The power conferred by section 497 (5) to cancel the bail is expressly limited to cases in which the accused has been released under section 497, and the provisions of Clause (5) of section 497 have no application to an accused person who has been released on bail under section 498. In *the Union of Burma* v. *U Khin Maung* (1) it was held that section 497 (5) of the Code of Criminal Procedure has no application to the case of an accused person who has been released under section 498 of the Code by the Court of Sessions. In *Ahmad and others* v. *The Crown* (2) it was also pointed out that where the accused are released on bail by the Sessions Judge at a time when the committal proceedings were still pending before a Magistrate in such a case the Sessions Judge passes the order only under section 498 and as such it is beyond his powers to cancel his own order of bail as section 498 does not make any provisions for cancellation of bail. The comment made in *U Maung Maung* v. *The Union of Burma* (3) that in such a case the proper course which the prosecution should have taken was to have moved the Sessions Judge, who had granted him bail, to cancel it, is *obiter dictum*, for in that case the points for determination were whether on facts bail should be granted or not and whether a Magistrate or a Special Judge could cancel the bail granted by the Court of Sessions when it acted under section 498

(1) 1949 B.L.R. 657 (H.C.). (2) A.I.R. 1950 Lahore 195.
(3) 1949 B.L.R. 503 (H.C.)

of the Code of Criminal Procedure. It is not known whether the learned Sessions Judge in that case made any reservation in his order under section 498 of the code of Criminal Procedure to enable him to cancel the bail. It is clear, therefore, that in the instant case the learned Additional Sessions Judge had no jurisdiction under section 497 (5) of the Code to cancel the bail he himself granted. His order dated the 28th July 1962 is *ultra vires*.

Now as to the merits of the application the offence not being punishable with death or transportation for life he may be released on bail under section 497 (1) of the Codes of Criminal Procedure. The two affidavits filed by the two Police Officers in the Court of the learned Additional Sessions Judge are not legal evidence as under section 539A of the Code of Criminal Procedure though the applicant may give evidence of the facts relating to a public servant by an affidavit the Court has the discretion, if it thinks fit, to order first that the evidence relating to such facts be so given. In the case under consideration there was no such order and therefore the two affidavits cannot be accepted. Of the two fundamental principles embodying Natural Justice one, *viz.*, that no cause is to be adjudicated without giving a hearing is very relevant, indeed, in the present case. U Ohn Kyaw was not called upon to answer the application to cancel the bail and the affidavits filed against him. I have gone through the affidavits very carefully and I find that the deponents did not state anything from their personal knowledge. The statements are hearsay. I may also add here that these two affidavits not being in conformity with the Rules prescribed should have been rejected. *Vide* High Court General Letter No. 5 of 1953. The age and religion are not given and it is not shown which fact is true to knowledge and which to information and belief. The submission of the learned Government Advocate to send back the application to the Court of the

C.C. 1962

U OHN KYAW, MAUNG SAW MAUNG AND ONE AND MAUNG BA SEIN v. THE UNION OF BURMA.

learned Additional Sessions Judge to inquire into the truth or otherwise of the vague allegations made therein cannot therefore be accepted. According to the First Information Report U Ohn Kyaw had not taken or accepted (ရုပ်သေ့) the radio yet. The prosecution has yet to prove many points. The principle is the grant of bail is the rule and refusal the exception. An accused person is presumed to be innocent till he is found guilty. It was not suggested that the applicant U Ohn Kyaw is a dangerous person or that he will abscond if released on bail. It is very little realised that the main objects of keeping an accused person in detention during the inquiry or trial are to prevent the repetition of the offence and to secure his attendance at the inquiry or trial. The repetition of the offence is out of the question inasmuch as the applicant is no longer in his office. He is prepared to give security to ensure his attendence in Court during inquiry or trial.

As regards the applications of the other three remaining applicants the First Information Report merely says that when Maung Hla Aung reported to U Saw Hman of the Bureau of Special Investigation that U Ohn Kyaw the Police Station Officer had asked for a radio as a present or a bribe for deleting his name from the (criminal) History Sheets U Saw Hman got the currency notes marked before the witnesses to buy a radio, and eventually Maung Hla Aung and these three applicants who are Head constables went along together and purchased a radio which was kept temporarily in the house of U Myo Way another Head constable before it was finally produced by the applicant Maung Saw Maung himself to U Saw Hman. Under section 4 (*1*) (*c*) of the Suppression of Corruption Act the person must take or accept the valuable property in corrupt and dishonest manner for himself or for another by misusing his official position in the discharge of his duties. These three applicants merely accompanied

Maung Hla Aung to the shop probably as witnesses to the purchase of the radio with the marked notes. The learned Government Advocate who appeared for the Union frankly submitted that he would not oppose their applications for bail.

In the result all the four applicants are directed to be released forthwith on bail on furnishing security in the sum of K 2,000 (Kyat two thousand only) each with two sureties in the like amount to the satisfaction of the trial Court.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ ရှေ့၌

† ၁၉၆၂

ဒီဇင်ဘာလ
၅ ရက်။

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ (အယူခံတရားခံ)*

ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက ပယ်ဖျက်ခြင်း မပြုနိုင်သော ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ ဆောင်ရွက်သည့်ကိစ္စ။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း၊ အိမ်ခန်းကို အိမ်ရှင်အား ပြန်အပ်ရာ ရောက်သည့် အိမ်ခန်းကို လွဲအပ်သည့်ကိစ္စ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသည်၊ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၉ အရ၊ တရားရုံး၏ အခွင့် အမိန့်ဖြင့်၊ ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းကို နှစ်ဦးသဘောတူသော်ငင်း၊ လေလံတင်၍ သော်ငင်း၊ ရောင်းချပိုင်သည်၊ ယင်းသို့ ရောင်းချ ပိုင်ခွင့် ရှိသည့်အတိုင်း တရားရုံး၏ သဘောတူညီ ချက်ကို ကြိုတင် ရယူပြီး ရောင်းချခြင်းကို ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက၊ ပယ်ဖျက်ခြင်းပြုနိုင် ကောင်းမည် မဟုတ်ချေ။

ရော့သ်မာလ်၊ နီယိုပန်နီနှင့် နဂါးမာလ်၊ မဒန်၊ ဂိုပါလ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာရ် ၁၉၄၀။ မဒရပ် စာ ၁၇၉ ကို ရှုံ့ည့်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရဆိုလျှင်၊ အိမ်ငှါး အခွင့်အရေးကို နှစ်ဦးသဘောတူ လွှဲလျှင်သော်ငင်း၊ လေလံတင်ရောင်းချ၍ လွှဲလျှင်သော်ငင်း၊ အိမ်ငှါး မြေငှါးခအပြင်၊ အပိုတပြားတချပ်မျှ မယူရ၊ ယူလျှင် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်မည် ဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် အာဏာသာရှိ၍ အိမ်ငှါး၏ အခွင့် အရေး မရှိသည့် ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်း ရေးအရာရှိက၊ အခင်းဖြစ် ကုမ္ပဏီပိုင် **အိမ်ငှါး** အခွင့်အရေးနှင့် အခြား ပစ္စည်း များကို ကုမ္ပဏီ၏ အိမ်ရှင် ဖြစ်သူအား ငွေ ၁၃,၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် လွှဲအပ်ခြင်းသည် ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ က၊ ထိုအိမ်ရှင်အား အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို တိုက်ရိုက်သော်ငင်း၊ တဆင့်သော်ငင်း၊ အငှါးချ ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ မိမိ စီမံ ခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ကုမ္ပဏီ၏ အိမ်ငှါး အခွင့် အရေးများကို အိမ်ရှင် ဖြစ်သူအား ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ အယူခံမှုအမှတ် ၇၄။

† ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊တရားမ အသေးအဖွဲအမှုအမှတ် ၂၂ တွင်(၁၉-၉-၆၁) နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် မှူလဘက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ပီအင်ဂိုရှ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ဦးဩ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံ (၂) အတွက်။ ။ဦးကျော်ခင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအယူခံ၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်ကို လို အပ်သမျှ ဖေါ်ပြရသော်၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင်၊ ပဌမ အယူခံတရားလို ဟ(ပ်)ဒါ(ရ်)ခန်၊ ဒုတိယ အယူခံတရားလို ရိုရှန်ဒင်နှင့် ဒုတိယ အယူခံတရားခံ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန် အပါအဝင် အစုဝင်များသည်၊ မြန်မာပြည် ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေအရ၊ ဘားမား ပတ်ဘလစ်ရှား(စ်) လီမိတက်ကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့ရာ၊ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းသည် အနှံး နှင့်သာ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်တကြောင်း၊ အစုဝင်များလည်း စိတ်ဓမ်းကွဲပြားကြသည် တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင်၊ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်၏ လျှောက်ထားချက် အရ၊ ကုမ္ပဏီကို တရားသူတော်တော် ဖျက်သိမ်းပြီး၊ ပစ္စည်းထိန်းသိမ်းသူအား ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်း ရေးအရာရှိ ခန့်အပ်လိုက်၏။

ထိုစဉ်က ပစ္စည်းထိန်းဝန် မစ္စတာ ဟုဘ်စိန်သည်၊ ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူ ပြီး၊ ၁၉၅၇ ခု၊ ဧပြီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင်၊ ထိုပစ္စည်းများကို လေလံပွဲတွင် ရောင်းခွင့် တရားသူတော်တော်သို့ လျှောက်တောင်းလေသည်။ ကုမ္ပဏီစတင်တည်ထောင်စဉ်က၊ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်သည်၊ မိမိ ဟာရွှင်ကာစင်ပတေးထံမှ ငှါးရမ်းခဲ့သော၊ ရန်ကုန်မြို့ အနောက်ရတာ (ယခင်ဖရေဇာ)လမ်း၊ အမှတ် ၁၉၉—၁၉၂ ရှိ၊ တိုက်အိမ် အောက်ထပ် နှစ်ခန်းကို ကုမ္ပဏီသို့ တဆင့်ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ ကုမ္ပဏီ၏အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးများသည်လည်း ၎င်း၏ပစ္စည်းများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခန်းနှစ်ခန်းအတွက်အိမ်ငှါးခမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း၊ တလလျှင် ၂၂၅ ဖြစ်၏။ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်မှအပ ဖြစ်သော အစုဝင်တစုက၊ ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ၏ လျှောက်ထားချက်ကို ထောက်ခံကြ၏။ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်က မူကား၊ ထိုလျှောက်လွှာကို အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်၏။ ၁၉၅၉ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့၌၊ တရားသူတော်တော် (ဦးအောင်ခိုင်)သည်၊ ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ လျှောက်ထား သည့်အတိုင်း၊ အခင်းဖြစ်အိမ်ခန်းများ ဆိုင်ရာ အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးများ အပါအဝင် ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းများကို လေလံတင်ရောင်းချရန် အခွင့်ပြုလိုက်၏။ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူး ခန် မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ခုံရုံး (ဦးစံမောင်နှင့် ဦးသောင်းစိန်) က၊ လေလံပွဲတွင် အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးကို ဆွဲဝယ်မည့်သူထံမှ၊ အိမ် ခန်းခအပြင် ဟရိမိယံခေါ် အပိုင်ငွေကို တောင်းရမည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူ

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရိန်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ။

များသည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြိုးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျူးလွန် ချိုးဖောက်ရာ ရောက်မည် ဖြစ်သဖြင့် ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၇ အရ၊ ခြောက်လထိ ထောင်ဒဏ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ၂,၀၀၀ ထိ ငွေဒဏ်း သို့တည်းမဟုတ် ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံး ကျခံထိုက်စေနိုင်သည်ဖြစ်၍၊အရောင်းအဝယ်မှာ တရားမဝင်နိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိသည်။ သို့သော် အမိန့်ချမှတ်သည့် ၁၉၆၀ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက် နေ့၌၊ ထိုအက်ဥပဒေသက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးဖြစ်၍၊ ဦးအောင်ခိုင်၏အမိန့်ကို ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် မလိုတော့ဟုဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။

၁၉၆၀ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင်၊ လင်အီချွန်ဆိုသူက အခင်းဖြစ် အခန်း များဆိုင်ရာ အိမ်ငှါးအခွင့်အရေး အပါအဝင် ကုမ္ပဏီပစ္စည်းများကို ငွေ ၁၂,၀၀၀ နှင့် ဝယ်ယူလိုကြောင်းဖြင့်၊ ထိုစဉ် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ မစ္စတာ ကာခန်သည် တရားသူတော်တော်သို့ လျှောက်ထားပြန်၏။ သို့သော် ထိုလျှောက်ထားချက်ကို အိမ်ရှင် ဟာရှင်ကာစင်ပတေးနှင့် အိမ်ငှါး ဟာဂျီအဗ္ဗဒုရှကူးခန်တို့ ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ ရောင်းခွင့် မရခဲ့။

ထိုနေ့များမတိုင်မီ၊ ၁၉၅၈ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၌၊ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းများကို ဟ(ပ်)ဒါ(ရ်)ခန်က ငွေ ၄၀,၀၀၀ နှင့်၎င်း၊ ရှိရွန်ခန်က ငွေ ၄၅,၀၀၀ နှင့်၎င်း အသီးသီး ဝယ်ယူလိုကြောင်း ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိထံ စာရေးအကြောင်းကြားကြ၏။ ဤအမှု ၁၉၅၈ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအရ၊ ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဩက၊ ထိုအရာရှိသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို တဆင့် အငှါးချထားခွင့် မလျှောက် ဘောင်းလိုတော့ကြောင်းဖြင့် ပြောကြား၏။ ဟ(ပ်)ဒါ(ရ်)ခန်နှင့် ဂိုရွန်ခန်တို့ ဝယ်ယူ လိုသည်ဆိုသည့် အကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ အခွင့်အမိန့် တောင်း ရန် စဉ်းစားခဲ့ဟန် တူသည်။ ဦးဩက ယင်းသို့ ကြိုးကြပ်ရေးဝန်ထံ အခွင့်မတောင်း သည့် အကြောင်းမှာ၊ အိမ်ခန်းများကို တဆင့် ငှါးရာ၌၊ အိမ်ခအပြင် ပရိမိယံခေါ် ငွေပိုကိုပါတောင်းယူရမည်ဖြစ်၍ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိက တရားဥပဒေနှင့် ငြိစွန်းနေသဖြင့် အခွင့်မတောင်းကြောင်း ဖြေကြား၏။

ပစ္စည်းဆိန်းဝန်နှင့် ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ မစ္စတာ ကာခန်ထံမှ ရာထူး ဆက်ခံသူ ဦးစိုးလှိုင်သည်၊ ၁၉၆၀ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့၌ ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်း အား လုံးကို ဟာဂျီအဗ္ဗဒုရှကူးခန်အား ငွေ ၁၃,၀၀၀ နှင့် ရောင်းချခွင့် ရရှိရန်အတွက် တရား လွှတ်တော်သို့ လျှောက်သည်။ အကြောင်းပြချက်များမှာ—

၁။ ။တရားဝန်ကြီး ဦးအောင်ခိုင် ထိုပစ္စည်းများကို လေလံတင်ရောင်းချရန် ခွင့်ပြုသည့်အမိန့်ကို အယူခံရာ၌၊ အယူခံရုံးက ၁၉၄၈ ခု၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြိုးကြပ်

ရေး အက်ဥပဒေ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးသောကြောင့်သာ၊ ထိုအမိန့်ကို မယ်ဖျက်ဘဲ ထားခဲ့ကြောင်း။ သို့သော် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြ ဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေမှာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလမှ စတင် အတည်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း။ ဟာဂျီ အဗ္ဗဒူရှကူးခန်သည်၊ ထိုအယူခံရုံးအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံရန် အခွင့်ထူး တောင်းပြီး၊ အိမ်ငှါး အခွင့်အရေးကို ရောင်းခြင်းမှဆိုင်းငံ့ထားရန် အမိန့်ရရှိခဲ့ကြောင်း။

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်း ရေးအရာရှိ။

၂။ ။ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်သည်၊ ကုမ္ပဏီကို အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများမှ နှင့် ထုတ် ရန်အတွက်၊ တရားလွှတ်တော်တရားမကြီးမှု ၇၆/၅၃ တွင်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်း ရေးအရာရှိအပေါ် တရားစွဲဆိုရာ၊ အမှုမှာ မပြီးပြတ်သေးကြောင်း။

၃။ ။အိမ်ရှင် ဟာရွှင်ကာစင်ပတေးသည်၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများကို ပြန်လည် ရယူလိုကြောင်းဖြင့် အိမ်ငှါး ဖြစ်သူ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန်ထံ၎င်း၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိထံ၎င်း၊ အိမ်ခန်းများငှါးထားခြင်းကို ရပ်စဲသော နို့တစ်စာများ ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း။

၄။ ။ကုမ္ပဏီ၌ ငွေမရှိသည့်အပြင်၊ မှခင်းများမှာလည်း နိုင်မည် မနိုင်မည် မသိ၍ ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ မခုခံလိုကြောင်း။

၅။ ။ဟာဂျီ အဗ္ဗဒူရှကူးခန်ကလည်း၊ မိမိအား ရောင်းချလျှင်၊ စွဲဆိုထားသော နှင်ထုတ်သိမ့်မှုနှင့် အယူခံဝင်ရန် အခွင့်ထူးတောင်းမှုများကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းမည်ဖြစ် ကြောင်းဘို့ ဖြစ်သည်။

ထိုလျှောက်လွှာဘွင်၊ ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ ၁၉၆၀ ပြည့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့၌၊ လက်မှတ်ထိုး၍ ဟာဂျီအဗ္ဗဒူရှကူးခန် ၁၉၆၀ ပြည့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့၌ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ရာ၊ တောင်းဆိုချက်တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း လျှောက်လွှာ မတင်မီ၊ ဟာဂျီအပ္ပဒူ ရှကူးခန်က၊ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများအတွက် ကျပ် ၁၃,၀၀၀ ပေးမည်ကို ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ လက်ခံမည် ဆိုလျှင်၊ မိမိစွဲဆိုထားသော အမှုများကို နုတ်သိမ်းမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားဟန်တူသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော် (ဥဘည့်နှ်) သည်၊ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်း ပြချက်များကို ထောက်ရှုရ၍၊ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင်၊ ဟာဂျီအပ္ပဒူ ရှကူးခန်သည်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၌ မိမိတင်သွင်း ထားသော အမှုကို ပြန်လည် နုတ်သိမ်း၍၊ ထိုနေ့မှာပင် မူလက ထုတ်ဆင့်ခဲ့သော ဆိုင်းငံ့စေ အမိန့်ကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ရုပ်သိမ်းလိုက်၏။ ယင်းသို့ ရုပ်သိမ်းပြီးနောက်၊ ထိုနေ့ညနေတွင် ဖျက်သိမ်းရေး အရာ

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ။

ရှိက၊ ဟာဂျီ အပ္ပဒူ ရှကူးခန် အား၊ အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများ သော့ကို ပေးအပ်လိုက်သည်ဟု သိရ၏။ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ အပေါ် စွဲဆိုထားသော နှင်ထုတ်လိုမှုကိုလည်း ရှုပ်သိမ်းလိုက်၏။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင်၊ ယခု အယူခံ တရားလိုများသည်၊ တရားလွှတ်တော် (ဦးဘညွန့်) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများကို လေလံတင် ရောင်းချရန် လျှောက်ထားကြ၏။ တရားလွှတ်တော် (ဦးသောင်းစိန်) က၊ လျှောက်လွှာတွင် ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ရန်ဟု ပါရှိသော်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့် ကား၊ ဦးဘညွန့် ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အတွက် ဖြစ်သဖြင့် ထိုအမိန့်ကို အယူခံ ခံရုံးကသာလျှင် ပယ်ဖျက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ထိုသို့ ဦးသောင်းစိန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အတွက်၊ ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂ အရ၊ ယခု အယူခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု၊ အယူခံ တရားလိုတို့၏၊ ပညာရှိ ရှေနေကြီး လျှောက်လဲသည်။ ဦးသောင်းစိန်၏ အမိန့်မှန် မမှန် စီစစ်ရာ၌၊ ၎င်းထံ လျှောက်ထားစဉ်၊ ၎င်းတို့ ကိုးကားသည့် ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဝေဘန် သုံးသပ်ရပေမည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

> "Section 183 (5) if any person is aggrieved by any act or decision of the official liquidator, that person may apply to the Court, and the Court may confirm, reverse or modify the act or decision complained of, and make such order as it thinks just in the circumstances."

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဆိုလျှင်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိဆောင်ရွက်မှု တခုခုကြောင့် နစ်နာ ခံရသူ တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားသည့် အခါ၊ တရားရုံးက ထိုဆောင်ရွက်မှုကို အတည်ပြုနိုင်သည်၊ သို့တည်း မဟုတ် ပယ်ဖျက်နိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်နိုင်သည်။ သို့သော် ယခုကိစ္စမှာ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသည်၊ တရားရုံး၏ သဘောတူချက်ကို ကြိုတင်ရယူပြီးမှ ဆောင်ရွက်သည် ဖြစ်၍၊ ထိုပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက ပယ်ဖျက်နိုင်မည် မဟုတ်တော့ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသည်၊ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇၉ အရ၊ တရားရုံး၏ အခွင့် အမိန့်ဖြင့်၊ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းကို နှစ်ဦး သဘောတူသော်၎င်း၊ လေလံတင်၍ ဆော်၎င်း ရောင်းချပိုင်သည်။ ယခုအမှု၌၊ ယင်းသို့ ရောင်းချပိုင်ခွင့် ရှိသည့် အတိုင်း

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ။

တရားရုံး၏ သဘော တူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူပြီး ရောင်းချခဲ့ရာ၊ ထိုရောင်းချခြင်းကို ပုဒ်မ ၁၈၃ (၅) အရ၊ တရားရုံးက ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ **ရေ၃(သ်)မ၁(လ်)၊ နိယိုပန်နီ၊ နှင့် နဂါးမ၁(လ်)၊ မ၁န်၊ ဂိုပါ(လ်)(၁)** တို့အမှုတွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဆုံးဖြတ်၏။

> "Section 183 (5) cannot apply to a case in which the act or decision of the Official Liquidator has been performed or made in pursuance of the Court's express sanction."

ထို့ကြောင့် ကုမ္ပဏီ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ၏ ဆောင်ရွက်မှုကို မကျေနပ်လျှင်၊ ထိုဆောင်ရွက်မှုကို ကြွတင်ခွင့်ပေးသော တရားလွှတ်တော် (ဦးဘညွန့်) ၏ အမိန့်ကို တရားလွှတ်တော် ခုံရုံးသို့ အယူခံ ဝင်ရန်သာ ရှိတော့သည်။ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ၄၁ရင်း ၁ အပိုဒ် ၁၅၁ အရ၊ ထိုအမိန့် ချမှတ်ပြီး၊ ရက် ၂၀ အတွင်း အယူခံနိုင်သော်လည်း၊ ယခု အယူခံ တရားလိုများသည် အယူမခံခဲ့၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့၌၊ ဦးဘညွန့် အမိန့်ချပြီး ၃ ရက်မှ အကြာ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ ကျရောက်သည့်ကာလ၊ ၎င်းတို့သည်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသို့ ရောင်းချခြင်း မပြုရန် ကန့်ကွက်လွှာသာ ပေးပို့ခဲ့ကြ၏။ ၎င်းတို့ အယူခံ မခံသည်မှာ၊ အမိန့် ချမှတ်သည်ကို မသိ၍ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ မိမိ၏ အမှုသည်များသည်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ ရောင်းချရန် လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စတွင်၊ အမှုသည်အဖြစ် မပါဝင်သည်တကြောင်း၊ မိမိတို့ထံ ထိုကိစ္စအတွက် နို့တစ်ပေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ မပေးခဲ့သောကြောင့် တကြောင်း၊ အယူမခံနိုင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထားပြန်သေး၏။ သို့ရာတွင်၊ ၎င်းတို့သည်၊ အစုဝင်များ ဖြစ်သဖြင့် နှစ်နှာခြက်ရှိလျှင် အယူခံ ဝင်ခွင့် ရှိပေမည်။ ၎င်းတို့ထံ နို့တစ် မဆုတ်ခဲ့သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ၎င်းတို့၏ ရွှေနေကြီး မစွတာ ဂို့(ရှ်) ကပင်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ ခန့်အပ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ မိမိ၏ အမှုသည်များသည်၊ ယင်း အရာရှိ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများ ရောင်းချရေးတွင် ဝင်ရောက်ပြောဆိုခွင့် မရှိပါဟု ဝန်ခံပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက် နေ့စဲ့ပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း အမိန့် အရ၊ တရားလွှတ်တော် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အမှုမှ နုတ်ထွက်ခဲ့၏။ ထိုဝန်ခံချက် မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ မှားသည်ဖြစ်စေ၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ကိုယ်တိုင်ကပင် ယင်းသို့ ဝန်ခံပြီး၊ အမှုမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သဖြင့်

(၁) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၄၀၊ မဒရပ် စာ ၁၇၉။

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ။

ဤကိစ္စတွင် ယခု အယူခံတရားလိုများထံ နို့တစ်စာ မပေးသည့် အတွက်၊ ရောင်းချခြင်း ပျက်ပြယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဦးဘညွှန့်၏ အမိန့်ကို ကာလ စည်းကမ်းသတ် အတွင်း အယူမခံခဲ့ဘဲ၊ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၅ (၃) အရ၊ ယခု အယူခံ တရားလိုများလျှောက်ထားသည်ကို၊ မည်သို့မျှ အရေးမယူနိုင်သဖြင့်၊ ဦးသောင်းစိန် ထိုလျှောက်လွှာကို ပယ်သည်မှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုမျှသာ မက၊ အယူခံ တရားလိုများ လျှောက်တောင်းသည့်အတိုင်း အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်းဆိုင်ရာ အိမ်ငှါးအခွင့် အရေးများကို လေလံတင်ရောင်းချလျှင်၊ အငှါးခချုပ်၌၊ အိမ်ခ အပြင် ပရိမိယံခေါ် အပိုငွေကို အိမ်ငှါးထံမှ တောင်းခံရမည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်မည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သည့် အမှုကို ကျူးလွန်ရာ ရောက်ပေမည်။ ထိုပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

> "၁၀။ ။မည်သူမျှ ဥပစာ တခုခု အငှါးချထားခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အသစ်ပြန်၍ အငှါးချထားခြင်း သို့တည်းမဟုတ် ဆက်လက် အငှါး ချထားခြင်းကြောင့်၊ ငှါးရမ်းခ အပြင်၊ နောက်ထပ် ဒဏ်ငွေ၊ စောင့်ငွေ၊ သို့တည်း မဟုတ်၊ အခြားငွေ ပေးဆောင်ရန် မတောင်းဆိုရ၊ သို့တည်းမဟုတ် တလ အတွက် ငှါးရမ်းခထက် ပိုသော စရံငွေကို မတောင်းဆိုရ။"

ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်မျှ အရသိုလျှင်၊ အိမ်ငှါး အခွင့် အရေးကို နှစ်ဦး သဘော တူ လွှဲလျှင်သော်၎င်း၊ လေလံတင် ရောင်းချ၍ လွှဲလျှင်သော်၎င်း အိမ်ငှါးခ အပြင် အပို တပြား တချပ်မျှ အိမ်ရှင်က မယူရ၊ ယူလျှင် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်မည် ဖြစ်သည်။

ယခုကိစ္စတွင်၊ ကုမ္ပဏီများ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိ၌ ထိုအိမ်ငှါး အခွင့်အရေး မတည်ရှိဘဲ၊ ကုမ္ပဏီ၌သာလျှင် တည်ရှိပြီး၊ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိမှာ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် အာဏာသာ ရှိသည်။ ဤအမှုဖွင့် ပေါ်ပေါက်သော အခြေ အနေတွင် အခင်းဖြစ် ကုမ္ပဏီပိုင် အိမ်ငှါး အခွင့် အရေးနှင့် အခြား ပစ္စည်း များကို၊ ကုမ္ပဏီ၏ အိမ်ရှင်ဖြစ်သူ ဟာဂျီ အဗ္ဗဒုရှကူးခန် အားဒေ ကျပ် ၁၃,၀၀၀ ဖြင့် လွှဲအပ်ခြင်းသည်၊ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိက၊ ထိုအိမ်ရှင်အား အခင်းဖြစ် အိမ်ခန်း များကို တိုက်ရိုက်သော်၎င်း၊ တဆင့်သော်၎င်း အငှါး ချထားသည်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။ ဖျက်သိမ်းရေး အရာရှိသည် မိမိစီမံ ခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် ရှိသည့် ကုမ္ပဏီ၏

အိမ်ငှါး အခွင့် အရေးများကို အိမ်ရှင် ဖြစ်သူအား၊ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း မျှသာ ဖြစ်သည်။ ဤအမှုပါ အခြေ အနေတွင်၊ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းသာလျှင်၊ အစုဝင် များလည်း အကျိုးရှိစေပြီး၊ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ နှင့်လည်း မငြိစွန်း မည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဟပ်ဒါရ်ခန် ပါ ၃ နှင့် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်း ရေးအရာရှိ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်လိုက် သည်။ အယူခံ တရားခံ အသီးသီးအကွက်၊ ဤရုံး မှုနေခမှာ ၁၅ ကျပ် ဖြစ်စေရ မည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေဥ

† ၁၉၆၂
ဒီဇင်ဘာလ
၂၇ ရက်။

ဦးထွန်းအေး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးထွန်းမောင် ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

တဖက်နှင့် တဖက် အပြန်အလှန်အပေးအယူမရှိဘဲ၊ စာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍ ငွေရလိုမှု ဟူးစွဲဆိုပိုင်ခွင့်မရှိ။

လျှောက်ထားသူ ဦးထွန်းအေးက၊ လျှောက်ထားခံရသူများဖြစ်သူ ဦးထွန်းမောင်နှင့် မလှရွှေတို့ အပေါ် စာရင်းရှင်းပြီး ကျန်ငွေ ၅၀၀ ရလိမ့် တရားစွဲရာတွင်၊ အဆိုလွှာ၌ လျှောက်ထားခံရသူများသည်၊ လျှောက်ထားသူထံမှ ငွေအလီလီချေးယူခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆုတ် ဂ ရက်နေ့တွင် စာရင်းရှင်းကြရာ၊ ၎င်းတို့က လျှောက်ထားသူအား၊ ငွေ ၅၀၀ ပေးရန်ရှိသည်ကို ကြွေးရကြောင်း ဖော်ပြရာ၊ လျှောက်ထားခံရသူများက လျှောက်ထားသူ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း စာရင်းရှင်းလင်းသည် ဆိုသည်မှာ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ငြင်းဆို၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုလွှာအရ၊ လျှောက်ထားသူက မိမိထံမှ ဦးထွန်းမောင်တို့ ငွေချေးယူကြောင်းသာ ဖော်ပြသည်၊ တဦးထံမှတဦး အပြန်အလှန် ငွေယူကြောင်းမဖော်ပြချေ။ ထို့ကြောင့် အကယ်၍ စာရင်းရှင်းကြောင်းကို သက်သေထင်ရှား ပြစေကာမူ၊ ထိုစာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍ လျှောက်ထားသူ တရားစွဲဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

မောင်ချစ်ဦးနှင့် မောင်ပြား၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၆၊ စာ ၅၃၀။

ကန်ကာနိနှင့် မောင်မိုးရင်၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၊ စာ ၁၉၀ ဟူ၍ ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦး တီ၊ ပီ၊ ဝမ်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။ဦးဘိုးဌင်း လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးထွန်းအေးက လျှောက်ထားခံရသူများဖြစ်သူ ဦးထွန်းမောင်-မလှရွှေတို့အပေါ် စာရင်းမှင်းပြီး ကျန်ငွေ ၅၀၀ ရလိမ့် တရားစွဲဆိုသည်။ ယင်းသို့ စွဲဆိုရာတွင် အဆိုလွှာ၌ ဦးထွန်းမောင်-

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၆။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၂ တွင်၊ ၁၉၆၁ခု၊ **မေလ** ၆ ရက်နေ့စွဲပါ အင်းစိန်မြို့ရာဘက်ခရိုင်တရားမရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီကိုပြင်ဆင်မှု။

မလှရွှေတို့သည် လျှောက်ထားသူထံမှ ငွေအလီလီ ချေးယူငှဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် စာရင်းရှင်းကြရာ၊ ၎င်းတို့က လျှောက်ထားသူအား ငွေ ၅၀၀ ပေးရန်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း ဖေါ်ပြပြီး၊ အမှုစွဲဆိုရန် အကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်မှာ၊ ထို ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ကြောင်း အာတိအလင်း မြွက်ဆိုထား၏။ ဦးထွန်းမောင်-မလှရွှေတို့က လျှောက်ထားသူထံမှ ငွေချေးဘူးသော်လည်း၊ ထိုငွေမျာ်းမှာ အပြေအလည်ပေးဆပ်ပြီးကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူစွဲဆိုသည့်အတိုင်း စာရင်းရှင်းသည်ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ငြင်းဆို၏။

၁၉၆၂

ဦးထွန်းအေး နှင့် ဦးထွန်းမောင် ပါ ၂ ။

မူလရုံးက လျှောက်ထားသူ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်၊ ဦးထွန်းမောင်တို့ အယူခံရာ၊ အင်းစိန် ရာဘက် ခရိုင်တရားမရုံးက လျှောက်ထားသူ၏ စွဲဆိုလွှာကို လွှဲလှာသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ မူလချေးငွေအပေါ်တွင် အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်၊ စာရင်းရှင်းတမ်းအပေါ်တွင်သာ အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုကြောင်း တွေ့ရှိ၏။ စာရင်းရှင်းသည်ဆိုသည်မှာလည်း၊ လျှောက်ထားသူ သက်သေခံရင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တွေ့ဆုံပြီး စာရင်းရှင်းကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းမပြုသည်သာမက၊ စာရင်းရှင်းရန်အတွက် ဦးထွန်းမောင်တို့က မည်သည့်အခါကမျှ အတွေ့မခံခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။

အဆိုလွှာအရ၊ လျှောက်ထားသူက မိမိထံမှ ဦးထွန်းမောင်တို့ ငွေချေးယူကြောင်းသာ ဖေါ်ပြသည်။ တဦးထံမှတဦး အပြန်အလှန် ငွေယူကြောင်း မဖေါ်ပြချေ။ ထို့ကြောင့်၊ အကယ်၍ စာရင်းရှင်းကြောင်းကို သက်သေထင်ရှား ပြစေကာမူ၊ ထိုသို့စာရင်းရှင်းသည်ကို အခြေပြု၍၊ လျှောက်ထားသူ တရားစွဲဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ **မောင်ချစ်ဦးနှင့် မောင်ပြား** (၁) အမှုကိုကြည့်ပါ။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တဖက်နှင့်တဖက် အပြန်အလှန် အပေးအယူ မရှိသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ၏ အဆိုလွှာတွင် ဖေါ်ပြသည့်အချက်များ မှန်စေကာမူ၊ လျှောက်ထားသူမှာ တရားစွဲပိုင်ခွင့်မရှိဟု ယူဆရပေမည်။ **ကန်ကာနီနှင့် မောင်ဖိုးရင်** (၂)တို့အမှုတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ထား၏။

> **"A naked promise to pay what a person is already under an obligation to pay is without consideration, and therefore does not constitute a fresh contract, breach of which would be the foundation of a cause of action."**

---

(၁) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၅၃၀။

(၂) အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၁၉၀။

၁၉၆၂

ဦးအုန်းအေး
နှင့်
ဦးထွန်းမောင်
ပါ ၂။

ယခုအမှုတွင် လျှောက်ထားသူသည် မူလချေးသည်ဆိုသော ငွေများကို ပြန်လည် ရရှိရန်အတွက် စာရွက်စာတမ်း တရားစွဲဆိုခြင်းမဟုတ်။ ယင်းသို့ တရားစွဲဆိုလျှင် မည်သည့်နေ့ရက်၌ ငွေမည်မျှ ချေးငှါးသည်ကို အဆိုလွှာတွင် ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်။ ယခုမူကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်။ စာရင်းရှင်းကြောင်းကိုသာ အခြေပြု၍ စာရင်းရှင်းပြီး ကျန်ငွေ ၅၀၀ ရလိုမှု တရားစွဲလေသည်။ မူလငွေနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ လျှောက်ထားသူ သက်သေတင်ပြခဲ့ရာ၌ လည်း၊ ခရိုင်ရုံးက ထိုငွေများချေးယူကြောင်း ခိုင်လုံစွာ သက်သေမပြနိုင်ဟု ယူဆသည်။

လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးလွှာနေ့မှာ ၃၄ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌

ဦးကျော်ဝင်း ပါ ၃ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဒေါ်သောင်း (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၂ ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

ဘရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ အာဏာကိုသုံးစွဲ၍ ချသောအမိန့်၊ ပုဒ်မ ၂(၂)အရ၊ ချမှတ်သော ဒီကရီ။

တံဆိပ်တော်ခေါင်းအကြောင်းပြု၍ အမှုနိုင်ခွင့်မရှိ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မူလရုံးက ဒေါ်ကျော့ဆိုသူသည်၊ အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူတယောက် မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျော့သည် အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်မှသာလျှင် ဖြစ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အောက်ရုံး၏ ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကို မူလရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ထိုက်သဖြင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည် အယူခံမှုကို အပြီးအပြတ်မဆုံးဖြတ်ဘဲ၊ ပဏာမကောက်ချက်တရပ် အပေါ် တွင်သာ ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ယူဆမည်ဆိုလျှင်လည်း ယူဆနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့မယူဆနိုင်စေကာမူ၊ အမှုပါအခြေအနေတွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ဖော်ပြထားသော အာဏာမျိုးကို သုံးစွဲသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ ထိုအာဏာမျိုးကိုသုံးစွဲပြီး၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လျှင်လည်း၊ ထို ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂(၂)အရ၊ ဒီကရီတရပ် ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဂျက်သာလာဂီဒါနှင့် ဗါရုဂါလာဘောရှမ်ကာ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်အဟဲ့ ၄၆၊ စာ ၁၀၄၊ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

တံဆိပ်စောင့်ခန့်ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ အမှုသည်ဘို့သည်၊ အမှုကိုအနိုင်ရခွင့်မရှိပေ။

ချစ်တီးနတ်ဘက်လီမိတက်နှင့် ဦးမောဘ၊ ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (တရားလွှတ်တော် ချုပ်) စာ ၅၆။

စရီရောနာဘရုမာရာဂျာနှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊တီ၊ပင်လာ၊ ၁၉၆၁ ခု၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော် ချုပ်၊ စာ ၁၀၁၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အတွေ့ထွေ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၇၆။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုဒုအမှတ် ၆ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးတရားလွှတ်တော်၏ ချမှတ်ဒီးဏာအမိန့်ကို ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ နှင့် ၆ တို့အရ၊ အလူးအယူးခံဝင်ခွင့်လျှောက်ထားခြင်း။

၁၉၆၂

ဦးကျော်ဝင်း ပါ ၃ ဦး နှင့် ဒေါ်သောင်း။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။မစ္စတာ ခူး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ အာ(ရ်)၊ ချော်ဘေး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာ လ ၂၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံရန်အတွက် အခွင့်ထူး လျှောက်ထားသည်ကို ပယ်လိုက်၏။ လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရ၊ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုရသေးဟု ညွှန်ပြသဖြင့်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ရွှေနေကြီးများအား ထပ်မံကြားနာခဲ့ကြ၏။

အကြောင်းခြင်းရာ အတိုချုပ်မှာ၊ မန္တလေးမြို့ နယ်ပိုင်တရားမရုံး တရားမကြီး၊ အမှတ် ၁၁/၅၅ ၌၊ဒေါ်ဖွါးသင်က၊ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ဝင်း၊ ဦးကျော်မင်းနှင့် ဦးစိန်ဝင်းတို့အား၊ အခင်းဖြစ်မြေမှ ထွက်ခွါသွားရန်နှင့် ထိုမြေကို လက်ရှိအသုံးပြုသည့် အတွက် လျော်ကြေးငွေ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတွင်၊ ဦးကျော်ဝင်းတို့က အခင်းဖြစ်မြေကို မိမိတို့၏ မိခင် ဒေါ်ကျော့၏ငွေဖြင့် ဒေါ်ဖွါးသင်သည် ဝယ်ယူပြီး၊ ဒေါ်ဖွါးသင်နာမည်နှင့်ပင် ထားရှိကြောင်း ချေပပြီး၊ ဒေါ်ကျော့သည် ဤအမှုတွင် မပါမဖြစ်သူတယောက် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်၏။ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျော့သည်၊ အမှုတွင် မပါမဖြစ်သူ တယောက်ပေါ့တ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး အခင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်ကျော့ငွေဖြင့် ဝယ်ယူခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ယူဆ၍ တရားဒဏ်ဆို သည့်အတိုင်း ဒီကရီချလိုက်၏။

ဤအမှုအတောအတွင်း ဒေါ်မွါးသင် ကွယ်လွန်သဖြင့် ဒေါ်ဖွါးသင်၏သမီး၊ ယခု လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်သောင်းအား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့၏။

ဦးကျော်ဝင်းတို့၊ မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာတွင် ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျော့သည်၊ အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ နယ်ပိုင် တရားမရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို နယ်ပိုင်ရုံးသို့ ပြန်လည် ပေးပို့၍၊ ဒေါ်ကျော့အား တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းပြီး ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ် လိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဒေါ်သောင်းသည်၊ ဒေါ်ဖွါးသင်၏ တရားငင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ တရားလွှတ်တော်က ဒေါ် ကျော့သည် အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူမဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ခရိုင်တရားမ

ရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍ အယူခံကို ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သည်။

၁၉၆၂
ဦးကျော်ဝင်း ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်သောင်း။

ယခု လျှောက်ဆားသူများ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ တရားလွှတ်တော်သည် အယူခံကို ခရိုင်တရားမရုံးသို့ ပြန်လည်ကြားနာဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ပေးပို့ရာတွင်၊ ဒေါ်ကျော့သည် အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူမဟုတ်ကြောင်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ဟု လျှောက်လဲ၏။ ဤသဲ့သျှောက်လဲချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်မခံနိုင်ပေ။ မူလရုံးက ဒေါ်ကျော့သည် အမှုတွင် မပါဝင်လျှင် မဖြစ်သူမဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်ကျော့သည် အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်မှသာလျှင် ဖြစ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ခရိုင်တရားမရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို တရားလွှတ်တော်က လေ့လာဆုံးဖြတ်ရန် အာဏာရှိရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် တရားလွှတ်တော်၏ အဆုံးအဖြတ်သည် အတည်ဖြစ်သေးမည်မဟုတ်ပေ။ နောင်ကာလ၌ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်လျှင်၊ တိုအဆုံးအဖြတ်ကို နောက်ဆုံး အယူခံရုံးက လေ့လာသုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် တရားလွှတ်တော်သည်၊ ဤအမှုပါ အခြေအနေတွင် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ အယူခံမှုကို၊ **ခရိုင်တရားမရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့နိုင်ခွင့်** မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သော်၏။ ပညာရှိရှေ့နေကြီး တင်ပြသော **ဂျက်သာလာ ဂီဒါနှင့် ဗာရဂါလာဘေရွှမ်ကာ (၁)** အမှုတွင်ပင်၊ အယူခံရုံးက အောက်ရုံးသို့ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစေနိုင်သည့် အာဏာကို တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ ၌ ပါရှိသည့် အခြေအနေတွင်သာမဟုတ်၊ အခြားသင့်တော်သော အခြေအနေတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် အဆုံးအဖြတ် ပြုထားလေသည်။ ဤအမှုတွင် ခရိုင်တရားမရုံးသည်၊ ဒေါ်ကျော့ အမှုသည်အဖြစ် ပါဝင်ရမည်ဟူသည့် အချက်ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အောက်ရုံး ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကို မူလရုံးသို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်သဖြင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည် အယူခံမှုကို အပြီးအပြတ်မဆုံးဖြတ်ဘဲ ပဏာမကောက်ချက်တရပ် အပေါ် တွင်သာ ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ယူဆမည်ဆိုလျှင်လည်း ယူဆနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့ မယူဆနိုင်စေကာမူ၊ အမှုပါ အခြေအနေတွင် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၅၁ အရ၊ ဖော်ပြထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ ထိုအာဏာများကို သုံးစွဲပြီး၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လျှင်လည်း၊ ထိုကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ဒီကရီတရပ် ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည်၊ မူလရုံး၏ ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို လုံးဝ မူလရုံးသို့ ပြန်လည်လွှဲလိုက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(၁) အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ဘုံဘိုင်၊ အတွဲ ၄၆၊ စာ ၁၈၄။

၁၉၆၂
ဦးကျော်ဝင်း
ပါ ၃
နှင့်
ဒေါ်ထောင်း။

တဖန် လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာဦးရွေးနေကြီးက၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်ရာ၌ အမိန့်ကို အယူခံဝင်ကြောင်း ဖေါ်ပြပြီး ငွေ ၅၀ အာန်တံဆိပ်တော်ခွန်ကိုသာ ထမ်းဆောင်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် တရားလွှတ်တော်က ထို အယူခံလွှာကို ပယ်သင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်ထားပြန်သေး၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ တရားလွှတ်တော် နောက်ဆုံးချမှတ်သော အမိန့်အရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပြန်လည် ပေးရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဒီကရီကိုအယူခံသည့်အနေနှင့် တန်ဘိုးအလျောက် တံဆိပ်တော်ခွန် တောင်းဆိုလျှင်လည်း၊ ထိုတံဆိပ်တော်ခွန်ကို ပြန်လည် ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ တံဆိပ်တော်ခွန်ကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ အမှုသည်တို့သည်၊ အမှုကို အနိုင်ရခွင့်မရှိပေ။ **ချစ်တီးနဇာဘက်လီမိတက်နှင့် ဦးတော (၂)နှင့် စရိုရတ္တနာဘရမာရာဂျာနှင့် အက်(စ်)၊အမ်၊တီ၊ဗင်လာ(၃)** အမှုတို့ကို ကြည့်ပါ။

အထက် ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်ထောင်စု တရား စီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရ၊ မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့်၊ ထိုပုဒ်မအရ၊ လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ် လိုက်သည်။

ဤကိုးရွေ့နေခမာ ၅ဝ ဖြစ်စေရမည်။

(၂) ၁၉၅၇ ခု၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၅၆။
(၃) ၁၉၆၁ ခု၊ ၃ အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၀၁၅။

တရားရုံးချုပ်

ထရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘာသိန်းတို့ရှေ့၌

ဟဆန်မာမတ် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မိုဟာမက်ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်)(ခေါ်) ဂျန် အက်(စ်)ဂါ (အယူခံတရားခံ)*

၁၉၆၂ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံး၊ အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၅၊ ပဏာမဒီကရီတွင် ပါအပ်သည့်အချက်များ။

တရားလွှတ်တော်နည်းဥပဒေများနှင့် အမိန့်များ၊ အပိုဒ် ၄၅၊ ဒိုင်ဝန်က တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်းခံနိုင်ခြင်း၊ ၎င်းတရားလွှတ်တော်၏အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင်ခြင်း။

အစုစပ်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်းရှင်းလင်းရေးအမှုတွင် အစုစပ်များ၏တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အစုစပ်လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်း၍ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ၊ စာရင်းရှင်းရန် တရားစွဲဆို သောအမှုတွင် ပဏာမဒီကရီချရာ၌၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၅ အရ၊ တရားရုံးသည် အစုစပ်များ မည်သည့်အချိန်ဖြင့် ရရှိထိုက်ကြောင်းဆုံးဖြတ်၍၊ မည်သည့်နေ့၌ ထိုအစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီးကြောင်း ဖော်ပြပြီး စာရင်းများကောက်ယူရန်နှင့် အခြားဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချရမည်ဖြစ်သည်။

ပဏာမဒီကရီအရ၊ စာရင်းများယူရန် တာဝန်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ဒိုင်ဝန် (မူလ ဘက်ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်) သည်၊ အမှုသည်တဦးဦးက မိမိတောင်းသောစာရင်းကို တင်သွင်းခြင်းမပြုလျှင်၊ တရားလွှတ်တော်နည်းဥပဒေများနှင့် အမိန့်များအပိုဒ် ၄၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်းခံနိုင်သည်။ တရားလွှတ်တော်၏အမိန့်သည် မူလဒီကရီသဘောမျိုးဖြစ်သဖြင့် ထို အမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။

အစုစပ်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်းရှင်းလင်းရေးအမှုတွင်၊ အမှုသည်ဖြစ်သူ အစုစပ်အားလုံးသည်၊ မိမိတို့တင်သွင်းရန်ရှိသော အစုစပ်ဆိုင်ရာ စာရင်းအင်းအားလုံးကို တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

ရေဒွါကနုပ် ဇာကာမဟာဒွန့်နှင့် ဟာဂျီ မဟာမက်အက်(ဖ်)ဖါ၊ (၁၉၁၃-၁၄) ကာလကတွဲ အပေတ်စဉ် မှတ်စုအတွဲ ၁၈၊ စာ ၁၀၂၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့ အယူခံမှု အမှတ် ၆၇။

† ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၈၁ တွင်၊ ၄၊ ၈၊ ၆၁ နေ့ရှိပါ တရားလွှတ်တော် (မူလ ဘက်ဆိုင်ရာ)၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂ အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာဂျီ၊အင်၊ဘနာဂျီလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

ဟဆန်မာမွတ် နှင့် မိုဟာမက် ဆာဒစ် ဘင်ဒါနင်း(မ်)(ခေါ်) ဂျွန်အက်(စ်)ဂါ။ အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ယခုအယူခံတရားခံမိုဟာမက်ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်)က၊ အယူခံတရားလို ဟဆန်မာမွတ်အပေါ် တွင်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော် တရားမကြီးမူအမှတ် ၈၁/၅၄ ၌၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊လောက်တွင် မိမိနှင့် ဟဆန်မာမွတ်တို့သည်၊ မြန်မာပြည်၌၎င်း၊ အိရန်ပြည်၌၎င်း အစုစပ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူကြကြောင်း။ ထို ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဟဆန်မာမွတ်သည်၊ အိရန်ပြည်သို့ထွက်ခွါသွားပြီး၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းကို ထိုပြည်၌ဆောင်ရွက်ကြောင်း။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်လောက်တွင်၊ ဟဆန်မာမွတ် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့်အခါ၊ မိမိကဝင်းအား မြန်မာပြည်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းအင်းနှင့် ကျသင့်သောငွေအားလုံးကို ပေးအပ်ရာ၊ ဟဆန်မာမွတ် သဘောတူလက်ခံခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက်၊ မိမိတို့စိတ်ဝမ်းကွဲပြားသဖြင့်၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်မလုပ်လိုတော့ကြောင်းဖြင့်၊ ထိုအစုစပ်လုပ်ငန်းကိုဖျက်သိမ်း၍ ဟဆန်မာမွတ်ထံမှ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းခရိုရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ဟဆန်မာမွတ်က ဝင်းဘို့နှစ်ဦးသည် မြန်မာပြည်တွင်သာ အစုစပ်လုပ်ငန်းလုပ်ရန်အတွက် သဘောတူကြကြောင်း သို့သော်၊ တိုအစုစပ်လုပ်ငန်းမှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ နေ့၌ ဖျက်သိမ်းပြီးကြောင်း။ ထိုကြောင့် တရားလိုသည် တရားစွဲဆိုခွင့်မရှိတော့ကြောင်းဖြင့်ထုချေ၏။

တရားလွှတ်တော်ထုတ်သော ကောက်ချက် ၅ ခုအနက်၊ ယခု အယူခံမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ကောက်ချက်များမှာ ပဌမနှင့် ဒုတိယ ကောက်ချက်များဖြစ်သည်။ ပဌမ ကောက်ချက်မှ တရားလို တရားခံတို့သည်၊ အဆိုလွှာတွင် ဖေါ်ပြသည့် အတိုင်း မြန်မာပြည်၌၎င်း၊ အိရန်ပြည်၌၎င်း အစုစပ်လုပ်ငန်း ဆောင်ရန် အတွက် သဘောတူကြသလောဖြစ်၍၊ ဒုတိယ ကောက်ချက်မှာ တရားလိုသည်။ မြန်မာပြည် အစုစပ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းများကို ရှင်းလင်းပြီးပြီလော ဖြစ်သည်။

သက်သေများ စစ်ဆေးကြားနာပြီးနောက်၊ တရားလွှတ်တော်သည်၊ တရားလို တရားခံတို့ နှစ်ဦး သဘောတူ အိရန်ပြည်၌၎င်း၊ မြန်မာပြည်၌၎င်း အစုစပ်လုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ကြကြောင်း ဆုံးဖြတ်၏။ ဒုတိယ ကောက်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားလွှတ်တော်က အမှုသည်များ၏ ပညာရှိ ရွေနေ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သည်၊ ထိုအမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန် အတွက်၊ ဒုတိယ ကောက်ချက်ကို ဖြေဆိုရန် အရေးမကြီးတော့ပါဟု သဘောတူခြင်း လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ထိုကောက်ချက်ကို မဖြေဆိုတော့ဟု ဖေါ်ပြထားလေသည်။

၁၉၆၂
ဟဆန်မာမွတ် နှင့် မိုဟာမက် ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်)(ခေါ်) ဂျွန်အက်(စ်)ဂါ။

ထိုနောက် ပဏာမဒီကရီရေးဆွဲပြီး၊ ဒိုင်ဝန် (မူလဘက်ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်) သို့ စာရင်းများယူရန် လွှဲအပ်လိုက်၏။ ဒိုင်ဝန်ကစာရင်းများယူရာ၌၊ ဒီကရီအရ၊ တရားလို တဘူးခံ နှစ်ဦးစလုံးက စာရင်းများ တင်သွင်းရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို မူလ တရားလို၊ ယခုအယူခံ တရားခံ မိုဟာမက် ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်) က၊ မိမိမှာ မြန်မာပြည် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းများ ၎င်းပြီး ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်၏။ ဒိုင်ဝန်က တရားလွှတ်တော် နည်းဥပဒေများနှင့် အမိန့်များ ဆိုင်ရာ၊ ဒိုင်ဝန်သို့ လွှဲအပ်သည့် နည်းဥပဒေများ အပိုဒ် ၄၅ အရ၊ တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်း၏။ မူလ ပဏာမက ဒီကရီကို ချမှတ်သော တရားငန်ကြီး (ဦးမြသိန်း) ပင်၊ အမှုကို ပြန်လည်ကြားနာပြီး၊ တရားခံဖြစ်သူ ဟဆန်မာမွတ် တဦးတည်းကသာ စာရင်းများ တင်ပြရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ယခု အယူခံ ဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိနွေနေကြီးက၊ ဒိုင်ဝန်သည်၊ ဖေါ်ပြပါ နည်းဥပဒေ မျာအပိုဒ် ၄၅ အရ၊ တရားလွှတ်တော်သို့ အမိန့် ချမှတ်ရန် မတောင်းဆိုနိုင်ကြောင်း ဖြင့်ကန့်ကွက်၏။ သို့သော် ထိုအပိုဒ် ၄၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရ၊ ဒိုင်ဝန်သည် တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်ကို တောင်းခံနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ တရားလွှတ်တော်၏ အမိန့်သည်၊ မူလ ဒီကရီ သဘောမျိုး ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။

တရားလွှတ်တော် ရေးဆွဲသော ဒီကရီကို ဖတ်ရှုရာ၌၊ အစုစပ်ဆိုင်ရာ စာရင်းအင်းများကို ကောက်ယူရမည် ဟူ၍ သာ ဖေါ်ပြထားသည်။ တရားခံ ဟဆန်မာမွတ် တင်သွင်းသော စာရင်းများကိုသာ ကောက်ယူရမည်ဟု ဖေါ်ပြခြင်း မပြုချေ။

ထို့ပြင်လည်း၊ မူလ အမှုတွင် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများက အမှုဆုံးဖြတ်ရန် အတွက် ကောက်ချက် အမှတ် ၂ ကို ဖြေကြားရန် အရေး မကြီးပါဟု ဖေါ်ပြရာ၌၊ ကောက်ချက် အမှတ် ၂ ကို စွန့်လွှတ်သည်ဟု ဖေါ်ပြခြင်း မဟုတ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုလျှင် တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၀၊ နည်းဥပဒေ ၁၅ အရ၊ ယခုကဲ့သို့သော အစုစပ် ဖျက်သိမ်းမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ပဏာမ ဒီကရီ ချမှတ်ရာ၌၊ တရားရုံးသည်၊ အစုစပ်များ မည်သည့် အချိုးဖြင့် ရင်ဆိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်၍၊ မည်သည့်နှုန်း၊ ထိုအစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီးကြောင်း ဖေါ်ပြပြီး စာရင်းများ ကောက်ယူရန်နှင့် အခြား ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့် ချရမည် ဖြစ်သည်။ မည်သည့် အစုစပ်သည်၊ စာရင်း ရှင်းပြီး မပြီးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပဏာမ ဒီကရီတွင် အမိန့် ချမှတ်ရန် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုချေ။ ထို့ကြောင့်၊ ရွှေနေကြီးများသည် ဒုတိယ ကောက်ချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် အရေးမကြီးဟု ရုံးအားအကြောင်းကြားသည်မှာ၊ မိုဟာမက် ဆာဒစ် ဘင်ဒါနင်း(မ်)

၁၉၆၂

ဟဆန်မာမုတ် နှင့် မိုဟာမက် ဆာဒစ် ဘင်ဒါနင်း(မ်)(ခေါ်) ဂု၊ အက်(စ်)ဂါ။

ပြောဆိုသည့် အတိုင်း၊ ရန်ကုန် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းမှား ဌင်းပြီး မပြီး ဆိုသည့် အချက်ကို၊ ပဏာမ ဒီကရီ ရေးဆဲ့ပြီးမှသာလျှင် စစ်ဆေးကြားနာရန် ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြဟန် တူသည်။ ဟဆန် မာမုတ်သည်၊ မိုဟာမက် ဆာဒစ်ဘင်ဒါနင်း(မ်) ပြောဆိုသည့် အတိုင်း၊ ရန်ကုန်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာရင်းများ ဌင်းပြီးကြောင်းကို ငြင်းဆိုခဲ့လေသည်။ ၎င်းက ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ကောက်ချက် အမှတ် ၂ ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူရမည် မဟုတ်ပေ။

ထို့ပြင်လည်း၊ ယခုကဲ့သို့သော အစုစပ်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် စာရင်းဌင်းရေး အမှု တွင်၊ အမှုသည်ဖြစ်သူ အစုစပ်အား လုံးသည်၊ မိမိတို့ တင်သွင်းရန်ရှိသော အစုစပ် ဆိုင်ရာ စာရင်းအင်း အား လုံးကို တင်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။ **ရေဒွာ ကနပ်ဆာကာ မဟာဒူနှင့် ဟာဂျီမဟာမက် အက်(ဖ်) ဖါ (၁)** အမှုကို ကြည့်ပါ။

ထို့ကြောင့် တရားလွှတ်တော်၏ ၁၉၆၁ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ ဒိုင်ဝန် အမိန့်ကို စရိတ်နှင့် တကွ အတည်ပြုလိုက်သည်။

ဤရုံးချေနေခမှာ ၈၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၁၃-၁၄ ကာလကတ္တား အယ်စဉ် မှတ်စု အတွဲ ၁၈၊ စာ ၁၀၂၅။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌

ခါတွန်ဘီ ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ရာစူး(လ်)ဘီ ပါ ၃(လျှောက်ထားခံရသူများ) *

† ၁၉၆၂ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်။

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၄၊ နည်းဥပဒေ ၁ ကို အမိန့် ၃၃၊ နည်းဥပဒေ ၂(၂)နှင့်တွဲ၍ ဖတ်ရမည်။

လူမဲ့ဖြစ်အယူခံနှင့် လျှောက်လွှာကို လူကိုယ်တိုင်တင်သွင်းရမည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ဥပဒေ စာရင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၇၀၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅၊ လူမဲ့အဖြစ် အယူခံလျှောက်လွှာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၄၊ နည်းဥပဒေ ၁ ကို၊ ထိုကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၃ နည်းဥပဒေ ၂(၂)နှင့်တွဲ၍ ဖတ်ရှုရမည်ဖြစ်သဖြင့် လူမဲ့အဖြစ်အယူခံခွင့် လျှောက်လွှာနှင့် အယူခံလွှာကို အယူခံဝင်သူများသည် ရုံးသို့ကိုယ်တိုင် တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုအမိန့် ၄၄ အရ၊ တင်သွင်းသောလူမဲ့အဖြစ်အယူခံလွှာကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ စာရင်း ၁၊ အပိုဒ် ၁၇၀ အရ၊ ဒီကရီချမှတ်သည့်နေ့မှ၊ အရက် ၃၀ အတွင်း တင်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ တွင် အယူခံခွင့်လျှောက်လွှာဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ လူမဲ့အဖြစ်အယူခံခွင့်လျှောက်လွှာလည်းပါဝင်သည်။

ရမ်ချရမ်းနှင့် ဘန်ဆီဒါ၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၂၈ ခု၊အလာဟာဘာတ်၊ စာ ၄၉၉ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။မစ္စတာ အာရ်၊ ဂျဂနသန်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ဦးသန်းတင်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ဆွေးနွေးသည်ဆိုသော ခါတွန်ဘီသည်၊ ၎င်း၏ယောကျ်ားနှင့် အနီးဆုံးမိတ်ဆွေ ရှိနေကျဟုဖြင့်၎င်း၊ မိဘာမက်မူစတာဖါသည် ၎င်း၏ကွယ်လွန်သူဖခင် ဆပ်ဖူရာဘီ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်၎င်း၊ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၁/၅၇ တွင်ချမှတ်သော

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၃၂။

† ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၁၁ တွင်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀ နေ့စံပါ ကျိုက္ခမီခရိုင် တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ခါတွန်ဘီ ပါ ၂ နှင့် ရာစူး(လ်)ဘီ ပါ ၃။

ဒီကရီကို၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၄ အရ၊ လူမဲ့အဖြစ်အယူခံဝင်ခွင့်လျှောက်တောင်းခဲ့ကြလေသည်။ ထိုတရားမကြီးမှုတွင် ခါတွန်ဘီနှင့်မိုဟာမက်မူစတာဖါတို့သည်၊ ရာစူး(လ်)ဘီ၊ မာရီရမ်ဘီနှင့် မစ္စတာအက်(စ်)၊ အေဝါဟတ်တို့အပေါ် ၌၊ ခါတွန်ဘီနှင့်ဆပ်ဖူရာဘီတို့နှင့် ၎င်းတို့ပိုင်ပစ္စည်းများကို အုပ်ထိန်းရန်အတွက်၊ ရာစူး(လ်)ဘီအား၊ ကျိုက္ခမီခရိုင်တရားမရုံးက ခန့်အပ်ခဲ့ရာ၊ ရာစူး(လ်)ဘီသည်၊ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ၊ မရိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့်၊ ခါတွန်ဘီနှင့် ဆပ်ဖူရာဘီတို့၏ ပစ္စည်းအချို့ကို၊ ခရိုင်တရားမရုံး၏ အခွင့်အမိန့်တောင်းယူပြီး၊ ရောင်းချခဲ့ကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုပြီး၊ ထိုရောင်းချမှုများကိုဖျက်သိမ်း၍ ရာစူ(လ်)ဘီအား စာရင်း တင်ပြစေရန်တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ထိုအမှုတွင် လျှောက်ထားသူများ အဓိကအားဖြင့်စွဲဆိုချက်ကို၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ပလဗ လိုက်သည်။

ဤအမှုတွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့၌ တရားလွှတ်တော်ခုံရုံးသည် လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာဦဖွေနေကြီးအား ကြားနာပြီး၊ လျှောက်လွှာကိုလက်ခံခဲ့၏။ သို့သော် ထိုလျှောက်လွှာကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်နေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ တဖက်မှကန့်ကွက်လိုက ကန့်ကွက်နိုင်ကြောင်းဖြင့် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့၏။

အမှုပါပစ္စည်းများမှာ၊ တန်ဘိုးမများလှချေ။ ထို့ကြောင့်ပင် ယခုလျှောက်လွှာ၌ လျှောက်ထားသူများက၊ အထက်ဖော်ပြပါပစ္စည်းများကိုလုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ၊ရာစူးဘီ(လ်)သည်မရိုးမဖြောင့်သောသဘောဖြင့် ရောင်းချခဲ့ကြောင်းသာလျှင် ဖော်ပြထားလေသည်။

ထိုတရားမကြီးမှုတွင်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၆ ရက်နေ့၌၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ခဲ့၏။ ဤရုံးသို့တင်သွင်းသော စီရင်ချက်နှင့်ဒီကရီမိတ္တူရရန် လျှောက်လွှာကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၅ ရက်နေ့၌တင်သွင်းပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့၌သာလျှင်၊လျှောက်ထားသူများအားမိတ္တူများပေးအပ်ကြောင်းကို၊ထိုမိတ္တူပါလက်မှတ်များတွင် ဖော်ပြထား၏။ယခုလျှောက်လွှာကို ခါတွန်ဘီ၏အနိုးဆုံးမိတ်ဆွေဖိတ်ဂျဟာသာလျှင် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့၌ ရုံးသို့တင်သွင်း၏။ ဒုတိယလျှောက်ထားသူ မိုဟာမက်မူစတာဖါကိုယ်တိုင် လာရောက်တင်သွင်းခြင်းမပြုခဲ့ပေ။

တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၄၊ နည်းဥပဒေ ၁၀ကို၊ ထိုကျင့်ထုံးအမိန့် ၃၃၊ နည်းဥပဒေ ၂(၂) နှင့်တွဲ၍ဖတ်ရှုရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ယခုလူမဲ့အဖြစ် [အယူခံခွင့်လျှောက်လွှာနှင့် အယူခံလွှာကို၊ ရိတ်ဂျဟာနှင့် မိုဟာမက်မူစတာဖါတို့ရုံးသို့၊ ကိုယ်တိုင်တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ခါတန်ဘီ ပါ ၂ နှင့် ရာစူး(လ်) ဘီ ပါ ၃။

ထိုအမိန့် ၄၄ အရ၊ တင်သွင်းသော လူမဲ့အဖြစ်အယူခံလွှာကိုကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေစာရင်း ၁ အပိုဒ် ၁၇၀ အရ၊ ဒီကရီချမှတ်သည့်နေ့မှအရက် ၃၀ အတွင်း တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ မိတ္တူကူးရက် ၆၁ ရက်ကို ထိုဒီကရီချမှတ်သောနေ့မှ ယခုအယူခံလွှာတင်သွင်းသောနေ့အထိ ၁၀၁ ရက်မှနုတ်လျှင်၊ရက်ပေါင်း ၄၀ ကျန်၏။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ဥပဒေအရ ခွင့်ပြုသောရက်မှာ ၃၀ ဖြစ်သဖြင့်၊ကာလစည်းကမ်း သတ်ကျော်လွန်ပြီး ၁၀ ရက်ကြာမှ၊ ယခုအယူခံလွှာနှင့် လျှောက်လွှာကိုတင်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ တွင်၊ အယူခံခွင့်လျှောက်လွှာဆိုသည့် စကားရပ်တွင်၊ လူမဲ့အဖြစ်အယူခံခွင့် လျှောက်လွှာလည်းပါဝင်ကြောင်းဖြင့်၊ **ရမ်ချရမ်နှင့် ဘန်ဆီဒါ (၁)**အမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ပုဒ်မ ၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ ယင်းသို့အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူသည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်းတွေ့ရှိရသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သဘောတူလက်ခံသည်။

သို့သော်၊ လျှောက်ထားရန်ခွင့်ပြုသော ကာလစည်းကမ်းသတ်မှာ ၁၀ ရက်ကျော် လွန်ပြီးလျှောက်ထားသဖြင့်၊ ယခုလျှောက်ထားသူများသည်လုံလောက်သော အ ကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်သည်၊လျှောက်ထားသူရှိတ်ဂျဟာ၏သစ္စာပြုလွှာနှင့်လျှောက် ထားခံရသူများဖြစ်သူ ရဘူးလ်ဘီအက်(စ်)အေဇာတ်တို့၏ ကန့်ကွက်လွှာတို့ကိုဖတ်ရှု လေ့လာရာ၌၊ ရှိန်ဂျဟာသည်၊သတ်မှတ်ထားသောအချိန်ကာလအတွင်း၊ တရားလတ် တော်သို့လာရောက်၍လူမဲ့အဖြစ်အယူခံခွင့်လျှောက်လွှာနှင့် အယူခံလွှာကိုတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်သည်မှာ၊ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒုတိယ လျှောက်ထားသူမိဟာမက်မူစတာဖါသည်၊ခြေထောက်တွင်ဒဏ်ရာရ၍၊ ဆေးရုံတက်ပြီး ရက်သတ္တ ၂ ပတ်မျှဆေးကုသရကြောင်း ရှိတ်ဂျဟာဆို၏။ သို့သော်မိဟာမက်မူစတာ ဖါကိုယ်တိုင် သစ္စာပြုမွက်ဆိုခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ၎င်းတို့၏ပညာရှိရွှေနေကြီးက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါဖြင့်၊ မော်လမြိုင်ဗမာ့ခေတ်ဆေးတိုက်ပိုင်ရှင် ဒေါက်တာ ဘီ၊အင်(နှ်)၊နရူးလာလ်၏လက်မှတ်တဆောင်ကိုတင်ပြ၏။ ၎င်းလက်မှတ်အရဆိုလျှင်၊ မိဟာမက်မူစတာဖါသည် ညာဘက်ခြေမျက်စေ့တွင်ဒဏ်ရာရသဖြင့်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့၌ မါတ်မှန်ဖြင့် စစ်ဆေးရသည်ဟုဖေါ်ပြပြီး၊ ၎င်းအား ၄ ရက် ဆရာဝန်ဆေးကုရသည်ဟုဆို၏။ စီရင်ချက်နှင့်ဒီကရီမိတ္တူများကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့ရရှိသဖြင့် ထိုနေ့နှင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ကြားတွင်၊

(၁) အေ-အိုင်-အာရ် ၁၉၂၈ ခု၊ အာလာဟာဘတ် စာ ၄၉၉။

၁၉၆၂

ခါတွန်ဘီ ပါ ၂ နှင့် ဗာစူး(လ်)ဘီ ပါ ၃။

ယခုလျှောက်ထားသူများ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍၊ လိုအပ်သည်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြဟန်မတူချေ။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုလျှောက်ထားသူများသည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်သည်ကို လုံလောက်သောအကြောင်းမပြနိုင်ဟုဆုံးဖြတ်ပြီး၊ လျှောက်လွှာကို စမိုတ်နှင့် တကွပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးချေနေခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့မှောက်၌

ဦးစစ်ထင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ရန်ကုန်မြို့အကောက်တော်မင်းကြီး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ ဒီဇင်ာလ ၂၀ ရက်။

ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၆၈၊ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းနိုင်သည်၊ အကောက်တော်ဝန်၏ အာဏာပုဒ်မ ၁၈၈ အခိုင်္ကို အယူခံဝင်ခွင့်၊ ပုဒ်မ ၁၉၁ စောဒကဝင်ခြင်း၊ မည်သည့်အခါ စောဒကမဝင်နိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူပိုင် စက်လေ့ကို ငှါးရမ်းပြီး၊ ထိုစက်လေ့ဖြင့် ယိုးဒယားမှ ကွမ်းသီးများ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ မတရားသောနည်းဖြင့် တင်ဆောင်လာခြင်းကြောင့်၊ ထိုပစ္စည်းများကို သယ်ဆောင်လာသူတို့အား ရုံးတင်တရားစွဲရာ၊ ထိုသူများအား အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈(၁)အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်၍ ပြစ်ဒဏ်ပေးပြီးဖြစ်သော်ငြားလည်း အကောက်တော်ဝန်၌ ပင်လယ်ရေကြောင်းအကောက်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၈ အရ၊ယင်းသို့သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုသောစက်လေ့ကို ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ယင်းကဲ့သို့စက်လေ့ကို သိမ်းဆည်းသည့် အကောက်တော်ဝန်၏အမိန့်ကို တွေ့ရှိရသည့်အခါ၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ၊ အယူမခံဘဲ၊ ရန်ကုန်အကောက်တော်မင်းကြီးထံ၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ အရ စောဒကဝင်သည်မှာ ဖွားယင်းသည်။ လျှောက်ထားသူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာသို့ အယူခံဝင်၍ လိုက်နာရန်ရှိသည်များကို မလိုက်နာဘဲ၊ စောဒကမဝင်နိုင်ချေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှဖေလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများအတွက်။ ။အစိုးရမရှေ့နေ ဦးလှမောင်လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူ ဦးစစ်ထင်က၊ ပီမီပိုင်စက်လေ့တစင်းကို၊ အပ္ပဒူကရင်ဆိုသူအား ငှါးရမ်းလိုက်ရာ၊ အပ္ပဒူကရင်က ချစ်မြဆိုသူအားတဆင့်ငှါးရမ်းပြီး၊ ချစ်မြသည်၊ ကော့သောင်အနီးရှိ ကလော့တုံတုံးရွာမှ၊

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၇၅။

† တရားမ အမိန့်စီရင်အမှတ် ၁၊ဖခ ဆ ၆၂(၁) တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ အကောက်တော်မင်းကြီးချမှတ်သောအမိန့်ကိုပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၂

ဦးစစ်ထင်
နှင့်
ရန်ကုန်မြို့
အကောက်တော်
မင်းကြီး ပါ ၂။

ကွမ်းသီးများတင်ဆောင်၍ပြန်အလာ အကောက်တော်ဌာနကဖမ်းဆီး၍ စက်လှေကို ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းသည့်အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ပြီး၊ စက်လှေကိုပြန်လည်ရရှိရန် အတွက် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အကောက်တော်မင်းကြီး၏ ကျမ်းကျိန်ချေပ ချက်တွင် ထိုစက်လှေဖြင့် ယိုးဒယားမှကွမ်းသီးများကို မြန်မာပြည်တွင်းသို့၊ မတရား သောနည်းဖြင့် တင်ဆောင်လာသည်ကိုတွေ့ရှိသောကြောင့်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်းအ ကောက်တော်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၈ အရ၊ သိမ်းဆည်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဆို၏။

လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရှေနေကြီးက၊ ထိုပစ္စည်းများကို သယ်ဆောင်လာ သူတို့အား ရုံးတင်တရားစွဲဆိုရာ၊ ထိုသူများအား အရေးကြီးသောကုန်ပစ္စည်းနှင့်လုပ်ငန်း ဆောင်တာအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈(၁)အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ပြီးပြစ်ဒဏ်ပေးသောကြောင့် အကောက်တော်ဌာနက အချင်းဖြစ်စက်လှေကို ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းခွင့် မရှိကြောင်းနှင့်လျှောက်လဲ၏။ သို့သော်နိုင်ငံခြားမှ ကွမ်းသီးများကို အာခွင့်အမိန့် တစုံတရာမရရှိဘဲ၊ ခိုးသွင်းလာသည်ဖြစ်၍၊ အကောက်တော်ဝန်ခံ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၈ အရ၊ ယင်းသို့သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် အသုံး ပြုသောစက်လှေကို၊ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းဆည်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟုယူဆရမေသည်။ တဖန်ပညာရှိရှေနေကြီးက၊ ဘဏ္ဍာတော်အဖြစ်သိမ်းဆည်းရာတွင်၊ စက်လှေပိုင်ရှင် ယခု လျှောက်ထားသူအား ချေပခွင့်မပေးဘဲ၊ သိမ်းဆည်းသဖြင့်၊ ယင်းသို့သိမ်းဆည်းသည့် အမိန့်မှာ ပျက်ပြယ်ပါသည်ဟု လျှောက်ထားပြန်သေးသည်။ သို့သော်၊ အကောက်တော် ဝန်သည် စက်လှေတွင်တွေ့ရှိသောသူများအား ချေပခွင့်ပေးပြီးမှ၊ စက်လှေကို ဘဏ္ဍာ တော်အဖြစ်သိမ်းဆည်းခဲ့သည်။

ယခုလျှောက်ထားသူသည်၊ အကောက်တော်ဝန်ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို တွေ့ရှိရသည့် အခါ၊ ပင်လယ်ရေကြောင်းအကောက်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၈ အရ၊ အယူမခံဘဲ ရန်ကုန်အကောက်တော်မင်းကြီးထံ၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁ အရ စောဒကတင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်သို့ အယူခံမတင်ဘဲ၊ ပုဒ်မ ၁၉၁ အရ၊ စောဒကတင် သည်မှာ၊ မှားယွင်းသဖြင့် အကောက်တော်မင်းကြီးက ထိုစောဒကလွှာကိုပယ်လိုက်၏။ ထိုသို့ပယ်လိုက်သည်မှာ၊ အကောက်တော်မင်းကြီးသည်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အ ကောက်တော်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၁(၂) ဒုတိယခြွင်းချက်အရ ပယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူသည် သက်ဆိုင်ရာသို့အယူခံဝင်၍ လိုက်နာရန်ရှိသည်များကိုမလိုက် နာဘဲ စောဒကမဝင်နိုင်ချေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့်ဖြင့် ဝင် ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့်၊ ဤလျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌

ဒေါ်ကျင်မို ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်၊ ရန်ကုန်မြို့ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၂ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်။

မည်ကဲ့သို့သော အိမ်လခကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်မဖျက်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အိမ်ငှါးနေသူတဦးသည်၊ မိမိငှါးရမ်းနေထိုင်သောအိမ်ကို အခြားသူတဦးအား အငှါးချထားရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျှောက်ထားသည်ကို ကြီးကြပ်ရေးဝန်က အိမ်ရှင်၊ အိမ်ငှါးနေသူနှင့် အငှါးချထားခံရမည်တို့ပါ ဆင့်ခေါ်စစ်ဆေးပြီး၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်းအခွင့်ပြုသည့်အမိန့်သည်၊ မိမိ၏အာဏာနယ်နိမိတ်အတွင်းချမှတ်သောအမိန့်ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အကြောင်းမရှိ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးသိန်းဟန် (၁) လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ်(၁)အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကျော်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူအမှတ်(၂)အတွက်။ ။မည်သူမျှမလာ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်ကျင်မို ဒေါ်ကျင်ခင်တို့ပိုင် ရန်ကုန်မြို့၊ စပဘ်လမ်း (ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း)ရှိ၊ အိမ်အမှတ် ၂၅၅—၂၅၇ အောက်ထပ်အခန်းနံပါတ် ၁ ကို၊ လျှောက်ထားခံရသူအမှတ်(၂)အရှေ့ဖေါင်ဒေးရှင်းအားငှါးရမ်းခဲ့၏။ အရှေ့ဖေါင်ဒေးရှင်းသည်၊ ထိုအခန်းမှထွက်ခွါကာနီးတွင်၊ အမေရိကန်သံရုံးအား ငှါးရမ်းရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံ လျှောက်ထားခဲ့ရာ၊ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည် ဒေါ်ကျင်မို့ကိုငင်း၊ အရှေ့ဖေါင်ဒေးရှင်းကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာဒါလဘန်ကိုငင်း၊ အမေရိကန်သံရုံးမှအရာရှိတဦးကိုငင်း ဆင့်ခေါ်စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အခွင့်ပြုလိုက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၄၈။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ အိမ်ခအမှုတွဲအမှတ် ၈၊ ၈၅ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်၏အမိန့်ကို ပြင်ဆင်ချို့။

၁၉၆၂

ဒေါ်ကျင်မို့
ပါ ၂
နှင့်
ဦးရမ်းခ
ကြီးကြပ်ရေးဝန်၊
ရန်ကုန်မြို့ ပါ ၂။

ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် ဒေါ်ကျင်မို့ တို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ သက်ဆိုင်သူအားလုံးကို ဆင့်ခေါ်စစ်ဆေးပြီး၊ မိမိအာဏာ နယ်နိမိတ်အတွင်း အမိန့်ချမှတ်သည်ဖြစ်၍၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် အကြောင်းမမြင်ချေ။

လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။ အမှုသည်မျှားသည် မိမိတို့တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီးကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့၌

အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ် ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

အဗ္ဗဒုကွဒရမ် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၂ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ၊ပုဒ်မ ၁၀၊ စဘော်ငွေ ယူခြင်းကိုတားမြစ်ခြင်း၊ ပေးခြင်းကို အတိအလင်းမတားမြစ်၊ ပေးသူနှင့်ယူသူ၊ အတူတူအပြစ်ရှိခြင်းမဟုတ်၊ ပြန်ရရန် တောင်းဆို နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်အရငှင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်အရဆိုလျှင်၊ အိမ်ရှင်အားသာ ဌါးရမ်းခအပြင် အပိုငွေတောင်းဆိုခြင်းမပြုရန် အဓိကအားဖြင့် တားမြစ်ထားသည်။ အငှါးခံယူသူအား အပိုငွေပေးခြင်းမှ အတိအလင်းတားမြစ်ခြင်း မပြုချေ။

အိမ်ဌါးနှင့်အိမ်ရှင်တို့၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်များကိုဆန့်ကျင်၍၊ စဘော်ငွေအပေးအယူပြုရာ၌ အတူတူပင်အပြစ်ရှိသည်ဟု မယူဆပေ။

ဂရေးနှင့် ဆောက် (သ) ဟောက် (စ) ၁၉၄၉၊ All England Reporter, အတွဲ ၂၊ စာ ၁၀၁၉၊ ၁၀၂၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ဂျေ၊ စီ၊ ဖီး လ် (ဒ) ဓါတ်မီးကုမ္ပဏီနှင့် ကေ၊ အဂါဝါလါး၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ပတ္တနာ၊ အတွဲ ၃၀၊ စာ ၁၃၇။

တေလာနှင့်ချက် (စ်) ဘာ၊ ၁၈၆၈-၆၉၊ ၄ ဘုရင်မခုံရုံး၊ စာ ၃၀၉၊ ၃၁၃-၁၄ တို့ကိုဝေဖန်သည်။

မြေအငှါးခံယူသူက၊ မြေရှင်အား မြေကိုငှါးစဉ်က စဘော်ငွေပေးထားရာ၊ မြေအငှါးခံယူသူသည်၊ ငါးရမ်းထားသောမြေကို လက်လွတ်ခဲ့သည်ဆိုသောအကြောင်းကြောင့်၊ စဘော်ငွေကို ပြန်လည် ရရှိရန် တောင်းဆိုနိုင်သည်။

နာဗါရို့နှင့်ခို(ရ်)ဂရင်းလီမိတက်၊ ၁၉၅၁ ခု၊ အပတ်စဉ်မှတ်တမ်းများ၊ စာ ၃၃၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကအမှတ် ၄။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၅ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့စွဲပါ တရားံုးချုပ်တရားသူကြီးချုပ် ချမှတ်သောအမိန့်ကို စောဒကတက်မှု။

၁၉၆၂ လျှောက်ထားသူများအတွက်။ ။မစ္စတာဂျီးအင်၊ဘနာဂျီလုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ် ပါ ၂ နှင့် အဗ္ဗဒူကွာဒရမ်။ လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးအောင်ကြီးလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားလို အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ်နှင့် ၎င်း၏ မိခင်ဒေါ်ထွေးဘို့သည်၊ အင်းစိန်မြို့ရှိ အခင်းဖြစ်မြေကွက်ကို ပိုင်ရှင်များထံမှတလင်လျှင် မြေငှါးခ ၁၀ နှင့်ငှါးရမ်းပြီး၊ ထိုမြေပေါ်၌ အိမ်တိုင်များထူ၍ အိမ်စတင်ဆောက်လုပ်နေစဉ်၊ အဗ္ဗဒူရာမန်နှင့် ဒေါ်ပုဆိုသူတို့ထို မြေပေါ် သို့ကျူးကျော်ဝင်ရောက်တဲထိုးသဖြင့်မြေရှင်များကဝင်း ဘို့အား ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့်တရားစွဲဆိုနှင့်ထုတ်လိုက်ကြ၏။ ထို့နောက် မြေရှင်များသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကိုမိမိတို့အားပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုသော်လည်း ပေးအပ်ခြင်းမပြုတော့ဟုဆိုကာ၊ အယူခံတရားလိုများက မြေငှါးစဉ် မြေငှါးခအပြင် ပေးခဲ့ရသောဆာလာမီ (၀၀) ပရိမီယံခေါ် စဘော်ငွေ ၁,၀၄၀ ကိုပြန်လည်ရရှိရန်အတွက်၊ မြေရှင်များ၏ကိုယ်စားလှယ် အဗ္ဗဒူကိုင်ယမ်းအပေါ် တရားစွဲဆိုလေသည်။ အဗ္ဗဒူကိုင်ယမ်းက၊ စဘော်ငွေ ၁,၀၄၀ မရခဲ့သည့်အပြင်၊ အယူခံတရားလိုများ မြေကိုပြန်အပ်ကြောင်းနှင့်ထုချေ၏။

အင်းစိန်နယ်ပိုင်တရားမရုံးက အယူခံတရားလိုတို့၏ စွဲဆိုချက်ကို ပလပ်သဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးသို့အယူခံဝင်ရာ ခရိုင်ရုံးက အယူခံတရားလိုများစဘော်ငွေ ၁,၀၄၀ ပေးရကြောင်းဒတ္ထရှိ၏။ ထို့ပြင်လည်း၊ အယူခံတရားလိုများသည် မြေရှင်များအပေါ် တရားမစွဲဘဲ ကိုယ်စားလှယ်အဗ္ဗဒူကိုင်ယမ်းအပေါ်သာ တရားစွဲသည်ကိုတွေ့ရှိ၏။ သို့သော် ယင်းသို့သောစဘော်ငွေကို တောင်းခံခြင်းမပြုရန်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေအရ တားမြစ်ထားသည်တကြောင်း၊ စဘော်ငွေမှာလည်း ပေးပြီးဖြစ်သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုတို့ကို၊ ငွေကိုပြန်လည်မတောင်းခံနိုင်ကြောင်းဖြင့်၊ **ဂျေ၊ စီ၊ ဖီးလ်(ဒ်)ခါတ်မီးကုမ္ပဏီနှင့် ကေ၊ အဂါဝါလား (၁)** ဖြတ်ထုံးကို ကိုးကားပြီး၊ အယူခံကိုပလပ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားသိုတို့၊ ခရိုင်တရားမရုံး၏အဆုံးအဖြတ်ကိုမကျေနပ်သဖြင့်၊ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ တရားရုံးချုပ် (ဦးဘိုကြီး)က၊ အယူခံတရားလိုများ အခင်းဖြစ်မြေကိုငှါးရမ်းလက်ရှိရနေစဉ်၊ အခြားသူများ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်နှင်ထုတ်ခံရပြီးနောက်၊ မြေရှင်က မြေကိုပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမပြုတော့ဆိုသည့်အခြေအနေတွင်၊ မိမိတို့မြေရှင်အား ပေးခဲ့ရမည်ဆိုသောစဘော်ငွေကို ပြန်လည်ရနိုင်မရနိုင်ပြဿနာကို ကျယ်ပြန့်သောစုံညီခုံရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် လွှဲအပ်လိုက်သည်။

(၁) အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ပတ္တနာ၊ အတွဲ ၃၀၊ စာ ၁၃၇။

၁၉၆၂
အမ်၊ အေ၊
ဝါဟစ် ပါ ၂
နှင့်
အဗ္ဗဒုက္ခာရမ်။

ယင်းသို့စုံညီခုံရုံးသို့ ပြဿနာလွှဲအပ်ရသည့်အကြောင်းမှာ၊ အများအသိပင်ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ရန်ကုန်-မန္တလေးစသည်မြို့များ၌၊ လူနေအိမ်များ၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာ ဥပစာများရှားပါးနေသည်ကို အခွင့်ကောင်းယူကာ၊ ယေဘုယျအာဖြင့် အိမ်ရှင်များသည် အငှါးခံယူသူများထံမှ စဘော်ငွေတောင်းခံတတ်ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို ပြဿနာကို ဝေဖန်သုံးသပ်ရာ၌၊ အဓိကအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ငှါးရမ်းခအပြင် စဘော်ငွေတောင်းခံခြင်းမပြုရဟု တားမြစ်ထားလျက်၊ မြေရှင်နှင့်မြေငှါးတို့ စဘော်အပေးအယူပြုရာတွင်၊ ထိုသို့နှစ်ဦးစလုံး ဥပဒေအရ အတူတူပင် အပြစ်ရှိသလော ဟူသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းသော်ကား၊ အင်္ဂလန်ပြည်တရားသူကြီးများ ရှေးယခင်က စီရင်ထုံး ချမှတ်ခဲ့ရာ၌၊ တရားလို၊ တရားခံတို့ ဥပဒေကိုချိုးဖောက်သည့် အမှုပြုခဲ့လျှင်၊ နှစ်ဦးစလုံးအတူတူအပြစ်ရှိက၊ ပေးပြီးငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ်ပစ္စည်းကို ပေးသူပြန်လည်ရရှိရန်အတွက်၊ တရားရုံးများ အကူအညီပေးမည်မဟုတ်ဆိုသောမူကို လိုက်နာကျင့်သုံး ခဲ့ကြသည်။ ထိုမူမှာ လက်တင်ဘာသာ စကားအရ၊ "in pari delicto potior est conditio possidentis" ဖြစ်သည်။

ယင်းမူကိုဝေဘန်ရာ၌၊ ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင်ဆုံးဖြတ်သော **တေလာနှင့်ချက်(စ်)တာ(၂)** အမှုတွင်၊ တရားသူကြီးက အောက်ပါအတိုင်းမြွက်ဆိုခဲ့၏။

> "The maxim that 'in pari delicto potior est conditio possidentis' is as thoroughly settled as any proposition of law can be. It is a maxim of law, established, not for the benefit of plaintiffs or defendants, but is founded on the principles of public policy, which will not assist a plaintiff who has paid over money or handed over property in pursuance of an illegal or immoral contract, to recover it back, 'for the courts will not assist an illegal transaction in any respect'."

ခရိုင်တရားမရုံး ကိုးကားသော၊ ပတ္တနာဖြတ်ထုံး (၁)တွင်၊ ထိုအင်္ဂလန်ပြည် စီရင်ထုံးကိုအထောက်အထားပြု၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့လေသည်။ ယခုအမှုမျိုးကိုဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အထူးသတိချအပ်သည့်အချက်တရပ်မှာ၊ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက်၊ လူနေအိမ်ခြေများ၊ စီးပွါးရေးဆိုင်ရာဥပစာများ ရှားပါးသည့်ခေတ်တွင်၊ အငှါးခံယူသူများ စဘော်ပေးရာ၌၊ အိမ်ရှင်နှင့်အိမ်ငှါးတို့တရားဥပဒေကို အတူတူချိုးဖောက်၍၊ အတူတူ ပင်အပြစ်ရှိသလောဟူသည့်အချက်ဖြစ်သည်။

(၂) ၁၈၆၈-၆၉၊ ၄ ဘုရင်မခုံရုံးစာ ၃၀၉၊ ၃၁၃-၁၄။

၁၉၆၂

အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ် ပါ ၂ နှင့် အမှုဒုက္ခာရမ်။

အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သော ပတ္တနာဖြတ်ထုံး (၁)ပါအဖြစ်အပျက်များမှာ၊ ဘက်ထရီခါတ်အားသွင်းရန် ခါတ်အားမပေးရဟု ဥပဒေအရတားမြစ်ထားလျက်၊ ခါတ်မီး ကုမ္ပဏီနှင့် ကော၊ အဂါဝါလားတို့ နားလည်မှုယူပြီး၊ ခါတ်အားအပေးအယူပြုခဲ့ပြီးနောက် အဂါဝါလားက ကျသင့်သည့်အခနှုန်းထက် ပိုမိုပေးရသည့်ငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန်တရား စွဲဆိုရာ၊ တရားရုံးက၊ ဥပဒေချိုးဖောက်ပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသဖြင့်၊ အကူးအညီပေးမည် မဟုတ်ကြောင်းဆုံးဖြတ်လေသည်။ အိမ်ရှင်၊ အိမ်ငှါးတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စဉ်းစားတော်တွင် ပေါ်ပေါက်သောအမှုမျိုးမဟုတ်ခဲ့။

စစ်ကြီးပြီးသည့်နောက်၊ အိမ်ငှါးများအခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံကြရသဖြင့်၊ အင်္ဂလန်ပြည်၌ဥပဒေများကို၊ နာမည်အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရလေသည်။ မြန်မာပြည်၌၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ အရငှါး၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေအရငှါး အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းသည်။

> ၁၀။ ။မည်သူမျှ ဥပစာတခုခု အငှါးချထားခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အသစ်ပြန်၍ အငှါးချထားခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆက်လက် အငှါးချထားခြင်းကြောင့်၊ ငှါးရမ်းခအပြင်၊ နောက်ထပ်ဒဏ်ငွေ၊ စတောင်ငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားငွေပေးဆောင်ရန် မတောင်းဆိုရ၊ သို့တည်းမဟုတ် တလအတွက် ငှါးရမ်းခထက် ပိုသော စရံငွေကို မတောင်းဆိုရ။

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ အိမ်ရှင်အားသာ ငှါးရမ်းခအပြင် အပိုငွေတောင်းဆိုခြင်းမပြုရန် အဓိကအားဖြင့် တားမြစ်ထားသည်။ အငှါးခံယူသူအား အပိုငွေပေးခြင်းမှ အတိအလင်း တားမြစ်ခြင်းမပြုခဲ့။ သို့သော် ယင်းသို့အပိုငွေပေးလျှင် ငှါးရမ်းသူအား၊ အားပေးကူညီမှုပြုရာ ရောက်ကောင်းရောက်ပေလိမ့်မည်။ ဤဖြစ်၍ အိမ်ရှင်၊ အိမ်ငှါးတို့ စတောင်ငွေပေးရာ၌၊ အတူတူပင် အပြစ်ရှိသလောဟုသည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ အထက်ပါအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ပညာရှိချွေနေကြီးများ စုံစမ်းရရှိသလောက် ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှလိုပင် တူသောအမှု ၂ မှု၊ အင်္ဂလန်ပြည်တွင် စစ်ကြီးပြီးမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ပဌမအမှုဖြစ်သော ဂရေနှင့် ဆောက်(သ်) ဟောက်(စ်) (၃)အမှုတွင် တရားသူကြီးသည် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆို၏။

> "The Rent Acts are Acts for the protection of tenants, and Parliament might very well have had it in mind that, unless it altered the common law rule, the result would be that the

(၃) ၁၉၄၉၊ all England Reporter, အတွဲ ၂၊ စာ ၁၀၁၉၊ ၁၀၂၀။

landlord, who would generally be far the more guilty party of the two, would be left in possession of the fruits of his illegality. That is the proper view of the statute, and it is reinforced by *Bsowning* v. *Morris*(1) H where Lord Mansfield, C.J., in his judgment says (2 Cowp. 792).

"But, where contracts or transactions are prohibited by positive statutes, for the sake of protecting one set of men from another set of men; the one, from their situation and condition, being liable to be oppressed or imposed upon by the other; *there*, the parties are *not in pari delicto*; and in furtherance of these statutes, the person injured, after the transaction is finished and completed, may bring his action and defeat the contract."

၁၉၆၂
အမ်၊ အေ၊ ဝါဟစ် ပါ ၂ နှင့် အဗ္ဗဒုက္ခာရမ်။

ထိုအမှုဌ္ဌ ညွှန်းသော ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့်နေ့ နောက်ပိုင်းတွင်၊ စဘော်ပေးခဲ့လျှင်၊ ထိုစဘော်ငွေကို ပေးသူကပြန်ယူ ရရှိနိုင် ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့သော် တရားသူကြီးသည် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်အရ တရားစွဲဆိုသည် မဟုတ်ကြောင်း အတိအလင်းဖော်ပြလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ ယခု ကဲ့သို့သော အိမ်ငှါးက အိမ်ရှင်အား စဘော်ငွေ ပေးထားရာဌ္ဌ စဘော်ငွေ ပြန်တောင်း သည်တွင်၊ ထိုကိစ္စမျိုးကို အထူးကိစ္စရပ်ဖြင့် စဉ်းစားရမည်ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။

ထိုအမှုတွင် ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ပင် အိမ်ငှါးသည် ငှါးရမ်းထားသော ဥပစာကို လက်လွှတ်ခဲ့သည်ဆိုသော အကြောင်းဖြင့် စဘော်ငွေ ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင်လည်း၊ အင်္ဂလန်ပြည်တွင်၊ ထိုအမှုမျိုးဖြစ်သော **နာဗာရူနှင့် မိုလ်ဂရင်းလီမီတက်** (၄) အမှုပေါ် ပေါက်ရာ၊ တရားသူကြီး ၃ ဦး ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ၏။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ကျနော်တို့သည်၊ ဤအမှုတွင်၊ အိမ်ငှါး နှင့် အိမ်ရှင်တို့၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို ဆန့်ကျင်၍၊ စဘော်ငွေ အပေးအယူပြုရာဌ္ဌ အတူတူပင် အပြစ်ရှိသည်ဟု မယူဆပေ။

ထို့ကြောင့် အထက်ဌ္ဌ ဖော်ပြခဲ့သော အခြေအနေများတွင်၊ စဘော်ငွေကို အငှါး ခံယူသူ ပြန်လည်တောင်းဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့်၊ အဖြေပေးကြသည်။

(၄) ၁၉၅၁ ခု၊ အပတ်စဉ် မှတ်တမ်းများ၊ စာ ၃၃၅။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစော ဘသိန်း တို့ရှေ့၌

† ၁၉၆၂
— —
ဒီဇင်ဘာလ
၄ ရက်။

ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)
နှင့်
ဦးစမူ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁) (ဂ)။

အိမ်ငှါးနှင့်အတူ လက်ရှိထားသည့်၊ သို့မဟုတ် နေထိုင်သည့်၊ အခြားသူတယောက်ကို နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်။

တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့်ဥပစာ။

အယူခံတရားလိုများဖြစ်သော ဦးထွန်းတင်နှင့်မခင်ထွေး မောင်နှမနှစ်ယောက်တို့သည်၊ အခင်္ဂဖြစ်ဥပစာကို အယူခံတရားခံများထံမှ ငှါးရမ်းပြီးနေထိုင်လာခဲ့ရာ၊ မောင်ဖြစ်သူမှာ၊ ၎င်းဥပစာပေါ်တွင် သက်တမ်းကုန်ဆုံးသောလိုင်စင်ကို၊ အသစ်မလဲဘဲ ဆက်လက်၍ကျုံစက်တည်သဖြင့်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြို့နီစီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၅ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည့်အပြင်၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်၊ မြို့နီစီပါယ်ကော်မီတီ၏ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ အဆောက်အဦအသစ် ထပ်မံဆောက်လုပ်ခြင်းကြောင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ အဆောက်အဦများ (ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းသတ်မှတ်ရေး) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄/၉ အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရသဖြင့်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ)အရ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သော ကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရသည်ဟု ယူဆ၍ အယူခံတရားလိုနှစ်ယောက်စလုံးကို အခင်းဖြစ်ဥပစာမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည့်ကိစ္စတွင်၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသူမှာ ဦးထွန်းတင်သာဖြစ်၍၊ မခင်ထွေးအား၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ခြင်းမပြုသင့်ကြောင်းလျှောက်လဲ၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မခင်ထွေးသည်၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာကိုငှါး၏မောင် ဦးထွန်းတင်နှင့်အတူတကွ ငှါးရမ်းနေထိုင်သူဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (ဂ)အရ၊ အိမ်ငှါးအတူ လက်ရှိထားသည့်၊ သို့မဟုတ် နေထိုင်သည့် အခြားသူတယောက်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဦးထွန်းတင်အား၊ အိမ်ရှင် နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိလျှင်၊ ၎င်းအားလည်းထိုပုဒ်မပါပြဋ္ဌာန်းချက်မျှအရ၊ အိမ်ရှင်က နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အိမ်ငှါးသည်၊ ငှါးရမ်းသည့်ဥပစာ၌၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ပြီး ထိုဥပစာကို ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်ရန် အတွက် အသုံးပြုသဖြင့်၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင်၊ ၎င်းသည် ဥပစာကိုတရားဥပဒေနှင့်

---

* ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၉။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက် နေ့စွဲပါ၊ မန္တလေးတရားလွှတ်တော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဆန့်ကျင်သောကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။

S. Schneiders and Sons, Ltd. v. Abrahams, ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ ဘုရင့်ခုံရုံး၊ စာ ၃၀၁ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၂

ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ နှင့် ဦးစမူ ပါ ၂။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးလှညွှန့်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံ တရားခံများအတွက်။ ။မစ္စတာ ကို၊ အင်(နှ)၊ ဘနာဂျီ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုအဖြစ်အပျက်အတိုချုပ်မှာ၊ ယခုအယူခံတရားခံများဖြစ်သူ ဦးစမူနှင့်ကိုစုတို့ပိုင်၊ မန္တလေးမြို့ရှိတိုက်အိမ်တလုံးကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက မီးလောင်ကျွမ်းရာ၊ အုတ်နံရံများသာကျန်၏။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင်၊ ယခုအယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ ဦးထွန်းတင်နှင့် နှမမခင်ထွေးတို့သည်၊ ထိုမြေနှင့်အုတ်နံရံများကို၊ ဦးစမူနှင့်ကိုစုတို့ထံမှ ငှါးရမ်း၍၊ အုတ်နံရံများပေါ်တွင်၊ အမိုးတင်ပြီးနေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်လောက်တွင်၊ ဦးထွန်းတင် သည်၊ မန္တလေး မြူနီစီပါယ်ကော်မိတီထံမှ ယာယီလိုင်စင်တောင်းခံပြီး၊ ထိုမြေပေါ်တွင် ဂုံးစက်လည်၏။ ထိုလိုင်စင်သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ လိုင်စင်သစ်မလဲဘဲ ဆက်လက်၍ဂုံးစက်လည်သည်တွင်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၌၊ မြူနီစီပါယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၅ အရ၊ မြူနီစီပါယ်ကော်မိတီက တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရ၏။ ထို့ပြင်လည်း၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ၎င်းဆောက်လုပ်ထားသောအဆောက်အဦမှာ မီးလောင်သဖြင့်၊ ဦးထွန်းတင်သည် မြူနီစီပါယ်ကော်မိတီ၏ အခွင့်အမိန့်မရရှိဘဲ အဆောက်အဦသစ် ထပ်မံဆောက်လုပ်ရာတွင်၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ် အဆောက်အဦများ (ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့်ပြင်ဆင်ခြင်းသတ်မှတ်ရေး) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄/၉ အရ၊ တရားစွဲဆိုခြင်းခံရရာ၊ ဦးထွန်းတင်၏ဝန်ခံချက်ဖြင့် ၎င်းသည်ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း ခံရပြန်၏။

ထိုအချက် ၂ ချက်နှင့် ဦးထွန်းတင်၊ မခင်ထွေးတို့ကျသင့်သော ဂုံးရုံးခများပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့်၊ ဦးစမူ၊ ကိုစုတို့က ၎င်းတို့အား၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ရန်တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ မန္တလေးမြို့နယ်တရားမရုံးက ဦးစမူ၊ ကိုစုတို့စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ ဦးထွန်းတင်တို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ မန္တလေးခရိုင်တရားမတရားသူကြီးက ဦးထွန်းတင်တို့အား၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်မှထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်၏။ သို့သော်၎င်းတို့သည် ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင်ဖြစ်စေ ထိုနေ့မတိုင်မီဖြစ်စေ၊ မပြေကျန်ရှိသောမြေးများကို အပြေအလည်ပေးဆောင်က၊ ထိုအမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် အမိန့်

၁၉၆၂

—

ဦးထွန်းတင်
ပါ ၂
ဦးစမူ ပါ ၂။

ချမှတ်လိုက်၏။ ဦးစမူ၊ ကိုစုတို့ တရားလွှတ်တော်သို့အယူခံဝင်ရာတွင်၊ တရားလွှတ်တော်က၊ အထက်ဌာနဖေါ်ပြခဲ့သော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံခဲ့ရသည်များကြောင့်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁)(ဂ)အရ၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သောကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်ဟုယူဆ၍၊ ခရိုင်တရားမရုံး၏ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ ဦးတွန်းတင်နှင့် မခင်ထွေးတို့ အခင်းဖြစ်ဥပစာမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်သဖြင့်၊ ယခု ၎င်းတို့အယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

ဤရုံးတွင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရွှေနေကြီးများက ဦးထွန်းတင်ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်မှာ၊အဆိုပါအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁)(ဂ)တွင် အကျုံးဝင်သလော ဟူသည့်ပြဿနာနှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ လျှောက်လဲကြ၏။ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ပြစ်မှုထင်ရှားခြင်းခံရသူမှာ၊ ဦးထွန်းတင်သာဖြစ်၍၊ မခင်ထွေး အား၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာမှ နှင်ထုတ်ခြင်းမပြုသင့်ကြောင်းလျှောက်လဲ၏။ သို့သော်၊ မခင်ထွေးသည်၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို ၎င်း၏မောင် ဦးထွန်းတင်နှင့်အတူတကွ ငှါးရမ်းနေထိုင်သူဖြစ်ရာ၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁)(ဂ)အရ၊ အိမ်ငှါးနှင့်အတူလက်ရှိထားသည့်၊ သို့မဟုတ်နေထိုင်သည့် အခြားသူတယောက်ဖြစ်သဖြင့်၊ ဦးထွန်းတင်အား အိမ်ရှင်နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိလျှင်၊ ၎င်းအားလည်း၊ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အိမ်ရှင်က နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ဦးထွန်းတင် မြူနီစီပါယ်ကော်မီတီထံမှ အခွင့်အမိန့်မရဘဲအိမ်ပြင်သည့်အတွက်ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိမလျှောက်ထားလိုတော့ကြောင်းဖြင့်ပြောကြားပြီး၊ အဓိကအားဖြင့်လျှောက်ထားသည်မှာ၊ ဦးထွန်းတင်သည်၊ ဂျုံစက်လည်ရန်အတွက် လိုင်စင်မလဲဘဲ ဂျုံစက်ကိုလည်သဖြင့်၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သောကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲလေသည်။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၁(၁)(ဂ)ပါ အထက်ဌာနဖေါ်ပြခဲ့သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဗြိတိန်ပြည် ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ အိမ်ငှါးခနှင့်အပေါင်တိုးသတ်မှတ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်ထပ်တူထပ်မျှလိုပင်ဖြစ်သည်။ ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သောကိစ္စအလို့ငှါ အသုံးပြုသည့် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်ဆိုသည့်စကားရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ (**S. Schneiders and Sons, Ltd. v. Abrahams**) (၁) အမှုတွင် အယူခံရှုံး တရားသူကြီး ၃ ပါလေ့လာသုံးသပ်ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဝေဖန်ရာ၌၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ တိကျခြင်းမရှိသဖြင့်၊ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌ အခက်အခဲများ

(၁) ၁၉၂၅ ခု၊ ၁၊ ဘုရင့်ခုံရုံး၊ စာ ၃၀၁။

တွေ့ရကြောင်း၊ ကျဉ်းမြောင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်လျှင်၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် ပါဝင်သင့်သော ပြစ်မှုများ မပါဝင်ဘဲနေမည်ဖြစ်ကြောင်း။ ကျယ်ဝန်းစွာအဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူလျှင်လည်း မပါဝင်သင့်သောပြစ်မှုများ ပါဝင်မည်ဖြစ်ကြောင်းမြွက်ဆိုပြီး၊ အောက်ပါအတိုင်းဆုံးဖြတ်ကြ၏။

၁၉၆၂
—
ဦးထွန်းထင်
ပါ ၂
နှင့်
ဦးစမူ ပါ ၂။

"Held, that the tenant, having made use of the premises in order to commit the crime of which he had been convicted, had been 'convicted of using the premises for an illegal purpose' within the meaning of s. 4 of the Act of 1923."

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ၊ တရားသူကြီးတဦးဖြစ်သူ (Scrutton, L.J.) မြွက်ဆို သည်ကိုသဘောတူလက်ခံပြီး ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းမြွက်ဆိုသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

". . . . . Giving the case the best consideration I can, I come to the conclusion that the conviction need not be for using the premises for one or another immoral or illegal purpose, and that it is enough if there is a conviction of a crime which has been committed on the premises and for the purpose of committing which the premises have been used; but that it is not enough that the tenant has been convicted of a crime with which the premises have nothing to do beyond merely being the scene of its commission."

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အရဆိုလျှင်၊ အိမ်ငှါးသည်၊ ငှါးရမ်းသည့်ဥပစာ၌၊ ပြစ်မှုကျူး လွန်ပြီး၊ ထိုဥပစာကို၊ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အတွက်အသုံးပြုသဖြင့်၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင်၊ ၎င်းသည်ဥပစာကို တရားဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သောကိစ္စအလို့ငှါ၊ အသုံး ပြုသည့်ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင် ဦးထွန်း တင်သည်၊ အခင်းဖြစ်ဥပစာ၌ လိုင်စင်လဲလှယ်ခြင်းမပြုဘဲ ဂုံးစက်လည်သဖြင့်၊ ယင်းသို့ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင်၊ ဥပစာကိုအသုံးပြု၍ကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံကိုစရိတ်နှင့်တကွပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၇၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့၌

† ၁၉၆၂
ဒီဇင်ဘာလ
၂၂ ရက်။

ဦးစူးစံ ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ)
နှင့်
ဦးထွန်းတင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ၊ မည်ကဲ့သို့သော "ခြံမြေ" ခေါ် မြေသည် လယ်ယာမြေမဟုတ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အချင်းဖြစ်မြေများသည်၊ မြို့အလယ်၌တည်ရှိပြီး၊ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်မှ လူနေအိမ်ယာများအဖြစ် သုံးစွဲခဲ့ပြီး၊ မြေတိုင်းအင်စပိတ်တော်၏သက်သေခံချက်အရ၊ ၎င်းမြေများသည် ခြံမြေဖြစ်သော်လည်း၊ ကြေးတိုင်ကသတ်မှတ်ထားသည့် ခြံမြေမျိုးမဟုတ်၊ ဘိုးဘိုင်မြေမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အချင်းဖြစ်မြေများသည်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေတွင် အကြုံးဝင်သော "လယ်ယာမြေ" မဟုတ်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးစိန်ဘူး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးအောင်ကြီး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ကျွန်အမှုကွင်း၊ အယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ ဦးစူးစံ ပါ ၄ နှင့် အခြားသူများအပေါ်၊ အယူခံတရားခံဦးထွန်းတင်နှင့် ဒေါ်လှကြိုင်တို့က၊ ပဲခူးခရိုင်၊ သနပ်ပင်မြို့ရှိ၊ အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှ၊ ၎င်းတို့ဆောက်လုပ်နေထိုင်သောအိမ်ကို ဖျက်ပြီးထွက်ခွါစေရန် တားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အခိုင်ဒီကရီရရှိခဲ့၏။ ဦးစူးစံတို့အယူခံဝင်ရာတွင်လည်း ပဲခူးခရိုင်တရားမရုံးက၊ မူလရုံး ချမှတ်သောဒီကရီကို အတည်ပြုလိုက်၏။ ထို့ကြောင့်၊ ယခုတဖန်အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤရုံး၌ အဓိကအားဖြင့်လျှောက်လဲသည်မှာ၊ အချင်းဖြစ်မြေများသည်၊ သနပ်ပင်မြို့၌တည်ရှိသော်လည်း၊ အခွန်ပြေစာအရ ဥယျာဉ်ခြံမြေဟု ပေါ်ပြထားသည်ဖြစ်၍၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ အကျုံးဝင်သဖြင့်၊ ဦးထွန်းတင်၊ ဒေါ်လှကြိုင်တို့ မူလပိုင်ရှင်ထံမှဝယ်ယူ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှု အမှတ် ၅၁။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံအမှတ် ၃ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ ပဲခူးခရိုင်တရားမတရားသူကြီး ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ခဲ့သည်မှာ တရားမဝင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ ဤလျှောက်လဲချက်ကို၊ နယ်ပိုင်တရားမဏ္ဍိသည်၎င်း၊ ခရိုင်တရားမရုံးသည်၎င်း လက်မခံခဲ့ချေ။ အမှုတွင်ပေါ်ပေါက်သော သက်သေခံချက်များအရ၊ အချင်းဖြစ်မြေများသည် သနပ်ပင်မြို့အလယ်၌ တည်ရှိပြီး၊ လူနေအိမ်ယာများအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်မှာ၊ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်မျှ ကြာရှိခဲ့ကြောင်းထင်ရှား၏။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃(ခ)တွင်လည်း၊ "လယ်ယာမြေ" ဆိုသည်မှာ၊ မြို့ရွာအတွင်းတည်ရှိသော လူနေအိမ်ယာအဖြစ် လက်ရှိထားသည့် မြေမပါဝင်ဟုအတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

1962

ဦးစူစံ ပါ ၄ နှင့် ဦးထွန်းတင် ပါ ၂။

အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်ဌာနချုပ်မင်းကြီးထံမှ အမှာစာသက်သေခံအမှတ် (က)ကိုညွှန်း၍ အချင်းဖြစ်မြေများမှာ၊ အဆိုပါအက်ဥပဒေအရ လယ်ယာမြေများဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော်၊ ထိုအမှာစာအပိုဒ် ၂ မှာပင်၊ မြို့မြေအတွင်းမြေတကွက်သည်၊ မည်သည့်နေရာ၌ တည်ရှိစေကာမူ ကြေးတိုင်က မြေမျိုးကြီးသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင်၊ ထိုမြေသည် လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေ ၃(ခ)အရ "လယ်ယာမြေ"ဟူသည့် စကားရပ်နှင့် အကျုံးမဝင်ကြောင်းဖေါ်ပြထားလေသည်။ မြေမျိုးကြီးဆိုသည့်စကားရပ်မှာ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေကိုဆိုလိုသည်ဟု ပညာရှိရွှေနေကြီးများပြောကြား၏။ သနပ်ပင်မြို့၊မြေတိုင်းအင်စပိတ်တော်ဦးငြိမ်းမောင် (လိုပြ ၄)ကလည်း၊ အချင်းဖြစ်မြေများသည် ခြံမြေဖြစ်သော်လည်း၊ ကြေးတိုင်ကသတ်မှတ်ထားသည့်ခြံမြေမျိုးမဟုတ်၊ ဘိုးဘိုင် မြေမျိုးတွင်အပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်းထွက်ဆိုခဲ့၏။

အထက်ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ အချင်းဖြစ်မြေသည် အဆိုပါအက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော "လယ်ယာမြေ" မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ခရိုင်တရားမရုံးတွင်၎င်း၊ ဤရုံးတွင်၎င်း၊ အထက်ပါအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍သာ အဓိကအားဖြင့် အယူခံတရားလိုများလျှောက်လဲသည်။

အယူခံကိုလက်ခံရန်အကြောင်းမမြင်သဖြင့်၊ စရိတ်နှင့်တကွပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့၌

† ၁၉၆၂

ဒီဇင်ဘာ ၁လ ၂၁ ရက်။

ဦးလှဖေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးမောင်မောင် (အယူခံတရားခံ)*

အိမ်ခွန်၊ မြေခွန် ထမ်းဆောင်ခါမျှဖြင့် အိမ်ငှါးမဖြစ်။

သေသူပစ္စည်း အုပ်ထိန်းရန်ကိစ္စ၌ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းမဆုံးဖြတ်နိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လူတဦးပိုင်သောအိမ်တွင် နေထိုင်ပြီး၊ ထိုနေထိုင်သူက၊ ၎င်းအိမ်ခွန်နှင့် မြေခွန်ထမ်းဆောင်ကာမျှဖြင့် ပိုင်ရှင်၏အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်။

သေသူ၏ပစ္စည်းအုပ်ထိန်းရန် လျှောက်ထားရာ၌၊ ပစ္စည်းကို မည်သူမည်ဝါပိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဩ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးမြင့်စိုး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို ဦးလှဖေအပေါ် အယူခံတရားခံ ဦးမောင်မောင်က၊ အင်းစိန်နယ်ပိုင်တရားမရုံး၌၊ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေမှ ထွက်ခွါသွားစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ ဦးမောင်မောင်ကမိမိသည်၊ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေကိုမူလပိုင်ရှင် မစွစ်အိုဒစ်မိုးမင့်ဇေဆုံးပြီးနောက်၊ အမွေအုပ်ထိန်းရန် လက်မှတ်ရသူ ဒေါ်ခင်မေသန်းထံမှဝယ်ယူခဲ့ရာ၊ ဦးလှဖေသည်၊ ထိုပစ္စည်းအပေါ် တွင်နေထိုင်ပြီး ထွက်ခွါသွားရန် ပြောဆိုသည်ကိုမလိုက်နာဘဲ ငြင်းဆိုခဲ့ကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးလှဖေက၊ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို မစွစ်အီဒစ်မိုးမင့်ပိုင်ကြောင်း မငြင်းချေ။ ထို့ပြင် မစွစ်အီဒစ်မိုးမင့် ကွယ်လွန်ကြောင်းလည်းမငြင်းချေ။ သို့သော် မိမိသည်၊ မစွစ်အီဒစ်မိုးမင့်၏ အိမ်ငှါးအဖြစ်နေထိုင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့်ချေပ၏။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၆၀။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၇ တွင် အင်းစိန်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးချမှတ်သော ဒီကရီကိုအယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၂
—
ဦးလှဖေ
နှင့်
ဦးမောင်မောင်။

ဦးမောင်မောင်သည်၊ မစ္စစ်အီဒစ်မိုးမင့်သေဆုံးပြီးနောက်၊ ၎င်း၏အမွေ အုပ်ထိန်း ပိုင်ခွင့်ရှိသူထံမှ ဝယ်ယူသူဖြစ်၍ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းသည်၊ ဦးမောင်မောင်ပိုင်ပစ္စည်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ဦးလှဖေသည်၊ မစ္စစ်အီဒစ်မိုးမင့်ထံမှ အငှါးခံယူ ခဲ့ကြောင်းသက်သေစီးစဉ်းမျှမရှိခဲ့။ ၎င်း၏ထွက်ချက်မှာပင် မစ္စစ်အီဒစ်မိုးမင့်က၊ နိုင်ငံ ခြားသို့မသွားမီ၊ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့်မြေကိုစောင့်ရှောက်ရန်မိမိအား အပ်ထားခဲ့ကြောင်း၊ ပြန်လာလျှင် ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းဝန်ခံ၏။ ဦးလှဖေက၊ မိမိသည်ထို အတောအတွင်း အိမ်ခွန်မြေခွန်များပေးဆောင်ခဲ့သဖြင့်၊ မိမိအိမ်ငှါးအဖြစ် ရောက်နိုင် ကြောင်းဖြင့်ပြောဆို၏။ သို့သော် အိမ်ခွန်မြေခွန်ထမ်းဆောင်ကာမျှဖြင့် အိမ်ငှါးမဖြစ် နိုင်။

တဖန်၊ ဦးမောင်မောင် အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းကိုဝယ်သည်မှာ၊ ပစ္စည်းအုပ်ထိန်းရန် လျှောက်သူ ဒေါ်ခင်မေသန်းနှင့် ဦးလှဖေတို့၊ထိုပစ္စည်းအုပ်ထိန်းခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူ ခံနေစဉ် ဝယ်သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုဝယ်ယူခြင်းအတည်မဖြစ်နိုင်ပါဟု လျှောက်ထား ပြန်သေး၏။ သို့သော်၊ သေသူ၏ပစ္စည်းအုပ်ထိန်းရန်လျှောက်ထားရာ၌ ပစ္စည်းကို မည်သူမည်ဝါပိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိခဲ့။ ထို့ကြောင့် အယူခံကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။